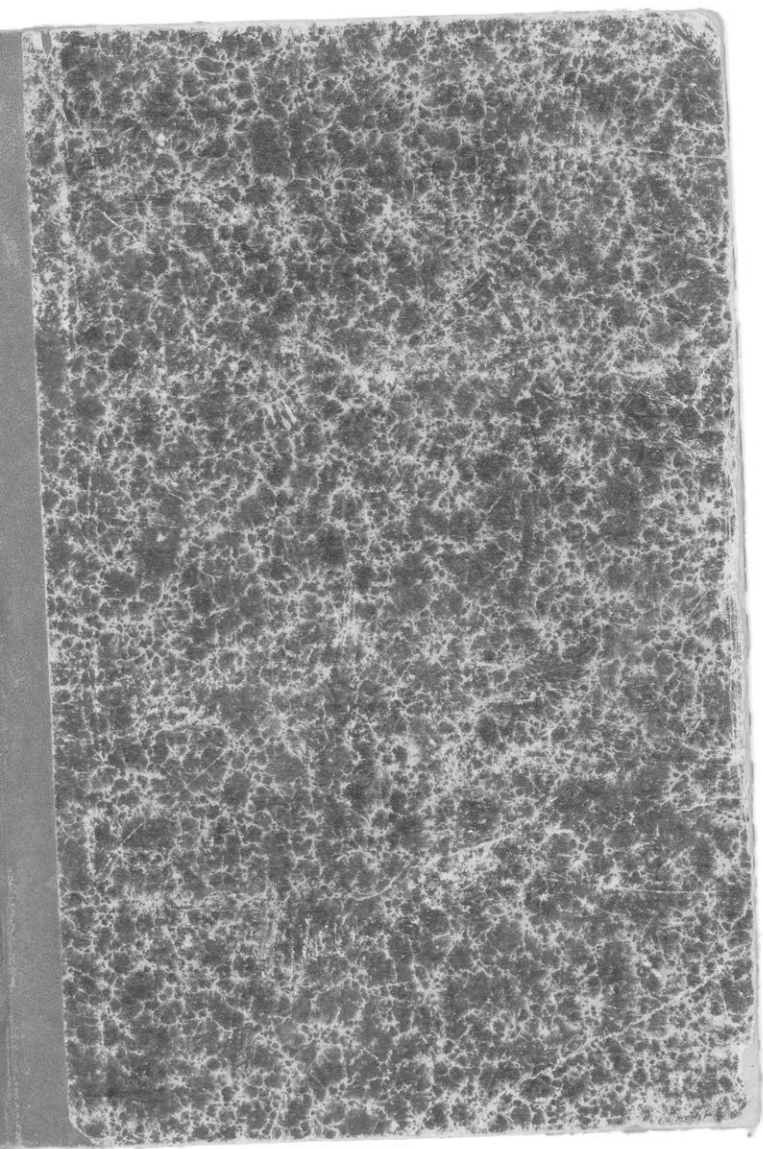

1930/11/11

Received

436-338

100 up only

Δ. Η. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.

Αρ. αο. 45234

ΕΠΙΤΟΜΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΟΝΟΝ ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΠΙ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΝ ΕΝ Τῷ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜῳ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1884
ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΔΕ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1889, 1895, 1896, 1901
ΚΑΙ ΝΥΝ ΠΑΛΙΝ ΜΟΝΟΝ ΠΑΝΤΩΝ ΠΡΟΚΡΙΘΕΝ

ΕΠΙ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ (1906-1911)

ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΧΗΝ ΕΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΘΑΓΩΓΕΙΟΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΠΩΔΕΙΟΝ «ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ» Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46β --- ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 46β

ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Δ. Η. Κυριακόπουλον καθηγητὴν·

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12ης Ἰουλίου 1895 περὶ διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν ἐκθεσιν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων, τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα **Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης**, τὸ κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον ἐγκριθέν, εἰσαχθῇ ἐν τοῖς δημοσίοις, δημοσυντηρήτοις καὶ ιδιωτικοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις ἐπὶ πάντε σχολικὰ ἔτη, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1906—1911.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Στέφ. Μ. Παρίσης

παν γροσιον διδωσιν μη γροσιον-ιν ιδιοχρηστον
υπογραφην-ιν ο υποδχου διαρριται γρως

Κουμα

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

(Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῶν κ. κ. κριτῶν).

Τὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ Δημ. Η. Κυριακοπούλου ἐπι-
σταμένως διεξεληθόντες παρετηρήσαμεν ὅτι συγκεντροῖ
ἐν ἑαυτῷ πολλὰ πλεονεκτήματα τῶν διὰ μικροὺς πρὸ
παντὸς μαθητὰς προωρισμένων διδακτικῶν βιβλίων, σύν-
τομον τουτέστι, σαφῇ καὶ ἀκριβῇ διατύπωσιν τῶν συν-
τακτικῶν κανόνων οὕτως ὥστε εὐκόλως νὰ δύναται ὁ
μαθητὴς νὰ κατανοῇ τούτους. Πρὸς δὲ τῇ ἀρετῇ ταύτῃ
κέκτηται καὶ ἄλλην ἐξ ἴσου σπουδαίαν, τὴν ἀντιπαραβο-
λὴν δῆλα δὴ τῶν συντακτικῶν φαινομένων τῆς ἀρχαίας
συντάξεως πρὸς τὰ τῆς νεωτέρας γλώσσης, ἥς πανταχοῦ
σχεδὸν παραδείγματα ὁ συγγραφεὺς παρατίθησι, λίαν
ωφέλιμα πρὸς εὐχερεστέραν κατανόησιν καὶ τῶν τῆς
ἀρχαίας συντάξεως κανόνων.

Ἐκτὸς δὲ πάντων τούτων ὁ συγγραφεὺς φαίνεται ὅτι
ἐπὶ σειρὰν πολλῶν ἐτῶν διδάξας ἀπέκτησεν οὐκ ὀλίγην
πείραν καὶ ἔχει συνείδησιν ἐκείνων, τὰ ὅποια γράφει καὶ
ἐκείνων, δι' οὓς γράφει.

Διὰ ταῦτα ἡ ἐπιτροπεία ἀσμένῃ ἐγκρίνει αὐτὸ ὡς λίαν
κατάλληλον διὰ τὴν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις διδα-
σκαλίαν.

ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ

- Π. Καρολίδης Πρόεδρος
- Ν. Μπαρμπάρης
- Γ. Παπαφωτίου
- Ζ. Ζαχαριάδης
- Σ. Λούγαρης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἡ τρίτη αὕτη ἔκδοσις τοῦ μικροῦ τούτου συντακτικοῦ διαφέρει τῶν προγενομένων κατὰ τε ἄλλα πολλὰ καὶ οὐσιώδη καὶ κατὰ τὰ παραδείγματα, τῶν ὁποίων τὰ πλεῖστα ἐλήφθησαν ἐκ τῶν συγγραφέων τῶν διδασκομένων ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου καὶ ἐξελέχθησαν τὰ εὐληπτότατα καὶ ἀπλούστατα.

Ἐπειτα αἱ παραβολαὶ τῆς ἀρχαίας πρὸς τὴν ὁμιλουμένην ἐπλουτίσθησαν διὰ πολλῶν παραδειγμάτων ἐκ δημοτικῶν ῥημάτων καὶ παροιμιῶν καὶ γνωμῶν, τὰ ὅποια εἶναι τὰ αὐθεντικά καὶ κλασσικά οὕτως εἰπεῖν κείμενα τῆς νῦν ὁμιλουμένης γλώσσης. Ὅση δὲ ἡ ἐκ τούτων ὠφέλεια, οὐδενός, νομίζω, δεῖ λόγου.

Ἐτι δὲ σημειοῦμεν ὅτι ἐπνυξήθη μὲν τὸ περὶ προθέσεων κεφάλαιον, προσετέθη δὲ τὸ περὶ σχημάτων, ἵνα γίνῃ τὸ βιβλίον ἐπαρκές καὶ εἰς τὰ πληρεστέραν τινὰ καὶ αὐτάρκη διδαχὴν τῆς συντάξεως τοῦ λόγου θηρεύοντα σχολεῖα. Ταῦτα δὲ καὶ τὴν εἰσαγωγὴν, ἥτις ἐξ ἀρχῆς προσετέθη ὡς περίληψις προπαρασκευαστικὴ εἰς τὴν σύνταξιν, ἵνα οἱ ἀρχάριοι μετὰ δύο ἢ τρία τὸ πολὺ μαθήματα λαμβάνοντες γενικὴν ἔννοιαν τῆς συντάξεως δύνανται ν' ἀσκῶνται εἰς αὐτὴν πρακτικῶς ὑπὸ τῶν διδασκόντων, ταῦτα, λέγω, δύνανται νὰ παραλείπωσιν ὅσοι δὲν τὰ θεωροῦσιν ἀπολύτως ἀναγκαῖα.

Ἀθῆνῃσι μηνὶ Ἰανουαρίῳ τοῦ 1889.

Δ. Η. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΜΠΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

Ἀντὶ προλόγου τῆς παρούσης ἐκδόσεως παραθέτομεν τὸν ἐπίλογον τῆς κρίσεως τοῦ συντακτικοῦ τοῦδε, δι' ἣν χάριτας ἔχομεν τοῖς κυρίοις κριταῖς.

«Τὸ βιβλίον εἶναι ἄξιον συστάσεως διὰ τὴν ὀρθότητα καὶ συμφωνίαν τῶν νοημάτων καὶ τὴν μετὰ χάριτος βραχύτητα καὶ ἀκρίβειαν τῆς ἐκφράσεως. Ταῖς ἀρεταῖς ταύταις προστίθεται καὶ ἡ τοῦ ὅλου οἰκονομία, οὗ τὰ μέρη ὡς μέλη φαίνονται ἐλικουροῦντα ἀλλήλοις· μόνον δὲ τὰ μὲν περὶ ἄρθρου καὶ ἀντωνυμιῶν κεφάλαια δύνανται νὰ τεθῶσι προσφύεστερον πρὸ τῶν ἐπιρρηματικῶν προσδιορισμῶν, τὸ δὲ περὶ προθέσεων ὡς συμπλήρωμα τῶν ἐπιρρηματικῶν προσδιορισμῶν καὶ τὸ περὶ ἀρνητικῶν μορίων ἐν τέλει. Πλεονέκτημα δὲ ἐξαιρετόν, ὅπερ οὐδὲν τῶν ἄλλων ἔχει, εἶναι καὶ ἡ παραβολὴ τῆς ἀρχαίας συντάξεως πρὸς τὴν νῦν, ὅπερ καλὸν βοήθημα τοῖς μαθηταῖς γίνεται. Ἐπὶ πᾶσι σημειωτέον ὅτι ὁ κ. συγγραφεὺς καὶ ἐκ τῆς πείρας μορφωθεὶς γνωρίζει καὶ διὰ ποίους γράφει καὶ πῶς πρέπει νὰ διδάξῃ· διὸ καὶ προκριτέον πάντων».

(Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν εἰς διαγωνισμὸν ὑποβληθέντων συντακτικῶν κλπ. Ἐφημ. τῆς Κυβ. Σεπτεμβρ. 1896 ἀριθ. 133 σελ. 633).

Δ. Η. Κ.

ΕΚΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

Καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ ἀντὶ προλόγου παραθέτομεν κρίσεις τινὰς περὶ τοῦ συντακτικοῦ τούδε ἐκ τῆς ἐπισήμου ἐκθέσεως τῆς κριτικῆς ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπείας τοῦ ἔτους 1900—1901 τῆς ὑποβληθείσης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

«Ἡ διατύπωσις τῶν κανόνων τοῦ συντακτικοῦ τούτου πανταχοῦ σχεδὸν εἶναι σαφής, σύντομος καὶ λογική».

»Καὶ τὰ παραδείγματα τοῦ συντακτικοῦ τούτου εἶνε εὐσύνοπτα, εὐληπτα καὶ τυπικά».

»Διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐν τῷ συντακτικῷ τούτῳ γίνεται χρῆσις διδακτικῆς ἀρχῆς λίαν σημαντικῆς, ἥτις ἐν οὐδενὶ τῶν ἄλλων εὐρίσκεται, εἶναι δὲ αὕτη ἡ συχνὴ σύγκρισις τῶν συντακτικῶν φαινομένων τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς διαλέκτου πρὸς τὰ τῆς ὀμιλουμένης ἀντίστοιχα, δι' ἧς εὐχερῆς βαθεῖα καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσα καθίσταται τοῖς μαθηταῖς ἡ κατανόησις τῶν συντακτικῶν κανόνων τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου καὶ δι' ἧς συνείδησιν τῶν συντακτικῶν κανόνων τῆς ὀμιλουμένης, ὧν χρῆσιν ἄνευ συνειδήσεως ποιοῦνται καθ' ἑκάστην οἱ μαθηταί, προσκτῶνται, προκρίνομεν τὸ συντακτικὸν τοῦ κ. Δ. Η. Κυριακοπούλου πάντων τῶν ἄλλων ὡς χρήσιμον καὶ κατάλληλον τοῖς μαθηταῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου».

Ἐπὶ τούτοις χάριτας μυρίας ἔχομεν τοῖς κ. κ. κριταῖς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἰουνίου 1901.

Δ. Η. Κ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ *Συντακτικόν* διδάσκει τὴν *σύνταξιν* τῶν λέξεων, τουτέστι πῶς συντάσσονται καὶ συνάπτονται ὁρθῶς πρὸς ἀλλήλας αἱ λέξεις καὶ οὕτω σχηματίζεται λόγος.

Λόγος δὲ εἶναι ἡ διὰ λέξεων ὁρθὴ καὶ τελεία ἔκφρασις τῶν διανοημάτων ἡμῶν εἴτε ἀπὸ στόματος εἴτε διὰ γραφῆς.

Ἡ διὰ λέξεων τελεία ἔκφρασις ενός τινος διανοήματος λέγεται *πρότασις*.

Πολλὰ δὲ προτάσεις συναπτόμεναι μετ' ἀλλήλων ἀποτελοῦσι λόγον. Ἀλλὰ καὶ μία μόνη πρότασις δύναται ν' ἀποτελῇ λόγον τέλειον.

Ὅθεν πᾶς λόγος συνίσταται ἢ ἐκ μιᾶς μόνης προτάσεως ἢ ἐκ πολλῶν ὁμοῦ, αἵτινες ἔχουσι σχέσιν καὶ συνδέονται πρὸς ἀλλήλας.

Πᾶσα πρότασις συνίσταται ἀπὸ δύο τοῦλάχιστον μέρη, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγόρημα, τὰ ὅποια λέγονται ὄροι κύριοι τῆς προτάσεως· π. χ. Ἡ ἀρετὴ (ὑποκείμενον) ἐστὶ καλὴ (κατηγόρημα).

Τὸ ὑποκείμενον εἶναι ὄνομα οὐσιαστικόν καὶ τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτῶσιν· π. χ. Ἡ φαιστός χολός ἦν.

Τὸ κατηγόρημα ἐκφράζεται ἢ μονολεκτικῶς, δηλαδὴ δι' ενός ῥήματος—οἶον· Ὁ νέος σὺ φρονεῖ—ἢ περιφραστικῶς, δηλ. διὰ τοῦ ῥήματος εἰμὶ καὶ ἐπιθέτου—οἶον· Ὁ νέος ἐστὶ σὺ φρων—καὶ τότε τὸ μὲν ἐπίθετον λέγεται κατηγορούμενον, τὸ δὲ ῥῆμα εἰμὶ λέγεται συνδετικόν, διότι χρησιμεύει, ἵνα συνδέῃ ἀπλῶς τὸ κατηγορούμενον μετὰ τοῦ ὑποκειμένου.

Τὸ κατηγορούμενον εἶναι ὄνομα ἐπίθετον, τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν· π. χ. Τὸ μέλι ἐστὶ γλυκύ.—Οἱ Ἕλληνες πολλοὶ ἐμικώτατοι ἐγένοντο.

Τὸ δὲ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. Σὺ μὲν παιδεύας ἐπιθύμεις, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχέιρῶ.

Δυνατὸν ὅμως εἶς ἢ πλείονες ὄροι τῆς προτάσεως νὰ ἐλλείπωσιν, ὅταν ἐν-

νοῦνται εὐκόλως· π. χ. "Ελληνές ἐσμεν (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθῇ τὸ ὑποκείμενον ἡμεῖς).—Σοφὸν τὸ σαφές (λείπει τὸ συνδετικόν).

Τοῦναντίον δὲ πολλάκις οἱ κύριοι ὅροι τῆς προτάσεως δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τελείαν ἔκφρασιν ἰδέας τινός· διὰ τοῦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὴν πρότασιν καὶ ἄλλοι δευτερεύοντες, οἵτινες χρησιμεύουσιν, ἵνα συμπληρώσωσιν αὐτὴν ἢ ἵνα σαφηνίσωσι καὶ ὀρίσωσιν ἀκριβέστερον τοὺς κύριους ὅρους. Οἱ δευτερεύοντες οὗτοι ὅροι λέγονται *συμπληρώματα* ἢ *προσδιορισμοί*· π.χ. 'Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἦν υἱὸς Φιλίππου.

Ὡς προσδιορισμοὶ τίθενται οὐσιαστικά, ἐπίθετα, ἄντωνυμιαί, μετοχαί, ἀπαρέμφρατα, ἐπιρρήματα κλ. π. χ. Φίλιππος ὁ βασιλεὺς ἦν πατὴρ Ἀλεξάνδρου.—'Ὁ ἐπιμελής μαθητὴς ἐστὶν ἄξιος ἐπαινου.—'Ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται.—Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ.

"Ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως εἶναι ἐνεργητικὸν μεταβατικόν, τίθεται καὶ ἄντικείμενον ὡς συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον τίθεται κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν· π.χ. Ἐπιθυμῶ ἐλεῦθερίαν.—Βοηθῶ τὴν πατριδα.—Τὸ ὅτι φιλοῦς εὐεργετῇ.

Οἱ προσδιορισμοὶ εἶναι δύο εἰδῶν, ὀνομαστικοὶ καὶ ἐπιρρηματικοί.

Καὶ ὀνομαστικοὶ μὲν προσδιορισμοὶ τίθενται τὰ ὀνόματα (οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα), αἱ ἄντωνυμιαί, αἱ μετοχαί, τὰ ἀπαρέμφρατα κλπ. π. χ. 'Ὁ δίκαιος Ἀριστείδης.—'Ὁ ἐμὸς πατήρ.—'Ὁ λάμπων ἥλιος.

Ἐπιρρηματικοὶ δὲ προσδιορισμοὶ τίθενται τὰ ἐπιρρήματα ἢ αὐτὴν αὐτῶν καὶ ὀνόματα κατὰ πλαγίαν πτώσιν μετὰ προθέσεων ἢ ἄνευ αὐτῶν, τὰ ὅποια ἐκφράζουσιν ἔννοιαν ἐπιρρηματικὴν· π.χ.—"Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν.—Σωκράτης ἦν σοφὸς λίαν.

Ὡς συμπληρώματα ἢ προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως τίθενται πολλάκις καὶ ἄλλαι προτάσεις ὁλόκληροι καὶ οὕτω σχηματίζεται λόγος συνιστάμενος ἐκ προτάσεων· π. χ. Ἐὰν ᾖ φιλόμαθής, ἔσθι πολυμαθής.—Χαίρω, ὅτι εὐδοκίμεῖς.

Ἡ πρότασις, ἥ ὅποια τίθεται ὡς συμπληρώμα ἢ προσδιορισμὸς ἄλλης προτάσεως, λέγεται δευτερεύουσα ἢ ἐξηρητημένη πρότασις, ἢ δὲ προσδιοριζομένη λέγεται πρωτεύουσα ἢ κυρία πρότασις. Οὕτως, εἰς τὸ παράδειγμα Ἐὰν ᾖ φιλόμαθής, ἔσθι πολυμαθής, ἡ πρότασις ἔσθι πολυμαθής εἶναι ἡ κυρία, ἡ δὲ πρότασις Ἐὰν ᾖ φιλόμαθής εἶναι δευτερεύουσα καὶ χρησιμεύει ὡς προσδιορισμὸς τῆς κυρίας προτάσεως.

Πρὸς σχηματισμὸν τελείου λόγου δυνατόν εἶναι νὰ συνάπτωνται καὶ πολλὰί προτάσεις ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων, αἵτινες λέγονται ὁμοταγεῖς ἢ παρατακτικαὶ προτάσεις· π.χ. Οἱ μὲν τοὺς φίλους παρόντας μόνον τιμῶσιν, οἱ δὲ καὶ μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσιν.

Ἀφοῦ διελάβομεν γενικῶς καὶ συντόμως περὶ προτάσεων καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς καὶ τοῦ λόγου ἐν γένει, ἐξετάζομεν ἤδη τὰ μέρη ἕκαστα τῆς προτάσεως καὶ τοῦ λόγου καὶ τὰ διάφορα εἶδη αὐτῶν ἀκριβέστερον πρὸς ἐντελεστέραν κατανόησιν τῆς κατασκευῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ

§ 1. Πρότασις λέγεται ἡ διὰ λέξεων τελεία ἔκφρασις ἐνὸς διανοήματος.

Πᾶσα δὲ πρότασις συνίσταται ἀπὸ δύο τοῦλάχιστον μέρη ἀναγκαιῶς, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορήμα, τὰ ὅποια λέγονται ὄροι κύριοι τῆς προτάσεως.

Ὑποκείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ ζῶον ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται ὁ λόγος.

Κατηγορήμα δὲ λέγεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον λέγομεν περὶ τοῦ ὑποκειμένου. π. χ. Ὁ Ὀλυμπός (ὑποκμ.) ἐστὶν ὄρος (κατηγόρημα).

Α'. Περὶ ὑποκειμένου.

§ 2. Τὸ ὑποκείμενον εἶναι ὄνομα οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτῶσιν. π. χ. Ἡ οἰκία ἐστὶν εὐήλιος.

Ἀντὶ δὲ οὐσιαστικοῦ δύναται νὰ τεθῇ ὡς ὑποκείμενον καὶ ἀντωνυμία ἢ ἐπίθετον ἢ πᾶν ἄλλο μέρος τοῦ λόγου ἢ καὶ ὀλόκληρος πρότασις, τὰ ὅποια λαμβάνονται ὡς ὀνόματα οὐσιαστικά. π. χ. Ἐγὼ εἰμι Ἕλλην. — Γελᾷ ὁ μωρός, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ. — Διὰφέρει πάμπλου μαθὼν μὴ μαθόντος. — Ἡ περὶ ἐστὶ διςύλλαβος. — Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ βῆδιν (ἐστίν). — Τὸ γινῶθι σπαντὸν πανταχοῦ ἐστὶ χρήσιμον.

Β'. Περὶ κατηγορήματος.

§ 3. Τὸ κατηγορήμα ἐκφράζεται κατὰ δύο τρόπους, α') μορφολεκτικῶς δι' ἐνὸς ῥήματος, ὅπερ λέγεται ῥῆμα κατηγορηματικόν, π. χ. Σὺ παιδείας ἐπιθυμεῖς, καὶ β') περιφραστικῶς διὰ τοῦ

εἰμὶ καὶ ὀνόματος (οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου)· π. χ. Τὸ βρόδον ἐστὶν εὐώδες.—Καὶ τὸ μὲν εἰμὶ λέγεται συνδετικόν, τὸ δὲ ὄνομα λέγεται κατηγορούμενον.

1. Τὸ κατηγορούμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι ἐπίθετον, τὸ ὅποσον τίθεται συνήθως ἄνευ ἄρθρου· π. χ. Ὁ Θεός ἐστὶν ἀγαθός.

2. Δύναται ὁμῶς νὰ τίθεται ὡς κατηγορούμενον καὶ οὐσιαστικὸν ἢ πᾶν ἄλλο μέρος τοῦ λόγου ἢ καὶ ὁλόκληρος πρότασις· π. χ. Ὁ Σόλων ἦν νομοθέτης.—Ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος.—Τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστίν.—Τὸ γινῶθι σαυτὸν ἐστίν, ἂν τὰ πράγματα εἰδῆς τὰ σαυτοῦ.

3. Ὅταν εἶναι ἐπίθετον τὸ κατηγορούμενον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. Ἡ ἀρετὴ ἐστὶ καλὴ.—Οἱ Ἕλληνες πολεμικώτατοι ἐγένοντο.

4. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶναι οὐσιαστικόν, τότε συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον μόνον κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν· π. χ. Κόσμος τῆς ψυχῆς ἀρετὴ ἐστίν.—Τὰ πρόβατά ἐστι πλοῦτος.

5. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον δὲν σημαίνει ἐν ἄτομον, ἀλλ' ὁλόκληρον τὸ γένος, τότε τὸ κατηγορούμενον ἐπίθετον δύναται νὰ τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικοῦ ἀριθμοῦ συνήθως, οἰοῦντο γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἶναι τὸ ὑποκμ. π. χ. Καλὸν ἡ ἀλήθεια καὶ μόνιμον.—Ἡ πατὴρ φιλτατον.—Αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν.—Μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατὴρ καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον.

ΣΗΜ. 1. Εἰς ταῦτα ἡ ὁμιλουμένη μεταχειρίζεται ὡς κατηγορούμενον τὴν λέξιν πρᾶγμα μετὰ οὐδ. ἐπιθέτου· οἶον· Καλὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀλήθεια.—Καὶ ἀπὸ μητέρα καὶ ἀπὸ πατέρα καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους προγόνους πολυτιμότερον πρᾶγμα καὶ σεβαστότερον καὶ ἀγιώτερον εἶναι ἡ πατὴρ.

6. Τὸ κατηγορούμενον δύναται νὰ τίθεται καὶ κατὰ γενικὴν πτῶσιν, ἥτις σημαίνει κτήσιν ἢ ιδιότητα ἢ ἡλικίαν ἢ καταγωγὴν ἢ τὸ ὅλον κλπ.· π. χ. Ἦσαν αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνης.—Πολίτου ἐστὶ δικαίου.—Ἦν ἐτῶν τριάκοντα.—Σόλων τῶν ἐπὶ σοφῶν ἐκλήθη.

ΣΗΜ. 2. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γεν. ἔχουσιν τὰς αὐτὰς σημασίας· π. χ. Ἐγὼ εἶμαι δώδεκα ἐτῶν. Τὸ βιβλίον εἶναι τοῦ Γεωργίου. — Τὴν δὲ γεν. τοῦ ὅλου ἐκφράζει ἡ ὁμιλουμένη διὰ τῆς ἀπὸ μετὰ αἰτ. οἶον ὁ Πέτρος εἶναι ἀπὸ τοὺς καλοὺς μαθητάς (ἀρχ. τῶν καλῶν μαθητῶν).

§ 4. Ὅταν εἶναι πολλὰ τὰ ὑποκείμενα, ἃν μὲν εἶναι ἔμφυχα καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους πάντα, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ πληθ. ἀριθ. καὶ συμφωνεῖ πρὸς αὐτὰ κατὰ τὸ γένος· π.χ. Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποὶ (εἰσιν). — Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἦσαν καλαί.

1. Ἄν δὲ τὰ ἔμφυχα ὑποκμ. εἶναι διαφόρου γένους, τότε τὸ κατηγορούμενον τίθεται πάλιν κατὰ πληθ. ἀριθμ., ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος. Εἶναι δὲ τὸ ἀρσενικὸν ἐπικρατέστερον τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου καὶ τὸ θηλυκὸν ἐπικρατέστερον τοῦ οὐδετέρου· π. χ. Ἡ μήτηρ ἡ ἐκείνου καὶ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἀδελφοί. — Ἡ μήτηρ καὶ τὸ παιδίον ἀγαθαί εἰσιν.

2. Ὅταν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶναι ἄψυχα, τὸ κατηγορούμενον τίθεται πάλιν κατὰ πληθ. ἀριθ. ἀλλὰ κατ' οὐδέτερον γένος· π.χ. Κállος καὶ ἰσχὺς δειλῶ καὶ κακῶ ζυνοικοῦντα ἀπρεπῇ φαίνεται. — Λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

§ 5. Συνδεδεικνὸν εἶναι τὸ ῥῆμα εἰμὶ καὶ ἄλλα τινὰ ῥήματα ἔχοντα τὴν αὐτὴν σχεδὸν σημασίαν μὲ τὸ εἰμί· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὸ ὑπάρχω, τυγχάνω, γίγνομαι, πέφυκα καὶ ἔφυν, καθίσταμαι· π. χ. Τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. — Οἱ θεοὶ ἴλεω τυγχάνουσιν. — Τῆς ἐπιμελείας πάντα δοῦλα γίγνεται. — Ἀπλοῦς ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

Πάντα δὲ ἄλλα ῥήματα εἶναι κατηγορηματικά. Ἀλλὰ καὶ τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων δέχονται κατηγορούμενον α') Τὰ ῥήματα δοκῶ, φαίνομαι, ἔοικα, νομίζομαι, κρίνομαι, ὑπαλαμβάνομαι, καλοῦμαι, ὀνομάζομαι, λέγομαι, προσαγορεύομαι, ἀκούω (=λέγομαι), αἰροῦμαι, (=ἐκλέγομαι), ἀποδείκνυμαι, χειροτονεῖσθαι κλπ.· π. χ. Τυφλὸν τι τάνότητόν μοι δοκεῖ. — Πᾶσα ἐπι-

στήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία φαίνεται. — Ὅθεν δήπου καὶ κόθορνος ἐπικαλεῖται (Θηραμένης). — Οὗτοι νῦν κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροὶ ἀκούουσιν (=λέγονται). — Περικλῆς ῥέθρη στρατηγός. — 6') Ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶν σχεδὸν ῥῆμα δύνανται νὰ τεθῇ κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ὅποτον πολλάκις ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἐπίρρημα· π. χ. Μέγας ἐκ μικροῦ Φίλιππος ἡῤῷζεται. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνήγοντο ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι. — Ὁ Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐρρύη μέγας. — Ἡσυχος μέσσην ὁδὸν ἔρχου.

§ 6. Τὸ ῥῆμα (εἴτε συνδετικὸν εἴτε κατηγορηματικὸν) συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκμ. κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. Σὺ μὲν παιδεῖας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ. — Πολλὰ ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις.

1. Ὅταν τὸ ὑποκμ. εἶναι δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο υποκειμένα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ῥῆμα τίθεται εἴτε εἰς δυϊκὸν ἀριθμὸν εἴτε εἰς πληθυντ. π. χ. Δύο ἄνδρες τέθνατον. — Τῷ Ξενοφῶντι προσέτρεχον δύο νεανίσκω. — Μίνως καὶ Λυκούργος νόμους ἑθέτην. — Τῶν αὐτῶν δέονται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ.

2. Ὅταν ὅμως τὸ ὑποκμ. εἶναι οὐδετέρου γένους πληθυντικοῦ, τὸ ῥῆμα τίθεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν ἀντὶ πληθ. π. χ. Ἔστι χρήματα ἡμῖν. — Τὰ παιδιά παίζει. — Ἡ συνταξὶς αὕτη λέγεται Ἀττικὴ.

3. Ὅταν δὲ τὸ ὑποκμ. εἶναι ὄνομα περιληπτικόν, τὸ ὅποτον εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν σημαίνει πολλά, τὸ ῥῆμα πολλάκις δὲν τίθεται εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' εἰς πληθ. π. χ. Ἀθηναίων τὸ πλῆθος οἴονται. — Τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν. — Ταῦτα ἀκούσασα ἡ πόλις Ἀγησίλαον εἶλοντο βρασιλέα.

4. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶναι οὐσ., πολλάκις τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκμ. π. χ. Τὸ διάζωμ, ὃ καλοῦνται φρένες. — Ἐστὸν δύο λόφω ἡ Ἰδομένη ὑψηλῷ.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ παράδειγμα ἀττικῆς συνταξέως ἡμεῖς τοῦλάχιστον δὲν ἐνθυμούμεθα· τῆς δὲ τῶν περιληπτικῶν εἶναι τὰ ἐξῆς· Ἡσανε κόσμος πολὺς. — Νὰ μὴ σὲ ἰδοῦν ὁ κόσμος.

§ 7. Ὅταν εἶναι πολλὰ τὰ ὑποκμ. τοῦ αὐτοῦ προσώπου πάντα, τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτὰ κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν,

δηλ. τίθεται κατὰ πληθ. ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὸ πρόσωπον τῶν ὑποκειμένων· π. χ. Λήθη καὶ δυσκολία καὶ μανία ἐμπίπτουσιν.

1. Πολλάκις ὁμοῦ συμφωνεῖ τὸ ῥῆμα πρὸς τὸ πλησιαιότερον ὑποκμ. ἢ πρὸς τὸ σπουδαιότερον· π. χ. Ἐθλοὶ τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίνονται.—Βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον.

2. Ἄν δ' εἶναι διαφόρων προσώπων τὰ ὑποκείμενα, τότε τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ κατὰ πρόσωπον πρὸς τὸ ἐπικρατέστερον· εἶναι δὲ τὸ πρῶτον πρόσωπον ἐπικρατέστερον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου καὶ τὸ δεύτερον ἐπικρατέστερον τοῦ τρίτου· π. χ. Καὶ ἐγὼ καὶ σὺ πολλὰ καλεῖσθαι καὶ ἐπράξαμεν.—Οὐ σὺ μόνος οὐδὲ οἱ σοὶ φίλοι πρῶτοι ταύτην δοῖαν περὶ θεῶν ἔσχετε.

§ 8. Τὸ κατηγόρημα ἐνίοτε ἀποφάσκειται ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου, δηλαδὴ λέγεται ὅτι δὲν ἀνήκει εἰς τὸ ὑποκμ., καὶ τότε τὸ κατηγόρημα συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ ἄρνητικοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ καὶ ἢ πρότασις λέγεται ἀποφατική· π. χ. Σωκράτης, οὐκ ἡμέλει τοῦ σώματος. Ὅταν δὲ τὸ κατηγόρημα ἀποδίδεται εἰς τὸ ὑποκείμενον, τότε τὸ κατηγόρημα δὲν ἔχει ἄρνησιν καὶ ἢ πρότασις λέγεται καταφατική· π. χ. Τῷ μὲν τρόπῳ γίγνου φιλοπροσήγορος, τῷ δὲ λόγῳ εὐπροσήγορος.

Γ'. Ἑλληνικὴ πρότασις.

§ 9. Ἐκ τῶν κυρίων καὶ ἀναγκαίων ὄρων τῆς προτάσεως δυνατὸν νὰ παραλείπηται εἰς ἢ πλείονες, ὅσοι ἐννοοῦνται εὐκόλως εἴτε ἐξῶθεν εἴτε ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου, καὶ τότε ἡ πρότασις λέγεται ἑλληνική.

1. Τὸ ὑποκμ. δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τίθεται, ὅταν εἶναι πρῶτον ἢ δευτέρου προσώπου, διότι ἐννοεῖται ἐκ τῆς καταλήξεως τοῦ ῥήματος· π. χ. Τί λέγεις;—Ἑλληνέες ἐσμεν.—Τίθεται δὲ μόνον χάριν ἐμφάσεως ἢ ὅταν εἶναι ἀντίθεσις ἢ ἀντιδιαστολή, ὅταν δηλ. τὸ ὑποκμ. ἀντιδιαστέλληται πρὸς ἄλλο πρόσωπον, ἥτοι πρᾶττη διάφορα ἢ ἀντίθετα· π. χ. Ἐγὼ ἐποίησα ταῦτα (ἐμφασις, ἐγὼ καὶ

οὐχὶ ἄλλος).—Σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ (ἀντίθεσις).

2. Ὅταν ὅμως τὸ ὑποκμ. εἶναι τρίτου προσώπου, τότε πρέπει νὰ τίθεται πάντοτε. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τρίτου προσώπου δυνατόν νὰ παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον·

α') Ὅταν ἐννοῖται ἐκ τῶν προηγουμένων· π. χ. Ὁ Ἀγόρατος καὶ οἱ ἐγγυηταὶ καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμόν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖ ἦσαν (ἐνν. ὁ Ἀγόρατος καὶ οἱ ἐγγυηταί), ἐβουλεύοντο, τί χρὴ ποιεῖν·

β') Εἰς τὰ ῥήματα βρέχει, ὕει, ἀστράπτει, βροντᾷ, συσκοτίζει (= σκοτεινιάζει), νίφει (= χιονίζει), σείει κλπ. Εἰς ταῦτα δύναται νὰ προστεθῇ ὡς ὑποκμ. ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Θεός.

γ') Ὅταν τὸ ὑποκμ. εἶναι γενικὸν καὶ ἀόριστον· π. χ. Πόνος, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.—Παρὰ τοῦ ἄρχοντος ἦκε λέγων.—Εἰς ταῦτα δὲν ἐννοεῖται ὠρισμένον τι πρόσωπον, ἀλλὰ γενικῶς καὶ ἀόριστως οἱ ἄνθρωποι λέγουσιν ὅτι ἦκέ τις.

δ) Ὅταν τὸ ὑποκμ. εἶναι ὠρισμένον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐπάγγελμα τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον· π. χ. Ἠνίκα ἂν ὦρα ἦ, σημανεῖ (ἐνν. ὁ σαλπικτής).—Ἐκέρυξε τοῖς Ἑλλήσι συσκευάζεσθαι (ἐνν. ὁ κήρυξ).—Τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται (ἐνν. ὁ γραμματεὺς).

3. Καὶ τὸ συνδετικὸν παραλείπεται πολλάκις, ὅταν εὐκόλως ἐννοῖται ἐξῶθεν· π. χ. Σοφὸν τὸ σαφές (ἐνν. ἐστίν).—Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα (ἐνν. ἐστίν).

4. Τὸ δὲ κατηγορηματικὸν ῥῆμα σπανίως παραλείπεται· π. χ. ὦ φίλε Φαίδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; (ἐνν. ἔρχη).—Δεῦρο, Δημόσθεες (ἐνν. ἐλθέ).

5. Καὶ τὸ κατηγορούμενον δύναται νὰ παραλείπεται ἐννοούμενον ἐκ τῶν προηγουμένων· π. χ. Ἐγὼ μὲν σοφός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἐνν. σοφός).

6. Καὶ δύο ὅροι τῆς προτάσεως δύνανται νὰ παραλείπωνται ἢ καὶ ὁλόκληρος πρότασις· π. χ. Ὁμολογεῖς ταῦτα; Ἐγώ γε (ἐνν. ὁμολογῶ ταῦτα).—Μηδὲν ἄγαν (ἐνν. πρᾶττε).—Ἐς κόρακας (ἐνν. ἔρρε). Ἐνταῦθα μόνον ὁ προσδιορισμὸς ἐς κόρακας ὑπάρχει, παραλείπεται δὲ ὅλη ἡ πρότασις σὺ ἔρρε).

ΣΗΜ. Καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην ὁμοίως παραλείπονται ὅροι τινὲς τῆς προτάσεως ἢ καὶ ὅλη ἡ πρότασις· π. χ. Τρώγω (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθῇ τὸ ἐγώ).—Κακὸ πρᾶγμα ἢ φτώχεια (ἐνν. εἶναι). —'Εγὼ εἶμαι καλός, ἀλλὰ σὺ δὲν εἶσαι (ἐνν. καλός). —'Απὸ ποῦ, κύρ Δημήτρη; (ἐνν. ἔρχεσαι). —'Σ τἀνάθεμα (ἐνν. πῆ- γαινε). —'Ψωμί (ἐνν. θέλω ἢ δότε μου). —Χίλιοι, μύριοι καλο- γέροι 'ς ἓνα βᾶσο τυλιγμένοι (ἐνν. εἶναι). — Τὸ φῖδι τρώει τὴ θάλασσα κ' ἡ θάλασσα τὸ φῖδι (ἐνν. τρώει). —'Σ τὸ καλὸ (ἐνν. πῆγαινε).—Καλὸ 'ς τον (νὰ εἶναι).

Δ' Προσδιωρισμένη πρότασις.

§ 10. Πρὸς τελείαν ἔκφρασιν καὶ παράστασιν τῶν διανοη- μάτων ἡμῶν δὲν ἐπαρκοῦσι πολλάκις οἱ κύριοι τῆς προτάσεως ὅροι, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ τίθενται εἰς τὴν πρότασιν καὶ ἄλλοι ὅροι, οἵτινες χρησιμεύουσιν, ἵνα συμπληρώσωσιν αὐτὴν ἢ ἵνα σα- φηνίσωσι καὶ ὀρίσωσιν ἀκριβέστερον τοὺς κυρίους αὐτῆς ὅρους. Οἱ δευτερεύοντες οὗτοι ὅροι τῆς προτάσεως λέγονται *ἀντικείμενα* (ἢ συμπληρώματα) ἢ *προσδιορισμοί*.

α' Ἀντικείμενον (ἢ συμπλήρωμα).

§ 11. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ ζῶον ἢ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου. Εἶναι δὲ πολλάκις τοσοῦτον ἀναγκαῖον συμπλήρωμα, ὥστε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τρίτος κύριος ὅρος τῆς προτάσεως.

1. Ἀντικείμενον δέχονται μόνον τὰ μεταβατικὰ ῥήματα. Τί- θενται δὲ ὡς ἀντικείμενα

α') Τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα· π. χ. Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός· —β') Πολλάκις τίθεται ὡς ἀντικμ. καὶ ἀντωνυμία ἢ ἐπίθετον ἢ μετοχὴ ἢ ἀπαρέμφατον ἢ καὶ ὀλόκληρος πρότασις, τὰ ὁποῖα λαμβάνονται ὡς οὐσιαστικά· π. χ. Στρατηγὸν αὐτὸν ἀπέδειξεν. Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζῆτει δὲ τὰ βέλτιστα.—Καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε.—'Ελεγον, ὅτι Κῦρος τέθνηκεν.

2. Τὸ ἀντικμ. δύναται καὶ νὰ παραλείπηται, ὅταν ἐννοῇται

εἴτε ἐκ τῶν προηγουμένων εἴτε ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς προτάσεως π. χ. Δικαιοσύνη λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι (ἐνν. αὐτήν).

3. Τίθεται τὸ ἀντικμ. κατὰ πλαγίαν πτωδῶν, μάλιστα μὲν κατ' αἰτίατ., πολλάκις δὲ κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν.

§ 12. Κατ' αἰτιατικὴν δέχονται τὸ ἀντικμ. ἡ συμπλήρωμα αὐτῶν, ἥτοι συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς, τὰ ἐξῆς ῥήματα.

1) Τὰ καθ' αὐτὸ μεταβατικά ῥήματα· π. χ. Οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν τὴν Ἑξέου στρατιάν.—Ὁ Φειδίας ἔπλασε τὸν Δία.

2) Τὰ ὠφελείας ἢ βλάβης σημαντικά· π. χ. Σωκράτης ὠφέλει τοὺς ξυνόντας.—Ἐόνον ἀδικήσεις μηδέποτε.

3) Τὰ προσπαθείας σημαντικά· οἷον τὸ θηρῶ ἢ θηρεύω, διώκω, μιμοῦμαι, ζηλῶ κλπ. Ἔτι δὲ τὰ ῥήματα μένω, φεύγω, ἀποδιδράσκω (=δραπετεύω), κρύπτω, λανθάνω, καρτερῶ, φυλάττομαι, ἀμύνομαι, τιμωροῦμαι (=ἐκδικοῦμαι)· π. χ. Τὰς ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης.—Οἱ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα.

4) Τὰ παθηματικά, ἥτοι τὰ ψυχικοῦ παθήματος σημαντικά, οἷον τὸ αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι, φοβοῦμαι, δεδοικα, θαρρῶ, ἐκπλήττομαι, εὐλαβοῦμαι κλπ.· π. χ. Οὐ καταισχυνῶ ὅπλα ἱερά.—Μᾶλλον εὐλαβοῦ ψόγον ἢ κίνδυνον.

5) Ῥήματά τινα ἀμετάβατα κινήσεως σημαντικά, τὰ ὅποια συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται μεταβατικά· π. χ. Διαβαίνουσι τὸν ποταμόν.—Διέρχομαι τὴν πόλιν.

6) Πάντα τὰ ῥήματα, καὶ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ καὶ οὐδέτερα, δέχονται πολλάκις σύστοιχον ἀντικμ. κατ' αἰτίατ. Λέγεται δὲ σύστοιχον ἢ ἐσωτερικὸν ἀντικ. τὸ οὗς. τὸ γινόμενον ἐκ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος· π. χ. Κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον.—Κάλλιστον ἔργον ἐργάσασθαι.—Πολλὴν φλυαρίαν φλυαρεῖν.

Ὡς σύστοιχον ἀντικμ. τίθεται καὶ αἷτ. οὐσιαστικοῦ ἐξ ἄλλης μὲν ρίζης, ἀλλ' ἐχούσης ἐννοίαν συγγενῇ· π. χ. Ἡσθένησε ταύτην τὴν νόσον. Ἐξῆλθον δὲ τινὰς καὶ ἄλλας ἐξόδους. Ὡμοσε τὸν κοινὸν ὄρκον.

Ἡ σύστοιχος αἷτ. συνήθως ἔχει προσδιορισμὸν ἢ ἐπίθετον ἢ γεν. οὐσιαστικοῦ. Συνηθέστατα δὲ παραλείπεται ἡ σύστοιχος αἷτ. καὶ

τότε τὸ ἐπίθ. ἢ ἡ γεν. τοῦ οὐσ. τρέπονται εἰς αἰτ. οὐδ. γένους ἐνικοῦ ἢ πληθ. ἀριθ. π. χ. *Μέγα* ἐβόησεν (=Μεγάλῃν βοήν ἐβόησεν).—Λακεδαιμόνιοι *μέγιστα* παραπίπτουσι (μέγιστα παραπτώματα παραπίπτουσι).—Τὸ στάδιον ἐνίκα *Κροκίνας* Θετταλός (=τὴν νίκην τοῦ σταδίου).—Ἐενίας τὰ *Λύκαια* ἔθυσεν (=τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Λυκ. θυσίαν).—Ἔθυσεν τὰ *Εὐαγγέλια* (=τὴν θυσίαν τῶν εὐαγγελίων, δηλ. τῶν καλῶν ἀγγελιῶν).

ΣΗΜ. Ὅμοίως καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην· π. χ. *Θὰ* τραγουδήσω *ἀγαλιανὰ* καὶ *θ'* ἀκουσθῶ *μεγάλα* (τραγοῦδι τοῦ Δράγατσανίου).

§ 13. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ ἑξῆς ῥήματα·

1) Τὰ *φροντίδος* καὶ *ὀλιγορίας* (ἀμελείας) σημαντικά, οἷον τὸ φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, κήδομαι, ἀμελῶ, ὀλιγορῶ κλπ. π. χ. *Μαθημάτων φρόντιζε* μᾶλλον *χρημάτων*.—Ἡ τοῦ Θεοῦ φρόνησις ἅμα πάντων ἐπιμελεῖται.—*Μηδενὸς ὀλιγορεῖτε*.

ΣΗΜ. Ὅμοίως συντάσσεται μετὰ γεν. τὸ φείδομαι καὶ ἀφειδῶ· π. χ. *Χρόνου φείδου*.—Τῶν σωμάτων ἀφειδήσαντες τρόπαια ἔστησαν.

2) Τὰ *μνήμης* καὶ *λήθης* σημαντικά, οἷον τὸ μέμνημαι, ἀναμνησकोμαι, ἐπιλανθάνομαι, ἐμνημονῶ κλπ. π. χ. τῶν ἀπόντων *φίλων μέμνησο*.—*Μὴ ἐπιλανθάνου* τῶν εὐεργεσιῶν.

✓ 3) Τὰ *ἐπιτυχίας* καὶ *ἀποτυχίας* σημαντικά· π. χ. *Μακάριος* ὅστις *ἔτυχε* γενναίου *φίλου*.—Τὸ ἐψεύσθαι τῆς ἀληθείας κακόν.

✓ 4) Τὰ *ἐπιθυμίας* καὶ *ἀπολαύσεως* σημαντικά, οἷον τὸ ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ἀπολαύω, γεύομαι κλπ. π. χ. *Τῶν μαθημάτων πάλαι ἐπιθυμῶ*.—*Τῶν ἀλλοτρίων ὀρέγονται*.—*Σίτου ἐγεύσαντο*.

5) Τὰ *αἰσθήσεως* σημαντικά, οἷον τὸ ἀκούω, ὁσφραίνομαι, ἔζω, ἄπτομαι κλπ., πλὴν τοῦ ὀρῶ· π. χ. Ὀνος *λύρας ἤκουε* καὶ *σάλπιγγος ὤς*.—*Κρομμύων ὁσφραίνομαι*.—Ὅζει τῶν *ἰχνῶν*.

✓ 6) Τὰ *πλησμονῆς* καὶ *ἐλλείψεως* σημαντικά· π. χ. *Μὴ πίμπλασθε* τῶν περὶ τὸ σῶμα *ἡδονῶν*.—Τῶν ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν.—Ὁ ἥδιστα ἐσθίων ἥκιστα ὄψου δεῖται.

7) Τὰ *ἀρχῆς* καὶ *λήξεως* σημαντικά· π. χ. Πειράσθε σὺν τοῖς θεοῖς *ἄρχεσθαι* παντὸς ἔργου.—*Λήγε* τῶν πόνων *ἔτι* *πονεῖν* *δυνάμενος*.

εἴτε ἐκ τῶν προηγουμένων εἴτε ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς προτάσεως· π. χ. Δικχιουσὴν λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι (ἐνν. αὐτήν).

3. Τίθεται τὸ ἀντικμ. κατὰ πλαγίαν πτώσιν, μάλιστα μὲν κατ' αἰτίατ., πολλάκις δὲ κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν.

§ 12. Κατ' αἰτιατικὴν δέχονται τὸ ἀντικμ. ἡ συμπλήρωμα αὐτῶν, ἥτοι συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς, τὰ ἐξῆς ῥήματα·

1) Τὰ καθ' αὐτὸ μεταβατικά ῥήματα· π. χ. Οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν τὴν Ἑξέου στρατίαν.—Ὁ Φειδίας ἔπλασε τὸν Δία.

2) Τὰ ὠφελείας ἢ βλάβης σημαντικά· π. χ. Σωκράτης ὠφέλει τοὺς ξυνόντας.—Ἐόνον ἀδικήσεις μηδέποτε.

3) Τὰ προσπαθείας σημαντικά· οἷον τὸ θηρῶ ἢ θηρεύω, διώκω, μιμοῦμαι, ζηλῶ κλπ. Ἔτι δὲ τὰ ῥήματα μένω, φεύγω, ἀποδιδράσκω (=δραπετεύω), κρύπτω, λανθάνω, καρτερῶ, φυλάττομαι, ἀμύνομαι, τιμωροῦμαι (=ἐκδικοῦμαι)· π. χ. Τὰς ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης. — Οἱ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα.

4) Τὰ παθηματικά, ἥτοι τὰ ψυχικοῦ παθήματος σημαντικά, οἷον τὸ αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι, φοβοῦμαι, δεδοικα, θαρρῶ, ἐκπλήττομαι, εὐλαβοῦμαι κλπ.· π. χ. Οὐ καταισχυνῶ ὅπλα ἱερά.—Μᾶλλον εὐλαβοῦ ψόγον ἢ κίνδυνον.

5) Ῥήματά τινα ἀμετάβατα κινήσεως σημαντικά, τὰ ὁποῖα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται μεταβατικά· π. χ. Διαβαίνουσι τὸν ποταμὸν.—Διέρχομαι τὴν πόλιν.

6) Πάντα τὰ ῥήματα, καὶ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ καὶ οὐδέτερα, δέχονται πολλάκις σύστοιχον ἀντικμ. κατ' αἰτίατ. Λέγεται δὲ σύστοιχον ἢ ἐσωτερικὸν ἀντικ. τὸ οὗς. τὸ γινόμενον ἐκ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος· π. χ. Κινδυνεύω τὸν ἑσχατον κίνδυνον.—Κάλλιστον ἔργον ἐργάσασθαι.—Πολλὴν φλυαρίαν φλυαρεῖν.

Ἦς σύστοιχον ἀντικμ. τίθεται καὶ αἷτ. οὐσιαστικοῦ ἐξ ἄλλης μὲν ρίζης, ἀλλ' ἐχούσης ἑννοίαν συγγενῇ· π. χ. Ἡσθένησε ταύτην τὴν νόσον. Ἐξῆλθον δὲ τινες καὶ ἄλλας ἐξόδους. Ὡμοσε τὸν κοινὸν ὄρκον.

Ἡ σύστοιχος αἷτ. συνήθως ἔχει προσδιορισμὸν ἢ ἐπίθετον ἢ γεν. οὐσιαστικοῦ. Συνηθέστατα δὲ παραλείπεται ἡ σύστοιχος αἷτ. καὶ

τότε τὸ ἐπίθ. ἢ ἡ γεν. τοῦ οὐσ. τρέπονται εἰς αἰτ. οὐδ. γένους ἐνικοῦ ἢ πληθ. ἀριθ. π. χ. *Μέγα* ἐβόησεν (=Μεγάλῃν βοήν ἐβόησεν).—Λακεδαιμόνιοι *μέγιστα* παραπίπτουσι (μέγιστα παραπτώματα παραπίπτουσι).—Τὸ στάδιον ἐνίκα *Κροκίνας* Θετταλός (=τὴν νίκην τοῦ σταδίου).—*Ξενίας* τὰ *Λύκαια* ἔθυσεν (=τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Λυκ. θυσίαν).—Ἔθυε τὰ *Εὐαγγέλια* (=τὴν θυσίαν τῶν εὐαγγελίων, δηλ. τῶν καλῶν ἀγγελιῶν).

ΣΗΜ. Ὅμοίως καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην· π. χ. Θὰ τραγουδήσω *ἀγαλιανὰ* καὶ θ' ἀκουσθῶ *μεγάλα* (τραγοῦδι τοῦ Δράγατσανίου).

§ 13. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα·

1) Τὰ *φροντίδος* καὶ *ὀλιγορίας* (ἀμελείας) σημαντικά, οἷον τὸ φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, κήδομαι, ἀμελῶ, ὀλιγορῶ κλπ.· π. χ. *Μαθημάτων* φρόντιζε μᾶλλον *χρημάτων*.—Ἡ τοῦ Θεοῦ φρόνησις ἅμα πάντων ἐπιμελεῖται.—*Μηδενὸς* ὀλιγορεῖτε.

ΣΗΜ. Ὅμοίως συντάσσεται μετὰ γεν. τὸ φείδομαι καὶ ἀφειδῶ· π. χ. *Χρόνου* φείδου.—Τῶν *σωμάτων* ἀφειδήσαντες *τρόπαια* ἔστησαν.

2) Τὰ *μνήμης* καὶ *λήθης* σημαντικά, οἷον τὸ μέμνημαι, ἀναμνήσκομαι, ἐπιλανθάνομαι, ἐμνημονῶ κλπ.· π. χ. τῶν ἀπόντων *φίλων* μέμνησο.—Μὴ ἐπιλανθάνου τῶν *εὐεργεσιῶν*.

✓ 3) Τὰ *ἐπιτυχίας* καὶ *ἀποτυχίας* σημαντικά· π. χ. *Μακάριος* ὅστις ἔτυχε *γενναίου φίλου*.—Τὸ ἐψεύσθαι τῆς ἀληθείας *κακόν*.

✓ 4) Τὰ *ἐπιθυμίας* καὶ *ἀπολαύσεως* σημαντικά, οἷον τὸ ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ἀπολαύω, γεύομαι κλπ.· π. χ. *Τῶν μαθημάτων* πάλαι ἐπιθυμῶ.—Τῶν *ἀλλοτρίων* ὀρέγονται.—*Σίτου* ἐγεύσαντο.

5) Τὰ *αἰσθήσεως* σημαντικά, οἷον τὸ ἀκούω, ὀσφραίνομαι, ὄζω, ἄπτομαι κλπ., πλὴν τοῦ ὀρῶ· π. χ. Ὀνος *λύρας* ἤκουε καὶ *σάλπιγγος* ὤς.—*Κρομμύων* ὀσφραίνομαι.—Ὁ *ὄξει* τῶν *ἰχνῶν*.

✓ 6) Τὰ *πλησμονῆς* καὶ *ἐλλείψεως* σημαντικά· π. χ. Μὴ *πίμπλασθε* τῶν περὶ τὸ σῶμα *ἡδονῶν*.—Τῶν *ἐπιτηδείων* οὐκ ἀπορήσομεν.—Ὁ *ἡδίστα* ἐσθίων *ἡκίστα* ὄψου δεῖται.

7) Τὰ *ἀρχῆς* καὶ *λήξεως* σημαντικά· π. χ. Παιρᾶσθε σὺν τοῖς θεοῖς *ἄρχεσθαι* παντὸς ἔργου.—*Λήγε* τῶν *πόνων* ἔτι *πονεῖν* δυνάμενος.

✓ 8) Τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀποστάσεως σημαντικά· π. χ. Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται.—'Απέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα.

✓ 9) Τὰ συμμετοχῆς σημαντικά· π. χ. 'Ανθρώπου ψυχὴ τοῦ θείου μετέχει.—Τὸ ἀνθρώπινον γένος μετείληφεν ἀθανασίας.

10) Τὰ συγκρίσεως σημαντικά, ἔχουν τὰ σημαίνοντα, ὅτι εἶναι τις ὑπέρτερος ἢ κατώτερος ἢ ἄρχων ἢ ὀδηγός τινος, οἷον τὸ ἄρχω (ἐξουσιάζω), ἡγοῦμαι, ἡττῶμαι, ἐλαττοῦμαι, μειονεκτῶ, πλεονεκτῶ κλπ.· π. χ. Αἰσχροὺς νόμιζε τῶν φίλων ἡττᾶσθαι ταῖς εὐεργεσίαις.—Αἰσχροὺς ἐστὶ τῶν μὲν οἰκετῶν ἄρχειν, ταῖς δὲ ἡδοναῖς δουλεύειν.—Φρόνησις μόνη ἡγεῖται τοῦ ὀρθῶς πράττειν.

11) Πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων ἀπό, ἐκ, πρό, ὑπέρ, κατά· π. χ. Πρόκειται τῆς 'Αττικῆς ὄρη μεγάλα. — Χρὴ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους.

§ 14. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα·

✓ 1) Τὰ σημαίνοντα σχέσιν ἢ διαθέσιν φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινα (περιποιητικὰ ἢ ἀντιπεριποιητικὰ)· π. χ. Χρὴ πάντας ἀμύνειν τῇ πόλει.—'Επολέμει τοῖς Θραξίν.—'Ωργίζοντο τῷ Κλεάρχω.—Κακοῖς ὁμιλῶν καὶ τὸς ἐκδήσῃ κακός.—'Ομοίως μετὰ δοτικῆς συντάσσεται καὶ τὸ χρῶμαι· π. χ. Χρῶ τοῖς βελτίστοις.

✓ ΣΗΜ. 'Ομοίως καὶ ἄλλα πολλὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ δοτ., ἥτις σημαίνει τὸ πρόσωπον (ἡ δοτικὴ αὕτη λέγεται προσωπική), τὸ ὅποιον ἔχει (δοτικὴ κτητική) ἢ χάριν τοῦ ὁποίου γίνεταί τι (δοτ. χαριστική)· π. χ. Οὐκ ἔστι χοήματα ἡμῶν (=ἡμεῖς δὲν ἔχομεν χρήματα).—Πᾶς ἀνὴρ αὐτῷ πονεῖ (=διὰ τὸν ἑαυτὸν του, πρὸς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ).

✓ 2) Τὰ σημαίνοντα ὁμοιότητα, ἰσότητα, καὶ συμφωνίαν· π. χ. 'Εσμέν σκιαῖς εἰκότες.—Τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.

3) Τὰ σημαίνοντα ὑπακοὴν καὶ ἀκολουθίαν· π. χ. Πείθου τοῖς ἄρχουσιν.—Τῇ ἀχαριστίᾳ ἔπεται ἡ ἀναισχυντία.

4) Πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων ἐν, σοί, ἐπί, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς πρὸς, παρά, περὶ καὶ ὑπό, εἴτε ἕνεκα τῆς προθέσεως εἴτε ἕνεκα τῆς σημασίας τοῦ συνθέτου· π. χ. Τοῖς ὁρ-

κοις ἐμμένει ὁ δῆμος. — Φίλος φίλῳ συμπονεῖ. — Ἐγκ αὐτῷ τινι. — Ἀντιλέγω τινί.

§ 155. Πολλάκις τὸ αὐτὸ ῥῆμα δύναται νὰ ἔχῃ δύο ἀντικείμενα, ἐν ἄμεσον καὶ ἄλλο ἔμμεσον· π. χ. Ἱμάς βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ. — Τίθενται δὲ τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἢ καὶ τὰ δύο κατ' αἰτιατικὴν ἢ τὸ μὲν ἄμεσον κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ ἔμμεσον κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν, ἢ τὸ ἐν κατὰ γενικὴν καὶ τὸ ἄλλο κατὰ δοτικὴν. Ὅθεν ὑπάρχουσι ῥήματα συντάσσόμενα α') μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, β') μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, γ') μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, καὶ δ') μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς.

α') Μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντάσσονται 1) Τὰ παιδευτικά· π. χ. Ἡρξάτο σε διδάσκειν τὴν στρατηγίαν. — 2) Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως σημαντικά· π. χ. Ὁ πάππος τὸν Κῦρον στολὴν καλὴν ἐνέδυσεν. — 3) Τὰ αἰτητικά καὶ στερητικά· π. χ. Ἱμάς βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ. — Τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς Φίλιππος ἀποστερεῖ. — Ἐτι δὲ τὸ κρύπτω καὶ ἀναμινύσκω· π. χ. Διογέσιον τὴν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός. — Ἀναμνήσω ὑμᾶς τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους. — 4) Πολλὰ ῥήματα δέχονται αἰτιατικὴν τοῦ ἄμεσου ἀντικειμένου καὶ αἰτιατικὴν σύστοιχον· π. χ. Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. — 5) Τινὰ ῥήματα πλην τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἀντικειμένου δέχονται καὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ κατ' αἰτιατικὴν· π. χ. Δαρεῖος Κῦρον σατράπην ἐποίησεν. — Οἱ ἐμοὶ φίλοι καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν.

β') Μετὰ αἰτιατικῆς ἄμεσου καὶ γενικῆς ἔμμεσου ἀντικειμένου συντάσσονται 1) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά· π. χ. Οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλασσαν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρων ; — Ἐρως ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοί, οἰκειότητος δὲ πληροί. — 2) Τὰ ἀξίας, πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς σημαντικά· π. χ. Οἱ βάρβαροι Θεμιστοκλέα τῶν μεγίστων τιμῶν ἡξίωσαν. — Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί. — 3) Τὰ ἀπαλλαγῆς καὶ κωλύσεως σημαντικά· π. χ. Θητεὺς τὰς Ἀθήνας δεινοῦ προστάγματος ἡλευθέρωσε. — Τὰ πλοῖα εἶργε τοῦ εἰσπλου. — 4) Ὅσα ἀπαιτοῦσι προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας, ἥτοι τὸ ἕνεκα τίνος γίνεταί τι· π. χ. Ζηλῶ σε τῆς εὐγλωττίας. — Τοῦ πάθους ὥκτιρεν αὐτόν. —

5) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μανθάνειν τι παρά τινος· π. χ. *Μάθεμον καὶ τὰδε*.—*Ἦδομαι ἀκούων σου φρονίμους λόγους*.—6) Πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ προθέσεως (ἐκ, ἀπό, ὑπέρ, κατὰ) συντάσσονται μετὰ γενικῆς ἔνεκα τῆς προθέσεως καὶ μετὰ αἰτιατικῆς ἔνεκα τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος· π. χ. *Τὸ δαιμόνιον ἀποτρέπει με τούτου*.—Οἱ Ἀθηναῖοι θάνατον κατέγνωσαν Ἀλκιβιάδου.

ΣΗΜ. Εἰς ταῦτα ἡ αἰτ. εἶναι τὸ κυρίως ἀντικμ., ἡ δὲ γεν. σημαίνει τὴν ὕλην, τὸ τίμημα, τὴν ἀξίαν, τὴν αἰτίαν κλπ.

γ') Μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντάσσονται 1) Τὰ δόσεως σημαντικά (αἰτ. ἄμεσον ἀντικμ., δοτ. ἔμμεσον)· π. χ. *Ὅσα (ἀγαθὰ) οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις*.—*Ἰμάτιον ἔδωκεν ἑκάστῳ*.—2) Τὰ ὁμοιώσεως καὶ ἰσώσεως σημαντικά· π. χ. *Τοῖς βελτίστοις εἰκάζω αὐτόν*.—*Ὁ σίδηρος ἰσοῖ τοὺς ἀσθενεῖς τοῖς ἰσχυροῖς ἐν τῷ πολέμῳ*.—3) Τὰ προσεγγίσεως καὶ μίξεως σημαντικά· π. χ. *Αἱ Σειρῆνες τὰς χεῖρας οὐδενὶ προσέφερον*.—*Μίγνυμι ὕδωρ τῷ οἴνῳ*.—4) Ῥήματά τινα σύνθετα μετὰ προθέσεως, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ δοτικὴν· π. χ. *Ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσεν*.

δ') Μετὰ γενικῆς τοῦ ὅλου καὶ δοτικῆς τοῦ προσώπου συντάσσονται 1) Τὰ μεταδόσεως καὶ παραχωρήσεως σημαντικά· π. χ. *Χρὴ τοῦ βάρους μεταδίδουαι τοῖς φίλοις*.—*Καὶ ὁδοῦ παραχωρῆσαι τὸν νεώτερον πρεσβυτέρῳ πανταχοῦ νομίζεται*.—2) Τὰ συμμετοχῆς σημαντικά· π. χ. *Ἐκοιμήθησαν τῶν κινδύνων ἡμῖν*.—*Μετεσχέκαμεν ὑμῖν καὶ ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἐορτῶν τῶν καλλίστων*.

§ 16. Ἵνα διακρίνωμεν τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον ἀπὸ τοῦ ἔμμεσου, τὸ ἀσφαλέστερον μέσον εἶναι νὰ τρέψωμεν τὴν ἐνεργητικὴν πρότασιν εἰς παθητικὴν διότι τότε τὸ μὲν ἄμεσον ἀντικείμενον γίνεται ὑποκείμενον τῆς παθητικῆς προτάσεως, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· π. χ. *Ὁ πάππος τὸν Κῦρον στολὴν καλὴν ἐνέδυσεν*—*Ὁ Κῦρος ἐνεδύθη ὑπὸ τοῦ πάππου στολὴν καλὴν*.

Ὡσαύτως διακρίνωμεν τὸ ἀντικείμενον ἀπὸ τοῦ κατηγορουμένου αὐτοῦ· π. χ. *Οἱ ἐμοὶ φίλοι καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν*—*Ὑπὸ τῶν ἐμῶν φίλων ἐγὼ καλοῦμαι Εὐδαιμονία*· διότι ἐνταῦθα τὸ κατη-

γορούμενον τοῦ ἀντικειμένου γίνεται ὀνομαστικὴ συμφώνως πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

β') Προσδιορισμοί.

§ 17. Προσδιορισμοί (ὡς εἵπομεν ἐν § 10) εἶναι οἱ δευτερεύοντες ἐκεῖνοι ὅροι τῆς προτάσεως, οἵτινες προστίθενται, ἵνα σαφηνίσωσι καὶ ὀρίσωσιν ἀκριβέστερον καὶ πληρέστερον τοὺς κυρίους ὅρους αὐτῆς ἢ καὶ ἄλλους δευτερεύοντας ὅρους.

Οἱ προσδιορισμοὶ εἶναι δύο εἰδῶν· α') ὀνοματικοί, τουτέστιν ὀνόματα ἢ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου λαμβανόμενα ὡς ὀνόματα, καὶ β') ἐπιρρηματικοί, τουτέστιν ἐπιρρήματα ἢ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου λαμβανόμενα ὡς ἐπιρρήματα.

α') Ὀνοματικοὶ προσδιορισμοί.

§ 18. Οἱ ὀνοματικοὶ προσδιορισμοὶ εἶναι ἢ ἐπίθετα καὶ λέγονται ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί, ἢ οὐσιαστικά καὶ λέγονται οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοί.

1. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται

α') Τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια συμφωνοῦσι πρὸς τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια προσδιορίζουσι, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π.χ. *Μικρὸς παῖς*.—Ἄνδρες *γενναῖοι*.

β') Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ τὰ ἄρθρα, τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα, αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ μετοχαί, τὰ ὅποια ὡσαύτως συμφωνοῦσι πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. *Τῇ πόλει*.—Ὁ *λάμπων* ἥλιος.—Οἱ *παρόντες* πολῖται.—Ὁ *ἐμὸς* πατήρ Κέφαλος.—Ἄειροῦσιν ἐν *τρισὶ* μῇσι δύο πόλεις.

γ') Ὠσαύτως ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ οὐσιαστικά ὁμοιοπτῶτως τῷ προσδιοριζομένῳ ἢ κατὰ γενικὴν, καὶ ἐμπρόθετα καὶ ἐπιρρήματα, τὰ ὅποια πάντα γίνονται ἐπίθετα ὑπὸ τοῦ ἄρθρου· π. χ. Ἑλλὰς *φωνή* (=Ἑλληνικὴ φωνή).—Γέρων *ἄνθρωπος*.—Ἄνδρες *δικασταί*.—Ὁλεθρὸς *γραμματεὺς* (=Ὁλέθριος *γραμματεὺς*).¹—Ὁ *δῆμος* ὁ *Ἀθηναίων* (=ὁ *Ἀθηναϊκός*).—Ὁ

ΣΗΜ. Οὕτω καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην, γ ἔ ρ ο ς ἄνθρωπος, γ ρ ἡ ἂ γυναῖκα, π α ι δ ι πρᾶγμα κλπ.—Γυρίζει ὁ γ ἔ ρ ο - Ὀλυμπος καὶ λέγει τοῦ Κισσάδου.

νῦν καιρός (= Ὁ τωρινὸς καιρός).—Οἱ πάλοι ἄνθρωποι (Οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι).—Τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς (= Τῆς καθημερινῆς τροφῆς).—Τὰς ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης.

δ') Καὶ ὁλόκληρος πρότασις τίθεται ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμός· π. χ. Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, δς τὰ πάνθ' ὀρᾷ (= ὁ ὀφθαλμὸς).

ε') Πολλάκις ἐλλείπει τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν καὶ τότε ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ λαμβάνεται ὡς οὐσιαστικόν· π. χ. φίλος, ἐχθρός (ἀνὴρ), ἡ ῥητορικὴ (τέχνη), ἡ εὐθεία (γραμμή) κλπ.

ς') Ὡσαύτως ἀντὶ οὐσιαστικοῦ τίθεται οὐδέτερον ἐπίθετον μετὰ τοῦ ἄρθρου· π. χ. τὸ ἀληθές (= ἡ ἀλήθεια), τὸ δυνατόν (= ἡ δύναμις), τὸ ἀντίπαλον (= οἱ ἀντίπαλοι), τὸ Ἑλληνικόν (= οἱ Ἕλληνες), τὸ βαρβαρικόν (= οἱ βάρβαροι).

ΣΗΜ. 1. Ὅμοίως καὶ ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ· π. χ. Τὸ φιλότιμο (= ἡ φιλοτιμία) ἔφαγε τὸν Κυβερνήτην.—Κάμε τὸ καλὸ καὶ ῥίχ' το' εἰς τὸ ῥιγῶ.—Τὸ δίκηο εἶναι.—Τὸ χρυσαφικόν, τὸ ἀσημικόν (= τὰ χρυσᾶ, τὰ ἀργυρᾶ σκεύη).

2. Οὐσιαστικοὶ δὲ προσδιορισμοὶ εἶναι οὐσιαστικά, τὰ ὅποια τίθενται ὡς προσδιορισμοὶ ὀνομάτων εἴτε ὁμοιοπτῶτως εἴτε ἐτεροπτῶτως.

Ὅμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν ὑπάρχουσι τρεῖς εἶδη, α') ἡ παράθεσις, β') ἡ ἐπεξήγησις καὶ γ') ὁ ἐπιμερισμός.

α') Παράθεσις εἶναι οὐσιαστικὸν τιθέμενον ὡς προσδιορισμὸς ἄλλου οὐσιαστικοῦ, τὸ ὅποιον εἶναι μὲν ὠρισμένον καὶ σαφές, ἀλλ' ὁ προσδιορισμὸς ὀρίζει αὐτὸ ἀκριβέστερον ἢ προσθέτει νέον γνῶρισμα αὐτοῦ. Ὁ κατὰ παράθεσιν οὗτος προσδιορισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον κατὰ πτῶσιν μόνον, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν· π. χ. Φίλιππος ὁ Μακεδών.—Ἡ ἡμετέρα πόλις ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν Ἑλλήνων (= ἥτις ἐστὶ κοινὴ καταφυγή).

ΣΗΜ. 2. Ὅμοίως καὶ ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ· ὁ Ὀλυμπος καὶ ὁ Κίτσαβος τὰ δυὸ βουνὰ μαλῶνουν.

β') Επεξήγησις δὲ εἶναι οὐσιαστικὸν τιθέμενον ὡς προσδιορισμὸς ἄλλου οὐσιαστικοῦ, τὸ ὅποιον εἶναι γενικὸν καὶ οὐχὶ ὠρισμένον,

ὀρίζεται δὲ καὶ ἐξηγεῖται ἢ σαφηνίζεται ὑπὸ τοῦ προσδιορισμοῦ· π. χ. Ὁ θάνατος τυγχάνει ὡν δυοῖν πραγμάτων διάλυσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.—Περικλῆς δυοῖν ἐγένετο μαθητής, Ἀναξαγόρου τε καὶ Δάμωνος.

ΣΗΜ. 3. Ἡ ὁμιλουμένη ὁμοίως ἐκφράζει τὸν κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμὸν προσθέτουσα καὶ τὸ δηλαδή· π. χ. Ὁ θάνατος εἶναι διάλυσις δύο πραγμάτων, δηλαδή τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος·

γ') Ἐπιμερισμὸς δὲ εἶναι, ὅταν τίθεται τὸ ὅλον καὶ ἔπειτα τίθεται ὡς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τὸ μέρος ἢ τὰ μέρη αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ τὸ ὅλον πτώσιν· π. χ. Αὖπαι αἱ μὲν χρησταί εἰσιν, αἱ δὲ κακαί.—Οὗτοι ἄλλος ἄλλα λέγει.

§ 19. Οἱ ἐτερόπῳτοι προσδιορισμοὶ τίθενται κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων, κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν.

1. Κατὰ γενικὴν οὐσιαστικοῦ δέχονται προσδιορισμὸν, ἥτοι συντάσσονται μετὰ γενικῆς,

α') Ὅσα ὀνόματα σημαίνουνσι κτῆσιν, ἥτοι ὅτι ἀνήκει τι εἰς τινα καθ' οἰονδήποτε τρόπον, καὶ ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται κτητική· π. χ. Ἀγρὸς Περικλέους.—Δημοσθένης Δημοσθένους (γεν. τῆς συγγενείας).—Ἴππος ἱερὸς ἡλίου.—Ἀλλότριον τῆς πατρίδος.

β') Ὅσα σημαίνουνσι μέρος ὅλου τινός, καὶ ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται διαιρητική· π. χ. Ἄνδρα οἶδα τοῦ δήμου.—Εὐνέπλεον Παλῆς Κεφαλλήνων.—Αἰσχρόν ἐστι τοὺς παῖδας μὴ μιμεῖσθαι τοὺς σπουδαίους τῶν γονέων.

γ') Ὅσα σημαίνουνσιν ὅτι ἔγιναν ἐξ ὕλης τινός ἢ περιέχουσιν ὕλην τινά (ἢ γεν. σημ. τὴν ὕλην)· π. χ. Ἄνδριάς χαλκοῦ.—Ἅγις ἐκ Δεκελείας ἰδὼν πλοῖα πολλὰ σίτου εἰς Πειραιᾶ καταθέοντα.

δ') Ὅσα ἀπαιτοῦσι προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας· π. χ. Γραφὴ ἀσεβείας.—Ψευδομαρτυριῶν ὑπόδικον αὐτὸν ἐποίησαν.

ε') Ὅσα ἔχουσιν ἔννοϊαν ῥηματικὴν δέχονται γενικὴν ἀντικειμενικὴν ἢ ὑποκειμενικὴν· π. χ. Καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων (=Καὶ τὰ θηρία ποθοῦσι τὰ σύντροφα· γεν. ἀντικειμ.)—Φυγὴ τῶν Πελοποννησίων ἐγένετο (γεν. ὑποκ.)—Πέλοπος (γεν. ὑποκειμ.) Πελοποννήσου (γεν. ἀντικειμ.) κατὰλψις (=Ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον).

ς') Τὰ ὀνόματα τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν σημασίαν τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων ῥημάτων· οἷον 1) Τὰ φροντίδος καὶ ὀλιγορίας σημαντικὰ ὀνόματα· π. χ. Ἐπιμελὴς τῶν φίλων εἶ.—Τῆς θυγείας πλείστην ἐπιμέλειαν ἔχομεν.—Ὁμοίως καὶ τὸ φειδωλὸς χρημάτων.—2) Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ· π. χ. Ἀμνήμονα τῶν κινδύνων καθίστησιν αὐτόν.—Τούτων πλείστην μνήμην ἔχουσιν.—3) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικὰ· π. χ. Ἐπιτυχὴς τῶν καιρῶν.—4) Τὰ πλησμονῆς καὶ ἐλλείψεως σημαντικὰ· π. χ. Παράδεισος ἀγρίων θηρίων πλήρης.—Πάντων ἐστὶ πλησμονή.—Ἐρημος φίλων.—Διδόναι καρποῦ ἀφθουίαν.—5) Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας καὶ τὰ εἰς ἑκὸς ῥηματικά· π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι τῆς θαλάττης ἐμπειρότατοι ἦσαν.—Πεῖρα φίλων.—Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.—Παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρὴ καὶ ποριστικὸν ἐπιτηδεῖων τοῖς στρατιώταις.—6) Τὰ συμμετοχῆς σημαντικὰ· π. χ. (Ἀρετὴ) ἀγαθὴ μὲν συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ φιλίας κοινωνός.—7) Τὰ ἀξίας σημαντικὰ· π. χ. Ἀξία τοῦ παντός.—Τοῦ μηδενὸς τίμιοι. Δόξα χρημάτων οὐκ ὠνητή.—8) Τὰ διαφορᾶς, ὑπεροχῆς καὶ ἐλαττώσεως σημαντικὰ· π. χ. Ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος.—Ἐγκρατὴς τῶν ἐπιθυμιῶν.—Ὑπήκοον δεῖ εἶναι τῶν γονέων.—9) Τὰ παραθετικά (συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά)· π. χ. Πολλῶν χρημάτων κρείττων ὁ παρὰ τοῦ πλήθους ἔπαινος.—Ἀνδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

ΣΗΜ. 1. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ὀνομάτων καὶ ἔχοντα τὴν αὐτὴν σημασίαν συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. Ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν.—Πρόσω πλεονεξίας.—Ποῦ γῆς ;—Ἐνταῦθα τοῦ βίου.

2. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ὀνόματα τὰ σύστοιχα τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσομένων ῥημάτων καὶ ἔχοντα τὴν αὐτὴν σημασίαν. Τοιαῦτα δὲ εἶναι

α') Τὰ περιποιητικά καὶ ἀντιπεριποιητικά, ἧτοι τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πόδιν τινα διάθεσιν· π. χ. Ἡ ἐδεσμάτων ἐπιθυ-

μὲν βλαβερά μὲν σώματι, βλαβερά δὲ ψυχῇ.—Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι.—Οἱ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις εὐνοί εἰσιν.

ΣΗΜ. 2. Τὰ φίλος, ἐχθρός, πολέμιος, ὅταν λαμβάνωνται ὡς οὐσιαστικά, συντάσσονται μετὰ γενικῆς π. χ. φίλος μου.

β') Τὰ ὁμοιότητος, ἰσότητος καὶ τοῦ πρέποντος σημαντικά· π. χ. Ὅμοίαν ταῖς δούλαις ἔσχε τὴν ἐσθῆτα.—Οὐ δεῖ ἴσον τοῦς κακοῦς τοῖς ἀγαθοῖς ἔχειν. — Ἄ δοκεῖ κάλλιστα καὶ πρεπωδέστατα γυναιξὶν εἶναι ἐπίστανται.

γ') Τὰ ὑποταγῆς σημαντικά· π. χ. Ἄπαντα τῷ πλουτεῖν ἔσθ' ὑπήκοα.

δ' Πολλὰ σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων ἐν, σύν, πρὸς π. χ. Αἰδῶς καὶ φόβος ἔμφυτα τοῖς ἀνθρώποις.—Ἀλλήλοις σύμφωνα δεῖ τὸν νόμον διατάττειν.

ΣΗΜ. 3. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰρημέων ἐπιθέτων, καθὼς καὶ τὸ τοπικὸν ὁμοῦ καὶ τὸ χρονικὸν ἅμα, συντάσσονται μετὰ δοτικῆς π.χ. τὸ ὕδωρ ἐπίνετο ὁμοῦ τῷ πληθῶ.—Ἄμα ἡμέρα.—Ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν.

3. Μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται

α') Ὅσα ἀπαιτοῦσι προσδιορισμὸν τοῦ κατὰ τι, τουτέστι τοῦ μέρους, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἰδιότης τις π. χ. Ξανθὸς τὴν κόμην.—Δεινὸς εἰμι ταύτην τὴν τέχνην.

β') Ὅσα δέχονται σύστοιχον αἰτιατικὴν π. χ. Οἱ θεοὶ εἰσιν ἀγαθοὶ πᾶσαν ἀρετὴν.—Θηριώδη δειλίαν δειλός.

β') Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

§ 20. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ εἶναι ἐπιρρήματα τιθέμενα ὡς προσδιορισμοὶ τῶν κυρίων ἢ ἄλλων δευτερευόντων ὄρων τῆς προτάσεως π. χ. Οὐδὲ τὸν πλοῦτον παρακαίρως ἠγάπα.— Πᾶν ὅ,τι ἂν μέλλῃς ἐρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ.

Ἄντ' ἐπιρρημάτων τίθενται καὶ ὀνόματα κατὰ πλαγίαν πτωσιν μετὰ προθέσεων ἢ ἄνευ αὐτῶν ἢ καὶ ὀλόκληροι προτάσεις, τὰ ὅποια πάντα ἐκφράζουσιν ἔννοιαν ἐπιρρηματικὴν καὶ λαμβάνονται ὡς ἐπιρρήματα π.χ. Νυκτὸς ἀπέδρασεν εἰς Κλαζομενάς.—Ἀπέ-

πλευσαν εἰς *Σηστόν*.—Φίλιππος φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἐπιχειρεῖ, *ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι*.

Σημαίνουσι δὲ οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ α') τόπον, β') χρόνον, γ') τρόπον, δ') ποσόν, ε') τὸ κατὰ τι, καὶ ζ') αἷτιον.

α') Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου.

§ 21. Ὁ τόπος παρίσταται κατὰ τέσσαρας διαφόρους ἐπόψεις, δηλαδή ἢ σημαίνει τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον μένει τι, καὶ λέγεται ἢ ἐν τόπῳ *στάσις*, ἢ σημαίνει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἄρχεται τι νὰ κινῆται, καὶ λέγεται ἢ ἐκ τόπου *κίνησις*, ἢ σημαίνει τὸν τόπον, εἰς ὃν διευθύνεται τι, καὶ λέγεται ἢ εἰς τόπον *κίνησις*, ἢ σημαίνει τὸν τόπον, διὰ μέτου τοῦ ὁποίου περᾷ τι, καὶ λέγεται ἢ διὰ τόπου *κίνησις*. Ἐκφράζεται δὲ ὁ τόπος ἐν γένει διὰ τῶν τοπικῶν λεγομένων ἐπιρρημάτων.

α') Ἡ ἐν τόπῳ *στάσις* ἐκφράζεται 1) Διὰ τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων τῶν σημαινόντων *στάσιν*· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ εἰς οὗ λήγοντα τοπικὰ ἐπιρρήματα· οἶον αὐτοῦ, ἀλλαχοῦ, πανταχοῦ, κλπ., τὰ εἰς οἱ, οἶον οἴκοι, Ἰσθμοὶ, Μεγαροὶ, Πυθοὶ κλπ., τὰ εἰς *θι* ἢ *σι(ν)*, οἶον αἰτόθι, ἀλλαχόθι, Ἀθήνησι(ν) κλπ., καὶ ἄλλα τινά, οἶον ἐνταῦθα, ἐνθάδε, ἐκεῖ κλ.: π.χ. Πανταχοῦ νομίζεται. — Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς.—Χαλεπὸν ὁ βίος Ἀθήνησιν. — 2) Δι' ὀνόματος οὐσιαστικοῦ κατὰ δοτικὴν μετὰ τῆς ἐν προθέσεως π. χ. Ἐν Ἀθήναις οἰκῶ.

β') Ἡ ἐκ τόπου *κίνησις* ἐκφράζεται 1) Διὰ τῶν εἰς *θεν* ληγόντων ἐπιρρημάτων π.χ. Πόθεν, Εὐθις, φαίνῃ; — 2) Δι' ὀνόματος οὐσιαστικοῦ κατὰ γενικὴν μετὰ τῆς ἐξ ἢ ἀπὸ προθέσεως π. χ. Ἐκ τῆς ἀποδημίας, νυνὶ δὲ αὐτόθεν. — Ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου (ἐρχομαι).

γ') Ἡ εἰς τόπον *κίνησις* ἐκφράζεται 1) Διὰ τῶν εἰς *δε* ἢ *σε* ληγόντων τοπικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. Νεανίας θέρους ὥρα ὄνον ἐμισθώσατο Μέγαρά δε.—Διδούς (Λύσανδρος) ἐκεῖσε μόνον πλέουσιν ἀσφάλειαν, ἄλλοσε δ' οὐ.— 2) Διὰ γεν. οὐς. μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως π. χ. Ἐπλεον ἐπὶ Λέσβου.— 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ

τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, παρὰ καὶ ὡς (ἐπὶ προσώπων πάντοτε)· π. χ. Ἐφυγον πρὸς τὴν γῆν.—Διέβησαν εἰς Σικελίαν.—Πρέσβεις ὡς βασιλέα ἀναγαγεῖν.

δ') Ἡ διὰ τόπου κίνησις ἐκφράζεται 1) Διὰ γεν. μετὰ τῆς διὰ προθέσεως· π. χ. Οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διῆκεν. — Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ· π. χ. Ὅθεν ὁ κατὰ θάλατταν σίτος φοιτᾷ.—Ἐπιρρήματα ἐκφράζοντα τὴν διὰ τόπου κίνησιν εἶναι τὰ εἰς ἡ, οἷον ταύτη, ἄλλη, ἡ, πεζῇ (διὰ ξηρᾶς)· π. χ. Τὰς πύλας ἣ ἐσήλθον ἐκλείσεν, ὥστε μὴδὲ ταύτη ἔξοδον εἶναι.

β'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου.

§ 22. Ὁ χρόνος ἐκφράζεται 1) Διὰ τῶν χρονικῶν λεγομένων ἐπιρρημάτων· π. χ. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ.—2) Διὰ γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου· π. χ. Ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη.—Ἐπὶ Κέκροπος ἢ Ἀττικῇ κατὰ πόλεις φκεῖτο.—Πρὸ τῆς μάχης.—3) Διὰ δοτικῆς, ὅταν ὀρίζεται ἀκριβῶς ὁ χρόνος, δηλ. ἡ ἡμέρα ἢ ὁ μῆν ἢ τὸ ἔτος· π. χ. Τῷ δὲ ἄλλῳ ἔτει Ἀθηναῖοι Θορικὸν ἐτείχισαν.—Θεσμοφορίοις νηστεύομεν.—Ἡ καὶ διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν προθέσεως· π. χ. Ἐν ἔτεσιν ἐβδομήκοντα (=ἐντὸς ἐβδομήκοντα ἐτῶν).—4) Δι' αἰτιατικῆς ἐμπροθέτου· π. χ. Μετὰ τὸ δεῖπνον.—Περὶ λύχνων ἀφάς.—Οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι (=οἱ σύγχρονοι ἡμῶν).

ΣΗΜ. Ὁ χρόνος ἐκφράζεται καὶ διὰ τῶν χρονικῶν λεγομένων ἐπιθέτων ἢ μετοχῶν καὶ διὰ τῶν χρονικῶν προτάσεων· π. χ. Ἀφικόμενος τριταῖος ἀπήγγειλεν.—Ἐπεὶ ὁ χειμὼν ἔληξεν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπλευσαν εἰς Προκόννησον.

γ') Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου.

§ 23. Ὁ τρόπος ἐκφράζεται 1) Διὰ τῶν τροπικῶν λεγομένων ἐπιρρημάτων· π. χ. Βουλευόμεν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα. 2) Διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου· π. χ. Ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις.—Διὰ τάχους (=

ταχέως) ἀπῆλθον. — 3) Διὰ δοτικῆς ἀπλῆς ἢ ἐμπροθέτου· π. χ. *Τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐτείχισαν τὴν πόλιν.* — *Σὺν γέλωτι ἤλθον.* — 4) Δι' αἰτιατικῆς ἀπλῆς ἢ ἐμπροθέτου· π. χ. *Τίνα τρόπον;* (= πῶς;). — *Καθ' ἡσυχίαν* (= ἡσύχως).

ΣΗΜ. Ὁ τρόπος ἐκφράζεται καὶ διὰ τῶν τροπικῶν λεγομένων μετοχῶν· π. χ. *Σωκράτης παίζων οὐδὲν ἤττον ἢ σπουδάζων ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσιν.*

2. Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ μέσου ἢ ὀργάνου, δι' οὗ γίνεται τι. Ἐκφράζεται δὲ τὸ ὄργανον 1) Διὰ δοτικῆς· π. χ. *Οἱ μὲν ῥάβδῳ κρούοντες, οἱ δὲ καὶ βακτηρίᾳ.* — 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ προθέσεως· π. χ. *Δι' ὀφθαλμῶν ὀρῶμεν.* — 3) Διὰ μετοχῆς ὀργανικῆς· π. χ. *Ἀκουτίσας καταβάλλει τὴν ἔλαφον.*

δ') Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ.

§ 24. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ ἐκφράζεται 1) Διὰ τῶν ποσότητος λεγομένων ἐπιρρημάτων, οἷον *πάνυ, λίαν, σφόδρα, μάλα, ἄγαν*· π. χ. *Σφόδρα πείθει.* — *Μάλ' εὐφωγος ὦν.* — 2) Διὰ γενικῆς, ἥτις σημαίνει τὸ ποσὸν τῆς τιμῆς ἢ ἀξίας· π. χ. *Πόσου διδάσκει;* Πέντε *μυῶν.* — 3) Διὰ δοτικῆς κυρίως ἐπὶ τῶν παραθετικῶν· π. χ. *Ἐνιαυτῷ πρεσβύτερος.* — 4) Δι' αἰτιατικῆς, οἷον *πολύ, ὀλίγον, σμικρὸν* κλπ.· π. χ. *Ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα.* — *Οὕτω πολλὸν ὕμῶν κατεσφρόνει* (Ἀγόρατος). — Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρόνου, τὸ ὅποιον ἐκφράζεται ἢ δι' ἀπλῆς αἰτιατικῆς, π. χ. *Ἐναυμάχησαν χρόνον πολύν,* ἢ δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως, π. χ. *Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά,* — ἢ διὰ γεν. ἐμπροθέτου· π. χ. *Ἐμάχοντο μέχρι δείλης.*

ε') Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι.

§ 25. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι, τουτέστι τοῦ μέρους, εἰς ὃ ἀναφέρεται ιδιότης τις, πάθος τι, ἐκφράζεται 1) Δι' αἰτιατικῆς· π. χ. *Θαυμαστὸς τὸ μέγεθος.* — Διὰ τὸ ἀλγεῖν τοὺς πόδας

οὐ βχδίζει.—2) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως *κατά*, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῶν προθέσεων *εἰς*, *πρός*, *περί* π. χ. Καθαρὸς καὶ *κατὰ* τὸ σῶμα καὶ *κατὰ* τὴν ψυχὴν.—Ἐνδοξος εἰς τὰ πολεμικά.—Σωκράτης ἦν *πρὸς* χειμῶνα καὶ θέρος καρτερικώτατος.—3) Διὰ δοτικῆς π. χ. Πολλὰ φύσει οὐκ ἔστι καλά, νόμῳ δέ.—4) Δι' ἀπαρεμφάτου π. χ. Τὴν μὲν ἑτέραν (γυναῖκα) εὐπρεπῆ τε *ιδεῖν* (=κατὰ τὴν ὄψιν) καὶ ἐλευθέριον φύσει.—Φοβεροὶ μὲν *ιδεῖν*, δεινοὶ δὲ *μάχην*.

5') Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ αἰτίου.

§ 26. Τὸ αἷτιον εἶναι ἢ ποιητικόν, τουτέστι τὸ ἐνεργοῦν πρό-
σωπον, ἢ ἀναγκαστικόν, ὅπερ ἀναγκάζει εἰς ἐνέργειαν τὸ ποιητι-
κόν, ἢ τελικὸν σημαῖνον τὸν σκοπόν, δι' ὃν γίνεται τι.

α') Τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς μὲν τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα εἶναι αὐτὸ τὸ ὑποκμ., εἰς δὲ τὰ παθητικὰ ἐκφράζεται δι' ἰδίου προσδιο-
ρισμοῦ. 1) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ
τῆς *πρός*, *παρὰ* καὶ *ἐκ* π. χ. Ὑπὸ τοῦ δήμου τιμώμενος.—Ἐκ
Θεοῦ δέδοται μοι.—2) Διὰ δοτ. ἀπροθέτου καὶ μάλιστα, ὅταν τὸ
παθητικὸν ῥήμα εἶναι χρόνου παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελείου ἢ
μέλλοντος τετελεσμένου π.χ. Τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται.

β') Τὸ ἀναγκαστικὸν αἷτιον ἐκφράζεται 1) Διὰ γενικῆς μετὰ
τῆς ὑπὸ ἢ *ἐνεκα* προθέσεως π. χ. Οὐκ ἐδύναντο καθεύδειν ὑπὸ
λύπης.—Τῶν ἀδικημάτων *ἐνεκα* αὐτοῦς ἀπέκτειναν. — Ἔτι δὲ
καὶ διὰ γενικῆς ἀπροθέτου π. χ. Εὐδαιμονίζω σε τοῦ τρόπου.—
2) Διὰ δοτικῆς εἴτε ἀπροθέτου εἴτε μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως π.χ.
Δελία ἔλιπον τὴν τάξιν.—Χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι τῶν
ἀγαθῶν, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομέμοις τῶν κακῶν.—3)
Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ προθέσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς
παρὰ ἢ *κατά* π. χ. Ἐτετίμητο ὑπὸ Κῦρου δι' εὐνοίαν.—Οὐ
παρὰ τὴν αὐτοῦ βόμην τοσοῦτον ἐκηλύχεται (Φίλιππος), ὅσον
παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀναγκαστικὸν αἷτιον ἐκφράζεται καὶ διὰ τῶν αἰ-
τιολογικῶν λεγομένων μετοχῶν καὶ προτάσεων π.χ. Ὁ δὲ Κῦρος

ἄτε παῖς ὢν φιλόκλος καὶ φιλότιμος ἤδετο τῇ στολῇ.—Χαίρω, ὅτι εὐδοκιμεῖς.

γ') Τὸ τελικὸν αἶτιον, ἥτοι ὁ σκοπός, ἐκφράζεται 1) Διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ *ἐνεκα* (ἢ *ἐνεκεν*), ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς *ὑπέρ*. π. χ. Τὰ δένδρα θεραπεύομεν τοῦ καρποῦ *ἐνεκεν*.—Ἵπὲρ δόξης πάντα ποιοῦσιν.—2) Διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς *ἐπί*. π. χ. Ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνέυρηται.—8) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς *πρός*, *ἐπί*, *κατά*, εἰς. π. χ. Παντοδαπὰ εὑρηται ταῖς πόλεσι *πρός φυλακὴν*.

ΣΗΜ. 2. Τὸ τελικὸν αἶτιον ἐκφράζεται καὶ διὰ τῶν τελικῶν λεγομένων προτάσεων ἢ μετοχῶν ἢ ἀπαρεμφάτων. π. χ. Δοκεῖ μοι πρέπειν διελθεῖν περὶ αὐτῶν, *ἵνα πάντες εἰδῶσιν*.—Θράσυλλος εἰς Ἀθήνας ἔπλευσε ταῦτά τε *ἐξαγγελῶν* καὶ στρατιὰν καὶ ναῦς *αἰτήσων*.—Οἶνόν μοι ἐγγεῖς *πιεῖν*.

ΣΗΜ. 3. Εἰς τὴν ὁμιλουμένην τὸ τελικὸν αἶτιον ἐκφράζεται συνήθως διὰ τῆς *διὰ* μετὰ αἰτιατικῆς. π. χ. Ὁ καυγᾶς ἦτο *διὰ τὸ πάπλωμα*.—(διὰ τὰ πάρουν τὸ πάπλωμα).—Ὅμοίως ἐνίοτε καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πρὶν μεταβῶμεν εἰς τὸν σχηματισμὸν λόγου ἐκ προτάσεων συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλας, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν εἰδικώτερον μέρη τινὰ τοῦ λόγου, τὰ ὅποια τίθενται ὡς ὄροι κύριοι ἢ δευτερεύοντες τῆς προτάσεως.

Α' ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

α') Αἱ διαθέσεις τοῦ ῥήματος.

§ 27. Αἱ διαθέσεις τοῦ ῥήματος εἶναι τέσσαρες, α') ἡ *ἐνεργητικὴ διάθεσις*, β') ἡ *παθητικὴ*, γ') ἡ *μέση* καὶ δ') ἡ *οὐδετέρα*.

1) Ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑπο-

κείμενον ἐνεργεῖ ἢ πράττει. Ἡ ἐνέργεια δὲ τοῦ ὑποκειμένου ἢ μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, καὶ τότε τὸ ῥῆμα λέγεται μεταβατικόν, π. χ. Φειδίας ἐπλασε τὸν Δία, ἢ δὲν μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὸ ὑποκείμενον, καὶ τότε τὸ ῥῆμα λέγεται ἀμετάβατον, π. χ. Ἐρχομαι.

2) Τὰ μεταβατικά ῥήματα δέχονται ὡς συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας αὐτῶν ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμούς, τὰ δὲ ἀμετάβατα δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον προσδιορισμούς.

ΣΗΜ. 1. Πολλάκις τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα σημαίνει ἐνέργειαν, τὴν ὁποίαν κάμνει τὸ ὑποκείμενον διὰ μέσου ἄλλου προσώπου π. χ. Προπέμψας ἐρμηνέα εἶπεν (διὰ τοῦ ἐρμηνέως). — Ὁμοίως καὶ ἐν τῇ νῦν ὁμιλουμένῃ Κτίζω σπίτι. — Κάμνω καράβι.

ΣΗΜ. 2. Πολλάκις τὰ μεταβατικά ῥήματα τίθενται ἄνευ τινὸς ὀρισμένου ἀντικειμένου ἢ γίνονται ἀμετάβατα, μάλιστα δὲ σύνθετα μετὰ προθέσεως π. χ. Γράφω. — Λέγω. — Ὁ Μαρσύας ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον (=χύνεται). Τοῦναντίον δὲ πολλὰ ἀμετάβατα ῥήματα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται μεταβατικά π. χ. Βαίνω (ἀμεταβατον), διαβαίνω τὸν ποταμόν (μεταβ.). Προσέτι δὲ μεταβατικά τινα εἰς τινας χρόνους ἔχουσιν ἀμετάβατον σημασίαν π.χ. Τὸ ἴστημι (μεταβατικόν) ἔχει ἀμετάβατον σημασίαν εἰς τὸν παρακείμενον ἔστηκα, ὑπερσ. εἰστήκειν καὶ εἰς τὸν ἀόριστον ἔστην ὁμοίως φύω (μεταβατικόν), πέφυκα, ἔφυν (ἀμετάβατα).

3) Παθητικά ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει. Τὸ δὲ πάθος ἢ ἐνυπάρχει εἰς τὸ ὑποκείμενον καὶ τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται ἔσωθεν παθητικά ἢ αὐτοπαθῆ, οἷον νοσῶ, πάσχω κλπ., ἢ προέρχεται ἔξωθεν ἐξ ἄλλου προσώπου ἢ πράγματος, καὶ τὰ τοιαῦτα ῥήματα εἶναι τὰ καθ' αὐτὸ παθητικά, καὶ λέγονται ἔξωθεν παθητικά ἢ ἑτεροπαθῆ, οἷον τυπτομαι ὑπὸ τινος. Καὶ τὰ μὲν ἑτεροπαθῆ δέχονται προσδιορισμὸν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου, τὸ ὅποιον προξενεῖ τὸ πάθος εἰς τὸ ὑποκείμενον, τὰ δὲ αὐτοπαθῆ δὲν δέχονται τοιοῦτον προσδιορισμόν.

α') Γίνονται δὲ τὰ καθ' αὐτὸ παθητικά ῥήματα ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν οἷον ἐκ τοῦ ἀγαπῶ τινα γίνεται ἀγαπάται

τις ἐπ' ἐμοῦ. Οὕτω λοιπὸν δύναται ἡ ἐνεργητικὴ πρότασις νὰ τραπῇ εἰς παθητικὴν ὡς ἐξῆς· τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος γίνεται ὑποκείμενον καὶ τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν πτῶσιν, τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα τρέπεται εἰς παθητικόν, τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ πρὸς τὸ νέον αὐτοῦ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ γίνεται ποιητικὸν αἷτιον τοῦ παθητικοῦ· π. χ. Ἐγὼ εὐεργετῶ τοὺς φίλους = Οἱ φίλοι εὐεργετοῦνται ὑπ' ἐμοῦ.

β') Εἰς τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα τὰ δεχόμενα δύο ἀντικείμενα τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ μάλιστα τὸ προσωπικὸν γίνεται ὑποκείμενον, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· π. χ. Ἐγὼ ἐνδύω τὸν παῖδα τὸν χιτῶνα = Ὁ παῖς ἐνδύεται ὑπ' ἐμοῦ τὸν χιτῶνα. — Τὸ δὲ κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν, ἥτις εἶναι κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸ παθητικόν· π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶλοντο Περικλέα στρατηγόν = Περικλῆς ἤρθε ὑπ' Ἀθηναίων στρατηγός.

γ') Ὅσα δὲ ἐνεργητικὰ δέχονται σύστοιχον αἰτιατικὴν τρεπόμενα εἰς παθητικὰ φυλάττουσιν αὐτήν· π. χ. Ἐκαστον εὐεργετῇ τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν. — Ἀλλην εὐεργεσίαν εὐηργετήθη.

ΣΗΜ. 3. Μεταβατικὰ τινὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων τὰ παθητικὰ εἶναι ἄχρηστα ἢ σπάνια, ἔχουσιν ὡς παθητικὰ ἄλλα ἐνεργητικοῦ τύπου ῥήματα, τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι σημασίαν καὶ σύνταξιν παθητικὴν· π. χ. τοῦ ἐνεργητικοῦ εὖ (ἢ κακῶς) ποιῶ τινὰ (= εὐεργετῶ) παθητικὸν εἶναι τὸ εὖ (ἢ κακῶς) πάσχω ὑπὸ τινος, τοῦ εὖ (ἢ κακῶς) λέγω τινὰ παθητικὸν τὸ εὖ (ἢ κακῶς) ἀκούω ὑπὸ τινος, τοῦ ἐκβάλλω τὸ ἐκπίπτω, τοῦ διώκω τὸ φεύγω, τοῦ αἱρῶ (κυριεύω) τὸ ἀλίσκομαι (κυριεύομαι), τοῦ ἀποκτείνω τινὰ τὸ ἀποθνήσκω ὑπὸ τινος, τοῦ ζημιῶ (τιμωρῶ) τὸ δίκην δίδωμι (τιμωροῦμαι) τοῦ τέθεικα τὸ κείμεναι, τοῦ ποιῶ ἢ τίκτω τὸ γίγνομαι, τοῦ ποιοῦμαι λόγον πόλεμον κλπ. τὸ γίγνεται λόγος, πόλεμος κλ.

4) Μέσα ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ, ἀλλ' ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ γίνεται εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς τι ἀνῆκον εἰς αὐτό.

Τὰ μέσα ῥήματα εἶναι πολλῶν εἰδῶν, α') μέσα αὐτοπαθῆ, β')

μέσα περιποιητικά, γ') μέσα δυναμικά, δ') μέσα ἀλληλοπαθῇ, καὶ ε') μέσα διάμεσα.

α') Μέσα αὐτοπαθῇ λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τι ἄμέσως εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς μέρος τι αὐτοῦ, ὥστε τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐνεργεῖ καὶ πάσχει. Ἀναλύονται δὲ ταῦτα εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αὐτοπαθῇ ἀντωνυμίαν κατ' αἰτιατικὴν ἢ γενικὴν· π. χ. Λοῦμαι=Λοῦω ἑμαυτόν.—Κτενίζομαι=κτενίζω ἑμαυτόν.—Νίπτομαι τὰς χεῖρας=νίπτω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας.

β') Μέσα περιποιητικά ἢ μέσα ὠφελείας λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ πρὸς ὠφέλειαν ἢ πρὸς τὸ συμφέρον ἑαυτοῦ. Ἀναλύονται δὲ ταῦτα διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας κατὰ δοτικὴν· π.χ. πορίζομαι χρήματα=πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα.—Κατεστήσαντο τὴν πολιτείαν (Ξενοφ. Ἑλλ. 2,3,13.=κατέστησαν ἐκείνοις συμφέρουσαν· Διόδ. 14,4).

γ') Μέσα δυναμικά ἢ μέσα προσπαθείας λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων ἢ μέσων, ἵνα γίνῃ τι· π. χ. Σωκράτης προτρέπετο τοὺς συνόντας πρὸς ἐγκράτειαν (=Σωκράτης προύτρπεπε διὰ τῆς ἡθικῆς του διδασκαλίας).

ΣΗΜ. 4. Εἰς τὰ δυναμικά ταῦτα μέσα ἀνήκει καὶ τὸ ποιοῦμαι μετὰ αἰτιατικῆς οὐσιαστικοῦ, τὸ ὁποῖον σχηματίζει περιφρασιν ἰσοδυναμοῦσαν πρὸς τὸ ῥῆμα τοῦ οὐσιαστικοῦ· π.χ. ποιοῦμαι πόλεμον=πολεμῶ, ποιοῦμαι λόγον=λέγω.—Ὅμοιως καὶ ἐν τῇ νῦν ὀμιλουμένῃ, κάμνω λόγον, κάμνω πόλεμον.

ΣΗΜ. 5. Καὶ ἡ ὀμιλουμένη ἔχει μέσα αὐτοπαθῇ, οἷον λούομαι, κτενίζομαι, καὶ μέσα προσπαθείας, οἷον περιποιοῦμαι τοὺς φίλους, ἀγωνίζομαι νὰ κάμω τι, μηχανεύομαι κλ., καὶ περιποιητικά, οἷον δανείζομαι, οἰκονομοῦμαι (=οἰκονομῶ δι' ἑμαυτόν) κλ.

δ') Μέσα ἀλληλοπαθῇ λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι πολλὰ ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάσχουσιν ὑπ' ἀλλήλων. Ἀναλύονται δὲ ταῦτα εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν ἀλληλοπαθῇ ἀντωνυμίαν· π.χ. Λοιδороῦμεθα=Λοιδороῦμεν ἀλλήλους.

ΣΗΜ. 6. Καὶ ἡ ὁμιλουμένη ἔχει πολλὰ τοιαῦτα· οἷον ὑβρίζονται, τρώγονται, δέρνονται, πιάνονται ἀγαπῶνται, ἀνταμώνονται κλπ.

ε') Μέσα διάμεσα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν ἐνέργειαν γινομένην εἰς τὸ ὑποκείμενον διὰ μέσου ἄλλου προσώπου κατ' ἐντολήν ἢ θέλησιν τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. *Κείρομαι* (κουρεύομαι) = *κείρω ἑμαυτόν* (διὰ τοῦ κουρέως, τὸν ὅποιον πληρώνω), *οἰκοδομοῦμαι οἶκον* = *οἰκοδομῶ ἑμαυτῷ οἶκον* (διὰ τῶν οἰκοδόμων), *ναυπηγοῦμαι τριήρεις*.

ΣΗΜ. 7. Καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην ἔχομέν τινα διάμεσα· οἷον *ξυρίζομαι* (διὰ τοῦ κουρέως), *κουρεύομαι*, *λούομαι* κλπ. Τὰ πλεῖστα ὅμως τῶν διαμέσων ἐκφράζομεν δι' ἐνεργητικῶν, ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐνόητε· π. χ. *κτίζω σπίτι, κάμνω καράβι*.—Καὶ οἱ ἀρχαῖοι· *Κῦρος τὸν παράδεισον ἐξέκοψεν*.—Προπέμψας ἐρμηνέα εἶπεν.

4. Οὐδέτερα ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλ' εὐρίσκεται ἀπλῶς εἰς τινα κατὰστασιν· π. χ. *ἡσυχάζω, ὑγιαίνω, ζῶ, καθεύδω* (κοιμῶμαι) κλπ. Τὰ πλεῖστα τῶν οὐδετέρων λήγουσιν εἰς -ω, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τινα λήγοντα εἰς -μαι, οἷον *κάθημαι, κείμαι, κοιμῶμαι* κλπ.

β') Ἀπρόσωπα ῥήματα.

§ 28. Ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται ὅσα εἰς τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον δὲν ἔχουσι προσωπικὸν ὑποκείμενον· π. χ. *δεῖ, χρή, πρέπει, προσήκει, ἄδεται, λέγεται* κλπ.

Ὑποκείμενον ἔχουσι τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα α') ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου· π. χ. *Δεῖ τοὺς παιδείας ὀρεγομένους μηδενὸς ἀπείρως ἔχειν*.—β') τὴν ἀφρηρημένην ἔνοιαν αὐτῶν· π. χ. *Δεῖ χρημάτων* (=δεῖα ἐστὶ χρημάτων).

ΣΗΜ. 1. Ἀπροσώπους φράσεις ἀποτελεῖ καὶ τὸ συνδετικὸν ἐστὶ μετὰ οὐδετέρων ἐπιθέτων ἢ μετὰ τινων οὐσιαστικῶν· οἷον *ἀξιόν ἐστιν* (=ἄξιζι), *δίκαιόν ἐστι, σαφές ἐστιν, ὥρα ἐστίν, ἀνάγκη ἐστί, καιρὸς ἐστι* κλπ. Καὶ μόνον τὸ ἐστὶ λαμβάνεται ἀπροσώπως ἀντὶ τοῦ *ἐνεστιν* ἢ *ἔξεστιν* (=εἶναι δυνατόν).

ΣΗΜ. 2. Πολλά ρήματα τίθενται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· οἷον δέω καὶ δεῖ, πρέπω καὶ πρέπει, μέλω καὶ μέλει, συμβαίνω καὶ συμβαίνει, δοκῶ καὶ δοκεῖ, ἄξιον ἐστί μοι καὶ ἄξιός εἰμι.

γ') Οἱ χρόνοι τοῦ ρήματος.

§ 29. Χρόνοι λέγονται οἱ τύποι τοῦ ρήματος, διὰ τῶν ὁποίων σημαίνεται ὁ χρόνος, καθ' ὃ γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινόμενον.

α') Σημασία τῶν χρόνων ἐν τῇ ὀριστικῇ.

1. Ἐνεστώς.—Ὁ ἐνεστὼς τῆς ὀριστικῆς σημαίνει 1) Πρᾶξιν γινομένην κατὰ τὸ παρὸν καὶ ἐξακολουθοῦσαν· π.χ. Λέγω ταῦτα νῦν.—2) Σημαίνει τὸ κατ' ἔθος ἐπαναλαμβανόμενον πολλάκις (ἐνεστ. τῆς συνηθείας)· π. χ. Πλοῖον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσιν εἰς Δῆλον.—3) Ἐκφράζει ἔννοιαν, ἣτις καὶ νῦν καὶ πάντοτε εἶναι ἀληθής· π. χ. Πολλάκις βραχεῖα ἡδονὴ μακρὰν τίκει λύπην. 4) Ὅτι τὸ ὑποκείμενον σκοπεῖ ἢ προσπαθεῖ νὰ κάμῃ τι (ἐνεστ. τοῦ σκοπομένου ἢ τῆς προσπαθείας)· π.χ. Πείθω σε (=προσπαθῶ νὰ σε πείσω).—δίδωμι (=σκοπῶ νὰ δώσω). Διὸ πολλάκις τίθεται ὁ ἐνεστ. ἀντὶ μέλλοντος παριστῶν μετὰ βεβαιότητος τὸ μέλλον ὡς παρόν· π. χ. Εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία.—5) Πολλάκις ὁ ἐνεστὼς τίθεται ἀντὶ ἀορίστου εἰς διήγησιν ἱστορικῶν γεγονότων, τὰ ὅποια παρίστανται ὡς νὰ γίνωνται τώρα καὶ τὰ βλέπωμεν, ἐπομένως παρίστανται ζωηρότερα (ἱστορικὸς ἐνεστὼς)· π. χ. Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο.

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἐνεστὼς σημαίνει πολλάκις καὶ τὸ παρελθόν, τὸ ὅποιον σφάζεται ἀκόμη, τουτέστι πολλάκις ἔχει καὶ σημασίαν παρακειμένου· οἷον ἀκούω (ἔχω ἀκούση), πυνθάνομαι (ἔχω μάθη), φεύγω (εἶμαι ἐξόριστος), νικῶ (εἶμαι νικητής), ἀδικῶ (ἔχω πράξῃ ἀδικα) κλ. Τὸ δὲ ἦκω (=ἔχω ἔλθῃ) καὶ οἴχομαι (=ἔχω ἀπέλθῃ) ἔχουσι μόνον παρακειμένου σημασίαν.

ΣΗΜ. 2. Καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην ὁ ἐνεστὼς ἐφύλαξεν ὅλας τὰς ἀνωτέρω σημασίας· π. χ. Διασκεδάζει ὁ κόσμος τὰς ἀπόκριες (ἐνεστὼς συνηθείας).—Τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ, πρὶν πεινάσουν, μαγειρεύουν.—Πιάνουν καὶ γράφουν μιὰ γραφή (=ἔπιασαν καὶ ἔγραψαν ἱστορικὸς ἐνεστὼς).—Σοῦ δίδω πέντε δραχμάς, ἂν το κάμης (ὑπόσχομαι ἢ μέλλω νὰ σου δώσω ἐνεστ. τοῦ σκοπομένου). Πήγαινε καὶ ἔρχομαι (=θὰ ἔλθω εὐθύς).—Ἐρχομαι νὰ σου εἶπω (ἔχω ἔλθῃ, διὰ νὰ σου εἶπω).

2. Παρατατικός.—Ὁ παρατατικός σημαίνει ὅ,τι καὶ ὁ ἐνεστ., ἀλλὰ παριστᾷ ταῦτα εἰς τὸ παρελθόν. Σημαίνει λοιπὸν 1) Πρᾶξιν γινομένην εἰς τὸ παρελθόν καὶ διαρκοῦσαν· π. χ. Οὕτως ἐγένετο ἡ πορεία.—2) Πρᾶξιν ἐπαναλαμβανομένην κατ' ἔθος εἰς τὸ παρελθόν· π. χ. Ξενοφῶν θυσίαν ἐποίει τῷ θεῷ.—3) Πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν προσεπάθει ἢ ἐμελλε τὸ ὑποκείμενον νὰ κάμῃ πρότερον· π. χ. Ἐπειθον αὐτοὺς (=προσεπάθουν νὰ πείσω) καὶ οὐς ἔπεισα τούτους ἔχων ἐπορευόμην.

ΣΗΜ. 1. Ὅσων ῥημάτων ὁ ἐνεστὼς ἔχει σημασίαν παρκειμένου, τούτων ὁ παρατατ. ἔχει καὶ σημασίαν ὑπερσυντελείου· τουτέστι σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην εἰς τὸ παρελθόν· π. χ. Ἐνίκων (=ἦν νικητής), ἔφευγον (=ἦν φυγὰς) κλπ. Τοῦ δὲ ἦκα καὶ οἶχομαι ὁ παρατατικός ἔχει σημασίαν ὑπερσυντελείου, συνηθέστερον δὲ ἀορίστου.

ΣΗΜ. 2. Τὰ αὐτὰ σημαίνει ὁ παρατατικός καὶ ἐν τῇ ὁμιλουμένη. Ἐνίοτε δὲ εὐρίσκεται ἔχων καὶ σημασίαν γνωμικοῦ ἀορίστου· π. χ. Λαγὸς τὴν φτέρην ἔσειε, κακὸ τῆς κεφαλῆς του.—Ἀγάλι' ἀγάγια φύτευεν ὁ γεωργὸς ἀμπέλι, καὶ ἀγάλι' ἀγάγια γίνεται ἡ ἀγουρίδα μέλι.—Τὸ Μᾶν τὸ μῆνα ἔβρεχε ἔς τὸν ὠργισμένον τόπο.—Ὅμοιως καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐνίοτε· π. χ. Μάλα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί (=πρὸ πάντων δὲ αὐτοί τὸ αἰσθάνονται Ὀμ. Ὀδ. Ζ, 185 καὶ Ἰλ. Α, 218).

3. Ἀόριστος.—Ὁ ἀόριστος σημαίνει 1) Πρᾶξιν, ἥτις ἐγένεν εἰς τὸ παρελθόν ἄνευ διαρκείας, καὶ τίθεται εἰς διήγησιν ἱστορικῶν συμβάντων· οὗτος δὲ εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὸς χρόνος· π. χ. Ἐλθον, εἶδον, ἐνίκησα.—2) Σημαίνει πρᾶξιν, ἥτις ἤρχισεν εἰς

τὸ παρελθόν· π. χ. Δαρεῖος μετὰ Καμβύσῃν Περσῶν ἐβασίλευσεν (=ἔγινε βασιλεύς).—3) Σημαίνει πρᾶξιν συνήθως ἐπαναλαμβανομένην (γνωμικὸς ἄορ.)· π. χ. Τὰς τῶν φαύλων συνηθείας ὁλίγος χρόνος διέλυσε (=συνήθως διαλύει).

4. *Μέλλων*.—Ὁ μέλλων σημαίνει 1) Πρᾶξιν, ἥτις θὰ γίνῃ εἰς τὸ μέλλον ἢ ἅπαξ καὶ στιγμιαίως (συντελεστικὸς μέλλων) ἢ κατὰ διάρκειαν θὰ γίνεταί (παρατατικὸς μέλλων)· π.χ. Εἰ τοῦτο ποιήσομεν (συντελεστικὸς μέλλων), ῥαδίως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν (=θὰ ἔχωμεν παρατατικὸς μέλλων).—2) Σημαίνει πρᾶξιν, ἥτις πρέπει νὰ γίνῃ, ἢ προσταγὴν· π. χ. Τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι, τοὺς δὲ ἀνθρώπους φυλάξῃ (=πρέπει νὰ παρακαλέσῃς, νὰ φυλαχθῇς ἢ παρακάλεσον, φυλάξου).

Ὁ μέλλων ἐκφράζεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ μέλλω καὶ ἀπαρεμφάτου καὶ τότε σημαίνει μελετῶ ἢ σκοπεύω νὰ κάμω τι· π. χ. *Μέλλων τι πράττειν* μὴ προσέπῃς μηδενί (=ὅταν σκοπεύῃς νὰ πράξῃς τι).

ΣΗΜ. Ἡ ὁμιλουμένη δὲν ἔχει μονολεκτικὸν μέλλοντα, ἀλλὰ τὸν σχηματίζει πάντοτε περιφραστικῶς διὰ τοῦ θὰ ἢ θενὰ καὶ ὑποτακτ.· π. χ. θὰ φάγω—θὰ τρώγω, θὰ γράψω—θὰ γράφω. Καὶ διὰ τοῦ μέλλω σχηματίζει περιφραστικὸν μέλλοντα ἢ ὁμιλουμένην· π. χ. *Μέλλω νὰ εἴπω*.

5. *Παρακείμενος*.—Ὁ παρακείμενος σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντι, τουτέστιν ὅτι ἔγινε τι πρότερον καὶ σφύζεται ἀκόμῃ· π. χ. Πεινήσας χρημάτων πεπλούτηκας.—*Τέθαιπται* ἐν τῇ διαβάσει τοῦ ποταμοῦ.

Πολλῶν ῥημάτων παρακείμενοι ἔχουσι σημασίαν ἐνεστώτος, οἷον *κέκτημαι* (=ἔχω), *μέμνημαι* (=ἐνθυμοῦμαι), *δέδοικα* (=φοβοῦμαι) κλπ.

Ἐνίοτε ἐκφράζεται περιφραστικῶς ὁ παρακ. διὰ τοῦ ἔχω καὶ τοῦ ἄορ. τῆς μετοχῆς· π. χ. *Θαυμάσας ἔχω*=*θεθαύμακα*. Πολλάκις δὲ τίθεται καὶ ἄορ. ἀντὶ παρακμ. καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην.

ΣΗΜ. Ἡ ὁμιλουμένη ἐκφράζει τὸν παρακείμεν. περιφραστικῶς

διὰ τοῦ ἔχω ἢ εἶμαι· π. χ. Ἐχω γράφῃ ἢ ἔχω γραμμένα (= γέγραφα).— Ἐχει γραφῇ ἢ εἶναι γεγραμμένον (= γέγραπται).

6. Ὑπερσυντέλικος.— Ὁ ὑπερσυντέλικος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι, τουτέστιν ὅτι ἔγινε τι εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ὑπῆρχε· εἶναι δηλαδὴ ὁ παρατατικός τοῦ παρακειμένου· π. χ. Αἱ πύλαι ἐκέκλειντο (= ἦσαν κεκλεισμέναι).

Ὅσων ῥημάτων ὁ παρακειμένος ἔχει σημασίαν ἐνεστ., τούτων ὁ ὑπερσυντέλ. ἔχει σημασίαν παρατατικοῦ· π. χ. ἐκεκτήμην (= εἶχον), ἐμεμνήμην (= ἐνεθυμούμην), ἐδεδοίκειν (= ἐφοβούμην) κλπ.

ΣΗΜ. Καὶ τὸν ὑπερσυντέλικον ἡ ὁμιλουμένη ἐκφράζει περιφραστικῶς διὰ τοῦ εἶχα ἢ ἦμην· οἷον εἶχα ὑπάγῃ, εἶχα ἴδῃ, ἦτο γραμμένον (ἐγέγραπτο) κλπ.

7. Μέλλ. γ' ἢ τετελεσμένος.— Ὁ μέλλ. γ' ἢ τετελεσμ. εἶναι ὁ παρακειμένος τοῦ μέλλοντος καὶ σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι, τουτέστιν ὅτι θὰ γίνῃ τι εἰς τὸ μέλλον καὶ θὰ ὑπάρχῃ· οἷον τεθνήξω (θὰ εἶμαι ἀποθαμμένος).

Ὁ τετελεσμένος μέλλων σημαίνει προσέτι καὶ τὸ ἀφεύκτως καὶ πάραυτα γεννητόμενον· οἷον Φράζε καὶ πεπράξεται (= λέγε καὶ χωρὶς ἄλλο εὐθὺς θὰ γίνῃ).

ΣΗΜ. Μέλλοντα τετελεσμένον ἔχουν μόνον τὰ παθ. ῥήματα, τὰ δὲ ἐνεργ. καὶ μέσα ἐκφράζουσιν αὐτὸν περιφραστικῶς διὰ τοῦ μέλλοντος ἔσομαι καὶ τοῦ παρακ. τῆς μετοχῆς π. χ. λελυκώς ἔσομαι, λελουμένος ἔσομαι κλπ. Μονολεκτικῶς ἀπαντῶσι μόνον τῶν μὲν ἐνεργ. ὁ ἐστήξω τοῦ ἵστημι καὶ ὁ τεθνήξω τοῦ ἀποθνήσκω, τῶν δὲ μέσων μόνον μεμνήσομαι τοῦ μέμνημαι καὶ κεκτήσομαι τοῦ κέκτημαι, οἵτινες λαμβάνονται ὡς ἀπλοὶ μέλλοντες. Ἀλλὰ καὶ τῶν παθ. ῥήμ. μόνον ὀλίγα σχηματίζουν μονολεκτικὸν μέλλ. τετελεσμένον, τὰ δὲ πλείστα τὸν σχηματίζουν περιφραστικῶς διὰ τοῦ ἔσομαι καὶ τοῦ παθ. παρακ. τῆς μετοχῆς. Καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην ὡσαύτως ἐκφράζεται περιφραστικῶς διὰ τοῦ μέλλ. θὰ εἶμαι ἢ θὰ ἔχω καὶ τοῦ παρακ. τῆς μετοχῆς ἢ ἄορ. τοῦ ἀπαρμ. π. χ. τὸ τεθνήξω εἰς τὴν ὁμιλουμένην λέγεται θὰ εἶμαι ἀποθαμμένος ἢ θὰ ἔχω ἀποθάνῃ, τὸ λελυκώς ἔσομαι λέγεται θὰ ἔχω λυμένον

ἢ θὰ ἔχω λύση. — Εὐεργέτης ἀναγεγράφη (== θὰ εἶσαι γραμμένος εὐεργέτης.

β') Σημασία τῶν χρόνων εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις.

§ 30. Οἱ χρόνοι εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις φανερώουσι μόνον τὸ διαρκές (ὁ ἐνεστώς) ἢ τὸ τετελεσμένον (ὁ παρακείμενος) ἢ τὸ στιγμιαῖον (ὁ ἀόριστος) τῆς πράξεως, εἴτε εἰς τὸ παρὸν εἴτε εἰς τὸ παρελθὸν εἴτε εἰς τὸ μέλλον ἀναφέρεται αὕτη. Διότι πάντες οἱ χρόνοι τῆς μὲν ὑποτακτικῆς σημαίνουσι τὸ μέλλον, τῆς δὲ προστακτικῆς τὸ παρὸν ἢ τὸ μέλλον, τῆς δὲ εὐκτικῆς ἄλλοτε μὲν τὸ παρὸν, ἄλλοτε δὲ τὸ μέλλον, ἐνίοτε δὲ τὸ παρελθόν· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων κατὰ τὸ διαρκές ἢ στιγμιαῖον τῆς πράξεως. Τοῦ δὲ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς πάντες οἱ χρόνοι συνήθως σημαίνουσι τὸ παρὸν ἢ τὸ παρελθόν ἢ τὸ μέλλον ἀναλόγως τοῦ ῥήματος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται· π. χ. ἐθέλω λέγειν (τὸ λέγειν σημαίνει τὸ παρὸν, ὅπως καὶ τὸ ἐθέλω, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται)· ἐθέλω εἰπεῖν (καὶ ὁ ἀόρ. εἰπεῖν σημαίνει τὸ παρὸν, ὅπως καὶ τὸ ἐθέλω)· ἤθελον λέγειν, εἰπεῖν (τὸ λέγειν καὶ τὸ εἰπεῖν σημαίνουσι τὸ παρελθόν, ὅπως τὸ ἤθελον)· ἐθελήσω λέγειν, εἰπεῖν (σημαίνουσι τὸ μέλλον)· διαφέρουσι δὲ ὁμοίως ἀλλήλων ὡς πρὸς τὸ διαρκές ἢ στιγμιαῖον τῆς πράξεως. Ὅμοίως ἔρχεται ἔχων (τὸ ἔχων σημαίνει τὸ παρὸν)· ἦλθεν ἔχων (τὸ ἔχων σημαίνει τὸ παρελθόν).

ΣΗΜ. Εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ὁ ἐνεστ. ἔχει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ παρατ., ὁ δὲ παρακμ. ἔχει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ὑπερσυντελικου καὶ τὴν τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος.

δ') Αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος.

§ 31. Ἐγκλίσεις λέγονται οἱ τύποι τοῦ ῥήματος, δι' ὧν ἐκφράζεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν παρίσταται πράξις τις.

α') Ἡ ὀριστικὴ ἐκφράζει τὴν πράξιν ὡς ὀρισμένην καὶ πραγματικὴν. Τίθεται λοιπὸν ἡ ὀριστικὴ—1) Εἰς πᾶσαν πρότασιν, ἥτις ἐκφράζει ἔγνοιαν θετικὴν καὶ βεβαίαν· π.χ. Ἔστι δίκης ὁφθαλμός.

—¹ *Ἦλθεν* οὗτος (Ἀγόρατος) ἐπὶ Φυλὴν (=πράγματι ἦλθεν κλπ.
—2) Ἐπὶ ἐρωτηματικῶν προτάσεων, ὅταν τὸ ἐρωτώμενον εἶναι
πραγματικὸν καὶ ἀληθές· π. χ. *Τίς κόπτει τὴν θύραν*; —3) Τίθε-
ται ἡ ὀριστικὴ καθ' ἱστορικὸν χρόνον εἰς προτάσεις σημαίνουσας
εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον, διότι ἔγινε τὸ ἐναντίον· π.χ. *Εἴθε σοι τότε
συνεγενόμην*. —4) Εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ὑποθετικῶν λόγων,
τῶν ὁποίων ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι ἀληθὴς καὶ λοιπὸν καὶ ἡ συνέ-
πεια δὲν ἀληθεύει· π. χ. *Εἰ μὲν αὐτὸς ἐποίει τι φαῦλον, εἰκότως
ἂν ἐδόκει πονηρὸς εἶναι*.

ΣΗΜ. Ὅμοίως καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην· Ἀμποτε νὰ σ' ἐγνώ-
ριζα τότε. — Ἄν ἔβρεχε, θὰ ἦτο λάσπη.

β') Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει τὴν πρᾶξιν ὡς προσδοκωμένην (ἐλ-
πιζομένην) νὰ γίνῃ καὶ ἐπιθυμητήν. Τίθεται δὲ 1) Εἰς προτάσεις
ἐκφραζούσας προτροπὴν εἰς α' πληθ. πρόσωπον συνήθως, ἐνίοτε
δὲ καὶ εἰς α' ἐνικὸν ἀντὶ προστακτικῆς· οἶον *Νῦν ἴωμεν καὶ ἀκού-
σωμεν τοῦ ἀνδρός*. — Πολλάκις δὲ προτάσσονται τὰ παρακελευ-
σματικά ἐπιρρήματα ἄγε, ἴθι φέρε· οἶον Ἄγε σκοπῶμεν καθ' ἐν ἔκα-
στον. — Φέρε σκεψώμεθα. — Ἴθι δὴ ἀναλογισώμεθα τὰ ὁμολογη-
μένα ἡμῖν. — Φέρε δὴ πειραθῶ πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι. — 2)
Εἰς προτάσεις σημαίνουσας ἀπαγόρευσιν ἀντὶ προστακτικῆς τίθε-
ται ὀριστος τῆς ὑποτακτ. μετὰ τοῦ μή· π.χ. *Μὴ ἄλλως ποιήσης*.
— *Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσης*. — 3) Εἰς ἐρωτήσεις σημαίνουσας
ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτέου· π.χ. *Εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν*; — *Τί φῶ*;
— Πολλάκις εἰς τὴν τοιαύτην ἐρώτησιν προτάσσεται τὸ βούλει
ἢ βούλεσθε· οἶον *Βούλει σοι εἶπω*; *Βούλεσθε οὖν τὸ ὅλον πρᾶγμα
ἀφῶμεν καὶ μὴ ζητῶμεν*;

ΣΗΜ. Καὶ ἡ ὁμιλουμένη ὁμοίως μεταχειρίζεται τὴν ὑποτακτ.
ἢ μόνην ἢ μετὰ τοῦ παρακελευσματικοῦ ἄς ἐπὶ προτροπῆς καὶ
μετὰ τοῦ νὰ ἐπὶ ἀπορίας· π. χ. Ἄς ὑπάγωμεν. — Τί νὰ εἶπω;
— Ποῦ νὰ ὑπάγω;

γ') Ἡ εὐκτικὴ ἐκφράζει εὐχὴν ἢ πρᾶξιν δυνατήν. Τίθεται λοι-
πὸν 1) Εἰς προτάσεις σημαίνουσας εὐχὴν ἀναφερομένην εἰς τὸ πα-
ρὸν ἢ εἰς τὸ μέλλον· προτάσσονται δὲ πολλάκις τὰ εὐκτικὰ μόρια
εἰ, εἴθε, εἰ γάρ, οὕτως, ὥς, εἴτε καὶ ἄνευ αὐτῶν· π. χ. *Εἴθε σὺ*

τοιούτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιτο.— Ὡς οὗτος ἐκεῖ ἔπραττε, μὴδὲν ἐνθάδε γένοιτο.—2) Εἰς προτάσεις σημαίνουσας τὸ δυνατόν γενέσθαι ἢ εἰς ἐρωτήσεις περὶ τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι, ὅτε τίθεται καὶ ὁ δυνητικός ἄν. π.χ. *Τί ἂν τις εἴποι*; (τί δύναται τις νὰ εἴπῃ); 3) Εἰς μετριωτέραν καὶ εὐγενεστέραν ἔκφρασιν ἀντὶ ὀριστικῆς προστιθεμένου τοῦ ἂν καὶ προτασσομένου πολλάκις τοῦ ἴσως ἢ τάχα· π.χ. Ὡς ἂν εἴῃ λέγειν (ἀντὶ ὧς ἐστὶ λ.).— Ἴσως ἂν δόξειεν ἄτοπον εἶναι.— *Τάχ'* οὖν εἴποι τις ἂν.— Ὁμοίως τίθεται ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν ἀντὶ προστακτικῆς· π. χ. Νῦν δ' ἂν λέγοις (ἀντὶ λέγε).— Οὐκ ἂν φθάνοις λέγων (=εἰπὲ ταχέως).

ΣΗΜ. Ἡ ὁμιλουμένη δὲν ἔχει εὐκτικήν· ἀντ' αὐτῆς δὲ μεταχειρίζεται ἐπὶ εὐχῆς τὴν ὑποτακτικήν μετὰ τοῦ εἴθε νὰ ἢ ἄμποτε νὰ· π. χ. Ἄμποτε νὰ γίνῃς φίλος μου.— Εἴθε νὰ μὴ γίνῃ ἐδῶ τίποτε.— Τὴν δὲ δυνητικὴν ἐκφράζει περιφραστικῶς διὰ τοῦ δύναται νὰ, ἔμπορεῖ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς.

δ') Ἡ προστακτικὴ ἐκφράζει θέλησιν ἢ ἐπιθυμίαν. Τίθεται λοιπὸν ἡ προστακτικὴ, ὅταν ἡ θέλησις ἐκφράζεται 1) Ὡς προσταγή· π. χ. Ἀπτε, παῖ, λύχον.—2) Ὡς ἀπαγόρευσις μετὰ τοῦ μὴ· π. χ. Μὴ φοβοῦ.— Μὴ λέγε ταῦτα.— Ἡ ἀπαγόρευσις κατ' ἄριστον συνήθως ἐκφράζεται δι' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ μὴ· π. χ. Μὴ εἴπῃς.—3) Ὡς προτροπὴ ἢ συμβουλὴ, ὅτε δέχεται καὶ τὰ παρακελευσματικά ἄγε, ἴθι, φέρε· π.χ. Τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα.— Ἀγε δὴ εἰπέ.— Ἰθι δὴ νῦν μοι ἀποκρίναί.—4) Ὡς Παράκλησις ἢ εὐχὴ ἢ κατάρτα· π. χ. Ζεῦ, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει (Οὐτῶ καὶ τὸ Κύριε, ἐλέησον).— Τηγαίω.— Χαίρε.— Ἐρρε ἐς κόρακας.—5) Ὡς συγκατάθεσις· π. χ. Τοῦτο ἴτω ὅπη τῷ θεῷ φίλον.

ΣΗΜ. Ἡ ὁμιλουμένη μεταχειρίζεται τὴν προστακτικὴν καθ' ὅλας τὰς ἀνωτέρω σημασίας· π. χ. Φέρε μου νερό (προσταγή).— Πήγαινε εἰς τὸ σχολεῖον τακτικά (συμβουλὴ).— Πᾶρέ μου, πατέρα, ἕνα γλυκό (παράκλησις).— Ζῆσε εὐτυχῆς (εὐχὴ).— Πήγαινε ἔς τὰνάθημα (κατάρτα).— Ἐχε ὅλα τοῦ κόσμου τάγαθά, ἂν δὲν ἔχῃς ὑγείαν, ὅλα τοῦ κάκου (συγκατάθεσις).— Παρακελευσματικὰ μεταχειρίζεται ἡ ὁμιλουμένη τὸ ἄει (ἄγε) καὶ ἔλα· π. χ. Ἐλα

ἴπες μας.—Ἐλα πῆγαινε.—Ἄει πῆγαινε.—Συνηθέστατα ὁμῶς ἀντὶ προστακτικῆς μεταχειρίζεται ἡ ὁμιλουμένη τὴν ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ νὰ ἢ τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ ἢ μετὰ τοῦ παρακελυψματικοῦ ἄς· π. χ. *Νά μου φέρῃς νερόν.*—*Νὰ μὴ ὑπάγῃς.*—*Ἄς ἔλθῃ.*

Αἱ ἐγκλίσεις τίθενται, ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρω, εἰς τὰς κυρίας καὶ ἀνεξαρτήτους προτάσεις. Πῶς δὲ τίθενται εἰς τὰς δευτερευούσας καὶ ἐξηρητημένας προτάσεις, θὰ ἴδωμεν εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον, ὅπου θὰ ἐξετάσωμεν πῶς ἐκ τῶν προτάσεων σχηματίζεται λόγος.

ε') Οἱ ὀνομαστικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος.

§ 32. Ὀνομαστικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος εἶναι τὸ ἀπαρέμφατον τὸ ὁποῖον εἶναι ῥηματικὸν οὐσιαστικόν, ἢ μετοχή, ἥτις εἶναι ῥηματικὸν ἐπίθετον, καὶ τὰ εἰς -τός καὶ -τέος ῥηματικά ἐπίθετα.

α') Περὶ ἀπαρεμφάτου.

§ 33. Τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι οὐσιαστικὸς τύπος τοῦ ῥήματος, ὥστε εἶναι οὐσιαστικὸν οὐδετέρου γένους, συνάμα δὲ καὶ ῥῆμα.

Ὡς ῥῆμα τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς.

α') Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὅταν εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον, τότε συνήθως παραλείπεται, ἐννοεῖται δὲ κατ' ὀνομαστικὴν· π.χ. *Κύρος* ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς (ἐδῶ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος ὑπέσχετο εἶναι καὶ ὑποκείμ. τοῦ ἀπαρεμφάτου δώσειν κατ' ὀνομαστ.)—“Ὅταν δὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος εἶναι ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, τότε δὲν τίθεται ὑποκείμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, ἀλλ' ἐννοεῖται τὸ αὐτὸ κατ' αἰτιατικὴν· π.χ. Οὐκ ἔπεισα τὸν πατέρα τοῦτο ποιεῖν (τὸ πατέρα εἶναι ἀντικείμ. τοῦ ἔπεισα καὶ ὑποκμ. τοῦ ποιεῖν).—Τέλος, ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχῃ ἴδιον ὑποκείμενον, τότε τοῦτο τίθεται κατ'

αἰτιατικὴν· π.χ. Ἐγὼ οὖν το ἅπαν ποιήσῃν αὐτόν.—“Ὅθεν ὁ καγὼν εἶναι ὅτι Τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ μὲν ταυτοπροσωπίας ἐννοεῖται κατ’ ὀνομαστικὴν, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ’ αἰτιατικὴν· π.χ. Αὐτοὶ γὰρ (ἔφασαν) νῦν στρατηγεῖν, οὐκ ἐκεῖνον.

β’) Τὸ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, ὅταν εἶναι ἐπίθετον· κατὰ πτώσιν δὲ μόνον, ὅταν εἶναι οὐσιαστικόν· π.χ. Οὗ φιλογέλωτας δεῖ τοὺς νέους εἶναι.—“Ἀποικοὶ οὐκ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ’ ἐπὶ τῷ ὁμοιοὶ εἶναι τοῖς λειπομένοις ἐκπέμπονται.—“Ὅταν ὅμως τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος εἶναι ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, τότε τὸ κατηγορούμενον αὐτοῦ τίθεται ἢ κατ’ αἰτιατικὴν συμφώνως πρὸς τὸ ἐννοούμενον κατ’ αἰτιατικὴν ὑποκείμενον ἢ ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὸ ἀντικείμενον· π.χ. Συμφέρεῖ αὐτοῖς φίλους εἶναι μᾶλλον ἢ πολεμίους.—Βουλομένων ὑμῶν προθύμων εἶναι μενοῦμεν.—Εὐδαίμοσιν ἔξεστιν (ὑμῖν) γενέσθαι.

γ’) Τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται, ὅπως καὶ εἰς τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, κατὰ γεν. ἢ κατὰ δοτ. ἢ αἰτιατ.· π.χ. Βούλου ἀμαρτημάτων τὴν ψυχὴν καθαρεύειν.—Θεῷ μάχεσθαι δεινόν ἐστι καὶ τύχη.

δ’) Καὶ οἱ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται ὅπως καὶ εἰς τὸ σύστοιχον ῥῆμα· π.χ. Καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε.—“Ἀδικεῖσθαι νομίζει ὑφ’ ὑμῶν.

§ 34. Ὡς ὄνομα τὸ ἀπαρέμφ. τίθεται, καθὼς καὶ πᾶν ἄλλο ὄνομα, ὡς ὑποκείμενον, ὡς κατηγορούμενον, ὡς ἀντικείμενον καὶ ὡς προσδιορισμὸς μετὰ τοῦ οὐδετέρου ἄρθρου κατὰ πᾶσαν πτῶσιν τοῦ ἐνικοῦ μόνον ἀριθμοῦ, ὅτε λέγεται ὀνοματικὸν ἀπαρέμφατον, ἢ καὶ ἄνευ τοῦ ἄρθρου.

α’) Ὡς ὑποκείμενον τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον μετ’ ἄρθρου μὲν εἰς πᾶν ῥῆμα ἢ εἰς ἄλλο ἀπαρέμφατον· π.χ. Οὐ τοι ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν χρήματα οὕτως, ὡς ἀνιάρῃν τὸ ἀποβάλλειν.—“Ἄνευ δὲ ἄρθρου συνήθως τίθεται ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων (ιδεὲ § 28)· π.χ. Χρὴ ἀληθῆ λέγειν.

β’) Ὡς κατηγορούμενον τὸ ἀπαρέμφ. τίθεται ἀνάρθρως· π.χ. Τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαί ἐστιν.

γ') Ὡς ἀντικείμενον τίθεται τὸ ἀπαρέμφ. ἔναρθρον (ὀνομαστικὴ μὲν εἰς πᾶν ῥήμα κατὰ γεν. ἢ δοτ. ἢ αἰτ. κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος· π. χ. Τὸ καλῶς ἀποθανεῖν ἴδιον τοῖς σπουδαίοις ἢ φύσις ἀπένευμεν. — Ἀμελήσας τοῦ ὀργίζεσθαι ἐπειρῶ πραῦναι αὐτόν. — Ἄναρθρον δὲ τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἐντικείμεν. ῥημάτων τινῶν ἰδίων, ὅτε λέγεται τελικὸν μὲν, ὅταν ἐξηγῇται εἰς τὴν ὁμιλουμένην διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς, εἰδικὸν δέ, ὅταν ἐξηγῇται διὰ τοῦ ὅτι καὶ ὀριστικῆς.

1. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα·

1) Τὰ σημαίνοντα θέλησιν ἢ ἐπιθυμίαν νὰ γίνη ἢ νὰ μὴ γίνη τι· τοιαῦτα δὲ ῥήματα εἶναι τὸ βούλομαι, θέλω, ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ἀξιῶ, ἐπιχειρῶ, παρασκευάζομαι, τολμῶ, εἴωθα, δέομαι, ἱκετεύω, κελεύω, λέγω (=κελεύω), συμβουλεύω, παραινῶ, ἐῶ, ἀμελῶ, φοβοῦμαι, αἰσχύνομαι, κωλύω, ἀπαγορεύω κλπ.· π. χ. Ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι. — Ἰκέτευε μὴ αὐτὸν ἀποκτείνειν. — Ἐῶμεν χαίρειν. — Τοὺς πολίτας ἐκέλευσεν αὐτοῦ μείναι.

2) Τὰ σημαίνοντα δύναμιν ἢ ἱκανότητα πρὸς τι, οἷον τὸ δύναμαι, ἐπίσταμαι, οἶδα, μανθάνω, πέφυκα, ἔχω (=δύναμαι) κλπ.· π.χ. Λῆγε τῶν πόνων ἔτι πονεῖν δυνάμενος. — Ἐπίστασθαι ὁμολογεῖς καὶ εὖ ποεῖν καὶ εὖ λέγειν. — Εὐθύς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. — Ὅρα, ὅτι σιγᾶς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν.

ΣΗΜ. 1 Τὸ ἐπίσταμαι, οἶδα, μανθάνω κττ., ὅταν ἔχωσι καθαρῶς γνωστικὴν σημασίαν, συντάσσονται μὲ εἰδικὴν πρότασιν. Ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην τὸ γνωρίζω, ἡξεύρω, μανθάνω, κττ., ὅταν σημαίνωσιν ἔχω ἱκανότητα πρὸς τι, συντάσσονται μὲ τὸ νὰ καὶ ὑποτακτικ. (=τελικῶ ἀπαρεμφάτῳ), ὡς ἡξεύρω νὰ γράφω, ἔμαθα νὰ διαβάζω κλπ., ὅταν δὲ ἔχωσι καθαρῶς γνωστικὴν σημασίαν, συντάσσονται μὲ τὸ ὅτι καὶ ὀριστικὴν (μὲ εἰδικὴν πρότασιν), ὡς ἔμαθα, ὅτι ἦλθεν, ἡξεύρω ὅτι ἔρχεται κλπ.

2. Μετὰ εἰδικοῦ δὲ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα·

1) Τὰ δοξαστικά, οἷον ἡγοῦμαι, νομίζω, δοκῶ, οἶμαι, εικάζω, κλπ., ἐν οἷς καὶ τὰ ἐλπίδος σημαντικά, οἷον ἐλπίζω, προσδοκῶ,

κλπ.· π.χ. *Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον.*—*Ἡγησάμην Εὐαγόραν εὐμενῶς ἀποδέχεσθαι καὶ ταῦτα.*—*Ἐδοξε σκῆπτρόν πεσεῖν εἰς τὴν πατρῴαν οἰκίαν.*—*Μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν.*

2) Τὰ λεκτικά, οἷον τὸ λέγω, φημί, ἀγγέλλω, ἀρνούμαι, ὑπισχνούμαι, ἐπαγγέλλομαι, ὁμνυμι, ὁμολογῶ, διδάσκω, γράφω κλπ.· π. χ. *Καὶ φασὶ δὴ δίκη πρότερον ἐβελῆσαι κρίνεσθαι.*—*Ὁμολογῶ δικαίως ἀποθνήσκειν.*

ΣΗΜ. 2. Τὰ λεκτικά ῥήματα, ὅταν ἔχωσι κελευστικὴν σημασίαν, δηλαδὴ σημαίνωσι παραγγέλλω, διατάττω κττ., συντάσσονται μὲ τελικὸν ἀπαρέμφατον, διότι τότε σημαίνουσιν ἐπιθυμίαν· π. χ. *Ἐφραζον ἵεναι εἰς τὸν ἰσθμόν.* Ὁμοίως καὶ ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ, ὅταν εἶναι καθαρῶς λεκτικά, συντάσσονται μὲ τὸ ὅτι καὶ ὀριστικὴν (εἰδικὴν πρότασιν)· π. χ. *Λέγει ὅτι ἔχει χρήματα,* ὅταν δ' ἔχωσι κελευστικὴν σημασίαν, συντάσσονται μὲ τὸ νὰ καὶ ὑποτακτικὴν (=τελικ. ἀπαρεμφ.)· π. χ. *Σοῦ λέγω νὰ μελετᾷς.*—*Σοῦ εἶπα νὰ φύγῃς.*

δ') Ὡς προσδιορισμὸς παντὸς εἵδους τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον εἴτε ἄνευ ἄρθρου εἴτε μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ προθέσεων ἢ ἄνευ αὐτῶν· π.χ. *Ἰκανὸς τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας νικᾷν.*—*Οὐκ ἀδύνατος ὡς Λακεδαιμόνιος εἰπεῖν.*—*Ἐγὼ αἶ τοιοῦτος, οἷος μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ.*—*Δεινὸς λέγειν.*—*Τὴν ἑτέραν (γυναῖκα) εὐπρεπῇ ἰδεῖν.*—*Μαχόμεθα ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν τὸ προσταττόμενον.*

§ 35. Καὶ ἀπολύτως τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον — α' Ἀντὶ προστακτικῆς· π.χ. *Ὡ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις* (=ἄγγελλε).—*Μηδενὶ ἀτέλειαν εἶναι* (=μηδενὶ ἀτέλεια ἔστω).— β') εἰς τινὰς φράσεις· οἷον ὡς ἔπος εἰπεῖν, συνελόντι φάναι ἢ εἰπεῖν, τὸ νῦν εἶναι, τό γ' ἐπ' ἐμοὶ εἶναι κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ ὁμιλουμένη δὲν ἔχει ἀπαρέμφατον, ἀντ' αὐτοῦ δὲ μεταχειρίζεται τὸ νὰ μὲ ὑποτακτικὴν (τελικὴν) ἢ τὸ ὅτι μὲ ὀριστικὴν (εἰδικὴν). Καὶ ἀπολύτως ἀντὶ προστακτικῆς μεταχειρίζεται ἡ ὁμιλουμένη τὸ ἀναλελυμένον ἀπαρέμφ., τοῦτέστιν ὑποτακτ. μετὰ τοῦ νά· π.χ. *Ξένη, νὰ εἰπῇς εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους.*—

Σπανιώτατα δὲ μόνον ὡς ὀνομαστικὸν μετὰ τοῦ ἄρθρου μεταχειρίζεται αὐτό· π. χ. Μοῦ ἔφαγε τὸ ἔχει μου.— Τὸ ἰδεῖς του τὸν δείχνει καλὸν ἄνθρωπον (= τὸ ἰδεῖν = ἡ ὄψις του). Κατὰ τὸ λέγειν του.— Καὶ τὰπάντημα καλὸ καὶ τὸ ἰδεῖ παρηγοριά (παροιμία).

β') Περὶ μετοχῆς.

§ 36. Ἡ μετοχὴ εἶναι ἐπιθετικὸς τύπος τοῦ ῥήματος, δηλαδή εἶναι ῥῆμα καὶ ἐπίθετον συνάμα παντὸς γένους.

Ὡς ῥῆμα ἡ μετοχὴ δέχεται ὑποκείμεν., κατηγορ., ἀντικείμεν. καὶ ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς.

α') Τὸ ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς τίθεται κατὰ πᾶσαν πτώσιν, μεθ' οὗ συμφωνεῖ ἡ μετοχὴ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. Ἦκουσα Σωκράτους διαλεγομένου.— Οἱ πολέμιοι ἀκούσαντες ταῦτα ἔφυγον.— Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συναγαγεῖν.

β') Τὸ κατηγορούμενον τῆς μετοχῆς συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῆς κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. Γενομένης ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας.— Συμβουλευώ μείζους γεγεννημένους εἰς μάχην ἰέναι.

γ') Τὸ δὲ ἀντικείμενον τῆς μετοχῆς τίθεται κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν ἢ ἀπαρέμφατον κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος αὐτῆς· π. χ. Ὁ δὲ ἀνὴρ λαγῶς ὄψετο θηράσων. Ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι.— Ἀγησίλαος ἤλπιζε καταλύσειν τὴν τῶν Περσῶν ἀρχήν.

δ') Καὶ προσδιορισμούς δέχεται ἡ μετοχὴ ἐπιρρηματικούς ἢ ἐμπροθέτους, ὅπως καὶ τὸ ῥῆμα αὐτῆς· π. χ. Σωκράτης θύων τε φανερός ἦν πολλάκις μὲν οἴκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως βωμῶν.— Ἦδομαι τιμώμενος ὑφ' ὑμῶν.

§ 37. Ὡς ὄνομα δὲ ἡ μετοχὴ τίθεται ἢ ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς ἢ ὡς κατηγορούμενον ἢ ὡς προσδιορισμὸς παραθετικὸς ἢ ἐπιρρηματικός. Διὰ τοῦτο ἡ μετοχὴ εἶναι ἐπιθετικὴ, κατηγορηματικὴ, καὶ παραθετικὴ ἢ ἐπιρρηματικὴ.

α') Ἐπιθετικὴ μετοχή.— Ἡ ἐπιθετικὴ μετοχὴ τίθεται συνήθως

μετ' ἄρθρου ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς ἀναφορικὴν πρότασιν· π. χ. Ὁ λάμπων ἥλιος (= ὁ λαμπεῖ).— Σκιπῶν ὁ τὸν Ἀντίβαν νικήσας (= ὁ ἐνίκησε).— Ὁ μὴ δαρεῖς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται (= ὁ ἂν μὴ δαρῇ).— Ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἄρθρου· π. χ. Γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχεν ὣν αὐτῇ τίκτουσαν (= ἡ ἔτικτεν).

Ὅπως δὲ τὰ ἐπίθετα λαμβάνονται ὡς οὐσιαστικά παραλειπομένου τοῦ οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ αἱ μετοχαί· π. χ. Οἱ λέγοντες (= οἱ ῥήτορες), οἱ πολιτευόμενοι (= οἱ πολιτικοί), οἱ ἔχοντες (= οἱ πλούσιοι), τὰ ὑπάρχοντα, ὁ νικῶν (= ὁ νικητής). Πολλάκις δὲ τὸ οὐδέτερον τῆς μετοχῆς λαμβάνεται ὡς οὐσιαστ. ἀφηρημένον· οἷον τὸ βουλούμενον (= ἡ βούλησις), τὸ δεδιός (= ὁ φόβος), τὸ θαρσοῦν (= τὸ θάρρος).

β') Κατηγορηματικὴ μετοχή.— Ἡ κατηγορηματικὴ μετοχὴ τίθεται ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ ἀντικειμένου, ὅπως καὶ τὰ ἐπίθετα.

Τίθεται δὲ 1) Μετὰ τοῦ εἰμί, ὑπάρχω καὶ γίγνομαι· π. χ. Ἦν αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη.— Τοῦτο οὐκ ἔστι γιγνόμενον παρ' ἡμῖν.— Μισοῦντες γίνονται τοὺς κακοὺς.

2) Μετὰ τῶν ῥημάτων οἴχομαι, τυγχάνω, διαγίνομαι, διατελῶ, διάγω, λανθάνω καὶ φθάνω, εἰς τὰ ὁποῖα τὴν κυρίαν ἔννοιαν ἐκφράζει ἡ μετοχή, τὰ δὲ ῥήματα ταῦτα ἐκφράζουσι δευτερεύουσιν ἔννοιαν οἷον ἐπιδεικνύουσαν προσδιοριστικὴν, διὰ τοῦτο δύνανται ἐξηγῶνται εἰς τὴν ὁμιλουμένην τὰ μὲν ῥήματα δι' ἐπὶ ῥήματος, αἱ δὲ μετοχαί διὰ ῥήματος· π. χ. Ὁχετο ἀποδράς (= πάει ἐδραπέτευσεν). Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῇ τοῦ Κρόνου ἱερῷ, (= κατὰ τύχην περιεπατοῦμεν). Κρέα ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίνοντο.— Ἐλαθεν ἀποδράς (= λάθρα ἀπέδρα).— Οὐκ ἂν φθάνοις λέγων; (= λέγε ταχέως).

3) Μετὰ τῶν ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικῶν, οἷον τὸ ὑπάρχω (κάμνω πρῶτος ἀρχήν), ἄρχομαι, παύομαι, λήγω κλπ.· π. χ. Ἐάν τις ὑμᾶς εὖ ποιῶν ὑπάρχη.— Ἦρξατο λέγων.— Οὐ ποτε ἐπαυόμην ἡμᾶς μὲν οἰκτίρων, βασιλέα δὲ μακαρίζων.

4) Μετὰ τῶν καρτερίας καὶ ἀνοχῆς σημαντικῶν οἶον τὸ καρτερῶ, ἀνέχομαι, κάμνω, ἀπαγορεύω (ἀποκάμνω, κουράζομαι)· π.χ. Ἀπείρηκα ἤδη συσκευαζόμενος καὶ τρέχων.—Μὴ κάμης φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν.—Ἀνέχομαι ὑβρίζόμενος.—Εἷ τις καρτερεῖ ἀργύριον ἀναλίσκων φρονίμως.

5) Μετὰ τῶν ψυχικοῦ πάθους σημαντικῶν, οἶον τὸ ἀγαπᾶ, χαίρω, ἡδομαι, ἀγανακτῶ, ἄχθομαι, αἰσχύνομαι, μεταμέλομαι· π.χ. Χαίρω μανθάνων.—Ἡδομαι ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος.—Μή μοι ἄχθεσθε λέγοντι τάληθῃ.—Χρημάτων οὐκ αἰσχύνη ἐπιμελούμενος ;

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ καλῶς ἢ κακῶς ποιεῖν σημαίνοντα· π. χ. Καλῶς ἐποίησας, ὦ Κῦρε, ἄρξας τοῦδε τοῦ λόγου.—Ἀδικεῖτε πολέμου ἄρχοντες.

6) Μετὰ τῶν αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικῶν· π.χ. Ἐγνώτῃν ἐσβολὴν ἐσομένην.—Οἶδά σε λέγοντα ἀεὶ.—Εἶδον παραπλεούσας τὰς ναῦς.

7) Μετὰ τῶν δειξέως καὶ δηλώσεως σημαντικῶν· π. χ. Ἐν θαλασίᾳ (=ἐριουργίᾳ) τὰς γυναῖκας ἐπεδείκνυεν ἀρχούσας τῶν ἀνδρῶν.—Κλέαρχος ἐπιτορκῶν ἐφάνη.—Τισσαφέρνης Κῦρον ἐπιβουλεύοντα ἠγγειλεν.

γ') Παραθετική ἢ ἐπιρρηματική μετοχή.—Ἡ παραθετική ἢ ἐπιρρηματική μετοχή τίθεται ὡς προσδιορισμὸς ἐπιρρηματικὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ σημαίνει χρόνον, αἰτίαν, σκοπόν, τρόπον, ὑπόθεσιν, ἐναντίωσιν, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται μετοχή χρονική, αἰτιολογική, τελική, ὑποθετική, ἐναντιωματική. Εἰς πάσας τὰς περιστάσεις ταύτας τίθεται ἀντὶ δευτερευούσης προσδιοριστικῆς προτάσεως καὶ δύναται ν' ἀναλύεται διὰ συνδέσμου (ἀναλόγου πρὸς τὴν σημασίαν αὐτῆς) καὶ ῥήματος· π. χ.—Ἐργαζόμεναι (ἐν ᾧ εἰργάζοντο) μὲν ἡρίστων, ἐργασάμεναι (=ἀφοῦ ἐτελείωνον τὴν ἐργασίαν των) δὲ ἐδείπνουν.—Λέγω ταῦτα βουλόμενος (=ἐπειδὴ βούλομαι) δεῖξαι.—Ἐέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθεν (ἵνα δουλώσῃται).—Οὔτε βοὸς ἔχων (=εἰ εἶχε) σῶμα ἐδύνατ' ἂν πράττειν & ἐβούλετο.—Ἡ Σπάρτη τῶν ὀλιγαν·

θρωποτάτων πόλεων οὐσα (=καίτοι ἦν) δυνατωτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη.

ΣΗΜ. Εἰς τὰς μετοχὰς προστίθενται πολλάκις μόριά τινα προσδιορίζοντα ἀκριβέστερον τὴν ἔννοιαν αὐτῶν· π. χ. εἰς τὰς χρονικὰς μετοχὰς προστίθενται τὰ χρονικὰ ἅμα, εὐθύς, αὐτίκα, μεταξύ, εἰς τὰς αἰτιολογικὰς τὰ αἰτιολογικὰ ἅτε, οἷα, ὥς, ὥσπερ, εἰς τὰς ἐναντιωματικὰς τὰ ἐναντιωματικὰ καὶ ἡ καίπερ, καὶ εἰς τὰς τελικὰς τὸ ὥς.

§ 38. Καὶ ἀπολύτως τίθεται ἡ μετοχή, τοὔτεστι κατὰ πῶσιν ἰδίαν μὴ ἐξαρτωμένην ἐκ τῆς προτάσεως, τὴν ὁποίαν προσδιορίζει. Τίθεται δὲ ἀπολύτως ἡ μετοχή κατὰ γενικὴν πτῶσιν, ἥτις λέγεται γενικὴ ἀπόλυτος, ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' αἰτίατ., ἥτις λέγεται αἰτιατικὴ ἀπόλυτος.

α') Κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον τίθεται ἡ μετοχή, ὅταν ἔχῃ ἴδιον ὑποκ., τὸ ὅποιον δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν πρότασιν, τὴν ὁποίαν προσδιορίζει, τοὔτεστιν ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας· π. χ. Κύρος ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη οὐδενὸς κωλύοντος.—Τῶν σωμάτων θηλυνομένων καὶ αἱ ψυχαὶ πολὺ ἀρρωστώτεραι γίνονται.

β') Κατ' αἰτιατικὴν ἀπόλυτον τίθεται ἡ μετοχή τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων· π. χ. Δόξαν ἡμῖν ταῦτα ἐπορευόμεθα.—Κατακείμεθα ὥσπερ ἐξὸν ἡσυχίαν ἄγειν.—Ἐνίοτε καὶ προσωπικοῦ ῥήματος ἡ μετοχή τίθεται κατ' αἷτ. ἀπόλυτον μετὰ τοῦ ὥς ἢ ὥσπερ· π. χ. Τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους.—Ὡσπερ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἔχοντά τινα ἀνάγκην καλοὺς κάγαθοὺς εἶναι.

ΣΗΜ. Καὶ ἡ ὁμιλουμένη μεταχειρίζεται τὴν μετοχήν, οὐχὶ ὅμως συχνάκις, ὅπως ἡ ἀρχαία. Οὕτω μεταχειρίζεται τὰς ἐπιθετικὰς μετοχὰς, ὁ σπουδασμένος ἄνθρωπος, ὁ μαθημένος, ὁ ἀρχοντας, τὰ ὑπάρχοντα, ἔς τὰ χαμένα, τὰ συνηθισμένα, ἔς τὰ καλὰ καθούμενα κλπ. Ἐνίοτε μεταχειρίζεται καὶ κατηγορηματικὴν μετοχήν· οἷον Σὺ δὲν ἦσιν γιννόμενος τότε.—Σὺ δὲν εἶσαι μαθημένος.—Τὸ παιδί εἶναι κακομαθημένο.—Συνήθως ὅμως ἄλλας μετοχὰς τὰς ἐκφράζει περιφραστικῶς διὰ τοῦ νὰ ἢ τοῦ ὅτι καὶ ῥήματος· οἷον Ἐγὼ θά τον ἀποδείξω ὅτι λέγει ψεύματα.—Δὲν

ἐντρέπεσαι νὰ λέγῃς ψεύματα ; Ἀντί δὲ τῶν παραθετικῶν μετοχῶν μεταχειρίζεται συνηθέστερον προτάσεις χρονικάς, αἰτιολογικάς κλπ., σπανίως δὲ μεταχειρίζεται παραθετικάς μετοχάς· π.χ. *Φθάνοντας* (=ἔταν φθάσης) εἰς τὸ σπίτι σου. — *Παίζοντας* καὶ *γελῶντας* πηγαίνουν ἔς τὸ δρόμο (τροπικαὶ μετοχαί).

γ') *Περὶ τῶν εἰς -τ ὅς καὶ -τ έος ῥηματικῶν ἐπιθέτων.*

§ 39. Τὰ εἰς -τὸς καὶ -τέος ἐπίθετα εἶναι ἐπιθετικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος, δηλαδή εἶναι καὶ ἐπίθετα καὶ ῥήματα συγχρόνως· καὶ διὰ τοῦτο ἔχουσι καὶ ἐπιθέτου σύνταξιν καὶ ῥήματος. Ἐχουσι δὲ ταῦτα παθητικὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σημασίαν.

1. Τὰ εἰς τός, τή, τὸν ἢ ἔχουσι σημασίαν τοῦ παθητικοῦ παρκειμένου τῆς μετοχῆς ἢ σημαίνουσι τὸ δυνατόν ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον· π.χ. *γραφτὸς λόγος* = *γεγραμμένος* λόγος ἢ δυνατός γραφθῆναι, *θαυμαστὸς* = ἄξιος θαυμάζεσθαι.

Τίθενται δὲ τὰ εἰς -τὸς καθὼς καὶ τᾶλλα ἐπίθετα ὡς προσδιορισμοὶ ἐπιθετικοὶ ἢ κατηγορούμενα οὐσιαστικῶν, μετὰ τῶν ὁποίων συμφωνοῦσι κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· τινὰ δὲ τίθενται καὶ ἀπροσώπως μετὰ τοῦ ἐστί· π. χ. *Οὐ βιωτόν μοι ἐστίν.*

Ἐπειδὴ δ' ἔχουσι καὶ ῥηματικὴν σημασίαν, συντάσσονται ὅπως τὰ παθητικά ῥήματα, δέχονται δηλ. προσδιορισμὸν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου· π.χ. *Καί μοι ἔστω ἄρρητα τὰ εἰρημένα* (=ὑπ' ἐμοῦ). — *Μετάπεμπος ὑπὸ Κύρου.*

2. Τὰ δὲ εἰς -τέος, -τέα, -τέοι σημαίνουσι τὸν χρεωστοῦντα νὰ πάθῃ ἢ νὰ πράξῃ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνόμενον· π.χ. *Ὁ ποταμὸς διαβατέος ἐστίν* (=ἀνάγκη νὰ διαβαθῇ ὁ ποταμός).

Τίθενται δὲ τὰ εἰς -τέος 1) Ὅπως καὶ τᾶλλα ἐπίθετα ὡς προσδιορισμοὶ ἢ κατηγορούμενα οὐσιαστικῶν, μεθ' ὧν συμφωνοῦσι κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, καὶ ἔχουσι παθητικὴν σημασίαν· π.χ. *Οὐ πρὸ τῆς ἀληθείας τιμητέος ὁ ἀνὴρ.* — *Οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὖ ποιητέοι.* — 2) Τίθενται ἀπροσώπως κατ' οὐδέτ. γένος ἐνικοῦ συνηθῶς ἀριθμοῦ μετὰ τοῦ ἐστί, ὅπερ δύναται καὶ νὰ παραλείπεται, καὶ ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν. Ἰσοδυναμοῦσι δὲ (καὶ δύνανται ν' ἀναλύωνται) μετὰ τὸ ἀπρόσωπον δεῖ καὶ μετὰ τὸ σύστοιχον

ἀπαρέμφατον (ἐνεργ. ἢ μέσον) καὶ διὰ τοῦτο δυνάμει μὲν τοῦ ἀπροσώπου δέχονται δοτικὴν προσωπικὴν, δυνάμει δὲ τῆς ἀπαρεμφ. δέχονται ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ παράγονται· π. χ. Τὸν θάϊατον ἡμῖν μετ' εὐδοξίας αἵρετέον.—Τοὺς φίλους εὐεργετήτεον.—Τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε ἀντὶ δοτ. τίθεται αἰτ. προσώπου ὡς ὑποκείμεν. τοῦ περιεχομένου ἀπαρεμφάτου· π. χ. Οὐ δουλεύτεον τοὺς ἰοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν.

Β' ΠΕΡΙ ΑΡΘΡΟΥ

§ 40. Τὸ ἄρθρον κατ' ἀρχὰς ἦτο ἀντωνυμία δεικτικὴ (ἢ καὶ ἀναφορικὴ) καὶ τὴν σημασίαν ταύτην ἐφύλαξεν εἰς τὸν πεζὸν τῶν Ἀττικῶν λόγον τιθέμενον μετὰ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ· π. χ. Οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον, οἱ δ' ἐσφενδόνων (=οὗτοι μὲν, ἐκεῖνοι δέ). Καὶ μόνον κατ' αἰτιατ. οἶον καὶ τόν (=τοῦτον), ἢ τὸν καὶ τόν (=τοῦτον καὶ ἐκεῖνον, δηλαδὴ τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα), τὸ καὶ τό (=τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, δηλ. τὸ δεῖνα καὶ τὸ δεῖνα), πρὸ τοῦ (=πρὸ τούτου τοῦ χρόνου)· π. χ. Καὶ τὸν κελεῦσαι δοῦναι.—Ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ τόν.—Τούτῳ τῷ οἰκήματι πρὸ τοῦ μὲν ταμείῳ ἐχρῆτο Ἰππόνικος.

ΣΗΜ. Καὶ ἡ ὁμιλουμένη ἔχει ὁμοίως τὸ πρὸ τοῦ καὶ τὸ τὸ καὶ τό. Ἐχει προσέτι καὶ ἐπίρρημα δεικτικόν· οἶον Τοῦ εἶπα τῶς καὶ τῶς.

1. Τίθεται δὲ τὸ ἄρθρον ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.

α') Μετὰ οὐσιαστικῶν τιθέμενον τὸ ἄρθρον σημαίνει 1) ἐν ἄτομον ὠρισμένον καὶ γνωστὸν ἢ προειρημένον καὶ λέγεται ἀτομικὸν ἄρθρον· π. χ. Εὐρύξης ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει (τῇ μάχῃ τῇ γνωστῇ τῇ ἐν Σαλαμῖνι).—Πρὸς κόμην ἀφικνεῖται καὶ ὕδροφορούσας ἐκ τῆς κόμης γυναικας καταλαμβάνει (ἐκ τῆς κόμης, ἣν ἀνω-

τέρω εἶπεν).—2) Σημαίνει γένος ὁλόκληρον ὠρισμένον καὶ λέγεται γενικὸν ἄρθρον· π. χ. Δεῖ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους (=πᾶς στρατιώτης).

Τὰ κύρια ὀνόματα καὶ τινα προσηγορικὰ δηλοῦντα ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα καὶ λαμβανόμενα ὡς κύρια ὀνόματα δὲν δέχονται συνήθως τὸ ἄρθρον· π. χ. Ἐνταῦθα *Ξέρξης* λέγεται οἰκοδομῆσαι τὰ βασίλεια.—Οἰμωγὴ διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ (=Ἀθήνας) διῆκε. — *Βασιλεύς* (=ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν).

6') Καὶ μετὰ ἐπιθέτων τίθεται τὸ ἄρθρον, ὅταν ταῦτα εἶναι ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· ὡσαύτως καὶ μετὰ μετοχῶν, οὐσιαστικῶν, ἐπιρρημάτων, καὶ ἐμπροθέτων προσδιορισμῶν, τὰ ὅποια πάντα καθιστᾷ ἐπιθετικούς προσδιορισμούς. Τίθενται δὲ οἱ τοιοῦτοι προσδιορισμοὶ ἢ πρὸ τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ ἢ κατόπιν αὐτοῦ, ἀλλὰ τότε ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἄρθρον· π. χ. Ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθός.—Ἡ ἀνω πόλις ἢ ἡ πόλις ἡ ἀνω.—Ὁ Ἀθηναίων δῆμος ἢ ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων.—Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη ἢ ἡ μάχη ἡ ἐν Μαραθῶνι. Ὅταν δὲ τὸ ἐπίθετον προτάσσεται τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιτάσσεται αὐτοῦ ἄνευ ἄρθρου, τότε εἶναι κατηγορούμενον τοῦ οὐσιαστ. π. χ. Ἀγαθὸς ὁ ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ἀγαθός (=ὁ ἀνὴρ ἐστὶν ἀγαθός) κλπ.

2. Τὸ ἄρθρον λοιπὸν προτασσόμενον ἐπιρρήματος ἢ οὐσιαστικοῦ γεν. πτώσεως ἢ ἐμπροθέτου μεταβάλλει αὐτὰ εἰς ἐπίθετα· π. χ. Οἱ πάλαι ἄνθρωποι (=οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι).—Ὁ νῦν καιρὸς (=ὁ τωρινὸς καιρὸς).—Ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος (=ὁ βασιλικός).—Ἡ κατὰ νόμον τιμωρία (=ἡ νόμιμος τιμωρία).

3. Ἐτι δὲ τὸ ἄρθρον μεταβάλλει εἰς οὐσιαστικὸν πᾶσαν λέξιν ἢ καὶ πρότασιν ὅλην· π. χ. Ἐχουσι τὸ σεμνὸν ὄνομα τοῦτο τὸ καλὸς τε καὶ ἀγαθός.—Τὸ γινῶθι σαυτὸν πανταχοῦ ἐστὶ χρήσιμον.

ΣΗΜ. Ὅμοία εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ ἄρθρου καὶ ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ.

Γ' ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

§ 41. Αἱ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐν τῷ λόγῳ ἀντὶ ὀνομάτων ὡς ὑποκείμενα, κατηγορούμενα, ἀντικείμενα καὶ προσδιορισμοί.

1. Ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ τρίτου προσώπου δὲν ἔχει ὀνομαστικὴν, ἀντ' αὐτῆς δὲ εἶναι ἐν χρήσει ἡ αὐτός, ἥτις καὶ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τίθεται πολλάκις ἀντὶ τῆς τριτοπροσώπου. Ἡ δὲ τριτοπρόσωπος τίθεται συνήθως ὡς αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία· π. χ. Ἐφοβεῖτο Κῦρος, μὴ οἱ (=ἐαυτῷ) ὁ πάππος ἀποθάνῃ.

2. Ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς ἔχει α') διακριτικὴν σημασίαν· οἶον αὐτὸς ὁ βασιλεὺς (=αὐτός του ὁ βασιλεὺς)· β') ἐπαναληπτικὴν, τίθεται δηλαδὴ ἀντὶ νὰ ἐπαναλαμβάνηται πρότερον ὀνομασθὲν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· π. χ. Βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· γ') μετὰ τοῦ ἄρθρου σημαίνει ταυτότητα· π. χ. ὁ αὐτὸς βασιλεὺς (ὁ ἴδιος βασιλεὺς).

3. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τοῦ α' καὶ β' προσώπου, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ κ. ἑξ., τίθενται μόνον, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑποκείμεν. τῆς αὐτῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἥτοι ἐπὶ ἀμέσου αὐτοπαθείας· π. χ. Ἐγὼ καὶ σὲ τῶν καλλίστων καὶ ἐμαυτὴν ἠξίωκα.—Βούλου δ' ἀρέσκειν πᾶσι, μὴ σαυτῷ μόνον. Ἡ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου, ἐαυτοῦ κλπ., τίθεται καὶ αὕτη ἐπὶ ἀμέσου αὐτοπαθείας· π. χ. Οἱ ἠττώμενοι ἐαυτοὺς καὶ τὰ ἐαυτῶν πάντα ἀποβάλλουσι. Τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ ἐμμέσου αὐτοπαθείας, τότε τιθεται εἰς ἐξηρημέναις προτάσεις ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. Εἰσιέναι ἐκέλευσεν, εἰ μέλλοις σὺν ἐαυτῷ ἐκπλεῖν.

ΣΗΜ. 1. Εἰς τὸν πληθυντ. ἀριθμὸν τίθενται ἐνίοτε αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀλλήλων· π.χ. Χρὴ διαλυσαμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς (=ἀλλήλους) ἔχθρας ἐπὶ τὸν βάρβαρον τραπέσθαι.

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὴν ὀμιλουμένην μεταχειριζόμεθα μόνον τὴν τριτοπρόσωπον αὐτοπαθὴ καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων, ἀλλὰ προσθέτομεν κατόπιν αὐτῆς τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας μου, σου, του,

(=αὐτοῦ), *μας, σας, των* (=αὐτῶν). Οὕτω λέγομεν τοῦ *ἐαυτοῦ μου* =ἐμαυτοῦ, τοῦ *ἐαυτοῦ σου*=σεαυτοῦ, τὸν *ἐαυτὸν του* =ἐαυτόν, τὸν *ἐαυτὸν μας*=ἡμᾶς αὐτούς, τὸν *ἐαυτὸν σας*=ὑμᾶς αὐτούς, τὸν *ἐαυτὸν των*=ἐαυτούς.

4. Αἱ *κτητικαὶ ἀντων.* ἐμός, σός κλπ. σημαίνουσι κτήσιν καὶ τίθενται ἐπὶ ἐμφάσεως ἀντὶ γεν. κτητικῆς τῶν προσωπικῶν ἢ τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν· π. χ. Ὁ ἐμός φίλος=ὁ φίλος μου, ὁ σός φίλος=ὁ φίλος σου. Ἡ τοῦ γ' προσώπου κτητικὴ ἀντωνυμία ἐός; ἐή, ἐδὴ δὲν ὑπάρχει παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῆς δὲ τίθενται αἱ γενικαὶ αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ ἢ ἐκείνου, ἐκείνης κλπ. ἐπὶ ἐμφάσεως· π. χ. Ἐνέτυχον τῷ φίλῳ αὐτοῦ. — Τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος (εἶχε) καὶ οἱ ἐκείνου.

ΣΗΜ. Εἰς τὴν ὁμιλουμένην ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεταχειριζόμεθα τὸ ἐπίθετον ἰδικὸς μετὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μου, σου, του, μας, σας, των· π. χ. ὁ ἰδικός μου φίλος =ὁ ἐμός φίλος, οἱ ἰδικοὶ μας φίλοι=οἱ ἡμέτεροι φίλοι.

5. Τῶν *δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν* ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τι, περὶ τοῦ ὁποίου προηγουμένως ἔγινε λόγος, ἡ δὲ ὁδε δεικνύει τι, τὸ ὅποion εἶναι παρὸν ἢ λέγεται εὐθὺς κατόπιν, ἡ δὲ ἐκεῖνος δεικνύει τι μακρὰν κείμενον· π. χ. Οὗτος ὁ ἀνὴρ (ὁ μνημονευθεὶς).—Σὺν τοῖσδε (=μὲ αὐτούς; ἐδῶ) τοῖς παροῦσι νῦν μετ' ἐμοῦ. — Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις, πρὶν ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε.—Νῆες ἐκεῖναι (=ἔκειναι ἐκεῖ) ἐπιπλέουσιν.

ΣΗΜ. Ὅτι διαφέρει ἡ οὗτος ἀπὸ τῆς ὁδε, κατὰ τοῦτο διαφέρει καὶ ἡ τοιοῦτος ἀπὸ τῆς τοιόσδε, ἡ τοσοῦτος ἀπὸ τῆς τοσόσδε καὶ ἡ τηλικούτος ἀπὸ τῆς τηλικόσδε. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κυρκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτούς τοιάδε.

6. Αἱ *ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι* ὅς, ὅσπερ, ὅσος, οἶος, ἡλίκος ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὅποion προσδιορίζουσιν, ἡ δὲ ὅστις, ὅπόσος, ὅποῖος, ὅπηλίκος εἰς ἀόριστον καὶ γενικόν. Συμφωνοῦσι δὲ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον ὄνομα μόνον κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ πτώσιν, εἰ μὴ τυχαίως (διότι τίθενται καθ' ἡν πτώσιν ἀπαιτεῖται ἡ ἀναφορικὴ πρότασις, ἀν δὴλ. εἶναι ὑποκμ. τοῦ ῥήματος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, τίθεν-

ται κατ' ὀνομαστ., ἂν δὲ ἀντικμ., κατὰ πλαγίαν πτώσιν, ὅπως συντάσσεται τὸ ῥῆμα)· π. χ. Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ.—Ἀνελεύθερος πᾶς, ὅστις εἰς δόξαν βλέπει.—Πολλάκις ὁμῶς ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἔλκεται ὑπὸ τοῦ προσδιοριζομένου καὶ συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ καὶ κατὰ πτώσιν· π. χ. Ἐκ τῶν πόλεων, ὧν (ἀντὶ ἧς) Τισσαφέρνης ἐτύγγανεν ἔχων.—Τοῖς ἔργοις οἷς (ἀντὶ ὧν) ἐμὲ δεῖ πράττειν.—Ἐνίοτε δὲ τίθενται καὶ θαυμαστικῶς αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι· π. χ. Ὡ οἶα κεφαλὴ.

ΣΗΜ. 1. Εἰς τὴν ὁμιλουμένην ἀντὶ τῆς ὃς μεταχειρίζομεθα τὴν ὁ ὁποῖος ἢ τὸ ἐπίρρημα (ὁ) ποῦ, ἀντὶ δὲ τῆς ὅστις τὴν ὁποῖος· π. χ. Τί εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον (ἢ ὁποῦ) λέγεις; = τί ἐστὶ τοῦτο, ὃ φῆς; — Ὁποῖος θέλει = ὅστις βούλεται.

ΣΗΜ. 2. Ἀντὶ τῆς ἐρωτηματικῆς τίς μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν ὁμιλουμένην τὴν ποῖος, ποία· τὴν οὐδετέραν ὁμῶς τί μεταχειρίζομεθα καὶ τώρα. Τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν τίς λέγομεν σήμερον τινάς, ἀντ' αὐτῆς δὲ μεταχειρίζομεθα καὶ τὴν κάποιος ἢ τὰ ἀβιθημνητικά ἕνας, μία, ἕν· π. χ. Ἐνας ἄνθρωπος = ἄνθρωπός τις.—Προσέτι δὲ μεταχειρίζομεθα καὶ τὴν ἀόριστον ὁ δεῖνα(ς) καὶ τὴν ἀρχαίαν δεικτικὴν ὡς ἀόριστον ὁ τάδε(ς)· π. χ. Καὶ ὁ δεῖνας καὶ ὁ τάδες εἶναι ὅλοι μασκαράδες.

Δ' ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ

§ 42. Αἱ προθεσεις ἐν ἀρχῇ ἦσαν ἐπιρρήματα τοπικά, ἔπειτα δὲ ἔλαβον καὶ τὴν σημασίαν τοῦ χρόνου καὶ τέλος τὴν σημασίαν τῆς αἰτίας καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν γίνεται τι. Ἐπὶ τέλους δὲ ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῶν ἐπιρρημάτων καὶ ἀπετέλεσαν ἴδιον μέρος τοῦ λόγου.

ΣΗΜ. Ὡς ἐπιρρήματα εὐρίσκονται πολλάκις αἱ προθέσεις εἰς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς· π. χ. Πρὸς δέ (= προσέτι δέ)· καὶ ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ· π. χ. Θὰ ἔλθω μετὰ (= ὕστερον).

Αἱ προθέσεις εὐρίσκονται ἢ ἐν συντάξει μετὰ πλαγίων πτώσεων ἢ σύνθετοι μετ' ἄλλων λέξεων· π. χ. Μετὰ ταῦτα. — Μεταγράφω κλπ.

Ἄλλαι μὲν τῶν προθέσεων συντάσσονται μετὰ μιᾶς μόνον πτώσεως καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἄλλαι δὲ μετὰ δύο καὶ λέγονται δίπτωτοι, καὶ ἄλλαι μετὰ τριῶν καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

α') Μονόπτωτοι προθέσεις.

§ 43. Μονόπτωτοι μὲν προθέσεις εἶναι ἡ ἐκ (ἢ ἐξ), ἀπό, ἀντί, πρὸ μετὰ γενικῆς, ἡ ἐν καὶ σὺν μετὰ δοτικῆς, καὶ ἡ ὥς, εἰς, ἀνὰ μετὰ αἰτιατικῆς.

1. Ἡ ἐκ (ἢ ἐξ) συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει τὴν ἐκ τινος τόπου εἰς τὰ ἔξω κίνησιν. ἐπομένως σημαίνει α') Τὴν ἐκ τόπου κίνησιν. π. χ. Ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως. β') Τὴν ἐκ τινος χρόνου ἀρχήν. π. χ. Ἐκ παίδων. γ') Καταγωγὴν ἄμεσον. π. χ. Παῖδες αὐτῷ οὐκ ἐγίγοντο ἐκ τῆς γυναικός. δ') Αἰτίαν. π. χ. Ἐξ ὑποψίας φοβοῦνται (= ἔνεκα ὑποψίας).

2. Ἡ ἀπὸ καὶ αὕτη συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει χωρισμὸν ἢ ἀπομάκρυνσιν. ἐπομένως σημ. α') Τὴν ἐκ τόπου κίνησιν. π. χ. Ἦλθον ἀπὸ Πελοποννήσου. β') Ἀρχὴν χρόνου. π. χ. Ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου. γ') Καταγωγὴν ἔμμεσον. π. χ. Οἱ ἀπὸ τοῦ Δημαράτου (= οἱ ἀπόγονοι τοῦ Δημ.). δ') Αἰτίαν. π. χ. Ἀπὸ στάσεων ἐκπύπτοντες (= ἐξ αἰτίας, συνεπεῖα στάσεων).

3. Ἡ ἀντὶ συντάσσεται καὶ αὕτη μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει τὸ ἀπέναντι. ἐπομένως σημ. α') Ἀντικατάστασιν ἢ ἀνταλλαγὴν. π. χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων ἀντὶ Προξένου. — Ἀντὶ πολέμου εἰρήνην ἐλώμεθα. ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ σημασία τῆς ἰσότητος εἰς τὸ ἀντάξιός (= ἰσάζιός), ἀντίθεός (= ἰσόθεός). β') Προτίμησιν. π. χ. Καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου. γ') Αἰτίαν. π. χ. Ὡφελήσω αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον (= δι' ὅσα).

4. Ἡ πρὸ μετὰ γενικῆς σημαίνει α') Ἐμπρὸς ἐπὶ τόπου. ἔπειτα δὲ καὶ χρόνου. π. χ. Τεθαμμένοι εἰσὶ πρὸ τῶν πυλῶν. — Πρὸ τῆς μάχης. β') Ὑπεράσπισιν. π. χ. Πρὸ τῆς πατρίδος. γ') Προτίμησιν. π. χ. Αἰρουμαι πρὸ ἡττης καὶ δουλείας θάνατον.

5. Ἡ ἐν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει τὸ ἐντὸς περι-

φερείας τινὸς τοπικῆς ἢ χρονικῆς ὑπάρχον ἢ γινόμενον σημαίνει λοιπὸν α') Τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· π. χ. 'Εν Ἀθήναις· β') Πλησίον· π. χ. 'Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία· γ') Μεταξὺ καὶ ἐνώπιον· π. χ. 'Εν τοῖς πλουσιωτάτοις λεγόμενόν σε ἐπιστάμεθα (=μεταξὺ τῶν πλουσιωτάτων).—Λέγω ἐν ὑμῖν(=ἐνώπιον ὑμῶν)· δ') Χρόνον· π. χ. ἐν ταῖς σπονδαῖς (=ἐν καιρῷ τῶν σπ.)· ε') Ὀργανον ἢ τρόπον· 'Εν τόξοις ἀγωνίζεται (=διὰ τόξων).— 'Εν τάχει (=ταχέως).

6. 'Ἡ σὺν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει α') Ὁμοῦ· π. χ. 'Ἐπαιδεύετο σὺν τῷ ἀδελφῷ· β') Συμφωνίαν· π. χ. Σὺν τοῖς νόμοις ἠναντιώθη (=συμφώνως μετὰ τοὺς νόμ.)· γ') Βοήθειαν· π. χ. Ἀδικοῦντα πειράσομαι σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνεσθαι (=μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν).

7. 'Ἡ εἰς (ἢ ἐς) συντάσσεται μετὰ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει α') Τὴν ἀπὸ τὰ ἔξω εἰς τὰ ἐντὸς κίνησιν· π. χ. Εἰς Ἑλλήσποντον εἰσέπλει· β') Τὸ ἔως, δηλαδὴ τὸ τέρμα τοῦ τόπου ἢ τοῦ χρόνου ἢ τοῦ ἀριθμοῦ· π. χ. 'Ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν· Εἰς τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἤκεν (=ἔως τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν).— Εἶχε τοξότας εἰς τετρακοσίους· γ') Σκοπὸν· π. χ. Εἰς τὸν πόλεμον πεντακισχίλια τάλαντα παρέσχε (=διὰ τὸν πόλεμον, ἵνα δαπανηθῶσιν εἰς τὸν πόλεμον)· δ') Ἀναφορὰν· π. χ. Οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα (=ὥς πρὸς τὰ ἄλλα).

8. 'Ἡ ἀνὰ μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει α') Τὴν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν· π. χ. Ἀνὰ τὸν ποταμόν (=πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ποταμοῦ)· β') Ἐκτασιν τοπικὴν ἢ χρονικὴν διάρκειαν· π. χ. Πλείστους φίλους ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν κέκτηται.— Ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν· γ') Διανομήν· π. χ. Ἐποίησαν ἕξ λόχους ἀνὰ ἑκατὸν ἄνδρας.

9. 'Ἡ ὥς μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει διεύθυνσιν εἰς τι μόνον ἐπὶ προσώπων· π. χ. Πορεύεται ὥς βασιλέα.

β') Δίπτωτοι προθέσεις.

§ 44. Δίπτωτοι δὲ εἶναι ἡ διὰ, κατὰ καὶ ὑπέρ, μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

1. Ἡ διὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει μεταξύ· ἐπομένως σημαίνει α') Τὴν διὰ τόπου κίνησιν· π. χ. Ἀπήγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς· β') Τὸ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὅποιον ἢ μετὰ τὸ ὅποιον γίνεται τι· π. χ. Σωκράτης διὰ παντὸς τοῦ βίου ὠφέλει (=διαρκῶς καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν).—Διὰ χρόνου (=ὑστερ' ἀπὸ καιρόν) σε εἶδον· γ') Ὁργανον ἢ τρόπον· π. χ. Ἐλεγε δι' ἐρμηνέως τοιάδε.—Ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας καὶ ἀπιστίας πράττειν τι.

Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ διὰ σημ. τὸ ἀναγκαστικὸν αἷτιον· π. χ. Δι' ἡμᾶς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν (=ἐξ αἰτίας μας).

2. Ἡ κατὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει· α') Τὴν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω κίνησιν· π. χ. Ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς κατὰ τοῦ τείχους· β') Τὸ ἐναντίον· π. χ. Κατ' ἐμοῦ εἶπεν.

Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ κατὰ σημαίνει α') Κίνησιν ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω· π. χ. Κατὰ τὸν ποταμόν· β') Στάσιν ἐν τόπῳ· π. χ. Ἐθεντο τὰ ὅπλα κατὰ τὴν ὁδόν· γ') Ἀπέναντι· π. χ. Οἱ κατὰ τοὺς Ἑλληνας τεταγμένοι (ἀπέναντι τῶν Ἑλλ.)· δ') Κίνησιν διὰ τόπου· π. χ. Οὐδ' ἐπιμιγνύντες ἀδελῶς ἀλλήλοις οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης· ε') Συμφωνίαν· π. χ. Κατὰ τὸν νόμον· ς') Διανομήν· π. χ. Κατὰ τετρακισχιλίους.—Καθ' ἡμέραν.

ΣΗΜ. Ἐν συνθέσει ἔχει πολλάκις ἡ κατὰ τὴν σημασίαν τοῦ λίαν, π. χ. Κατακαίω, κατακόπτω, ὅπως καὶ ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ, καταμαυρος, κατακόκκινος κλπ.

3. Ἡ ὑπὲρ μετὰ γενικῆς σημαίνει α') Ὑπεράνω· π. χ. Ὁ ἥλιος τοῦ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει· β') Ὑπεράσπισιν· π. χ. Νῦν ὑπὲρ ψυχῶν τῶν ἡμετέρων ὁ ἀγών.

Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ ὑπὲρ σημαίνει α') Ὑπεράνω· π. χ. Ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν· β') Ἐπέκεινα· π. χ. Ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκοῦσιν (=ἐπέκεινα, παρέχει ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον).—Ὑπὲρ ἡμῖς Κᾶρες ἐφάνησαν (=ἐπέκεινα, περισσότερον τοῦ ἡμῖς).—Οἱ ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη γεγονότες.

γ') Τρίπτωτοι προθέσεις.

§ 43. Τρίπτωτοι δὲ εἶναι ἡ μετά, ὑπό, παρά, περί, ἀμφί, πρὸς, καὶ ἐπὶ μετὰ γεν., δοτ. καὶ αἰτ.

1. Ἡ μετὰ συντασσομένη μετὰ γενικῆς σημαίνει ὁμοῦ· π. χ. Οἱ μετ' Ἀριαίου.

Μετὰ δοτικῆς μόνον εἰς τοὺς ποιητὰς εὐρίσκεται καὶ σημαίνει μεταξὺ· π. χ. Μετὰ χερσίν (μεταξὺ τῶν χειρῶν).

Μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει ὕστερον· π. χ. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην.

2. Ἡ ὑπὸ μετὰ γενικῆς σημαίνει α') Ὑποκάτω· π. χ. Τὰ ὑπὸ γῆς· β') Τὸ ποιητικὸν αἷτιον· π. χ. Ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου· γ') Τὸ ἀναγκαστικὸν αἷτιον· π. χ. Δακρύω ὑπὸ λύπης.

Μετὰ δοτικῆς ἡ ὑπὸ σημαίνει α') Ὑποκάτω (στάσιν)· π. χ. Παρετάξαντο ὑπὸ τῷ τείχει· β') Ὑποταγὴν· π. χ. Ἐβούλοντο ὑφ' αὐτοῖς τὴν πόλιν ποιήσασθαι.

Μετὰ αἰτιατικῆς ἡ ὑπὸ σημαίνει α') Ὑποκάτω (κίνησιν)· π. χ. Ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα· β') Ὑποταγὴν· π. χ. Αἰγυπτος πάλιν ὑπὸ βασιλείᾳ ἐγένετο· γ') Χρόνον· π. χ. Ὑπὸ νύκτα ἀπῆλθον (= ἐν καιρῷ νυκτός).

3. Ἡ παρὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους προσώπου τινός· π. χ. Παρὰ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κύρον ἀπῆλθον.

Μετὰ δοτικῆς σημαίνει στάσιν πλησίον προσώπου τινός· π. χ. Οἱ παρὰ βασιλεῖ ὄντες.

Μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει α') Κίνησιν εἰς πρόσωπον· π. χ. Ἦγε τοὺς γεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον· β') Πλησίον (ἐπὶ κινήσεως, ὅθεν) καὶ παραλλήλως· π. χ. Ἐπλεον παρὰ γῆν· γ') Σύγκρισιν· π. χ. Ἐχὼν ἐπόνει παρὰ τοὺς ἄλλους (= περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους)· δ') Ἐναντίον· π. χ. Παρὰ τοὺς ὄρκους. — Παρὰ νόμον· ε') Χρόνον· π. χ. Παρὰ πότον (= ἐν καιρῷ πότου).

4. Ἡ περὶ μετὰ γενικῆς σημαίνει α') Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἥτοι ἀναφοράν· π. χ. Κήρυκας ἔπεμψε περὶ σπονδῶν· β') Ὑπεράνω· π. χ. Τετίμηται περὶ πάντων (= ὑπεράνω ὧν). Συνήθως δὲ

εἰς τὰς φράσεις περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι τι, περὶ πλείονος, περὶ πλείστου, περὶ παντὸς ποιῶμαι τι = ὑπεράνω ἢ ὑπέρτερον πολλοῦ, πλείονος, πλείστου, παντὸς ποιῶ τι. Κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτων εἶναι καὶ αἱ ἀντίθετοι φράσεις· περὶ ὀλίγου, περὶ ἐλάσσονος, περὶ ἐλαχίστου, περὶ οὐδενὸς ποιῶμαι τι.

Μετὰ δοτικῆς σημαίνει περίξ· π. χ. Στρεπτοὺς εἶχον περὶ τοῖς τραχήλοις καὶ ψέλια περὶ ταῖς χερσίν.

Μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει α') Πέριξ ἐπὶ τόπου· π. χ. Περὶ τὸν ναὸν ἄλλος ἐφυτεύθη· β') Περίπου ἐπὶ χρόνου καὶ ἀριθμοῦ· π. χ. Περὶ τούτους τοὺς χρόνους. — Ἀπέθανον περὶ πεντήκοντα· γ') Ἀναφοράν· π. χ. Περὶ θεοὺς ἀμελῶς ἔχει (= ὡς πρὸς).

5. Ἡ ἀμφὶ σημαίνει ἀμφοτέρωθεν (ἀπὸ τὰ δύο μέρη) ἢ περίξ· Ἐν γένει δὲ σημαίνει ὅ,τι καὶ ἡ περί· π. χ. Ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι (= περὶ ὧν).—Συλλέγεται τὸ στράτευμα ἀμφὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν (ἀμφοτέρωθεν τοῦ Π.).—Ἀμφὶ μέσας νύκτας (= περὶ πού).

Μετὰ δοτικῆς μόνον εἰς τοὺς ποιητὰς εὐρίσκεται.

6. Ἡ πρὸς μετὰ γενικῆς σημαίνει α') Ἀπὸ μέρους τινός· π. χ. Οὐραγὸς κατεστήσαντο πρὸς τοῦ ποταμοῦ (= ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ π.).— Ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος (ὁ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς μητρὸς). β') Τὸ ἀρμόζον· π. χ. Ἀτοπα λέγεις καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ (= ἀρμόζοντα εἰς σέ). γ') Πρὸς ὠφέλειαν ἢ χάριν τινός· π. χ. Σπονδὰς ἐποίησαντο πρὸς τῶν Θηβαίων μᾶλλον ἢ πρὸς ἑαυτῶν (= πρὸς ὠφέλειαν). — Ἰκετεύω πρὸς παίδων, πρὸς γυναικῶν (= χάριν τῶν παίδων, τῶν γυναικῶν).

Μετὰ δοτικῆς σημαίνει α') Πλησίον· π. χ. Πρὸς τῇ οἰκίᾳ· β') Προσθήκην· π. χ. Πρὸς τούτοις.

Μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει α') Διεύθυνσιν εἰς τι φιλικῶς ἢ ἐχθρικῶς· π. χ. Φέρουσι πρὸς σέ δῶρα.— Ἱέναι πρὸς τοὺς πολέμους· β') Σκοπὸν· π. χ. Ταῦτα εὑρηται πρὸς φυλακὴν· γ') Ἀναφοράν· π. χ. Ἔχουσι χώραν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐλαχίστην (= ὡς πρὸς τὸ πλῆθος, ἀναλόγως τοῦ πλῆθους).

7. Ἡ ἐπὶ μετὰ γενικῆς σημαίνει α') Ἐπάνω· π. χ. Ἐπὶ γῆς βεβηκότες· β') Κίνησιν εἰς τόπον· π. χ. Ἐπλεον ἐπὶ Δέ-

σβου· γ') Χρόνον· π. χ. 'Επὶ Κέκροπος (= ὅτε ὁ Κέκρωψ ἤρχεν).

Μετὰ δοτικῆς σημαίνει α') 'Επάνω· π. χ. 'Επὶ ταῖς κεφαλαῖς (= ἐπάνω εἰς τὰς κ.).— Κατέλιπεν ἐπὶ ταῖς ναυσὶν 'Αντίοχον (= ἐπάνω εἰς τὰ πλοῖα, διοικητὴν τῶν πλ.). β') Πλησίον· π. χ. 'Επὶ τῇ θαλάττῃ· γ') Κατόπιν ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου· π. χ. 'Ολίγοι τῶν ἐπὶ πᾶσιν ἀπέθανον (= ὅπισθεν πάντων).— 'Ανέστη ἐπ' αὐτῷ (κατόπιν αὐτοῦ). δ') Αἰτίαν· π. χ. 'Αγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ ε') Σκοπόν· π. χ. 'Επ' ἀγαθῷ ἐκάλεσεν αὐτόν.

Μετὰ αἰτιατικῆς σημαίνει α') Κίνησιν εἰς τόπον ἢ ἐναντίον τινός· π. χ. 'Αφικνουῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν.— Ξερίζῃς ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα (= ἐναντίον τῆς Ἑλλ.). β') 'Εκτασιν τοπικὴν ἢ χρονικὴν· π. χ. Τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι.— 'Επὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά· γ') Σκοπόν· π. χ. 'Εξεῖσι βασιλεὺς ἐπὶ θήραν.

ΣΗΜ. Καὶ ἐν συνθέσει αἱ προθέσεις ἔχουσι τὰς αὐτὰς σχεδὸν σημασίας, τὰς ὁποίας ἔχουσι καὶ ἐν συντάξει.

§ 46. 'Εκτὸς τῶν κυρίως προθέσεων ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα λαμβανόμενα καταχρηστικῶς ὡς προθέσεις, τὰ ὁποῖα συντάσσονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ γενικῆς. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς· ἐγγὺς καὶ πλησίον, ἐναντίον, πέραν (εἰς τὸ πέραν μέρος), πέρα (= ἐπέκεινα, ὑπὲρ τὸ πρέπον), μεταξύ, εὐθύς (= κατ' εὐθείαν πρὸς τι), μέχρι, ἄχρι, ἄνευ, χωρίς (= χωριστά), πλήν, ἔνεκα, χάριν, δίκην (κατὰ τρόπον, ὡς).

Τὰ δίκην, ἔνεκα (ἢ ἔνεκεν) καὶ χάριν προτάσσονται καὶ ἐπιτάσσονται τοῦ ὀνόματος.

Ε' ΠΕΡΙ ΑΠΟΦΑΤΙΚΩΝ ΜΟΡΙΩΝ

§ 47. 'Αποφατικά μόρια εἶναι δύο, τὸ ἀρνητικὸν οὐ καὶ τὸ ἀπαγορευτικὸν μή. Ταῦτα δὲ τίθενται τὸ μὲν οὐ, ὅταν ἡ ἔννοια εἶναι θετικὴ καὶ ἐπομένως ἡ ἄρνησις βεβαία, τὸ δὲ μή, ὅταν ἡ ἔννοια εἶναι ὑποθετικὴ ἢ ὅταν ἐκφράζεται ἀπαγόρευσις.

1. Ἡ ἄρνησις τίθεται ἢ εἰς τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως ἢ εἰς ἄλλον ὄρον αὐτῆς κύριον ἢ δευτερεύοντα, δηλαδή εἰς οὐσιαστικόν, ἐπίθετον ἢ ἐπίρρημα.

2. Εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔγκλισιν τοῦ ῥήματος συνήθως τίθεται τὸ οὐ· π. χ. Οὐκ ἔσται πόλεμος. Εἰς δὲ τὴν ὑποτακτικὴν, ἣτις σημαίνει τὸ προσδοκώμενον, οὐχὶ δὲ θετικῶς ὑπάρχον, τίθεται τὸ μὴ καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀπαγορεύσεως· π. χ. Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσης. — Μὴ μέλλωμεν. Εἰς τὴν εὐκτικὴν, ὅταν σημαίνῃ εὐχὴν, τίθεται τὸ μὴ· οἷον Μὴ ζώῃη μετ' ἀμουσίας· ὅταν δὲ εἶναι δυνητικὴ, μετ' ἀρνήσεως σημαίνει τὸ ἀδύνατον, ὅπερ εἶναι τι βέβαιον, διὰ τοῦτο δέχεται τὸ οὐ· π. χ. Οὐκ ἂν γένοιτο ταῦτα. Εἰς τὴν προστακτικὴν τίθεται πάντοτε τὸ μὴ· π. χ. Μήτε γέλωτα προπετὴ στέργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου.

3. Εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, ἂν μὲν εἶναι τελικόν, τίθεται τὸ μὴ, ἂν δὲ εἶναι εἰδικόν, τίθεται τὸ οὐ· π. χ. Χρὴ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους. — Ἀνάγκη φαμέν οὐδένα θεῶν οὔτε μάχεσθαι τὰ νῦν οὔτε μαχεῖσθαι ποτε.

4. Εἰς τὴν μετοχήν, τὸ ἐπίθετον καὶ τὸ οὐσιαστικόν, ἂν μὲν ἢ ἔννοια εἶναι θετικὴ, τίθεται τὸ οὐ, ἂν δὲ εἶναι ὑποθετικὴ, τίθεται τὸ μὴ· π. χ. Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν (=εἰ μὴ κάμοις) εὐδαιμονεῖν. — Ἐτέρους ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι οὐ μετασχόντας τῆς πολιτείας (=ὅτι οὐ μετέσχον). — Δεινόν ἐστιν ἢ μὴ ἐμπειρία (=εἴ τις μὴ ἐμπειρος εἴη). — Γράψας (Θεμιστοκλῆς) τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσιν (=ὅτι οὐ διελύθησαν).

ΣΗΜ. 1. Ὅμοιως τίθενται καὶ τὰ σύνθετα οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ, οὐδεῖς, μηδεῖς, οὐδέποτε, μηδέποτε, οὐκέτι, μηκέτι.

ΣΗΜ. 2. Ἡ ὁμιλουμένη ἀντὶ τοῦ οὐ μεταχειρίζεται τὸ δὲν (ὅπερ ἔγινεν ἐκ τοῦ οὐδέν), ἔχει ὅμως τὸ οὔτε καὶ τὸ οὐδέ, ἔχει δὲ καὶ τὸ μὴ. Μεταχειρίζεται δὲ ταῦτα σχεδὸν ὅπως καὶ ἡ ἀρχαία, ἀλλὰ πολλάκις τὸ δὲν μεταχειρίζεται καὶ ὅπου ἡ ἀρχαία θέτει τὸ μὴ· π. χ. Ἐὰν δὲν εἴπῃς=εἰ μὴ εἴπῃς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΥ

§ 48. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ἐργάζεται πάντοτε καὶ σχηματίζει διανοήματα ἄλλεπᾶλληλα σχέσιν ἔχοντα μετ' ἀλλήλων καὶ οὕτω σχηματίζει σειρὰν διανοημάτων, τὰ ὁποῖα ἢ εἶναι ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων καὶ συνάπτονται ἀπλῶς ἢ γεννῶνται τὸ ἓν ἐκ τοῦ ἄλλου. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ λόγος, ὅστις εἶναι πιστὴ ἔκφρασις καὶ εἰκὼν τῆς διανοίας, συνίσταται ἐκ σειρᾶς προτάσεων (ἥτοι διανοημάτων). Ὅπως λοιπὸν διὰ τῶν γραμμάτων σχηματίζονται συλλαβαί, ἐκ τῶν συλλαβῶν λέξεις καὶ ἐκ τῶν λέξεων προτάσεις, οὕτω καὶ ἐκ τῶν προτάσεων σχηματίζονται λόγοι.

1. Αἱ προτάσεις αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν λόγον ἢ εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων συνδεόμεναι ἀπλῶς πρὸς σχηματισμὸν αὐτοῦ, τουτέστι παρατάσσονται ἢ μίᾳ μετὰ τὴν ἄλλην, ἢ ἐξαρτῶνται ἢ μίᾳ ἐκ τῆς ἄλλης. Αἱ προτάσεις λοιπὸν συνδέονται μετ' ἀλλήλων κατὰ δύο τρόπους, ἢ κατὰ παράταξιν ἢ καθ' ὑπόταξιν ἥτοι ἐξάρτησιν.

α') Κατὰ παράταξιν μὲν σύνδεσις τῶν προτάσεων λέγεται, ὅταν πρότασις τις τίθεται πλησίον ἄλλης καὶ συνδέεται μὲν, ἀλλὰ δὲν ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς, ἥτοι δὲν χρησιμεύῃ ὡς συμπλήρωμα ἢ προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. Ἡδέως μὲν ἔχε πρὸς ἅπανμας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις· οὕτω γὰρ τοῖς μὲν οὐκ ἀπεχθὴς ἔση, τοῖς δὲ φίλος γενήσῃ.

β') Καθ' ὑπόταξιν δὲ σύνδεσις τῶν προτάσεων λέγεται, ὅταν πρότασις τις ὑποτάσσεται εἰς ἄλλην, τουτέστι δὲν εἶναι αὐτοτελής, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης χρησιμεύουσα ὡς συμπλήρωμα ἢ προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. Ἐλεγον, ὅτι Κύρος τέθνηκεν.

2. Κατὰ παράταξιν μὲν συνδέονται αἱ προτάσεις διὰ τῶν συμ-

πλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν συμπερασματικῶν οὖν, τοίνυν, ἄρα καὶ διὰ τοῦ αἰτιολογικοῦ γάρ. Καθ' ὑπόταξιν δὲ συνδέονται αἱ προτάσεις δι' ὅλων τῶν ἄλλων συνδέσμων καὶ διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων. Καὶ λοιπὸν πᾶσαι αἱ προτάσεις, ὅσαι ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ σύνδεσμον χρονικόν, ὑποθετικόν, αἰτιολογικόν, τελικόν, εἰδικόν, συμπερασματικόν, ἐρωτηματικόν σύνδεσμον ἢ ἀντωνυμίαν καὶ ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ἢ ἐπίρρημα ἀναφορικόν, εἶναι δευτερεύουσαι προτάσεις ἢ ἐξηρητημέναι.

ΣΗΜ. 1. Αἱ προτάσεις αἱ ἔχουσαι ἐν ἀρχῇ ἐρωτηματικὴν ἀντωνυμίαν ἢ σύνδεσμον εἶναι πολλάκις κύριαι προτάσεις.

ΣΗΜ. 2. Οἱ ἀρχαῖοι συνέδεον τοὺς λόγους καὶ τὰ μέρη αὐτῶν ἐπιμελέστατα καὶ τεχνικώτατα· ἡ ὁμιλουμένη ὁμῶς ἀκολουθοῦσα τὰς νεωτέρας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας παραμελεῖ τὴν σύνδεσιν τῶν προτάσεων καὶ τῶν λόγων ἐκφέρουσα αὐτοὺς ἀσυνδέτως.

β') Κατὰ παράταξιν σύνδεσις.

§ 49. Αἱ κατὰ παράταξιν συνδεόμεναι προτάσεις ἢ εἶναι ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ἔννοιαν ἢ διάφοροι ἢ ἀντίθετοι. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας, συνδέονται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων καί, τὲ καὶ λέγονται *συμπλεκτικαὶ* προτάσεις. Ὅταν δὲ εἶναι διάφοροι, συνδέονται διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ καὶ εἴτε καὶ λέγονται *διαζευκτικαὶ* προτάσεις. Ὅταν δὲ εἶναι ἀντίθετοι ἀλλήλων, συνδέονται διὰ τῶν ἀντιθετικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, καὶ λέγονται *ἐναντιωματικαὶ* ἢ *ἀντιθετικαὶ* προτάσεις.

1. Αἱ *συμπλεκτικαὶ* προτάσεις συνδέονται ἢ ἀπλῶς διὰ τοῦ καὶ ἢ τοῦ τὲ καὶ ἀποφατικῶς διὰ τοῦ οὔτε ἢ μήτε, ἢ κατ' ἐπίτασιν, τουτέστι συνδέεται μετὰ τῆς πρώτης ἄλλη πρότασις ἐκφράζουσα μεγαλύτερόν τι καὶ σπουδαιότερον, ὅτε συνδέονται διὰ τοῦ οὐ μόνον—, ἀλλὰ (καί), καὶ ἡ σύνδεσις αὕτη λέγεται *κλιμακωτή*. π. χ. Καὶ ἱμάτιον ἡμφίεσαι, ὦ Σώκρατες, οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους καὶ χειμῶνος.

ΣΗΜ. Τὴν συμπλεκτικὴν σύνδεσιν ὁμοίως μεταχειρίζεται καὶ ἡ ὁμιλουμένη διὰ τοῦ καί, οὔτε, μήτε καὶ τοῦ ὅχι μόνον— ἀλλὰ καί.

2. Αἱ διαζευκτικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τοῦ ἢ, ὅταν εἶναι ὅλως διάφοροι, ὥστε, ἂν ἀληθεύῃ ἡ μία, ψεύδεται ἡ ἄλλη. π.χ. Ἡ ζῆ ἢ τέθηκεν.—“Ὅταν δὲ δὲν εἶναι ὅλως διάφοροι, ἀλλ’ εἶναι ἀδιάφορος ἡ παραδοχὴ τῆς μιᾶς ἐννοίας ἢ τῆς ἄλλης, συνδέονται διὰ τοῦ εἴτε· π. χ. Εἴτε τίς φησιν εἴτε μὴ (φησιν).

3. Αἱ ἐναντιωματικαὶ προτάσεις ἢ εἶναι ἀπλῶς ἐναντία πρὸς ἀλλήλας κατ’ ἐννοίαν, καὶ τότε συνδέονται διὰ τῶν ἐναντιωματικῶν συνδέσμων· π. χ. Σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ, ἢ εἶναι ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας, ἢ μία δηλ. ἀποφατικὴ καὶ ἡ ἄλλη καταφατικὴ, καὶ τότε συνδέονται διὰ τοῦ ἀλλά, ἐνῶ εἰς τὴν πρώτην εἶναι τὸ οὐ ἢ μὴ (σύνδεσις κατ’ ἄρσιν καὶ θέσιν)· π. χ. Οὐκ ἠμφεσβήτει, ἀλλ’ ὠμολόγει.

6) Καθ’ ὑπόταξιν σύνδεσις.

§ 30. Αἱ καθ’ ὑπόταξιν συνδεόμεναι προτάσεις εἶναι χρονικαί, ὑποθετικάι, αἰτιολογικάι, τελικάι, εἰδικαί, συμπερασματικάι, ἀναφορικάι καὶ ἐρωτηματικάι. Τίθενται δὲ αἱ προτάσεις αὗται εἴτε ὡς ὑποκείμενα ἢ ἀντικείμενα τῆς κυρίας προτάσεως εἴτε ὡς ἐπιθετικοὶ ἢ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ αὐτῆς.

“Ὅσαι ἐξηρημέναι προτάσεις τίθενται ὡς οὐσιαστικά, δηλαδὴ ὡς ὑποκείμενα ἢ ἀντικείμενα ἄλλης προτάσεως, λέγονται οὐσιαστικάι προτάσεις καὶ τοιαῦται εἶναι μάλιστα αἱ εἰδικαί. “Ὅσαι δὲ τίθενται ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί, λέγονται ἐπιθετικάι προτάσεις, καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ ἀναφορικάι προτάσεις. Αἱ δὲ ἄλλαι τίθενται ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ καὶ λέγονται ἐπιρρηματικάι προτάσεις.

α') Οὐσιαστικάι προτάσεις.

Εἰδικαὶ προτάσεις.

§ 31. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν εἰδικῶν συν-

δέσμων ὅτι καὶ ὥς καὶ τίθενται ὡς ὑποκμ. ἢ ἀντικμ. ῥημάτων λεκτικῶν ἢ γνωστικῶν ἢ ὡς ἐπεξήγησις δεικτικῆς ἀντωνυμίας· π. χ. *Λέξει* δέ, ὡς *Φρύνιχον ἀπέκτεινε*.—Τῷ φθόνῳ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσσετιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν.

Τὸ ῥῆμα τῶν εἰδικῶν προτάσεων, ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρκτικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως μὲν καθ' ὀριστικὴν, π. χ. *Λέγει*, ὡς ὕβριστης εἰμι, ἐνίστε δὲ κατ' εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν, π. χ. *Εἶπεν*, ὅτι οὐδενὶ ἄν ἀπιστήσειεν. Ὅταν δὲ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τότε τὸ ῥῆμα αὐτῆς τίθεται συνήθως κατ' εὐκτικὴν π. χ. *Διηγούμετο*, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τοὺς πολεμίους πλείοιεν.

ΣΗΜ. Ἀρκτικοὶ χρόνοι εἶναι ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων καὶ ὁ παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς, ὁ γνωμικὸς ἀόριστος, πάντες οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς, τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς προστακτικῆς, ὅταν εἶναι εἰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις ἢ εἰς ἐξηρημένους ἐξ ἀρκτικοῦ χρόνου. ἔτι δὲ καὶ πάντες οἱ χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς, ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρκτικοῦ χρόνου. Ἱστορικοὶ δὲ χρόνοι εἶναι ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος τῆς ὀριστικῆς, ὁ ἱστορικὸς ἐνεστώς καὶ πάντες οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς, ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου.

β') Ἐπιθετικαὶ προτάσεις.

Ἀναφορικαὶ προτάσεις.

§ 52. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ ἐπιρρημάτων καὶ τίθενται ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας, ἥτις πολλάκις παραλείπεται. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντων. συμφωνοῦσι μετὰ τοῦ οὐσ., τὸ ὁποῖον προσδιορίζουσι, κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν μόνον, οὐχὶ δὲ κατὰ πτώσιν, εἰμὴ κατὰ τύχην, ἀλλὰ λαμβάνουσι τὴν πτώσιν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἡ ἀναφορικὴ πρότασις (ιδεὲ § 41,6).

1. Τὸ δὲ ῥῆμα τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων τίθεται κατὰ πᾶσαν ἐγκλίσιν, ὡς καὶ εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις· π. χ. Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὀρά.—Κῦρος ἤρξε παμπόλλων ἐθνῶν, ὧν οὐδ' ἄν τὰ ὀνόματα ἔχοι τις εἰπεῖν (δυννητική).

2. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἔχουσι πολλάκις καὶ σημασίαν αἰτιολογικήν, συμπερασματικήν, τελικὴν καὶ ὑποθετικήν. π. χ. Θ αὐμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἤμῃν μὲν οὐδὲν δίδως (=διότι σὺ κλπ.). — Τίς οὕτως εὐθήης ἐστίν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρο ἤξοντα; (=ὥστε οὗτος νὰ ἀγνοῇ κλπ.). Ἐδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἳ τοὺς πατέρας νόμους συγγράψουσι(=ἵνα οὗτοι συγγράψωσι).—Ἄ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶμαι εἰδέναι (=εἴ τινα μὴ οἶδα).

3. Αἱ ὑποθετικαὶ ἀναφορικαί, ὅταν σημαίνωσιν ἐπανάληψιν πράξεώς τινος ἀορίστως, τότε, ἂν μὲν ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἀρκτικὸν χρόνον (δηλ. ὅταν σημαίνωσι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον τώρα), τὸ ῥῆμα τῶν ἀναφορικῶν τίθεται καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἂν, ὅταν δὲ ἡ κυρία πρότασις ἔχῃ ἱστορικὸν χρόνον(δηλ. ὅταν σημαίνωσι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον εἰς τὸ παρελθόν), τὸ ῥῆμά των τίθεται κατ' εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἂν. π. χ. Οἱ Πέρσαι δὲ ἂν γινώσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολάζουσιν (=ἔάν τινα γινώσιν, ὡςάκις ἤθελον γνωρίσῃ).—Ὅτι ἐντυγχάνουσι Ἕλλησι, πάντας ἔκτεινον (=εἴ τι ἐντυγχάνουσιν=ὡςάκις ἀπῆντων).

γ') Ἐπιρρηματικαὶ προτάσεις.

1) Χρονικαὶ προτάσεις.

§ 33. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων ἢ ἐπιρρημάτων ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ὡς, ὥς, ἄχρι, μέχρι, πρὶν κλπ. καὶ τίθενται ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

Τὸ δὲ ῥῆμα αὐτῶν τίθεται α') καθ' ὀριστ., ὅταν σημαίνωσι πραγματικόν τι. π. χ. Ἠνίκα δεῖλη ἐγένετο, ἐφάνη κοινορτός. β') Ὅταν σημαίνωσι προσδοκώμενόν τι, τὸ ῥῆμά των τίθεται καθ' ὑποτακτ. μετὰ τοῦ ἂν. π.χ. Μέχρι ἂν ἀφίκωνται.—Ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα ἦκωσιν.

Ὅταν δὲ σημαίνωσιν ἐπανάληψιν πράξεώς τινος ἀορίστως, τότε, ἂν μὲν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου ἀρκτικοῦ(δηλ.

σημαίνωσι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον τώρα), τὸ ῥῆμά των τίθεται καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, ἂν δὲ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι ἱστορικοῦ χρόνου (δηλ. σημαίνωσι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον εἰς τὸ παρελθόν), τὸ ῥῆμά των τίθεται κατ' εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἄν· π. χ. Χαλδαῖοι μισθοῦ στρατεύονται, ὁπότεν τις αὐτῶν δέηται (= ὁσάκις ἔχει τις ἀνάγκην). — Κύρος ἐθήρρευεν, ὁπότε βούλοιο γυμνάσαι τοὺς ἵππους (= ὁσάκις ἤθελε). — Εἰς δὲ τὴν ἐσπέραν, ἐπεὶ σκότος εἶη, ἐξεβίβαζεν.

2) Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

§ 34. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διότι, ὅτι, ὥς. Τίθενται δὲ ὡς προσδιορισμοὶ τοῦ αἰτίου.

Τὸ ῥῆμα τῶν αἰτιολογικῶν προτάσεων τίθεται συνήθως καθ' ὀριστικὴν· π. χ. Μέγα τὸ ὁμοῦ τραφῆναι, ἐπεὶ καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων. — Ἰδεῖν ἐπεθύμει, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι. Ἄν δὲ ἡ αἰτιολογικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τὸ ῥῆμα αὐτῆς δύναται νὰ τεθῇ καὶ κατ' εὐκτικὴν, ὅταν ἡ αἰτία παρίσταται ὡς γνώμη τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

3) Τελικαὶ προτάσεις.

§ 35. Αἱ τελικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἵνα, ὅπως καὶ ὥς καὶ τίθενται ὡς προσδιορισμοὶ τοῦ τελικοῦ αἰτίου.

1. Τὸ ῥῆμα τῶν τελικῶν προτάσεων τίθεται καθ' ὑποτακτικὴν μὲν συνήθως, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου ἄρκτηκου, κατ' εὐκτικὴν δέ, ὅταν εἶναι ἱστορικοῦ· π. χ. Κύνas τρέφεις. ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσιν — Ἐδοξε δ' αὐτοῖς, ὅπως ἔχοιεν τοῖς φρουροῖς χρήματα διδόναι.

2. Ὄταν ἡ κυρία πρότασις σημαίνη, ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνη τι, ἀλλὰ δὲν ἔγινε, ἢ εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον, τότε ἡ τελικὴ πρότασις ἔχει τὸ ῥῆμα καθ' ἱστορικὸν χρόνον ὀριστικῆς π. χ. Ἐδεῖ τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν, ὡς μὴ ἐδύνατο ἐξαπατᾶν.

ΣΗΜ. Ὅμοίως καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην· ἔπρεπε νὰ πᾶς ἔς τὸ πανηγύρι, διὰ νὰ ἔβλεπες, τί κόσμος ἦτο.

4) Συμπερασματικαὶ προτάσεις.

§ 56. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις σημαίνουσι τὸ συμπέρασμα τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ἐκφέρονται διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων ὡς καὶ ὥστε.

Τὸ ῥῆμα τῆς συμπερασματικῆς προτάσεως τίθεται α') Καθ' ὀριστικὴν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶναι ἀληθὴς καὶ πραγματικὴ π. χ. Ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους· ἢ κατ' ἄλλην ἔγκλινιν ἀναλόγως τῆς ἐννοίας π. χ. Ἠλοῖα ὑμῖν πάρεστιν, ὥστε ἐξαίφνης αὐ ἐπιπέσοιτε. — Ὡστε θάρρει. β') Τίθεται κατ' ἀπαρέμφατον, ὅταν ἡ συνέπεια παρίσταται ὡς δυνατὴ ἢ σκοπούμενη π. χ. Κραυγὴν πολλὴν ἐποιοῦν, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν (=ἐδύναντο νὰ ἀκούωσιν). — Σωκράτης πεπαιδευμένος ἦν οὕτως, ὥστε πάνυ ῥαδίως ἔχειν τέρκουντα (=ὥστε νὰ ἔχῃ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἔχῃ).

5) Ὑποθετικαὶ προτάσεις.

§ 57. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰ, ἐάν, ἥν, ἂν, καὶ ἀποτελοῦσι μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως ἓνα λόγον ὑποθετικόν, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν ὑποθετικὴ πρότασις λέγεται ἡγούμενον ἢ ὑπόθεσις, ἡ δὲ κυρία λέγεται ἐπόμενον ἢ ἀπόδοσις, ἥτις σημαίνει τὴν συνέπειαν τῆς ὑποθέσεως.

1. Τὸ ῥῆμα εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις τίθεται α') Καθ' ὀριστικὴν μετὰ τοῦ εἰ, ὅταν τὸ ὑποτιθέμενον παρίσταται ὡς ἀληθές π. χ. Εἰ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί. β') Καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἐάν, ἥν, ἂν, ὅταν τὸ ὑποτιθέμενον παρίσταται ὡς πιθανόν καὶ προσδοκώμενον νὰ γίνη π. χ. Ἦξω παρὰ σὲ αὐρίον,

ἐάν θεός ἐθέλῃ. γ') Κατ' εὐκτικήν μετὰ τοῦ εἰ, ὅταν τὸ ὑποτιθέμενον παρίσταται ὡς ἀπλῇ ἰδέᾳ τοῦ λέγοντος· π. χ. Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα, εἰ φωνὴν λάβοι. δ') Καθ' ἱστορικὸν χρόνον ὀριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ, ὅταν τὸ ὑποτιθέμενον παρίσταται ὡς ἀληθῶς μὴ ὑπάρχον καὶ ἐπομένως ἀδύνατον, διότι ἐγίνε τὸ ἐναντίον· π. χ. Φῶς εἰ μὴ εἵχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν.

2. Εἰς δὲ τὴν ἀπόδοσιν τὸ ῥῆμα τίθεται ἀναλόγως τῆς σημασίας, τουτέστιν, ἂν μὲν ἡ συνέπεια εἶναι ἀναγκαία, τὸ ῥῆμα τῆς ἀποδόσεως τίθεται κατ' ὀριστικήν, ἂν δ' ἡ συνέπεια εἶναι δυνατὴ μόνον, τὸ ῥῆμα τίθεται κατ' εὐκτικήν μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· καθ' ἱστορικὸν δὲ χρόνον ὀριστ. μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν καὶ ἡ ὑπόθεσις εἶναι καθ' ἱστορικὸν χρόνον ὀριστικῆς.

3. Ὅταν δὲ ἡ ὑπόθεσις σημαίνῃ ἐπανάληψιν πράξεώς τινος ἀορίστως, τότε, ἂν μὲν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου ἀρκτικοῦ, συνήθως ἐνεστώτος (δηλ. σημαίνῃ τὸ ἐπαναλαμβανόμενον τώρα), εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὸ ῥῆμα τίθεται καθ' ὑποτακτικήν, ἂν δὲ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου ἱστορικοῦ, συνήθως παρατατικοῦ (δηλ. σημαίνῃ τὸ ἐπαναλαμβανόμενον εἰς τὸ παρελθόν), εἰς τὴν ὑπόθεσιν τίθεται εὐκτική· π. χ. Ἄν ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν (=ὁσάκις ἤθελεν ἔλθῃ).— Εἴ τινα που ἄλλον ἴδοι Ἀθηναῖον, ἀπέπεμπεν εἰς τὰς Ἀθήνας (=ὁσάκις ἐβόλεπεν).

ΣΗΜ. Λοιπὸν αἱ ὑποθετ. προτάσεις, καθὼς καὶ αἱ ἀναφορικαὶ καὶ αἱ χρονικαί, ὅταν ἔχωσιν ὑποθετικὴν σημασίαν, ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικήν μὲν μετὰ τοῦ ἂν (τὸ ὁποῖον συνάπτεται μετὰ τοῦ εἰ καὶ γίνεται ἐάν, ἂν, ἤν), ὅταν σημαίνωσι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον τώρα καὶ πάντοτε, καὶ τότε ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει τὸ ῥῆμα εἶναι κατ' ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς ἢ γνωμικὸν ἀόρ., οἵτινες καὶ αὐτοὶ σημαίνουσι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον τώρα καὶ πάντοτε· κατ' εὐκτικήν δέ, ὅταν σημαίνωσι τὸ ἐπαναλαμβανόμενον εἰς τὸ παρελθόν, καὶ τότε ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει τὸ ῥῆμα εἶναι κατὰ παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς.

β') Ἑρωτηματικαὶ προτάσεις.

§ 58. Αἱ ἐρωτηματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν συνδέσμων, ἄρα, μή, οὐκοῦν, πότερον κλπ.

1. Ἡ ἐρώτησις εἶναι ἢ ἀπλή ἢ σύνθετος. Καὶ ἀπλή μὲν λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνεται περὶ ἑνὸς μόνον προσώπου ἢ πράγματος· π. χ. *Τίς ἦλθεν* ; — *Πῶς ἔχεις* ; *Σύνθετος* δὲ λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνεται περὶ δύο ἢ πλειόνων, ὅτε ἐκφέρεται διὰ τοῦ πότερον — ἢ· π. χ. *Πότερον ζῇ ἢ τέθνηκεν* ;

2. Ἀφ' ἐτέρου ἡ ἐρώτησις εἶναι ἢ εὐθεῖα ἢ πλαγία. Καὶ εὐθεῖα μὲν λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνεται κατ' εὐθείαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτῶντος καὶ δὲν εἶναι ἐξηρητημένη· *πλαγία* δὲ λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν δὲν ἐκφέρεται κατ' εὐθείαν, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος σημαίνοντος ἀπορίαν ἢ ἐρώτησιν. Εἰς τὴν εὐθεῖαν ἐρώτησιν τίθεται ἐν τῷ τέλει τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον (ς), οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν πλαγίαν· π.χ. *Πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης* ; (εὐθεῖα ἐρώτησις). — *Μάθε πρῶτον αὐτῶν, τίνες εἰσὶν* (πλαγία ἐρώτησις).

3. Τὸ ῥῆμα εἰς τὰς εὐθείας ἐρωτήσεις τίθεται ἀναλόγως τῆς σημασίας των· α') Καθ' ὀριστικὴν μὲν, ὅταν τὸ ἐρωτῶμενον εἶναι ἀληθὲς καὶ πραγματικόν· π. χ. *Τίς κόπτει τὴν θύραν* ; β') Καθ' ὑποτακτικὴν δέ, ὅταν ἡ ἐρώτησις ἐκφράζῃ ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτέου· π. χ. *Ἦ καὶ ἐγὼ εἶπω ὅ,τι γιγνώσκω* ; (να εἶπω καὶ ἐγὼ κλπ.). γ') Κατ' εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνεται περὶ τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι· π. χ. *Πῶς ἂν σωθείημεν* ;

4. Ἡ πλαγία ἐρώτησις ἐκφέρεται συνήθως μὲν διὰ τῶν πλαγίων ἐρωτηματικῶν ἢ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ ἐπιρρημάτων, ὅστις, ὅπόσος, ὅποῖος, ὀπηλίκος, ὅπου, ὅπως, ὀπότερος, ὀπότε, κλπ., ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, ὅπως καὶ ἡ εὐθεῖα.

5. Ἄν ἡ πλαγία ἐρώτησις ἐξαρτᾶται ἐκ χρόνου ἀρκτηκοῦ, τὸ ῥῆμα αὐτῆς τίθεται, ὅπως καὶ εἰς τὴν εὐθεῖαν, ἀναλόγως τῆς σημασίας· ἂν δὲ ἐξαρτᾶται ἐκ χρόνου ἱστορικοῦ, τὸ ῥῆμα αὐτῆς τίθεται συνήθως κατ' εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἄν, ἢ μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν ἡ

ἐρώτησις εἶναι περὶ τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι· π. χ. *Οἶδα ὅπη οἴχονται*.—Οὐκ ἔχω ἔγωγε, πῶς εἶπω.—Οὐκ οἶδ', εἴ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο. — *Ἦρετο*, ὅ,τι εἶη τὸ σύνθημα. —Οὐκ εἶχεν, ὅπως ὠφελοίη.

6. Πλαγία ἐρώτησις ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ ῥήματα φροντίδος σημαντικά, ὅτε ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὅπως καὶ μέλ. ὀριστικῆς· π. χ. Τὸν ποιμένα ἐπιμελεῖσθαι δεῖ, ὅπως σῶνται αἱ οἶες.

7. Τὰ φόβου καὶ μερίμνης σημαντικὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ πλαγίας ἐρωτήσεως διὰ τοῦ μὴ ἐκφερομένης καθ' ὑποτακτ. μέν, ὅταν τὸ φόβου σημαντικὸν ῥῆμα εἶναι χρόνου ἀρκτικοῦ, κατ' εὐκτικὴν δέ, ὅταν εἶναι ἱστορικοῦ· π. χ. *Φοβεῖται*, μὴ τὰ ἔσχατα πάθῃ.—Οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες μὴ ἀποκλεισθῆσαν, φεύγουσιν (=ἔφυγον).—*Ὁρα*, μὴ περὶ τοῖς φιλάτοις κινδυνεύης.

§ 59. Οὕτω λοιπὸν αἱ προτάσεις συνδεόμεναι πρὸς ἀλλήλας εἴτε κατὰ παράταξιν εἴτε καθ' ὑπόταξιν σχηματίζουνσι λόγους. Οἱ δὲ λόγοι πάλιν συνδεόμενοι πρὸς ἀλλήλους πολυτρόπως καὶ αὐτοὶ εἴτε κατὰ παράταξιν εἴτε καθ' ὑπόταξιν σχηματίζουνσι περιόδους καὶ ἐκ τῶν περιόδων σχηματίζονται κεφάλαια ὁλόκληρα καὶ λόγοι μεγάλοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

§ 60. Πολλάκις καὶ προτάσεις καὶ λόγοι σχηματίζονται ἄλλως ἢ κατὰ τοὺς συνήθεις κανόνας διὰ τέχνην ἢ καλλωπισμόν. Αἱ διαφοροὶ αὗται συντάξεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὀρθαὶ καὶ λογικαί, ἀλλὰ παρὰ τοὺς συνήθεις κανόνας, λέγονται *σχήματα*.

Τῶν σχημάτων τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἐξῆς·

α') Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.

§ 61. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον λέγεται πᾶσα σύνταξις, ἥτις γίνεται κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν γραμματικὸν τύπον τῶν λέξεων.

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο γίνονται αἱ ἐπόμεναι συντάξεις·

α') Ἡ Ἀττικὴ σύνταξις ἢ Ἀττικὸν σχῆμα, καθ' ἣν οὐδέτερον πληθ. ὑποκείμενον συντάσσεται μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος· π. χ. Τὰ παιδία παίζει·

β') Ἡ τῶν περιληπτικῶν σύνταξις, καθ' ἣν ὄνομα περιληπτικὸν (δηλ. εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν σημαῖνον πολλὰ) συντάσσεται μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· π. χ. Τὸ πλῆθος οἴονται. — Ὁ στρατὸς ἀπέβαινον.

Ἡ ἐν γένει εἰς περιληπτικὸν ὄνομα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ τίθεται προσδιορισμὸς κατὰ πληθ. ἀριθμόν· π. χ. Ὅχλος περιεχεῖτο πολὺς φοβούμενοι. — Ἐάν τις φανερὸς γένηται κλέπτων, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία.

β') Σχήμα ἁλλείψεως.

§ 62. Σχήμα ἁλλείψεως εἶναι εἰς πᾶσαν σύνταξιν, εἰς τὴν ὁποίαν παραλείπεται τι, τὸ ὁποῖον εὐκόλως ἐννοεῖται. Οὕτω λοιπὸν ἁλλειψις εἶναι, ὅταν παραλείπεται τὸ ὑποκμ., τὸ κατηγρμ., τὸ συνδετικόν, τὸ ῥῆμα, ἢ ὁλόκληρος πρότασις· π. χ. "Ἕλληνες ἐσμεν (ἐλλείπει τὸ ὑποκμ. ἡμεῖς).—Σοφὸν τὸ σαφές (ἐλλείπει τὸ ἐστί).—'Ες κόρακας (ἐλλείπει ἡ πρότασις σὺ ἔρρε).

1. Εἶδος ἁλλείψεως εἶναι καὶ ἡ βραχυλογία. Λέγεται δὲ βραχυλογία ἡ σύνταξις, καθ' ἣν χάριν συντομίας παραλείπεται τι, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων· π. χ. "Ιστε γὰρ αὐτά, ὥσπε καὶ ἐγὼ (ἐνν. οἶδα ἐκ τοῦ ἡγούμενου ἴστε).

2. 'Ετι δὲ εἶδος ἁλλείψεως εἶναι καὶ τὸ λεγόμενον ἀσύνδετον σχῆμα, δηλ. ἡ σύνταξις, καθ' ἣν ἔννοια ἢ προτάσεις παρατάσσονται ἄνευ συνδέσμου, ὅταν δηλοῦται πάθος καὶ ταραχὴ τῆς ψυχῆς· π. χ. "Συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.

γ') Σχήμα πλεονασμοῦ.

§ 63. Πλεονασμὸς εἶναι εἰς πᾶσαν σύνταξιν, ὅπου λέξεις τινὲς φαίνονται ὅτι πλεονάζουσι, διότι ἡ ἔννοια αὐτῶν περιέχεται εἰς ἄλλην λέξιν τῆς προτάσεως· π. χ. Φύσει πεφυκώς.—Νῦν ἐν τῷ παρόντι.—Ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθῆ λέγει.

δ') Σχήμα ἑλξεως.

§ 64. Σχήμα ἑλξεως λέγεται ἡ σύνταξις, καθ' ἣν λέξεις τις ἑλκεται ὑπὸ ἄλλης καὶ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτήν, δηλ. συμφωνεῖ με αὐτήν, ἐνῷ δὲν ἔπρεπε· π. χ. Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς δασμοὺς τῷ βασιλεῖ ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν Τισσαφέρνης ἐτύγγανεν ἔχων (ἐντὶ ᾧ).—Τὸ δικάζωμα, ὃ καλοῦνται φρένες (ἐντὶ καλεῖται).

1. Εἶδος ἑλξεως εἶναι τὸ λεγόμενον *σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος*, τουτέστιν ἡ σύνταξις, καθ' ἣν τὸ ὅλον, ἀντὶ γὰρ τεθῇ κατὰ γεν. διαιρετικὴν, ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ μέρους τίθεται ὁμοιοπτῶ-
τως μὲ αὐτό· π. χ. *Οὗτοι* (ἀντὶ τούτων) ἄλλος ἄλλα λέγει. — *Αἱ οἰκίαι* (ἀντὶ τῶν οἰκιῶν) αἱ μὲν πολλαὶ πεπτῶκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν.

2. Ἐτι δὲ εἶδος ἑλξεως εἶναι καὶ ἡ πρόληψις, καθ' ἣν τὸ ὑπο-
κείμεν. τῆς ἐξηρητημένης προτάσεως ἔλκεται ὑπὸ τῆς κυρίας καὶ γί-
νεται ἀντικείμεν. ἡ προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. Ἐσκόπει τοὺς αὐ-
τοῦ ἐπιτηδείους, εἰ παρείησαν (=εἰ παρείησαν οἱ αὐτοῦ ἐπιτή-
δευοι). — Ἦλθεν ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσιν (αἱ πόλεις).

3. Καὶ τὸ *χιαστὸν σχῆμα* εἶναι εἶδος ἑλξεως. Λέγεται δὲ
χιαστὸν σχῆμα ἡ σύνταξις, καθ' ἣν δύο λέξεις ἢ προτάσεις ἀνα-
φέρονται εἰς δύο προηγουμένας κατ' ἀντίστροφον τάξιν· π. χ. Τὴν
τῶν προγόνων ἀρετὴν.

τὴν τῶν

X

προγόνων ἀρετὴν

4. Εἰς τὴν ἑλξιν ὑπάγεται καὶ τὸ *ὑπερβατὸν σχῆμα*, κατὰ τὸ
ὅποιον λέξεις τις χωρίζεται ἀπὸ ἄλλης λέξεως, μεθ' ἧς συντάσ-
σεται, ἐπειδὴ παρεντίθενται ἄλλαι λέξεις· π. χ. Καὶ τοῖς θηρί-
οις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων.

ε') Ἀνακόλουθον σχῆμα.

§ 65. Ἀνακόλουθον λέγεται τὸ σχῆμα, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ
σύνταξις ἀρχίζει κατὰ τινὰ τρόπον καὶ ὕστερον μεταβάλλεται
καὶ οὕτω τὸ τέλος τῆς φράσεως εἶναι διάφορον τῆς ἀρχῆς· π. χ.
Ἀποβλέψας πρὸς τοῦτον τὸν στόλον ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἶναι.
— Τοῖς Συρακοσίοις κατάπληξις οὐκ ὀλίγη ἐγένετο ὀρώντες. —
Ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες... εἶπεν ὁ Κριτίας.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εἰσαγωγή	Σελ. 7
✓ Κεφάλ. Α'. Περὶ προτάσεως	» 9
✓ Περὶ ὑποκειμένου	» 9
✓ Περὶ κατηγορήματος	» 9
✓ Ἑλληνικῆς πρότασις	» 13
Προσδιορισμένη πρότασις	» 15
✓ Ἀντικείμενον	» 15
✓ Προσδιορισμοὶ	» 21
✓ Ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ	» 21
✓ Ἐπιθετικοὶ »	» 21
✓ Οὐσιαστικοὶ »	» 22
✓ Παράθεσις	» 22
✓ Ἐπεξήγησις	» 22
Ἐπιμερισμός	» 23
✓ Ἑτερόπῳτοι προσδιορισμοὶ	» 23
✓ Ἐπιρρηματικοὶ »	» 25
✓ Προσδιορισμὸς τοῦ τύπου	» 26
» » χρόνου	» 27
» » τρόπου	» 27
» » ποσοῦ	» 28
» » κατὰ τι	» 28
» » αἰτίου	» 29
Παράρτημα. Α' περὶ ῥήματος	» 30
Αἱ διαθέσεις τοῦ ῥήματος	» 30
Ἀπρόσωπα ῥήματα	» 34
Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος α' ἐν τῇ ὀριστικῇ	» 35
« » » » » β' εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ..	» 39
Αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος	» 39

Οἱ ὀνομαστικοὶ τύποι ῥήματος	Σελ.	42
Περὶ ἀπαρεμφάτου	»	42
Περὶ μετοχῆς	»	46
Περὶ τῶν εἰς-τὸς καὶ-τέος ῥηματικῶν ἐπιθέτων	»	50
Β' Περὶ ἄρθρου	»	51
Γ' Περὶ ἀντωνυμιῶν	»	53
Δ' Περὶ προθέσεων	»	55
Μονόπτωτοι προθέσεις	»	56
Δίπτωτοι προθέσεις	»	57
Τρίπτωτοι προθέσεις	»	59
Ε' Περὶ ἀποφατικῶν μορίων	»	61
Κεφάλ. Β' Περὶ λόγου	»	63
Κατὰ παράταξιν σύνδεσις	»	64
Καθ' ὑπόταξιν σύνδεσις	»	65
Οὐσιαστικαὶ προτάσεις, εἰδικαί	»	65
Ἐπιθετικαὶ προτάσεις, ἀναφορικαί	»	66
Ἐπιρρηματικαὶ προτάσεις	»	67
Χρονικαὶ προτάσεις	»	67
Αἰτιολογικαὶ προτάσεις	»	68
Τελικαὶ προτάσεις	»	68
Συμπερασματικαὶ προτάσεις	»	69
Ὑποθετικαὶ προτάσεις	»	69
Ἑρωτηματικαὶ προτάσεις	»	71
Κεφάλ. Γ' Περὶ σχημάτων	»	73
Σχῆμα κατὰ σύνεσιν	»	73
» ἑλλείψεως	»	74
» πλεονασμοῦ	»	74
» ἑλξεως	»	74
» ἀνακλόουθον	»	75

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Δ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ

ΣΤΟΑ ΣΥΓΓΡΟΥ — ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ἘΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Δ. Η. Κυριακόπουλον καθηγητὴν·

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12ης Ἰουλίου 1895 περὶ διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν ἐκθεσιν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων, τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα **Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης**, τὸ κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον ἐγκριθέν, εἰσαχθῇ ἐν τοῖς δημοσίοις, δημοσυντηρήτοις καὶ ἰδιωτικοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1906—1911.

Ὁ Ὑπουργὸς

Α. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Στέφ. Μ. Παρίδης

ΒΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΕΚ ΤΟΥ ἩΜΕΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΛΕΙΟΥ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Συντακτικῶν ἐπιτομὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ μόνον βραβευθὲν καὶ ἐγκριθέν ἐπὶ πενταετίαν πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλήν. σχολείων.
Ἑλληνικὴ χρηστομάθεια τόμος Α' διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν Ἑλλήν. σχολείων.
Ἑλληνικὴ χρηστομάθεια τόμος Β' Ξενοφώντος Κύρου Ἀνάβασις κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν τεσσάρων πρώτων βιβλίων, διὰ τὴν Β' τάξιν.
Ξενοφώντος Κύρου Ἀνάβασις βιβλ. Α'—Β', διὰ τὴν Β' τάξιν.
Ξενοφώντος Κύρου Ἀνάβασις βιβλ. Γ'—Δ', διὰ τὴν Β' τάξιν.
Ἑλληνικὴ χρηστομάθεια τόμος Γ' περιέχων Ξενοφώντος Ἑλληνικὰ βιβλ. Α' καὶ Β' καὶ Κύρου Παιδείας μέρη κατ' ἐκλογὴν, διὰ τὴν Γ' τάξιν.
Ἑλληνικὴ γραμματικὴ ἐγκεκριμένη ἐπὶ πενταετίαν διὰ τὰς 3 τάξεις, νώμαλα ῥήματα καὶ ὀνόματα μετὰ γραμματικῶν παρατηρήσεων.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΗΤΟΙ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΕΠΙ ΦΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΜΙΛΗΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Μετ' ἀπανθίσματος τῶν γλωσσικῶν παρατηρήσεων
τοῦ ἀειμνήστου **Κόντου**.

ΥΠΘ

ΙΩ. Ζ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ

Λιδάκιτος κλπ.

Πενταετίαν καθηγητοῦ τῶν ἐμπορικῶν ἐν Δημοσίαις ἐμπορικαῖς σχολαῖς,
καὶ Καθηγητοῦ τῆς Δημοσίας Ἑμπορικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν,
τῆς Ἑμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἀκαδημίας,
τῆς Ἑμπορικῆς σχολῆς Μεταξῶ κλπ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΟΗ

(Κυκλοφορία μέχρι τοῦδε 70,000 ἀντιτύπων)

Ἐβραβεύθη ἐν τῇ διεθνεί Ἐκθέσει τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 1903 καὶ
ἄλλαις διὰ διαφόρων βραβείων, ἐν δὲ τῇ Παναγνυπτιακῇ
ἐκθέσει τοῦ 1912 ἐτιμήθη διὰ Χρυσοῦ βραβείου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΝΕΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΣΟΜΟΥ & ΚΑΛΙΝΗ
21 ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΟΦΡΑΤΟΥΣ 21
+ ΕΝ ΠΕΡΑΕΙ 1

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ

ΤΑ ΠΕΡΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ, ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ, ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ ΚΛΠ.

ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΥΠΟ

ΙΩ. Ζ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ Διδάκτορος κλπ.

καὶ Καθηγητοῦ τῆς Δημοσίας Ἑμπορικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν
καὶ τῆς Ἑμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἀκαδημίας

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

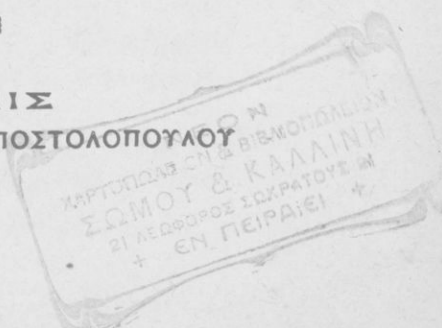
(Κυκλοφορία 65,000 ἀντιτύπων)

Ἐβραβεύθη ἐν τῇ διεθνεί Ἐκθέσει τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 1903
καὶ ἄλλαις, ἐν δὲ τῇ Παναγυπτιακῇ ἐκθέσει τοῦ 1912
ἐτιμῆθη διὰ Χρυσοῦ βραβείου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ", Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

1913

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ
τὴν σφραγίδα τοῦ συντάκτου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ (1888)

Ἡ λίαν εὐμενὴς ὑποδοχή, ἣς ἔτυχον αἱ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις παρὰ τε τοῖς φίλοις διδασκάλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ποιησαμένοις χρῆσιν αὐτῶν, παρώρμησέ με νὰ προβῶ καὶ εἰς **δευτέραν** ἔκδοσιν, ἐν ἣ περιέλαβον μὲν τὰ παραλειφθέντα ἐν τῇ πρώτῃ ἔκδοσει, παρέλιπον δὲ τὰ παρέλκοντα.

Ὡς δὲ καὶ ἐν τῷ τῆς **πρώτης** ἔκδόσεως προλόγῳ ἔλεγον, διὰ τῆς ἔκδόσεως τοῦ παρόντος πονήματος οὐδὲν ἄλλο ἐσκόπων ἢ νὰ περιλάβω τοὺς κυριωτέρους κανόνας τοὺς ἰδίως εἰς τὴν ὀρθογραφίαν ἀναφερομένους μετ' ἐφαρμογῆς ἐπὶ φράσεων τῆς **τε ἀρχαίας** καὶ τῆς **καθωμιλημένης** γλώσσης, ἐν ἄλλοις λόγοις νὰ καταρτίσω βιβλίον **πρακτικώτατον** καὶ **ὠφελιμώτατον**, διότι φρονῶ ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ περιοριζώμεθα εἰς τὴν θεωρίαν καὶ μόνον εἰς τὴν θεωρίαν, ἀλλ' ὀφείλομεν ἐνοῦντες αὐτὴν μετὰ τῆς πράξεως ν' **ἀπλοποιήσωμεν** τὰ πράγματα καὶ νὰ καταστήσωμεν αὐτὰ μᾶλλον **ἐπαγωγὰ**, μᾶλλον **ἐκλυσιτικά**, ὥστε οἱ ἀναγινώσκοντες πλὴν τῆς ὠφελείας νὰ εὐρίσκωσι καὶ τέχνην τινὰ ἐν τῇ ἐκμαθήσει.

Δὲν ἀρκεῖ, κατὰ τὴν γνώμην μου, **μόνη** ἡ **θεωρητικὴ** καὶ **ξηρὰ** τῆς γραμματικῆς διδασκίᾳ, διότι τοῦτο μικρὰν ἢ οὐδεμίαν ὠφέλειαν παρέχει, ἐν ᾧ διὰ τῆς **πρακτικῆς** ἀσκήσεως μεγάλῃ προσγίνεται ὠφέλεια, ὡς ἐγὼ τοῦλάχιστον ἐκ τῆς μακρᾶς μου πείρας ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω. Μιμηθῶμεν πρὸς τοῦτο τὰ λοιπὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, παρ' οἷς ἡ διδασκαλία τῆς ὀρθογραφίας ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον κλάδον. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει πληθὺς

βιβλίων αποκλειστικῶς διὰ τὴν ὀρθογραφίαν χρησιμευόντων, λίαν δὲ διαδεδομένων, ἐν οἷς τὰ πάντα ἀπλοποιούνται, τὰ πάντα ἐξηγοῦνται ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον, οὐδ' ἀρκοῦνται ἐκεῖ μόνον εἰς τὴν ξηρὰν τῆς γραμματικῆς ἀποστήθισιν. Ἐκεῖ κατενοήθη ὅτι ἡ γλῶσσα πρὸς ἐκμάθησιν ἔχει ἀνάγκην **πρακτικῶν μέσων**, ἀσκήσεων γραφικῶν, ἐκθέσεων ἰδεῶν κτλ. Ἔνεκεν δὲ τούτου οἱ μαθηταὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐκμανθάνουσι τὴν γλῶσσαν, καὶ δύνανται οὕτως ἀκωλύτως νὰ προβῶσι εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν μαθημάτων τῶν πρὸς τελειότεραν καὶ ἐπιστημονικωτέραν μόρφωσιν προπαρασκευαστικῶν· οἱ ἀπόφοιτοι δὲ τῶν ἐκεῖ γυμνασίων εἶνε καλῶς κατηρτισμένοι πρὸς τὴν τῶν ἐπιστημῶν ἐκμάθησιν· παρ' ἡμῖν δὲ τί συμβαίνει; τὸ δυσάρεστον μὲν τῷ ὄντι ἀλλὰ δυστυχῶς ἀληθὲς φαινόμενον, νὰ εὐρίσκωνται δηλ. φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνορθογραφοῦντες καὶ ἀσυντακτοῦντες.

Ταῦτα εἶχον ὑπ' ὄψει, ὅτε ἀνελάμβανον τὴν σύνταξιν τοῦ πονήματός μου τούτου, ὅπερ προσεπάθησα νὰ καταστήσω κατὰ τὸ δυνατόν μεθοδικὸν καὶ εὐχρηστον. Καὶ κατὰ πόσον μὲν ἐπέτυχον εἰς τοῦτο ἀγνοῶ, μεγάλως ὅμως μ' ἐνεθάρρυνεν ἡ ἐν **βραχυτάτῳ χρόνῳ ἐξάντλησις** τῆς **πρώτης** ἐκδόσεως, πολλὰς δὲ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τρέφω ἐλπίδας.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾗ «ἴσμεν τὰς ἐπιδόσεις γιγνομένας οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθηστώσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας ἀεὶ τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων.

Βοηθήματα ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ τῶν ὀρθογραφικῶν ἀσκήσεων ἔσχον πολλὰ, ἐν οἷς καὶ τὰς γλωσσικὰς παρατηρήσεις τοῦ σεβαστοῦ μοι καθηγητοῦ καὶ πρυτάνεως τῶν παρ' ἡμῖν φιλολόγων κ. Κόντιου, διότι φρονῶ ὅτι ὀφείλει τις νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει τὰς

προόδους τῆς γλώσσης καὶ νὰ μὴ ποιῇται χρῆσιν τῶν πεπαιωμένων ἐκείνων καὶ ἀδοκίμων.

Ἵνα μὴ δὲ κατατρίβωσιν οἱ κ. κ. διδάσκαλοι πολύτιμον χρόνον, ἐφρόντισα ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὸν ἄνευ βλάβης τῆς συνεχείας νὰ περικόπτονται ἐν τῇ διδασκαλίᾳ πάντα τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς γραμματικῆς, περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν τῷ παρόντι πονήματι, ὅπερ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ οὐ μόνον εἰς τοὺς μαθητάς, ἀλλὰ καὶ εἰς **πάντα** ἐπιθυμοῦντα νὰ ἔχῃ **πρόχειρον βοήθημα** πρὸς εὗρεσιν τῶν κυριωτέρων ὁρθογραφικῶν κανόνων τῆς γλώσσης.

Ἀθήνησι τῇ 14ῃ Ἰουνίου 1888.

ΙΩΑΝ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΕΚΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐν τῇ **δεκάτῃ ἑκτῇ** ταύτῃ ἐκδόσει ἐγένοντο αἱ ἀπαιτούμεναι διορθώσεις συμφώνως πρὸς τὰς νεωτέρας γραμματικὰς ἐρεῖνας.

Ἀθήνησι τῇ 15ῃ Μαρτίου 1913.

ΙΩΑΝ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

ΠΙΝΑΞ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Τὰ γράμματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε 24
α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω.

Διαιροῦνται εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα.

φωνήεντα

σύμφωνα

α, ε, η, ι, ο, υ, ω β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

Διαιρέσις φωνέντων.

1) 2 βραχέα	ε, ο
2) 2 μακρά	η, ω
5) 3 δίχρονα	α, ι, υ.

Διαιρέσις συμφώνων

1) 9 ἄφωνα	β, γ, δ, κ, π, τ, χ, φ, θ.
2) 5 ἡμίφωνα	λ, μ, ν, ρ, σ.
3) 3 διπλᾶ	ζ, ξ, ψ.

Ὑποδιαιρέσις ἀφώνων

	ψιλὰ	μέσα	δαδεὰ	
οὐρανισκόφωνα (ἢ οὐρανικά)	κ	γ	χ	ὁμόφωνα καὶ ἐτερόφωνα
χειλόφωνα (ἢ χειλικά)	π	β	φ	
ὀδοντόφωνα (ἢ ὀδοντικά)	τ	δ	θ	

ὁμόφωνα καὶ ἐτερόφωνα

ὑποδιαιρέσις ἡμιφώνων

Διέθογγοι

ἕγρα λ, ρ.
ἐγρα μ, ν.
συριστικὸν σ.

αι, ει, οι, αυ	α, η
ευ, ηυ, ου, υι	ω
κύβηται	καταχρηστικάι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΑΙ

Περὶ ὀρθογραφίας

Ἐν ὀρθογραφίᾳ καλεῖται ἡ ὀρθή γραφή τῶν λέξεων κατὰ τοὺς δεδομένους γραμματικούς τύπους καὶ κανόνας.

Πρὸς ὀρθὴν δὲ γραφὴν λέξεώς τινος ἀπαιτεῖται νὰ γινώσκωμεν τὴν ὀρθὴν διαίρεσιν αὐτῆς εἰς συλλαβὰς, τὸν πνευματισμὸν αὐτῆς καὶ τὸν τονισμὸν.

Ἐπ' ἴσης ἀναγκαιοτάτῃ εἶνε ἡ γνῶσις τῶν καταλήξεων καὶ τῶν ῥημάτων ὡς καὶ τῶν διαφορῶν μεταβολῶν, αἵτινες γίνονται κατὰ τὴν κλίσιν καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν τῶν λέξεων.

Οἱ κυριώτεροι τούτων κανόνες ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἐπομένοις μετ' ἀσκήσεων ἐπὶ φράσεων τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς καθωμιλημένης γλώσσης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α'

Περὶ συλλαβῶν

Ἄν ἐνώσωμεν ἐν σύμφωνον ἢ περισσότερα μετὰ διφθόγου τινὸς ἢ μετὰ μόνου φωνήεντος, σχηματίζομεν συλλαβήν· π.χ. βα, πνε, στρα. Καὶ φωνῆεν δὲ μόνον ἢ δίφθογγος μόνῃ δύναται νὰ ἀποτελέσῃ δίφθογγον· π.χ. ε, ει, ου.

Αἱ συλλαβαὶ ἐκάστης λέξεως ἔχουσι διάφορα ὀνόματα· καὶ ἡ μὲν τελευταία συλλαβὴ ὀνομάζεται **λήγουσα**, ἡ πρὸ τῆς ληγούσης **παραλήγουσα** καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης **προπαραλήγουσα**· ἡ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως εὐρισκομένη συλλαβὴ λέγεται **ἀρχικὴ**· π.χ. ἀν-θρώ-πι-νος.

Αἱ συλλαβαὶ εἶνε 1) μακραί φύσει 2) μακραί θέσει 3) βραχεῖαι.

Φύσει μακρά λέγεται ἡ συλλαβή, ἥτις ἔχει φωνήεν μακρόν ἢ δίφθογγον μακράν ἢ τέλος δίχρονον μακρόν· π.χ. ἦ-ρος, Εὐ-ρώ-πη, μῦ-σος.

Θέσει μακρά λέγεται ἡ συλλαβή, ἥτις ἔχει φωνήεν βραχύ, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται πρὸ δύο ἢ καὶ τριῶν συμφώνων ἢ πρὸ διπλῶν συμφώνων· π.χ. κα-πνός, ἐ-χθρός, τό-ξον.

Βραχεῖα τέλος λέγεται ἡ συλλαβή, ἥτις ἔχει βραχύ φωνήεν, βραχεῖαν δίφθογγον ἢ δίχρονον βραχύ· π.χ. τρώ-πος, θύ-ραι, λύ-σις.

ΣΗΜ. Πᾶσαι αἱ δίφθογγοι εἶνε μακραί, πλὴν τῆς αἰ καὶ οἰ, αἵτινες εἶνε βραχεῖαι, ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὸ τέλος λέξεως καὶ δὲν ἀκολουθῇ σύμφωνον τῆς αὐτῆς λέξεως π.χ. αἱ μοῦσαι, οἱ λόγοι, ἀλλὰ ταῖς μούσαις, τοῖς λόγοις.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας καὶ αἱ δίφθογγοι αἰ καὶ οἰ εἶνε μακραί, ὡς εἰς τὴν εὐκτικὴν ἔγκλισιν τῶν ῥημάτων καὶ εἰς τὰ οἰ λήγοντα ἐπιρρήματα π.χ. ποιῆσαι, τηρῆσαι, οἶκοι.

Τέλος ἡ συλλαβή λέγεται **καθαρά**, ἔταν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος καὶ μὴ καθαρά, ἔταν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου· π.χ. ἄ-γι-ος (ἄ-καθαρά, γι-μὴ καθαρά, ος-καθαρά).

Ἡ Ἀσκησις ἐπὶ φράσεων τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς καθωμυλημένης γλώσσης

Ἀρχαία. Τὸν Θεὸν φοβοῦ, τοὺς γονεῖς τίμα, τοῖς νόμοις πείθου.—Ἡ πενία τέχνας κατεργάζεται.—Κάλλος μὲν σώματος κόσμος, ἀρετὴ δὲ ψυχῆς.—Ὁ Θεός ἐστι ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.—Τὸ τάλαντον δύναται μνᾶς ἐξήκοντα, ἡ δὲ μνᾶ δραχμὰς ἑκατόν.—Μειράκιον πλούσιον καὶ ἀπαί-

δευτον χρυσοῦν ἔστιν ἀνδράποδον. — Ὅπου φάρμακα πολλὰ καὶ ἰατροὶ πολλοί, ἐκεῖ καὶ νόσοι πλεῖσται.

Καθωμιλημένη. Στρατόπεδον μέγα καὶ καλὸν ἄνευ στρατηγοῦ ὁμοιάζει πρὸς μέγα θηρίον, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει κεφαλὴν. — Ὁ νοῦς βλέπει καὶ ὁ νοῦς ἀκούει. — Τὸ ὕψος τῆς οἰκίας ταύτης εἶνε ἐξήκοντα πέντε ποδῶν. — Ὁ θεὸς μου ἀνεχώρησε προχθὲς μετὰ τῶν θυγατέρων του εἰς Κέρκυραν, ἔνθα θὰ διαμείνῃ ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας.

ΣΗΜ. Ἐνάγκη ν' ἀσκηθῇ καλῶς ὁ μαθητὴς εἰς τὸν πίνακα τῆς διαιρέσεως τῶν γραμμάτων καὶ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν συλλαβῶν, ὥστε νὰ μὴ ἀπαντᾷ δυσκολίας εἰς τὰ κατωτέρω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β'

Περὶ συλλαβισμοῦ

Συλλαβισμὸς λέγεται ἡ διαίρεσις τῆς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς τὰς ἀποτελούσας αὐτήν.

Ἡ λέξις ἣτις ἔχει μίαν μόνον συλλαβὴν καλεῖται **μονοσύλλαβος**, ἡ ἔχουσα δύο συλλαβὰς λέγεται **δισύλλαβος** καὶ τέλος ἡ μετὰ τριῶν ἢ πλειόνων συλλαβῶν λέξις καλεῖται **πολυσύλλαβος**.

Διὰ νὰ συλλαβίσωμεν ὀρθῶς, πρέπει νὰ γινώσκωμεν τοὺς ἐξῆς κανόνας:

1. Φωνήεν πρὸ ἄλλου φωνήεντος εὐρισκόμενον, ὅταν δὲν σχηματίζῃ μετ' αὐτοῦ δίφθογγον, ἀποτελεῖ ἰδίαν συλλαβὴν π.χ. ἱατρός=ἰ-α-τρός, αἰτός=ἄ-ε-τός.

2. Ἐν σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενον συλλαβίζεται πάντοτε μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος π.χ. τρόπος=τρό-πος, πόλεμος=πό-λε-μος.

3. Ἀὐτο σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενα συλ-

λαβίζονται πάντοτε μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἂν ἀπὸ τῶν δύο τούτων φωνηέντων ἄρχηται λέξις Ἑλληνική, ἄλλως χωρίζονται· π. χ. καπνός=κα-πνός (διότι ἀπὸ πν ἄρχεται λέξις ἑλληνική· π. χ. πνίγω) ἀλλ' ἐλπς=ἐλ-πίς, (διότι ἀπὸ λπ δὲν ἄρχεται λέξις Ἑλληνική).

Ἑφαρμογή.

1. Ἰατρὸς=ἰ-α-τρός, ἀεροπόρος=ἀ-ε-ρο-πό-ρος, ἀόρατος=ἀ-ό-ρα-τος, αἰδίμιος=ἀ-οι-δι-μιος.

2. Λόγος=λό-γος, τράπεζα=τρά-πε-ζα, λίθος=λί-θος, οἰκία=οἰ-κί-α, δύναμις=δύ-να-μις, τρόπος=τρό-πος, θύρα=θύ-ρα, οὐρανός=οὐ-ρα-νός.

3. Πέτρα=πέ-τρα, τάφος=τά-φος, καπνός=κα-πνός, κόσμος=κό-σμος, ἀσπίς=ἀ-σπίς, δάκνω=δά-κνω, δάκτυλος=δά-κτυ-λος, ἄρτος=ἄρ-τος.

(Νὰ χωρισθῶσιν αἱ ἐπόμεναι λέξεις εἰς συλλαβάς).

1. ἀέτωμα, ἀηδής, εὐήλιος, εὐήθης, θυμοειδής, αὐλος, ἀήττητος, αἰμνηστος, χοροειδής.

2. πῖλος, θήρα, κλίνη, θαῦμα, κῆπος, ὁδός, λιμήν, ὕδωρ, ἔτος, τιμή, πλήρης, ἀρετή, κακία, ἡδονή.

3. ὕπνος, θάπτω, ἀμνός, ἀκμή, Δημοσθένης, ἀστέφανος, ἄστατος, βίβλος, Περικλῆς, Κλεοπάτρα, Χαρίκλεια.

Ἀσκήσεις ἐπὶ φράσεων

ἀρχαίας καὶ καθωμιλημένης γλώσσης

Ἀρχαία. Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν ἐστὶν ἡ εὐσέβεια.
— Ἡ φιλαργυρία πάσης κακίας αἰτία ἐστί.—Μόνη ἡ ἀρετὴ βεβαία ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ἀτυχίαις καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις.—

Ἡ σοφία τιμὴν καὶ δόξαν τίκει. — Οἱ ἀπαίδευτοι μόνῃ τῇ μορφῇ τῶν θηρίων διαφέρουσι. — Τῇ τῶν κυβερνητῶν ἀμαθίᾳ πολλὰ συμφορὰ γίνονται. — Οὐδ' ὁ αἰσθηρὸς αἶνος ἐπὶ πόσιν εὐθετος, οὐδ' ὁ ἄγροικος τρόπος εἰς ὀμιλίαν. — Πενίαν ἄλυπον μᾶλλον δοῦλομαι ἢ πλοῦτον πικρόν.

Καθωμιλημένη. Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μηδενός. — Αἱ τέσσαρες ἐποχαὶ τοῦ ἔτους εἶνε ὁ χειμὼν, ἡ ἄνοιξις, τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον. — Τὰ βιβλία μου εἶνε διασκεδαστικά. — Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ζωογονοῦσι τὴν γῆν. — Ὁ ὕπνος καὶ ὁ θάνατος εἶνε δίδυμοι ἀδελφοί. — Ὁ Περικλῆς ὑπῆρξε μέγας ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ πολιτείᾳ. — Ἡ ψυχὴ εἶνε ἄϋλος, ἐν ᾗ τὸ σῶμα εἶνε ὕλικόν καὶ φθαρτόν. — Ἡ χεὶρ νίπτει τὴν χεῖρα καὶ ὁ δάκτυλος τὸν δάκτυλον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Γ'.

Περὶ συλλαβισμοῦ.

(συνέχεια)

4. *Τρία* σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἂν ὑπάρχῃ λέξις Ἑλληνικὴ ἀρχομένη ἀπὸ τριῶν τοιούτων συμφώνων· π. χ. ἐ-στρε-φό-μην (τὰ σύμφωνα στρ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λέξεως στρατιώτης.)

ΣΗΜ. α'. Καὶ ἂν μόνον τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ δευτέρου καὶ τὸ δεῦτερον μετὰ τοῦ τρίτου ὑπάρχουσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως Ἑλληνικῆς, συλλαβίζονται καὶ τὰ τρία μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· π. χ. τὴν λέξιν αἰσχρὸς θὰ συλλαβίσωμεν αἰ-σχρὸς, διότι δὲν ὑπάρχει μὲν λέξις ἀρχομένη ἀπὸ σχρ, ὑπάρχουσιν ὅμως λέξεις ἀρχόμεναι ἀπὸ σχ. (σχῆμα) καὶ ἀπὸ χρ. (χρόνος).

ΣΗΜ. β'. Ἄφωνον πρὸ τοῦ μ ἢ ν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπο-

μένου φωνήεντος, όταν ὑπάρχη λέξις ἐξ ὁμοφώνου (1) αὐτοῦ μετὰ τοῦ μ ἢ ν ἀρχομένη· π. γ. ἡ λέξις φάτινη θὰ συλλαβισθῇ φά-τινη, διότι δὲν ὑπάρχει μὲν λέξις ἀρχομένη ἀπὸ τν, ὑπάρχει ὅμως ἀπὸ θν (θνή-σκα). Τὸ θ δὲ εἶνε ὁμόφωνον τοῦ τ. (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 6 πίνακα διαιρέσεως γραμμάτων).

5. Τέσσαρα σύμφωνα οὐδέποτε συλλαβίζονται ὁμοῦ· π. χ. θέλ-κτρον.

Ἑφαρμογή.

4. ἐχθρὸς=ἐ-χθρὸς (χθών-θρόνος), αἰσχρὸς=αἰ-σχρὸς (σχῆμα-χρηστὸς), ἀστραπή=ἀ-στρα-πή (στέμμα — τρόπος), ἐσθλὸς=ἐ-σθλὸς (σθένος—θλῶ), ἄνθρωπος=ἄν-θρωπος (ἀπὸ νθ δὲν ἄρχεται λέξις).

Φάτινη = φάτινη (τ-δ-θ—θνήσκω), πρᾶγμα = πρᾶ-γμα (κ-γ-χ)—κιμητός, ἀσθμα=ᾶ-σθμα (σθένος τ-δ-θ—τμήσις), δάφνη=δά-φνη (π-δ-φ)—πνέω).

5. κάμπτρα=κάμ-πτρα, θέλκτρον=θέλ-κτρον, ψήκτρα=ψή-κτρα.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἡρακλῆς ὁ Ἀλκμήνης λεοντὴν περιεβάλλετο. —Κάτοπτρον εἶδους χαλκὸς ἐστίν, οἶνος δὲ νοῦ. —Κλεάνθης εἰς ὄστρακα καὶ βοῶν ὠμοπλάτας ἔγραφεν, ἅπερ ἤκουε παρὰ τοῦ Ζήνωνος, ἀπορίᾳ κερμάτων ὥστε ὠνήσασθαι χαρτία. —Ὁ οἶνος τὰς μὲν λύπας, ὥσπερ ὁ μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους, κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας, ὥσπερ ἔλαιον φλόγα, ἐγείρει. —Τοῖς νικηταῖς ἐν ἀγῶσι δάφνης ἐδίδοτο στέφανος. —Ἀπό-

(1) Ἄς ἐξασκηθῇ καλῶς ὁ μαθητὴς ἐν τῷ πίνακι τῆς διαιρέσεως τῶν γραμμάτων, ὥστε νὰ ἐννοῇ τὰ περὶ ὁμοφώνων κτλ. λεγόμενα.

δος, ὃ κατάρατε, τὰ πορθμεῖα. Βόα, εἰ τοῦτό σοι, ὦ Χάρων, ἤδιον.—Μυθολογοῦσιν Ἀσκληπιὸν Ἀπόλλωνος υἱὸν ὑπάρχειν καὶ Κορωνίδος.

Καθωμιλημένη. Οἱ ἐχθροὶ κατέλαβον τὴν πόλιν ἀνυπεράσπιστον οὖσαν.—Ὅσα εἶνε αἰσχρὸν νὰ πράττῃ τις, ταῦτα καὶ νὰ λέγῃ εἶνε κακόν.—Πάντες οἱ ἄνθρωποι ὑπόκεινται εἰς τὸν θάνατον.—Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη ἐν φάτνῃ.—Ἡ ἄρκτος τρώγει τοὺς καρποὺς καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος.—Οἱ περὶ τὸν Πυθαγόραν τὰς ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων διήρουν εἰς τέσσαρα μέρη, εἰς τὴν τοῦ παιδός, τοῦ νεανίσκου, τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ γέροντος.—Εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις ἐδόθησαν ὡς βραβεῖα στέφανοι ἐκ δάφνης.—Ὁ Ἡρακλῆς ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης τῆς συζύγου τοῦ Ἀμφιτρώωνος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'.

Περὶ συλλαβισμοῦ.

(συνέχεια)

6. Ὄταν δύο σύμφωνα ὅμοια εὐρίσκωνται μεταξὺ δύο φωνέντων, τὸ πρῶτον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ προηγούμενου καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· π. χ. ἵππος = ἵ-ππος, γράμμα = γρά-μ-μα, θάρος = θά-ρ-ος.

7. Αἱ ἄνευ μεταβολῆς τινος συντιθέμεναι λέξεις (παράθετοι) ἐν τῷ συλλαβισμῷ χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των· π. χ. προσφέρω = προσ-φέ-ρω, οὔτε = οὔ-τε, συνοδεύω = συν-ο-δεύ-ω.

8. Ἐν τῇ ἐκθλίψει ὅμως τὸ σύμφωνον, μετὰ τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἡ ἐκθλίψις, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος π. χ. ἐπὶ ἤλθον = ἐ-πῆλ-θον, παρὰ ἀκούω = πα-ρα-κού-ω.

Ἑφαρμογή.

6. πολλοὶ=πολ-λοί, ἵππος=ἵπ-πος, Ὀδυσσεύς=Ὀ-δυσ-σεύς, ταράττω=τα-ράτ-τω, θάλασσα=θά-λασ-σα.

7. Ἐκλέγω=ἐκ-λέ-γω, Κυνόσουρα=Κυ-νόσ-ου-ρα, ὥσπερ=ὥς-περ, συνέχω=συν-έ-χω, ὥστε=ὥς-τε, ἐκλείπω=ἐκ-λεί-πω, ἐκρίπτω=ἐκ-ρί-πτω.

8. Ἐπὶ-ἔρχομαι=ἐ-πέρ-χο-μαι, ἀνά-ἦλθον=ἀ-νήλ-θον.

* Ἀσκησίς.

Ἀρχαία. Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει.—Οἱ γεωμέτραι θεωροῦσι πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί.—Χρὴ σιγὰν ἢ κρείσσονα τῆς σιγῆς λέγειν.—Φθόνος ἐστὶ λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς.—Ἐνὸς φιλία συνετοῦ κρείττων ἐστὶ πολλῶν ἀσυνέτων.—Σωκράτης οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ παρὰ τοὺς νόμους τι ψηφίσασθαι.—Κλέαρχος λαβὼν παρὰ Κύρου χρυσίον, στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτου καὶ ἐπολέμει τοῖς Θραξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλησποντον οἰκοῦσι καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας.—Τὰ γράμματα χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔχει τοῖς νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα περι-σπῶνται.

Καθωμιλημένη. Οἱ Ἕλληνες τοὺς θεοὺς, οἵτινες ἦσαν αἴτιοι τῶν ἀγαθῶν, ὠνόμαζον Ὀλυμπίους καὶ ἔκτιζον πρὸς τιμὴν αὐτῶν καὶ ναοὺς καὶ βωμοὺς.—Ὁ Δανιὴλ ἐδόλγη ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.—Ἡ Θεσσαλία ἐξάγει τόσα σιτηρά, ὥστε δύναται νὰ τραφῇ ἐξ αὐτῶν ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς· δυστυχῶς ὁμῶς δὲν καλλιεργεῖται καλῶς δι' ἑλλειψιν γεωργικῶν χειρῶν.—Δὲν παρεξήγησα τοὺς λόγους σου, ὡς κακῶς νομίζεις· ἔχω ὁμῶς κατὰ σοῦ ἄλλας ἀφορμὰς δυσαρεσκείας.—Ὁ Πυθαγόρας πρῶτος τῶν ἀνθρώπων ἀπεφώνησε ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ἀθάνατος.

√ ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε'.

Ἐκτὸς τῶν γραμμάτων, τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων εἶνε ἐν χρήσει ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ καὶ ἄλλα σημεῖα, ἅτινα καλοῦνται **σημεῖα στίξεως** καὶ εἶνε τὰ ἑξῆς·

Ἡ **τελεία σιγμή**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται αἱ περίοδοι τοῦ λόγου. (.)

Ἡ **μέση (ἄνω) σιγμή**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται τὰ κῶλα τῆς περιόδου. (·)

Ἡ **ὑποσιγμή** ἢ τὸ **κόμμα**, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται αἱ προτάσεις. (,)

Ἡ **ἀπόστροφος**, δι' ἧς ἀντικαθίσταται τὸ φωνῆεν, ὅπερ ἀποβάλλεται ἐν τῇ ἐκθλίψει καὶ ἐν τῇ ἀφαιρέσει. (')

Ἡ **κορωνίς**, διὰ τῆς ὁποίας σημειοῦται τὸ φωνῆεν, ὅπερ προέρχεται ἐκ τῆς κράσεως. (')

Τὸ **ἐρωτηματικόν**, τὸ ὁποῖον τίθεται ἐν ἐρωτήσει. (;)

Τὸ **θαυμαστικόν**, τὸ ὁποῖον τίθεται κατόπιν λέξεως, ἣτις σημαίνει θαυμασμόν ἢ λύπην. (!)

Τὸ **διαιρητικόν**, δηλ. ἡ μικρὰ γραμμή, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζονται αἱ λέξεις εἰς συλλαβάς. (-)

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Προσῆκει κοινὴν πάντων μητέρα πατρίδα νομίζειν.—Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις πατὴρ καὶ μητὴρ ἐστὶν ἄμεινον.—Γῆρας λεόντων κρείσσον ἀχμαίων νεβρῶν.—Θαυμάζω μᾶλλον τοῦ γήρως τὴν σωφρονοῦσαν νεότητα· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ λιμένι μένει, ἡ δ' ἐν τῷ πελάγει πολλοῖς τοῖς πνεύμασι μαχομένη διασφίζει τὸ σκάφος.—ὑπὸ τῷ μετώπῳ τοῦ ἀνθρώπου

ὀφρύες εἰσὶν, ὑπ' ὀφρύσι δὲ ὀφθαλμοί.—Οἱ θεοὶ ἔδωσαν ἡμῖν πάντα τάγαθά.—Ἔστι δέ τις ὁδολὸν μὴ ἔχων;—Οἴμοι, οἴμοι, φεῦ! φεῦ!

Καθωμιλημένη. Πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου εἶνε αἱ Ἀθῆναι, ὥς ἐπίνειον δ' ἔχουσι τὸν Πειραιᾶ· λέγεται δ' ἐπίνειον τὸ μέρος, ἐνθα σταθμεύουσι τὰ πλοῖα.—Ἀνθρωπὸς τις εἶχε δύο υἱούς· τίς εἶνε οὗτος ὁ ἄνθρωπος; ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως.—Ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα φρονῶ ἔτι ἔχεις δίκαιον, κατὰ τάλλα ὅμως ἀδίκως παραπονεῖσαι κατὰ τοῦ Ἀντωνίου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Σ'.

✓ Περὶ τῶν σημείων τῆς οὔτιξεως.

(συνέχεια)

Ἐκτὸς τῶν σημείων, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἐπόμενα.

Ἡ **παῦλα**, διὰ τῆς ὁποίας σημειοῦμεν τὴν διακοπὴν τοῦ λόγου ἢ τὴν ἀλλαγὴν τῶν διαλεγομένων προσώπων, ὡς π. χ, ἐν ταῖς φράσεσιν, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς παροῦσι γυμνάσμασι, τίθεται ἡ παῦλα διὰ τὴν σημάνη, ὅτι ἡ μία φράσις δὲν σκετίζεται πρὸς τὴν ἄλλην. (—)

Τὸ **διαλυτικόν**, τὸ ὁποῖον τίθεται ἐπὶ τοῦ **ι** καὶ **υ**, ὅταν ταῦτα εὗρισκωνται μετὰ τὰ **α, ε, ο, η, υ**, καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ μὴ ἀποτελῶσι μετ' αὐτῶν δίφθογγον, ἀλλὰ νὰ προφέρωνται χωριστά· π. χ. ἡ λέξις **αὐλός** ἄνευ μὲν τοῦ διαλυτικοῦ προφέρεται ἄβλος, μετὰ τοῦ διαλυτικοῦ δὲ ἄϋλος (ἄ-ει-λος). (··)

ΣΗΜ. Ἐπὶ τῶν λέξεων *πρωία, Τρωικός, διωλίζω, νίκος, ἐποποιία*

κλπ. τινὲς θέτουσι διαλυτικόν, ὅπερ ὅμως εἶνε ἄτοπον, διότι εἴτε τεθῇ τὸ διαλυτικόν, εἴτε μή, τὸ α τῶν λέξεων *πρωία* καὶ *Τρωικός* δὲν ἀποτελεῖ δίφθογγον μετὰ τοῦ ι. Ἐπ' ἴσης τὸ ι καὶ υ τῶν λέξεων *διυλιζω* *υϊικός*, *ἐποποιία*, δὲν ἀποτελεῖ δίφθογγον μετὰ τοῦ προηγουμένου ι κτλ.

Τὸ *ἀπωσιωπητικόν*, τὸ ὅποιον σημαίνει ὅτι παραλείπομεν λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν θέλομεν νὰ εἰπωμεν. (.....)

Ἡ *παρένθεσις*, ἐντὸς τῆς ὁποίας περικλείομεν μίαν ἢ περισσοτέρας λέξεις πρὸς ἐπεξηγήσιν προηγουμένων λέξεων. (())

Ἡ *παράγραφος*, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζομεν ἐκτεταμένον λόγον εἰς μικρότερα μέρη. (§)

Τὰ *εἰσαγωγικά*, ἐντὸς τῶν ὁποίων περικλείομεν λόγον ἄλλου προσώπου αὐτολεξεῖ ἀναφερόμενον. (« »)

Αἱ *ἀγκύλαι*, ἐντὸς τῶν ὁποίων περικλείομεν χωρὶα συγγραφένων μὴ γνήσια ἢ ἀμφίβολα. ([])

¶ Ἀσκήσεις

Ἀρχαία Θεὸς προστάτης ἐμπορίας μὲν ἦν Ἑρμῆς, σοφίας δὲ Ἀθηνᾶ. — Φίλει τὴν παιδείαν, σωφροσύνην, φρένησιν, ἀλήθειαν, οἰκονομίαν, τέχνην, εὐσέβειαν. — Οὐ μόνον δὲ πλοῦτος τυφλὸς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἡ ὁδηγὸς αὐτοῦ τύχη. — Τὸ μὲν σῶμα ὕλη ἐστίν, ἡ δὲ ψυχὴ αἶϋλος. — Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνεχῶς λέγει ἡμῖν «*Τῇ προσευχῇ προσκατερέιτε*» καὶ ἀλλαχοῦ «*Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε*». — Ἡ δόξα ἀτῃδιός ἐστιν. — Ἐπὶ τὸ δέρας (ὅπερ Φριξὸς ἐν Κόλχοις ἀνέθηκεν) Ἰάσων ἐπέμφθη ὑπὸ Πελίου τῆς Ἰωλκοῦ ἐν Θετταλίᾳ βασιλέως.

Καθωμελημένη. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παρήγγειλε νὰ μὴ προσευχώμεθα ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων

ν' αποδεικνύωμεν τὴν ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν· εἶπε δὲ τοὺς ἑξῆς λόγους : «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εἰσέλυσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς». — Γνωρίζεις καλῶς, ὅτι δὲν ἀσπεύζομαι· προσῶς. — Δὲν ἐπεθύμουν νὰ δυσαρεστήσω τὸν πατέρα σου ἄλλως... — Τὴν πρωίαν ταύτην ὁ πατήρ μου ἀνεχώρησε διὰ τὰ λουτρά τῆς Αἰδηψοῦ. — Δυστυχία εἰς ὑμᾶς, οἱ ἑποιοὶ διελίξετε τὸν κῶνωπα καὶ καταπίνετε τὴν κάμηλον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ. Πρέπει νὰ ἀσκηθῇ καλῶς ὁ μαθητής, ὥστε νὰ διακρίνῃ τὰ σημεῖα τῆς στίξεως, ἀπαραίτητον δὲ εἶπε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν πίνακα τῆς διαιρέσεως τῶν γραμμάτων σχετίζων αὐτὸν πρὸς τὸν πίνακα τῶν σημείων τῆς στίξεως.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ζ'

✓ Περὶ τονισμοῦ

Τόνος λέγεται τὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον τίθεται ἐπὶ μιᾶς τῶν συλλαβῶν ἐκάστης λέξεως· σημαίνει δὲ τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅτι ἡ συλλαβὴ αὕτη πρέπει νὰ **τονισθῇ** δυνατώτερον τῶν λοιπῶν συλλαβῶν.

Τόνος τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν μονοσυλλάβων λέξεων· π.χ. *τίς*, *πῶς*, *γάρ*.

Οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τοῦ φωνηέντος τῆς τονιζομένης συλλαβῆς. Ἐπὶ δὲ τῶν διφθόγγων τονίζεται τὸ δεύτερον φωνῆεν.

Εἶνε δὲ οἱ τόνοι τρεῖς,

ἡ ὀξεῖα

ἡ βαρεῖα

καὶ ἡ περισπωμένη

(^ˊ) π.χ. φέρω

(^ˋ) π.χ. ποιητής,

(^{ˊˋ}) π.χ. σῶμα

✓ Περί ὀξεύας.

Ἡ ὀξεύα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, καὶ τότε ἡ λέξις λέγεται **ὀξύτο ος**· π. χ. καλός, κακός, χωλός.

Τίθεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, τότε δὲ ἡ λέξις λέγεται **παροξύτονος**· π. χ. τρόπος, πόλις, θήρα.

Τίθεται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης, καὶ τότε ἡ λέξις λέγεται **προπαροξύτονος**· π. χ. ἄνθρωπος, τράπεζα, ἔντομον.

✓ Περί βαρείας.

Ἡ βαρεία τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπομένης διὰ στιγμῆς, δηλ. ἂν μετὰ τὴν ὀξύτονον λέξιν δὲν ἀκολουθῇ τελεία, κόμμα, ἢ ἄλλω τελεία κτλ. τότε ἡ ὀξεύα γίνεται βαρεία· π.χ. οὗτος ἔφη· ἄλλ' ἔφη αὐτός.

✓ Περί περισπωμένης.

Ἡ **περισπωμένη** τίθεται μόνον ἐπὶ μακρᾶς ληγούσης ἢ πεπαραληγούσης, ἡ δὲ λέξις ὀνομάζεται :

Περισπωμένη, ἂν λαμβάνῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· π.χ. τινῶν, καλοῦ, καλῶς, ποιῶ.

Προπερισπωμένη, ἂν λαμβάνῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς πεπαραληγούσης· π. χ. σῶμα, πρᾶγμα, αὐλαξ.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Μὴ δούλευε, ὦ παῖ, τῇ τοῦ σώματος θεραπείᾳ.
— Πιστὸν ὁ κύων καὶ φιλόανθρωπον ζῶον. — Τὸν Δία καλοῦσιν αἱ
ποιηταὶ πατέρα ἀνδρῶν τε θεῶν τε. — Κρεῖττον τὸ ὕδωρ τοῦ

οἶνου, ὅσον τῆς μέθης ἢ φρόνησις. — Ὁ ὄνος μακρὰ μὲν ἔχει τὰ ὦτα, φαιὰν δὲ τὴν τρίχα. — Κρεῖττον σε ὀψιμαθῇ ἢ ἀμαθῇ εἶναι. — Ὁ πλοῦτος θνητός, ἡ δόξα ἀθάνατος. — Τὸ νικᾶν τὰς ἐπιθυμίας πασῶν νικῶν ἢ καλλίστη. — Ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀσυνεσία, δύο μέγιστα κακὰ, πολλοὺς ἀπώλεσαν. — Ἀνθρωποὶ ἀγαθοὶ εἰσι τοῖς θεοῖς φίλοι.

Καθωραυμένη. Μοὶ ἀρέσκει κάλλιον ὁ χειμὼν καὶ ἡ ἄνοιξις ἐκ τῶν τεσσάρων τοῦ ἔτους ἐποχῶν. — Ἐν Πειραιεὶ εὐρίσκονται πολλαὶ καὶ καλαὶ οἰκίαι. — Ἐν Φαλήρῳ εὐρίσκουσιν ἀναψυχὴν κατὰ τὸ θέρος οἱ κάταικοι τῶν Ἀθηνῶν. — Χθὲς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ οὐρανὸς ἦτο κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν. — Περιποιούμεθα τὰ δένδρα ἔνεκα τῶν καρπῶν. — Ὁ νοῦς τῶν σοφῶν, καθὼς ὁ χρυσός, ἔχει μέγιστον βάρος. — Τῆς παιδείας αἱ μὲν ῥίζαι εἶνε πικραῖ, οἱ δὲ καρποὶ γλυκεῖς. — Οἱ ποιμένες φυλάττουσι τὰς αἰγας. — Χθὲς ἐξητάσθησαν οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς τῶν δοκίμων εἰς τὴν ἀριθμητικὴν.

✓ ΓΥΜΝΑΣΜΑ Η'

Κανόνες τονισμού.

Οἱ κυριώτεροι κανόνες τοῦ τονισμοῦ εἶνε οἱ ἑξῆς :

Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη δέχεται ὀξεῖαν· π. χ. νόμος, τρέπω, λέγω, ὁδός.

Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη παροξύνεται· π. χ. κόμη, τρώγω, πλήρης.

Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη δέχεται ὀξεῖαν· π. χ. τράπεζα, θόρυβος, ἄνοδος, θάνατος.

Ὅταν ἡ λήγουσα λέξεώς τινος εἶνε μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· π. χ. Ἀγαμέμνων, Μιλτιάδης.

Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· π. χ. σῶμα, ἦθος, πῖλος.

Οὐδεμία λέξις Ἑλληνικὴ τονίζεται πέρα τῆς προπαραληγούσης· π. χ. ὑπερόνθρωπος, παρακείμενος, κλπ.

Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς **αυ**, **ευ** καὶ **ου**, τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· π. χ. ναῦ, βασιλεῦ, ἀλλաχοῦ, πλὴν τοῦ **ἰδοῦ**, **λού**, τοῦ **οὔ** (ἐν τέλει προτάσεως), καὶ τοῦ ἀορίστου ἐπιρρήματος **πού**.

Ἰ. Ασκηθεῖς.

Ἀρχαῖα. Παιταχοῦ τῷ νέῳ κόσμος ἀσφαλῆς ἡ σιωπὴ. — Ἡ ἀχαριστία μάλα δικαίως ἦν μισητὴ τοῖς Πέρσιν. — Εἰς ἔστι δοῦλος τῆς οἰκίας, ὁ δεσπότης. — Ὡ **Ζεῦ** καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλων, δότε μοι ἀρετὴν ψυχῆς καὶ ἡσυχίαν βίου καὶ ζῶν ἄμεμπτον καὶ εὐελπιν θάνατον. — Τοὺς εὖ ποιοῦντας ἀντευεργετεῖν πανταχοῦ νόμιμόν ἐστιν. — Ἄγις ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους μὴ ἐρωτᾶν ὅποσοι εἰσὶν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν οἱ πολέμοι. — Οἱ τὴν γῆν οἰκοῦντες τῆς θαλάσσης ποθοῦσιν, οἱ δὲ πλείοντες πρὸς τὴν γῆν ἀφροῶσι. — Τὸν Θεὸν φοβοῦ, τοὺς πρεσβύτας σέβου. — Πάντων μάλιστα σαυτὸν αἰσχύνου.

Καθωμελημένη. Ποῦ εἶσαι ὦ **Ζεῦ**; πανταχοῦ. — **Φεῦ!** τὰ πάντα ἀπώλοντο ἕνεκα τῆς ἀσυνεσίας καὶ τῆς ἀδελτηρίας τοῦ ἀρχηγοῦ. — Βασιλεῦ ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος. — Ἐπιθυμεῖς νὰ ἔχῃς σῶμα ἰσχυρόν; γύμναζε αὐτὸ μετὰ κόπων καὶ ἰδρώτων. — Ἀπὸ τίνος χρόνου δὲν τρώγω μετὰ πολλῆς ὀρέξεως, ἀγνοῶ δὲ εἰς τί νὰ ἀποδώσω τοῦτο. — Ἐγείρεις φίλε μου πολὺν θόρυβον διὰ πράγματα ἀπλούστατα. — Δυστυχῶς ὁ υἱός μου δὲν ἔχει οὔτε τὰς στοιχειώδεις γνώσεις. — Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἐρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός.

Τραπὴν γ' Εὐφορογυή.

(Νὰ τεθῶσι τόνοι ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία. Φυλαίτον τον ψεύστην, ὡσπερ τον κλεπτὴν καὶ ληστὴν.—Σπαρτιαταὶ δόξης καὶ τιμῆς ἔραστοι ἦσαν.—Οἱ θεοὶ καὶ καλὸν καὶ κοκινὸν πλουτοὺν τοῖς ναυταῖς παρεχονσιν.—Ἡ φιλία ἐπαγγέλλεται καταφυγὴν καὶ βοηθειαν.

Καθωμιλημένη. Ἰωάννη ἰδὸν ἡ μητὴρ σου, γυναι ἰδὸν ὁ υἱός σου.—Ὁ νοὺς εἶνε διδασκαλὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους.—Εἶνε καθηκὸν παντός ἀνθρώπου νὰ λατρεύῃ τον Θεόν.—Φευ! οὐδεμία πλέον δι' ἡμᾶς ὑπαρχει σωτηρία.

✓ ΓΥΜΝΑΣΜΑ Θ'.

Κανόνες τονισμοῦ.

(Συνέχεια)

. Τὰ εἰς ὡς, οἱ καὶ ἡ λήγοντα ἐπιρρήματα τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπῶνται· π.χ. καίῳς, ἀληθῶς, πῶς, ποῖ, κομιδῇ, πῇ, πλὴν τῶν ἐγκλιτικῶν, πῶς, ποί, τοί, πῇ.

ΣΗΜ. Τὰ μὲν ἐρωτηματικά πῶς; ποῖ; πῇ; περισπῶνται, τὰ δὲ ἀόριστα ὀξύνονται.

Τὸ ἐρωτηματικὸν τίς (καὶ οὐδέτερον τ) πάντοτε ὀξύνεται.

Τὰ μόρια νῦν, οὔν, γοῦν, = τῷ ὄντι, μῶν = μήπως; γρῦ (= ἦχος τῆς φωνῆς τῶν χοίρων, γρυλλισμός) περισπῶνται.

Αἱ θίσει μακροαὶ συλλαβαὶ τονίζονται ὡς βραχεῖαι· π.χ. λέξις, ὄχθος, τάγμα, αὐλαξ.

Οἱ τόνοι πάντοτε τίθενται ἐπὶ τοῦ φωνήεντος τῆς τονιζομένης συλλαβῆς. Ἐπὶ δὲ τῶν διφθόγγων τονίζεται τὸ δεύτερον φωνήεν· π.χ. λέ-γω, οἶ-νος, μοῖ-ρα, οὔ-τος.

Οὐδεμία λέξις Ἑλληνικὴ τονίζεται πέρα τῆς προπαραλήγουσας π.χ. παρακείμενος, φιλόπληθος.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιός ἐστι, ἐὰν πρῶτον ἄρξῃ σαυτὸν αἰδεῖσθαι. — Κακῶς λέγουσιν οἱ καλῶς λέγειν μὴ μεμαθηκότες. — Σωκράτης πρὸς τὸν πυθόμενον, «Τίς πλουσίωτατος;» «ὁ ἐλαχίστοις ἀρκούμενος» ἔφη. — Σόλων, «Πῶς ἄριστα οἱ πόλεις οἰκοῦντο;» ἐρωτηθεὶς, εἶπεν. «ἐὰν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις. — Καὶ ὁ νῦν πένης μετ' ὀλίγον ἐπίφθορός ἐστι. — Κάτοπτρον εἶδου, χαλκὸς ἐστίν, οἶνος δὲ νοῦ.

Καθωμνημένη. Νῦν ἀπελύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου — Οὐδὲ γὰρ ἀπεκρίνατο = οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην φωνὴν ἔδωκε. — Τίς γνωρίζει τὰ μέλλοντα; οὐδεὶς. — Τὸ τάγμα τῶν εὐζώνων τὸ ἀπὸ τινος ἐδρεῦον ἐν Ἀθήναις ἀνεχώρησε προχθὲς δ.α. Λαμίαν. — Ἡ ναυτικὴ μοῖρα ἐξετέλεσε τὴν πρώϊαν γυμνάσιον ἱστιαδρομίας ἐντὸς τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου.

Ἐφαρμογή

(Ἰὰ τεθῶσι τόνοι ὅποι δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Τοῖς ἀληθῶς φίλοις οὐτε ζήλος οὐδεὶς πρὸς ἀλλήλους οὔτε φθόνος. — Λεων καὶ ὄνος καὶ ἀλωπηξ κοινωνίαν ποιησάμενοι ἐξηλθον εἰς ἄγρον. — Πολλὴς οὖν θηρας συλληφθείσης προσετοξεν ὁ λεων τῷ ὄνῳ διελεῖν αὐτοῖς.

Καθωμνημένη. Καὶ ὁ ἑκατονταρχὸς ἰδὼν τα γενομένα ἀνεβουσε «ἀληθῶς υἱὸς θεοῦ ἦτο». — Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς

ἔχουσι, περι δὲ τῶν λοιπῶν εἰς σέ ἀντετιθῇ ἡ φρονις. — Ἡ λέξις ἥ σημεινεται, τῷ ὄντι, τῇ ἀληθείᾳ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ι'

Περὶ ἰτόνων λέξεων

Εἵπομεν ἀνωτέρω ὅτι πᾶσα λέξις πρέπει νὰ ἔχῃ τόνον, ὅστις σημαίνει ὅτι μία συλλαβὴ αὐτῆς θὰ τονισθῇ δυνατώτερον τῶν ἄλλων· ὑπάρχουσιν ὅμως δέκα λέξεις, αἵτινες δὲν λαμβάνουσι τόνον καὶ καλεῦνται διὰ τοῦτο **ἄτονοι**. Εἶνε δὲ ἄτονοι λέξεις αἱ ἑξῆς :

Τὰ ἄρθρα τὰ ὁποῖα ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος **ὁ, ἡ, οἱ, αἱ**.

Αἱ προθέσεις **ἐν, εἰς, ἐκ** ἢ **ἐξ**.

Τὸ ἀρνητικὸν μέρος **οὐ** (ἢ οὐκ, οὐχ).

Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις περιπτώσεις κατὰ τῆς ὁποίας τινὲς τῶν εἰρημένων ἰτόνων λέξεων τονίζονται. Τοιαῦται περιπτώσεις εἶνε αἱ ἑξῆς :

Τὸ **ὥς** τιθέμενον ἀντὶ τοῦ οὕτω· π. χ. οὐδ' ὥς ὠργίζετο· ἢ ἐν ἀντιστροφῇ π. χ. θεὸς ὥς, ἀντὶ ὥς θεός.

Τὸ **οὐ**, ὅταν κατόπιν αὐτοῦ ὑπάρχῃ σημεῖον στίξεως (κόμμα, τελεία, ἄνω τελεία κτλ.) π. χ. πῶς γὰρ οὐ ; οὐ.

Ἀσκήσεις

Ἀρχαῖα. Οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ ἐδίκαζον. — Ἐξ οἰκείων τὰ βέλη. — Αἱ Πλειάδες θυγατέρες ἑπτὰ ἦσαν Ἀτλαντος. — Ἡ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστέρα. — Ὁ ἄνθρωπος συνεργοὺς ἔχει πρὸς ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχίνουσαν. — Οὐ μόνον ὁ πλοῦτος τυφλός, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐδηγὸς αὐτοῦ τύχη. — Δεῖ σε οὐ τοσοῦτον τοῦ σώματος, ὥς τῆς ψυ-

χῆς ἐπιμελείσθαι. — Λίθους εἰς τὸν παταμὲν ἔρριπτον, ἐξικνουῦντο δ' οὖ, οὗτ' ἔδραπτον οὗτοι οὐδένα. — Οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται οὖ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβληται. — Πῶς γὰρ οὖ;

Καθωρισμένη. Κατοικεῖτε ἐν Ἀθήναις; ὄχι πρῶτην φοράν ἔρχομαι εἰς τὴν πρωτεύουσαν. — Σήμερον ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς ὁ Ἀγγλικὸς στόλος διευθυνόμενος πρὸς τὰ ὕδατα τῆς Κρήτης. — Ἐκ τῶν τεμαχίων, ἅτινα ἀνέκρουσεν ἡ μουσική, μοι ἤρесе περισσότερον ὁ ἔθνικὸς ὕμνος. — Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὥς σεαυτόν. — Ἐκ τῶν εἰρημένων δύνασαι νὰ κρίνης, ἂν ἔχω δίκαιον ἐν τούτοις ὑπομένω πρὸς ἀποφυγὴν ἐρίδων. — Ἡ λέξις οὐ εἶνε ἀρνητικὸν ἐπίρρημα. — Τὸ εἰ καὶ τὰ ἐάν, ἂν, ἤν, εἶνε σύνδεσμοι ὑποθετικοί. — Κατάγομαι ἐξ Ἀθηνῶν, κατοικῶ ἔμως ἐν Πειραιεῖ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΑ'.

Περὶ ἐγκλίσεως τόνου.

Μονοσύλλαβοι καὶ δισύλλαβοί τινες λέξεις κατὰ τὴν ἐκφώνησιν *συνδέονται* τόσον στενῶς μετὰ τῶν προηγουμένων, ὥστε νομίζει τις ὅτι ἀποτελοῦσι *μίαν λέξιν* π. χ. πατήρ μου, τὸ πατήρ μετὰ τοῦ μοῦ φκίνεται ἀποτελοῦν μίαν λέξιν.

Λέγονται δὲ αἱ λέξεις αὗται *ἐγκλιτικαί*, καὶ ἡ μεταδιὰ ζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν προηγουμένην λέξιν ἢ τὸν φυλάττουσιν ἢ ἀποβάλλουσιν αὐτόν· εἶνε δὲ αἱ ἑξῆς :

α'. Αἱ πλάγιαί πτώσεις τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν.

μοῦ	μοί	μέ
σοῦ	σοί	σέ
(οὗ)	οἷ	ἐ,)

6'. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς καὶ τί εἰς ἀπάσας τὰς πτώσεις πλὴν τοῦ αἵτια.

γ'. Ὁ ἐνεστώ; τοῦ εἰμί καὶ φημί εἰς ἅπαντας τοὺς δισυλλαβους ἐν τῇ ὀριστικῇ τύπου; ἐγκλίνονται δηλαδὴ τὸ εἰμί, ἐστί, ἐσόν, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσί, φημί, φησί, φατόν, φαμέν, φατέ, φασί, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ δεύτερον πρόσωπον εἷ, καὶ γῆς.

δ'. Τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα πού, ποί, πῶς, πώ, ποθέν, ποιέ, ποθί.

ε'. Τὰ μόρια, γέ, νύν, πέρ, τέ, τοί, δέ (οὐχὶ ὁ σύνδεσμος, ἀλλὰ τὸ ἀχώριστον μόριον δέ).

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἀρχία. Δευρο, εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες.—Ἡ Αἴγυπτος δωρὸν ἐστὶ τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου.—Σχολαστικῶς τις ἀπαντήσας, εἶπεν, ὃν ἐπώλησάς μοι δοῦλον ἀπέθανεν.—Ἀλόγιστοί εἰσιν οἱ δι' ἐλπίδα μειζόνων τὰ ἐν χερσίν ὄντα προέμενοι.—Διογένης πρὸς τὸν μυριζόμενον, βλέπε, εἶπε, μὴ ἡ τῆς κεφαλῆς σου εὐωδία διανοδίαν σου τῷ βίῳ παράσχη.—Παρ' ἀνδρὸς σιφοῦ χερὶ σοφόν τι μνηθάνειν.—Ἀδύνατόν ἐστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ ἀνάξια λόγου πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπουδάζειν.

Ἰκαθωμιλημένη. Τῇ ἀληθείᾳ πιθανὸν νὰ μὴ σε ἀναγνωρίσωσιν ὑπὸ τὸ στρατιωτικὸν αὐτὸ ἔνδυμα.—Ὁ τρόπος τινῶν ἐξ ὁμῶν δυσηρέστησε τὸν θεῖόν μου.—Ὁ πατήρ μου ἐπέπληξέ με σήμερον, διότι δὲν ἐμελέτησα τὰ μαθήματά μου.—Ἀνθρώπος τις ἐξήτει τὸν θεῖόν σου, Γεώργιε, μοι εἶπε δὲ ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ αὖριον, διότι εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τον ἴδῃ.—Κατὰ τινα διάδοσιν μεγάλοι ταραχαὶ ἐγένοντο ἐν Βερολίῳ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΒ΄

Περὶ ἐγκλίσεως

(συνέχεια)

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασι τῆς ἐγκλίσεως παρατηροῦμεν ὅτι τινὲς μὲν λέξεις ἔχουσι δύο τόνους, ἄλλαι δὲ στεροῦνται παντελῶς τοιούτου, ἐν ᾧ ἐμάθομεν, ὅτι πᾶσα λέξις, ἐκτὸς τῶν δέκα, περὶ ὧν εἶπομεν ἀνωτέρω ὀφείλει νὰ ἔχῃ τόνον. Τί συμβαίνει λοιπόν ; ἐνταῦθα γίνεται ἡ λεγομένη ἐγκλισις τόνου, περὶ τῆς ὁποίας εἶπομεν ὀλίγα τινὰ ἐν τῇ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ καὶ τῆς ὁποίας οἱ κανόνες εἶνε οἱ ἑξῆς :

Α΄. Ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε προποροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος τὸ ἐγκλιτικὸν μεταδιθάξει τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς ὁξείαν.

Α΄	ἄνθρωπος τις κῆπος τις ἔν τι.
----	-------------------------------------

Σημ. Ὅταν ὁμως ἡ προπερισπωμένη λέξις λήγῃ εἰς ψ ἢ ξ, τότε γίνεται ἡ ἐγκλισις, ἐὰν τὸ ἐγκλιτικὸν εἶνε μονοσύλλαβον, ὡς κῆρυξ τις, κλῖμάξ τις· δὲν γίνεται δ' ἐγκλισις, ἂν τὸ ἐγκλιτικὸν εἶνε δισύλλαβον, ὡς λαῖλαψ ἐστίν.

Β΄. Ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε παροξύτονος, τὸ μὲν μοιροσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον, τὸ δὲ δισύλλαβον φυλάττει αὐτόν.

Β΄	(τρόπος τις (θύρας τινός
----	-------------------------------

Γ΄. Ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε ὀξύτονος, ὁ τόνος τοῦ ἐγκλιτικοῦ ἀποβάλλεται· τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ὅταν ἡ προηγουμένη τοῦ ἐγκλιτικοῦ λέξις εἶνε περισπωμένη.

Γ' | ληστής τις
| μιλητοῦ τινος

” Α σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Πάντα τὰγαθὰ ὠφέλιμά ἐστι καὶ συμφέροντα.
— Τῶν φρονημάτων ὁ Ζεὺς κολαστὴς ἐστι τῶν ἄγαν ὑπερ-
φρόνων. — Εἰ τοὺς θεοὺς ἔλεως εἶναι σοι βούλει, θεραπευτέον
τοὺς θεοὺς. — Ἡ παιδεία ὁμοία ἐστὶ στεφάνῳ· καὶ γὰρ τιμὴν
ἔχει καὶ πολυτέλειαν. — Δέξαι με, ὦ θάλασσα, δεινὰ πεπον-
θόντα καὶ κατάσβεσόν μου τὰ τραύματα. — Κάλλιστα Σόλων
ἐνομοθέτησεν· εἴαν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω. —
Μέμνησο νέος ὣν ὡς γέρων ἔσει ποτέ. — Οἱ Αἰγινῆται ποτε
ἐδυνήθησαν τὰ μέγιστα ἐν τοῖς Ἑλλησι· δύνανται γὰρ ναυτι-
κὴν μεγίστην εἶχον ἐν τῇ Ἑλλάδι. — Τῶν πλειόνων καὶ ἄμει-
νον παρεσκευασμένων τὸ κράτος ἐστίν. — Ὁ δειλὸς τῆς πα-
τρίδος προδότης ἐστίν.

Ἐκθρομειλημένη. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶνε νὰ σε ἴδω ἀδελ-
φὲ μου μέγαν καὶ πολύν. — Κατὰ τινα φήμην ἡ χολέρα ἀνε-
φάνη καὶ πάλιν ἐν τινι πόλει τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Σμύρνῃ. —
Ἡ χθεσινὴ καταιγὶς ἐπήνεγκε ζημίας τινὰς εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας
τῶν ἐξοχικῶν οἰκιῶν τοῦ Ἀμπερουσίου καὶ τῶν Πικτησίων.
— Παιδίον τι παῖζον παρὰ τὴν ἀπαθάρταν τοῦ Πειραιῶς ἔπεσεν
ἐντὸς τῆς θαλάσσης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΓ'

✓ **Περὶ ἐγκλίσεως.**

(συνέχεια)

Πολλὰ ἐγκλιτικὰ ὁμοῦ. Ὅταν εὐρίσκωνται πολλαὶ
ὁμοῦ ἐγκλιτικαὶ λέξεις συνεγκλίνονται, ὥστε ἡ τελευταία λέξις
μένει ἄτονος π. χ.

Εἴ τις τινά φησί μοι πορεῖναι. Καί τις μοί φησί ποτε.

Ὅταν ἔμῳς τὸ πρῶτον ἐγκλιτικὸν ἀποτελεῇ μετὰ τῆς προηγουμένης μίαν λέξιν, τὸ δευτέρον ἐγκλιτικὸν ἀκολουθεῖ τοὺς γενικοὺς κανόνας· π.χ. *δοσις γε*. Ἐν τῷ παραδείγματι τούτῳ τὸ *τις* ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ *ος* μίαν λέξιν, ἐπομένως τὸ *γέ* ἀποβάλλει τὸν τόνον κατὰ τοὺς προειρημένους κανόνας.

Πλάγιαι πτώσεις τῆς ἀντωνυμίας αὐτός. Ἐν τῇ καθωμλημένῃ μεταχειριζόμεθα συνήθως τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς ἀντωνυμίας αὐτός, ὅταν προηγῶνται τοῦ ῥήματος ἄνευ τῆς διφθόγγου *αυ*· π.χ. *νά τον λάβῃ, θά τους ἴδῃ, θά την πείθῃ, νά τας σύρῃ*, κλπ. Κακῶς ἔμῳς τονίζονται ταῦτα λαμβανόμενα ὡς πλαγίαι πτώσεις τοῦ ἄρθρου, ἐν ᾧ πρέπει νὰ ἐγκλί-
νωνται δι' ἓν λόγον καὶ αἱ λοιπαὶ ἐγκλιτικάι.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐγκλίνονται καὶ οἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς κοινῆς γλώσσης, *μᾶς* καὶ *σᾶς* π.χ. *νά μας ἴδῃ, θά σας εἴπῃ*.

Πότε δὲν γίνεται ἐγκλισις τόνου;

1. Ὅταν ἡ ἐγκλιτικὴ λέξις εὐρίσκηται ἐν ἀρχῇ λόγου· π.χ. *Εἰσὶ καλοὶ. Τινὲς δὲ λέγουσι. Φημί γὰρ κτλ.*

2. Τὸ φημί, ὅταν χωρίζεται ἀπὸ τῶν προηγουμένων λέξεων διὰ κόμματος· π.χ. *προσεύχεσθε, φημί, ἀδιαλείπτως.*

3. Ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις πάσχη ἐκθλιψιν· π.χ. *πολλοὶ δ' εἰσὶ.*

4. Ὅταν περὶ τῶν ἐγκλιτικῶν γίνηται λόγος, εἴνε δηλ. ταῦτα τὸ ὑποκείμενον τῆς ὁμιλίας ἡμῶν· π.χ. *Τὸ ποὺ ἐγκλιτικόν ἐστὶ, τὸ φημί ῥημά ἐστν.*

Ἄσκησις.

Ἀρχαίη. Εἴτε τις ἐστὶν ἀγαθὸς εἴτε μή, τὴν ἀρετὴν ὀφείλει ἀγαπᾶν.—Εἴ ποὺ τίς τινα ἴδῃ.—Φημί καλὸν καγαθὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον.—Φασὶν, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῷα, τὴν οἶνον πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν.—Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, φησὶν, ἐν παντὶ εὐχαριστοῦντες· τοῦτο γὰρ ἐστὶ θέλημα θεοῦ.—Πολλοὶ δ' εἰσὶν οἱ ταῦτα μὴ ἀνεχόμενοι.—Εἰ δέ τις μέ φησιν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει.—Μὰ Δι' οὐ τοίνυν ἀμνημονῶ, οὐδέ γέ πω ἡγοῦμαι ἐπίστασθαι τοὺς οὕτως ἔχοντας.—Ἐάν τις σοὶ ἀπαγγείλῃ ὅτι ὁ δεῖνά σε κακῶς λέγει, ἀποκρίνου ὅτι ἡγνέει· πᾶλλα προσόντα μοι κακά· ἐπεὶ οὐκ ἂν ταῦτα μόνον ἔλεγεν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΔ'.

Πότε δὲν γίνεται ἔγκλισις τόνου ;

(Συνέχεια)

5. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (σοῦ, σοί, σέ) τιθέμεναι μετὰ πρόθεσιν, ἥτις τονίζεται, φυλάττουσι τὸν τόνον· π. χ. παρὰ σοῦ, ἀντὶ σοῦ, ἀλλ' ἐκ σου· (διότι αἱ μὲν προθέσεις παρὰ καὶ ἀντὶ τονίζονται, ἐν ᾧ ἢ ἐκ εἶνε ἄτονος).

Ἐπ' ἴσης ἐπὶ ἐμφάσεως δὲν ἐγκλίνονται αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι· π. χ. πάντες σὲ ὑποδεικνύουσι.

Τέλος αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν ἐγκλίνονται ἐπὶ ἀντιθέσεως· π. χ. πρέπει ἐμοί τε δοῦναι καὶ σοὶ λαβεῖν.

6. Τὸ ἐστίν, ὅταν σημαίνῃ ὑπάρχει ἢ εἶνε δυνατόν, ἀναβιδάξει τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσιν· π. χ. ἔστι Θεός= ὑπάρχει Θεός, ἔστιν ἰδεῖν=εἶνε δυνατόν νὰ ἴδῃ τις.—Ἐπ' ἴσης

τὸ ἐστὶν ἀναβιδάξει τὸν τόνον μετὰ τὰ μόρια, οὐ, εἰ, ἀλλά, ὡς, καί· π. χ. οὐκ ἔστι, εἰ ἔστι, ἀλλ' ἔστι, ὡς ἔστι κτλ.

Τέλος τὸ ἐστὶν ἀναβιδάξει τὸν τόνον μετὰ τὴν ἀντωνυμίαν τοῦτο· π. χ. τοῦτ' ἔστι.

7. Τὸ ποτὲ δὲν ἐγκλίνεται ἐπὶ ἀντιθέσεως· π. χ. ποτὲ μὲν τοῦτο, ποτὲ δ' ἐκεῖνο ποιεῖ.

Αἱ λέξεις, αἵτινες μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν γράφονται ὁμοῦ, ὡς μία λέξις, **τονίζονται ὡς δύο**· π. χ. οὔτε, μήτε, εἴτε, καίτοι, καίπερ, οὔτινος, ὥσπερ, ὅηλ. ἐν τῇ λέξει οὔτε δὲν ἐφαρμόζομεν τὸν κανόνα, μακρὸν πρὸ βραχέος περισπᾶται, διότι γίνεται ἐγκλισις καὶ τὸ τὲ μεταβιβάζει εἰς τὸ οὐ τὸν τόνον αὐτοῦ.

Ἄσκησις.

Ἀρχα α. Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὄρᾳ. — Οὐκ ἔσιν ἡδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως. — Κἄν μόνος ᾗς, φαῦλον μήτε λέξεως, μήτε ἐργάσῃ μηδέν. — Οὐ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις, ὥστε τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανά, πολλὰ ἔστι, τὰ δὲ τῶν ἱκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα. — Ἔστιν ὀλίγον χρόνον ἀλγήσαντα πολὺν χρόνον εὐδοκιμοῦντα εὐφραίνεισθαι. — Εἴτε τίς ἐστιν ἀγαθὸς εἴτε μή, τὴν ἀρετὴν ὀφείλει ἀραπᾶν. — Ἔστι γάρ τις, ὦ μήτερ, ἐν οὐρανῷ θεὸς ἀθλιώτερος ἐμοῦ; Μὴ λέγε, ὦ Ἑρμῆ, τοιοῦτο μηδέν. — Ἐγὼ καὶ σὲ καὶ ἐμαυτὸν ἡξίωσα τῶν καλλίστων.

Καθωμιλημένη. Παρὰ σοὶ πάντες εὐρίσκουσι χάριν καὶ τοῦτο δὲν μ' εὐχαριστεῖ ποσῶς, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐξέφρασα πρὸς σὲ περὶ τούτου τὴν γνώμην μου. — Ἐξελέγη βουλευτὴς ἀντὶ σοῦ ὁ θεός μου, ἀνὴρ δραστήριος καὶ χρήσιμος διὰ τὸν τόπον. — Πάντες σὲ ὑποδεικνύουσιν ὡς ἔχοντα τὰ προσόντα πρὸς κατάλη-

ψιν τῆς ἄλλως οὐκ εὐκαταφρονήτου ταύτης θέσεως. — Οὕτε κἂν ἔλαβον ὑπ' ὄψει ὅσα μοι εἶπες· εἴτε ὅμως εἶνε ἀληθῆ, εἴτε μή, πάντοτε τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε σύμφωνον πρὸς ὅσα εἶπον τῷ πατρὶ σου κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψίν μου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΕ'

Περὶ πνευματισμοῦ.

Τὰ πνεύματα καὶ αἱ δίφθογγοι ἐν ἀρχῇ λέξεως εὐρισκόμεναι ἔχουσι σημεῖόν τι, τὸ ὁποῖον καλεῖται *πνεῦμα*.

Οἱ παλαιοὶ ὅμως *δὲν εἶχον*, ὥς ἡμεῖς, τοιαῦτα σημεῖα διὰ τὰς ἀπὸ φωνήεντος ἢ διφθόγγου ἀρχομένας λέξεις, διότι τὰ σημεῖα ταῦτα ὥς καὶ οἱ τόνοι εἶνε ἐπινουήματα τῶν μεταγενεστέρων, ἀλλὰ *προέφερον* τὰ ἐν ἀρχῇ τῶν λέξεων φωνήεντα καὶ τὰς διφθόγγους ἢ μετὰ *λεπτῆς φωνῆς* (ψιλοῦ πνεύματος) ἢ μετὰ *παχείας* (δασέος πνεύματος).

Σήμερον ὅμως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προφέρομεν καὶ τὰς ψιλοῦμένας καὶ τὰς δασυνομένας λέξεις.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ οἱ Αἰολεῖς δὲν προέφερον τὴν δασειαν, διὸ καὶ *ψιλωταὶ* ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν γραμματικῶν.

Τὰ πνεύματα εἶνε δύο, ἡ *ψιλὴ* (') καὶ ἡ *δασεῖα* (') καὶ τίθενται ἐπὶ τοῦ *ἀρκτικοῦ* φωνήεντος τῆς λέξεως ἢ, προκειμένου περὶ διφθόγγων, ἐπὶ τοῦ *δευτέρου* φωνήεντος τῆς διφθόγγου.

Ἐὰν ὅμως αἱ δίφθογγοι εἶνε *καταχρηστικαί*, δηλ. αἱ δίφθογγοι α, η, ω καὶ γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, τότε τὸ πνεῦμα τίθεται πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῆς διφθόγγου· π. χ. *Ἄιδης*, *Ἡϊών*, *Ῥιιδεῖον*. *Δὲν τίθεται* δὲ τὸ

πνεῦμα ἐπὶ τῶν λέξεων, αἵτινες γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων. Αἱ τοιαῦται δὲ λέξεις ἀποβάλλουσι καὶ τὸν τόνον αὐτῶν π. χ. ΑΡΗΣ, ΑΘΗΝΑ, ΑΠΟΛΛΩΝ, ΗΡΑ, ΑΡΤΕΜΙΣ, ΕΛΕΝΗ, ΟΛΙΑ.

Γενικὸς κανὼν τοῦ πνευματισμοῦ. Πᾶσα λέξις, ἣτις ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, φιλοῦται.

Ἑξαιρέσεις

Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ υ, δασύνεται π. χ. ὕπνος. Καὶ ἀπὸ τοῦ συμφώνου δὲ ρ ἐπ' ἴσης, ὅταν ἀρχῇται λέξις τις, δασύνεται π. χ. ῥώμη, ῥόδον, ῥῆμα, ῥέω.

ΣΗΜ. Πολλοὶ ὅμως σήμερον δὲν δασύνουσι πλέον τὰς ἀπὸ ρ ἀρχομένας λέξεις.

Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ἄρθρα δασύνονται (ὁ, ἡ, οἱ, αἱ).

Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα εἰς, ἕξ, ἐπτά καὶ ἑκατὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα δασύνονται. Ὡς πρὸς τὰ ἀριθμητικὰ δὲ εὐκολος πρὸς ἀποστήθισιν καὶ χρησιμώτατος κανὼν εἶνε ὁ ἐξῆς :

«Τὰ ἀριθμητικὰ δασύνονται, πλὴν τοῦ ὀκτώ, ἐννέα καὶ εἴκοσιν ἢ

τὰ ἀριθμητικὰ φιλοῦνται, πλὴν τοῦ εἰς, ἕξ, ἐπτά καὶ ἑκατόν».

ΣΗΜ. Περὶ δασυνομένων ἀντωνυμιῶν, ἐπιρρημάτων, συνδέσμων καὶ ἄλλων λέξεων ἴδε ἐπόμενα Γυμνάσματα 15'. — ΚΑ'.

Ἀσκήσεις

Ἀρχαία. Ἐν χαλεποῖς πράγμασιν ὀλίγοι ἑταῖροι πιστοὶ εἰσιν. — Ἡδονὴ ἀθέμιτος βεβαίαν τίττει λύπην. — Αἰνεῖας τὸν πατέρα Ἀγχίσην ἔσφρε φέρων ἐπ' ὤμων. — Χαλεπὸν μὲν

καὶ ἓνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι χαλεπώτερον οἶκον δλον.—Ὁ Λυκοῦργος ἐνδέκατος ἦν ἀφ' Ἡρακλέους.—Διεφθείροντο οἱ πλείστοι ἐναταῖοι καὶ ἐβδομαῖοι ὑπὸ τῆς νόσου τῆς ἐν Ἀθήναις.—Πόλεις ἦσαν ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἀμφὶ τὰς ἑκατὸν, μέγισται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσός, Γόρτυς, Κυδωνία.—Τρεῖς τρίς πόσοι εἰσὶ πόδες; ἐννέα.—Σόλων ἤκμασε περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἔκτῃν Ὀλυμπιάδᾳ.

Καθωμελημένη. Διὰ τοῦτο ἔχομεν δύο ὧτα καὶ ἓν στόμα, ἵνα ἀκούωμεν μὲν πολλά, λέγωμεν δὲ ὀλίγα.—Ὁ ὕπνος καὶ ὁ θάνατος ὁμοιάζουσι πολὺ.—Ἐξ ὧρας ἀπέχει ἡ κοιμώπολις ἡμῶν τῆς πρωτευούσης τοῦ νομοῦ.—Τὸ ἀριθμητικὸν ἐννέα γράφεται διὰ δύο ν, τὰ δὲ παράγωγα αὐτοῦ, ὡς ἑνατος, ἐνενήκοντα, ἐνακόσια, γράφονται δι' ἑνός.—Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Καρύστου διευθυνόμενοι εἰς Λαύρειον.

Ἑ φ α ρ μ ο γ ῆ .

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι).

Ἀρχαία. Ἡ μυῖα ἐξάπους οὔσα τοῖς μὲν τέσσαρσι βαδίζει μόνοις, τοῖς δὲ προσθίοις δυσὶν, ὡς χερσὶ χρῆται.—**Αἱ ἐπτα** ἐπιφανέσταται πυραμίδες κείμεναι κατὰ τὴν Λιβύην ἀπέχουσι σταδίους ἑκατὸν καὶ εἰκοσι.—Ῥώμη ἐκτίσθη ἔτει τρίτῳ τῆς ἐκτῆς Ὀλυμπιάδος.—**Ἐν** μὲν εἶδος ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ κακίας.

Καθωμελημένη. Οἷτω χιλιάδες δραχμῶν ἐδόθησαν εἰς τὸν ἐργαστασιάρχην ἐκεῖνον πρὸς ἐμψύχωσίν του.—Τὰ **ρόδα** τοῦ Ἀπριλίου εἶνε πολὺ εὐχάριστα οὐ μόνον κατὰ τὴν ὄψιν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὁσμήν.—Ὁ ἀριθμὸς ἐξ πολλαπλασιαζόμενος ἐπὶ **εκατον** παρᾶγει τὸν ἀριθμὸν **εξακόσια**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΣ'.

Ἡ εἰς πνευματισμοῦ.

(συνέχεια)

Πνευματισμὸς ἀντωνυμιῶν.

Προσωπικαί. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δασύνονται, πλὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ πρώτου προσώπου (ἐγώ - ἐμοῦ - ἐμοί - ἐμέ). Ἐπομένως δασύνονται ὁ πληθυντικὸς τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου (ἡμεῖς - ἡμῶν - ἡμῖν - ἡμᾶς καὶ ὑμεῖς - ὑμῶν - ὑμῖν - ὑμᾶς) καὶ ὁ ἐνικὸς τοῦ τρίτου προσώπου (οὗ - οὗ - ἐ).

Κτητικαί. Αὗται ἔχουσι τὸν πνευματισμὸν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, διότι γίνονται ἐκ τοῦ θέματος αὐτῶν. Οὕτως ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία ἐμὸς φιλοῦται, διότι παράγεται ἐκ τοῦ θέματος ἐμ (τοῦ ἐμοῦ). Ἐπίσης ἡ ἀντωνυμία ἡμέτερος δασύνεται, διότι παράγεται ἐκ τοῦ θέματος ἡμ (τοῦ ἡμεῖς).

Αὐτοπαθεῖς. Αὗται εἶνε σύνθετοι ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς ἐπαναληπτικῆς αὐτός. Οὕτω τὰ ἐμαυτοῦ, ἐμαυτῷ κλπ. εἶνε σύνθετα ἐκ τοῦ ἐμ καὶ αὐτοῦ κλπ. τὰ ἑαυτοῦ, ἑαυτῷ κλπ. ἐκ τοῦ ἐ καὶ αὐτοῦ κλπ. καὶ συνεπῶς τὰ μὲν ἐμαυτοῦ κλπ. φιλοῦνται, τὰ δὲ ἑαυτοῦ κλπ. δασύνονται.

Ἀσκησεις.

Ἀρχαία. Εὖ ἔχοντας ἐμοῦ πολλοὶ φίλοι. — Τὰ μέλ-
λοντα προγιγνώσκειν οὐ τῆς ἡμετέρας φύσεώς ἐστι. — Πυ-
θαγόρας ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι φίλος; ἀπεκρίνατο ἄλλος ἐγώ. —
Οὐ δεῖ ἐμὲ ἐμαυτῷ ἀσύμφωνον εἶναι. — Ὁ ἑαυτὸν ἀισχυρό-
μενος φύλαξ ἑαυτοῦ γίνεται μηδεμιᾷ κακίᾳ περιπεσεῖν. —
Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

Καθωμελημένη. Καὶ εἰς ἡμῶν ἐγένετο λόγος περὶ τούτου· ἐγὼ ὅμως δὲν το ἐπεδοκίμασα.— Τὸ ἔργον ἡμῶν τῶν διδασκάλων εἶνε καὶ ἡμᾶς νὰ συμβουλευώμεν καὶ τοὺς ἄλλους.— Ὁ μαθητὴς οὗτος διακρίνεται μεταξὺ ἁπάντων διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν χρηστότητα αὐτοῦ.— Ὁ πλεονέκτης πλουτίζει· μὲν ἑαυτὸν, βλέπει δὲ τοὺς ἄλλους.— Ὁ Θεὸς πολλὰ ἀγαθὰ παρέχει πρὸς ἡμᾶς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΖ'.

Περὶ πνευματισμοῦ.

(συνέχεια)

Πνευματισμὸς ἀντωνυμιῶν.

Δεικτικά. Αἱ δεικτικά ἀντωνυμίαι δασύνονται, πλὴν τῆς ἐκείνος. (Δεικτικά ἀντωνυμίαι εἶνε ἡ οὗτος, ὅδε καὶ ἐκεῖνος).

Ἀόριστοι. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι δασύνονται, πλὴν τῆς ἄλλος, ἔνιοι καὶ οὐδεῖς. (Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι εἶνε αἱ ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, ἔνιοι καὶ οὐδεῖς).

Ἀναφορικά. Αἱ ἀναφορικά ἀντωνυμίαι πᾶσαι δασύνονται. (Ἀναφορικά ἀντωνυμίαι εἶνε αἱ ὅς, ὅστις, οἷος, ἡλίκος, ὁπότερος, ὁποῖος, ὁπόσος, ὅσος, ὁπηλίκος, ὁποδαπός).

Ἀλληλοπαθής. Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία (ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλους κτλ.) φιλοῦται, διότι παράγεται ἐκ τῆς ἀντωνυμίας ἄλλος.

Ἡ διασταλτικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτὸς φιλοῦται.

Ἀσκησεις.

Ἀρχαία. Ὅσον σίδηρος ἐν πολέμῳ, τοσοῦτον ἐν πολιτείαις δύναται λόγος.— Τέρψιν ἀθέμιτον φεῦγε· αὕτη γὰρ

λύπην τίκτει.— Οὐδείς δ' βιῶν ὄν ποθεῖ τρόπον.— Ἐκεῖνός ἐστιν εὐδαιμονέστατος, ὅτῳ καθ' ἡμέραν γίγνεται μηδὲν κακόν.— Αὐτὸς ἑαυτοῦ ἕκαστος ἄριστος φύλαξ.— Δύο πῆρας ἔχει ἕκαστος, ὥς ἔλεγεν Αἰσωπος, καὶ εἰς μὲν τὴν ἔμπροσθεν τίθενται τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα, εἰς δὲ τὴν ὀπίσθεν τὰ ἡμῶν αὐτῶν.

Καθωμελημένη. Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.— Ἐκεῖνος ὅστις ἀγαπᾷ τοὺς γονεῖς του, ἔχει τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας αὐτῶν.— Ὁ Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς τί εἶνε φίλος; ἄλλος ἐγώ, ἀπήντησε.— Τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐναυάγησε προχθὲς παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σούνιον, εἶχε φορτίον σίτου.

Ἐ φ α ρ μ ο γ ή.

Ἐπὶ τῶν γυμνασμάτων ΙΓ'. καὶ ΙΖ'.

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Οὗτος δοκεῖ μοι ἄριστος εἶναι οἶκος ἐν ᾧ τοιοῦτός ἐστιν ὁ δεσπότης δι' ἑαυτον, οἷος ἔξω διὰ τὸν νόμον.— Αὐτὸς ἕκαστος ἄριστος φύλαξ.— Ἀλλοις μεμφόμενος σκόπει, μὴ αὐτὸς ἀξιόμεμπτα πράττης.— Οποιοὶ τινες, ἂν οἱ προστάται ὧσι, τοιαῦται καὶ αἱ πολιτεῖαι γίγνονται.— Ὅσοι ἄνθρωποι, τοσαῦται γινώμαι.— Ὅστις ἄλλον τινὰ ἀποκτείνει, τούτῳ θάνατός ἐστι ζημία.— Οἷα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει.— Οἱ τινες γενναῖοί εἰσιν ἄνδρες, τούτοις ἅπασα γῆ πατρίς ἐστιν.— Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Καθωμελημένη. Ἐκαστος ἄνθρωπος ἔχει προτερήματα καὶ ἐλαττώματα.— Τὸ ῥόδον τὸ ὁποῖον θάλλει ἐν τῷ

κήπῳ εἶνε ὥραιον.—Οἱ ἄνθρωποι οἵτινες παραβαίνουσι τοὺς νόμους τιμωροῦνται.—Οποῖος εἶνε ὁ κύριος, τοιοῦτος εἶνε καὶ ὁ δοῦλος.—Οστις τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ἀγαπᾷ, οὗτος ἀγαπᾷ καλῶς.—Ουδεὶς ἄλλος πλὴν ἐμοῦ ἡδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ τὸ κακὸν τὸ ὅποιον ἐγένετο.—Ἡ οἰκία αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν καθηγητὴν ὑμῶν, ὃν σεβόμεθα καὶ ἀγαπῶμεν τόσον πολὺ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΗ'.

Περὶ πνευματισμοῦ.

(συνέχεια)

Πνευματισμὸς μορίων.

Προθέσεις. Πᾶσαι αἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμεναι προθέσεις φιλοῦνται, πλὴν τῆς ὑπὸ καὶ ὑπέρ, αἵτινες δασύνονται, διότι ἄρχονται ἀπὸ ν.

Ἐκ δὲ τῶν **καταχρηστικῶν** λεγομένων προθέσεων δασύνονται αἱ ἅμα, ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, ἔως, ὥς.

Σύνδεσμοι. Ἐκ τῶν συνδέσμων δασύνονται οἱ ἐξῆς : ἄτε, ἔνα, ὅμως, ὅπως, ὅπου, ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ὁπόταν, ὅτι, ὥς, ὥσπερ, ὥστε.

Ἐπιφωνήματα. Ἐκ τῶν ἐπιφωνημάτων δασύνονται τὰ γελαστικά αἰ—αἰ—αἰ.

Ἐπιρρήματα. Ὁ πνευματισμὸς τῶν ἐπιρρημάτων κανονίζεται ἐκ τῶν λέξεων, ἐξ ὧν ταῦτα παράγονται· ἐπομένως φιλοῦνται τὰ παραγόμενα ἐκ λέξεων, αἵτινες φιλοῦνται καὶ δασύνονται τὰ παραγόμενα ἐκ λέξεων δασυνομένων. Καταλέγομεν ὅμως τινὰ ἐξ αὐτῶν δασυνόμενα λίαν εὐχρηστα. π. χ. ἄλις (=ἀρκετὰ), ἄπαξ, ἐξῆς, ἡκιστα (=ἐλάχιστα), ἡνίκα (=ὅτε), οἶον, ὁμοῦ, οὕτω (ς), ὅθεν, ὁσάκις, ὧδε.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἐν χαλεποῖς πράγμασιν ὀλίγοι ἑταῖροι πιστοὶ εἰσιν.—Ἡ ἀλήθεια πολλάκις οὐκ ἀρέσκει τῷ λαῷ.—Ἡ παιδεία πρᾶννει τὰ πάθη, ὥς τὸ ὕδωρ κατασθέννυσι τὸ πῦρ.—Δεῖ σε ἐσθίειν, ἵνα ζῇς, ἀλλ' οὐ ζῇν, ἵνα ἐσθίῃς.—Οὐδεὶς εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ἀνοίας, ὥστε πιστεῦειν μὴ εἶναι θεόν.—Γεγόναμεν ἅπαξ, δις δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι.—Ἀγαθὸς βασιλεὺς σκοπεῖ, ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἔξουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μὴδὲν ἀδικηθήσονται.

Καθωμιλημένη. Ἄμα τῇ ἐκρήξει τοῦ ἡφαιστείου ἐγένετο ἰσχυρότατος σεισμός, ἐξ οὗ ἐπῆλθον μεγάλαι ζημῖαι.—Οἱ δειλοὶ φοβοῦνται τὸν θάνατον ὥς μεγάλην συμφορὰν.—Καὶ ὅμως φρονῶ ὅτι δὲν ἔχεις δίκαιον, ὥς νομίζεις.—Τὰ πράγματα θολοῦνται ἐνεκα τῆς ἐπιμονῆς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως τῶν φόρων.

Ἐφαρμογή.

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Οὔτε εἶλε τὴν Θηβαίων πόλιν Ἀλέξανδρος, ἀπέδωκε τοὺς ἐλευθέρους πάντας.—Οπου τις ἀλγεῖ, ἐκείσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.—Μέμνησο νέος ὧν ὡς γέρων ἔσει ποτέ.—Καλὸν τὸ παρασκευάζειν ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί.—Κοινὴ πατρίς ἀνθρώπων ἀπάντων ὁ κόσμος ἐστίν, ὡςπερ ἡξίου Σωκράτης.—Ὁ ἄνθρωπος ζῇ κατὰ φύσιν, ὅταν ζῇ ἐν ἀρετῇ.

Καθωμιλημένη. Πάντες ὁμοῦ θὰ παραιτηθῶμεν ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς συνεδρίας.—Δὲν γνωρίζω ὁποθεν ἔλαδες τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην.—Ἐνεκα τῆς μεγίστης τρικυμίας, ἥτις

ἐπικρατεῖ ἐν τῷ πελάγει ἐγένοντο, ὡς ἦτο ἐπόμενον, πολλὰ ναυάγια.—Μεγάλη συρροή ξένων παρατηρεῖται ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας.—Σοὶ ἐγένοντο αἱ δέουσαι παρατηρήσεις, ἵνα φροντίσῃς περὶ διορθώσεως τῶν κακῶς ἐχόντων.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΘ'.

Περὶ πνευματισμοῦ.

Ἀνωτέρω παρετέθησαν οἱ κανόνες περὶ δασυνομένων λέξεων. Δασύνονται ὅμως καὶ αἱ ἐπόμεναι λέξεις, τὰς ὁποίας κατατάσσομεν κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν.

Δασυνόμεναι λέξεις ἀπὸ α ἀρχόμεναι.

Ἄβρα, ἄβρός,
ἄγιος, ἄγνός,
ἄδης, ἄδρός,
ἄθρόος, αἶρω,
ἄλς, Ἀλικαρνασσός,
ἀλίσκομαι, ἄλλομαι,
ἄλυσις, ἄλως,
αἶμα, αἱμασιά,

Αἶμος, αἱμύλος,
ἄμαξα, ἁμαρτάνω,
ἄμιλλα, ἁμῖς,
ἄμα,
ἄμας, ἄπαξ,
ἄπλοῦς, ἀπαλός, ἄπτω,
ἄρκος, ἄρμα,
ἄρμόζω, ἀρπάζω,

αὔρος, ἀφίς (καὶ ἰων. ἀφίς) ἀψίκορος.

Ἀσκησις.

Ἀρχαία. Ὁ κροκόδειλος τὰ δῆγματα ποιεῖ ἀδρὰ καὶ χαλεπά.—Διὰ τὸ ἀβροδίαιτον καὶ χιτῶνας λινοῦς ἐπαύσαντο οἱ Ἀθηναῖοι φοροῦντες.—Δεῖ τοὺς τοῦ Θεοῦ θεράποντας διάγειν βίον ἁγνόν.—Ἐν Καρίᾳ ἦν πόλις Ἀλικαρνασσός.—Ἐν ἀμίλλαις πονηραῖς ἀθλιώτερος ὁ νικήσας.—Γεγόναμεν

ἄπαξ, δις δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι.—'Απλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ (=ἐγεννήθη).—Θησεύς τὴν Ἑλένην ἥρπασεν (ἄρπάζω).

Καθωμελημένη. Πρέπει οἱ θεράποντες τοῦ Θεοῦ νὰ διάγωσι βίον ἁγνόν.—'Εν τῷ ἄδῃ δὲν ὑπάρχει μετάνοια.—Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου Ἄβελ βοᾷ ἐναντίον σου, ἀδελφοκτόνε Κάϊν.—'Ο Αἷμος εἶνε ὄρος ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ.—Οὐχὶ πολλάκις ἀλλὰ καὶ ἄπαξ μόνον ἂν σε ἐπέπληξαν, δὲν εἶχες τὸ δικαίωμα νὰ πράξης τὸ τοιοῦτον.—'Η ἄρπαγὴ τῆς Ἑλένης ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.—'Εν Σκυθίᾳ δακτάπους καλεῖται ὁ κύριος δύο βοῶν καὶ μιᾶς ἀμάξης.

Ἑφαρμογή.

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Διογένης μεθ' ἡμέραν λύχνον αψας ἄνθρωπον ἔφη, ζητῶ.—Αἰακὸς τὰς κλεῖς τοῦ ἀδου φυλάττει.—Αἰρουνται αἱ λαγῶ ὑπὸ ἁλωπέκων.—Θεὸς αμαρτανουσιν οὐ παρίσταται.—Ετερωθεν δὲ προσήγοντο πολλοὶ τινες ἐφεξῆς αλυσσεῖ μακρᾷ δεδεμένοι.

Καθωμελημένοι. Αἱ αρματοδομίαι ἦσαν σύνηθες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀγώνισμα.—Αμαρτιαὶ γονέων παιδεύουσι τέκνα.—Τὸ αἷμα ἔρρεε ἐκ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος.—Τὸ πρᾶγμα φαίνεται ἀπλουν ἐκ πρώτης ὄψεως.—'Η χρυσὴ αὕτη αλυσὶς ἔχει μεγάλην ἀξίαν.—Οἱ κάτοικοι ἀπαντες ἐξήλθον εἰς προὑπάντησιν τοῦ δημάρχου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Κ'.

Δασυνόμεναι λέξεις ἀπὸ ε ἀρχόμεναι.

Ἐβραῖος, ἔδρα, ἔδος,
εἰργνυμι, εἰρκτή,

|| εἵμαρται (=εἶνε πεπρωμένον)
|| εἵμαρμένη, εἴλω,

Ἑκάβη, Ἑκάτη,
ἐκάς, ἐκόν, ἐκατόν.
Ἑλένη, Ἑλενος, Ἑλλάς,
Ἑλλη, Ἑλλην,
Ἑλικών, ἔλιξ,
ἔλκος, ἔλκω, ἑλέβορος,
ἑλμινς, ἑλος, ἕνεκα,
ἐορτή, ἔπομαι,

ἔρκος, ἔρμα,
ἔρμηνεύω, Ἑρμῆς,
ἔρπω, ἐσπέρα,
ἐστία, ἐστιῶ,
ἐταῖρος, ἕτερος, ἔτοιμος,
εὐδω, εὐρίσκω,
ἐφθός, ἔψω, ἔωλος, Ἔως (ἡ
ἕως = ἀνατολή) καὶ ἕως (ἐ-
πίρρημα).

Λέξεις δασυνόμεναι ἀπὸ τῆ ἀρχόμεναι.

Ἡβη, ἡγοῦμαι, ἡγεμών,
ἡδομαι, ἡδονή, ἡδύς, ἡθμός,
ἡκιστα, ἡκω,
ἡλιος, ἡλος,
ἡλιξ, ἡλικία,
ἡμέρα, ἡμερος, ἡμισυς,

ἡνία, ἡπαρ,
Ἡρα, ἥρως, Ἡρακλῆς,
Ἡρόδοτος, Ἡρώδης,
Ἡρωδιανός, Ἡσίοδος, ἥσυ-
χος, ἥττα, ἥττων, (ἥσσω),
Ἡφαιστος.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἑρμῆν τῆς παλαιστρας εὐρετὴν εἶναι λέ-
γουσι.— Τὸ εἰμαρμένον διαφυγεῖν ἀδύνατον.— Ὁ Ἑλλή-
σποντος ἐκλήθη ἀπὸ τῆς Ἑλλης ἐν αὐτῷ θανούσης.— Μὴ
φευγε ἐταῖρον ἐν κακοῖς κείμενον.— Σχολαστικὸς κατ' ὄναρ
ἰδὼν ἦλον πεπατηκένας καὶ δόξας ἀλγεῖν, τὸν πόδα περιε-
δήσατο.— Ὅμοιως αἰσχροὺς τῶν ἐχθρῶν νικᾶσθαι ταῖς κακο-
ποιαῖς καὶ τῶν φίλων ἡττᾶσθαι ταῖς εὐεργεσίαις.— Ἡσίοδος
ἦν Κυμαῖος.— Ζήνων πρὸς τὸ φλυαροῦν μειράκιον, διὰ
τοῦτο, εἶπε, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δ' ἓν, ἵνα πλείω μὲν
ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν.

Καθωμελημένη. Ὁ Σωκράτης εἶπεν ὅτι ὁ φθόνος εἶνε

ἔλκος τῆς ψυχῆς.—Ὁ Ἡρακλῆς ἔλαθε παρὰ τοῦ Ἡφαίστου θώρακα χρυσοῦν.—Φίλε μου δὲν δύναμαι νὰ ἐνεργήσω τι, διότι ἦλθες κατόπιν ἐορτῆς.—Ἐφαίνετο ὅτι τὰ πράγματα ἔλαβον ἡσυχωτέραν τροπὴν ἐν τοσοῦτῳ πρὸ ὀλίγου ἔμαθον, ὅτι καλοῦνται καὶ τέσσαρες προσέτι ἡλικίαι ἐφευρεῖας, τὸ ὅποιον κατ' ἐμὲ εἶνε σήμεριον κακόν.

Ἐφαρμογή.

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Μεγίστην *ηγουμαι* συμμαχίαν εἶναι καὶ βεβαιωτάτην τὸ τὰ δίκαια πράττειν.—Κρεῖσσον ψωμὸς ἐν *αλατι* μεθ' *ησυχίας* καὶ ἀμεριμνίας ἢ παράθεσις ἐδεσμάτων πολυτελῶν ἐν περισπασμοῖς καὶ μερίμναις.—*Ἡρωδιανὸς* ὁ Ἀπολλωνίου ἦν Ἀλεξανδρεὺς.—*Ἡσίοδος* ἦν Κυμαῖος.

Καθωμιλημένη. Τὰ *ελωδη* μέρη εἶνε ἡ κυρία πηγὴ τῶν πυρετῶν.—*Ἐκαστος* ἄνθρωπος ἔχει τὰ ἐλαττώματά του.—*Ἐκουσιως* μὲν δὲν θὰ ὑπέκυπτον εἰς τοῦτο, ἀλλ' εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ θεοὶ πείθονται.—Ἐν Βοιωτίᾳ *ευρισκονται* τὰ ὄρη *Ελικῶν* καὶ *Κιθαιρών*.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΑ'.

Δασυνόμεναι λέξεις ἀπὸ τ' ἀρχόμεναι.

Ἰδρῶν, ἰδρῶς,	ἱμάς, ἱμάτιον, ἱμερὸς, ἵνα,
ἱέραξ, ἱερός, ἱημι,	ἱπταμαι, ἱππος,
ἱκανός, ἱκέτης, ἱκνοῦμαι,	ἱστημι, ἱστός,
ἱλαρός, ἱλάσκομαι, ἱλεως,	ἱστορία, ἱστορῶ.

Λέξεις ἀπὸ ο καὶ ω ἀρχόμεναι.

Ὀδός, ὀλκός, ὀλκή, ὀλμος,	ὀρμαθός, ὀρμῶ,
ὀλος, ὀμαλός, ὀμίχλη,	ὀρος, (ὁ ὀρος=τὸ σύννορον,
Ὀμηρος, ὀμιλος, ὀμοιος,	ἐν ᾧ τὸ ὀρος=βουνόν), ὀρῶ,
ὀμοῦ, ὀμως, ὀπλή, ὀπλον,	ὀσιος, ὀσος,
ὀρκος, ὀρμή, ὀρμος,	ὥρα, ὥς.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ καὶ τοῖς προηγουμένοις ἐσημειώθησαν καὶ λέξεις τινές, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν προηγουμένοις γυμνάσιασι· π. χ. τὰ ὀσος, ἴνα, ὥς, ἐνεκεν κλπ. διότι φρονῶ ὅτι ἡ ἐπανάληψις αὕτη ὠφελεῖ οὐκ ὀλίγον τοὺς μαθητάς.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Νομᾶς Πίστεως καὶ Τέρμονος ἱερὸν ἐν Ῥώμῃ ἱδρύσατο — Μὴ κατόκνει μακράν ὁδὸν πορεύεσθαι πρὸς τοὺς χρῆσιμόν τι διδάσκειν ἐπαγγελλομένους. — Μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοί. — Ἐσχατος ὄρος τῆς πονηρίας ἐστὶ τὸ ψευδός. — Τὴν τῆς ἱστορίας διήγησιν δεῖ ὀμαλὴν καὶ λείαν εἶναι. — Ὀμοιος ὀμοίῳ ἀεὶ πελάζει. — Θεὸς ἐκάστην ὀπλον τι ἐνεμεν. — Ἡ δημοκρατία ἐκόσμησε τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς δόσις. — Οἱ τῆς ἀρετῆς κλῶνες ἱδρῶσι καὶ πόνοις φύονται.

Καθωμελημένη. Ἡ φιλία εἶνε ὀμόνοια ὑπὲρ τῶν καλῶν καὶ τῶν δικαίων. — Ὀμοιος τὸν ὀμοιον λέγει ἡ παροιμία. — Αἱ ἵπποδρομίαι, δηλ. ἀγῶνες ἵππων, ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε πολὺ διαδεδομένοι. — Ἐν τῇ γραμματικῇ ἔχομεν ὀμαλὰ καὶ ἀνώμαλα ῥήματα. — Μεθ' ὅλα ταῦτα δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω, ὅτι ὁ Ἰωάννης δὲν εἶνε ἱκανώτατος καὶ δραστήριος. — Οὐδεμίαν σημασίαν δύνανται νὰ ἔχωσιν οἱ ὀρκοὶ σου, ἂν δὲν προσπαθῇ-

σης νὰ τηρήσης αὐτούς.— Ἐργάζομαι ἀπὸ πρωίας καὶ ὀ-
ψιῶς δὲ ὁ βρέχων τὸ μέτωπόν μου μαρτυρεῖ τοῦτο.

Ἑ φ α ρ μ ο γ ῆ

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Ὁρωμεν τοὺς ἄνδρας τοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
ἐπὶ τῇ δικαίᾳ φιλοτιμουμένους.— Ἐνίοις μὲν πάνυ ὀλιγα-
ἄρκει, ἐνίοις δὲ πάνυ πολλὰ οὐκ ἱκανα εἰσιν.— Λέγουσιν
Ὀμηρον πολὺν χρόνον ἐν Ἰθάκῃ τῇ νήσῳ διατρίψαι.— Οὐτε
πῦρ ἱματιῷ περιστεῖλαι δυνατόν, οὔτ' αἰσχρὸν ἀμαρτημα
χρόνῳ.

Καθωμιλημένη. Αἱ ωραὶ τοῦ ετους εἶνε τέσσαρες,
ἡ ἀνοιξίς, τὸ θέρος, τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ χειμὼν.— Σοὶ δι-
δω ὅ,τι ζητεῖς ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ μοὶ το ἐπιστρέψῃς, ὅταν
λάβω ἀνάγκην.— Ὁ Ἀγγλικὸς στόλος κατέπλευσεν εἰς τὸν
ὄρμον τοῦ Φαλήρου.— Ἡ ὁδὸς Σταδίου ἐπισκευάζεται ἔ-
νεκα τῶν εορτῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΒ΄.

Γενικά τινα τοῦ πνευματισμοῦ

Τὸ πνεῦμα τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττουσι καὶ αἱ ἄλλα
πτώσεις, π. χ. ἴδιος, ἰδίῳ, ἰδιοί, ἰδίους· ὄλος, ὄλου, ὄλω,
ὄλον, ὄλοι, ὄλων, ὄλοις, ὄλους.

Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστώτος φυλάττουσι καὶ οἱ λοιποὶ χρό-
νοι· π. χ. αἶρω, ἤρουν, ἤρηκα, ἤρήκειν· ἄγω, ἤγον, ἄξω,
ἤγαγον, ἤχα, ἤχειν.

Τοῦ κανόνος ὁμοῦς τούτου ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις τινές·
π. χ. ὁ ἐνεστώς ἔχω φιλοῦται, ἐν ᾧ ὁ μέλλων αὐτοῦ ἔξω
δασύνεται.

Τὸ πνεῦμα τῶν πρωτοτύπων, φυλάττουσι καὶ αἱ *παράγωγοι* λέξεις· π. χ. ἄγω, ἀγωγή, ἀγωγὸς κτλ. ἁμαρτάνω, ἁμαρτωλός, ἁμάρτημα, κτλ.

Ἐξαιρέσεις. Καὶ τοῦ κανόνος τούτου ἐπ' ἴσης ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις τινές· π. χ. αἱ λέξεις ἱστωρ, ἱστορία, κτλ., δασύνονται, ἐν ᾧ ἡ λέξις οἶδα, ἐξ ἧς παράγονται, φιλοῦται.

Ἐπ' ἴσης δασύνονται τὸ *ἰδρώς*, καίτοι παράγεται ἐκ τοῦ ἰδος, τὸ *εἰρμός* ἐκ τοῦ εἶρω, τὸ *ἡμέρα* ἐκ τοῦ ἡμαρ. Τὸ δὲ *ἔδαφος* φιλοῦται, καίτοι παράγεται ἐκ τοῦ ἔζομαι, τὸ ὁποῖον δασύνεται, ἐπ' ἴσης τὸ *ὄπαδός* ἐκ τοῦ ἔπομαι.

ὑπάρχουσι δὲ καὶ διαφορούμεναι λέξεις ὡς ἡλιος καὶ ἡλιος, (ἐξ οὗ ἀπηλιώτης, ἀντήλιος), ἵππος καὶ ἵππος, (ἐξ οὗ Κράτιππος, Ἀρίστιππος καὶ Λεύκιππος), ἄμμος καὶ ἄμμος, (ἐξ οὗ ὑφαμμος, καθαμμίζω), ἀρμόζω καὶ ἀρμόζω, (ἐξ οὗ ἱππαρμοστής).

Καὶ ἡ κοινὴ δὲ γλῶσσα λέγει μὲν τὰ ἀπλᾶ αὔριον καὶ ἔτος μετὰ ψιλῆς, ἐν τούτοις τὰ σύνθετα σχηματίζει *μεθαύριον* καὶ *ἐφέτος*.

Ἀσκησις

Ἀρχαία. Τὰγαθὰ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὄντως ἀγαθὰ, τοῖς δὲ κακοῖς κακά.—Διογένης ἄσωτον ἦτει μνᾶν, ὃ δ' εἶπε, διὰ τί τοὺς μὲν ἄλλους τριώβολον, ἐμὲ δὲ μνᾶν αἰτεῖς;—Αἰδοῦς παρὰ πᾶσιν ἄξιός ἐσει, ἐὰν πρῶτον ἄρξῃ σαυτὸν αἰδεῖσθαι.—Ἀγαθὸς βασιλεὺς σκοπεῖ, ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἔξουσιν, (ἔχω) οἱ δ' ἄλλοι μηδὲν ἀδικηθήσονται.—Τὰ ἁμαρτήματά σου (ἁμαρτάνω) πειρῶ μὴ λόγοις ἐπικαλύπτειν, ἀλλὰ θεραπεύειν ἐλέγχοις.—Ἐν τῷ σώματι βούλει δυνατός εἶναι, γυμναστέον τὸ σῶμα σὺν πόνῳ καὶ ἰδρῶτι (ἐκ τοῦ ἰδος).

Καθωμελιμένη. Ἡ ἱστορία (οἶδα, ἀλλ' ἴστωρ, ἱστορία) εἶνε μάθημα ὠφελιμώτατον, σύναμα δὲ καὶ λίαν εὐχάριστον. — Αἱ ἁμαρτίαι (ἁμαρτάνω) τῶν γονέων παιδεύουσι τὰ τέχνα. — Οἱ ὁπαδοί (ἐπομαι) μου θ' ἀκολουθήσωσι πανταχοῦ ἀψηφόντες πάντα κίνδυνον. — Μεθαύριον (αὔριον) θὰ τελεσθῶσιν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἐν τῷ Σταδίῳ. — Ἐφέτος (ἐτος) ὁ χειμὼν εἶνε δριμύτατος. — Τὸ ἔδαφος (ἐζομαι) ἦτο πολὺ ἀνώμαλον, καὶ ἔδαπανήθησαν πολλὰ χρήματα, ὥπως ἰσοπεδωθῇ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΓ'

Περὶ τοῦ ρ

Τὸ ρ εὐρισκόμενον ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως λαμβάνει δασεῖαν. π. χ. ῥίπτω, ῥάπτω. Ἄν ὅμως ἡ ἐπομένη συλλαβὴ ἀρχηται· πάλιν ἀπὸ ρ, τότε τὸ πρῶτον φιλοῦται π. χ. Ῥᾶρος, Ῥαριάς.

ΣΗΜ. Οἱ παλαιοὶ γραμματικοί, διὰν συμπέσωσι δύο ρ ἐν μέσῳ λέξεως, φιλοῦσι τὸ πρῶτον καὶ δασύνουσι τὸ δεύτερον· π. χ. ῥίπτω, ῥῥῶπτον· τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν εἶνε ἐν χρήσει σήμερον.

Τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἀρχονται ἀπὸ ρ μετὰ τὴν αὐξησιν διπλασιάζουσι τὸ ρ· π. χ. ῥάπτω, ῥραπτον.

Καὶ μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν δέ, ὅστις γίνεται διὰ τοῦ ε, διπλασιάζεται τὸ ρ· π. χ. ῥίπτω, (παρακείμενος) ῥριμμαι.

Ἐν δέ τῃ συνθέσει διπλασιάζεται τὸ ρ, ἐὰν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς φωνῆεν βραχὺ καὶ τὸ δεύτερον ἀρχηται ἀπὸ ρ· π. χ. περιρρέω (περὶ—ῥέω), ἐπίρρημα, (ἐπὶ—ῥῆμα.)

Ὅταν ὅμως τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς δίφθογγον, τότε δὲν διπλασιάζεται τὸ ρ· π. χ. εὐρυθμος (εὐ—ῥυθμός), εὐρωστος (εὐ—ῥώννυμι).

Ἑκαστησις

Ἀρχαία. Τῷ Ἡρακλεῖ ῥόπαλον καὶ λεοντὴν προσάπτουσι.—Σεισμοὶ τινες οὐ πρότερον ἔληξαν πρὶν ἢ διαρραγῆναι (διὰ—ρήγνυμι) τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἐγένοντο.—Πᾶς ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εὐρυθμίας (εὖ—ρυθμός) δεῖται.—Τοῦτο μὲν τὸ ὑπόδημα ἔρραφας (ῥάπτω—ἔρραφα—ἔρραμαι) μὲν οὐ, ὑπεδήσατο δὲ Ἀρισταγόρας.—Σὺ μὲν ἐμηχανεύθης, ἔφερε δὲ εἰς πέρας ὁ Ἀρισταγόρας.—Λέγεται κύκλῳ περιρραῖσαι (περί—ρέω) τὸ πῦρ.—Λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμμένα (ρίπτω) οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

Καθωμιλημένη. Ῥᾶρος ἐκαλεῖτο ὁ πάππος τοῦ Τριπολέμου ἐν Ἐλευσίνι. Ἀπ' αὐτοῦ δὲ ὠνομάσθη τὸ Ῥάριον, πεδιάς ἐν Ἐλευσίνι, ὅπου ἐσπάρη ὁ πρῶτος σίτος καὶ ἐγένετο ἡ ἱερὰ σπορά· ἐπ' ἰσῆς ὠνομάσθη ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἡ Δημήτηρ Ῥαριάς.—Δὲν ἀπερρίφθησαν (ἀπο—ρίπτω) πέντε μόνον μαθηταὶ κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, ὥς μοι ἔλεγε, ἀλλὰ δέκα.—Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔχει εὐροῖαν λόγου.—Τὸ ἐναντίον τῆς λέξεως εὐρωστος εἶνε ἡ λέξις ἄρρωστος.—Ἐν Χίῳ κατὰ τὴν τελευταίον σεισμὸν κατέρρευσαν (κατὰ—ρέω), πλείστα οἰκίαι.—Τὰ πάντα διερρυθμίσθησαν (διὰ—ρυθμίζω) κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις σου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΔ'

Περὶ τελικῶν συμφώνων καὶ περὶ εὐφωνικῶν γραμμάτων.

Πᾶσα λέξις πρέπει νὰ λήγῃ εἰς φωνήεν ἢ εἰς δίφθογγον ἢ εἰς ἓν τῶν συμφώνων ν, ρ, σ, (ξ, ψ), δηλ. αἱ Ἑλληνικαὶ

λέξεις δὲν εἶνε δυνατόν νά ἔχωσι ληκτικὸν σύμφωνον ἄλλο ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω. Καλοῦνται δὲ τὰ σύμφωνα ταῦτα **τελικά**.

Ἐξαιροῦνται ἡ πρόθεσις **ἐκ** καὶ τὸ ἐπίρρημα **οὐκ** (οὐχ).

Εὐφωνικὰ γράμματα

Εὐφωνικὰ γράμματα εἶνε τὰ **ν, κ, (χ), σ** λέγονται δ' εὐφωνικά, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὰ εἰς πάλαιαί χάριν εὐφωνίας.

Εὐφωνικὸν ν

Τὸ εὐφωνικὸν **ν** προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ τέλος, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος, αἱ **ἐξῆς** λέξεις :

α. Αἱ δοτικαὶ πληθυντικαὶ τῆς **γ'** κλίσεως, αἵτινες λήγουσιν εἰς **σι, ξι, ψι, π. χ.** ταῖς γυναιξὶν ἐκείναις, τοῖς ἄρχουσιν ἡγοῦσε τοῦτο, τοῖς Ἀραβῶν ἐκείνοις.

β. Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς **σι** καὶ αἱ λέξεις **εἴκοσι, πέρυσι** καὶ **παντάπασι, π. χ. πέρυσιν ἦλθεν, εἴκοσιν ἄνδρες, Ἀθήνησιν οἰκῶ**.

γ. Τὸ **γ'** ἐνικὸν καὶ τὸ **γ'** πληθυντικὸν πρόσωπον τῶν ῥημάτων, τὸ ὅποιον λήγει εἰς **σι** (π. χ. **τίθησι, τύπτουσι**), τὸ **γ'** ἐνικὸν πρόσωπον τὸ λήγον εἰς **ε** (π. χ. **ἔλεγε, ἔπρατε**) καὶ τὸ **ἐστί, π. χ. λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἔφυγεν ὁ Ἀνδρέας, καλὸς ἐστὶν οὗτος**.

δ. Τὰ οὐδέτερα τῶν ἀντωνυμιῶν τοσοῦτος, τοιοῦτος καὶ τηλικούτος· π. χ. **τοιοῦτον ὄμμα, τοσοῦτον ἄθροισμα**.

ΣΗΜ. Ἐπ' ἴσης τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς λαμβάνει τὸ **ν** ἐπὶ κράσεως αὐτῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου **π. χ.** τὸ αὐτὸ εἰπεῖν = **ταῦτόν εἰπεῖν**.

ε. (') προσχηματισμὸς **ε** τῶν δεκτικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ

ἐπιρρημάτων, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη **σ'** π. χ. οὕτως ὁ ἄνθρωπος, ἐκείνο**σ'**ν ἔλεγεν.

ΣΗΜ. Τὸ **ν** ἐτίθετο κατ' ἀρχὰς ἀδιαφόρως καὶ πρὸ συμφώνου καὶ πρὸ φωνήεντος, ὡς μαρτυροῦσι τοῦτο παλαιοὶ γραμματικοὶ καὶ διάφοροι ἐπιγραφαί· βραδύτερον δὲ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας ἐκάνοντο ἡ θέσις αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἄνω κανόνας.

ἝΑσκησις

Ἀρχαία. Ἡ φύσις τὰς μὲν λέουσι δῶκεν ἀλκὴν καὶ ταχύτητα, ταῖς δ' ἀλώπεξι πανουργίαν. — Ἡ μωρία δίδωσιν ἀνθρώποις κακά. — Φίλος πάντων τῶν ἀγαθῶν μεταδίδωσι φίλῳ. — Θεὸς τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται. — Εἴκοσιν ἄνθρωποι ἐξῆλθον τῆς πόλεως. — Τὸ ἔλαιον τοῖς φιτοῖς ἄπκσιν ἐστὶ πάγκακον καὶ ταῖς θριξὶ πολέμιον, πλὴν ταῖς τοῦ ἀνθρώπου. — Θηρεύουσι τοῖς μὲν κυσὶ τοὺς λαγῶους οἱ κυνηγοί, τοῖς δὲ ἐπαίνους τοὺς ἀνοήτους οἱ πολλοί. — Τοσοῦτον ἰσχυρότερον ἡ ὁμόνοια, ὅσον εὐκαταγώνιστον ἡ στάσις. — Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν, ὥς τῆς τελευτῆς αἰσθησιν λαμβάνομεν. — Ταῦτόν ἐστιν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκυρίου σκάφος ἐρμίζειν καὶ ἐκ φαύλης γνώμης ἐλπίδας.

Καθωμιλημένη. Δὲν ἐννοῶ ποντιάσιν εἰς ταῦτα νὰ λάβῃς μέρος, διότι μεθ' ὅλα τὰ εἴκοσιν ἔτη σου εὗρίσκεσαι εἰσέτι ἐν νηπιῳδαὶ δυστυχῶς καταστάσει. — Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι πρέπει μετὰ τῆς βοηθείας τῶν θεῶν νὰ ποιῶμεθα ἀρχὴν παντὸς ἔργου. — Λέγουσιν ὅτι νέαι καταστροφαὶ ἐπῆλθον εἰς τὴν σταφίδα τῆς Κορίνθου ἕνεκα τῶν βροχῶν. — Οὐδὲν ἔπρατεν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ πατρὸς του. — Πέρυσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἤμην ἀσθενής. — Ἡ Λουκία ἀνεχώρησε μετὰ τῆς μητρὸς τῆς Σοφίας εἰς Βιέννην.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΕ'

Περὶ εὐφωνικῶν γραμματέων.

(συνέχεια)

Εὐφωνικὸν κ

Τὸ οὐ εὐρισκόμενον πρὸ φωνήεντος φιλουμένου προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν κ, πρὸ δὲ δασυνομένου τὸ χ (οὐκ ἔχω, οὐκ ἔξω).

ΣΗΜ. Κατ' ἄλλην ὁμως γνώμην ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς τὸ κ καὶ ἀπεβλήθη πρὸ συμφώνου.

Εὐφωνικὸν ς

Ἡ πρόθεσις ἐκ καὶ τὸ ἐπίρρημα οὕτω πρὸ φωνήεντος λαμβάνουσι τὸ ς (ἐκ+ς=) π. χ. ἐξ Ἀθηνῶν, οὕτως εἶπον, ἐκ Ναυπλίου, οὕτω λέγεται.

ΣΗΜ. Κατ' ἄλλους πάλιν ἡ πρόθεσις ἐξ καὶ τὸ ἐπίρρημα οὕτως ἀποβάλλουσι πρὸ συμφώνου τὸ ς καὶ γίνονται ἐκ, οὕτω.

Παρὰ τοῖς μὴ Ἀττικοῖς τὸ ς ἐτίθετο πρὸ φωνήεντος καὶ εἰς τὰς λέξεις μέχρι καὶ ἄχρι π. χ. μέχρις ἐσχάτων.

Ἀσκήσεις

Ἀουχαία. Ὁ πάπυρος φύεται οὐκ ἐν τῷ βάθει τοῦ ὕδατος· μήκος δ' ἔχει οὐχ ὑπὲρ δέκα πήχεις.—Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς μνημονεύομεν, ὥς τῆς τελευτῆς αἰσθησιν λαμβάνομεν.—Ἐξ ὅσων ἤκουσα τὰ πάντα βαίνουσι καλῶς.—Οὐ πολυτελὴς τράπεζα τὸν ἡδὺν γεννᾷ βίον, ἀλλὰ νήφων λογισμός.—Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολύ.—Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ Ποτιδαίας τριταῖοι ἀφίκοντο.—Οὐκ ἔστι σοφίας κτῆμα τιμιώτερον.

Καθωμιλημένη. Ἐξ Ἀθηνῶν μετέβην εἰς Κόρινθον καὶ ἐκ Κορίνθου εἰς Πάτρας· οὕτως ἐξετέλεσα τὸ σκοπούμενον.— Οὕτω φερόμενος ἔσο βέβαιος, ὅτι εἶσαι τοῖς πᾶσιν ἀγαπητός· ἄλλως οἱ πάντες θά σε ἀποστρέφονται.— Ἐκ τίνος παρακινούμενος ἀφορμῆς ἐπέπληξας τόσον σκαιῶς τὸν δυστυχῆ ἐκείνον ἀμαξηλάτην;

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΣ'.

Περὶ συναιρέσεως

Δύο φωνήεντα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἀλλεπάλληλα, (δηλ. τὸ ἐν νὰ ἔρχεται κατόπιν τοῦ ἄλλου) ἢ φωνήεν καὶ δίφθογγος δυνατόν νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς ἓν μακρὸν φωνήεν ἢ εἰς μίαν δίφθογγον. Ἡ τοιαύτη συγχώνευσις καλεῖται *συναίρεσις*· π. χ. ἡ λέξις *πλοῦς* παρήχθη ἐκ τοῦ *πλό-ος*, ἢ λέξις *Ξενοφῶν* ἐκ τοῦ *Ξενοφά-ων* καὶ ἡ λέξις *ᾠδὴ* ἐκ τοῦ *ᾠ-οιδή*.

Ἡ συλλαβὴ δὲ ἢ ἡ λέξις, ἐν τῇ ὁποῖα γίνεται ἡ τοιαύτη συναίρεσις, λέγεται *συνηρημένη*.

Ἰ. Ασκήσεις

Ἀρχαία. Ὁ τῶν σοφῶν νοῦς (νό-ος), ὥσπερ χρυσός, βαρὺς ἔχει μέγιστον.—Κρεῖττον σιωπᾶν (σιωπάειν) ἢ λαλεῖν μάτην.—Ὁ ῥοῦς (ρό-ος) τοῦ Μαιάνδρου τοσοῦτόν ἐστι σχολιός, ὥστε πάντα τὰ σχολιά ἐξ ἐκείνου καλεῖσθαι.—Οἱ τὴν γῆν (γέ-αν) οἰκοῦντες (οἰκέ-οντες) τῆς θαλάσσης ποθοῦσιν (ποθέ-ουσιν), οἱ δὲ πλείοντες πρὸς τὴν γῆν ἀφορῶσι.

Καθωμιλημένη. Αἱ λέξεις νοῦς καὶ πλοῦς παρήχθησαν ἐκ τῶν νόος καὶ πλόος· καὶ τὰ μὲν νοῦς καὶ πλοῦς εἶνε ἡ

συνηρημένη μορφή τῶν λέξεων, τὰ δὲ ῥόος καὶ πλόος ἢ ἀσυναίρετος. — Τὰ μὲν νεῦρα καὶ τὰ ὀσιᾶ (ὀστέ-α) τοῦ ἀνθρώπου εἶνε φθαρτά, ὁ δὲ νοῦς (νό-ος) ἀθάνατος. — Ὁ Ξενοφῶν (Ξενοφάων) ἐκαλεῖτο Ἀττική μέλισσα διὰ τὴν γλυκύτητα τῆς ἐρμηνείας. — Ὁ Ἡρακλῆς (Ἡρακλέ-ης), ἀφ' οὗ ἐπετέλεσε τοὺς δώδεκα ἄθλους, προσεδέξατο τὴν ἀθανασίαν.

GYMNASMA KZ'.

Περὶ συναιρέσεως

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὴν συναίρεσιν.

Ἡ συλλαβή, ἣτις προκύπτει ἐκ συναιρέσεως, **λαμβάνει περισπωμένην**, ἐὰν εἴχῃ τὸν τόνον τὸ πρῶτον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων αὐτῆς· π. χ. ποιῶ (ποιέ-ω), πλοῦς (πλό-ος), αἰδοῦς (αἰδό-ος), ὀστοῦν (ὀστέ-ον). (Εἰς τὸ ποιέ-ω τονίζεται τὸ ε, δηλ. τὸ πρῶτον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων).

ΣΗΜ. Ἐξαιρεῖται καὶ λαμβάνει ὀξεῖαν ἀντὶ περισπωμένης ἢ κατάληξις ω τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνηρημένων τῆς β' κλίσεως· π. χ. τὼ νῶ (νό-ω), τὼ πλῶ (πλό-ω). Ἐπ' ἴσης ἐξαιρεῖται καὶ λαμβάνει ὀξεῖαν ἢ ἐνική αἰτιατική τῶν εἰς ω ληγόντων θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως· π. χ. ἡ πειθῶ — αἷτ. τὴν πειθῶ (πειθῶ-α), ἐν ᾧ τὰ εἰς ως τῆς αὐτῆς κλίσεως σχηματίζονται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα· π. χ. ἡ αἰδῶς — (αἷτ.) τὴν αἰδῶ (αἰδό-α) μετὰ περισπωμένης.

Λαμβάνει ὀξεῖαν ἢ συλλαβή, ἣτις προκύπτει ἐκ συναιρέσεως, ἐὰν εἴχῃ τὸν τόνον τὸ δεύτερον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων· π. χ. ἐστῶς (ἐστα-ώς), δῆς (δα-ῖς).

ΣΗΜ. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπ' ἴσης λαμβάνει ὀξεῖαν καὶ οὐχὶ περισπωμένην τὸ ἐκ συναιρέσεως προερχόμενον φωνήεν, ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε

μακρά, διότι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐφαρμόζονται οἱ γενικοὶ κανόνες περὶ τονισμοῦ, περὶ ὧν εἵπομεν ἀνωτέρω· π. χ. εἰς τὸ ἐδηλούμην (ἐδηλο-όμην) ἡ συλλαβὴ οὐ ὀξύνεται, διότι μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγοῦσης τονιζομένη ὀξύνεται.

Ἄσκησις;

Ἀρχαία. Ζημίαν (αἰρέου) ^{1 2} μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν.—Χρή τῶν τελευτώντων (τελευτα-όντων) ^{1 2} ἔκκαστον τιμά-ειν) ^{1 2} μὴ δακρύοις μήτε οἷκτοις, ἀλλὰ μνήμῃ ἀγαθῇ.—

Ὡ παῖ, σιώπα (σιώπα-ε) ^{1 2} πόλλ' ἔχει σιγὴ καλὰ.—Πολλοὶ πρίν μὲν πεινῇν (πεινά-ειν) ἐσθίουσι, πρίν δὲ δινῇν (διψά-ειν) πί-νουσι.—Παισὶν αἰδῶ (αἰδό-α) χρὴ πολλὴν οὐ χρυσὴν καταλεί-πειν.—Δύο ἤκειν ἔφη Θεμιστοκλῆς θεοῦς κομίζων, Πειθῶ (πει-θό-α) καὶ Βίαν.—Ἀνδριάς μὲν ἐπὶ βάσει, σπουδαῖος δὲ ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς προαιρέσεως ἐστὼς (ἐστα-ὼς) ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι.—Εἰς τὴν Ἀργώ, τὴν πρώτην τῶν Ἑλλήνων μακρὰν ναῦν, εἰσέβη καὶ ὁ Ἡρακλῆς.

Καθωμιλιμένη. Τὴν Κλωθῶ (Κλωθό-α), τὴν Λάχεσιν καὶ τὴν Ἀτροπον ἐκάλουν Μοίρας.—Ὡ νεανία, ἔχε πάντοτε σύντροφον τὴν αἰδῶ (αἰδό-α), οὐδέποτε δὲ θά μετανόησής.—Ἡ λέξις παῖς περισπᾶται, διότι τονίζεται τὸ πρῶτον τῶν συναι-ρεθέντων φωνηέντων (πά-ις), ἡ δὲ λέξις φῶς ^{1 2} ὀξύνεται, διότι τονίζεται τὸ δεύτερον (φω-ίς)· ὑπάρχει δὲ καὶ φῶς περι-σπώμενον, ὅπερ παράγεται ἐκ τοῦ (φά-ος).—Ἐτιμώμην (ἐτι-μα-όμην), ἐποιούμην (ἐποιε-όμην), ἐδηλούμην (ἐδηλο-όμην), εἶνε παρατατικοὶ τῶν συνηρημένων ῥημάτων τιμῶμαι, ποιῶμαι, δηλοῦμαι.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΗ'

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὴν συναίρεσιν

(συνέχεια)

Δὲν λαμβάνει δὲ τόνον ἡ συλλαβή, ἣτις προκύπτει ἐκ συναίρέσεως, ἂν πρὸ τῆς συναίρέσεως οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ δεύτερον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων ἐτονίζετο π.χ. ποίει (ποίη-ε), δήλου (δήλο-ε).

Ἑξάρεσις. ^{1 2} Ἐν τούτοις τὸ κανοῦν (κάνε-ον) = κάνι-στρον καὶ τὰ εἰς εὐς (οὐς), τὰ σημαίνοντα τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται, τονίζουσι τὸ ἐκ συναίρέσεως προκύπτον φωνῆεν, καί-τοι ἐκ τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε τὸ δεύτερον τονίζεται π.χ. χρύσε-ος (χρυσοῦς), ἀργύρε-ος (ἀργυροῦς), πορφύρε-ος (πορφυροῦς).

^{1 2} Τὰ σύνθετα ἐπίθετα (εὔνους, εὐπλους, δύσνους κτλ.) φυλάττουσι τὸν τόνον τῆς ὀνομαστικῆς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις παρὰ τὸν κανόνα π.χ. εὔνους (εὔνο-ος), γεν. τοῦ εὐνό-ου ^{1 2} εὔνου, καὶ οὐχὶ εὐνοῦ, ὡς ἔπρεπε νὰ τονισθῇ συμφώνως πρὸς τὸν κανόνα, τὸν ὅποιον ἀναφέρομεν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ προηγουμένου ΚΒ'. γυμνάσματος.

Ἡ ἐκ συναίρέσεως προκύπτουσα συλλαβὴ εἶνε μακρά. Ἐν τούτοις παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον τὰ σύνθετα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως ἔχουσι βραχεῖαν ὡς πρὸς τὸν τονισμόν τὴν κατάληξιν οἰ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν π.χ. (εὐπλους) εὐπλοι (εὔνους) εὔνοι κτλ.

ΣΗΜ. Κατ' ἄλλην ὁμως γνώμην δὲν γίνεται συναίρεσις εἰς τὸ εὐ-πλοι καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλὰ συγκοπὴ τοῦ ο (εὐπλοι εὐ-ιλ-ο-οι)

Ἐσκήσεις

Ἀρχαία. Ὁρέγου φίλων εὐνων (εὐνό-ων).—Λόγος εὐνους
(εὐνο-ος) ἐπικουφίζει τὴν λύπην.—Μειράκιον πλούσιον καὶ
ἀπαίδευτον χρυσοῦν (χρυσέον) ἐστὶν ἀνδράποδον.—Τὸ Ἀτλαν-
τικὸν πέλαγος ἐν στενοπόρῳ στόματι ταῖς Ἡρακλείαις στή-
λαις τὴν εἵσροον (εἵσρο-ον) εἰς τὴν θάλασσαν ποιεῖται.—Οἱ
ἀγαθοὶ τοῖς ἀγαθοῖς εὐνοὶ (εὐνο-οι) εἰσι.
Καθωμιλημένη. Ὁ θάνατος λέγεται χαλκοῦς (χάλ-
κε-ος) ὕπνος.—Ἡ λέξις καοῦν (κάνε-ον-καοῦν) σημαίνει
κάνιστρον, καλάθι.—Παρατηρεῖς τὸ ὥραϊον ἐκεῖνο χρυσοῦν
(χρυσοῦν—χρύσειον) κόσμημα; εἶνε δῶρον τοῦ θεοῦ μου.—
Τὸ ἀγγεῖον, ὅπερ κατασκευάζεται ἐξ ἀργύρου, πῶς λέγεται;
ἀργυροῦν (ἀργυρέ-ον).—Πόσον εἶνε πολυτελεῖ τὰ χρυσᾶ (χρύ-
σε-α) ἐκεῖνα κοσμήματα· τῇ ἀληθείᾳ δύναμαι νὰ εἰπω ὅτι
ἐμαγεύθην ἐκ τῆς θεᾶς των.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΘ'.

Περὶ κράσεως

Εἵπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἂν συγχωνευθῶσι δύο φωνήεντα εἰς
ἐν μικρὸν ἐν μιᾷ λέξει, τοῦτο λέγεται συναίρεσις· ἂν ὅμως
πρόκειται περὶ συγχωνεύσεως δύο λέξεων, ἂν ἐνωθῇ δηλαδὴ
τὸ τελευταῖον φωνήεν τῆς προηγουμένης λέξεως μετὰ
τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῆς ἐπομένης, τότε ἔχομεν τὴν
λεγομένην κράσιν· π.χ. τὰ ἀγαθὰ—τάγαθὰ, τὸ ἐλάχιστον—
τοῦλάχιστον.

ΣΗΜ. Δυνατὸν νὰ συνενωθῶσι δίφθογγος μετὰ φωνήεντος καὶ

φωνῆεν μετὰ διφθόγγου· π. χ. καὶ ἀγιθός=κἀγαθός, ἐγὼ οἶμαι=ἐγὼμαι, καὶ ἐγὼ=κἀγώ.

Σημεῖον τῆς κράσεως εἶνε ἡ *κορωνίς* (') ἣτις τίθεται ὑπεράνω τοῦ φωνήεντος, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τῆς κράσεως· π. χ. τὸ ἱμάτιοι=θιομάτιον, τὰ ὄπλα=θῶπλα, καὶ εἶτα=κᾶτα, τὸ ἐλάχιστον=τουλάχιστον, καὶ ἐκεῖνος=κἀκεῖνος, τὰ αὐτὰ=ταυτιά.

Τὸ ἐκ τῆς κράσεως προερχόμενον φωνῆεν εἶνε μακρόν· π. χ. ἰάλλα=τὰ ἄλλα.

ἡ ἀσκήσις

Ἀρχαία. Σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς (καὶ αὐτὸς ἐκδήσει σοφός.—Ὅρωμεν τοὺς ἄνδρας τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς (καὶ ἀγαθοὺς) ἐπὶ τῷ δικαίῳ φιλοτιμουμένους.—Τῶν πένων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγαθὰ (τὰ ἀγαθὰ) οἱ θεοί.—Τῶν ἀγαθῶν ἕνεκα δεῖ καὶ τᾶλλα (τὰ ἄλλα) τὰ ἡδέα πράττειν, ἀλλ' οὐ τἀγαθὰ ἕνεκα τῶν ἡδέων.—Ἀφείς τὰ φανερά μὴ δίδωκε τἀφανῆ (τὰ ἀφανῆ).—Κἀγὼ (καὶ ἐγὼ) τῷ ξύλῳ σου πατάξας διαλύσω τὸ κράνιον.—Ἐλευθέρου ἀνδρός ἐστὶν αἰεὶ τἀληθῆ (τὰ ἀληθῆ) λέγειν.

Καθωμνημένη. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο πιθανὸν νὰ ἔχω ἄδικον, διὰ πάντα ὅμως τᾶλλα (τὰ ἄλλα) μεθ' ὧν τὰ ἐπιχειρήματά σου δὲν πείθονται, ὅτι ἔχεις δίκαιον.—Ἡ λέξις ἐγὼμαι (ἐγὼ-οἶμαι) θέλει καὶ υπογεγραμμένον εἶναι, ὅπερ λαμβάνεται ἐκ τῆς διφθόγγου οἰ τῆς ἐπομένης λέξεως οἶμαι.—Ὅταν ἡ λέξις ἄνθρωπος εὐρίσκηται μετὰ δασείας, τότε προήλθεν ἐκ κράσεως τοῦ ἄρθρου ὁ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου.—Τὸ σημεῖον, ὅπερ ἐμοιάζει πρὸς φιλήν καὶ τίθεται εἰς τὸ ἐκ τῆς κράσεως προερχόμενον φωνῆεν, ὀνομάζεται κορωνίς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α'.

Περὶ κράσεως.

Ποῦ γίνεται συνήθως ἡ κράσις ;

1.. Εἰς τὸ *ἄρθρον* καὶ τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ· π. χ. τὸ ὄνομα=τοῦνομα, ὦ ἄνθρωπε=ὦνθρωπε.

2. Εἰς τὸν σύνδεσμον *καὶ*, τὴν πρόθεσιν *πρὸ*, καὶ τὸ μέντοι μετὰ τοῦ ἄν· π.χ. καὶ ἔπειτα=καῖπειτα, πρὸ—ἐλεγον=προῦλεγον, μέντοι-ἄν=μεντιῶν.

3. Εἰς τὸ *ἐγὼ* μετὰ τοῦ *οἶδα* καὶ τοῦ *οἶμαι*· π. χ. ἐγὼ-οἶδα=ἐγὼδα, ἐγὼ-οἶμαι=ἐγὼμαι.

4. Εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας *ὁ* καὶ *ἃ*· π. χ. *ὁ-ἐγὼ* =οὐγὼ, *ἃ-ἐγὼ*=ἀγὼ.

ΣΗΜ. Τὰ *οὐγὼ* καὶ *ἀγὼ* δασύνονται, διότι τῶν *ἀναφορικῶν* ἀντωνυμιῶν καὶ τοῦ *ἄρθρου* τὸ μὲν πνεῦμα μένει καὶ μετὰ τὴν κράσιν, ἡ δὲ κορωνίς ἀποβάλλεται· π. χ. *ἀνὴρ* (*ὁ-ἀνὴρ*), *οὐμός* (*ὁ-ἐμός*).

ΣΗΜ. Α'. -Επὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος τίθεται ὑπογεγραμμένον ι, ὅταν ἡ δευτέρα λέξις ἄρχηται ἀπὸ διφθόγγου, ἥτις ἔχει ι π. χ. καὶ εἶτα=καῖτα, ἐγὼ-οἶδα=ἐγὼδα.

ΣΗΜ. Β'. Ἐὰν ἡ ἐπομένη λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος δασυνομένου, τὸ φιλὸν συμφωνον τῆς προηγουμένης τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ· π. χ. τὸ ἱμάτιον=θοῖμάτιον, τὰ ὄπλα=θῶπλα.

ΣΗΜ. Γ'. Αἱ λέξεις αἱ γεγόμεναι ἐξ ἄλλων λέξεων, αἵτινες προηλήθον ἐκ κράσεως, δὲν λαμβάνουσι τὴν κορωνίδα, ἥτις εἶνε, ὡς εἵπομεν, τὸ σημεῖον τῆς κράσεως· π. χ. ἐκ τοῦ τὸ καὶ αὐτὸ ἐγένετο κατὰ κράσιν ταῦτό. Ἐκ δὲ τοῦ ταῦτο παρήχθησαν αἱ λέξεις *ταυτίζω*, *ταυτότης* κλπ. εἰς τὰς ὁποίας δὲν θὰ τεθῇ ἡ κορωνίς.

Ἀσκήσεις

Ἀρχαία. Ὅστις ὑπέχει χρυσίῳ τὴν χεῖρα *κἄν* (καὶ *ἄν*)

μὴ φῆ, πονηρὰ βουλευέται.—Σχολαστικὸς νοσοῦντα ἐπισκεπτό-
μενος ἡρώτα περὶ τῆς ὑγείας, ὃ δὲ οὐκ ἠδύνατο ἀποκριθῆναι·
ὀργισθεὶς οὖν, ἐλπίζω, ἔφη, καὶ ἐμὲ (καὶ ἐμὲ) νοσήσειν καὶ ἐλθόντι
σοὶ μὴ ἀποκριθῆναι.—Ὁ καλὸς καγαθὸς (καὶ ἀγαθὸς) ἀνὴρ τὴν
ἑαυτοῦ γνώμην ὑποτέταχε τῷ διοικοῦντι τὰ ὅλα, καθάπερ οἱ ἀγα-
θοὶ πολῖται τῷ νόμῳ τῆς πόλεως.—Καγὼ (καὶ ἐγώ), εἰ τὰ δι-
καία ποιεῖν ἐθέλετε, ἔπεσθαι ὑμῖν βούλομαι.

Καθωμιλημένη. Ἡ λέξις προῦλεγον εἶνε παρατατικὸς
τοῦ ῥήματος προλέγω, παρήχθη δὲ κατὰ κῶσιν ἐκ τοῦ προ-
ἔλεγον.—Αἱ λέξεις ἐγῶδα, ἐγῶμαι, κᾶτα ἔχουσιν ὑπογεγραμμέ-
νον ι, διότι αἱ δευτέραι λέξεις οἶδα (τοῦ ἐγῶδα), οἶμαι τοῦ
(ἐγῶμαι) καὶ εἶτα (τοῦ κᾶτα), ἄρχονται ἀπὸ διφθογγίου ἐχούσης
ι. — Τὰ ὅπλα κατὰ κῶσιν γίνονται θῶπλα. — Ἡ λέξις κᾶτα
(καὶ—εἶται) θέλει ὑπογεγραμμένον ι, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ἡ λέξις
κᾶπειτα (καὶ—ἔπειτα).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΑ΄.

Περὶ ἐκθλίψεως καὶ ἀφαιρέσεως.

Ἐκθλιψις.

Ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελευταίου φωνήεντος λέξεως προηγουμένης
πρὸ τοῦ ἀρκιτικοῦ τῆς ἐπομένης λέγεται *ἐκθλιψις* π. χ. ἐκεῖνος
δὲ ἔλεγε=ἐκεῖνος δ' ἔλεγε. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶνε ἡ ἀπό-
στροφος ('), ἥτις τίθεται ὑπεράνω τῆς θέσεως τοῦ ἐκθλιθέντος
φωνήεντος.

Τὰ ἐκθλιζόμενα δὲ φωνήεντα εἶνε τὰ ε, ο, ἄ, ἰ π. χ. κρή-
ματ' ἔχει, οἶδ' ὅτι, φήμ' ἐγώ, ὅτ' ἦλθε, γένοιτ' ἂν.

ΣΗΜ. α'. Ἐνίοτε ἐκθλίβεται καὶ ἡ βραχεῖα τελικὴ διφθογγος αι.
π. χ. φαίνετ' ἄρ' ἡμῖν, (φαίνεται ἄρα ἡμῖν).

Καὶ ἐπὶ συνθέσεως λέξεων γίνεται ἐκθλιψις, δὲν τίθεται ὁμῶς ἢ ἀπόστροφος· π. χ. μετὰ-ἔχω=μετέχω.

Δὲν ἐκθλίβονται δὲ 1) τὸ α, ι, ο, τῶν μονοσυλλάβων λέξεων· π. χ. τὰ ἔργα, πρὸ ἐκείνων κτλ. **2)** τὸ ι τῶν προθέσεων περὶ, ἄχρι, μέχρι καὶ τοῦ συνδέσμου ὅτι.

Τὸ ι τῆς προθέσεως ἐπὶ δὲν ἐκθλίβεται εἰς τὰς λέξεις ἐπιεικῆς, ἐπίορκος καὶ ἐπιούσιος.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ψιλὸν σύμφωνον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται πρὸ τοῦ ἐκθλιβέντος φωνήεντος, τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνηται· π. χ. μετὰ-ὕμῶν=μεθ' ὕμῶν. Καὶ δύο δὲ ψιλὰ σύμφωνα ἂν εὑρίσκονται, τρέπονται εἰς δασέα· π. χ. νύκτα-ὄλην=νύχθ' ὄλην. Ἐνίτε δὲ μεταβάλλεται καὶ παρεμπίπτει σύμφωνον· π. χ. τετρα-ἵππον=τέθριππον. (Τὸ τ τοῦ τρα ἐγένετο ε).

Αἱ ἀκλιτοὶ ὀξύτονοι λέξεις καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία *τινὰ* μετὰ τὴν ἐκθλιψιν ἀποβάλλουσι τὸν τόνον αὐτῶν, *αἱ κλιταὶ* ὁμῶς **ὀξύτονοι** λέξεις ἀναδιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν παραλήγουσαν· π. χ. μετὰ ὕμῶν=μεθ' ὕμῶν, πολλὰ ἔπαθον—πόλλ' ἔπαθον, ἔσχον *τινὰ* ἀγαθὰ=ἔσχον *τιν'* ἀγαθὰ.

Ἀφαίρεσις

Ἀφαίρεσις εἶνε ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος λέξεώς τινος μετὰ τὸ τελικὸν μακρὸν φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον τῆς προηγούμενης λέξεως. Σημεῖον δὲ τῆς ἀφαιρέσεως εἶνε ἡ ἀπόστροφος· π. χ. ἐγὼ ᾿φάνην (ἐγὼ ἐφάνην), ἐμοῦ ᾿πάκουσον (ἐμοῦ ἐπάκουσον).

Ἀσκησις

Ἀρχαία. Οἱ πλανῆται τοῖς ἀπλανέσιν ἀστράσιν ἀπὸ θυσμῶν ἐπ' ἀνατολάς (ἐπὶ-ἀνατολάς) ἀντιφέρονται. — Παρ' ἀνδρὸς (παρὰ-ἀνδρὸς) σοφοῦ χρή τι σοφὸν μανθάνειν. — Σω-

κράτης λαιδορούμενος οὐκ ἐχαλέπηεν, οὐδ' ἐν (οὐδὲ-ἐν) θεά-
τρῳ λαιδορηθεὶς ἡγανάκτει.—Τοῦτ' ἔστι (τοῦτο-ἐστὶ) μεγί-
στων ἐν τι, εἰ μήτε ἡμᾶς μήτε τοὺς ἡμετέρους ἡ τύχη ταράτ-
τει.—Πόλλ' ἔπαθον (πολλὰ ἔπαθον) δεινὰ δὲ τάλας.

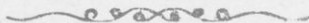
Καθωμιληνημένη. Αἰ' ὄλων (διὰ-ὄλων τούτων τῶν
μέσων κατώρθωσεν ὁ θεὸς μου νὰ προσελκύσῃ τὴν εὐνοιαν πάν-
των τῶν συμπολιτῶν του. — Ἡ τιαύτη συμφωνία εἶνε ἐπωφελὴς
δι' ἅπαντας (διὰ ἅπαντας), ὥς ἐγὼ τοῦλάχιστον φρονῶ.—
Μεθ' ὄλας (μετὰ ὄλας) τὰς παρουσιαζομένας δυσκολίας φρονῶ
ὅτι ταχέως θὰ δοθῇ πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην.

Ἑφαρμογή

(ἐπὶ συναιρέσεως, κράσεως, ἐκθλίψεως)

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα, κορωνίδες καὶ τόνοι, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Κρεῖττον σιωπᾷ ἢ λαλεῖν μάτην.—Αἱ θεράπαινοι ἐν κακοῖς
κάνεον—κανοῦν=κάνιστρον) τὸν ἄρτον προσφέρουσιν.—Ἡ λύπη
τοῖς εὐνοῖς (εὖνο-ος—εὖνοις) τῶν φίλων λόγοις θεραπεύε-
ται.—Παισὶν αἰδῶ (ἢ αἰδῶς) χρὴ πολλὴν οὐ χρυσίον καταλεί-
πειν.—Πλοῦτος ὕβριν τίττει καὶ φειδῶ (ἢ φειδῶν) βίου.—Ἀν-
δριάς μὲν ἐπὶ βάσεως, σπουδαῖος δ' ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς προαιρέσεως
εστως (ἔσταως) ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι.—Ὡ παῖ σιωπα
(σιῶπα), ποῖλ ἔχει ἢ σιγὴ καλὰ.—Ταῦτον (τὸ αὐτὸ) ἐστὶν
ἐς ἀσθενεὺς ἀγκυρίου σκάφος ὁρμίζειν καὶ ἐκ φαύλης γνώ-
μης ἐλπίδας.—Ὁ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα πολλοῦ ἀξίου ἀποδείξας,
καὶ (καὶ ἂν) ὀλίγῃ καταλίπῃ, πολλὰ ἔδωκεν.—Οἱ πλούσιοι
καὶ οἱ βασιλεῖς τιμῶντες τοὺς φιλοσόφους, ἑαυτοὺς κοσμοῦσι
κακίους.—Ὁ φθοίων ἑαυτὸν ζημιῶ.—Χρόνος αμυροὶ πάντα
καὶ εἰς λήθην ἄγει.—Ὁ Ξενοφῶν ἐκαλεῖτο Ἀττικὴ μέλισσα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν
κλίσεων, τὰ ἀριθμητικὰ καὶ τὰς ἀντωνυμίας.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΒ'.

Καταλήξεις κλίσεων

	Α'.	Β'.	Γ'.
	Ἀρσ., Θηλ.	Ἀρσ. Θηλ. οὐδ.	Ἀρσ. Θηλ. οὐδ.
Ὀν. ἄς-ης	ᾱ(ᾱ)-η	ος ον	ς —
Γεν. ου-ου	ᾱς-ης	ου ου	ος ἥ ως
Δοτ. ᾱ-ῆ	ᾱ-ῆ	ψ ψ	ι
Αἰτ. ᾱν-ην	ᾱν(ᾱν)-ην	ον ον	ν ἦ ᾱ —
Κλ. ᾱ-η(ᾱ)	ᾱ ᾱ)-η	ε (ος) ον	— —
		Δυϊκός	
		ω	ε
Ὀν. Αἰτ. Κλ. ᾱ		οιν	οιν
Γεν. Δοτ. αιν		Πληθυντικός	
		οι ᾶ	ες α
Ὀν. αι		ων ων	ων
Γεν. ων		οις οις	σι(ν)
Δοτ. αις		ους ᾶ	ς (ᾶς) ᾶ
Αἰτ. ᾶς		οι ᾶ	ες ᾶ
Κλ. αι			

Ὁ Δυϊκός καὶ ὁ πληθ. εἶνε δὲ αὐτὸς εἰς πάντα τὰ ὀνόματα.

Ἄσκησις

Ἄρχα. α. Ἡ φιλι-α ἐπαγγέλλεται καταφυγ-ήν καὶ βοή-
θει-αν. — Πονηρ-οῦ δεσπότη-ου οἰκέτ-αι χρηστ-οὶ οὐ γίνονται.
— Ἡ σὴ τέχν-η, παιδοτρί-βα, τῆς ὑγεί-ας καὶ τῆς εὐρωστίας
ἐστὶ πηγὴ. — Χάρι-ς μὲν χάρι-ν τίκτει, ἔρι-ς δ' ἔρι-ν. — Οἱ
πλάστ-αι τὸν μὲν Δί-α ἀναπλάττουσι γενειά-την, Ποσειδῶν α
δὲ κυανοχαίτ-ην, Ἀπόλλωνα δὲ μεираκι-ον γυμν-όν. — Ὁ αἰν-ος
τάς μὲν λύπ-ας, ὥσπερ ὁ μανδραγόρ-ας τοὺς ἀνθρώπ-ους, κοι-
μίζει, τάς δὲ φιλοφροσύν-ας, ὥσπερ ἔλαι-ον φλόγ-α, ἐγείρει.

Καθωμιγμένη. Ἡ πατρ-ίς ἡμῶν εὐρίσκεται ἐν κιν-
δύνῃ καὶ ὀφείλει πᾶς τις νὰ παράσχῃ αὐτῇ κατὰ τὸ δυνατ-όν
βοήθει-άν τιν-α. — Οἱ τελευταῖ-οι σεισμοὶ ἐπήνεγκον μεγάλ-ας
καταστροφ-ὰς καθ' ἅπασ-αν τὴν δυτικ-ήν πλευρ-άν τῆς Πελο-
ποννήσ-ου. — Ἡ Σῦρ-ος εἶνε νῆσ-ος κειμέν-η ἐν τῷ νομ-ῷ τῶν
Κυκλάδ-ων, τοῦ ὁποίου εἶνε καὶ πρωτεύουσ-α. — Κατὰ τὴν ἐν
Μαραθῶν-ι γενομέν-ην μάχην μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Περσῶν
διέπρεψεν ὁ στρατηγ-ὸς Μιλτιάδ-ης.

ΣΗΜ. Πρέπει ν' ἀσκηθῇ καλῶς ὁ μαθητὴς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν
καταλήξεων τῶν ὀνομάτων, διότι θὰ ἔλῃ ἄξιον λόγου ἐφόδιον πρὸς τὴν
ὀρθὴν τῶν ὀνομάτων γραφὴν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΓ'.

Γενικά τινὰ ἀναφερόμενα καὶ εἰς τὰς τρεῖς
κλίσεις.

Ἡ κατάληξις ας τῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων εἶνε πάν-
τοτε μακρά· π. χ. ὁ Αἰνείας, τῆς παιδείας, τὰς μούσας.

Τὸ α τῆς δοτικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ τῶν πτώσεων τοῦ δυϊκοῦ τῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων εἶνε πάντοτε μακρόν· π. χ. τῇ ἀληθείᾳ, τὴ μάυσα (ὀνομαστικὴ τοῦ δυϊκοῦ).

Τὰ δίχρονα ἐν τέλει τῶν οὐδετέρων εὐρισκόμενα, ἂν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναιρέσεως, εἶνε βραχεά· π. χ. τὰ μῆλα, τὸ πρᾶγμα, τὸ πέπερι, τὰ σώματα.

Αἱ καταλήξεις τῶν πλαγίων πτώσεων ι, σ, ας τῆς γ' κλίσεως εἶνε βραχεῖαι· π. χ. τῷ λαμπτήρι, τὴν ὄϊνα, τοὺς κρατήρας, τὰς κηλίδας.

· Α Θ Κ Η Σ Ι Σ .

· Ἀρχαία. Ξενοφῶν ἐκαλεῖτο Ἀττικὴ μέλισσα γλυκύτητι τῆς ἐρμηνείας.—Τῆς παιδείας αἱ μὲν ῥίξαι πικραί, οἱ δὲ καρποὶ γλυκεῖς.—Αἰνείας τὸν πατέρα Ἀγχίστην ἔσφρε φέρων ἐπ' ὤμων.—Ἑρμῆς δὲ τῆς Μαίας πτερὰ εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πρὸς τοῖς ποσὶ.—Τῇ ἐπιμελείᾳ πάντα δοῦλα γίνονται, τῇ δ' ἀμελείᾳ πάντα δυσχερῆ φαίνεται.—Ἡ φύσις τοῖς μὲν λένουσιν ἔδωκεν ἀλήτην καὶ ταχύτητα, ταῖς δ' ἀλώπεξι πανουργίαν.—Ἡ θάλαττα θῆρας μεγίστους τρέφει καὶ φυτεύματα.—Τάφος κοινὸς χώρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσι.

Καθωμισμένη. Τῇ ἀληθείᾳ ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἦτο λαμπρά.—Τὸ πέπερι, τὸ σίναπι καὶ τὸ κιννάβρι εἶνε ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως.—Παρὰ τὴν Σαλαμίνα ἐγένετο ἡ περίφημος ναυμαχία μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Περσῶν, καθ' ἣν ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ἕλληνες.—Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξετασθῇ τὸ πρᾶγμα μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ὥστε νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἀπενκατὶόν τι.—Οἱ Ἀττικοὶ δὲν μετεχειρίζοντο καὶ ἐπὶ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων διὰ τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν τὸ θηλυκὸν ἄρθρον τὰ, ἀλλὰ τὸ ἀρσενικὸν τῷ, ὡς λ. χ. τὴ μοῦσα, τὴ κοκία.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΔ'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν πτώσεων.

Ἐν τῷ τονισμῷ τῶν πτώσεων ἐφαρμόζονται οἱ ἑξῆς κανόνες :

Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τονιζόμεναι ἐπὶ τῆς ληγούσης **ὀξύνονται** π. χ. ἡ ἀρετή, τὴν τιμήν, τὰς ποινάς, ὁ ποιμὴν, ἡ ὁδός, τὰς ὁδοὺς.

Ἡ μακροκατάληκτος γενικὴ καὶ δοτικὴ τονιζόμεναι ἐπὶ τῆς ληγούσης **περισπῶνται** π. χ. τῆς τιμῆς, τῶν ποδῶν, ταῖς ἀρεταῖς, ταῖς ὁδοῖς.

ΣΗΜ. Τὰ ὀξύτονα τῆς Β'. Ἀττικῆς κλίσεως ὀξύνοια τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν (π. χ. τοῦ λεῷ, τῷ λεῷ, τῶν λεῶν, τοῖς λεῷ). Ἐπ' ἱσῆς ὀξύνεται ἡ γενικὴ νεῶς (ἡ ναὺς, τῆς νεῶς κτλ.). Ἐν τούτοις τινὰ τῶν Ἀττικῶν περισπῶνται πανταχοῦ, ὡς ὁ ταῶς, γεν. τοῦ ταῶ, τῷ ταῷ, ὁ ὀρφῶς, τοῦ ὀρφῷ, τῷ ὀρφῷ, ἡ Κῶ, τῆς Κῶ, τῇ Κῷ.

Ἡ αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῆς α'. καὶ δ'. κλίσεως ἔχουσι καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ὀνομαστικῆς π. χ. ἡ μοῖρα, τὴν μοῖραν, ὦ μοῖρα, ἡ ὥρα, τὴν ὥραν, ὦ ὥρα, ὁ πῖλος, τὸν πῖλον, ὦ πῖλε.

Καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις τονίζονται εἰς ἣν συλλαβὴν τονίζεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ, ἂν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ λήγουσα π. χ. ἄνθρωπος, ἄνθρωπον, ἄνθρωπε, ἄνθρωποι, ἀλλ' ἄνθρώπου, ἀνθρώπων, ἀνθρώπους.

Ἀσκησεις.

Ἀρχαία. Ἡ ἀρετὴ ἀπλὴν καὶ βεβαίαν ὁδὸν τοῦ βίου ὑποδείκνυσι.—Τοῖς νικηταῖς ἐν ἀγῶσι δάφνης ἐδίδοτο στέφανος.—Ὁ Θεός ἐστι ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.—Παρὰ τῷ τῶν Παλληγένων δήμῳ μετὰ τὴν Λεῷ προδοσίαν

οὐκέτι ἐκηρύττετο τὸ ἐπιχώριον « Ἀκούετε, λεῶ ». — Οἱ Ἐφέσιοι πολιιορκοῦμενοι ὑπὸ Κροίσου ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νεῷ σχοινίον εἰς τὸ τεῖχος. — Ἐκτὸς τῆς νεῶς ταύτης ἀπώλετο καὶ ἑτέρα μείζων. — Οἱ μοχθηροὶ τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὕτως ἤδονται ἐπὶ τοῖς ἰδίῳις ἀγαθοῖς ὥς ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς.

Καθωμειλημένη. Ἀρχῆς κακῆς κάκιστον βεβαίως θὰ εἶνε καὶ τὸ τέλος. — Ὁ ἐνδοξος πόλεμος εἶνε προτιμότερος τῆς αἰσχυρᾶς εἰρήνης. — Οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες εἶνε εἰκόνες τῶν θεῶν. — Οἱ εὐεργέται τῶν ἀνθρώπων τιμῶν ἡξιώθησαν. — Ὁ πλοῦτος τῆς κακίας μᾶλλον ἢ τῆς καλοκαγαθίας εἶνε ὑπηρέτης. — Μεγάλη κίνησις ἐπεκράτει χθὲς ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἀθηνῶν ἕνεκα τῶν ἐκλογῶν. — Ὁ ταῶς σχηματίζει τὴν γενικὴν ταῶ, ἐν ᾧ τὸ λεῶς σχηματίζει λεῶ, ἢ γενικὴ δηλ. τοῦ μὲν πρώτου περισπᾶται, τοῦ δὲ δευτέρου ὀξύνεται.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΕ'

Κανονόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως.

Περὶ τοῦ α τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων.

Τὸ α τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως ἐνίοτε μὲν εἶνε **μακρόν**, ἄλλοτε δὲ **βραχύ**· παρατίθενται δὲ ὁμοῦ αἱ διάφοροι περιπτώσεις, ὅπως συγκρίνῃ ὁ μαθητὴς τὴν μίαν περίπτωσιν πρὸς τὴν ἄλλην.

Ἔχουσι λοιπὸν τὸ

α μακρόν

α βραχύ

A'. Ἐπίθετα.

(ᾱ)

(ᾱ)

Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα ἅτινα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν **δευτερόκλιτον** π. χ. ὠραῖος, ὠραῖα, ἅγιος, ἁγία, ὅποιος, ὅποια.

Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα ἅτινα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν **τριτόκλιτον** π. χ. πᾶς, πᾶσα, λαβών, λαβοῦσα, ποιηθεῖς, ποιηθεῖσα.

B'. Οὐσιαστικά.

Ἔχουσι τὸ **μακρόν**

1. Πάντα τὰ ἐπὶ τῆς **λη** γούσης τονιζόμενα π. χ. στοά, παρειά, χαρά, λαλιά.

Ἐξαίρεσις. Τὰ εἰς **υια** ὅμως δξύτονα ἔχουσι τὸ **α** βραχύ π. χ. ἀγυιά, ὀργυιά.

Ἔχουσι τὸ **α** **βραχύ**

1. Πάντα τὰ ἐπὶ τῆς **προ-** **παραληγουσῆς** τονιζόμενα π. χ. μάχαιρα, ἄγκυρα, Κέρκυρα, Τράπεζα.

Ἀσκησις

Ἀρχαία. Ἡ τῆς ἀρετῆς κτήσις μόνη βεβαία (βέβαιος) ἐστὶ καὶ ἀθάνατος.— Πᾶσα (πᾶς) δύναμις καὶ πᾶς πλοῦτος ὑπεῖκει τῇ ἀρετῇ.— Ἡ θεοσέδεια ἐστὶν ἀρχὴ τῆς σοφίας.— Πέτρε, Πέτρε, θεὸς τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην.— Ἡ θάλασσα θήρας μεγίστους τρέφει.— Παχεῖα (παχύς) γαστήρ λεπτὸν οὐ τίκτει νοδὺν.— Ὁ Νεῖλος πρᾶξιαν (πραῦς) τὴν φύσιν ποιεῖται.— Ἀλώπηξ ἐν παγίδι ληφθεῖσα (ληφθεῖς) καὶ ἀποκοπίσης τῆς οὐρᾶς διαδρᾶσα (διαδράς) ἀδίωτον ὑπ' αἰτχύνης τὸν βίον ἡγεῖτο.— Μόνη ἡ ἀρετὴ βεβαία (βέβαιος) ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ.

Καθωμελημένη. Τὸ **α** τῆς λέξεως ἡ ὠραία εἶνε μα-

κρόν, διότι τὸ ἀρσενικὸν ὥραϊος εἶνε δευτερόκλιτον, τῆς δὲ λέξεως ποιηθεῖσα εἶνε βραχύ, διότι τὸ ἀρσενικὸν ποιηθεῖς εἶνε τριτόκλιτον. — Ἡ χαρά μου ὑπῆρξε μεγίστη, ἅμα ἔμαθον περὶ τῆς ἀρίστης ἐπιτυχίας σου κατὰ τὰς ἐξετάσεις. — Ἡ κορυφή τοῦ ὄρους ὀνομάζεται ἀκρόρεια, ἡ δὲ βᾶσις αὐτοῦ ὑπώρειαι ἢ πρόποδες. — Πᾶσα (πᾶς) κακὴ συναναστροφή βεβαίως δὲν δύναται ἢ νὰ ἔχῃ κάκιστα ἀποτελέσματα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΣ'.

Πρῶτη κλίσις.

Περὶ τοῦ α.

(συνεχεῖα)

*Ἐπίσης ἔχουσι τὸ α μακρόν

*ἔχουσι δὲ τὸ α βραχὺ

2) Τὰ εἰς **εἰα** δισύλλαβα (μνεῖα, χρεῖα) καὶ τὰ εἰς **εἰα** ὑπερδισύλλαβα, τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν **ευω** ληγόντων ῥημάτων βασιλεία (βασιλεύω), κολακεία (κολακεύω), παιδεία (παιδεύω), δουλεία (δουλεύω).

3) Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐν τῇ παραληγοῦσῃ **φωνῆεν** π. χ. ὦρα, χώρα, θήρα, πήρα, θύρα, λύρα κτλ.

***Ἐξαιροῦνται** καὶ ἔχουσι τὸ α βραχὺ τὰ ὀνόματα χύτρου καὶ σφῆρα.

2) Τὰ εἰς **εἰα** παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς **ης** τριτοκλίτων ὀνομάτων καὶ τῶν εἰς **εὐς** ἀλήθεια (ἀληθής), εὐγένεια (εὐγενής), εὐσέβεια (εὐσεβής), εὐπείθεια (εὐπειθής), Ὀδύσσεια (Ὀδυσσεύς).

3) Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐν τῇ παραληγοῦσῃ **δίφθογγον** π. χ. σφαῖρα, μοῖρα, πείρα, προῖρα.

***Ἐξαιροῦνται** τὰ ἔχοντα ἐν τῇ παραληγοῦσῃ τὴν **δίφθογγον αὐ** π. χ. αὔρα, λαύρα, σαύρα, καὶ τὰ Αἶθρα, Φαῖδρα.

4) Τὰ εἰς **ια, εα** καὶ **οα** παροξύτονα· π. χ. σοφία, κακία, μηλέα, Τεγέα, πόα.

5) Τὰ εἰς **αια** ὑπερδισύλλαβα· π. χ. κεραία, ἐλαία, σημαία, νεολαία.

6) Πάντα τὰ πολυσύλλαβα παροξύτονα οὐσιαστικά· π. χ. παλαιστρα, ὀπώρα, ὀρχήστρα, πληθώρα, πορφύρα.

4) Τὰ εἰς **οια** καὶ **υια**· π. χ. εὐνοία, εὐπλοία, μετάνοια, μυῖα, ἀγνία, ὀργυία.

5) Τὰ εἰς **αια** δισύλλαβα· π. χ. μαῖα, γαῖα, γραῖα.

6) Τὰ **τρέποντα** τὸ α τῆς ὀνομαστικῆς ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ εἰς η· π. χ. μοῦσα-ης, γλῶσσα-ης, δίψα-ης.

Ἀ σ κ η σ ε ι ς .

Ἀρχαία. Ἡ εὐδαιμονία οὐκ ἔστι τρυφή καὶ πολυτέλεια.— Ἡ ἀχαριστία μάλα δικαίως ἦν μισητὴ τοῖς Πέρσαις.— Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὀλεθρον ἤγαγεν.— Ἡ Φαίδρα ἦν θυγάτηρ τοῦ Μίνως καὶ τῆς Περσεφόνης, σύζυγος δὲ τοῦ Θησέως.— Ἡ μηλέα δένδρον ἐστὶν εὐκαρπον.— Ἡ λέξις φθινόπωρον σύνθετός ἐστιν ἐκ τοῦ φθίνω καὶ ὀπώρα.— Ἡ μυῖα ἐξάπους οὔσα τοῖς μὲν τέτταρσι βαδίζει μόνοις, τοῖς δὲ προσθίοις δυσὶν ὥς χερσὶ χρήται.— Ἐσχατον κακὸν ἡ δειλία.

Καθωμελημένη. Αἱ λέξεις μαῖα καὶ γραῖα λέγονται δισύλλαβοι, διότι ἔχουσι δύο συλλαβάς, ἐν ᾗ ἡ λέξις ἐλαία λέγεται ὑπερδισύλλαβος.— Ἡ μήτηρ τοῦ Θησέως ἐκαλεῖτο Αἴθρα· αἴθραν δὲ προσέτι λέγομεν καὶ τὴν αἰθρίαν, δηλ. τὸν καθαρὸν ἀέρα, τὴν εὐδίαν.— Εἰπέ μοι, Χρίστε, ἐὰν προχωρήσωμεν μίαν μοῖραν πρὸς Δυσμάς, θὰ εὕρωμεν διαφορὰν τινα χρόνου ; ἐν ἄλλοις λόγοις θὰ ἔχωμεν τὴν αὐτὴν ὥραν ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ ;— Παρατηρῶ μετὰ περιεργίας τὸν σιδηρουργόν, ὁ ὁποῖος μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος κτυπᾷ τὴν σφυρὰν ἐπὶ τοῦ ἄκμονος.

Ἑ φ α ρ μ ο γ ῆ .

(Νὰ τεθῶσι πνεύματα καὶ τόνοι ὅπου δὲν ὑπάρχουσι)

Ἀρχαία. Φίλει τὴν παιδεian, τὴν σωφροσυνην, τὴν αληθειαν, τὴν ευσεδειαν.— Καὶ λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσσῃ.— Ἡ γραιο μετὰ φόβου πολλοῦ πρὸς τὸν θάνατον ἀποβλέπει.— Πλάτων εἶπε τὴν παιδεian δεύτερον ἥλιον εἶναι.— Μόνη ἡ ἀρετὴ βεβαία ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ἀτυχίαις καὶ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ.— Παχεια γαστήρ λεπτόν οὐ τίχτει νοῦν.— Ἡ μυια ἐξάπους ἐστί.— Ἐν τοῖς πολέμοις τέμνεται μὲν ἡ χώρα, πορθοῦνται δ' αἱ πόλεις.— Γαλῇ εἰσελθούσα εἰς χαλκίῳς ἐργαστήριον τὴν ἐκεῖ κειμένην ῥίνην περιέλειχε.

Καθωμελημένη. Παρατήρησον τὸν ναύτην ἐκείνον μετὰ πόσης εὐκολίας ἀνέρχεται τὴν κεραϊαν τοῦ πλοίου.— Θὰ περιμείνωμεν ἐπὶ μίαν ὥραν, ὥστε δύνασαι νὰ ἔλθῃς.— Παλαιστρα ἐκαλεῖτο ὁ τόπος, ἔνθα ἐγυμνάζοντο οἱ παλαισταί.— Ζεῖ (ζέω) χυτρα, ζῆ φιλία, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, θέλοντες νὰ ἐκφράσωσιν ὅτι ἔχει τις πολλοὺς φίλους, ἐν ὅσῳ εἶνε πλούσιος καὶ εὐτυχής.— Ἡ σφαῖρα διετρύπησε τὸν πνεύμονα τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου στρατιώτου.— Ἡ σημαία τῶν φοιτητῶν ἦτο πολυτελεστάτη.— Ἡ ελαια καὶ ἡ μηλεα εἶνε δένδρα εὐκαρπα.— Ἡ μυια εἶνε ἔντομον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΖ'.

Γενικὴ καὶ δοτικὴ ἐνικοῦ τῆς Α' . κλίσεως.

Ἀ ρ σ ε ν ι κ ᾶ .

Ἡ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἀρσενικῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως λήγει εἰς οὐ* π. χ. ὁ ποιητής, τοῦ ποιητοῦ.

Σχηματίζουνσι δὲ αὐτὴν εἰς α αἱ λέξεις μανδραγόρας, πα-
τραλοίας, ὀρνιθοθήρας καὶ τὸ βορρᾶς. Πρὸς τοῦτοις δὲ
σχηματίζουνσιν αὐτὴν εἰς α καὶ ὠρικά τινα καὶ ξενικά
ὀνόματα· π. χ. ὁ Λεωνίδα, τοῦ Λεωνίδα (καὶ Λεωνίδου), ὁ
Ὁρόντας, τοῦ Ὁρόντα κτλ.

Θ η λ ι κ ά.

Ἡ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς α ληγόντων θηλυκῶν ὀνο-
μάτων σχηματίζεται εἰς ης καὶ ἡ δοτικὴ εἰς η· π. χ. ἡ
μοῦσα, τῆς μούσης, τῇ μούσῃ κτλ.

Ἐν τοῦτοις, ὅταν πρὸ τοῦ α ὑπάρχῃ φωνῇεν ἡ ρ, τὸ α
τῆς ὀνομαστικῆς δὲν τρέπεται εἰς η· π. χ. ἡ ἀλήθεια—τῆς
ἀληθείας—τῇ ἀληθείᾳ, ἡ μοῖρα—τῆς μοίρας—τῇ μοίρᾳ.

Ἑξαιρέσεις. Ἡ λέξις μέλα σχηματίζει τὴν γενικὴν
μιᾶς καὶ τὴν δοτικὴν μιᾶ. Ἡ δὲ λέξις ἄρουρα (=χώρα,
γῆ) σχηματίζει τὴν γενικὴν ἀρούρης.

ΣΗΜ. Πρὸς τοῦτοις καὶ τὰ ἔχοντα τὸ α ἐν τῇ ὀνομαστικῇ μα-
κρόν δὲν τρέπουσιν αὐτὸ εἰς η· π. χ. Λήδα—Λήδας, Φιλομήλι—
Φιλομήλας, Ἀνδρομέδα—Ἀνδρομέδας κτλ.

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἀρχαία. Ἡ ἐπιθυμία τῆς δόξης (δόξα-ης) πολλάκις
αἰτία ἐστὶ τῆς ἀνδραγαθείας.—Τῇ ἐπιμελείᾳ (ἐπιμέλεια-ας-α)
πάντα δοῦλα γίνονται, τῇ δ' ἀμελείᾳ (ἀμέλεια-ας-α) πάντα
δυσχερῇ φαίνεται.—Ἡ νέα Καρχηδὼν κτίσμα ἐστὶν Ἀσ-
δρούδα (ὁ Ἀσδρούδας—τοῦ Ἀσδρούδα) τοῦ διαδεξαμένου
Βάρκαν τὸν Ἀνίβου πατέρα.—Πονηροῦ δεσπότη (ὁ δε-
σπότης—τοῦ δεσπότη) οἰκέται χρηστοὶ αὐτῷ γίνονται.

Ἑκαθωμιλημένη. Ἡ θεοσέβεια εἶνε ἀρχὴ τῆς σοφίας
(σοφία-ίας).—Ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος καὶ ἡ Ἰταλικὴ πε-

ριβρέχονται ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης (θάλασσα-ης).—
 Ἔνεκεν τῆς σφοδρότητος τοῦ βορρᾶ (βορρᾶς-τοῦ βορρᾶ)
 ἐπῆλθον πολλὰ δυστυχήματα.— Ἡ γενναιότης καὶ ἡ καρ-
 τερία τοῦ Λεωνίδα (Λεωνίδας—Λεωνίδα) ἐπήνεγκον τὰ
 λαμπρὰ ἐκεῖνα ἀποτελέσματα ἐν Θερμοπύλαις.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΗ΄.

Γενικὴ πληθυντικὴ τῆς Α΄. κλίσεως.

Ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ τῶν ὀνομάτων τῆς α΄. κλί-
 σεως τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. ὁ στρατιώτης—τῶν
 στρατιωτῶν, ὁ ταμίας—τῶν ταμιῶν, ἡ μοῦσα—τῶν μουσῶν.

Ἐξαίρουνται καὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης
 τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὸ ἄρσενικὸν δευτερό-
 κλιτον· π. χ. ἡ ἁγία (ἄρσενικὸν ὁ ἅγιος), γεν. πληθυντικὴ
 τῶν ἁγίων καὶ οὐχὶ τῶν ἁγιῶν.

ΣΗΜ. Ἐν τούτοις τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης ἡ γενικὴ πλη-
 θυντικὴ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων, ἅτινα ἔχουσι τὸ μὲν ἄρσενικὸν
 δευτερόκλιτον, ἀλλὰ λαμβάνοντι ὡς οὐσιαστικά· π. χ. ἡ αἰτία (ὡς
 ὄνομα οὐσιαστικόν) ἔχει γενικὴν πληθυντικὴν αἰτιῶν, ἐν ᾧ ἡ αἰτία
 (ὡς θηλυκὸν τοῦ ἐπιθέτου αἷτιος) σχηματίζει γενικὴν πληθυντικὴν
 αἰτιῶν.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγομεν αἱ κυρίαί (πληθυντικὸς τοῦ οὐ-
 σιαστικοῦ κυρία· γεν. τῶν κυριῶν, ἐν ᾧ αἱ κυρίαί (πληθυντικὸς τοῦ
 κυρία, ὡς θηλ. τοῦ ἐπιθέτου κύριος·) σχηματίζει γενικὴν τῶν κυριῶν.

Ἐξαίρουνται πρὸς τούτοις καὶ δὲν τονίζονται ἐπὶ τῆς λη-
 γούσης καὶ τὰ οὐσιαστικὰ χρήστης (=δανειστής) γεν. πλη-
 θυντικὴ *χρήστων*, ἐτησίου (=περιοδικοὶ ἄνεμοι), γεν. πληθ.
ἐτησίων καὶ ἀφύη (=σαρδέλλα) γεν. πληθ. *ἀφύων*.

ΣΗΜ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ γενικαὶ πληθυντικαὶ χρηστῶν (τοῦ
 ἐπιθέτου χρηστός) καὶ ἀφύων τοῦ ἐπιθέτου ἀφύης).

Ἀσκήσεις.

Ἀρχαία. Ὁ νεανία σιώπα· ἡ γὰρ σιωπὴ κόσμος ἐστὶ τῶν νεανιῶν (οἱ νεανίαί—τῶν νεανιῶν).—Αἱ τράπεζαι τῶν χρηστών (οἱ χρήσται—τῶν χρηστών) ἐν τῇ ἀγορᾷ ἦσαν.—Πληροῦται ὁ Νεῖλος μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτησίων (οἱ ἐτησίοι—τῶν ἐτησίων) ὥραν.—Ποσειδῶν ἀφύων (ἡ ἀφύη—τῶν ἀφύων) φορὰν Μεγαρεῦσιν ἐποίησε (=ἔστειλεν ἀφθονίαν σαρδελλῶν εἰς τοὺς Μεγαρεῖς).—Τὸ νικᾶν τὰς ἐπιθυμίας πασῶν (πᾶσαι—πασῶν) νικῶν (νίκη—νικῶν) ἡ καλλίστη.

Καθωμελημένη. Ὁ βίος τῶν μυρμήκων καὶ τῶν μελισσῶν (ἡ μέλισσα—τῶν μελισσῶν) εἶνε ἐπίπονος.—Ἀναγινώσκω μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως τὴν ἐφημερίδα τῶν Κυριῶν (Αἱ κυρίαί—τῶν κυριῶν).—Ὁ στρατιώτης σχηματίζει τὴν γενικὴν πληθυντικὴν στρατιωτῶν, καὶ ὁ νεανίας, νεανιῶν.—Εἰσῆλθομεν εἰς τὸν ναὸν πρὸς προσκύνησιν τῶν ἁγίων (ὁ ἅγιος—ἡ ἁγία—τῶν ἁγίων) εἰκόπων.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΘ΄.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ἀρσενικά.

Τὰ εἰς αἰης λήγοντα ἐθνικὰ ἔχουσι τὸ α μακρόν· π. χ. Σπαρτιάτης—Σπαρτιᾶται, Τεγεάτης—Τεγεᾶται.

Ἐπ' ἴσης ἔχουσι τὸ α μακρόν καὶ τὰ εἰς αἰης, τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων· π. χ. γενειάτης, θηλυκὸν ἢ γενειᾶτις.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἐθνικῶν ἐξαιροῦνται τινεσ, ὡς τὸ Σαρμάτης, Γαλάτης, Δαλμάτης, Σαυρομάτης καὶ Χαριμάτης, αἵτινα ἔχουσι τὸ α βραχύ.

Τὰ λήγοντα εἰς ιτης καὶ τὸ πρεσβύτες ἔχουσι τὸ ι καὶ

υ μακρά· π. χ. ὁ πολίτης—ἡ πολίτις—αἱ πολῖται, ὁ πρεσβύτες—ἡ πρεσβυτίς—αἱ πρεσβυταί.

Τὰ λήγοντα εἰς **οτης** τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων γράφονται διὰ τοῦ **ο**, ὅταν ἡ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης συλλαβὴ εἴνε φύσει ἢ θέσει **μακρά**· π. χ. τοξότης, ἱππότης, δημότης, ἀγρότης (πλὴν τοῦ δεσμώτης καὶ ἡπειρώτης). Γράφονται δὲ διὰ τοῦ **ω**, ἂν ἡ προηγούμενη τῆς καταλήξεως συλλαβὴ εἴνε **βραχεῖα**· π. χ. θιασώτης, ἡλικιώτης, ἰδιώτης, στρατιώτης, πατριώτης, ἀπηλιώτης κτλ.

Τὰ εἰς **ωτης** λήγοντα **ἐθνικά** γράφονται διὰ τοῦ **ω**· π. χ. Λαύρειον—Λαυρεώτης, Ἕπειρος—Ἠπειρώτης, Ἰταλία—Ἰταλιώτης, Σικελία—Σικελιώτης, Ἀλεξάνδρεια—Ἀλεξανδρεώτης.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Οἱ τὴν Σικελίαν κατοικοῦντες Σικελιώται παρειλήφασιν παρὰ τῶν προγόνων ἱερὰν ὑπάρχειν τὴν νῆσον Δῆμητρος καὶ Κόρης.—Ἀμελεῖσθαι δοκοῦντες οἱ στρατιῶται οἱ μὲν ἀγαθοὶ πολὺ ἂν ἀθυμότεροι γίγνοιτο, οἱ δὲ πονηροὶ ὑδριστότεροι.—Σόλων «Πῶς ἄριστα αἱ πόλεις οἰκίονται» ἐρωτηθεὶς εἶπεν «Ἐὰν οἱ μὲν πολῖται τοῖς ἄρχουσι πείθωνται, οἱ δὲ ἄρχοντες τοῖς νόμοις».—Οἱ πλάσται τὸν Δία ἀναπλάττουσι γενειάτην.—Οἱ Σπαρτιαῖται τοῖς Ἀθηναίοις βοηθήσοντες ἐν τρισὶν ἡμέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στάδια διήλθον.

Ἰκαθωμελημένη. Ἐκ τῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας εἶδομεν ἐν τῇ Ἀκαδημείᾳ, μοι ἤρεσε περισσότερον ἐκείνη, ἥτις ἀπεικονίζει τὸν Προμηθεᾶ δεσμώτην.—Πάντες οἱ συνηλικιωταί σου καὶ οἱ συμμαθηταί σου ἐπεράτωσαν τὰς σπουδὰς αὐτῶν καὶ ἔλαβον διαφόρους θέσεις, ἐν ᾗ σὺ εὗρίσκεσαι εἰσέτι ἐν ἐντελεῖ ἀπραξία.—Οἱ Τεγεᾶται ἀλλ' οἱ Δαλματαί,

δηλ. ἐν τῇ πρώτῃ λέξει τὸ α εἶνε μακρόν, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βραχύ.—Πολίτις εἶνε τὸ θηλυκὸν τοῦ πολίτης καὶ πρεσβύτις τὸ θηλυκὸν τοῦ πρεσβύτης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Μ'.

Κλητικὴ τῶν πρωτοκλίτων.

Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως λήγει εἰς **η** ἢ εἰς **α** ἀναλόγως τῆς ὀνομαστικῆς· π. χ. ὁ νεανίας—ὦ νεανία, ἡ μοῖρα—ὦ μοῖρα, ἡ τιμή—ὦ τιμή, ὁ Ἀριστείδης—ὦ Ἀριστείδη.

Ἐξαιροῦνται καὶ σχηματίζουσιν αὐτὴν ἐκ τῶν εἰς **ης** ὀνομάτων εἰς **α** ἀντὶ εἰς **η** τὰ ἑξῆς·

1. Τὰ λήγοντα εἰς **της** καὶ τὰ **ἐθνικά** εἰς **ης**· π. χ. ὁ κριτής — ὦ κριτά, ὁ Πέρσης — ὦ Πέρσα, ὁ Σκύθης — ὦ Σκύθα.

2. Τὰ σύνθετα ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς **μέτρης**—**πώλης**—**τρίβης**—**ώνης** καὶ **άρχης**· π. χ. γεωμέτρης—ὦ γεωμέτρου, βιβλιοπώλης—ὦ βιβλιοπῶλα, παιδοτρίβης—ὦ παιδοτρίβα, τελώνης—ὦ τελῶνα, γυμνασιάρχης—ὦ γυμνασιάρχα.

Τὸ **δεσπότης** σχηματίζει τὴν κλητικὴν εἰς **ᾶ** καὶ ἀναδιδάξει τὸν τόνον· ὦ δέσποτα.

Κλητικὴ θηλικῶν.

Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως ἔχει τὸν τόνον, ὃν ἔχει καὶ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π. χ. ἡ τιμή—ὦ τιμή, αἱ τιμαί—ὦ τιμαί, ἡ μοῖρα—ὦ μοῖρα, αἱ μοῖραι—ὦ μοῖραι.

Ἀσκησεις

Ἀρχαία. Ὡ νεανία (νεανίας—νεανία) σιώπα· ἡ γὰρ

σιωπή κόσμος ἐστὶ τῶν νεανιῶν.—Οὐ τῶν βιβλίων κτῆσις, βιβλιοπῶλα (βιβλιοπώλης—βιβλιοπῶλα), ἀλλὰ χρήσις παιδείας ὄργανόν ἐστιν.—Ἡ σὴ τέχνη παιδοτρίβα (παιδοτρίβης—παιδοτρίβα), τῆς υἱείας καὶ τῆς εὐρωστίας ἐστὶ πηγὴ.—Φεῦγε, ὦ ναῦτα (ναύτης—ναῦτα), βορρᾶν.—Πολίτα (πολίτης—πολίτα) ἔπου θεῶ καὶ πείθου τοῖς νόμοις.

Καθωμελημένη. Ὡ δέσποτα (δεσπότης—δέσποτα) λάβε οἶκτον δι' ἡμᾶς, διότι ὑποφέρομεν πολὺ καὶ ταλαιπωρούμεθα.—Σεβαστέ μοι κύριε γυμνασιάρχα (γυμνασιάρχης—γυμνασιάρχα) ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ σας προσφέρω ὑμῖν ἐκ μέρους ἀπάντων τῶν μαθητῶν τὴν ἀνθοδέσμην ταύτην.—Ἡ λέξις δικαστῆς σχηματίζει τὴν κλητικὴν ὦ δικαστά, διότι λήγει εἰς τῆς.—Ὡ Πέρσα, ὦ Σκύθα, εἶνε κλητικά τοῦ ἐνικοῦ τῶν ὀνομάτων Πέρσης καὶ Σκύθης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΑ'.

*Τίνα τῶν εἰς τῆς ἀρσενικῶν κλίνονται κατὰ τὴν
πρώτην κλίσιν;*

Πρωτόκλιτα ἐκ τῶν εἰς τῆς ἀρσενικῶν εἰνέ·

1. Τὰ εἰς *δης* πατρωνυμικά καὶ κύρια· Ἀτρείδης γεν. Ἀτρείδου—Μιλτιάδης -ου—Πηλείδης -ου.

ΣΗΜ. Πατρωνυμικά καλοῦνται τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πατρὸς ἢ μητρὸς καὶ σημαίνουσιν υἱόν, θυγατέρα, ἀπόγονον.

2. Τὰ εἰς *της* προσηγορικά· π.χ. πολίτης -ου, ληστής -ου.
3. Τὰ σύνθετα ἐκ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως· π.χ. ὀλυμπιονίκης (νίκη) -ου, Ἑλληνοδίκης (δίκη) -ου.
4. Τὰ ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς *τρίβης*—μέτρης—πώλης

—*άρχης* καὶ *ώνης* π. χ. παιδοτρίβης -ου, γεωμέτρης -ου, βιβλιοπώλης -ου, γυμνασιάρχης -ου, καὶ τελώνης -ου.

5. Τὰ εἰς *ης* ἔθνικὰ π. χ. Σκύθης -ου, Πέρσης -ου.

ΣΗΜ. Πρὸς τοῦτοις πρωτόκλιτα εἶνε καὶ τινὰ τῶν ἀπλῶν κυρίων ὀνομάτων π. χ. Ξ ρξης -ον, Αἰσχίνης -ου.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης (Σκύθης—Σκύθου) ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἐστὶ πολέμιον ἀνθρώποις ; αὐτοί, ἔφη, ἑαυτοῖς.—Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης (Ἀριστείδου) πολλὰ καὶ καλὰ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ διεπράξαντο.—Οἱ γεωμέτραι (γεωμέτρης -ου) θεωροῦσι πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί.—Ἔστι τοῦ κριτοῦ (κριτῆς—κριτοῦ) τῆς ὀργῆς ἀπέχεσθαι.—Ἡ ἀχαριστία μάλα δικαίως ἦν μισητὴ τοῖς Πέρσαις (Πέρσης—Πέρσου).—Μιλτιάδης (Μιλτιάδου) μόνος τῶν ἐνδόξων Ἀθηναίων κατελίπετο υἱὸν ὅμοιον τῷ πατρὶ ἢ μείζω αὐτοῦ.

Καθωμιλημένη. Ὁ Ξέρξης (Ξέρξης—Ξέρξου) θελήσας νὰ καθυποτάξῃ τὴν Ἑλλάδα ἔπαθε δεινὴν καταστροφὴν.—Ἑλλανοδίκαι (ἐλλανοδίκης—ἐλλανοδίκου) ἦσαν ἐννέα δικασταὶ Ἡεῖοι κρίνοντες περὶ τῶν ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι γυμναζομένων.—Ὅκτις ἐκ τῶν ληστῶν (ληστῆς—ληστοῦ) συνελήφθησαν χθὲς παρὰ τὴν κωμόπολιν Εὐλόκαστρον τῆς Κορινθίας.—Λέγεται ὅτι τόσον ἐτίμων τοὺς ὀλυμπιονίκας, ὥστε, ὅτε ἐπέστρεφεν ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, ἐκρήμνιζον μέρος τοῦ τείχους, τὸ ὅποτον ἐσήμαινεν ὅτι πόλις ἔχουσα τοιαύτους ἀνδρας δὲν εἶχεν ἀνάγκην τειχῶν καὶ φρουρίων.—Ὁ Ἀριστείδης (ου) καὶ ὁ Μιλτιάδης (ου) ἦσαν στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων.—Ὁ γυμνασιάρχης μετὰ τοῦ σχολάρχου, τῶν καθηγητῶν καὶ ἐλληνοδιδασκάλων μετέδωκε πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ νομάρχου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΒ΄.

Τίνα τῶν εἰς ἡς κυρίων ὀνομάτων κλίνονται καὶ κατὰ τὴν πρώτην καὶ κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν;

Ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι εἶδομεν τίνα τῶν εἰς ἡς εἶνε πρωτόκλιτα. Ἐν τῷ παρόντι γυμνάσματι ἐξετάζομεν τὰ εἰς ἡς, ἅτινα πτώσεις μὲν τινες κλίνουσι κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, ἄλλας δὲ κατὰ τὴν πρώτην.

Τοιαῦτα *ἐτερόκλιτα* καλούμενα κύρια ὀνόματα εἰς ἡς εἶνε τὰ λήγοντα εἰς *-κράτης* (Σωκράτης), *-γένης* (Διογένης), *-σθένης* (Δημοσθένης), *-νείκης* (Πολυνείκης), *-μήδης* (Διομήδης), *-φάνης* (Ἀριστοφάνης), *-χάρης* (Θυμοχάρης), *-λάμπης* (Πυριλάμπης) κλπ.

Κλίνονται δὲ τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸ ἐξῆς παράδειγμα.

Ὅν. ὁ Σωκράτης

Γεν. τοῦ Σωκράτους—ους

Δοτ. τῷ Σωκράτει—ει

Αἰτ. τὸν Σωκράτη—η (κατὰ τὴν γ΄. κλίσιν) ἀλλὰ καὶ Σωκράτην (κατὰ τὴν α΄. κλίσιν).

Πληθυντικός, οἱ Σωκράται—τῶν Σωκρατῶν—τοῖς Σωκράταις—τοῖς Σωκράταις—ὃ Σωκράται (δηλ. κλίνεται ὁλόκληρος ὁ πληθυντικός κατὰ τὴν α΄. κλίσιν).

Ἐπ' ἴσης τὰ εἰς ἡς ἐκ τοῦ ἔτος σύνθετα ἐπίθετα σχηματίζονται κατὰ τὴν γ΄. κλίσιν, ἀλλ' ἔχουσι καὶ πτώσεις κατὰ τὴν α΄. κλίσιν. Οὕτω λέγομεν ὁ πεντηκοντούτης, τοῦ πεντηκοντούτους, (κατὰ τὴν γ΄. κλίσιν), ἀλλὰ τὴν αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντικοῦ σχηματίζομεν τοῖς πεντηκοντούταις (κατὰ τὴν α΄. κλίσιν). Ὀμοίως λέγομεν τοῖς τριακοντούταις, τοῖς ἑξηκοντούταις, οἱ δωδεκαῖται, οἱ ἑπταῖται (κατὰ τὴν α΄. κλίσιν).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ἀντισθένης οἰκῶν ἐν Πειραιεὶ καθ' ἐκάστην ἡμέραν τοὺς τεσσαράκοντα σταδίους ἀνιῶν ἤκουε Σωκράτους (Σωκράτης—ους—τὸν Σωκράτη καὶ Σωκράτην).—Ἀριστῶντι Διογένει (Διογένης—ους—τὸν Διογένη καὶ Διογένην) ἐν ἀγορᾷ οἱ περιεστῶτες συνεχῶς ἔλεγον, κύον, κύον. Ὁ δέ, ὑμεῖς, εἶπεν, ἔστε κύνες, οἷ με ἀριστῶντα περιεστήκατε.—Ἀθηναῖοι Σωκράτην χαλκῇ εἰκόνι ἐτίμησαν.—Φυγαδευθεὶς Πολυνείκης (Πολυνείκης—ους—τὸν Πολυνείκη καὶ Πολυνείκην) ἐκ Θηβῶν ἦκεν εἰς Ἄργος.

Καθωμελημένη. Ὁ Ἀριστοφάνης (Ἀριστοφάνης—ους—τὸν Ἀριστοφάνη καὶ Ἀριστοφάνην—οἱ Ἀριστοφάναι) ἦτο ὁ διασημότερος κωμικὸς ποιητὴς τῆς ἀρχαιότητος.—Ἐκ τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Ἰοκάστης ἐγεννήθησαν ὁ Ἐτεοκλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης.—Ὁ Δημοσθένης (Δημοσθένης—Δημοσθένους—τὸν Δημοσθένη καὶ Δημοσθένην—οἱ Δημοσθέναι) ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος τῶν ῥητόρων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.—Ὁ Θυμοχάρης (Θυμοχάρης—ους—τὸν Θυμοχάρη καὶ Θυμοχάρην) ἦτο στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΙ'.

ΠΡΩΓΗ ΚΛΙΣΙΣ

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ὀνόματα θηλυκά.

(Περὶ τῶν εἰς αῖνα, ελη, ελλα, ια καὶ ικη)

Τὰ εἰς αῖνα θηλυκὰ ὀνόματα γράφονται διὰ τοῦ αἰ' π. χ. θεράπαινα, λέαινα, λύκαινα, ὕαινα, μέλαινα, τάλαινα, φαγέδαινα, χλαῖνα, Λάκαινα.

Ἐξαιροῦνται αἱ λέξεις γέννα, τήβεννα (καὶ γέεννα, λέξις ἑβραϊκή, τῆς ὁποίας γίνεται χρῆσις ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. Οὕτω λέγεται ἡ γέννα τοῦ πυρός, δηλ. ἡ κόλασις, ὁ ἄδης).

Τὰ εἰς **ελη** γράφονται διὰ τοῦ ε' π. χ. Ἑλλη, θυμέλη, Κυβέλη, νεφέλη, Πεντέλη, Σεμέλη, κυψέλη.

Τὰ εἰς **ελλα** γράφονται διὰ τοῦ ε' π. χ. βδέλλα, δίκελλα, θύελλα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης κανέλλα, σαροδέλλα, τρέλλα.

Τὰ εἰς **εα** ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ ε' π. χ. αἵμασιά, ἀνθρακιά, μυρμηκιά, παιδιά, σκιά, πρασιά, ροδωνιά, ἰωνιά (ἴον), σφηκιά, λαλιά, στρατιά, σποδιά. Ἐξαιροῦνται τινα, ὡς παρειά, ῥοιά, χροιά καὶ τὰ εἰς **υιά**, ἀγυιά, μητρυιά, ὄργυιά.

Τὰ εἰς **εκη** γράφονται διὰ τοῦ ε' π. χ. δίκη (Εὐρυδίκη), νίκη (Κλεονίκη, Ἑλπινίκη), φρίκη, Φοινίκη καὶ τὰ νεώτερα κύρια ὀνόματα Ἀλίκη, Βεατρίκη. Ἐξαιρεῖται τὸ θήκη (ἀποθήκη, προθήκη, διαθήκη, ὑποθήκη, προσθήκη, συνθήκη).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Σεμέλη θυγάτηρ ἦν τοῦ Κάδμου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, καὶ Ἀρμονίας, μήτηρ δὲ τοῦ Βάκχου.—Ὁ Ἑλλησποντος ἐκλήθη ἀπὸ τῆς Ἑλλης ἐν αὐτῷ θανούσης.—Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ.—Λέαινα ὀνειδιζομένη ἐπὶ τῷ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου ἕνα τίκτειν ἕνα, ἔφη, ἀλλὰ λέοντα.—Ποσειδῶν συνῆγε τὰς νεφέλας καὶ ἐτάραττε τὸν πόντον ἐμβάλλων τὴν τρίαينαν καὶ ἐκίνει πάσας τὰς θυέλας.—Ἡ Πεντέλη ὄρος ἐστὶ τῆς Ἀττικῆς.—Τῶν Λακεδαιμονίων μᾶλλον ἄγανται τὴν ἐν Θερμοπύλαις ἢ τὰς ἄλλας νίκας.

Καθωμιλημένη. Θυμέλη ἐλέγετο ἐν τῷ θεάτρῳ ὑψηλὸν τι τετράγωνον ἔχον βαθμίδας καὶ ὁμοιάζον πρὸς βωμόν, κείμενον δ' ἐν μέσῳ τῆς ὀργήστρας.—Ἡ αἵμασις (φράκτις) τοῦ

κήπου κατεστράφη ἔνεκα τῶν τελευταίων βροχῶν.—Ἡ δίκηλλα εἶνε ὄργανον ἀπαραίτητον διὰ τὸν κηπουρόν.—Αἱ θεράπαινα προσφέρουσι τὸν ἄρτον ἐντὸς κανίστρων.—Τὸ λίαν δυσάρεστον τοῦτο γεγονός ἐνεποίησε φρίκην εἰς πάντας.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΔ'.

Πρώτη κλίσις.

(Περὶ τῶν εἰς **οη**, **ολη**, **ομη**, **ωμη** καὶ **ονη** θηλυκῶν).

Τὰ εἰς **οη** παροξύτονα καὶ ὀξύτονα ὀνόματα γράφονται διὰ τοῦ **ο** π. χ. Θεονή, ὀγδόη, χλόη, βοή, πνοή (ἀναπνοή κλπ.), δοή (καταρροή, συρροή, ἐκροή) χοή. Ἐξαιρεῖται τὸ ζωή.

Τὰ εἰς **ολη** ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ο** π. χ. ἀνατολή, βοή (διαβολή, προβολή, ἀναβολή, καταβολή, παρὰβολή, ἐπιβολή, συμβολή κλπ.) σιολή (ἀναστολή, διαστολή, συστολή, ἀποστολή), χολή, (τὸ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον ἐκρέει ἐκ τοῦ ἥπατος).

Ἐξαιροῦνται τινὰ, ὡς ἀμαρτωλή, εὐχωλή, φειδωλή, χωλή (θηλυκὸν τοῦ χωλός).

Τὰ εἰς **οιη** ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ο** π. χ. νομή (διανομή, ἀπονομή, κατανομή) ὁσμή, τομή (προτομή, ἐντομή, ἐκτομή, κατατομή) οἰκοδομή.

Τὰ εἰς **ωμη** παροξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ω** π. χ. γνώμη, δώμη, κόμη (=μικρὰ πόλις), βρώμη.

Ἐξαιρεῖται τὸ κόμη (=αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς).

Τὰ εἰς **ονη** ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ο** π. χ. μονή, (διαμονή, ἐπιμονή, ἐμμονή), ἡδονή, καλλονή, χαρμονή, γονή.

Ἐξαιροῦνται τινὰ, ὡς φωνή.

Τὰ εἰς **ονη** παροξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ο** π. χ. περόνη, θιδόνη, βελόνη, ἀκόνη, σφενδόνη, ἀγχόνη. Τινὰ ὅμως γράφονται διὰ τοῦ **ω** π. χ. θαστώνη, κορώνη.

Ἀσκησις.

Ἀρχαία. Ἡ σωφροσύνη ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκρά-
τειά ἐστιν. — Ἄσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα γυμνασίων μὴ τὰ πρὸς
τὴν δόμην ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν υἰεῖαν. — Λέων ἀκούσας βατράχου
μέγα βοῶντος ἐπεστράφη πρὸς τὴν φωνὴν οἰόμενος μέγα τι
ζῷον εἶναι. — Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ
πυρὸς κατασκευαζομένην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν. — Οὐχ ἵνα βάσκα-
νον δείξῃ τὸν δίκαιον, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπερβολὴν οὕτω τὸν λόγον
ἐσχημάτισεν ὁ Σωτὴρ, ἵνα κηρύξῃ τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον
τῆς χρηστότητος τοῦ Πατρός. — Οὐ δύναται πατέρα καλεῖν τὸν
φιλόανθρωπον θεὸν ὁ τὴν γνώμην ἔχων θηριώδη καὶ ἀπάνθρωπον.

Καθωικημένη. Λέγουσιν ὅτι τὸ θέαμα τῆς ἀνατολῆς
τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς Πεντέλης εἶνε μεγαλοπρεπές. —
Ὁ φάρος αὗτος εὐρίσκεται μακρὰν τοῦ λιμένος εἰς ἀπόστασιν
βολῆς τηλεβόλου. — Ἡ μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν καὶ ἡ μονὴ τοῦ με-
γάλου Σπηλαίου εἶνε δύο τῶν μεγίστων καὶ πλουσιωτάτων ἐν
Ἑλλάδι μονῶν. — Ἡ λέξις εὐχολὴ παράγεται ἐκ τοῦ ῥήματος εὐ-
χομαι. — Διὰ τῆς γενομένης τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου
ἠνώθη ὁ Κορινθιακὸς κόλπος μετὰ τοῦ Σαρωνικοῦ. — Ἡ κόμη
τῆς γυναικὸς ταύτης εἶνε μακρά.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΕ΄.

Πρώτη κλίσις.

(Περὶ τῶν εἰς *ορα*, *οουνη* καὶ *οτης* θηλυκῶν).

Τὰ εἰς *ορα* θηλυκὰ οὐσιαστικά γράφονται μὲν διὰ τοῦ *ο*,
ὅταν τονίζωνται εἰς τὴν λήγουσαν π. χ. ἀγορά, δορά, σπορά,

φθορά, φορά, (ἀναφορά, διαφορά, καταφορά, προφορά).

Γράφονται δὲ διὰ τοῦ **ω**, ὅταν τονίζωνται εἰς τὴν πα-
ραλήγουσαν· π. χ. ὦρα, χώρα, πεῶρα, ὀπώρα, πληθώρα, Θεο-
δώρα, Παρθώρα.

Τὰ εἰς **οσύνη** ἀφηρημένα οὐσιαστικά γράφονται διὰ τοῦ **σ**,
ἐὰν ἢ πρὸ τῆς καταλήξεως ταύτης συλλαβὴ εἶνε μακρά· π. χ.
δικαιοσύνη (δίκαιος), σωφροσύνη (σώφρων). Γράφονται ὁμῶς διὰ
τοῦ **ω**, ἐὰν ἢ προηγούμενη συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα· π. χ. ἱερω-
σύνη (ἱερός), ἁγιωσύνη (ἅγιος).

Τὰ εἰς **οτης** ἀφηρημένα οὐσιαστικά πάντοτε διὰ τοῦ **ο** γρά-
φονται π. χ. ἡ ἰδιότης, ἡ νεότης, ἡ ποιότης, ἡ ποσότης, ἡ ὠραιό-
της, ἡ ἀγαθότης, ἡ μεσότης, ἡ ἀρχαιότης κτλ.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
— Σωφροσύνη ἐστὶ τὸ γινώσκειν ἑαυτόν. — Ἀγιωσύνη ἐστὶν εὐσέ-
δεια. — Αἱ τράπεζαι τῶν χρησίων ἐν τῇ ἀγορᾷ ἦσαν. — Ἐν
παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ προσκυνοῦμεν τὸν Θεόν. — Ποσει-
δῶν ἀφύων φορὰν Μεγαρεῦσιν ἐποίησε = ὁ Ποσειδῶν ἐστείλεν
εἰς τοὺς Μεγαρεῖς ἀφθονίαν σαρδελλῶν. — Τῇ ἀρετῇ ἀκολουθεῖ
χρησιότης, ἐπιείκεια, εὐγνωμοσύνη καὶ ἐλπίς ἀγαθή. — Οὐχ οἶόν
τε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν πολίτην γενέσθαι. — Πληροῦται ὁ
Νεῖλος μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτησίων ὥραν.

Κιθωμιλημένα. Ἄν ἐγνώριζεν ὁ φίλος ἡμῶν τὸν μῦθον
τοῦ ὄνου καὶ τῆς δορᾶς τοῦ λέοντος θὰ εἶχε τὴν ἐναντίαν γνώ-
μην. — Δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν διατριβὴν ταύ-
την, διότι ἔχωμεν πληθώραν ὕλης. — Τῷ ὄντι, Γεώργιε, ὁ κύων
σου ἔχει πολλὴν νοημοσύνην, ὥς τοῦλάχιστον ἠδυνήθηεν νὰ
κρίνω. — Ἡ χώρα, ἣν κατέλαβον οἱ Ἀγγλοι, ἦτο ἀκατοίκη-

τος.—Ἡ ποιότης τοῦ χάρτου τοῦ βιβλίου σου εἶνε καλή.—Τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ πλοίου ὀνομάζεται *πρῶρα*, τὸ δὲ ὀπίσθιον *πρύμνα*.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΖ'.

Πρώτη κλήσις.

(Περὶ τῶν εἰς *εἰα*, *ια* καὶ *οἰα* θηλυκῶν ὀνομάτων).

Τὰ εἰς *εἰα* ἀφηρημένα θηλυκὰ οὐσιαστικὰ παράγονται ἐκ τῶν εἰς *ευω* ρημάτων· π.χ. βασιλεία (βασιλεύω), κολακεία (κολακεύω), παιδεία (παιδεύω), νοθεία (νοθεύω), δυναστεία (δυναστεύω), ἐποπτεία (ἐποπτεύω), εἰρωνεία (εἰρωνεύομαι).

Εἰς *εἰα* τοιαῦτα οὐσιαστικὰ παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς *ης* τριτοκλίτων ἐπιθέτων π. χ. ἀλήθεια (ἀληθής), εὐγένεια (εὐγενής), εὐπειθεια (εὐπειθής), εὐλάβεια (εὐλαδής).

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς *ης* τριτοκλίτων παράγονται ἀφηρημένα οὐσιαστικά καὶ εἰς *ια* π. χ. εὐτυχία (εὐτυχής), εὐφροία (εὐφρυνής), ἀτυχία (ἀτυχής), πένια (πένης).

Τοιαῦτα εἰς *ια* οὐσιαστικὰ παράγονται καὶ ἐκ τῶν εἰς *ος* ὀνομάτων π. χ. κακία (κακός), σοφία (σοφός), περιεργία (περίεργος), ἀσωτία (ἄσωτος), ὑπερηφανία (ὑπερήφανος), πρὸς δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰς *ων* ὀνομάτων π.χ. ἡγεμονία (ἡγεμών), κηδεμονία (κηδεμών), γειτονία (γείτων).

Τὰ εἰς *οἰα* οὐσιαστικὰ παράγονται ἐκ τῶν εἰς *οος*—*ους* τριτοκλίτων π. χ. εὐπλοία (εὐπλοος-ους), εὐνοία (εὐνοος-ους), εὐροία (εὐροος-ους), ἄνοια (ἄνοος-ους).

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ *α* τῶν τοιούτων ὀνομάτων, ἂν δηλ. εἶνε μακρον ἢ βραχύ, ἶδε Γύμνασμα ΛΕ' καὶ ΛΣ'. ἀνωτέρω.

Ἀσκήσεις.

Ἀρχαία. Παρῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν ἐστὶν ἡ εὐσέβεια

(εὐσεβής).—Φίλει τὴν παιδείαν (παιδεύω), τὴν σωφροσύνην, τὴν ἀλήθειαν (ἀληθής), τὴν εὐσέβειαν (εὐσεβής).—Ἡ ἐγκράτεια (ἐγκρατής) σωφροσύνην ἐν τῇ ψυχῇ τίκει. — Ἡ θεοσεβεία ἐστὶν (θεοσεβής) ἀρχὴ τῆς σοφίας (σοφός).—Ἡ εὐδαιμονία (εὐδαίμων) οὐκ ἔστι τρυφή καὶ πολυτέλεια (πολυτελής). — Ἡ σοφία (σοφός) τιμὴν καὶ δόξαν τίκει. — Εὐνoια (εὐνοος-ους) δεσπότου τρέφει τὸν δοῦλον.

Καθωμ. — Μόνη ἡ ἀρετὴ εἶνε βεβαία καὶ εἰς τὰς ἀτυχίας (ἀτυχής) καὶ εἰς τὴν εὐτυχίαν (εὐτυχής). — Εἰς τὴν ἐπιμέλειον (ἐπιμελής) τὰ πάντα ὑποτάσσονται, ἐν ᾧ εἰς τὴν ἀμέλειαν (ἀμελής) τὰ πάντα φαίνονται δύσκολα. — Ἡ φιλαργυρία (φιλάργυρος εἶνε αἰτία πάσης κακίας (κακός). — Εὐπλοια εἶνε τὸ ἀφηρημένον οὐσιαστικὸν τοῦ εὐπλους, εὐροια τοῦ εὖρους καὶ εὐνοια τοῦ εὖνους. — Αἱ ῥίζαι τῆς παιδείας (παιδεύω) εἶνε πικραί, οἱ καρποὶ δὲ αὐτῆς εἶνε γλυκεῖς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΖ'.

Λέξεις **πρωτόκλιτοι** λίαν εὐχρηστοὶ
ἔχουσαι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν.

αἰσχύνη	κνῆσι	νίκη	σφονδύλη
θίνη	λύπη	πένσι (ὄστρεον)	σφῶρι
ζύμη	λόμη	ῥίνη	τροῦτι
ἔλη	μᾶξι	σμίλη	ῥλη

(πληθυντ. ἱλαι) (πλ. σφῦραι) (πλ. ῥλαι).

Πρὸς τούτοις καὶ τινὰ πόλεων ὀνόματα· π. χ. Κρῖσα, Νῖσα, Νῦσα, Βρῖσα, Βῖσα, Τῖσα κτλ.

Ἀσκησεις.

Ἀρχαία. Μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. — Αἱ λῦπαι τρύχουσι τὸν ἄνθρωπον. — Φεῦγε τὴν τρυφὴν ὡς λύμην. — Ἐπορεύοντο τεταγμένοι κατὰ ἴλας καὶ κατὰ τάξεις. — Τοῖς ἐν τῇ Πρυτανείῳ σιτουμένοις μᾶζαν παρέχειν κελεύει, ἄρτον δὲ ταῖς ἐορταῖς προσπαρατιθέναι. — Οὐκ οἶδα, ὦ πορθμεῦ, τί ταῦτα πρὸς τοὺς ἐν ἅδου· πεπιστεύκασι γοῦν τὰς ψυχὰς ἀναπεμπομένας κάτωθεν δειπνεῖν τὴν κνῖσαν καὶ τὸν καπνόν.

Καθωμιγμένη. Κνῖσα λέγεται ὁ καπνὸς καὶ ἡ ὁσμή ἢ ἀναδιδομένη ἐκ λιπώδους κρέατος ὀπτωμένου ἐν πυρί. — Δίνη κυρίως λέγεται ἡ περιστροφικὴ κίνησις τοῦ ὕδατος, τὸ κοινῶς λεγόμενον μάτι τῆς θαλάσσης. — Πῖνα λέγεται θαλάσσιόν τι κογχύλιον, τὸ ὅποιον καὶ κοινῶς πῖνα ὀνομάζεται. — Ῥίνη καλεῖται ἐργαλεῖον διὰ τοῦ ὁποίου ῥινίζουσιν ἐπ' ἴσης ὀνομάζεται ῥίνη καὶ ἰχθύς τις, τοῦ ὁποίου τὸ δέρμα εἶνε τόσον τραχύ, ὥστε μεταχειρίζονται αὐτὸ ὡς ῥινην.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΗ'.

(Περὶ τῶν εἰς *ικος*—*ινος*—*ινος* καὶ *λεος* ὀνομάτων).

Τὰ εἰς *ικος* λήγοντα γράφονται διὰ τοῦ *ι*· *ἐξαιροῦνται* ἢ λέξις *Δαρεικὸς* (*εἶδος νομίσματος Περσικοῦ*) καὶ τὰ πα-

ράγωγα ἐκ τῶν εἰς **υς** ἐπιθέτων· π. χ. θήλυς-θηλυκός, Αἶβυς—Λιβυκός.

Διὰ τοῦ **ει** δὲ γράφονται καὶ αἱ λέξεις τῶν μεταγενεστέρων **Δεκελεικός**, **Κεραμεικός** καὶ τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης **δανεικός**, τοῦ δὲ ἀστυκός ἢ ὀρθή γραφή εἶνε διὰ **ι** καὶ οὐχὶ δι' **υ** (δηλ. ἀστυκός), διότι ἡ ῥίζα εἶνε **ἄστ**, ἐξ ἧς γίνονται αἱ λέξεις **ἀστ—ός**, **ἀστ—εῖος**, **ἀστ—ικός**, **ἀστ—ίτης**.

Τὰ εἰς **ινος** λήγοντα προπαροξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ι**· π. χ. ξύλινος, λίθινος, πλίνθινος, ἀδαμάντινος, κρήνινος, κίτρι-νος, πράσινος, γύψινος, κόφινος, κότινος.

Ἑξιπλοῦνται τινα, ὡς τὸ εὐφροῦνος, γηθόουνος, λάγη-νος, καὶ τινα ἄλλα σύνθετα ἐκ λέξεων, αἵτινες ἐν τῇ παραλη-γούσῃ ἔχουσιν ἄλλο παρὰ τὸ **ι** φωνῆεν· π. χ. ἐπώδυνος, (ἐκ τοῦ ὀδύνη), ἀνεύθυνος (ἐκ τοῦ εὐθύνη).

Τὰ εἰς **ινος** λήγοντα ὀξύτονα γράφονται διὰ τοῦ **ι**· π. χ. ἐσπερινός, ἔαρινός, θερινός, ἰσημερινός, μεσημβρινός, χειμερινός, φθινοπωρινός, πεδινός κτλ.

Ἑξιπλοῦνται τινα, τὰ ὅποια γράφονται διὰ τοῦ **ει**, διότι τὸ **ε** τῆς ῥίζης ἐνοῦται μετὰ τοῦ **ι** τῆς καταλήξεως. Τοιαῦτα εἶνε τὸ ὀρεινός (ὄρος-ὄρε-ινός-ὀρεινός), ἀλγεινός (ἄλγος-ἄλγε-ι-νός-ἄλγεινός), σκοτεινός (σκότος-σκοτε-ινός-σκοτεινός).

ΣΗΜ. Εἰς τὰς λέξεις **ποθεινός**, **φωτεινός** κτλ. προστίθεται ἡ κα-τάληξις **εινος**.

Τὰ εἰς **λεος** λήγοντα γράφονται διὰ τοῦ **ε**· π.χ. διψαλέος, θαρραλέος, πεναιλέος, ψωραλέος, κονισαλέος (καὶ κονισάλεος).

Ἑξήσεις.

Ἀρχαία. Οἱ Ἕλληνες Ἀπόλλωνα ὡς τοξικῆς, ἱατρικῆς καὶ μαντικῆς εὐρετὴν εἶναι λέγουσι. — Δαρεικὸν ἕκαστος παρὰ

Κύρου ἤνεγκε τοῦ μηνὸς τῶν στρατιωτῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ διπλοῦν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλοῦν. — Οἱ ἐλέφαντες ζῶσιν ἔτη πλείω τῶν διακοσίων, τῶν δὲ Λιβυκῶν οἱ Ἰνδοὶ μείζους τέ εἰσι καὶ ῥωμαλεώτεροι. — Δεκελεικὸς πόλεμος ἐκαλεῖτο ὁ Πελοποννησιακός. — Ἐπώδυνον ὑπέστη ὁ τάλας θάνατον.

Καθωμιλημένη. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οὗτος εὐρίσκεται ἐν δεινῇ καταστάσει. — Εὐφρόσυτος ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ἀγγελία, δι' ἣν μεγάλως ἐχάρημεν. — Τὰ ὀρεινὰ μέρη ἔχουσι καθαρώτερον ἀέρα καὶ εἶνε ὑγιεινότερα τῶν πεδινῶν. — Ὁ πρῶτος μεσημβρινὸς διέρχεται διὰ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων κατὰ τοὺς Γάλλους. — Κατὰ τὰς ἐαρινὰς ἐσπέρας ὁ βασιλικὸς κήπος εἶνε μαγευτικός. — Κατὰ τὴν θερινὴν ἐποχὴν ἢ ἐν τῇ ἐξοχῇ διαμονὴ εἶνε εὐχάριστος. — Ἐν τούτοις ἐφάνη θαρραλέος, καίτοι τόσον φοβερὰ ἦτο ἡ περίστασις αὐτῇ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΘ'.

Δευτέρα κλάσις.

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ὀνόματα ἀρσενικά.

(Περὶ τῶν εἰς *ηγος*, *οφος*, *οχος*, *ωλος*, *ωγος* καὶ *ωδος*).

Τὰ εἰς **ηγος** λήγοντα δξύτωνα ὑπερδισύλλαβα γράφονται διὰ τοῦ *η'* π. χ. ἀρχηγός, ναυπηγός, χορηγός, ὀδηγός, πλοηγός, στρατηγός, κ.τ.λ. Ἐξαιρεῖται ἡ λέξις βροτολογός.

Τὰ εἰς **οφος** καὶ **οχος** λήγοντα γράφονται διὰ τοῦ *ο'* π.χ. λόφος, ψόφος, ζόφος, ὄροφος, σοφός, τροφό, ἀνάδοχος, σιποδόχος, Ἀντίοχος· ἐξαίρουνται τινα, ὡς τὸ ἀγέρωχος, πιωχός.

Τὰ εἰς **ωλος** δξύτωνα γράφονται διὰ τοῦ *ω*, καθὼς ἀμαρτωλός, φειδωλός, χωλός, Πακτωλός, Αἰτωλός, ἀρματωλός (τῆς καθωμιλημένης). Ἐξαίρουνται τὰ ὀβολός καὶ θολός.

Τὰ εἰς **ωγος** ἀπὸ τοῦ ἄγω παραγόμενα γράφονται διὰ τοῦ ω· π. χ. **ἀγωγός**, **παιδαγωγός**, **δημογωγός**, **χειραγωγός**.

Τὰ εἰς **ωδος** σύνθετα ἐκ τῆς λέξεως ὥδῃ διὰ τοῦ ω γράφονται· π.χ. **ψαλμωδός**, **μελωδός**, **ὕμνωδός**, **ἐπιδός**, **παρὰδός**.

ΣΗΜ. Ἡδύνατο ἴσως νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι οἱ κανόνες τοῦ παρόντος γυμνάσματος ὡς καὶ τῶν γυμνασμάτων **ΜΓ'.**, **ΜΔ'.**, **ΜΕ'.**, **ΜΣΤ'.**, **ΜΗ'.** δὲν εἶνε τελειοί, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀτελείᾳ τῶν παρελήρησα κατὰ τὴν διδασκαλίαν οἱ εἶνε χρησιμώτατοι. Πολλοὺς δὲ τῶν κανόνων τούτων ἔχει ἐν τῇ Γεσμματικῇ του καὶ ὁ ἀείμνηστος τοῦ Γένους διδάσκαλος **Κούμας**.

Ἀσκήσεις.

Ἀρχαία. Τὸν στρατηγὸν δεῖ πρὸς μὲν τοὺς ἐναντίους τόλμην πρὸς δὲ τοὺς ὑποτεταγμένους εὐνοίαν ἔχειν. — Ἡ δὲ ναὺς οὐκ ἔστιν ἔργον τοῦ σκεπάρνου ἢ τοῦ τρυπάνου, ἀλλὰ τοῦ ῥαπτοῦ. — Τὸν ὀβολὸν ἀποδοῦναι σε δεῖ· οὐ γὰρ θέμις ἄλλως γενέσθαι. — Διαβόητοί εἰσιν ἐπὶ τρυφῇ οἱ Σουβαρίται, οἱ τὰς ποιούσας νότον τέχνας οὐκ ἐῷσιν ἐπιδημεῖν τῇ πόλει. — Ὁ δὲ ἄρτι ἐπιθεις τὸν ὄροφον ἀπέρχεται τῷ κληρονόμῳ καταλιπὼν τὴν οἰκίαν. — Οὐ δεῖ κατοπτρίζεσθαι ἐν θολῇ ὕδατι.

Καθωμελημένη. Λάκων ὄνειδιζόμενος ὑπὸ τινος, διότι ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν μάχην, ἐν ᾧ ἦτο χωλός, ἀπήντησεν, ἐν τῷ πολέμῳ, φίλε, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην φευγόντων ἀλλὰ μενόντων καὶ ἀγωνιζομένων. — Τὸ ὕψος τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶνε ἀγέρωχον. — Ὁ παιδαγωγός τῶν ἐξαδέλφων σου, Φίλιππε, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς Ἑλβετίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν γονέων του. — Ἡ λέξις ἀρματωλὸς φιλοῦται, διότι δὲν παράγεται ἐκ τῆς λέξεως ἄρμα, ἀλλ' ἐκ τοῦ Λατινικοῦ arma=ἔπλα· ἔπρεπε λοιπὸν τὸ arma νὰ ἔχῃ h, δηλ. πνεῦμα δαού, διὰ νὰ θέσωμεν εἰς

τὸ ἀρμυτωλὸς δασεῖαν· διαφέρει τὸ ἀμυρτωλὸς παραγόμενον ἐκ τοῦ ἀμαρτάνω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ν'.

Δευτέρα κλίσεις.

(Περὶ τοῦ διχρόνου τῆς παραληγούσης τῶν εἰς *ος* ἐπιθέτων)

Τὰ εἰς *ιος, ικος, ιμος* (υμος) καὶ *ινος* (υνος) ἐπίθετα ἔχουσι τὸ *ι* (υ) βραχύ· π. χ. ἴδιος, βασιλικός, χρήσιμος, πύρινος.

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν τὰ ἐκ τοῦ *τιμή, νίκη, θυμός, χυμός* καὶ *κίνδυνος* σύνθετα π. χ. ἔντιμος, ἀξιότιμος, εὐθυμος, εὐχυμος, ἐπικίνδυνος, πρόθυμος, πολύτιμος.

Τὰ εἰς *ινος* λήγοντα ἐθνικά, ὡς καὶ τὰ κύρια ὀνόματα ἔχουσι τὸ *ι* μακρόν· π. χ. Ταραντῖνος, Κωνσταντῖνος, Ἀκραγαντῖνος, Βυζαντῖνος, Ἐρασῖνος (ποταμός).

ΣΗΜ. Βραχὺ ἔχει τὸ *ι* ἡ λέξις *καρκίνος*. Μακρὸν δ' ἔχουσι τὸ *ι* αἱ λέξεις *σπῖνος* (πιτηνὸν) καὶ *ἐχῖνος* (ὁ ἀχιεύς).

Τὰ εἰς *ανος* λήγοντα ἔχουσι τὸ *α* μακρόν· π. χ. τρανός, μᾶνός=ἄραιός, ψᾶνός=φανερός. Τὰ ὑπερδυσύλλαβα ὁμῶς εἰς *ανος* ἔχουσι τὸ *α* βραχύ· π. χ. ἱκάνός.

Τίνα ἄλλα τῶν εἰς *ος* ἐπιθέτων ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν;

1. Τὰ *ισχυρός, μικρός, λιτός, σιμός, ψιλός, ἀνιάρός* καὶ *γρυπός*.

2. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ *ψυχή, λύπη, χυλός* καὶ *κῦρος* σύνθετα π. χ. εὐψυχος, ἄλυπος, εὐχύλος, ἄκῦρος.

ΣΗΜ. Οἱ ἀνωτέρω καιόνες χρησιμεύουσι πρὸς σχηματισμὸν τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ καὶ τῶν εἰς *οτης* ἢ *οσύνη* ὀνομάτων.

των, ἐν οἷς πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ἂν τὸ δίχρονον εἶνε βραχὺ ἢ μακρὸν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκμάθῃ καὶ τοὺς κανόνας τούτους, ὁ μαθητὴς.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ὡςπερ τὰ τοῦ τοῦ ἔαρος ἄνθη οὕτω καὶ τὰ τῶν θνητῶν γένη οὐ πολυχρόνια ἀλλὰ βραχύβια. — Λόγος ἀληθὴς καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἰδωλὸν ἐστὶ. — Τύραννος ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος. — Ἀριστείδης κατέλιπε νίκης ἀναθήματα χορηγικοὺς τρίποδας. — Πλοῦτος τίμιον μὲν ἀλλὰ τυχῆς κτήμα. — Τὸ ὕδωρ τοῦτο δυσωδὲς ἐστίν, οὐδὲ πάνυ διψῶντι ἀνθρώπῳ πότιμον. — Οἱ καρκίνοι ἐκδύνουσι τὰ ὄστρακα οὐχ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις. — Φαλῖνος Ζακύνθιος ἦν. — Αἱ τῶν φρονίμων ἐλπίδες εἰσὶν ἐφικταί.

Καθωμιλνημένη. Ὁ νέος ὑπάλληλος φαίνεται πολὺ ἱκανός. — Ὅ,τι ἐπιχειρεῖς, Κωνσταντῖνε, εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνον. — Ἐν τῇ Σικελίᾳ εὐρίσκεται ἡ πόλις Ἀκράγας, ἧς ὁ κάτοικος λέγεται Ἀκραγαντῖνος. — Ἡ λέξις ἀνισρὸς σημαίνει ἐνοχλητικός. — Ἡ λέξις λιτὸς σημαίνει λεῖτος, ὁμαλός. — Σιμὸς λέγεται ὁ ἔχων συμπεπιεσμένην ῥίνα, ὁ δ' ἔχων αὐτὴν κυρτὴν λέγεται γρυπός. — Ὁ κάτοικος τοῦ Τάραντος καλεῖται Ταραντῖνος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΑ'.

Λέξεις *δευτερόκλιτοι*, ὧν τινες ἐν πολλῇ χρήσει, ἔχουσαι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν

ὁ ἄθλος	ὁ γρυῦλος	ὁ μῦθος	ὁ σῆτος
τὸ ἄθλον	ὁ γῦρος	ὁ πῖλος	τὸ σκυῖλον
ὁ βῆκος	ὁ δῖνος	ὁ πῖος	ὁ σπῖλος
ὁ γρίνος	ὁ θρυῦλος	ὁ πρίνος	ὁ στῦλος

ὁ γριπός ὁ μῆλος τὸ πῦον τὸ σῦκον
 ὁ γριφός ὁ μῖμος ὁ ῥίπος ἡ σχῖνος
 ὁ τῦφος τὸ φῦλον

Πρὸς τούτοις κύρια τινὰ ὀνόματα π. χ.

Γρῦνος [πόλις] **Πῖος** [ὄνομα] **Φριξος** [ὄνομα]
Θῦνος [ἐθνικός] **Σκῦρος** [νῆσος] **Φρῦνος** [ἐθνικὸν]
Νῖνος [ὁ βασιλεὺς] **Σῦρος** [νῆσος] **Χῖος** [ὁ κάτοικος]
Νίνος [ἡ πόλις] **Σπῖνος** [ποταμὸς] **Χίος** [ἡ νῆσος]

ἙΛΛΗΝΙΣΜΟΙ.

Ἄρχατα. Τοῦ μὲν σώματος οἶτος τροφή, τῆς δὲ ψυχῆς λόγος. — Καὶ τὸν τῦφον ἀπόρριψον, ὦ Λάμπριχε, καὶ τὴν ὑπεροψίαν. — Ἀθάμας ἐκ Νεφέλης τεκνοῖ παῖδα μὲν Φριξόν, θυγατέρα δ' Ἑλλην. — Ἡ δὲ Πυθία κατοικεῖν τὴν Ἡρακλέα εἶπεν ἐν Τύρινθι καὶ τοὺς ἐπιταττομένους ἄθλους (ἄθλος) ἐπιτελεῖν. — Σῦρος καὶ Σκῦρος νῆσοι εἰσι. — Πόθεν ἡ στάσις ἢ τίς ὁ θρῦλος;

Καθωμελημένη ἄθλος λέγεται ὁ ἀγὼν καὶ ἄθλον τὸ βραβεῖον. **Βῖκος** λέγεται ἀγγεῖον οἶνοδόχον. — **Γρῖνος** = δέρμα, γριφός = αἰνιγμα (λόγος ἀσαφὴς καὶ δυσνόητος) καὶ γριπός = δίκτυον. — **Γρῦλος** = χοῖρος, γῦρος = κύκλος, κύρτωμα, καὶ θρῦλος = ψιθυρισμός. — **Μῖλος** = σμιλάκι (εἶδος δένδρου). — **Μῖμος** = γελωτοποιός, πρῖνος = πρινάρι (εἶδος δένδρου) καὶ πῖος = (παχύς, εὐφορος). — **Πῖον** = τὸ σεσηπὸς αἶμα, **ῥίπος** = ψάθα καὶ σκῦλον = λάφυρον. — **Σπῖλος** = κηλὶς, **ρύπος**, **σχῖνος** = εἶδος θάμνου, **δῖνος** = στρέβιλος καὶ τῦφος = ὑπερηφανία, ἀλαζονεία (καὶ ἰατρικῶς ἀσθένεια).

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΒ'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν μονοσύλλαβων.

Ἡ μονοσύλλαβος καὶ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ τῶν ὀνομάτων τῆς **τρίτης** κλίσεως ὀξύνεται· π. χ. **θήρ**, **μήν**, **κλείς**, **πούς**, **χείρ**, **κίς**.

Ἐξαιροῦνται καὶ περισπῶνται τὰ ἑξῆς :

Ἑρσ. **βοῦς** (βοός), **εἷς** (ἐνός), **πᾶς** (παντός), **χοῦς** (χόος).

Θηλ. **γλαῦξ**-(κός), **γραῦς** (ός), **ναῦς** (νεώς),

Οὐδ **οὔς** (ὠτός), **πᾶν** (παντός), **πῦρ** (πυρός).

Ἐπ' ἴσης περισπῶνται τὰ εἰς **υς** λήγοντα μονοσύλλαβα· π. χ. **δροῦς** (δρούς), **μῦς** (μυός), **οὔς** (σούς), **ὔς** (ύός).

ΣΗΜ. Περισπῶνται καὶ τὰ δισύλλαβα εἰς **υς**, (**ἰχθυς**, **ὄφρυς**,) **ὄσφυς**.

Περισπῶνται κατὰ τὸν κανόνα τὰ μονοσύλλαβα **Θράξ** (ἐκ τοῦ Θράϊξ), **οἶς** (ἐκ τοῦ οἶς), **παῖς** (ἐκ τοῦ πάϊς), τὸ **φῶς** (ἐκ τοῦ φάος), διότι προέρχονται ταῦτα ἐκ συναιρέσεως, καὶ τονίζεται τὸ πρῶτον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων.

Ὄξύνονται δὲ ἐπ' ἴσης κατὰ τὸν κανόνα τὰ μονοσύλλαβα **δαῖς** (δα-ῖς), **προῖξ** (προ-ῖς), ἢ **φῶς** (φω-ῖς)=φου-σκαλῖδα, διότι προέρχονται μὲν καὶ ταῦτα ἐκ συναιρέσεως, ἀλλὰ τονίζεται τὸ δεύτερον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων.

Ἀσκήσεις

Ἀρχ. Ποῖς (πάϊς) τις ἔλεγε τῷ Φιλίππῳ τρεῖς τῆς ἡμέρας.

Φίλιππε, ἄνθρωπος εἶ. — Φῶς (φά-ος) εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν. — Κώνωψ ἐπὶ κέρατος βοῶς ἐκαθέζετο καὶ ἠύλει· εἶπε δὲ πρὸς τὸν βοῦν (βοῦς), εἰ βαρύνω σου τὸν τένοντα, ἀναχωρήσω. — Ὡς δὲ ἡ ναῦς κατεσκευάσθη, ὁ θεὸς πλεῖν ἐπέτρεψε. — Φασίν, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν οἶν (οἷς-δ-ῖς) εἰπεῖν πρὸς τὸν δεσπότην. — Ὑς πρὸς Ἀθηναίαν ἤρισε (παροιμία ἐπὶ τῶν ἐριζόντων πρὸς ἀνωτέρους). — Ἡ φῶς (φωῖς) καὶ ἡ δᾶς (δαῖς) ὀξύνονται.

Καθῶμι. — Ἡ δρῦς ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ λέγεται βελανιδιά. — Ὁ κάτοικος τῆς Θράκης λέγεται Θραῖξ (Θράτξ), τοῦ ὁποίου τὸ θηλυκὸν εἶνε Θραῖσσα. — Ὡτα εἶνε ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τῆς λέξεως οὖς. — Ἡ κλίσις τοῦ ὀνόματος γραῦς ἔχει κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον, ἡ γραῦς, τῆς γραός, τῇ γραῖ, τὴν γραῦν, ὦ γραῦ κτλ. — Πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος ἀποφεύγει τὰς ἐριδας. — Ἡ σεμνότης καὶ ἡ χρηστοθήεια ἦσαν ἀληθῶς ἡ μόνη προῖξ προ—ῖξ) τῆς καλῆς αὐτῆς κόρης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΓ'.

Γρ ῖ τ η κ λ ῖ σ ε ς.

Τονισμὸς γενικῆς καὶ δοτικῆς μονοσυλλάβων.

Ἀνωτέρω εἰπομέν τινα περὶ τοῦ τονισμοῦ τῆς ὀνομαστικῆς τῶν μονοσυλλάβων. Ἐνταῦθα ἐξετάζομεν τὰ περὶ τοῦ τονισμοῦ καὶ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τῶν **μονοσυλλάβων**, διότι αὐτὰ μόνον ἀποτελοῦσιν ἐξαίρεσιν, ἐν ᾧ τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως τονίζονται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας.

Τὰ **μονοσύλλαβα** λοιπὸν ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζουσιν ἐπὶ τῆς ληγουμένης π. χ. γλαῦξ, γλαυκός, γλαυκί, γλαυκῶν, γλαυξὶ καὶ τοῦτο

κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος, (ὅπου τονίζεται ἡ ὀνομαστική, τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις).

ΣΗΜ. Καὶ αἱ δισύλλαβοι λέξεις *γυνή* καὶ *κύων* τονίζουνσιν τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. *γυναικός*, *κυνός*.

Ἑξαχρεῖς Ἐκ τῶν μονοσυλλάβων τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης.

α. Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ *πᾶς* καὶ *πᾶν*· π. χ. πάντων, πᾶσι.

β. Αἱ γενικαὶ καὶ δοτικαὶ τῶν **μονοσυλλάβων μετοχῶν** καὶ τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας *τίς*· π. χ. *θεῖς*, *θέντος*, *θέντι*, κτλ. *τίς*, *τίνος*, *τίνι*, *τίνων*, *τίσι*.

γ. Αἱ *δυῖκαί* καὶ πληθυντικαὶ γενικαὶ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων,

(ῆ) δαῖς (λαμπάς)	— δάδοιν	— δάδων
(ἐ) δμῶς (δοῦλος)	— δμώοιν	— δμώων
(ὀ) θῶς (τσακάλι)	— θώοιν	— θώων
(τὲ) οὔς	— ὠτοῖν	— ὠτων
(ὀ) παῖς	— παῖδοιν	— παῖδων
(ὀ) τρώς	— Τρώοιν	— Τρώων
(τὲ) φῶς (τὸ φῶς)	— φώοιν	— φώτων
(ῆ) φῶς (φρυσκαλίδα)	— φῶδοιν	— φῶδων

ΣΗΜ. Ὑπάρχει καὶ γενικὴ *φωτῶν* τοῦ ὀνόματος ὁ φῶς=ὁ ἀνὴρ.

Ἀσκήσεις.

Ἀρχ. Διὰ τὴν τοῦ Ἑκτορος ἀνδρείαν ἢ τῶν Τρώων πόλις πολὺν χρόνον ἐσφύζετο. — Θαλῆς ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψευδὸς τῆς ἀληθείας; ὅσον, ἔφη, ὀφθαλμοὶ ὤτων. — Οὐ πᾶσι φαίνεται τὰ αὐτὰ ἡδέα τε καὶ λυπηρά. — Ὁ τῶν δμῶν βίος λυπηρὸς ἐστὶ. — Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τίνων μάλιστα ὁ λόγος

ἰσχύει; ὧν ἡ πράξις, εἶπε, συνακολουθεῖ τῷ ἔργῳ. — “Ὡς περ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων οὐχ ἴσταται.

Καθ. Εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἐστίᾳ τῶν φάσεων, ὥστε δυνάμεθα νὰ σπουδάσωμεν τὰ πάντα. — Δαδοῦχοι ἐκαλοῦντο αἱ ἱερεῖς τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος, οἵτινες κατὰ τὰ μυστήρια ἔφερον δῶδα. — Πρὸ παντὸς ὀφείλεις νὰ λάβῃς πρόνοιαν καὶ περὶ τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου γέροντος, ὅστις στερεῖται τῶν πάντων. — Θάων εἶνε ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῆς λέξεως θῶς (τσακάλι). — Ἐπὶ τῶν ὥτων αἱ γυναῖκες φέρουσι κοσμήματα καλούμενα ἐνώτια.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΔ΄.

Περὶ τῆς γενικῆς τῶν τριτοκλίτων.

Ἐνικὴ γενική.

Ἡ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ καταλήγει εἰς **ος** καὶ ἐνίοτε εἰς **ως**.
π. χ. γέρων, γέροντ-ος — πῆχυσ πῆχε-ως κ.τ.λ.

Τίνα καταλήγουσιν εἰς ως :

Μόνον τὰ φωνηεντόληκτα εἰς **ις** καὶ **ευς** καὶ ἐκ τῶν **υς** τὸ **πῆχυσ**, **πέλεκυς** καὶ τὸ οὐδέτερον **ἄστυ** καταλήγουσιν εἰς **ως**.
π. χ. πράξις — πράξεως, πόλις — πόλεως, βασιλεὺς — βασιλέως, πῆχυσ — πῆχεως, ἄστυ — ἄστεως.

ΣΗΨ. Τινὰ τῶν εἰς **ις** σχηματίζουν τὴν γενικὴν κατὰ διαφορὰς τρόπους π. χ. τίγρις — τίγρεως καὶ τίγριος, τρόπις — τρόπιδος, τρόπεως καὶ τρόπιος, μῆνις, μῆνιος καὶ μῆνιδος, λάτρις — λάτριδος καὶ λάτρεος. Οὕτω καὶ κύρια τινὰ ὀνόματα σχηματίζουν τὴν γενικὴν εἰς **ιος** καὶ **ιδος** π. χ. Σύνεσεις **ιος**, Ἀνάχαρις — **ιος** καὶ **ιδος**.

Τίνα καταλήγουσιν εἰς οὗ :

Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ τριτόκλιτα ἔχουσι τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς οὗ.

ΣΗΜ. Κακῶς γράφεται ὑπὸ τινων ἡμίσεως, ἐν ᾧ τὸ ὀρθόν εἶνε ἡμίσεος. Ἐπ' ἴσης ἡμίσεων δὲν εἶνε ὀρθόν, ἀλλ' ἡμισέων.

Πληθυντικὴ γενικὴ

Τὰ εἰς **εἰς**, ὡς καὶ τὸ **πῆχυσ** καὶ **πέλεκυς**, σχηματίζουσι τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς **εῶν** καὶ προπαροξύνουσι αὐτήν, καίτοι ἡ λήγουσα εἶνε μακρά, ὡς συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς Β' Ἀττικῆς κλίσεως (**εὐγεως**, **ἀνάπλεως**)· π. χ. πόλις—πόλεων, πέλεκυς—πελέκεων.

Τὸ ἄστρῳ ὅμως δὲν ἀκολουθεῖ τὸν εἰρημένον κανόνα, ἀλλὰ σχηματίζει τὴν γενικὴν πληθυντικὴν **ἀστέων**.

ΣΗΜ. Ὅ,τι γίνεταί ἐν τῇ πληθυντικῇ γενικῇ ἐν σχέσει πρὸς τὸν τονισμόν, τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ἐν τῇ γενικῇ τοῦ ἐνικοῦ· π. χ. πόλεως, πήχεως, πελέκεως.

Ἀσκησεις

Ἀρχαία. Ἔστι δὲ μεταξὺ τῆς τε πόλεως, ἢ τότε ἐπολιορκεῖτο, καὶ τοῦ ναοῦ ἑπτὰ στάδιοι.—Ὁ Ἑλικὼν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὄρέων ἐν τοῖς μάλιστα ἐστὶν εὐγεως καὶ δένδρων ἀνάπλεως.—Ἐν τῇ Συρίᾳ τὰ πρόβατα τὰς οὐράς ἔχει τὸ πλάτος πήχεως.—Τὰ νεῖκη τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν πόλεων τοῖς πολίταις ἐστὶ λυπηρά.—Ἡ μὲν φύσις ἄνευ μαθήσεως τυφλόν, ἡ δὲ μάθησις ἄνευ φύσεως ἐλλιπὴς, ἡ δὲ ἀσκησις ἄνευ ἀμφοῖν ἀτελής.—Φωκαεῖς φεύγοντες τὴν βασιλέως δεσποτεῖαν εἰς Μασσαλίαν ἀπώκησαν.—Νεανίας τις θέρους ὥρα ἐμισθώσατο ἐξ ἄστει (ἄστρῳ—ἄστεως) ὄνον Μέγαράδε (=διὰ τὰ Μέγαρα).

Καθωμειλημένη. Ἡ διδασκαλία τοῦ σεβαστοῦ ἱερέως ἀπέβη καρποφόρος.— Ἡ λέξις ἄστν (γεν. ἄστειως) λέγεται κυρίως ἐπὶ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.— Διὰ τοῦ πελέκεως ἐκείνου ἀπέκοψαν τὴν κεφαλὴν Καρόλου τοῦ Α΄.— Τῆς πράξεώς σου αὐτῆς αἱ συνέπειαι θὰ φανῶσιν ἐντὸς ὀλίγου.— Ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ βασιλέως ἐγένετο χθὲς ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπουργικὸν συμβούλιον.— Ἔχομεν ἀνάγκην ὀκτῶ πήχεων λευκοῦ ὑφάσματος, ἐννέα ἐρυθροῦ καὶ ἡμίσεος κιτρίνου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΕ΄.

Περὶ τῆς αἰτιατικῆς τῶν τριτοκλίτων

Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ καταλήγει εἰς **ν** καὶ εἰς **α**

Καταλήγουσιν εἰς **ν**

Τὰ εἰς **ις** καὶ **υς** φωνηεντόληκτα, πρὸς δὲ καὶ τὰ **βοῦς, γραῦς, ναῦς, καὶ κλειῖς** π. χ. πόλις—πόλιν, πῆχυς—πῆχυν, βοῦς—βοῦν, γραῦς—γραῦν, ναῦς—ναῦν, κλειῖς—κλεῖν.

ΣΗΜ. Τῶν μονοσυλλαβῶν, ὧν ἡ ὀνομαστικὴ περισπᾶται, καὶ ἡ ἐνικὴ καὶ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ δέχεται περισπωμένην. π. χ. βοῦς—βοῦν—(τοῦς) βοῦς, γραῦς—γραῦν—(τάς) γραῖς, καὶ τὸ κλειῖς—κλεῖν—(τάς) κλειῖς.

Καταλήγουσιν εἰς **α**

Πάντα τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ καταλήγουσιν εἰς **α**.

Ἑξαίρεσεις. Εἰς **ν** καὶ εἰς **α** καταλήγουσι τὰ εἰς **ις, υς** καὶ **ους** ἀφωνόληκτα, ἀλλὰ **μὴ δευτόνα** π. χ. πολῦ—πολύπους—πολύποδα καὶ πολῦ—πολύπουν, κόρυς—κόρυθα καὶ κόρυν, ὠκύπους—ὠκύποδα καὶ ὠκύπουν, ὄρνις—ὄρνιθα καὶ ὄρνιν.

ΣΗΜ. Ἡ εἰς **α** λήγουσα αἰτιατικὴ τῶν τοιούτων μὴ δευτόνων ἀφω—νολήκτων εἶνε ἐν χρήσει μόνον παρὰ ποιηταῖς.

Τινὰ ὅμως ἐκ τῶν τοιούτων (δίπους, τρίπους, ἀργυρόπους,

κάλπεις) σχηματίζουνσι τὴν αἰτιατικὴν **μόνον** εἰς **α**, (δίποδα, τριποδα, ἀργυρόποδα, κάλπιδας). Τὸ δὲ **Χάρις** (ὡς κύριον ὄνομα) ἔχει αἰτιατικὴν **Χάρια**, ἐν ᾧ ἡ χάρις (ὡς οὐσιαστικόν) σχηματίζει τὴν αἰτιατικὴν **χάριν**.

Ἄλλαι ἐξαιρέσεις

Ὅνομάτων τινῶν αἱ αἰτιατικαὶ δὲν φαίνονται ὅτι λήγουσιν εἰς **ν** ἢ εἰς **α**. π. χ. ἡ πειθὼ—τὴν πειθῶ, ἡ αἰδῶς—τὴν αἰδῶ, ὁ ἀληθής—τὸν ἀληθῆ κτλ.

Ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ κατάληξις εἶνε **α**, ἥτις συνχιρεῖται μετὰ τῶν προηγουμένων φωνηέντων **ο** (τοῦ πειθῶ καὶ αἰδῶς) καὶ **ε** (τοῦ ἀληθῆς) εἰς **ω** (τὴν πειθῶ, τὴν αἰδῶ) καὶ **η** (τὸν ἀληθῆ).

Ἡ δὲ λέξις ἥρως ἔχει αἰτιατικὴν ἥρω.

Οὐδέτερα τριτόκλιτα

Τῶν οὐδετέρων τῆς **γ'** κλίσεως ἐν γένει ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν, ὡς καὶ ἡ αἰτιατικὴ τοῦ πληθυντικοῦ εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν. π. χ. τὸ πέρας (αἷτ.) τὸ πέρας—τὰ πέρατα (αἷτ.) τὰ πέρατα.

Ἀσκησεις

Ἀρχαία. Ἡ Σφιγξ πρόσωπον μὲν εἶχε γυναικός, στῆθος δὲ καὶ βάσιν (βάσις-βάσιν) καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνιθος.—Τί με, ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; ἤκω γάρ, ὡς ἐκέλευσας, ἔχων τὸν πέλεκυν (πέλεκυς-πέλεκυν) ὀξύτατον.—Ὁ Νεῖλος ἐπάγει αἰὲν νέκν ἰλὺν (ἰλὺς-ἰλὺς).—Σοφοκλῆς ὁ τραγωδοποιὸς ἀνέγνω τοῖς δικάσταις **Οἰδίπουν** (**Οἰδίπους**) τὸν ἐπὶ Κολωνῷ.—Εἰς τὴν **Ἀργῶ**, τὴν πρώτην τῶν Ἑλλήνων ναῦν

(ναῦς-ναῦν), εἰσέβη καὶ ὁ Ἡρακλῆς.—Χάρις μὲν χάριν τίκτει, ἔρις δ' ἔριν.—Εἶπε δὲ πρὸς τὸν βοῦν (βοῦς-βοῦν) ὁ κώνωψ, εἰ βαρύνω σου τὸν τένοντα, ἀναχωρήσω.—Κόμιζε, ὦ παῖ, τὴν τῆς κίστης κλεῖν.

Καθωμελημένη. Αἱ αἰτιατικαὶ βοῦν, γραῦν, ναῦν, κλεῖν, κτλ. περισπῶνται, διότι αἱ εἰς ν λήγουσαι μονοσύλλαβοι αἰτιατικαὶ δέχονται περισπωμένην.—Τὴν δρῦν (δρῦς-δρῦν) κοινῶς ὀνομάζομεν βελανιδιάν.—Οἱ Ἀθηναῖοι εὐγνώμονες διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην τῆς Ἀθηνᾶς ἀφιέρωσαν αὐτῇ χρυσοῦν τρίποδα (τρίπους-τρίποδα).—Προσπάθησον νὰ περατώσης τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν καὶ θά σοι χρεωστῶ χάριν (χάρις.—χάριν)—Τὴν κλεῖν (κλεῖς-κλεῖν) τῆς οἰκίας δύνασαι νὰ εὕρης ἐπὶ τῆς τραπεζῆς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΣ'.

Τρίτη κλίσις

Περὶ τῆς κλητικῆς τοῦ ἐνικοῦ

Ἡ κλητικὴ εἶνε ὁμοίᾳ πρὸς τὸ θέμα ἢ πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν.

Εἶνε ὁμοίᾳ πρὸς τὸ θέμα :

Εἰς τὰ **φωνηεντόληκτα**· π. χ. ἰχθύς, ὦ ἰχθύ, (θέμα ἰχθυ), βοῦς, ὦ βοῦ, (θέμα βου).

Εἰς τὰ **ὕग्रόληκτα**· π. χ. ῥήτωρ (ῥήτορ-ος), ὦ ῥήτορ, δαίμων (δαίμον-ος), ὦ δαίμον. Ἐξαιροῦνται τὰ **ὀξύτονα** ὕγρόληκτα σχηματίζοντα τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν. π. χ. ἡγεμών, ὦ ἡγεμών, ἀκτίς, ὦ ἀκτίς.

Ἐκ τῶν ὀξύτόνων **ἐπανέρχονται** πάλιν εἰς τὸν κανόνα, δηλ. σχηματίζουν τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὸ θέμα· τὸ **πατήρ**

(ὦ πάτερ), **άνήρ** (ὦ ἄνερ), **δαήρ** (ἀνδράδελφος), ὦ δᾶερ.

Δὲν σχηματίζονται δὲ οὔτε κατὰ τὸν κανόνα, οὔτε κατὰ τὴν ἐξαίρεσιν τὰ **Ἀπόλλων** (ὦ Ἀπολλον), **Ποσειδῶν** (ὦ Πόσειδον), **σωτήρ** (ὦ σῶτερ).

Καὶ εἰς τὰ ἔχοντα τὸ **ἐκθλιδόμενον σ** ἡ κλητικὴ εἶνε ὁμοία πρὸς τὸ θέμα· π. χ. εὐγενής (εὐγένεσ-ος), ὦ εὐγενές, τριήρης (τριήρεσ-ος ὦ τριῆρες.

Τὰ εἰς **ω** καὶ **ως** σχηματίζουν τὴν κλητικὴν εἰς **οι** π. χ. πειθῶ (ὦ πειθοῖ), αἰδῶς (ὦ αἰδοῖ), Λητῶ (ὦ Λητοῖ).

Τὰ εἰς **κλης** σχηματίζουν τὴν κλητικὴν εἰς **εις** π. χ. Σοφοκλῆς (ὦ Σοφόκλεις), Ἡρακλῆς (ὦ Ἡράκλεις).

ΣΗΜ. Ἐν τούτοις καὶ τῶν σχηματιζόντων τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὸ θέμα εὐρίσκεται ἡ κλητικὴ ὁμοία καὶ πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν π. χ. ὦ σῶτερ, ἀλλὰ καὶ ὦ σωτήρ, ὦ πόλι, ἀλλὰ καὶ ὦ πόλις, κ.τ.λ.

Ἀ σ κ η σ ι ς

Ἀρχ. Μεταξὺ δὲ λέγοντος, Ἡράκλεις, ἔφη τις, ὡς μακρὸν τὸ ἐνύπνιον.— Μὴ χαλέπαινε, ὦ Χάρων, πλησίον γὰρ αὐτὸς οὗτος, ὡς ὄρῃς.— Ὁ δ' ἀποξύνας τὸν μοχλὸν ἐτύφλωσέ με καθεύδοντα καὶ ἀπ' ἐκείνου τυφλὸς εἰμί σοι, ὦ Πόσειδον.— Τί γελαῖς, ὦ Ἑρμῇ; ὅτι γελοιότατα, ὦ Ἀπολλον, εἶδον.— Καλὰ μὲν γάρ, ὦ Λητοῖ, καὶ τὰ τέκνα ἔτεκες τῷ Δί.— Χαῖρε, ὦ Τίμων, τὸ ἔρεισμα τῶν Ἀθηναίων.

Καθωμ. Ἡ κλητικὴ τοῦ σιάχους σχηματίζεται ὦ σιάχην, διότι τὸ ὄνομα εἶνε φωνηεντόληκτον.— ὦ ῥήτορ, οἱ λόγοι σου ἀπέβησαν εἰς μάτην.— Πάτερ ἅγιε δόξασόν σου τὸν Υἱόν.— Σεβαστὲ ἄνερ μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως προσφωνοῦμέν σοι τὸ «χαῖρε».— ὦ σῶτέρ μου, μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μου ἔσομαι πρὸς σέ εὐγνώμων.— Ἡ δοτικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ

τῶν εἰς **ω** καὶ **ως** τριτοκλίτων ὀνομάτων συμπίπτουσι· π. χ. ἡ αἰδώς σχηματίζει δοτικὴν αἰδοῖ καὶ κλητικὴν πάλιν αἰδοῖ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΖ'.

Τρίτη κλίσις

Περὶ τῆς κλητικῆς τοῦ ἐνικοῦ

Εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν

Εἰς τὰ **οὐδέτερα**· π. χ. τὸ πέρας, ὃ πέρας κ.τ.λ.

Εἰς τὰ **ἀφωνόληκτα** καὶ τὰς **μετοχάς**· π. χ. ὁ κόλαξ (ὃ κόλαξ), ὁ ἄραψ (ὃ ἄραψ), ὁ λείπων (ὃ λείπων).

ΣΗΜ. Τὰ εἰς **ις** καὶ **υς** μετὰ χαρακτήρος ὀδοντοφώνου, τὸ **παῖς** καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτήρα **ντ** σχηματίζουν τὴν κλητικὴν ἐκ τῆς ῥίξεως ἀποκοπτομένου τοῦ ἀφώνου· π. χ. νεάνις (νεάνιδ-ὦ νεάνι), κόρυς (κόρυθ-ὦ κόρυ), παῖς (παιθ-ὦ παι), γέρον (γέροντ-ὦ γέρον).

Τὸ **γυνή** ἀποβάλλει τὸ **κ** (γυναικ, ὃ γύναι) καὶ τὸ **ἄναξ** σχηματίζει **ἄνα** (ἐπὶ Θεοῦ) καὶ **ἄναξ** (ἐπὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων).

Τονισμὸς τῆς κλητικῆς

Ἡ κλητικὴ ἢ λήγουσα εἰς βραχὺ φωνῆεν ἀναβιβάζει τὸν τόνον· π. χ. Ἀπολλόν, οὔτερο, Πόσειδον, κάλλιον, θύγατερο.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς **ης** ὀξύτονα ἐπιθετα τονίζουν τὴν κλητικὴν ὡς καὶ τὴν ὀνομαστικὴν· π. χ. εὐγενής, ὦ εὐγενές· ἀληθής, ὦ ἀληθές. Ἐπ' ἴσης χαρίεις, ὦ χαρίεν.

Ἐξαιροῦνται καὶ δὲν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, ἀλλὰ τονίζουν τὴν κλητικὴν ὡς τὴν ὀνομαστικὴν :

Τὰ εἰς φρων	π. χ.	εὐθύφρων,	ὃ εὐθύφρον,
Τὰ εἰς ήρης	»	τριήρης,	ὃ τριήρες,

Τὰ εἰς ὠδης	π. χ.	εὐώδης,	ὧ εὐῶδες,
Τὰ εἰς ὠκης	»	ποδώκης,	ὧ ποδῶκες,
Τὰ εἰς ὠλης	»	πανώλης,	ὧ πανῶλες,
Τὰ εἰς ὠρης	»	διώρης,	ὧ διῶρες,

καὶ τὰ ῥηματικὰ παρασύνθετα π. χ. ἐπιλήσμων (ἐπιλανθάνομαι), ὧ ἐπιλήσμον—ἐπιστήμων (ἐπίσταμαι), ὧ ἐπισιῆμον.

ΣΗΜ. Παρασύνθετα λέγονται αἱ λέξεις αἱ παραγόμεναι ἐκ συνθέτων λέξεων π. χ. τὸ ἐπιλήσμων εἶνε ῥηματικὸν παρασύνθετον ὡς παραγόμενον ἐκ ῥήματος συνθέτου (ἐπι-λανθάνομαι).

Πρὸς τούτοις δὲν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐν τῇ κλητικῇ κύριά τινα ὀνόματ' π. χ. Λακεδαίμων, ὧ Λακεδαῖμον, Φιλήμων, ὧ Φιλῆμον, Παλαίμων, ὧ Παλαῖμον.

Ἄ σ κ η σ ε ι ς

Ἀρχαία. Ἐγώ, φίλε παῖ, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθάνειν οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενής.—Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἢ σιγὴ φέρει.—ὦ πάτερ, οἷα πέπονθα ὑπὸ τοῦ κατάρατος ξένου.—Τί δακρύεις, ὦ Θεῖ; Καλλίστην, ὦ Δωρί, κόρην εἶδον εἰς κιβωτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐμβληθεῖσαν.—Μηδέν, ὦ Διόγεες, περὶ Λακεδαιμονίων λέγε.—Πάτερ (πατήρ) ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου.

Καθωρ. Αἴαν, (Αἴας) διατί ἐφώρμησας κατὰ τῶν ποιμνίων κατακόπτων καὶ φονεύων αὐτά;—Θύγατερ, (θυγάτηρ) μὴ λησμόνει τὸ καθῆκόν σου πρὸς τοὺς ἐκθρέψαντάς σε γονεῖς.—ὦ κόλαξ, πόσον εἶνε μυσσάρὸν τὸ ἔργον σου καὶ ἀποτρόπαιον.—Ἄνερ (ἄνῆρ) ἀγαθέ, πρὸς σὲ πάντες τὰ ὄμματα στρέφουσιν.—Ἄναξ (ἄναξ—ὧ ἄνα καὶ ὧ ἄναξ) ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον (Ἀγαμέμνων) αἰ διαταγαί σου εἶνε ἱερὰ δι' ἡμᾶς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΗ'.

Τρίτη κλίσις

Περὶ τοῦ διχρόνου καταλήξεων τινων

Τὰ εἰς **ε**-**ιδος** λήγοντα θηλυκὰ ὀνόματα ἔχουσι τὸ **ε** βραχύ· π. χ. καταιγίς-ιδος, πατρις-ιδος.

Ἐξαίρουνται καὶ ἔχουσι μακρὸν τὸ **ε** τὰ

ἄψις—ιδος	κρηπὶς—ιδος	τευθὶς—ιδος
βαλθὺς—ιδος	νησὶς—ιδος	χειρὶς—ιδος
κηκὶς—ιδος	ῥαφανὶς—ιδος	χυτρίς—ιδος
κηλὶς—ιδος	σφραγὶς—ιδος	ψαμαθὶς—ιδος
κνημὶς—ιδος	σχοινὶς—ιδος	ψηφὶς—ιδος

ΣΗΜ. Διφοροῦνται τινα, ὡς τὰ βαθμίς, βλεφαρίς, μανίς, ῥιπίς, κ.τ.λ. ἅτινα παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς ἔχουσι τὸ **ε** βραχύ, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι μακρὸν.

Ἐκ τῶν **αξ** δισυλλάβων, ἅτινα ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν μακράν, τὰ μὲν ἀρσενικὰ ἔχουσι τὸ **α** μακρὸν, τὰ δὲ θηλυκὰ βραχύ· π. χ.

ὁ θώρ^αξ, ὁ οὔ^αξ, ἡ αὔ^αξ, ἡ θορ^εν^αξ,
ὁ πῆλ^αξ, ὁ Φαί^αξ, ἡ θορ^εδ^αξ, ἡ κλεμ^αξ. κ.τ.λ.

Μακρὸν ἔχουσι τὸ δίχρονον καὶ αἱ λέξεις **βλάξ** καὶ **ῥάξ** (αἰτιατικὴ βλᾶκα, ῥᾶγα).

Τὸ πρὸ τοῦ χαρρακτῆρος **δίχρονον** τῶν ὑγρολήκτων εἶνε **μακρὸν**· π. χ. Σαλαμίς-ἵνος, ἀκτίς-ἵνος, πικῆν-ἄνος.

Ἐξαίρουνται τινα καὶ ἔχουσιν αὐτὸ βραχύ· ὡς ἄλς (ὁ ἄλς=ἁλάτι, ἡ ἄλς=θάλασσα) ἁλὸς—ἅλα. Ἐπ' ἴσης ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία **τίς** ὡς καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία **τίς** ἔχουσι τὸ **ε** βραχύ.

Τὰ εἰς **υψ** μονοσύλλαβα ἔχουσι τὸ **υ** μακρὸν· γύψ, γῦπα.

Τὰ εἰς **αψ** ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· π. χ. λαῖλαψ.

Ἕ Α σ κ η σ ε ι ς

Ἄρχ. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἡ ἐν Σαλαμῖνι ἦν ναυμαχία καὶ ἡ ἐν Σικελίᾳ Καρχηδονίων μάχη. — Κηκίς-ἴδος = τὸ ἐξωτερικὸν περιβάλλυμμα τοῦ καρποῦ τῆς δρυός, — Κνημῖδας μὲν πρῶτα ἔθηκε καλὰς. — Ὅθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλλοντο φαεννὰν κρηπίδα ἐλευθερίας (κρηπίς-ἴδος) = ὅπου οἱ Ἀθηναῖοι ἔθεσαν λαμπρὰν βᾶσιν τῆς ἐλευθερίας. — Ποῦ ἄλλες ; ἄλς-ἄλός) ποῦ τράπεζαι ; — Οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο (= ἐκαθαρίζοντο) καὶ ἐς ἅλα λύματ' (λύμα = ἀκαθαρσία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος) ἔβαλλον.

Καθωρ. Χεῖρις-χειρῖδος = κάλυμμα τῆς χειρός, χειρόκιον, μανίκιον. — Τὸ μαροῦλι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ λέγεται *θριδαξ*. — Ἡ κλίμαξ τῆς οἰκίας ἡμῶν εἶνε στερεά. — Οἷαξ ὀνομάζεται τὸ πηδάλιον. — Θριναξ σημαίνει *τριγράνι*, δηλ. ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ γεωργοὶ καθαρίζουσι τὸν σῖτον. — Σχοινίδα καλοῦμεν ἄγγειον ἐκ σχοίνων πεπλεγμένον. — Τευθίδα (τευθίς-ἴδος) ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι τὸ κοινῶς λεγόμενον καλαμάρι (θαλάσσιόν τι ζῷον). — Ἡ μουσικὴ ἀνυκροῦει τὸν νικητὴριον παιᾶνα (παιδὸν-ἄνος). — Οἱ γῦπες (γύψ· γυπός) εἶνε ὄρνεα ἀρπακτικὰ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΘ'.

Τ ρ έ τ η κ λ έ σ ε ι ς

Περὶ τῶν εἰς ὧν ληγόντων ὀνομάτων

Ἐκ τῶν εἰς ὧν ληγόντων ὀνομάτων τινὰ μὲν γράφονται διὰ τοῦ **ω** ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσιν, ἄλλα δ' ἔχουσιν **ω** ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ **ο** ἐν ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι.

Τίνα γράφονται διὰ τοῦ **ω** ;

- 1). Τὰ εἰς ὧν-ωνος μεγεθυντικὰ καὶ περικτικὰ π. χ.

Πλάτων-ωνος, Χείλων-ωνος, γάσιτων ωνος, ἀμπελῶν-ῶνος, ἐλαιῶν-ῶνος, περισσευῶν-ῶνος.

2). Τὰ εἰς **ων-ωνος** κύρια ὀνόματα· π. χ. *Κίμων-ωνος, Σόλων-ωνος, Ζήνων-ωνος.*

ΣΗΜ. Ἐξαίρουνται τινὰ καὶ γράφονται διὰ τοῦ **ο**· π. χ. Ἁγαμέμνων-ονος, Ἰάσων-ονος, Ἀμφικτύων-ονος κτλ. Ἐπ' ἰσῆς τὸ Σάξων σχηματίζει τὴν γενικὴν Σάξονος. Κακῶς ἐπομένως γράφεται ὑπὸ πολλῶν Σάξωνος ἀντὶ Σάξονος καὶ ἡ χώρα Σαξωνία, ἐν ᾗ τὸ ὀρθὸν εἶνε **Σαξονία**.

3). Τὰ εἰς **ων-ωντος** συνηρημένα ὀνόματα καὶ αἱ συνηρημένοι μετοχαί· π. χ. *Ξενοφῶν-ῶντος, τιμῶν-ῶντος.*

Αἱ μὴ συνηρημένοι δὲ μετοχαὶ ὥς καὶ τὰ μὴ συνηρημένα ὀνόματα ἔχουσιν ἐν τῇ ρίζῃ **ο**· π. χ. *λέγων-οντος, τρώγων-οντος, λέγων-οντος.*

Περὶ τῶν εἰς **ωρ, ωψ** καὶ **ῶδης**

Τὰ εἰς **ωρ** γράφονται ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ διὰ τοῦ **ω**, ἔχουσι δ' ἐν τῇ ρίζῃ **ο**· π. χ. *Ἐκτωρ-ορος, Νέσιτωρ-ορος.* Ἐξαίρουνται τινὰ· π. χ. *ἰχὼρ* (αἷμα τῶν θεῶν)—*ῶρος, φῶρ* (κλέπτῃς)—*ωρός.*

ΣΗΜ. Τὰ Ῥωμαϊκὰ ὀνόματα ἐν τούτοις φυλάττουσι τὸ **ω**· π. χ. *ῥαί-κτωρ-ωρος, πραιτωρ-ωρος, δικτάτωρ-ωρος.*

Τὰ εἰς **ωψ** γράφονται διὰ τοῦ **ω**· π. χ. *Κύκλωψ, μύωψ, κ.τ.λ.* Ἐξαίρουνται τινὰ, ὡς *Αἰθίοψ, Πέλοψ, Κέκροψ, οἶνοψ* (ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου), *μέροψ* (μέροπες=οἱ ἀνθρωποι).

Τὰ εἰς **ῶδης** γράφονται διὰ τοῦ **ω**· π. χ. *αἱματώδης, θυελλώδης, ψαμμώδης, πομπώδης, ὕλώδης (=δασώδης).*

Ἄ σ κ η, σ ι ς.

Ἄρχαία. Σεμίραμις ἔκτισε Βαβυλῶνα καὶ ἄλλας πόλεις.—

Τίς εἶ, ὦ βέλτιστε ; Ἰταλιώτης Σκηπίων ὁ καθελὼν *Καρχηδόνα*. — Φθάσασα δὲ Μήδεια τὸν Ἰάσονα νυκτὸς ἐπὶ τὸ δέρας ἤγαγε. — *Κέκροψ* πρῶτος τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευσε. — Καὶ πρῶτην μὲν γεννηθεῖσαν Ἑστίαν κατέπειν, εἶτα Δῆμητραν καὶ Ἥραν, μεθ' ἧς *Πλούτωνα* καὶ *Ποσειδῶνα*.

Καθωμελημένη. Ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ *Πλάτωνος* καὶ τοῦ *Ξενοφῶντος* ὑπάρχει λαμπρὸν ἐγκώμιον τοῦ Σωκράτους. — Ὁ *Πέλοψ* ἦτο υἱὸς τοῦ *Ταντάλου*, βασιλέως τῆς *Φρυγίας*. Ἀπὸ τοῦ *Πέλοπος* δὲ ὠνομάσθη καὶ ἡ *Πελοπόννησος*. — Οἱ πλούσιοι καὶ οἱ βασιλεῖς τιμῶντες τοὺς φιλοσόφους καὶ ἑαυτοὺς κοσμοῦσι καὶ ἐκείνους. — Οἱ *Κύκλωπες* ἦσαν τρεῖς, ἐχάλκευον δ' ἐν τῇ Αἴτνῃ τοὺς κερκυνοὺς τοῦ Διός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε'.

Τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα
ἐπίθετα Β' καὶ Γ' κλίσεως.

Α'. Τρικατάληκτα.

Τοιαῦτα εἶνε :

Τὰ εἰς	ος—η—ον	(κακὸς—ῆ—όν)
» »	ος—α—ον	(ἐχθρὸς—ᾶ—όν)
» »	ας—ασα—αν	(παῖς—ᾱσα—ᾱν)
» »	ας—αινα—αν	(τάλας—αινα—αν)
» »	υς—υσα—υν	(δεικνύς—υσα—ύν)
» »	υς—εια—υ	(ταχὺς—εῖα—ύ)
» »	εις—εσσα—εν	(χαρὶς—εσσα—εν)
» »	εις—εισα—εν	(ληφθεὶς—εῖσα—έν)
» »	ων—ουσα—ον	(ἐκὼν—οῦσα—όν)

Τὰ εἰς	ους—ουσα—ον	(γνοῦς—οὔσα—όν)
» »	ως—ωσα—ως	(έστως—ῶσα—ῶς)
» »	ως—υια—ος	(πεποιθώς—υῖα—ός)

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς ος δευτεροκλίτων τινά εἶνε δικατάληκτα· π. χ. *βάρβαρος, βάνανσος, ἀκόλουθος, ἡσυχος, ἡμερος, ἡρεμος, κίβδηλος, λάλος, ἔωλος, χέρσος* κτλ.

Β'. Δικατάληκτα Γ' κλίσεως.

Τὰ εἰς **ων** (ἄρσ. καὶ θηλ.), **ον** (οὐδ.)—ονος· π. χ. ὁ, ἡ *σῶφρων, τό σῶφρον—ός, ἡ εὐδαίμων, τὸ εὐδαιμον.*

Τὰ εἰς **ην-εν**—(γενικ.)-ενος· ὁ, ἡ *ἄρρην—τὸ ἄρρεν.*

ΣΗΜ. Τὸ *τέρην* (τρυφερός) εἶνε τρικατάληκτον, *τέρεινα, τέρεν.*

Τὰ εἰς **ης, ες**—(γενικ.)-ους· ὁ, ἡ *ἀληθής—τὸ ἀληθές.*

» » **ις, ι**—(γεν.)-ιδος· ὁ, ἡ *εὐελπις—τὸ εὐελπι.*

» » **ις, ι**—(γεν.)-ιτος· ὁ, ἡ *ἄχαρις—τὸ ἄχαρι.*

» » **πους, πουν**—ποδος· ὁ, ἡ *δίπους—τὸ δίπουν.*

Γ'. Μονοκατάληκτα Γ' κλίσεως.

Τὰ συνηθέστερα τῶν μονοκαταλήκτων εἶνε τὰ

ὁ, ἡ <i>ἄπαις</i> —ἄπαιδος	ὁ, ἡ <i>νῆστις</i> —νήστιδος
ὁ, ἡ <i>ἄρπαξ</i> —ἄρπαγος	ὁ, ἡ <i>πένης</i> —πένητος
ὁ, ἡ <i>βλάξ</i> —βλακός	ὁ, ἡ <i>προγάσιωρ</i> —τορος
ὁ, ἡ <i>μάκαρ</i> —μάκκαρος	ὁ, ἡ <i>πλάνης</i> —πλάνητος
ὁ, ἡ <i>μιγάς</i> —μιγάδος	ὁ, ἡ <i>φυγάς</i> —φυγάδος

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΑ'.

Οὐδέτερα μετοχῶν τριτοκλίτων ἔχοντα τὸ **δίχρονον**
τῆς παραληγούσης **μακρόν**

Τὸ <i>ἀμβλῦνον</i>	Τὸ <i>κοῖνον</i>	Τὸ <i>πῖπτον</i>
» <i>βραδῦνον</i>	» <i>κλῖνον</i>	» <i>πλῦνον</i>

Τὸ βροῖθον	Τὸ κυλῖον	Τὸ πνῖγον
» δακρῦον	» κωλῦον	» προῖτιον
» εὐθῦνον	» λαμπρῦνον	» προῦνον
» θλιῖβον	» λεπιῦνον	» ῥῖπιον
» ἰδρῦον	» λῦον	» σκληρῦνον
» ἰθῦνον	» μεγαλῦνον	» σῦρον
» ἰσχῦον	» μολῦνον	» ταχῦνον
» καλλῦνον	» ξῦον	» τριῖβον
» κηρῦτιον	» οἰκτιῦρον	» φαρδῦνον
» κλίνον	» ὀξῦνον	» φοῖτιον
» κροῖζον	» παχῦνον	» χοῖον
» κρατῦνον	» πῖνον	» ψῦχον

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΒ΄.

Λέξεις τριτόκλιτοι, ὧν πολλαὶ λίαν εὐχρηστοὶ, ἔχουσιν
τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν

Α΄. Εἰς ος οὐδέτερα

τὸ κῦδος	τὸ νῆκος	τὸ σκῦτος
τὸ κῦρος	τὸ ῥῆγος	τὸ σφρῆγος
τὸ μῆσος	τὸ στῆφος	τὸ φῦκος

Β΄. Εἰς μα οὐδέτερα

τὸ ῥοῖμα	τὸ κῦμα	τὸ προῖγμα
τὸ θοῖμα	τὸ λῦμα	τὸ τριῖμμα
τὸ κλιῖμα	τὸ νῶμα	τὸ φῦμα
τὸ κροῖμα	τὸ πλυῖμα	τὸ χοῖσμα

Γ΄. Εἰς ες θηλυκά.

ἡ θλιψίς	ἡ ῥίς (αἰτίατ. ἴνα)	ἡ ῥίψις
----------	---------------------	---------

ἡ ἴδις	ἡ κῆρρις (ὄρνειον)	ἡ στίξις
ἡ ἱρις	ἡ μῆξις	ἡ στῦψις
	ἡ ψῦξις	

Ἐπ' ἴσης ἔχουσι τὴν παρὰ κλήγουσαν μακρὰν καὶ τινὰ κύρια ὀνόματα π. χ. Ἄρις, Ἴσις, Φᾶσις, Ἴφις, Σίρις κτλ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς σμα ἐν γένει ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσῆς βραχύ π. χ. πρίσμα, ξύσμα, ἔλασμα κτλ.

* Ἀσκησις

Ἀρχαία. Ἠράμεθα μέγα κῦδος (=ἀπηλαύσαμεν μεγάλης πολεμικῆς δόξης).—Παρέδοσαν αὐτὸν εἰς κοῖμα θανάτου.—Μῖσος ἔχειν τινός=μισεῖν τινά· μῖσος ἔχειν πρὸς τινος (=μισεῖσθαι ὑπὸ τινος).—Ἰβις καλεῖται Αἰγυπτιακὸν τι πτηνὸν τιμώμενον ὡς θεῖον.—Βοῦ κῦμα χειρσάκου στρατοῦ.—Οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἔτι σῆφος ἐποιήσαντο.

Καθωμελημένη. Σκῦτιος λέγεται τὸ δέριμα, ἰδίως τὸ κατεργασμένον.—Φῦκος λέγεται τὸ χόρτον τῆς θαλάσσης (τὸ φύκι).—Ἰρις-ιδο· καλεῖται τὸ οὐράνιον τόξον.—Ζητῶ συγγνώμην, διότι παρεξήγησα τὸ πρᾶγμα.—Ῥίγος κατέλαβέ με καὶ σφοδρὰ κεφαλαλγία.—Ἴνες (ἴς-ἴνα) λέγονται οἱ μῦς καὶ τὰ νεῦρα τῶν μυῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΓ'.

Τρίτη κλίσις

Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀνωμάτων οὐσιαστικῶν
κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τιθέμενα

Μεταπλαστά, ἐτερόκλητα κλπ.

Ὁ ἄμνός (τὸ ἄρνι), τοῦ ἄμνου, τῷ ἄμνῳ κτλ. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄρνός, τῷ ἄρνι, τὸν ἄρνα Οἱ ἄρνες κτλ.

ὁ **Ἄρης**, τοῦ Ἄρεως... τὸν Ἄρη καὶ Ἄρην, (κλητ.) Ἄρες.
 τὸ **γάλα** γεν. τοῦ γάλακτος... δοτ. πληθ. τοῖς γάλαξι κτλ.
 ὁ **γέλως** » τοῦ γέλωτος... τὸν γέλωτα καὶ γέλω κτλ.
 τὸ **γόνυ** » τοῦ γόνατος... τὰ γόνατα... τοῖς γόνασι
 ἡ **γυνή** » τῆς γυναικὸς... ὦ γύναι, ταῖς γυναιξὶ κτλ.
 τὸ **δάκρυον** ὁμολῶς, ἀλλ' ἡ δοτ. πλ. δακρύοις καὶ δάκρυσι.
 τὸ **δέλεαρ** (δόλος, ἀπάτη), ὄνομ. πληθ. τὰ δελεία.
 τὸ **δένδρον** ὁμολῶς, ἀλλ' ἡ δοτικὴ πληθ. δένδροισι.
 τὸ **δόρυ** (κοντάρι) δόρατος, δόραται... τοῖς δόρασι κτλ.
 ἡ **ἔγχελυς** (τὸ χέλι), τῆς ἐγγέλως, τῇ ἐγγέλῳ, τὴν ἐγγελύν,
 ὦ ἐγγελύν· πληθ. αἱ ἐγγέλεις κτλ. (κατὰ τὸ πόλις).

Ἀσκήσεις

Ἄρχ. Γύναι γυναιξὶ (γυνή — γυναικὸς) κόσμον ἡ σιγὴ φέ-
 ρει. — Τὸ γάλα (τοῦ γάλακτος) τῆς παιδείας ὑγιᾶ τροφὴν πα-
 ρέχει. — Αἱ ἐγγέλεις (ἡ ἐγγελυς — αἱ ἐγγέλεις) ἀποπνίγονται,
 εἰάν ὀλίγῳ ὕδατι τρέφονται. — Τὸ χρυσόμαλλον δέρας ἦν ἐν
 Ἄρεως (Ἄρης — τὸν Ἄρη καὶ Ἄρην) ἄλσει κρεμᾶμενον ἐκ
 δρυός, ἐφρουρεῖτο δ' ὑπὸ δράκοντος αὐπνου. — Ἦν Κύρῳ τὸ
 σημεῖον ἀετὸς ἐπὶ δόρατος (δόρυ δόρατος) μακροῦ. (= Ἡ στρα-
 τιωτικὴ σημάχια τοῦ Κύρου ἦτο ἀετὸς προσηρτημένος ἐπὶ δό-
 ρατος μακροῦ).

Καθωμ. Ὁ Ζεὺς (τοῦ Διὸς) ὑπὸ τῶν Νυμφῶν διὰ τοῦ γά-
 λακτος τῆς Ἀμαλθείας ἐτρέφετο. — Οἱ καλοὶ ἵπποι ἔχουσι τὰ
 γόνατα (τὸ γόνυ-τοῦ γόνατος) ὑγρὰ. — Ἀπόφευγε γέλωτα (γέ-
 λως-γέλωτα καὶ γέλω) προπετῇ. — Ὡς διὰ τοῦ γάλακτος (γάλα-
 γάλακτος) ἡ γυνή (γυνή-γυναικὸς), τοιουτοτρόπως ἡ παιδεία
 διὰ τῆς γνώσεως τρέφει τὸν ἄνθρωπον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΔ'.

Τρίτη κλίσις

Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀνωμάτων οὐσιαστικῶν.

(συνέχεια)

Ζεὺς, Διός, Διὶ, Δία, Ζεῦ, (σπανίως Ζηνός, Ζηνί, Ζήνα)
τὸ **ἦπαρ**, (σηκότι) ἥπατος, ἥπαι, (πληθ.) ἥπαια κλπ.
ἡ **θρίξ**, τῆς τριχός...αί τρίχες... ταῖς θριξί, κλπ.
ἡ **κλείς**, τῆς κλειδός, τῇ κλειδί, τὴν κλεῖν.... τὰς κλεῖς.
ὁ **κοινωνός**, τοῦ κοινωνοῦ... κοινωνῶνες (καὶ κοινωνοί). τῶν
κοινωνῶν (καὶ κοινωνῶν), τοὺς κοινωνῶνας (καὶ κοινωνοὺς.)
τὸ **κρένον**, τοῦ κρίνου κλπ. ἔχει δοτ. πληθ. κρίνεισι.
ὁ **κύων**, τοῦ κυνός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, οἱ κύνες κλπ.

ΣΗΜ. Κίων·κίονος=κ ο λ ό ν α, κύων·κυνός=σ κ υ λ ί.

Ὁ (ἡ) **μάρτυς**, μάρτυρος... δοτ. πληθ. τοῖς μάρτυσι.
ἡ **ναῦς** (τὸ πλοῖον), τῆς νεώς, τῇ νηί, τὴν ναῦν, ὃ ναῦ, αἱ
νῆες, τῶν νεῶν, ταῖς ναυσί, τὰς ναῦς, ὃ νῆες.
ὁ **ὄνειρος**, ὄνειρου (ὄνειρατος).... πληθ. ὀνείρατα, ὀνείρασι.
τὸ **οὔς**, ὠτός, ὠτί...ῶτα, ὠτιον, ὠσί.

* Α σ κ η σ ε ι ς

Ἄρχ. Ἀριστῶντι (ἐν ᾧ ἡρίσια=ἐπρογενεμάτιζε) Διογένει
ἐν ἀγορᾷ οἱ παρεστῶτες συνεχῶς ἐλεγον, κύον κύον. Ὁ δέ,
ὑμεῖς, εἶπεν, ἐστὲ κύνες, οἱ με ἀριστῶντα περιεστήκατε.—Ζεὺς
(Διός) τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοί, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοί.—Ἀνά-
χαρσις μαθὼν τέσσαρας δακτύλους εἶναι τὸ πάχος τῆς νεώς,
(ἡ ναῦς—τῆς νεώς) τοσοῦτον ἔφη τοῦ θανάτου τοὺς πλείοντας

ἀπέχειν.—Τὰ ὄμματα τῶν ὄτων (οὖς-ὠτὸς) ἐστὶ πιστότερα.
 —Κόμιζε, ὦ παῖ, τὴν τῆς κίστης κλεῖν (ἢ κλεῖς-τῆς κλειδός).
Καθῶμι. Τὸν Προμηθεά ὁ Ζεὺς ἀνεσταύρωσεν ἐπὶ τοῦ Καυ-
 κάσου, μέγας δ' αἰετὸς κατέτρωγε τὸ ἥπαρ (τοῦ ἥπατος) αὐτοῦ.
 —Ἡ κλεῖς εὐρίσκεται ἐν τῷ θυλακίῳ σου.—Αἱ τῶν μαρτύ-
 ρων (μάρτυς-υρος) μαρτυραὶ πολλάκις εἶνε ἄπιστοι.—Οἱ Αἰ-
 θίοποι ἔχουσι μέλαιναν τὴν τρίχα (ἢ θροῖξ-τῆς τριχός).—Θα-
 λῆς ὁ Μιλήσιος ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψευδὸς τῆς ἀλη-
 θείας ὅσον, εἶπεν, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπέχουσι τῶν ὠτῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΞΕ'.

Τρίτη κλίσις

Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀνωμάλων οὐσιαστικῶν

(συνέγξις)

ὁ ὄρνις (πᾶν πτηνὸν) καὶ ἡ ὄρνις (κόττις), ὄρνιθος...ὄρνιθα
 καὶ ὄρνιν, ὄρνιθες...ὄρνιθας καὶ ὄρνις, κτλ.

ἡ Πνύξ, τῆς Πυκνός, τῇ Πυκνί, τὴν Πύκνα, ὦ Πνύξ.

ὁ πρεσβευτής (ἀπεσταλμένος), τοῦ πρεσβευτοῦ κτλ. Πλη-
 θυντικός, οἱ πρόσβεις, τῶν πρόσβεων, τοῖς πρόσβεσι, κτλ.

ὁ πρέσβυς καὶ πρεσβύτης (γέρον) τοῦ πρεσβύτου, τῷ
 πρεσβύτῃ. Πληθυντικός, οἱ πρεσβῦται, κτλ.

τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, (πληθυντ.) τὰ πυρὰ (κατὰ τὴν β' κλ.).

ὁ ταῶς (τὸ παγῶνι), τοῦ ταῶ (καὶ ταῶνος σπανίως).

τὸ ὕδωρ, τοῦ ὕδατος...Πληθ. τὰ ὕδατα...

ὁ υἱός, τοῦ υἱοῦ καὶ υἱέος, τῷ υἱῷ καὶ υἱεῖ...οἱ υἱεῖς, τῶν
 υἱέων, κτλ.

τὸ φρέαρ, τοῦ φρεάτος...(Πληθυντ.) τὰ φρέατα κτλ.

ἡ **χείρ**, χειρός, χειρί... ἀλλὰ (δοτ. τοῦ δοῦντος) **χεροῖν**... (δοτ. πληθ.) **χερσί**...

ὁ **χοῦς** (μέτρον ὑγρῶν) κατὰ τὸ βοῦς· αἷτιατ. **χόα**, (καὶ **χοᾶ**) (Πληθυντικὴ αἷτ.) **χοῦς** (καὶ **χοᾶς**).

ὁ **χοῦς** (χῶμα) αἷτιατ. **χοῦν**. Αἱ δὲ λοιπαὶ πτώσεις ἐκ τοῦ θεμ. **χωματ**.

ὁ **χρῶς** (δέρμα), γεν. **χρωτός**, δοτ. **χρωτὶ** καὶ **χρωῖ**... **χρῶτα**.

Ἄσκησις.

Ἄρχ. Ἡ νῆσος Σάμος εὐδαιμονεστάτη ἐστὶ καὶ εὐφορῶ-
τάτη· δι' ὃ λέγεται ὅτι καὶ **ὀρνίθων** (ὄρνις) γάλα φέρει.—'Ο
τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐν τῇ **Πυκνῇ** (Πυνδξ-Πυκνός) ἐδουλεύετο.
—'Ο πάπυρος φύεται οὐκ ἐν βάθει τοῦ ὕδατος.—Παρακελύ-
ονται οἱ πατέρες τοῖς νύκτιν εὐσεβεῖς καὶ δικαίους εἶναι.—'Εγ-
γὺς φρέατος (φρέαρ-φρέατος) παῖς τις ἐκοιμᾶτο. Ἐπιστᾶσα
δ' αὐτῇ ἡ τύχη ἐδόα· ἀνάστηθι καὶ ἄπελθε ἐνθένδε.

Καθωμ. Μεγάλην ἡσθάνθησαν στενοχωρίαν κατὰ τὸ πα-
ρελθὸν θέρος οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὕδα-
τος (ὑδωρ-ὑδατος) ἐπαρκοῦς.—Πλησίον τῆς **Πυκνῆς** εὗρίσκε-
ται τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τῶν Ἀθηνῶν.—'Ο προεβευτὴς τῆς
'Ιταλίας ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν.—Γυνὴ τις χήρα εἶχεν ὄρ-
νιν (ὄρνις-ιθα καὶ ὄρνιν), ἣτις ἐγέννα καθ' ἐκάστην ἐν ὥν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΣ'.

**Ἑλλειπτικά τῶν ὁποίων ἐλλείπουσιν
ἢ ἀριθμοὶ ἢ πτώσεις**

Α'. Ὀνόματα ἄνευ πληθυντικοῦ

ὁ **ἄνθρωπος**, ὁ **αἰθὴρ**, ἡ **γῆ**, τὸ **ἔαρ**,
τὸ **μέλι**, τὸ **νέκταρ**, ὁ **οὐρανός**, ὁ **μόλυβδος**,
ὁ **σίδηρος**, ὁ **ἄργυρος**, ὁ **χρυσός**, ὁ **χαλκός** κ.τ.λ.

καὶ ἐν γένει τὰ ὀνόματα τῶν μετὰλλων καὶ τὰ κύρια ὀνόματα
τὰ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν ἀπαντῶντα· π. χ. Ἀλέξανδρος, Κό-
ρινθος, Ὑμηττός κ.τ.λ.

Β'. Ὀνόματα ἄνευ ἐνικοῦ

αἱ **δυομαί**, τὰ **ἔγκατα**, οἱ **ἐπιδόαι** (ἄνεμοι)
τὰ **Διονύδια**, τὰ **Ὀλύμπια**, τὰ **Παναθήναια**, κ.τ.λ.

καὶ ἐν γένει τὰ ὀνόματα τῶν ἐορτῶν καὶ τὰ κύρια ὀνόματα τὰ
εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀπαντῶντα· π. χ. Ἀθῆναι, Θῆ-
βαι, Θεσπιαί, Μυκῆναι κ.τ.λ.

Γ'. Ὀνόματα μὴ ἔχοντα πάσας τὰς πτώσεις

ἡ **θέμις**, τὸ **δέλεαρ**, τὸ **ὄναρ**, τὸ **σέβας**, τὸ **ὄφελος**,
τὸ **στέραρ** (ξύγγι), τὸ **ὑπαρ** (ὀπτασία), τὸ **σέλας**.

(ἐκ τούτων τινὰ μὲν ἀπαντῶσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατι-
κὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ἄλλα δὲ μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν
ἢ αἰτιατικὴν).

Δ'. Ὀνόματα ἀπαντῶντα εἰς μίαν μόνον πτῶσιν

Ἡ γεν. **μάλης** (ἐν τῇ φράσει ὑπὸ μάλης=ὑπὸ τὴν μασχάλην).

ἡ αἰτιατ. **νέωτα** (ἐν τῇ φράσει ἐς νέωτα=τὸ ἐπόμενον ἔτος).

ἡ αἰτιατ. **λίπα** μετὰ τοῦ ἀλείφω, **λίπ'** ἀλείφουσαι, (ἐπὶ τῶν
ἀγωνιζομένων, οἵτινες ἠλείφοντο διὰ λίπους).

ἡ κλητικὴ **τᾶν** (ὦ φίλε) καὶ **μέλε** (ὦ καυμένε).

Ἄ κ λ ι τ α

Ἄκλιτα, ἦτοι αἱ λέξεις, αἵτινες δὲν κλίνονται εἰνε αἱ ἐξῆς:

Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου· π. χ. τὸ ἄλφα,
τοῦ ἄλφα, τὸ βῆτα, τοῦ βῆτα κ.τ.λ.

Τὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν· π. χ. οἱ πέντε, τῶν πέντε, οἱ δέκα, τῶν δέκα, τοὺς δέκα κ.τ.λ.

Τὰ ἀπαρέμφατα· π. χ. τὸ λέγειν, τοῦ λέγειν, τῷ λέγειν, τὸ πράττειν, τοῦ πράττειν, τῷ πράττειν κ.τ.λ.

Ξενικά τινα ὀνόματα (παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαντῶντα)· π. χ. ὁ Ἀδάμ, τοῦ Ἀδάμ, τῷ Ἀδάμ, τὸν Ἀδάμ, τὸ Πάσχα, τοῦ Πάσχα, κ.τ.λ.

Ἀδκησις

Ἀρχ. Πληροῦται ὁ Νεῖλος μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἐτησίων (ἐτησίαι) ὥραν. — Κρίνει φίλους ὁ καιρὸς, ὥς χρυσὸν τὸ πῦρ. — Ὡσπερ τὰ τοῦ ἔαρος (ἔαρ) ἄνθη, οὕτω τὰ τῶν θνητῶν γένη βραχύδια. — Νέμεα ἦσαν μεγάλη ἐορτὴ τελομένη κατὰ τριετίαν ἐν Νεμέᾳ τῆς Ἀργολίδος. — Σχολαστικὸς κατ' ὄναρ ἰδὼν ἦλον πεπατηκέναι τὸν πόδα περιεδῆσατο.

Καθωμ. Ὁ καθαρὸς ἀὴρ εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὑγίαν. — Ὁ σίδηρος, ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος καὶ τὰ λοιπὰ μέταλλα εὗρισκονται ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς. — Τὰ Παναθήναια ἦσαν μικρὰ καὶ μεγάλα· καὶ τὰ μὲν μικρὰ ἐτελοῦντο κατ' ἔτος, τὰ δὲ μεγάλα ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν. — Αἱ Ἀθῆναι εἶνε ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους. — Ὁ ἀριθμὸς, ὃν ζητεῖς, εὕρισκεται μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν πέντε καὶ δέκα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΞ'.

Ἀνώμαλα ἐπίθετα.

1ον

ὁ **μέγας**, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸν μέγαν, ὃ μεγάλε (καὶ ὦ μέγας).

ἡ **μεγάλη**, σχηματίζεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν.

τὸ **μέγα**, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τό μέγα, ὦ μέγα.

Ὁ Δυϊκὸς δὲ καὶ ὁ Πληθυντικὸς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου σχηματίζονται ὁμαλῶς ἐκ τοῦ θέματος **μεγάλο** κατὰ τὴν δ' κλίσιν· π. χ. οἱ μεγάλοι... τὰ μεγάλα... τῶν μεγάλων...

2ον

ὁ **πολύς**, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸν πολύν, ὦ πολύ.

ἡ **πολλή**, τῆς πολλῆς, τῇ πολλῇ, κτλ. ὁμαλῶς.

τὸ **πολύ**, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸ πολύ, ὦ πολύ.

Ὁ Δυϊκὸς δὲ καὶ ὁ πληθυντικὸς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου σχηματίζονται ὁμαλῶς ἐκ τοῦ θέματος **πολλο** κατὰ τὴν β' κλίσιν.

3ον

ὁ **πρᾶος**, τοῦ πρᾶου, κτλ. (κατὰ τὴν δ' κλίσιν). Ἀλλὰ τῶν πρᾶων, τοῖς πρᾶσι, (κατὰ τὴν γ' κλίσιν) κτλ.

ἡ **πραεῖα**, τῆς πραείας, τῇ πραείᾳ, κτλ. ὁμαλῶς κατὰ τὴν α'.

τὸ **πρᾶον**, τοῦ πρᾶου, κτλ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν). Ἀλλὰ τὰ πρᾶα, τῶν πρᾶων, κτλ. (κατὰ τὴν γ' κλίσιν).

4ον

τὸ **σῶος-σῶα-σῶον** σχηματίζεται ὁμαλῶς, ἀλλ' ἔχει καὶ τοὺς ἑξῆς τύπους·

ὁ **σῶς**, (αἰτ.) τὸν σῶν... Πληθ. οἱ σῶ (αἰτ.) τοὺς σῶς,

ἡ **σῶς**, (αἰτ.) τὴν σῶν... Πληθ. αἱ σῶ (αἰτ.) τὰς σῶς

τὸ **σῶν**, (αἰτ.) τὸ σῶν... Πληθ. τὰ σᾶ (αἰτ.) τὰ σᾶ κτλ.

Ἄσκησις.

Ἀρχ. Τὸ ἀθάνατον τοῦ ἀνθρώπου σῶν καὶ ἀθάνατον μένει.—Ὁ Νεῖλος πρᾶειαν τὴν ῥύσιν ποιεῖται.—Γενναῖα κα-

λοῦμεν τῶν ζώων ὅποσα καλὰ καὶ μεγάλα καὶ ὠφέλιμα ὄντα
πραέα ἐστὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.—Οὐκ ἐν τῇ πολλῷ τὸ εὖ,
ἀλλ' ἐν τῇ εὖ τὸ πολὺ.—Τὸν ἰσχυρὸν ὄντα δεῖ προῶν εἶναι,
ὅπως οἱ πλησίον αἰδῶνται μᾶλλον ἢ φοβῶνται.

Καθῶμι. Ἡ περὶ τὴν ἐργασίαν μεγάλη σου σπουδὴ δὲν
δύναται ἢ τοιαῦτα νὰ παραγάγῃ ἀποτελέσματα.—Διὰ τοῦ
πράον χαρακτήρός σου συμδιβάξεις τὰ πάντα.—Τὰ μεγάλα
γυμνάσια τοῦ στρατοῦ ἄρχονται σήμερον.—Αἱ γυναῖκες ἔχουσι
πραεῖαν φύσιν.—Ὅπου ὑπάρχουσι φάρμακα πολλὰ καὶ ἱατροὶ
πολλοί, ἐκεῖ εἶνε καὶ νόσοι πολλαί.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΞΗ'.

Κλίσις μετοχῶν

Αἱ μετοχαὶ ἔχουσι τρία γένη, ὡς δηλ. καὶ τὰ ἐπίθετα. Αἱ με-
τοχαὶ δέ, αἵτινες λήγουσιν εἰς **μενος-μένη-μενον**, κλίνον-
ται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως· π. χ.
γραφόμενος-γραφομένη-γραφόμενον, **πεποιημένος-πεποιημένη-
πεποιημένον**.

Πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ μετοχαὶ κλίνονται ὡς τρικατάληκτα
ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως καὶ λήγουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς

ων—ουδα—ον	π. χ.	λέγων—λέγουσα—λέγον
ῶν—οὔδα—ὄν	π. χ.	λαβὼν—λαβοῦσα—λαβὼν
ῶν—οὔδα—οὔν	π. χ.	ποιῶν—ποιοῦσα—ποιοῦν
ας—αδα—αν	π. χ.	ποιήσας—ποιήσασα—ποιήσαν
εἰς—εἶδα—ἐν	π. χ.	ποιηθεὶς—ποιηθεῖσα—ποιηθὲν
οὺς—οὔδα—ὄν	π. χ.	διδούς—διδούσα—διδόν
ὺς—ϋδα—ὺν	π. χ.	δεικνὺς—δεικνῦσα—δεικνὺν
ὡς—υῖα—ὄς	π. χ.	πεποιθὼς—πεποιθυῖα—πεποιθὸς
ὡς—ῶδα—ὡς	π. χ.	ἐσιῶς—ἐσιῶσα—ἐσιῶς

Ἀσκησις.

Ἀρχ. Σωκράτης ἰδὼν μεράκιον πλούσιον καὶ ἀπαίδευτον, ἰδού, ἔφη, χρυσοῦν ἀνδράποδον.— Διογένης ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος· μία, εἶπε, ψυχὴ ἐν δύο σώμασι κειμένη.— Ὁ τὸν ἑαυτοῦ παῖδα πολλοῦ ἄξιον ἀποδείξας, καὶ ὀλίγα καταλίπη, πολλὰ ἔδωκεν.— Ὅνος ἐνδὺς λέοντος δέρμα περιήει ἐκφοβῶν τὰ ἄλογα ζῷα.— Ἀφείς τὰ φανερά μὴ δίωκε τὰ φανή.— Ὁ τὸ ἔλρον εἰδὼς εἰδείη ἂν καὶ τὸ μέρος.— Αἱ μέλιτται αἰρεθέντος ἢ διαφθαρέντος τοῦ βασιλέως διασκεδάννυνται.— Ἀνδριὰς μὲν ἐπὶ βάσεως, σπουδαῖος δ' ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς προαιρέσεως ἐστὼς ἀμεπακίνητος ὀφείλει εἶναι.— Βίαις μὴ παρούσης οὐδὲν ἰσχύει νόμος.— Τράγος σφοδρῶς διηήσας κατῆλθεν εἰς βαθὺν κρημνὸν ὕδωρ πιεῖν. Πῶν δὲ καὶ χορτασθεὶς οὐκ ἠδύνατο ἀνελθεῖν.

Καθῶμ. Ὁ μὴ ἔχων πολλὰ δὲν δύναται νὰ δώσῃ πολλά.— Ὁ Χεῖλων ἐρωτηθεὶς, τί εἶνε δυσκολώτατον πρᾶγμα; τὸ νὰ γνωρίζῃ τις, εἶπε, τὸν ἑαυτόν του.— Ὁ στρατηγὸς ἀνεχώρησε διὰ τὰ σύνορα λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ ἅπαντα τὸν ὑπάρχοντα στρατόν.— Ἀηδὼν καθημένη ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ δένδρου ἔψαλλε κατὰ τὴν συνήθειάν της.— Ὅνος βαστάζων ἄλας διέδαινε ποταμόν τινα· ὀλισθήσας δὲ κατέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ.— Ὁ σκώληξ ὁ κρυπτόμενος ἐν τῷ πηλῷ ἐξελθὼν εἰς τὴν γῆν ἔλεγεν εἰς πάντα τὰ ζῷα· εἶμαι ἱατρὸς καὶ θεραπεύω πᾶσαν ἀσθένειαν.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΑ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΕΞΘ'.

Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἔχουσι δύο καταλήξεις τὴν **τερος-α.ον** (συγκριτικόν), καὶ τὴν **τατος-η.ον** (ὑπερθε-

τικών). Πρὸς τούτοις ἔχουσι καὶ τὰς σπανιωτέρας **ἰων-ἰων-ιον** (συγκριτικόν) καὶ **ἰστος-η-ον** (ὑπερθετικόν).

Ὁ χαρακτηρ τῶν εἰς **ος** ἐπιθέτων **ο** ἐκτείνεται εἰς **ω**, ἂν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα, (νέος, νεώτερος, νεώτατος), φυλάττεται δέ, ἂν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε μακρὰ φύσει ἢ θέσει (ξηρός, ξηρότερος, — ἐνδοξος, ἐνδοξότερος).

ΣΗΜ. Τίνα τῶν εἰς **ος** ἐπιθέτων ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν μακρὰν καὶ τίνα βραχεῖαν ἴδε Γύμνασμα Ν' ἐν σελίδι 90.

Εἰς **ἰων** καὶ **ἰστος** σχηματίζουσι τὰ παραθετικά αὐτῶν ὁμαλῶς τά,

ἡδύς — ἡδίων — ἡδιστος.	αἰσχύρος — αἰσχύων — αἰσχιστος
ταχύς — θάσσων — τάχιστος	ἐχθρός — ἐχθίων — ἐχθιστος.
κακός — κακίων — κάκιστος.	

ΣΗΜ. Τὸ ταχύς ἔχει καὶ παραθετικά ταχύτερος, ταχύτατος.

Ἀνωμάλως δὲ σχηματίζονται τὰ ἐξῆς.

ἀγαθός	{	ἀμείνων	ἄριστος.
		βελτίων	βέλτιστος.
		κρείσσων ἢ κρείττων	κράτιστος.
		λῶων	λῶστος.
ἀλγεινός	{	ἀλγίων	ἄλγιστος.
		ἀλγεινότερος	ἀλγεινότατος.
κακός	{	κακίων	κάκιστος.
		χείρων (ἐξ οὗ τὸ κοινὸν χει- καλλίων ρότερος)	χείριστος.
καλός μακρός	{	καλλίων	κάλλιστος.
		μακρότερος	μακρότατος.
μέγας μικρός	{	———	μήκιστος.
		μείζων	μέγιστος.
		μικρότερος	μικρότατος.
	{	ελάσσων (ἐλάττων)	ἐλάχιστος.

ὀλίγος	ἐλάσσων	ὀλίγιστος.
	ἥτιον	ἐλάχιστος.
πολύς	πλείων, πλεον	(ἥκιστα).
ῥάδιος	ῥάων	πλείστος.
		ῥᾶστος.

Καλύτερος, μεγαλύτερος

Τὰ συγκριτικὰ τοῦ μέγας καὶ καλὸς ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ εἶνε προτιμότερον νὰ γράφωνται διὰ τοῦ υ (μεγαλύτερος, καλύτερος) κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ υτερος τῆς παλαιᾶς γλώσσης (ταχύτερος, βαρύτερος κτλ.)

Ἄσκησις.

Ἄρχαία (μόνον). Οὐδὲν μικρότερόν ἐστι τῆς ἀνάγκης.— Οὐκ ἔστι σοφίας τιμώτερον.— Ἀναγκαιότατον μάθημά ἐστι τὸ ἀπομαθεῖν τὰ κακά.— Χρησμός ἦν Ἀπόλλωνος· σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.— Ἀγῆσιλαος τῶν φίλων οὐ τοὺς δυνατωτάτους, ἀλλὰ τοὺς προθυμοτάτους μάλιστα ἠσπάζετο.— Οὗτος πρᾶτοτος φίλοις ὧν ἐχθροῖς φοβερώτατος ἦν.— Καλλίστη ἐστὶ πολιτεία ἡ τῶν Λακεδαιμονίων.— Οὐκ ἔστι διδάσκαλος οὐδεὶς κρείσσων τῆς ἀνάγκης.— Κάλλιστον κόσμος, μέγιστον τόπος, τάχιστον νοῦς, ἰσχυρότατον ἀνάγκη, σοφώτατον χρόνος.— Ἀνθρώπων πάντων τῶν ἄλλων ζῴων ῥᾶόν ἐστιν ἡ ἀνθρώπων ἄρχειν.— Προνοία οὐδὲν ἄμεινον οὐδὲ νοῦ σοφοῦ.— Ὁ θάνατος κοινός ἐστι καὶ τοῖς χειρότοις καὶ τοῖς βελτίστοις.— Αἰσχιστόν ἐστιν ἀποφυγεῖν τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατον.— Οὐδὲν ἐστιν ἔχθιον βουλής κακῆς.— Φίλος ἀγαθὸς πάντων κτημάτων κρείττον.— Ἐσχατον κακὸν ἡ δειλία.— Δῶρον ἄλλο μεῖζόν τῆς ἀρετῆς οὐκ ἔστι παρὰ Θεοῦ λαβεῖν.— Περιάνδρος ἐρωτηθεὶς, «τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ;» εἶπε, φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ο'.

Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν.

(συνέχεια)

Πλὴν τῶν ὁμαλῶν καὶ ἀνωμάλων παραθετικῶν, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα λαμβάνοντα τὰς καταλήξεις **τερος** καὶ **τατος** μετὰ προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως γραμμάτων καὶ συλλαβῶν.

Ἐκ τῶν εἰς **ος** ἀποβάλλουσι τὸ **ο** τὰ,

γεραῖος	γεραίτερος	γεραίτατος.
παλαιός	παλαίτερος	παλαίτατος.
σχολαῖος	σχολαίτερος	σχολαίτατος.

ΣΗΜ. Τὰ παλαιός καὶ σχολαῖος, σχηματίζουσι τὰ παραθετικά αὐτῶν καὶ παλαιότερος, παλαιότατος, σχολαιότερος, σχολαιότατος κλπ.

φίλος	φίλτερος	φίλτατος.
καὶ	φιλαίτερος	φιλαίτατος.

Προσλαμβάνουσι δὲ **αι** τὰ,

ἴδιος	ἰδιαίτερος	ἰδιαίτατος.
ἴσος	ἰσαίτερος	ἰσαίτατος κτλ.

ΣΗΜ. Τὸ ἄριστος ὁμοῦ σχηματίζει συγκριτικὸν ἀριστώτερος, καὶ ὑπερθετικὸν ἀριστότατος. Ἐπ' ἴσης τὸ ἴδιος σχηματίζει καὶ ἰδιώτερος—ώτατος.

Κατὰ τὸ **ἴδιος-ἰδιαίτερος-τατος** σχηματίζονται τὰ ἄσμενος, εὔδιος, ἥσυχος, μύχιος, μέσος, ὄρθιος, ὀψιος, παρὰ πλῆσιος, πλησίος, προῖος· π. χ. μεσαίτερος, μεσαίτατος, οἰψαίτερος, οἰψαίτατος, πλησιαίτερος, πλησιαίτατος, ἡσυχαιέτερος καὶ (ἡσυχώτερος) κτλ.

ΣΗΜ. Τὸ ἄσμενος σχηματίζει καὶ παραθετικά ἀσμεναίτερος, ἀσμεναίτατος καὶ ἀσμενέστερος, ἀσμενέστατος. Τὸ δὲ μέγχιος σχηματίζει παραθετικά μυχαιέτερος, μυχαιέτατος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΑ'.

"Αλλὰ διάφορα παραθετικά.

ἀληθής	ἀληθέστερος	ἀληθέστατος.
ἄχαρις	ἄχαρίστερος	ἄχαρίστατος.
βραδύς	βραδύτερος	βραδύτατος.
ἐπίχαρις	ἐπιχαριτώτερος	ἐπιχαριτώτατος.
μάκαρ	μακάρτερος	μακάρτατος.
μέλας	μελάντερος	μελάντατος.
πένης	πενέστερος	πενέστατος.
σώφρων	σωφρονέστερος	σωφρονέστατος.
τάλας	ταλάντερος	ταλάντατος.
ὕβριστις	ὕβρισιτότερος	ὕβρισιτότατος.
χαίρεις	χαριέστερος	χαριέστατος

Κατὰ τὸ ἀληθὲς σχηματίζονται πάντα τὰ εἰς **ης** ἐπίθετα· π. χ. εὐγενής—εὐγενέστερος, ἀμελής—ἀμελέστερος, κτλ. Κατὰ δὲ τὸ σώφρων σχηματίζονται πάντα τὰ εἰς **ων** π. χ. εὐδαίμων—εὐδαιμονέστερος κτλ. πλὴν τῶν **πίων**=παχὺς καὶ **πέπων**=ὄριμος, (**πίων**, πιότερος, πιότατος, **πέπων**, πεπαίτερος, πεπαίτατος) καὶ τοῦ **ἀλαζών**, ἀλαζονίστερος-ἀλαζονίστατος.

Δάλος **λαλίστερος** **λαλίστατος.**

Κατὰ τὸ δάλος σχηματίζονται τὰ **δυσφάγος** (δυσφαγίστερος, κ.τ.λ.) **πτωχός**, (πτωχίστερος, κ.τ.λ.) **βλάξ**, (βλακίστερος ἀλλὰ καὶ βλακότερος) **λάγνος**, **ἄσπαξ**, **κλέπτης**, **πλεονέκτης**, **μονοφάγος**, **ψευδής** (ψευδίστερος, κλεπτίστερος).

Ἀπλοῦς **ἀπλούστερος** **ἀπλούστατος**

Κατὰ τὸ ἀπλοῦς σχηματίζονται καὶ τὰ εἰς οὐς συνηρημένα ἐπίθετα (εὐνους, εὐρους, εὐπλους κτλ.).

Μὴ ἐπιδεχόμενα συγκρ. καὶ ὑπερθ. βαθμόν.

Ἐπίθετά τινα ὡς ἐκ τῆς ἐννοίας αὐτῶν δὲν ἐπιδέχονται συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμόν· π.χ. γυμνός, θνητός, ἀθάνατος, ξύλινος, μαρμαρίνος, χειμερινός, ἐσπερινός κτλ.

Παράθεσις διὰ τοῦ μᾶλλον, μάλιστα.

Πολλὰ ἐπίθετα καὶ μετοχαὶ σχηματίζουσι τὸν συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμόν διὰ τοῦ θετικοῦ καὶ τῶν παραθετικῶν ἐπιρρημάτων **μᾶλλον, μάλιστα**· π.χ. φίλος (συγκριτ.) **μᾶλλον φίλος** (ὑπερθ.) **μάλιστα φίλος**. Ἐπ' ἴσης ἢ μετοχῇ **φιλῶν** (συγκρ.) **μᾶλλον φιλῶν** (ὑπερθ.) **μάλιστα φιλῶν**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΒ'.

Παραθετικά ἐκ προθέσεων

Πρὸ	πρότερος	πρῶτος
ὕπερ	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος καὶ ὕπατος
— —	ὕστερος	ὕστατος
ἐξ	— —	ἐσχατος

Σπανίως ἀπαντᾷ καὶ ὑπερθ. **πρώτιστος** (ἐκ τοῦ πρώτος)

Παραθετικά ἐξ ἐπιρρημάτων

Τὰ **τοπικά ἐπιρρήματα** ἐν τῇ συγκριτικῇ καὶ ὑπερθετικῇ βαθμῇ λήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς **ω**· π. χ.

ἐγγύς	ἐγγύτερον	ἐγγύτατα
— —	ἐγγυτέρω	ἐγγυτάτω

ἔξω	ἔξωτέρω	ἔξωτάτῳ
ἔσω	ἔσωτέρω	ἔσωτάτῳ
ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτῳ
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτῳ
πρόσω (=ἐμπρός)	προσσωτέρω	προσσωτάτῳ
πόρρω (=μακρὰν)	πορρωτέρω	πορρωτάτῳ
πέρα	περαιτέρω	————
(ἀπό)	ἀπωτέρω	ἀπωτάτῳ

Εἰς τὰ ἐπιρρήματα δέ, ἅτινα παράγονται ἐξ ἐπιθέτων, ὡς **δυσκριτικὸν** μὲν χρησιμεύει ὁ ἐνικός τοῦ οὐδετέρου συγκριτικοῦ ἐν τῇ αἰτιατικῇ, ὡς **ὑπερθετικὸν** δὲ ἡ αἰτιατικὴ πληθυντικὴ τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ τοῦ οὐδετέρου· π. χ.

βαθέως	βαθύτερον	βαθύτατα
εὐδαιμόνως	εὐδαιμονέστερον	εὐδαιμονέστατα
ταχέως	θᾶσσον	τάχιστα κτλ.

*Ανώμαλα παραθετικά ἐξ ἐπιρρημάτων

εὖ	ἄμεινον	ἄριστα
μᾶλα	μᾶλλον	μάλιστα
ὀλίγων	ἥτιον (ἥσσον)	ἥκιστα
πολὺ	πλέον	πλεῖστον-α
καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα
κακῶς	κάκιον ἢ χειρόν	κάκιστα ἢ χείριστα
ῥαδίως	ῥᾶον	ῥᾶστα.

*Λόκους

(ἐπὶ τῶν Γυμνασμάτων Ο'.—ΟΒ'.)

***Αρχ.** Λεπτότατον (λεπτὸς) μὲν αἶμα καὶ καθαρώτατον (καθαρὸς) ἔχει ἄνθρωπος, παχύτατον (παχὺς) δὲ καὶ μελάντατον (μέλας) ταῦρος καὶ ὄνος.—Περὶ μεγάλων πραγμάτων σκο-

πουμένοις εὐνουσίατη (εὐνους) σύμβουλος ἢ παρρησία.—Ἄπλουστάτος (ἄπλοῦς) ἐστὶν ὁ τῶν σοφῶν λόγος.—Οἱ Αἰθίοπες μελάντεροι (μέλας) εἰσι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.—Ἔργα μὲν νεωτέρων (νέος), βουλαὶ δὲ γεραιτέρων (γεραιός) κράτος ἔχουσιν.—Οὐδὲν πατρώας χθονὸς φίλτερον (φίλος).—Οἱ Ἕλληνες λαλίστατοί (λάλος) εἰσιν.—Τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις (ἐπιφανής) ἰδρύνετο τόποις. — Πενέστατοι οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν, Ἀριστείδης, Φωκίων, Ἐπαμεινώνδας, καὶ Σωκράτης.—Κριτίας μὲν πάντων κλεπτίστατός τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο, Ἀλκιδιδῆς δὲ πάντων ἀκρατέστατος καὶ ὑβριστότατος καὶ βιαιότατος.—Δόξα ἀσθενὴς ἄγκυρα, πλεῖστος δ' ἐτι ἀσθενεστέρα.—Βίου πονηροῦ θάνατος εὐκλεέστερος.—Ἀριστείδης πιωχίστατος ἦν, ἀλλὰ δικαιοτάτος.—Οἱ δοῦλοι πολλάκις ψευδίστατοι καὶ κλεπτίστατοί εἰσι.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΓ'.

Ἀριθμοὶ	Ἀπόλυτα,	Τακτικά,	Χρονικά.
Ἀραβ. Ἑλλ.			
1 α'	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος-η-ον	(προτετραῖος)
2 β'	δύο	δεύτερος-α-ον	δευτεραῖος
3 γ'	τρεῖς, τρία	τρίτος-η-ον	τριταῖος
4 δ'	τέσσαρες-α	τέταρτος-η-ον	τεταρταῖος
5 ε'	πέντε	πέμπτος-η-ον	πεμπταῖος
6 ς'	ἕξ	ἕκτος-η-ον	ἑκταῖος
7 ζ'	ἑπτὰ	ἑβδομος-η-ον	ἑβδομαῖος
8 η'	ὀκτὼ	ὀγδοος-η-ον	ὀγδοαῖος
9 θ'	ἐννέα	ἐνατος-η-ον	ἐναταῖος
10 ι'	δέκα	δέκατος-η-ον	δεκαταῖος

20	κ'	εἴκοσι (r)	εἰκοστός-ῆ-όν	εἰκοσταῖος
100	ρ'	ἐκατόν	ἐκατοστός-ῆ-όν	ἐκατοσταῖος
1000	σ'	χίλιοι-αι-α	χιλιοστός-ῆ-όν	χιλιοσταῖος
10000	ι'	μύριοι-αι-α	μυριοστός-ῆ-όν	μυριοσταῖος
		κ.τ.λ.	κ.τ.λ.	κ.τ.λ.

ΣΗΜ. α'. Τὸ μύριοι=δέκα χιλιάδες, τὸ δὲ μυριοί=ἄπειροι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ προτεραῖος γίνεται ἐκ τοῦ πρότερος καὶ εἶνε χρονικόν ἐπίθετον καὶ οὐχὶ ἀριθμητικόν. Τοιοῦτον εἶνε καὶ τὸ ὑστεραῖος.

Ἄδελφους.

Ἀρχ. Ῥώμη ἐκτίσθη ἔτει τρίτῳ τῆς ἑκτῆς Ὀλυμπιάδος.

—Διεφθείροντο οἱ πλείστοι ἑναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ τῆς νέου τῆς ἐν Ἀθήναις. —Ἐν μὲν εἶδος τῆς ἀρετῆς, ἄπειρα δὲ τῆς κακίας. —Τὸν ἄρχοντα τριῶν δεῖ μνήμην ἔχειν· πρῶτον μὲν ὅτι ἀνθρώπων ἄρχει· δεύτερον ὅτι κατὰ νόμους ἄρχει· τρίτον ὅτι οὐκ ἀεὶ ἄρχει. —Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ Ποτιδαίας τριταῖοι ἀφίκοντο. —Πλάτων εἶπε τὴν παιδείαν δεύτερον ἥλιον εἶναι. —Μία χελιδὼν ἕαρ οὐ ποιεῖ.

Καθωμ. Νοέμβριος εἶνε ὁ ἐνδέκατος μὴν τοῦ ἔτους, ὁ Ἰανουάριος ὁ πρῶτος καὶ ὁ Μάιος ὁ πέμπτος. —Ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν Ἰέρων ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἐνεήκοντα δύο ἔτων, ἑδασίλευσε δ' ἑβδομήκοντα δύο ἔτη. —Ὁ Σωκράτης ἤμασε περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἑκτὴν Ὀλυμπιάδα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΔ'.

Ἀριθμητικά.

(Συνέχεια)

Πολλαπλασιαστικά, Οὐδιαστικά, Ἐπιρρήματα.

Ἀπλοῦς μονὰς (καὶ ἑνὰς) ἅπαξ

Πολλαπλασιαστικά Οὐσιαστικά Ἐπιρρήματα

διπλοῦς καὶ διττός	δνᾶς	δὶς (διπτῶς, καὶ διχῆ)
τριπλοῦς καὶ τριττός	τριᾶς (καὶ τριττὸς)	τρεῖς (τριπτῶς καὶ τριχῆ)
τετραπλοῦς	τετρᾶς καὶ τετρακτὺς	τετράκις καὶ τετραχῆ
πενταπλοῦς	πεντᾶς (καὶ πεμπὰς)	ἐκατοντάκις χιλιάκις
ἐπταπλοῦς κλπ.	ἐβδομάς κλπ.	μυριάκις κλπ.
δεκαπλοῦς	δεκάς	Διανεμητικά.
εἰκοσαπλοῦς	εἰκάς	σύνδυο (καὶ ἀνὰ δύο)
ἐκατονταπλοῦς	ἐκατοντὰς (καὶ ἐκατοστὺς)	σύντρεις . . . σύνεπτα
χιλιαπλοῦς	χιλιάς	σύνοκτω
κλπ.	(καὶ χιλιοστὺς)	σύνδεκα κλπ.

Ἀναλογικά.

διπλάσιος — (καὶ διπλασίων), τριπλάσιος — (καὶ τριπλασίων)
δεκαπλάσιος, ἐκατονταπλάσιος (καὶ ἐκατονταπλασίων) κτλ.

Ἀδοκνηδεις

Ἀρχ. Ῥαδίως οἱ ἀθληταὶ διπλασίους καὶ τριπλασίους ἑαυ-
τοῖς μάχονται. — Τρεῖς τρεῖς πόσοι εἰσὶ πόδες; ἑννέα. — Γεγό-
ναμεν ἅπαξ· δὶς δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι. — Ἐρμῇ μάλιστα τῶν
ἀριθμῶν ἡ τετράς ἀνάκειται. — Ἀπλοῦν τὸ δίκαιον, ῥαδίον τὸ
ἀληθές. — Μυριάσι ποτέ ἐν Πλαταιαῖς τριακοσίαις ἐμάχοντο ἐκ
Πελοποννήσου χιλιάδες τέτταρες. — Τὸ τετράκις τέτταρά ἐστιν
ἐκκαίδεκα.

Καθωμ. Τρεῖς χιλιάδες ἰππέων ἀνεχώρησαν διὰ Χαλκίδα.
 — Μία δεκάς ἀποτελεῖται ἐκ δέκα μονάδων· δέκα δὲ δεκάδες ἀποτελοῦσι μίαν ἑκατοντάδα· τέλος μία χιλιάς ἀπαρτίζεται ἐκ δέκα ἑκατοντάδων.—Τὰ ἅπαξ, δῖς, τρίς, πεντάκις, ἑξάκις εἶνε ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα.—Ὁ ἀριθμὸς ἑκατὸν εἶνε πενταπλάσιος τοῦ εἴκοσι, διπλάσιος δὲ τοῦ πεντήκοντα.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΕ΄.

Προσωπικαὶ

α΄. πρόσωπον β΄. πρόσωπον γ΄. πρόσωπον

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

ἐγὼ	σὺ	—
ἐμοῦ	σοῦ	οὔ
ἐμοὶ	σοὶ	οἷ
ἐμὲ	σὲ	ἐ

Πληθυντικὸς

ἡμεῖς	ὕμεῖς	σφεῖς
ἡμῶν	ὕμῶν	σφῶν
ἡμῖν	ὕμῖν	σφίσι
ἡμᾶς	ὕμᾶς	σφᾶς

ΣΗΜ. Οἱ ἄνω τύποι τοῦ γ΄. προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας εἶνε σπάνιοι. Ἄντ' αὐτῶν γίνεται χρῆσις τῆς ἐπαναληπτικῆς ἀντωνυμίας αὐτός ἢ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν.

Κτητικά

α'. πρόσωπον β'. πρόσωπον γ'. πρόσωπον

ἐμὸς	σὸς	ἐὸς (ποιητική)
ἡμέτερος	ὕμερος	σφέτερος (ποιητική)

Ἀσκήσεις

Ἀρχαία. Δημήτριός τις εἶπε τῷ Νέρωνι· σὺ μὲν ἀπειλεῖς ἐμοὶ τὸν θάνατον, σοὶ δὲ ἡ φύσις. — Ἡ σὴ τέχνη παιδοτρίβη τῆς υἱείας καὶ τῆς εὐρωστίας πηγή ἐστιν. — Εὖ ἔχοντας ἐμοῦ πολλοὶ φίλοι. — Δεῖ ὑμᾶς ὡς ἀγαθοὺς πολίτας μὴ εἰς τὸ ἴδιον ἀλλ' εἰς τὸ τῆς πόλεως ὠφέλημα βλέπειν. — Τοῦτ' ἐστὶ μεγίστων ἓν τι, μήτε ἡμᾶς μήτε τοὺς ἡμετέρους ἡ τύχη ταράσσει. — Θεὸν προτίμα καὶ δεύτερον τοὺς σοὺς γονέας. — Μασσαγέται ἐδῆλωσαν τὴν σφειέραν ἀρετῆς ἐν τῷ πρὸς Κύρον πολέμῳ. — Ὁ ἐμὸς καὶ ὁ σὸς πατήρ φίλοι εἰσὶ. — Τὰ μέλλοντα προγινώσκειν οὐ τῆς ἡμετέρας φύσεώς ἐστιν. — Ἀλέξανδρος πρὸς Δαρεῖον ἔγραψεν· ἐγὼ νενίκηκα πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγοὺς καὶ σατράπας, νῦν δὲ καὶ σὲ καὶ τὴν μετὰ σοῦ δύναμιν.

Καθωρ. Ὁ Θεὸς παρέχει πρὸς ἡμᾶς πολλὰ ἀγαθὰ. — Ὁ σίδηρος εἶπεν εἰς τὸν χρυσὸν «σὺ μὲν εἶσαι λαμπρότερος ἀπὸ ἐμέ, ἐγὼ δὲ ὠφελιμώτερος ἀπὸ σέ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους». — Ἐντὸς ἐμοῦ καὶ ἐντὸς σοῦ ὑπάρχει ἀθάνατος ψυχὴ. — Πάτερ ἡμῶν οὐράνιε, ἅς ἀγιασθῇ τὸ ὄνομά σου. — Ὑμεῖς ἔχετε δίκαιον, ἀγκπητοὶ φίλοι, καὶ οὐχὶ ἐγώ, ὥς φαίνεται ἐκ τῶν ἀποτελεσματικῶν. Ἀγαπήτε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, εὐεργετεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς εἶνε ἐντολαὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΤ΄.

Ἀντωνυμίες

Αὐτοπαθεῖς

α'. πρόσωπον β'. πρόσωπον γ'. πρόσωπον

Ἐνικός ἀριθμὸς

ἐμαυτοῦ-ῆς	σεαυτοῦ-ῆς	ἐαυτοῦ-ῆς-οῦ
ἐμαυτῷ-ῇ	σεαυτῷ-ῇ	ἐαυτῷ-ῇ-ῶ
ἐμαυτὸν-ήν	σεαυτὸν-ήν	ἐαυτὸν-ὸ

Πληθυντικός

ἡμῶν αὐτῶν	ὕμῶν-αὐτῶν	ἐαυτῶν
ἡμῖν αὐτοῖς-αῖς	ὕμῖν-αὐταῖς-αῖς	ἐαυτοῖς-αῖς-οῖς
ἡμᾶς-αὐτοὺς-ὰ	ὕμᾶς-αὐτοὺς-ὰς	ἐαυτοὺς-ὰς-ὰ

ΣΗΜ. Τὰ ἐαυτοῦ, ἐαυτῷ, κτλ. λέγονται καὶ αὐτοῦ, αὐτῷ, κτλ. Ἐπίσης τὰ ἐαυτῶν, ἐαυτοῖς κτλ. λέγονται καὶ αὐτῶν κτλ. καὶ σφῶν αὐτῶν κτλ.

Ἑρωτηματικά

Τίς (ἄρσ. καὶ θηλ.) τί (οὐδ.) τίνας—τίνι κτλ.

Τίνες—τίνων—τίσι—τίνας (οὐδ.) τίνα—τίνων κτλ.

Ἑρωτηματικά δὲ προσέτι εἶνε αἱ ἀντωνυμῖαι *πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, πόστος, ποσταῖος, ποδαπός.*

Ἀόριστοι

Τίς (ἄρσ. καὶ θηλ.) τί (οὐδ.) τινός—τινὶ κτλ.

(Πληθυντ) τινές—τινῶν—τισὶ—τινάς(καὶ οὐδ.) τινά—τινῶν.

Ἄοριστοι προσέτι εἶνε καὶ αἱ ἀντωνυμίαι **δεῖνα, ἔνιοι, πᾶς, οὐδείς, ὅσις, μηδείς, μηδέτερος, οὐδέτερος, πότερος, ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, ἀμφοτέροι.**

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Ὁ ἐαυτὸν αἰσχυρόμενος φύλαξ ἐαυτοῦ γίγνεται.—Ἄρχε σεαυτοῦ μηδὲν ἤττον ἢ τῶν ἄλλων.—Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἐστὶ πολέμιον ἀνθρώποις; «αὐτοὶ ἔφη ἐαυτοῖς». —Μηδενὶ δίκην δικάσης, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης.—Οὐ πάντες τῶν καλῶν ὀρέγονται ἀλλὰ τινες τῶν κακῶν.—Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς, τί ἐστὶ φίλος; ἀπεκρίνατο ἄλλος ἐγώ.—Ἐκαστος τῶν ἀνθρώπων φέρει δύο πῆρας, τὴν μὲν ἔμπροσθεν τὴν δὲ ὀπίσθεν· γέμει δὲ κακῶν ἐκατέρω.—Τίνες εἰσὶν ἄγκυραι δυναταί; φρόνησις, μεγαλοψυχία, ἀνδρεία· ταύτας γὰρ οὐδείς χειμῶν σαλεύει.—Ἀγησίλαος τῆς ἐαυτοῦ ἀρετῆς μνημεῖα κατέλιπεν ἀθάνατα.—Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, τίτων μάλιστα ὁ λόγος ἰσχύει· ὧν ἡ πρᾶξις, εἶπε, συνακολουθεῖ τῷ λόγῳ.—Παρ' ἀνδρὸς σοφοῦ χρὴ σοφόν τι μαθεῖναι.—Ποῖον ἄλλο κτῆμα οὕτω πάγχρηστον, ὥσπερ ὁ ἀγαθὸς φίλος;—Βούλου ἀρέσκειν πᾶσι, μὴ σανιδῶ μόνον.—Πάντων μάλιστα σανιδῶν αἰσχύνου.—Ἄλλοις μεμφόμενος σκόπει μὴ αὐτὸς ἀξιόμμεπτα πράττης.

Καθωμιλημένη. Τίς δύναται νὰ γνωρίζῃ τὰ μέλλοντα; οὐδείς.—Πόσον εἶχες δίκαιον καὶ ὅμως δὲν ἤκουσα τὰς συμβουλὰς σου.—Ποῖος ἐκτύπησε τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου;—Παιδιά τινὰ δὲν ἀγαπῶσι νὰ λέγωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοῦτο εἶνε κακόν.—Οἱ πλεονέκται πλουτίζουν μετὰ τὸν ἐαυτὸν των, βλάπτουσιν ὅμως τοὺς ἄλλους.—Ἐκαστος ἀνθρώπος εἶνε ἄριστος φύλαξ τοῦ ἐαυτοῦ του.—Οὐδείς ἄλλος, φίλτατε Ἀλέξανδρε, ἰδύνατο νὰ προβῇ εἰς τοιαύτην πρᾶξιν καὶ ματαίως προσπαθεῖς νὰ με πείσης περὶ τοῦ ἐναντίου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΖ'.

Ἄντωνυμίαι

Δεικτικαί

(Συνέχεια)

α'. πρόσωπον β'. πρόσωπον γ'. πρόσωπον

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

οὗτος	αὕτη	τοῦτο
τούτου	ταύτης	τούτου
τούτω	ταύτη	τούτω
τοῦτον	ταύτην	τοῦτο
ὦ οὗτος	ὦ αὕτη	—

Πληθυντικὸς

οὗτοι	αὗται	ταῦτα
τούτων	τούτων	τούτων
τούτοις	ταύταις	τούτοις
τούτους	ταύτας	ταῦτα

Δεικτικαί προσέτι ἄντωνυμίαι εἶνε ἡ

τοῖος	τοιός δε	τοιούτος
τόσος	τοσός δε	τοσοῦτος
τηλίκος	τηλίκός δε	τηλικοῦτος

Ἐπαναληπτικὴ καὶ Διασταλτικὴ αὐτὸς—ἡ—ό.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Πολιτεία ισοαύτην ἔχει δύναμιν ὅσην ἐν σώματι φρόνησις. — Ὁ ἐλέφας ἔχει μυκτῆρα τοιοῦτον καὶ τηλικούτον, ὥστε ἀντὶ χειρῶν ἔχει αὐτόν. — Ὅσοι ἄνθρωποι ισοαύται γινώμαι. — Ῥώμη ψυχῆς σωφροσύνη· αὕτη γὰρ ψυχῆς ἀπαθοῦς φῶς ἐστι. — Τάδε λέγει Κύριος. — Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος εὐδαιμονέστατός ἐστιν. — Οὗτος δοκεῖ μοι ἄριστος εἶναι οἶκος, ἐν ᾧ τοιοῦτός ἐστιν ὁ δεσπότης δι' ἐκυτόν, οἷος ἔξω διὰ τὸν νόμον.

Καθωμελημένη. Ταῦτα πάντα εἶνε ἀληθῆ καὶ ὀφείλεις νὰ ὑποχωρήσῃς. — Οἱ λαοὶ οὗτοί εἶνε πολεμικώτατοι. — Ἡ πόλις ἐκείνη εὐρίσκεται παρὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Ταυγέτου. — Τὸ ὄρος τοῦτο εἶνε ὑψηλὸν καὶ δασυῶδες. — Διὰ πάντας τούτους τοὺς λόγους ἠναγκάσθη νὰ ἐπανεέλθω εἰς Ἀθήνας. — Ἡ ὁρμή τῶν Ἑλλήνων ἦτο ισοαύτη, ὥστε οἱ ἐχθροὶ ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΗ'.

Ἀντωνυμίας

Ἀναφορικά

(συνέχεια)

Ἐνικὸς

ὁς—ῆ—ὄ
οὔ—ῆς—οὔ
ὧ—ῆ—ὧ
ὄν—ῆν—ὄ

Πληθυντικὸς

οἱ—αἱ—ἃ
ὧν—ὧν—ὧν
οἷς—αἷς—οἷς
οὓς—ἄς—ἃ

ὅστις—ἡτις—ὅ,τι
οὗτινος—κ.τ.λ.

οἵτινες—αἵτινες—ἅτινα
ὧντινων κ.τ.λ.

ὅσπερ—ἥπερ—ὅπερ

Ἀναφορικαὶ προσέτι εἶναι αἱ ἀντωνυμῖαι αἱ ἐξῆς·

οἷος — α — ον

ὁποῖος — α — ον

ὅσος — η — ον

ὁπόσος — η — ον

ἡλίκος — η — ον

ὁπηλίκος — η — ον

ὁπότιερος — α — ον

ὁποδαπὸς — ἡ — ὄν

Ἀλληλοπαθῆς

Δυϊκὸς

ἀλλήλων — αιν — οιν

ἀλλήλω — α — ω

Πληθυντικὸς

Ἄρσ.

ἀλλήλων — ἀλλήλοις — ἀλλήλους

Θηλ.

ἀλλήλων — ἀλλήλαις — ἀλλήλας

Οὐδ.

ἀλλήλων — ἀλλήλοις — ἀλλήλα

Ἀσκησις

Ἀρχαία. Ἡδονὴν φεῦγε, ἥ τις ὕστερον λύπην τίκτει.—

Κορῶναι ἀλλήλαις πιστόταταί εἰσι.— Πολιτεία τοσαύτην ἔχει δύναμιν ὅσην ἐν σώματι φρόνησις.— Ἄ ποιεῖν αἰσχρὸν, ταῦτα νόμιζε οὐδὲ λέγειν εἶναι καλόν.— Οἷος ὁ τρόπος τοιοῦτος ὁ λόγος.— Ὅποιοί τινες ἂν οἱ προστάται ᾧσι, τοιαῦται καὶ αἱ πολιτεῖαι γίνονται — Οἷα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει.— Ὅσοις τῆς πατρίδος προδότης ἐστίν, ἄξιός ἐστι θανάτου.— Οἷτινες γενναῖοί εἰσιν ἄνδρες, τούτοις ἅπανα γῆ πατρίς ἐστίν.

Καθωμ. Ὁ μαθητής, ὅστις εἶνε ἀμελής, τιμωρεῖται.—

Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, εἶνε ἐντολὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.— Οἱ κόποι τοὺς ὁποίους καταβάλλετε ἐν τῷ σχολείῳ, θὰ ἀνταμειφθῶσι πλουσιοπαρόχως.— Τὸ ῥόδον, τὸ ὁποῖον θάλλει ἐν τῷ κήπῳ, εἶνε ὥραϊον.— Οἱ στρατιῶται, οἷτινες κατὰ τὴν τελευταίαν μάχην ἐξεπλήρωσαν τὸ καθήκον των, ἔλαβον μεγάλαν ἀμοιβάν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΟΘ'.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Συσχετικά ἢ ἀνταποδοτικά

	Ἑρωτη- ματικά	Ἀόριστοι	Δεικτικά	Ἀναφο- ρικά	Ἀοριστο- λογικά
Οὐσίας	πότερος ;	πότερος ἕτερος ἐκάτερος οὐδέτερος μηδέτερος	ὁ ἕτερος ἄμφω ἁμφότεροι	—	ὁπότερος
	τίς ;	τίς ἔνιοι δεῖνχ πᾶς οὐδείς μηδείς ἕκαστος ἄλλος	οὗτος ὅδε ἐκεῖνος ὁ αὐτός ὁ ἄλλος	ὅς	ὅστις ὅς ἂν
Τόπ. Μεγέθ. Ποσοῦ	ποιός ;	ποιός	τοῖος τοιόσδε τοιούτος	οἶος	ὁποῖος οἶος ἂν
	πόσος ;	ποσός	τόσος τοσόσδε τοσοῦτος	ὅσος	ὁπόσος ὅσος ἂν
	πηλίκος ;	—	τηλίκος τηλικόσδε τηλικούτος	ἡλίκος	ὀπηλίκος
	ποδαπός ;	ἄλλοδαπός	ἡμεδαπός παντοδαπός	—	ὀποδαπός

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ

ΤΑ ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΩΝ, ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

(Μετ' ἀπαντίσματος τῶν γλωσσικῶν παρατηρήσεων τοῦ Κόντου)

ΥΠΟ

Ι. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ

Διδ. τοῦ δ. καὶ τ.φ., δικηγόρου, Πτυχιούχου καθηγητοῦ τῶν ἐμπορικῶν καὶ
Καθηγητοῦ τῶν νομικῶν καὶ ἐμπορικῶν μνημάτων ἐν τῇ Δημοσίᾳ Ἑμπορικῇ
Σχολῇ Ἀθηνῶν, ἐν τῇ Ἑμπορικῇ καὶ Βιομηχανικῇ Ἀκαδημίᾳ καὶ ἐν τῇ
ἐν Πειραιεῖ Ἑμπορικῇ Σχολῇ Παναγιωτοπούλου.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ

Κυκλοφορία 65,000 ἀντιτύπων

Ἐβραβεύθη δι' ἀργυροῦ βραβείου ἐν τῇ Διεθνείᾳ
Ἑκθέσει τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 1903 καὶ ἄλλαις, ἐν
δὲ τῇ Παναγυπτιακῇ Ἑκθέσει τοῦ 1912 ἐτι-
μήθη διὰ χρυσοῦ βραβείου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ
1916

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει ἐνταῦθα τὴν μονογραφὴν,
ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ δὲ τὴν σφραγίδα τοῦ συγγραφέως

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ πρώτου τεύχους ἀνεπτύξαμεν τοὺς λόγους δι' οὓς προέβημεν εἰς τὴν ἐκπόνησιν τοῦ παρόντος βιβλίου· ἐπομένως ἀρκούμεθα νῦν νὰ εἰπώμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ δευτέρου τεύχους.

Ἐν τῷ παρόντι τεύχει ἐξηγοῦνται τὰ κυριώτερα περὶ **ὀημάτων** περὶ **παραγωγῆς** καὶ περὶ **δυνθέσεως** μέρη τῆς γραμματικῆς, τὰ μᾶλλον συντείνοντα πρὸς σκοπιμωτέραν καὶ ὡς οἶόν τε πρακτικὴν ἐκμάθησιν τῆς ὀρθογραφίας. Ἐπὶ τῶν παρατεθειμένων δὲ καταλλήλων φράσεων ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ νέας γλώσσης γίνεται ἐφαρμογὴ τῶν διαφορῶν κανόνων, ὡς ἐγένετο τοῦτο καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει.

Τὰς δυσκολίας δὲ ἃς ἀπηντήσαμεν εἰς τὴν συστηματοποίησιν τῆς ὕλης δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ, ἂν λάβῃ ὑπ' ὄψει ὅτι ὠφείλομεν νέαν νὰ τάμωμεν ὁδόν, ὅπως μὴ τὸ βιβλίον ἡμῶν προσομοιάσῃ τῇ γραμματικῇ, ἅφ' ἑτέρου δὲ πάλιν δὲν ἡδυνάμεθα ν' ἀπομακρυνθῶμεν τῆς γραμματικῆς, διότι ταύτης ἀπλουστέραν μορφήν ἐσκοποῦμεν νὰ παρουσιάσωμεν.

Κατὰ πόσον δ' ἐπετύχομεν τούτου θὰ κρίνωσιν οἱ ἐπαίοντες, ἱκανῶς ὅμως θαρρύνει ἡμᾶς ἡ εὐμενὴς ὑποδοχή, ἣς ἔτυχον αἱ ἀσκήσεις, καίτοι τὸ βιβλίον δὲν ἀνάγεται εἰς τὰ ὑποχρεωτικά, ἀλλ' ἀπλῶς γίνεται χρῆσις αὐτοῦ ὡς βοηθητικοῦ.

Ἀθήνησι τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1889

ΙΩ. Ζ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐν τῇ 17ῃ ταύτῃ ἐκδόσει πολλὰ ἐγένοντο διορθώσεις συμφώνως πρὸς τὰς τελευταίας γραμματικὰς ἐρεῦνας καὶ τὴν ἐγκριμένην κατὰ τὸν τελευταῖον διαγωνισμόν γραμματικὴν τῶν ἐλληνικῶν σχολείων.

Ἀθήνησι 1 Μαρτίου 1916

ΙΩ. Ζ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Β΄.

(ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ)

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α΄.

Καταλήξεις ὀνημάτων.

(Μετὰ τῶν χρονικῶν χαρακτήρων).

Φωναί.

	Ἑνεργητική	Μέση	Παθητική
Ἐνεστώς	ω	ομαι	ομαι
Παρατατικός.	ον	όμεν	όμεν
Μέλλων α΄.	σω	σομαι	θήσομαι
Μέλλων β΄.	—	—	ήσομαι
Μέλ. συνηρημένος	έω-ῶ	έομαι οὔμαι	—
Ἀόριστος α΄.	σα	σάμεν	θην
Ἀόριστος β΄.	ον	όμεν	ην
Ἀόρις. α΄. (ἄνευ σ)	α	άμεν	—
Παρακείμενος α΄.	κα	μαι	μαι
Παρακείμενος β΄.	α	—	—
Ὑπερσυντέλικος α΄.	κειν	μεν	μεν
Ὑπερσυντέλικος β΄.	ειν (ῆ η)	—	—
Μετ' ὀλίγον μέλλων	σω	σομαι	δομαι

Ἀσκήσεις

Ἀρχαία γλῶσσα. Ὁ τοῦ Σόλωνος νόμος ἐπίνειν ἐστὶν ἄξιος, ὃς κωλύει κακῶς ἀγορεύειν τοὺς νεκρούς.—Διχάζειν, ὃ Ἀθηναῖοι, τὴν ἀρχὴν τῆς κατηγορίας Λεωκράτους τοῦ κρινομένου ποιήσονται.—

Ἐγὼ δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, **ἐποιη-σάμην** ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν (=κατηγορίαν) οὔτε δι' ἑγὼ θραξ οὐδεμίαν οὔτε διὰ φιλονικίων.—Οὐ **κατασχυν-ῶ** ἔπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παρκαστάτην (=σύντροπον).—Ἄρτι (=πρὸ ὀλίγου, μύλις) μὲν **ἐπεπαύ-μην** εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν.—Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων ἀναστὰς **ἀπεφην-άμην**.—Τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἂν οἱ πολῖται τοῖς νόμοις μὴ **πεῖθ'-ωνται**, ἀθλιωτάτην **κεκρί-καμεν**.

Καθωμλημένῃ. Ἐγνώριζ-ον τὰ πάντα, ἀλλὰ δὲν ἡδυνάμην νὰ πράξω ἄλλως.—Δὲν **ἐννο-ῶ** νὰ **ἐνεργή-σω** τι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ πατρός μου.—Ἀμέσως **παρετήρη-σα** τὴν κατάστασιν αὐτῆς τῶν πραγμάτων, δὲν **ἐπίστευ-ον** ὅμως ὅτι θὰ **ἐφθαν-ον** μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου.—Πότερ **ἤμαρτι-ον** εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ **ὀνομάζ-ωμαι** υἱός σου.—Καθ' ἐκάστην **μετέβαιν-ον** πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς καλῆς ἐκείνης γρχίης καὶ **φρον-ῶ** ὅτι **εἶχ-ον** καθῆκον νὰ **πράττ-ω** τοῦτο.—Ἐν τούτοις ὁ Ἰωάννης **ἐφάν-η** γενναῖος, οὐδ' **ἐδειλία-σεν** ἀπέναντι τοῦ κινδύνου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν ῥημάτων.

Γενικὸς κανὼν. Τὰ ῥήματα καὶ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα **ἀναβι-βάξουσιν** τὸν τόνον, ἂν ἐπιτρέπη τοῦτο ὁ χρόνος αὐτῆς· ἐπομένως δὲν δύναται ἢ προπαρालήγουσα νὰ τονισθῇ, ἂν ἡ λήγουσα εἴνε μακρά· οἷον ἐβούλευον, βούλευε (βουλεύω), ἔλειπον, ἔλειψα, ἔλειπον (λείπω).

Ἐπὶ τῶν συνθέτων ὅμως ῥημάτων οὐδέποτε ὁ τόνος ὑπερβαίνει τὴν αὐξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν· οἷον, **διηγ-ον** (διάγω), **ἀπειχ-ον** (ἀπέχω). **κατέσχ-ον** (κατέχω), **παρεῖλκ-ον** (παρέλκω), **προσῆχ-α** (παρκαίμενος τοῦ προσάγω) κ.τ.λ.

Σημ. Μόνον τὸ **δύνοιδα** (=γνώριζω, ὅ,τι καὶ οἱ ἄλλοι γνωρίζουσι) ἀναβιβάζει τὸν τόνον, διότι τὸ **ει** τοῦ στελέχους τρέπεται εἰς **οι**, δὲν γίνεται δηλ. αὐξησις.

Ἐπὶ τῶν **συνθέτων** ῥημάτων ὁ τόνος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· οἷον, **ἐπίσχε-ς** (οὐχὶ ἐπισχε-ς), **κατάσχε-ς** (οὐχὶ κατάσχε-ς), **ἀπόδο-ς** (οὐχὶ ἀποδο-ς).

Ἄν ὅμως τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἴνε **πρόθεσις**, ἥτις **πάσχει**

ἐκθλιψιν, τότε αναβιβάζεται ὁ τόνος· οἶον, *ἀνελθε, πάρειμι, ἄπιθι*, *κάτιελθε* κ.τ.λ. διότι καὶ προθέσεις τοῦ *ἀνελθε, πάρειμι* κλπ. πάσχουσιν ἐκθλιψιν.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία γλῶσσα. Ἐπὶ Νέξον ἐπεῖχον (=ἐσκέπτοντο) στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι.—**Σύνουδα** ἐμκυτῶ ἀντιλέγειν οὐ δυναμένῳ.—**Ἀπόδος**, ὃ κατάρχτε, τὰ πορθεῖς.—**Ἐπίσχε**ς ὀργᾶς=κράτησον τὸν θυμὸν σου.—**Εὖγε**, ὦ Ἥφαιστε, ἀλλὰ **δίελέ**=(χώρισόν) μου τὴν κεφαλὴν εἰς δύο κατενεγκών.—Οἱ τριακοντα τύραννοι ἐπὶ τοσοῦτον **κατέφθειραν** τὴν πόλιν, ὥστε πάμπολλοι Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς πόλεως ἐξέφυγον.—Τράχος ἐν θέρει σφοδρῶς διψήσας **κατῆλθεν** εἰς βαθὺν κρημνὸν ὕδωρ πιεῖν.—Πᾶσιν ἀνθρώποις Θεὸς **ἐπέταξε** πόρους ἄλλοις ἄλλους.—

Πάλιν ἐπὶ τὴν πρώτην **πάρεσμεν** ἀπορίαν.—Ἐς κόρακας **ἄπιθι** (ὑπάγε).

Καθωμιλνυμένη. Ἐπίσχε καὶ οὐχὶ ἐπισχε ἢ εἴπωμεν, διότι ὁ τόνος δὲν δύναται νὰ τεθῇ ἀνωτέρω τῆς ληγούσης τῆς προθέσεως.—**Κάτιελθε** τοῦ βήματος, διότι οὐδὲν λέγεις.—**Ἀνελθε** τὴν κλίμακα ἄνευ φόβου.—**Πάρειμι** λέγομεν καὶ οὐχὶ **παρεῖμι**, διότι ἡ πρόθεσις παρὰ πάσχει **ἐκθλιψιν** (παρ'—εἰμὶ) καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει **αναβιβάζεται** ὁ τόνος.—**Παιδεύω**—**ἐπαίδεον**—**ἐπαίδευσα**—**πεπαίδευκα**—**ἐπεπαιδεύκειν** ἐκ τῶν παρὰδειγμάτων τούτων ἐννοεῖ τις ὅτι ὁ τόνος τῶν ῥημάτων **αναβιβάζεται** πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως, ἐὰν ἐπιτρέπη τοῦτο ἡ ποσότης τῆς ληγούσης. —

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Γ'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν ῥημάτων.

Τονίζονται **ἐπὶ τῆς ληγούσης** κατ' ἐξαιρέσειν τοῦ ἀνωτέρω (ἐν σελ. 6) γενικοῦ κανόνος.

α'. Αἱ μετοχαὶ καὶ λήγουσαι εἰς **ως** (παρὰκμ.), **εις** (παθητ. ἀρ.), **ας** (τῶν εἰς μί), **ους** καὶ **υς** π.χ. *πεποιηκώς, ποιηθείς, ιστάς, διδούς, συμφύς*.

β'. Ἡ μετοχὴ καὶ ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β'. οἶον, *λαβών, λαβεῖν, λιπών, λιπεῖν, μαθών, μαθεῖν, ιδών, ιδεῖν, σιάς, δούς, γνούς*.

Ἐξαιροῦνται οἱ β'. ἀόριστοι οἱ ἔχοντες κατὰληξιν *ναι* ἐν τῇ ἀπκρεμφάτῳ ὡς *σιῆναι, γνῶναι*.

γ'. Τὸ **β'.** ἐνικὸν προόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου **β'.** τῶν ἐξῆς πέντε ῥημάτων· **ἐλθέ, εὔρε, εἰπέ, λαβέ, καὶ ἰδέ.**

Σημ. Ἐν τούτοις ἐν συνθέσει ἀναθ. ἄζεται ὁ τόνος τῶν εἰρημένων ῥημάτων οἶον, ἐξέλθε, πάριδε, ἀνέλθε, κάτελθε κ. τ. λ.

δ'. Τὸ **β'.** ἐνικὸν προόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου **β'.** καὶ ἀπλοῦν καὶ σύνθετον· οἶον, λιποῦ, λαβοῦ, ἀρικοῦ, ἐπιλαθοῦ, ιραποῦ, ἀποιραποῦ.

Ἄν ὅμως τὸ ῥῆμα εἶνε μονοσύλλαβον καὶ συντίθεται μετὰ δισυλλάβου προθέσεως, ἥτις δὲν πάσχει ἐκθλιψιν, τότε ὁ τόνος ἀνγκιβάζεται λ. γ. παράσχον. ἀπόθον, ἐπίσπον λέγομεν ὅμως προδοῦ, διότι ἡ πρόθεσις εἶνε μονοσύλλαβος καὶ ἀφοῦ, διότι ἡ πρόθεσις ἀπὸ εἶνε μὲν δι-σύλλαβος, ἀλλ' ἐπαθεν ἐκθλιψιν, συντεθεῖσα μετὰ τῆς προστακτικῆς οὗ.

ε'. Τὰ τρία ἐνικά προόσωπα τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου, ἄτινα καὶ περισπῶνται· οἶον, ποιηθῶ, λυθῆς, λυθῇ, δυνηθῶ, ιεθῆς, ιιμηθῇ.

Σημ. Ἐπ' ἴσης περισπῶνται τὰ μονοσύλλαβα ῥήματα τὰ ἔχοντα τὴν λήγουσαν μακράν· οἶον, θῶ, εἶ, ἦν, σχῶ. Ἐξα ροῦνται ὅμως καὶ λαμβάνουσιν ὀξεῖαν τὰ χροὶ καὶ φῆς.

Ἄ σ κ η σ ι ς .

Ἀρχαία. Τὰ σπουδαία μελέτω, καί, ἐάν τι παρηκμακῶς μνηθάνης, μὴ αἰσχύνου.—Κέρδος πονηρόν μὴ λαβεῖν βούλου ποτέ.—Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ, οἷσθ' (γνωρίζεις) τινες ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους;—Τέκνα δ' ἀφοῦ=χωρίσθητι ἀπὸ τῶν τέκνων.—Ἐάν τι μὴ ἀληθές λέγω, μεταξὺ ἐπιλαβοῦ.—Τί με, ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; ἤκω (=ἔχω ἔλθῃ) γάρ, ὡς ἐκέλευσας, ἔχων τὸν πέλεκυν ὀξύτατον.—Τούτον τὸν νόμον ὁ θεὸς τέθεικεν· εἴ τι ἀγαθὸν θέλεις, παρὰ σεαυτοῦ λαβέ.—Ὅνος ἄγριος ὄνων ἰδὼν ἤμερον ἐν τινι εὐηλίφ τόπῳ, προσελθὼν αὐτὸν ἐμακάρizen ἐπὶ τῇ εὐεξίᾳ τοῦ σώματος.—Διογένης ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι φίλος; μίαν ψυχὴν, εἶπεν, ἐν δυοὶ σώμασι κειμένη.

Καθωμιλημένη. Ἐρωτηθεὶς ὁ Ἀριστοτέλης, τί κερδιζουσιν αἱ ψευδόμενοι; ὅταν, εἶπε, λέγωσι τὴν ἀλήθειαν καὶ μὴ πιστεύονται.—Ἰδὲ τὸν δυστυχεῖ ἐκεῖνον γέροντα πόσον εἶναι καταβεβλημένος.—Εὐρὲ ἐντὸς τοῦ ὄψεσθαι μου τὴν κλειδὴν τῆς ἀποθήκης, λαβὲ αὐτὴν καὶ

ἐπάνελθε.—Τὸ δ, φῶ, θῶ, θῆς, θῆ, περισπῶνται, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰ
 χερὴ καὶ φῆς.—Ἡ προστακτικὴ τοῦ μέσου ἀορίστου τοῦ ἀφικνέομαι-
 οὔμαι εἶνε ἀφικοῦ, ἀφικέσθω κτλ.—Δὲν θὰ διατηρηθῇ ἡ ἀπελπιστικὴ
 αὐτὴ κατὰστασις τῶν προχρημάτων, καίτοι σὺ βεβηκώς ἔχεις τὴν ἐνκν-
 τίαν γνώμην, ὡς δύναμαι ἐκ τῶν λόγων σου νὰ κρίνω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'.

Περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν ὀνημάτων.

Τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ
 ἀνωτέρου γενικοῦ κανόνος (σελ. 6).

α'. Ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ μέσου ἀορίστου β', οἶον, λιπέσθαι,
 λαβέσθαι, τραπέσθαι.

β'. Ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου α', οἶον, ποιῆσαι,
 τηρῆσαι, φυλάξαι.

γ'. Ἡ ἀπαρέμφατος καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ προχρημένου
 οἶον, πεποιῆσθαι, πεποιημένος, λελεῖφθαι, λελειμμένος, τετιμῆσθαι,
 τετιμημένος.

δ'. Πάντα τὰ εἰς ναι ἀπαρέμφατα καὶ ἀπλᾶ καὶ σύνθετα οἶον,
 δίδοναι, εἰρηκέναι, προδοῦναι κ.τ.λ.

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Χρὴ τοὺς ἄρχοντας δικαίως προσεσθάναι τῶν ἀρχομέ-
 νων.—Τὸν χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα δεῖ τῶν μὲν προγεγενημένων με-
 μνησθαι, τὰ δ' ἐνεστώτα πράττειν, περὶ δὲ τῶν μελλόντων φυλάτ-
 τεσθαι.—Πολλοὶ μᾶλλον πρόθυμοί εἰσι δίδοναι ἢ λαμβάνειν.—Ὁ Προ-
 μηθεὺς λέγεται ἀνθρώπους ἀναπλάσαι καὶ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλέψαι
 καὶ ἐν νάρθηκι (=ἐν τῷ καλάρμῳ) πρὸς ἀνθρώπους κομίσαι.—Αἱ τοῦ Δι-
 οῦ θυγατέρες εἰς τετραυρημένον πῖθον ἀεὶ ἐπήντλουν.—Οἱ Δακεδαι-
 μόνιοι ἐμάχοντο ἐστεφανωμένοι.—Τῶν ἀνθρώπων τινὲς τῶν προχρημά-
 των ἐφικέσθαι (=νὰ φθάσωσι) μὴ δυνάμενοι δι' ἀσθένειαν τοὺς καίρους
 αἰτιῶνται.—Ἀλώπηξ λιμώττουσα ὡς ἐθεάσαστο ἐπὶ τινος ἀναδεν-
 δράδος βότρου κρεμαμένους, ἠβουλήθη αὐτῶν περιγενέσθαι (νὰ λάβῃ
 εἰς τὴν ἐξουσίαν της) καὶ οὐκ ἠδύναντο.—Ἀρχύτας ἔλεγεν· ὥσπερ
 ἔργον ἐστὶν (εἶνε δύσκολον) εὐρεῖν ἰχθὺν ἄκνητον μὴ ἔχοντα οὔτω

καὶ ἄνθρωπον μὴ κεκτημένον τι δολερὸν καὶ ἀκκνῶδες, — Τὸ μὲν ἐγκα-
λέσαι καὶ ἐπιτιμῆσαι ῥᾶδιον· τὸ δὲ συμβουλευσαι, ὅπως τὰ παρόντα
βελτίω γίνεται, τοῦτο φρονήσεως δεῖται.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε΄.

Περὶ αὐξήσεως

Ἐν τῷ παρατατικῷ, ἀορίστῳ, καὶ ὑπερδυντελικῷ
γίνεται ἡ αὐξήσις, ἥτις εἶνε **συνλλαβικὴ** (δηλ. τὸ ῥῆμα αὐξάνεται
κατὰ μίαν συλλαβὴν) καὶ συνίσταται εἰς **ε'**· οἶον, λέγω-ἐ-λεγον, λύω-
ἐ-λυον, καὶ **χρονικὴ** (δηλ. τὸ ἀρχικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ῥήματος
ἐκτείνεται εἰς μακρόν) οἶον, ἄ γω, ἦ γον.

Τὰ **βραχέα** φωνήεντα ἐν τῇ χρονικῇ αὐξήσει ἐκτείνονται ὡς ἐξῆς.

Τὸ	ἄ	εἰς	η	π.χ.	ἀκούω—ἤκουον.
»	ε	»	η	»	ἐλευθερῶ—ἤλευθέρωσα.
»	ο	»	ω	»	ὀνειδίζω—ὠνειδίζον.
»	ι	»	ι	»	ἵκετεύω—ἴκέτευον.
»	υ	»	υ	»	ὑβρίζω—ὑβρίζον.

Ἐκ τῶν **διφθόγγων** τρέπονται.

Ἡ	αι	εἰς	η	π.χ.	αἰοθάνομαι—ἤσθανόμην.
»	αυ	»	ηυ	»	αὐξάνω—ἠῦξανον.
»	οι	»	ω	»	οἰκῶ—ὤκουν.
»	ει	»	η	»	εἰκάζω—ἤκαζον.
»	ευ	»	ηυ	»	εὐρίσκω—ἠῦρισκον.

Ἄδικοις.

Ἀρχαία. Οἱ Ἀθηναῖοι Σκυῖρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον ἠνδρα-
πόδιον (ἄνδραποδίζω) καὶ ῥῆκον (οἰκῶ) κατέειπεν.—Σωκράτης τοῦ
σώματος αὐτός τε οὐκ ἠμέλει (ἀμελῶ), τοὺς τε ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῆνε
(ἐπαινῶ).—Ἐν τοῖς Δράκοντος νόμοις μία ἄπασιν ὥριστο (ὀρίζω—
ὥρισμι ὠρίσμην) τοῖς ἀμαρτάνουσι ζημία, θάνατος.—Κώνωψ ἐπὶ κέ-
ρατος βοὸς ἐκαθέζετο (καθεζομυ) καὶ ἠῦλει (αὐλῶ).—Ὁ Κάτων ἔλεγε
(λέγω) τῶν νέων μᾶλλον ἀγαπᾶν τοὺς ἐρυθριῶντας ἢ τοὺς ὠχριῶντας.

Καθωμιλημένη. Δὲν ἤκουσα (ἀκούω) τὰς φλυαρίας του, ἄλ-

λως *ἐγνώριζον* (γνώριζω) τί *ὄφειλον* (ὀφείλω) νᾶ *πράξω*. — *Υ(ῡ)βρίσθησαν* (ὑβρίζω) ἐν μέσῃ ὁδῷ ὡς οἱ *χυδαιότεροι* τῶν ἀνθρώπων. — *Ἰ(ῑ)κέτευσα*, (ἱκετεύω) *παρακλῆσα*, προσέπεσον εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐν τοσούτῳ *ἐφάνη* (φαίνομαι) πρὸς ἐμὲ *ἀμείλικτος*. — Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοικῶν τῆς πρωτευούσης *ἠυξήθη* (αὐξάνω) ἐπιστητῶς. — *Κατέκουν* (κατοικῶ) *μακρὰν καὶ* δὲν ἦτο δυνατὸν νᾶ *παράσχω* πρὸς αὐτὸν βοήθειάν τινα, καίτοι μεγάλως ἐπεθύμουν τοῦτο.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Γ'.

Περί αὐξήσεως

(Συνέχεια)

Κατ' ἐξαιρέσειν τῶν ἀνωτέρω κανόνων αὐξάνονται τὰ ἐξῆς.

Τὰ ῥήματα *ὠθῶ* (=σπρώχνω), *ὠνοῦμαι* (=ἀγοράζω) καὶ *οὐρῶ*, ὡς καὶ τὸ σύνθετον *κατάγνυμι* (=κατακυντρίζω) λαμβάνουσι συλλαβικὴν αὐξῆσιν (ἐώθουν, ἐωνοῦμην, ἐούρουν. κατέαξα).

Τῶν ῥημάτων *ἐορτάζω* καὶ *ἔοικα* (=φαίνομαι) αὐξάνεσθαι ἡ δευτέρᾳ συλλαβῇ (ἐώρταζον, ἐφίκειν).

Τὰ ῥήματα *ἀλίσκομαι* (=κυριεύομαι), *ἀνοίγω* καὶ *ὀρῶ* λαμβάνουσι συλλαβικὴν αὐξῆσιν καὶ ἐκτείνουσι τὸ β'. φωνῆεν αἶον· ἐάλων, ἀνέφξα, ἐώρων· (ὁ παρακαείμενος ὅμως σχηματίζεται *ἐόρακα*).

Ἐκτείνουσι δὲ τὸ ε εἰς εἰ ἀντὶ εἰς η

Τὰ

ἔχω, *ἔλκω*, *ἔπομαι*, *ἐάω* (ἐῶ) (=ἀφίνω) *ἐλίσσω* (=περιστρέφω), *ἐθίζω*, *ἐργάζομαι*, *ἐστιάω*,

(*παρατατικὸς*, *εἶχον*, *εἶλκον*, *εἰπόμην*, *εἶων*, *εἴλισσον*, *εἵθιζον*, *εἰργαζόμην*, *εἰστίων*).

Σημ. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω αὐξάνονται καὶ οἱ ἀόριστοι *εἶδον* (τοῦ ὀρῶ, θεμ. ἴδ), *εἶλον* (τοῦ αἰρῶ, θεμ. ἐλ) *εἶπον* (τοῦ λέγω, θεμ. ἐπ). *εἶμην* τοῦ (ἴημι, ἦ. ἐ) καὶ *εἰστήκειν* (ἔστηκα παρακαείμενος τοῦ ἴστημι).

Τὰ ῥήματα *δύναμαι*, *βούλομαι* καὶ *μέλλω* αὐξάνονται *κανονικῶς*, *ἐδυνάμην*, *ἐβουλόμην* καὶ *ἔμελλον* πρὸς δὲ καὶ *ἀνωμαλῶς*, *ἠδυνάμην*, *ἠβουλόμην* καὶ *ἤμελλον*.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Κακουργίᾳ Σωκράτης πάντων ἀνθρώπων πλεῖστον

Ἀπειχεν (ἀπέχω).—Ἀγρησίλος εἵθιστο (εἵθίζω) φοβούμενος μὲν ἱλαρὸς φαίνεται, εὐτυχῶν δὲ πρὸς εἶναι.—Μίδου τοῦ Φρυγὸς ἔτι νηπίου καθεύδοντος μύρμηκες **εἰσεῖρπον** (εἶρπω) εἰς τὸ στόμα.—**Λακεδαίμονιοι εἰσιῶντο** (ἐστιῶ=τρώγω) πάντες ἐν κοινῷ.—Δύο γυναῖκες λαβόμεναι τῶν χειρῶν **εἰλκόν** με (εἰλω) πρὸς ἐαυτὴν ἑκατέρω μάλ᾽ βιαίως καὶ καρτερῶς.—Ὅτε **εἶλε** (=ἐκυρίευσεν κίρῳ, **δόριστος** εἶλον) τὴν Θηβείων πόλιν Ἀλέξανδρος, ἀπέδοτο τοὺς ἐλευθέρους πάντας.

Καθωμιλημένην. Δὲν ἡδυνάμην (δύναμιν) νὰ πράξω τι ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ κηδεμόνος μου.—Καὶ ἰδοὺ τὰ κατὰπέτασμα τοῦ οὐρανοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθή καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεῖα **ἀνεφύθησαν** (ἀνοίγω).—**Χθὲς ἐώρταζεν** (ἐορτάζω) ὁ φίλτατος Ἀριστείδης.—**Εἰργαζόμεν** (ἐργάζομαι) **χθὲς καὶ** ὅλην τὴν ἡμέραν, διότι ἦτο ἀπόλυτος ἀνάγκη, ὥς δύνασαι νὰ ἐννοήσης.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ζ΄.

Ὅλιγα τινα περὶ ἀναδιπλασιασμοῦ.

Ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλον **ἐπαναλαμβάνουσι** τὸ ἄρκτηκὸν σύμφωνον τοῦ θέματος μετ' ἑνὸς **ε**• καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον **ἀναδιπλασιασμός** (λείπω, λε-λειπ, λε-λειψ, λέλειψα).

Ὁ δὲ ὑπερσυντέλικος πρὸς τούτοις πρὸ τοῦ ἐπανακληθέντος ἄρκτηκοῦ συμφωνοῦ τοῦ θέματος λαμβάνει ἕτερον **ε**• οἶον, **λέλυκα**, **ἐλελύκειν**.

Λαμβάνουσι δὲ ἀναδιπλασιασμὸν τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἄρχονται **ἀπὸ ἑνὸς ἀπλοῦ συμφώνου** (λύω **λέλυκα**), ἐκτὸς τοῦ ρ, (**ῥάπτω**—**ῥεγραφα**) ἢ ὅσα ἄρχονται **ἀπὸ δύο συμφώνων**, ἐξ ὧν τὸ **πρῶτον** εἶνε ἄφωνον καὶ τὸ **δεύτερον** ὕγρον ἢ **ν** (**ἀνέω**—**πέπνευκα**, **φρίτω**—**πέφρικα**, **γράφω**—**γέγραφα**).

Δὲν λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμόν, ἀλλ' ἀπλῶν αὐξήσιν.

Τὰ ῥήματα ἀρχόμενα ἀπὸ **γν** καὶ τὸ **βλαστάνω** (**γνωρίζω**—**ἐγνώρικα**, **βλαστάνω**—**ἐβλάστηκα**).

Σημ. Διφορεῖται τὸ γλυφομαι (**ἐγλυμμαι** καὶ **γέγλυμμαι**).

Ἀναδιπλασιάζονται δὲ διὰ τοῦ εἰ τὰ ἐξῆς·

λαμβάνω—εἴληφα **λαγχάνω** (=διὰ κλήρου λαμβάνω) — εἴληχα
μείρομαι—εἴμαρται, **διδλέγω**—συνείλοχα.
λέγω (ῥέ)—εἶρηκα, **διαλέγομαι**—διείλεμμαι.

Σημ. α. Καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ τρόπουσι τὸ ε εἰς εἰ τὰ ῥήματα ἐθίζω, εἴλω κτλ. περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι (εἴθικα, εἴλωκα κ.τ.λ.), πλὴν τοῦ ἔχω, (ἔσχηκα).

Σημ. β'. Καὶ τὰ ῥήματα ὠθῶ, ὠνοῦμαι, ἴγνυμι, ὀρῶ, οὐρῶ, ἀνολῶ λαμβάνουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ συλλαβικῇ αὐξήσει διὰ τοῦ ε, ἴωσμαι, ἐώνημαι, κατέαρα, ἐόρακα, ἀνέωχα, ἐούρηκα

Κατ' ἐξάίρεσιν τοῦ κανόνος ἀναδιπλασιάζονται, καίτοι ἄρχονται ἀπὸ δύο ὁμοίων συμφώνων τὰ,
 κτῶμαι (θεμ. κτα) (=ἀποκτῶ) παρκειμ. **κέκτημαι, μμνήσκομαι**
 (θεμ. μνκ) (=ἐνθυμούμαι) παρκκ. **μέμνημαι, πίπτω** (θεμ. πτω)
 παρκειμ. **πέπτωκα.**

Ἀσκησις.

Ἀρχαία. Τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἂν οἱ πολῖται τοῖς νόμοις μὴ πείθωνται, ἀθλιωτάτην **κεκρίκαμεν** (κέκρικα-κρίνω).—Ἀλέξανδρος διώκων Δαρεῖον, τῶν Περσῶν βασιλέα, πολλῶν χρημάτων **ἐκεκρατήκει** (κεκράτηκα-κρατῶ).—Οἱ στρατιῶται τῶν πολεμίων **δισχιλίους** **δικκοσίους** ἐξήκοντα πέντε **πεφονεύκασι** (πεφόνευκα-φονεύω).—Πρὸ τοῦ ἔργου εὖ **βεβούλευσο** (βεβούλευμαι-βουλεύωμαι).—Ζήνων **δοῦλον** ἐπὶ κλοπῇ **ἐμαστίγῃ** τοῦ δὲ εἰπόντος, **εἴμαρτό** **μοι** **κλέψαι**. (μείρομαι—εἴμαρται=εἶνε πεπρωμένον) καὶ **δαρῆναι**, Ζήνων **ἔφη**.—Ἔθος ἦν Ἀθηναίοις **θάπτειν** τοὺς νεκροὺς **πρὸς ἀνατολὰς ἑστραμμένους** (ἑστραμμαι-στρέφωμαι).—Τζῦτα **μέμνημαι** (μμνήσκομαι) **ἀντίπαις** ἔτι ὦν.—Μέχρι μὲν δὴ τούτων **γελάσμεκα** καὶ **μειρακιώδη** τὰ **εἰρημένα** (εἶρημαι-λέγω.—Ἐβῶν δὲ πρὸς ἀλλήλας **ἐκτέρρα**, ἡ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα **με κεκτῆσθαι** (κέκτημαι-κτῶμαι) **βούλοιτο**, ἡ δέ, ὡς μάτην τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιεῖτο.—Πολλὰ ὅμως καὶ **κκκ' ἔργασται** (ἐργασμαι-ἐργάζομαι) **ἀνὴρ**.—Καὶ ὁ **ἐορακὴς** **μεμαρτύρηκε** (ἐόρακα, ὀρῶ) καὶ ἡ **μαρτυρία** αὐτοῦ **ἀληθὴς** ἐστὶ.—**Σαρδανάπαλλος** ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ἐπειδὴ **γυναικιστὴ** **ἐβεβίωκει** (βεβίωκα) καὶ **στολὴν γυναικείαν ἐνεδεδύκει** (ἐνδεδύκα), **κατέκασεν** **ἐαυτόν**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Η'.

Περὶ Ἀττικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.

Ῥήματα τινὰ ἀπὸ φωνήεντος (α, ε, ο) ἀρχόμενα ἐπαναλαμβάνουσιν ἐν τῷ παρκαλειμένῳ καὶ τῷ ὑπερσυντελείῳ τὰ δύο ἀρκτικὰ γράμματα τοῦ θέματος καὶ ἐκτείνουνσι τὸ α καὶ ε εἰς η (ἐγείρω-ἐγεῖρ ἤγερ-ἐγήγερα).

Καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη ἐπανάληψις ἀναδιπλασιασμός Ἀττικὸς καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν ῥήματα τινὰ, ὧν καταλέγομεν τὰ συνηθέστερα.

ἀγείρω,	(θ. ἀγεῖρ.)	ἀγήγερα,	ἀγήγεμαι,
ἀκούω,	(θ. ἀκο)	ἀκήκοα,	—
ἀλείφω,	(θ. ἀλιφ)	ἀλήλιφα,	ἀλήλιμαι,
ἐγείρω,	(θ. ἐγεῖρ)	(ἐγήγερα),	ἐγήγεμαι,
ἐλαύνω,	(θ. ἐλα)	ἐλήλακα,	ἐλήλαμαι,
ἐλέγχω	(θ. ἐλεγχ)	—	ἐλήλεγμαί.
ἐμέω,	(θ. ἐμε)	ἐμήμεκα,	—
ἐρείδω,	(θ. ἐρ)	ἐρήρεικα,	ἐρήρεισμαι.
ἐρχομαι	(θ. ἐλυθ)	ἐλήλυθα,	—
ἐσθίω,	(θ. ἐδε)	ἐδήδοκα,	ἐδήδεσμαι,
ἔζω,	(θ. ἔδ)	ἔδωδα,	—
ὀλλυμι,	(θ. ὀλ—ὀλε)	ὀλώλεκα.	(ὀλωλα),
ὀμνυμι,	(θ. ὀμο)	ὀμώμοκα,	ὀμώμοται,
ὀρῶ,	(θ. ὀπ)	ὀπωπα,	—
ὀρύσσω,	(θ. ὀρυχ)	ὀρώρυχα,	ὀρώρυγμαί,
φέρω,	(θ. ἐνεκ)	ἐνήροχα,	ἐνήνεγμαί.

Σημ. Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν μετ' αὐξήσεως ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ ἀρνητικοῦ θεματικοῦ φωνήεντος, ἔχουσι καὶ οἱ ἀόριστοι τῶν ῥημάτων ἄγω (ἤγαγον καὶ ἤγαγόμεν) καὶ φέρω (ἤνεγκον, ἤνεγκα, ἤνεγκάμην).

Ἀδ κ η δ ις.

Ἀρχαία. Οὐκ ἀκήκοας (ἀκήκοα-ἀκούω) ὥς οἱ τέττιγες ὄντες ἄνθρωποι τὸ παλαιὸν εἰς ὄρνιθας (=πτηνὰ) μετεβλήθησαν ;—Ὁμώμοκεν ὁ δικαστής (ὀμνυμι-ὀμώμοκα) δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους.—Ὡσπερ οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν

τούτων καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πᾶνθ' ἔνεκχ' ἐκαστοῦ ποιῶν ἐξελέγ-
 λεγκται (ἐξελέγλεγκται-ἐξελέγγω).—Ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τού-
 τοις εἰ μὴδὲ εἰς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖται, δύναται λογίσασθαι πό-
 σον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ καὶ τί ποιοῦντων ὑμῶν ὁ χρόνος διελέ-
 λυθεν (διελέλυθη-διέρχομαι) οὗτος.—Οἷα πεποιήκατε, ὦ Τιτάνων κέ-
 κιστε; ἀπολώλεκα (ἀπολώλεκα-ἀπόλλυμι) τὰ ἐν τῇ γῇ ἅπαντα.—
 Ὅσμη κέδρου ἀνὰ τὴν νῆσον ὀδῶδει (ὀδῶδω-ὀζω).—Λύπη πᾶς ἐλέ-
 λεται (ἐλέληκα-ἐλαύνω) κκκῇ (= ὑπὸ λύπης κκκῶς βλακνύζεται πᾶς
 τις).—Ἐγγυς διὰ θώρακος ἡρείρηστο (ἐρήρεισμαι-ἐρεῖδω= εἶχεν
 εἰσδύσει εἰς τὸν θώρακα ἢ λόγγη).—Ὀρχω δλωλα (ὀλωλα-ὀλλυμι),
 διαπεπόρημαι φίλοι.= Ἐφρανίστην, ἀπωλέσθην, ἐντελῶς κατεστράφην,
 ὦ φίλοι.—Οὐκ ἐγγερεται (ἐγγήγερμαι-ἐγείρομαι) ἐν γεννητοῖς γυναικῶν
 μεῖζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.—Οὐδεὶς εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν (ἐρχο-
 μαι) ἀνοίας, ὥστε πιστεῦειν μὴ εἶναι Θεόν.—Ἀγασίλους παρκαχλού-
 μενός ποτε ἀκοῦσαι τοῦ τὴν ἀηδὸν μμουμένου παρητήσατο φήσας·
 αὐτῆς ἀκήκοα (ἀκούω) πολλάκις.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Θ'.

Αὕξινος καὶ ἀναδιπλασιασμός τῶν συνθέτων.

Κανών. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα αὕξονται καὶ ἀνα-
 διπλασιάζονται ἔδωθεν, δηλ. ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος· λ.χ. δια-
 τελῶ-διετέλουν-διατετέλεκα.

Τὸ τελικὸν φωνῆν τῶν προθέσεων ἐκθλίβεται· λ.χ. κατὰ βάλλω-
 κατ-έβαλλον, παρὰ ἔχω-παρ-εἶχον. Φυλάττουσι δὲ αὐτὸ καὶ προθέσεις
 πρὸ καὶ περὶ λ.χ. προ-λέγω-προέλεγον καὶ κατὰ κράσιν προῦ-
 λεγον, περι-λαμβάνω-περι ελάμβανον, προτίθεμαι—προετιθέμην καὶ
 κατὰ κράσιν προῦτιθέμην.

Σημ. Τὸ ν τῶν προθέσεων οὖν καὶ ἐν, ὅπερ ἀφομοιοῦται ἐν τῷ ἐνεστώτι
 πρὸς τὸ ἀκολουθοῦν σύμφωνον (ἐν μένω ἐμμένω, συν-λαμβάνω—συλλαμβάνω
 κλπ.) ἐπ' ἀνέρχεται ἐν τῇ αὐτῇσει· λ.χ. ἐμμένω—ἐνέμενον, συλλαμβάνω—
 συνελάμβανον.

Παρὰ τὸν ἄνω κανόνα αὕξονται ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως
 τὰ ῥήματα ἐναντιοῦμαι, καθέξομαι, ἐπίσταμαι, ἀμφιέν-
 νυμι, ἐγγυῶμαι καὶ ἐπέιγομαι (ἡναντιοῦμην—ἐκαθεζόμην—
 ἡπιστάμην—ἡμφίεσα—ἡγγυώμην, ἡπειγόμην).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ι.

Αὔξησις τῶν συνθέτων,

(Συνέχεια)

Αὐξάνονται συγχρόνως καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν τὰ ῥήματα ἀνέχουμαι, ἐνοχλῶ, ἀμφισβητῶ καὶ ἀνορθῶ (ἡνιχόμην, ἡνώχουν, ἡμφεοβήτουν, ἡνώρθουν).

Διαφοροῦνται ἤτοι αὐξάνονται ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως ἢ μετὰ τὴν πρόθεσιν τὰ ῥήματα καθεύδω, καθίζω, κάθημαι καὶ ἐκκλινδιδάζω (ἐκάθευδον καὶ καθηῦδον—ἐκάθισα καὶ καθῖσα, ἀλλ' ὁ παρατατικὸς μόνον ἐκάθιζον—ἐκαθήμην καὶ καθήμην—ἡκκλησίαζον καὶ ἐξεκκλησίαζον).

Τὰ ἀπὸ τοῦ **ευ** παρασύνθετα, εἰς μετὰ τὸ ευ ὑπάρχει σύμφωνον, αὐξάνονται· λ. γ. εὐτυχῶ—ἡδυνῶ. Ἄν δὲ ὑπάρχει βραχὺ φωνῆεν, ἐκτείνουσι τοῦτο εἰς μακρόν λ. γ. εὐεργετῶ—εὐηργέτουν, εὐαρκῶ—εὐώρκουν. Καὶ τέλος δι' ὑπάρχει μακρόν φωνῆεν, δὲν μεταβάλλονται· λ. γ. εὐήμερῶ—εὐημέρουν.

Τὰ ἀπὸ τοῦ **δυσ** σύνθετα, εἰς μὲν τοῦτο εὐρίσκειται πρὸ μακροῦ φωνήεντος ἢ συμφώνου, αὐξάνονται ἔξωθεν· λ. γ. δυστυχῶ—ἐδυστύχουν, δυσωπῶ—ἐδυσώπουν, εἰς δὲ μετὰ τὸ δυσ ἀκολουθῇ βραχὺ φωνῆεν, αὐξάνονται ἔσωθεν· λ. γ. δυσχερεστῶ· ἐ·δυσχερεστουν.

Ἄ σ κ η σ ι ς .

(Θ. καὶ Ι Γυμνασμάτων).

Ἀρχαία. Ἡ μουσικὴ ὀξεῖς ἤμα καὶ βαρεῖς, μακροῦς τε καὶ βραχυῖς φθόγγους μίξασα ἐν διαφόροις φωναῖς μίαν ἀπειτέλεσεν (ἀποτελῶ—ἐποτελέσα) ἁρμονίαν.—Σωκράτης ἡμάτιον ἡμφέεστο (ἡμφέεσμαι, ἡμφιέννυμι) οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρος καὶ χειμῶνος.—Τὸ τῆς Ἀθηναῖς ἄγαλμα Φειδίας μὲν κατεσκεύαζε (κατασκευάζω), Περικλῆς δὲ ὁ Εὐαθίππου καθεσταμένος (καθεστηκώς) ἦν ἐπιμελητής.—Κώνωψ ἐπὶ κέρτατος βούς ἐκαθέζετο (ἐκαθεζόμην, καθεζομαι) καὶ ἤλει.—Διογένης ἰδὼν τοξότην εὐφυῶς παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάθισεν (καθίζω) εἰπὼν «ἵνα μὴ πληγῶ.»—Παλαιότερα νεωστὶ ἔκδοδοι (ἐκδοδοίμην, ἐκδοδομαι) καὶ ἐκδοδοίμην—οἰκοδομοῦ.—Πᾶσι ἡπίσιτατο (ἐπίστανται) μέλιτος εἶναι.

—ἦτο ἐπιτήδειος, ἐγνώριζε νὰ φέρεται πρὸς πάντας κατὰ τρόπον μειλίχιν.—Τὰ θεῖα, τὰ τ' ὄντα καὶ μέλλοντα πάντ' ἡπίσιαιτο (=ἐγνώριζε).—Μεγάλαις ἐπαίρεται εὐτυχίαις, ἃς ἔμπροσθεν εὐτύχησε (εὐτυχῶ).—Ζῶντες τοὺς ἐκυτῶν ἡϋφραϊνον (εὐφραίνω) δι' ἀρετήν.—Οὐκ ἡμφεσβήτησα (ἄμφισβητῶ) μὴ ἔχειν—δὲν ἡρνήθην τὴν κτῆσιν.—Τίνας οὖν, ἔφη, ὑπὸ τίνων εὖροιμεν ἂν μερίζονα εὐηργετημένους ἢ παίδας ὑπὸ γονέων ;—Καί τι εὐηργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΑ'.

Ῥήματα φωνηεντόληκτα.

Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα εἶνε ἀδυναίρετα (ὡς τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα **ι, υ** ἢ δίφθογγον, οἶον, χρίω, ἰσχύω, ἀκούω) καὶ **δυνη-
ρημένα** (ὡς τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα **α, ε, ο**· οἶον, τιμάω-ῶ, ποιέω-ῶ, δηλόω-ῶ)· διὸ καὶ τρεῖς εἶνε αἱ συζυγίαι τῶν περισπωμένων.

Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῶν φωνηεντολήκτων ἔχει πάντοτε χαρακτηῖρα **κ**· οἶον λύω, λέλυκα—τιμῶ, τετίμηκα—δηλῶ, δεδήλωκα—ποιῶ, πεποίηκα.

Ὅταν εἰς τὸ θέμα τῶν φωνηεντολήκτων προστεθῇ κατ'ἀλήθειαν ἀπὸ συμφώνου ἀρχαμένη, τότε τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος, ἐκτείνεται ὡς ἑξῆς,

Τὸ	α	εἰς	η
»	ε	»	η
»	ο	»	ω
»	ι	»	ι
»	υ	»	υ

οἶον, τιμᾶω μελ. τιμῆσω, ποιέω, ποιήσω, δηλόω, δηλώσω, τίω—τιῖσω, θύω—θύῖσω.

Ποτὲ δὲν ἐκτείνεται τὸ φωνῆεν ;

Ὅταν πρὸ τοῦ **α** ὑπάρχῃ **ρ, ι, ε**, δὲν τρέπεται τὸ **α** εἰς **η**, ἀλλ' ἐκτείνεται εἰς **ᾱ**· οἶον περᾶω, περᾱ'ω, ἐπέρᾱω—ἀνιάω, ἀνιᾱ'σω ἡνίασα—ἐάω, ἐᾱσω, εἴᾱω· ὁμοίως δὲ σχηματίζεται καὶ τὸ ἀκροόμαι, ἀκροᾱ'σομαι, ἡκροᾱσάμην.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα *χαάω*, (= *χρησιμοδοτῶ*) *χαάομαι* (= *μεταχειρίζομαι*) καὶ *τιτράω* (= *τυρπῶ*), καίτοι ἔχουσι ρ πρὸ τοῦ α, τρέπουσιν τὸ α εἰς η' ὡς, *χρήσω*, *χρήσομαι*, *ἐτερησα*.

Ἀδκηδεις.

Ἀρχαία. Μηδέποτε φρονήσης (φρονέω) ἐπὶ σεχυτῶ μέγχι, ἀλλὰ μηδὲ καταφρονήσης (καταφρονέω) σεχυτοῦ.—Τοῦ Διονυσίου λέγοντος πρὸς Ἀρίστιππον οὐδὲν ὠφέλημα (ὠφελέω) ὑπὸ σοῦ· ἀληθῆ λέγεις, ἔφη, εἰ γὰρ ὠφέλησο, ἐπέκλυσο ἂν τῆς τυραννίδος.—Ἄν νέος πονήσης (= *κοπιήσης*) (πονέω), γῆρας ἔξεις εὐθελές.—Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς τί τῶν ζῶων ἀλλιστον; ἔφη, ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν παιδεύει κεκοσμημένος (κοσμέω).—Ὁ νοσῶν, ἂν ἀγκυκκτῇ ὅτι νοσεῖ, δι' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον νοσήσει (νοσέω).—Οὔτε ἵππῳ χωρὶς χαλινῶ, οὔτε πλούτῳ χωρὶς λογισμοῦ δυνατόν ἀσφαλῶς *χρησασθαι* (χράομαι).—Κύων κρέας φέρων παταμὸν διέβαινε· θεασάμενος (θεάομαι) δὲ τὴν ἐκυτοῦ σκιὰν ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὑπέλαβεν ἕτερον κύνα εἶναι μείζον κρέας κατέχοντα.

Καθωμλμημένη. Ἐδήλωσα (δηλόω) ὅτι θὰ μείνω καὶ ἐννοεῖς καλῶς, ὅτι ὀφείλω νὰ τηρήσω (τηρέω) τὸν λόγον μου.—Εἶσαι, φίλε μου, *τειυφωμένος* (τυφῶ) καὶ ἔνεκεν τούτου πάντες ἀποφεύγουσι τὴν συναναστροφὴν σου.—Ὁ μὴ ἀγαπῶν τοὺς γονεῖς του, εἰς οὓς ὀφείλει τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τὸν ἄλλον δύναται ν' ἀγαπήσῃ (ἀγαπάω);—Μετέβημεν προχθές εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Εἰρήνης καὶ ἡκροασάμεθα (ἡκροάομαι) τῆς θείας λειτουργίας.—Οὐδὲν ἴσχυσε νὰ με μεταπείσῃ.—Ὁ Κώνων τοὺς Ἑλλήνας ἡλευθέρωσε (ἐλευθερώω) καὶ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ἐπηνῶρθωσε (ἐννοήω).—Ἡ σφαῖρα διέτροσε (= *διεπέρασε*) (τιτράω) τὸν ἀριστερὸν πνεύμονα τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου γέροντος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ IB'.

Ῥήματα ὤωνεντὸλνκτα.

(Συνέχεια)

Ποτὲ δὲν ἐκτείνεται τὸ ὤωνῆεν;

Τινὰ ῥήματα δὲν ἐκτείνουνσι τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος,

ἐκ τῶν εἰς **άω**

τὰ ῥήματα (γελᾶω) γελῶ, (σπάω) σπῶ, (χζλᾶω) χαλῶ καὶ (θλᾶω) θλῶ, (μέλλω) γελᾶσω—ἐγέλασα, σπάσω, χαλάσω, θλάσω.

ἐκ τῶν εἰς **όω**

τὰ ῥήματα (κιδέομαι) αἰδοῦμαι (=σέβομαι) (ἀρκέω) ἀρκῶ, (ἐμέω) ἐμῶ, (κκλέω) καλῶ, (τελέω) τελῶ καὶ ξέω, (μέλλω) αἰδέσομαι, ἀρκέσω, ἐμέσω, καλέσω, τελέσω, ξέσω.

ἐκ τῶν εἰς **όω**

τὰ ῥήματα (ἀρύω) ἀρῶ (=όργωνω), (ἀόριστος) ἤροσα.

ἐκ τῶν εἰς **νω**

τὰ ῥήματα ἀνῶ (=ἐκτελῶ) καὶ πιῶ, (ἀόριστος) ἤνῃσα, ἐπιῦσα.

ΣΗΜ. Ἴδε τὴν ἄσκησιν ἐν τῷ ἐπομένῳ γυμνάσματι.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΓ'.

Φωνηεντόληκτα ῥήματα.

(Συνέχεια)

Τὰ ἐξῆς ῥήματα ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσι τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττουσιν αὐτὸ βραχὺ, (δέω) **δῶ** (=δένω) (δήσω, ἔδησα, δεθήσομαι, ἐδέσθην, δέδεμαι) (ἐπκινέω) **ἐπαινῶ** (ἐπαινέσω, ἐπήνεσα, ἐπήνημαι)

δύω (=βυθίζω) (δυῶσω, ἔδυσα, ἐδυθην, δέδυμαι)

θύω (=θυσιάζω) (θυῶσω, ἐθυσα, ἐθυθην, τέθυμαι)

λύω (λυῶσω, ἔλυσα, λέλυμαι, λέλυκα)

Τινὰ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων, ἐκ τῶν μὴ ἐκτεινόντων τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος καθ' ἅπαντας τοὺς χρόνους **προσλαμβάνουσι** **ο** πρὸ τῆς χρονικῆς κατὰλήξεως τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος, δορίσιον, παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελίκου. Λ. χ.

γελῶ—ἐγέλᾳσθην,

σπῶ—σπκσθήσομαι, ἐσπάσθην, ἔσπασμαι,

χαλῶ—ἐχαλάσθην,

αἰδοῦμαι—κιδεσθήσομαι, ἠδέσθην

τελῶ—τελεσθήσομαι, ἐτελέσθην, τετέλεσμαι.

Καὶ ἄλλα δὲ ῥήματα φωνηεντόληκτα προσλαμβάνουσι **ο** ἐν ταῖς ἐιρημέναις κατὰλήξεσι. Τοιαῦτα εἶνε τὰ **οείω** (ἐσεισθην), **ἀκούω**

(ἀκουσθήσομαι), **κελεύω** (ἐκελεύσθην), **κρούω** (ἐκρούσθην), **κυλίω** (ἐκυλίσθην) κλπ.

Ἄ δ κ η δ ι ς.

Ἀρχαία. Οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους πορεύεσθαι ἐκελεύσθησαν (κελεύω).—Οἱ Φοίνικες τοῖς Ἑλλήσι τὰ γράμματα παραδεδώκασι.—Τὸ κλέος, οἷον παρεδόσαν οἱ πατέρες, τοιοῦτο καὶ παισὶν ἐμοῖς παραδώσω.—Ἐν νέφ σώματι ὅταν τις τὴν παιδείαν γενναίαν ἐναρύσῃ=καλλιεργήσῃ (ἐναρῶ), ζῇ τοῦτο καὶ θάλλει διὰ παντός τοῦ βίου.—Ὁ μέλλεις πράττειν, μὴ πρόλεγε· ἀποτυχὼν γὰρ γελασθήσῃ (γέλα).—Οὐκ ἤρκεσε (ἄρκε) τῷ θεῷ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου μόνου προνοηθέναι, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσεν.—Αἱ Γοργόνες ὑπὸ Περσέως κατεπολεμήθησαν, καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευεν αὐτῶν Μέδουσα, τὸ δὲ τελευταῖον ὑφ' Ἡρακλέους ἄρδην ἀνῆρέθησαν (=ἐφρονεύθησαν) (ἀναίρω—κίρε).

Καθωμλινυμένη. Ἡ Σπύρτη ἐσειόθη (σεῖω) ποτὲ δεινῶς ὑπὸ σεισμοῦ.—Χθὲς ἐτελέσθη (τελε) ἐν τῷ γὰρ τῆς Μητροπόλεως μνημύσων ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς μητρός μου.—Ἡ χθεσινὴ ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ παράστασις δὲν μοι ἤρесе, (ἄρεσκω ἄρε), διότι οἱ ἡθοποιοὶ δὲν εἶχον μελετήσῃ καλῶς τὰ μέρη των.—Προσεκλήθη (προσκαλῶ—καλε) δις καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠθέλησα νὰ μεταβῶ.—Ἐνεκα τῆς πράξεώς του ταύτης ἐκάλεσα (καλε) αὐτὸν καὶ τον ἐπέπληξα.—Ἐπῆνέθη (κίνη) κατὰ τὸν τελευταῖον διαγωνισμόν, καίτοι τὸ ἔργον του εἶνε ἀνάξιον προσοχῆς.—Φοβερὸς ἠκούσθη (ἀκούω) κρότος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΔ'.

Ἄ φ ω ν ό λ η κ τ α ό ή μ α τ α .

Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερδυνάτελικος τῶν ἀφωολήκτων ἔχουσι χαρακτῆρα,

Φ (ὅταν ὁ ἐνεστώς ἔχῃ χειλόφωνον δὴλ. —π—ε—φ)

Χ (ὅταν ὁ ἐνεστώς ἔχῃ οὐρανισκόφωνον » —κ—γ—χ)

Κ (ὅταν ὁ ἐνεστώς ἔχῃ ὀδοντόφωνον » —τ—δ—θ)

οἷον, τριβω, τέτριφα—πλέκω, πέπλεχα—πείθω, πέπεικα.

Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν ἀφωονολήκτων.

Α'. Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα **χειλόφωνον** σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα εἰς **ψω**, τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον εἰς **ψα**, τὸν παθητικὸν ἀόριστον εἰς **φθην**, τὸν παθητικὸν μέλλοντα εἰς **φθήσομαι**, τὸν παθητικὸν παρκαείμενον εἰς **μμαι**· οἷον, **λείπω**—**λείπω**—**ἔλειψα**—**ἐλείφθην**—**λειφθήσομαι**—**λέλειμμαι**—**ἐλελείμην**.

Β'. Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα **οὐρανισκόφωνον** σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα εἰς **ξω**, τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον εἰς **ξα**, τὸν παθητικὸν ἀόριστον εἰς **χθην**, τὸν παθητικὸν μέλλοντα εἰς **χθήσομαι** καὶ τὸν παθητικὸν παρκαείμενον εἰς **γμαι**· οἷον, **ἄρχω**,—**ἄρξω**—**ἤρξα**—**ἤρχθην**—**ἀρχθήσομαι**—**ἤργμαι**—**ἤργμην**.

Γ'. Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα **ὀδοντόφωνον** σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν μέλλοντα εἰς **δω**, τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον εἰς **δα**, τὸν παθητικὸν μέλλοντα εἰς **σθήσομαι**, τὸν παθητικὸν ἀόρ. εἰς **σθην** καὶ τὸν παρκαείμενον εἰς **σμαι**· οἷον, **πείθω**—**πείσω**—**ἔπεισα**—**πείσθην**—**πέπεισμαι**—**ἐπεπείσμην**.

Ἄ σ κ η δ ι ς.

Ἀρχαία. Ἰσικράτης ὀνειδιζόμενος εἰς δυσγένειαν· ἐγὼ **ἄρξω**, (ἄρχω) εἶπε, τοῦ γένους.—Οὐδεὶς ἐμὲ **πείσει**, (πείθω) ὥς ἔστιν ἡ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης κερδαιώτερον.—Ἐν τῇ κατὰ τῶν Γιγάντων μάχῃ Ἀθηναῖ **Ἐγκελάδω** φεύγοντι **Σικελίαν** **ἐπέρριψε** (ἐπιρρίπτω—θεμ. ριπ.) τὴν νῆσον.—Τὰ σπουδαῖα μελέτα καί, ἂν τι **παρηγμακῶς** (παρκαμᾶζω) **μανθάνης**, μὴ αἰσχύνου· βέλτιον γὰρ ὀψιμαθῇ καλεῖσθαι ἢ ἀμαθῇ.—Πρέσβεις περὶ εἰρήνης οἱ Ἀθηναῖοι εἰς **Σπάρτην** **ἐπεμψαν** (πέμπω).—**Ῥώμη** **ἐκτίσθη** (κτίζω) ἔτει τρίτῳ τῆς ἑκτῆς Ὀλυμπιάδος.—Ἐνιοὶ λέγουσιν Ὀμηρον πολὺν χρόνον ἐν Ἰθάκῃ τῇ νήσῳ **διατρῖναι** (δικατρίβω).—Οἱ δειλοὶ τὸν θάνατον ὥς **ἐσχάτην** συμφορὰν **πεφρίκασι** (φρίττω).

Κωθωμλημένν. **Τέτιμμαι** εἶνε ὁ παθητικὸς παρκαείμενος τοῦ τρίβω, **βεβρεγμαὶ** τοῦ βρέχω, καὶ **πέπεισμαι** τοῦ πείθω.—**Ἐπραξα** (πράττω) πᾶν ὅ,τι ἠδυνάμην νὰ **πράξω**, ὅπως ἐπέβλη αἴσιον ἀποτέλεσμα, ὥστε δὲν ἔχεις δίκαιον νὰ **παρκαπονήσαι** ἐναντίον μου.—**Ἐπείσθην** (πείθω) τέλος πάντων, ὅτι εἶχες ἀφορμὰς νὰ ἐνεργήσῃς ἐν τῇ

παρούση ὑποθέσει, ὡς ἐνήργησας.—Τὸ ταχυδρομεῖον ἀνχωρεῖ μετὰ πέντε λεπτά, καὶ ἐν τούτῳ ἐγὼ δὲν *ἔγραφα* (γράφω) εἰσέτι τὴν πρὸς τὸν πατέρα μου ἐπιστολήν.—Χθὲς ὁ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου ἀνέγνω τὴν λογοδοσίαν τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος *πεπραγμένων* (πράττω). Ἡ δὲ συνέλευσις παρεδέξατο ἄνευ ἀντιρρήσεως τὰς γενόμενας ὑπὸ τοῦ συμβουλίου προτάσεις.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΕ'.

Ἄ φ ω ν ὁ λ η κ τ α ῶ ῥ ῆ μ α τ α .

(Συνέχεια)

Τὰ ῥήματα **κλέπτω** καὶ **πλέκω** ἐν τῷ β'. παθητικῶ μέλλονται καὶ ἀορίστῳ τρέπουσιν τὸ **ε** εἰς **α'** οἶον, *κλαπήσομαι, ἐκλάπην, ἐπλάκην* κ. λ. π.

Τὰ ῥήματα **στροφῶ**, **τρέπω** καὶ **τρέφω** τρέπουσιν ἐν τῷ παθητικῶ παρκαίμενῳ, καὶ ὑπερσυντελείῳ καὶ παθητικῶ ἀορίστῳ β'. καὶ μέλλονται τὸ **ε** εἰς **α'** οἶον, *ἐστράφην—τέτραμμαι—τραφήσομαι* κλπ.

Τὰ ῥήματα **τίσκομαι** (=λυώνω), **δήπομαι** (=σπίζω), **ἐκπλήσσομαι** καὶ **καταπλήσσομαι** ἐν τῷ β'. παθητικῶ μέλλονται καὶ ἀορίστῳ ἔχουσιν **α** ἀντὶ τοῦ **η** τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος· *ἐτάκην, ἐσάπην, σαπήσομαι, ἐξεπλάγην, κατεπλάγην*.

Τὰ ῥήματα **ἐσθίω**, **κλέπτω**, **πέμπω**, **στροφῶ**, **συλλέγω**, **τρέπω**, **τρέφω** καὶ **φέρω** τρέπουσιν ἐν τῷ ἐνεργητικῶ παρκαίμενῳ, καὶ ὑπερσυντελείῳ τὸ **ε** τοῦ θέματος εἰς **ο'** οἶον, *ἐδήδοκα, (θεμ. ἔδε) κέκλοφα, πέπομφα, ἔειροφα, συνείλοχα, τέτροφα* (παρκαίμ. καὶ τοῦ τρέπω καὶ τοῦ τρέφω), *ἐνήνοχα*.

Ὁ ἐνεργητικὸς παρκαίμενος τῶν ἀφωνολήκτων τρέπει τοῦ θέματος τὸ **α** εἰς **η**, τὸ **ε** εἰς **ο** καὶ τὸ **ει** εἰς **οι'** οἶον, *ἐέληθα (λαθ-ληθ), τέτοκα (τεκ-τοκ), λέλοιπα (λειπ-λοιπ)*.

Τὰ εἰς **ίζω** ὑπερδυσύλλαβα σχηματίζουσι συνκρημένον μέλλοντα ἐνεργητικὸν καὶ μέσον εἰς **ῶ** καὶ **οὔμαι**· οἶον, *νομίζω, (ρίζ. νομιδ.) νομιῶ, νομιοῦμαι*.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ βιβάζω καὶ ἐξετάζω σχηματίζουσιν ὁμοίως εἰς **ῶ** καὶ **ῶμαι** τοὺς μέλλοντας· οἶον, *βιβῶ—βιβῶμαι—ἐξετῶ*.

Ἄδκησις.

Ἀρχαία. Οἱ Λακεδαιμόνιοι **ἐπιδόρῃσαν** (τρέφω) ἐν σκληροῖς ἤθεσιν. — Οἱ Πέρσαι ἦκον (=εἶχον ἔλθῃ) παμπληθεὶ στόλῳ ὡς ἀφανιοῦντες (ἀφανίζω) τὰς Ἀθήνας. — **Νομιοῦμεν** (νομίζω) ὁμοίως ἀσπεῖν τοὺς τε τὰ ψευδῇ λέγοντας περὶ θεοῦ καὶ τοὺς πιστεύοντας αὐτοῖς. — Τῇ Θεμιστοκλέους βουλῇ καὶ γνώμῃ **πεποιθότες** (πεΐθω) οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν κατελελοίπασαν. — Οἱ φῶρες (κλέπτει) τὰ χρῆματα **κεκλόφασι** (κλέπτω). — Οἱ πολέμιοι τὴν πόλιν **ἀνατετρόφασι** (ἀνατρέπω). — Οἱ βάρβαροι **καταπλεγέντες** (καταπλήσσω) ἀνεχώρησαν.

Καθωμιθνημένῃ. Προχθὲς **ἐκλάπησαν** (κλέπτω) δύο χιλιάδες δραχμῶν ἐκ τινος οἰκίας παρὰ τὸ Πολυτεχνεῖον κεκμένης. — **Συρεπλάκησαν** (συμπλέκω) γῆες σῶμα στρατοῦ τακτικοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ ληστρικῆς συμμορίας ἀφ' ἑτέρου· ἡ δὲ συμπλοκὴ ὑπῆρξε φονικωτάτη. — **Ἐπλήγη** (πλήττω) βαθείως ἡ καρδίᾳ μου ἐπὶ τῷ ἀνεπακροθώτῳ τούτῳ δυστυχίᾳ. — **Ἐξεπλάγη** (ἐκπλήττομαι) μεγάλως διὰ τὴν ἔκως ἀπρόσπτον ταύτην ἐκδοκίαν τῆς ὑποθέσεως. — Ἀγαπῶ πολὺ τὸν Δημήτριον, διότι **συνατερόφημεν** (συνανατρέφω) ἐπὶ δωδεκαετίαν· ὁλόκληρον ἐν τῷ σχολείῳ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΣ'.

Ὑγρόληκτα ὀνόματα.

Τὰ ὑγρόληκτα σχηματίζουσι τὸν μὲν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν ἐκ τοῦ μακρολήκτου θέματος, τοὺς δὲ ἄλλους χρόνους ἐκ τοῦ βραχυλήκτου οἶον, φαίνω, μελ. φανῶ, σιέλλω — σιελῶ, φθείρω — φθερῶ κλπ.

Ὁ μέλλων τῶν ὑγρόληκτων σχηματίζεται **περιοπωμένως** οἶον, μένω — μενῶ, τείνω — तेनῶ, κρίνω — κρινῶ κλπ.

Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἄριστος α'. ὑγρόληκτων σχηματίζονται ἄνευ **σ**· ἐκτείνεται δὲ τὸ βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος ὡς ἐξῆς· τὸ α εἰς **η**, τὸ ε εἰς **ει** καὶ τὸ ἰ καὶ ὅ εἰς **ι** καὶ ὅ αἶον, τείνω — (τεν) तेनῶ, φαίνω — (φην) φθην, κρίνω (κρῖν) ἔκριν, πλύνω (πλῦν) ἔπλυν.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς **ιαίνω** καὶ **ραίνω** καὶ τινὰ τῶν εἰς **αἶνω** (ισχαίνω, κερδαίνω, κοιλαίνω, λευκαίνω, δογαίνω) ἐκτείνουσι τὸ α βραχὺ εἰς μακρόν· οἶον, **ισχανᾶ**, **εἰμῖνα**. Τὰ δὲ σημαίνω καὶ καθάίρω διαφοροῦνται· οἶον, **εἰσήμην** καὶ **εἰσημᾶν**, **ἐκάθηρα** καὶ **ἐκάθαρα**.

Ὁ ἐνεργητικὸς προκείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῶν ὑγρολήκτων ἔχει χαρακτηρὰ **κ**· οἶον, ἔσταλκα, ἔψαλκα, ἐστάλκειν κ.λ.π.

Ἄδκηθις.

Ἀρχαία. Σωκράτης λοιδορούμενος οὐκ ἐχαλέπηεν (=δὲν ὠρηίσθη) (χκλεπίνω), οὐδ' ἐν θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἡγανάκτει. — Ἐρομένου τινός, ὁποῖα νομίξεις εἶναι τὰ ἐν ἔδῳ ; περίμεινον, ἔρη, κκκειθέν σοι ἐπιστελῶ (ἐπιστέλλω). — Κρεῖττον ἐστὶ μικρόν τι εὖ ἢ πολλὰ μὴ ἱκανῶς περᾶναι (περκίνω—ἐπέρκην). — Κατὰ τὸν λοιμὸν τὸν μέγαν οἱ Ἀθηνῶται τὰς στενωποὺς οἶνω πολλῷ ἔρραναν (ῥκίνω). — Χκλεπόν ἐστὶ διακρίναι (δικκρίνω—διεκκρινν) τὸν κόλκκκ καὶ τὸν φίλον. — Οἷτος μάλιστα πάντων φιλοπάτωρ ἐστίν, ὅστις μηδὲν λυπήσει τὸν πκτέρκ καὶ πλεῖστα εὐφρανεῖ (εὐφρκίνω). — Ἡρκκλῆς τῶν πελωρίων καὶ τῶν κκκούργων ἐκάθηρε (κκθκζκρω) γῆν καὶ θάλατταν.

Καθωμιλημένη. Ἡ ἀποτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως τκύτης ἐμάρανε (μκρκίνω) τὸν ζῆλόν μου καὶ ἀμφιβάλλω ἂν θὰ δυνηθῶ νὰ ἐξκκολουθῆσω τὴν ἐργασίαν μου. — Σοὶ ἀπέστειλα (ἀποστέλλω) καὶ τοὺς δύο τόμους τοῦ συγγράμματος, ὥστε δὲν παρέβην τὴν ὑπόσχεσίν μου. — Ἀγγελῶ, ἀποβαλῶ, τενῶ, εἶνε οἱ ἐνεργητικοὶ μέλλοντες τῶν ῥημάτων ἀγγέλλω, ἀποβάλλω, τείνω. — Ἡ τοικύτη μεταβολὴ τῶν προκλήτων ἐνέβαλέ (ἐμβάλλω) μοι τὴν σκέψιν ν' ἀνκκμκγθῶ εἰς τὴν πολιτικὴν. — Δὲν ἐκκρίνατε (κρίνω—ἐκκρῖνν) κκλῶς τὰς περιστάσεις, ἄλλως ὅλως δι᾿ ἄφορον θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΖ'.

Υγροόλκκτα ὁήματα.

(Συνέχεια)

Ὁ **θ'** προκείμενος τῶν ὑγρολήκτων τρέπει τοῦ θέματος τὸ **κ** εἰς **η**, τὸ **ε** εἰς **ο** καὶ τὸ **ι** εἰς **ι'**· οἶον, φαίνω (φκν) πέφηνα, κτείνω (κτεν) ἔκκιονα

Τὰ ἔχοντα θέμα μονοσύλλαβον, ὅταν ἔχωσι πρὸ τοῦ χαρακτηρὸς **ε** ἢ **ει**, τρέπουσιν αὐτὸ εἰς **η**· οἶον, στέλλω (στελ.) ἐστάλην, ἔσταλκα, ἔσταλμαι—τείνω (τεν), τέταμαι—φθεῖρω (φθερ) ἐφθαρκα, ἐφθαρμαι, ἐφθάρην, φθαρήσομαι.

Τὰ ῥήματα **κλίνω, κρίνω, πλύνω** καὶ **τείνω** πρὸ τῶν χρονικῶν κατὰλήξεων, αἵτινες ἀρχοῦντι ἀπὸ συμφώνου, **ἀποβάλλουσι τὸ ν** καὶ κλίνονται ὡς τὰ φωνηεντόληκτα· οἷον, **κρίνω, κρι—θήσομαι, κέκρι—κα, κέκρι—μαι,—πλύνω, πλυ—θήσομαι, ἐπλύ—θην, πέπλυ—μαι, τείνω, τέτα—μαι, εἰά—θην** κ.τ.λ.

Τῶν λοιπῶν δὲ εἰς **νω** ῥημάτων τὸ **ν** πρὸ μὲν τοῦ **μ** **τροπέται εἰς ὄ** (φαίνω—πέφασμαι), πρὸ δὲ τοῦ **σ** καὶ **τ** τοῦ περὶκειμένου καὶ ὑπερσυντελείου **μένει ἀμετάβλητον** (πέφανσαι—πέφανται, ἐπέφανσο—ἐπέφαντο).

ΣΗΜ. Σπανίως τὸ **ν** ἀφομοιοῦται παρ' Ἀττικοῦς· οἷον, παρώξυμμι (ὀξύνω), ἥσχυμμι (αἰσχύνω), ἀπεξήραμμι (ἀποξηραίνω).

Ἐκ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα **ν** περὶκειμενον ἐνεργητικὸν ἔχουσι μόνον τὰ **κρίνω, τείνω** καὶ **φαίνω**· οἷον, **κέκρικα, τέτακα, πέφαγκα**.

ΣΗΜ. Ὁ **κέκρικα** τοῦ κλίνω εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

Ἄδκησις.

Τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἂν οἱ πολῖται τοῖς νόμοις μὴ πείθονται, **ἀθλιωτάτην κεκρίκαμεν** (κρίνω).—Ἀρταξέρξης κατὰγωνισάμενος Κύρον τὸν ἀδελφόν, **ἀπεσιτάλει** (ἀποστέλλω) Φαρνάκην κατὰστρεψόμενος πάσης τῆς ἐπὶ θαλάττῃ πύλεις.—Τῇ τῶν ἀδελφῶν ὁμοφροσύνῃ καὶ γένος καὶ οἴκος ὑγιαίνει καὶ **τέθηλεν** (θάλλω).—Σινδοὶ τοσοῦτους ἰχθῦς ἐπὶ τοῖς τάφους ἐπέβαλον, ὅσους πολεμίους ὁ θαπτόμενος **ἀπεκτονῶς** (ἀποκτείνω—ἀπέκτονα) εἶη.—Μαρσύης διαμυλληθεὶς (=διαγωνισθεὶς) Ἀπόλλωνι περὶ μουσικῆς καὶ ἡττηθεὶς **εδάρη** (δέρω=γδέρνω) εἰς τιμωρίαν.—Χρυσίον, ἔταν πολὺ **παρὰφανῇ** (παρὰφαίνω), αὐτὸ μὲν ἀτιμότερον γίνεται, τὸ δὲ ἀργύριον τιμώτερον ποιεῖ.—Σοφίης καρπὸς οὐποτε **φθαρήσεται** (φθείρω).

Καθωμυλημένη. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐν Θερμοπύλεις διεφθάρησαν (διαφθείρω) οὐχὶ διότι ἡττήθησαν, ἀλλὰ διότι ἐτήρησαν τὰς θέσεις, εἰς ἃς ἔταξεν αὐτοὺς ἡ πατρίς.—Χθὲς **ἀπεσιτάλη** (ἀποστέλλω) εἰς Δελφείων πρὸς ὑπογραφὴν τὸ διάταγμα, δι' οὗ ἀναβάλλονται αἱ ἐξετάσεις τοῦ Ἰουνίου διὰ τὸν Σεπτέμβριον.—Καίτοι περὶ πολλοὺς τῶν ἡμέρων, ἐν τοσούτῳ οὐδὲν σύμπτωμα δυσάρεστον **εἰσέφη** (φαίνομαι).—

"Αν κριθῇ (κρίνεται) δικαίως ἢ ὑπόθεσις, ἐλπίζω νὰ μὴ καταδικασθῶ. — Κατεκλίθην εἶνε ὁ παθητικὸς ἀόριστος τοῦ ῥήματος κατακλίνωμαι, κατακλιθήσομαι δὲ ὁ μέλλων.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΗ'.

Περὶ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικού.

Ὁ παρακειμένος καὶ ὁ ὑπερσυντελικὸς τῶν μὲν ὑδροολήκτων σχηματίζεται ἀπλῶς, ἂν προστεθῇ τὸ θέμα εἰς τὴν κατάληξιν· οἷον, ἤγγελ-μαι, ἔψαλ-μαι, ἔφθαρ-μαι.

Ἐπὶ τῶν φωνεντοολήκτων δὲ γίνονται αἱ τροπαὶ τῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρά, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν ἐν τῷ γυμνάσματι ΙΑ'. (σελ. 21)· οἷον, πεποίη-μαι, τετίμη-μαι, δεδήλω-μαι κ. τ. λ.

Ἐπὶ τῶν ἀφωνοολήκτων τέλος ῥημάτων γίνονται διαφοροὶ μεταβολαὶ κατὰ τὰ ἐξῆς παραδείγματα.

Τὰ ἔχοντα χαρακτ. π, β, φ

Ἐν. γέγραφ-μαι = γέγραμμαι

γέγραφ-σαι = ψαι

γέγραφ-ται = πται

Δυσ. γέγραφ-σθον = φθον

γέγραφ-σθον = φθον

Πλ. γεγράφ-μεθον = μμεθα

γέγραφ-σθε = φθε

γεγραμμένοι εἰσί. (ν)

Τὰ ἔχοντα χαρακτ. κ, γ, χ

Ἐν. πέπλεκ-μαι = πέπλεγμαι

πέπλεκ-σαι = ξαι

πέπλεκ-ται = κται

Δυσ. πέπλεκ-σθον = χθον

πέπλεκ-σθον = χθον

Πλ. πεπλέκ-μεθον = γμεθα

πέπλεκ-σθε = χθε

πεπλεγμένοι εἰσί. (ν)

Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα τ, δ, θ

Ἐν. πέπειθ-μαι = πέπεισμαι

πέπειθ-σαι = σαι

πέπειθ-ται = σται

Δυσ. πέπειθ-σθον = σθον

πέπειθ-σθον = σθον

Πλ. πεπείθ-μεθον = σμεθα

πέπειθ-σθε = σθε

πεπεισμένοι εἰσί. (ν)

Καὶ ἐν τῷ ὑπερσυντελείῳ δὲ γίνονται αἱ αὐταὶ τροπαί· οἷον, ἐγε-
γραμμένην—ἐγγράψω—ἐγγράψω, ἐπεπλεγμένην—ξο—κτο, ἐπεπείσμεν
—σο—στο κ.τ.λ.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Ὁ σπουδαῖος ἐν ἐαυτῷ ἔχει τὸ ἀγαθὸν καὶ πάσης
ἀπήλλακται (ἀπαλλάσσω—θεμ. ἀπαλλάγ—ἀπήλλαγμα) κακίας καὶ
βλάβης.—Ἔθος (=συνήθεια) ἦν Ἀθηναίοις θάπτειν τοὺς νεκροὺς πρὸς
ἀνατολὰς ἐστραμμένους (στρέφω—ἐστραμμι).—Ἐπὶ τῆς κατακείας,
ὡς ἐπὶ μνήματος, αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλικῆς ἐπιγράφεται (ἐπι-
γράφω—ἐπιγράφωμι).—Πλάτων πρὸς τινὰ τῶν παίδων, μεμαστίγωσο
(μαστιγοῦμι—μεμαστίγωμι) ἄν, ἔφη, εἰ μὴ ὠργίζουμην.—Ἦκουσα
δὲ τῆς Κλωθῆος ἀναγνωσκούσης τὰ ἐκείστῳ ἐπικεκλωσμένα (ἐπικλώω
—ἐπικέλωμι), ἐν οἷς καὶ ταῦτα ἐγγράψω (ἐγγράφωμι).—Σοφο-
κλῆς μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν περὶ τρόπαιον γυμνὸς ἀθλημι-
μένος (ἀθλήμιμι—ἀλείφω) ἦν.

Καθωμιλημένη. Εἶμι. πεπεισμένος (πέπεισμι—πεῖθω) ὅτι
ἡ ὑπόθεσις θὰ λάβῃ καλὸν τέλος, οὐδὲ λαμβάνω ὑπ' ὄψει μου τὰς ἀπαι-
σιοδοξίας σου.—Ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς προσώψεως τοῦ πύργου ἦσαν
γεγραμμένοι (γέγραμμι—γράφω) αἱ λέξεις πίστις καὶ πατρίς.—Πάλιν
περὶ τῶν τετριμμένων (τέτριμμι—τρίβω) ἐκείνων φλυαρεῖς, οὐδ' ἐν-
νοεῖς ἄν, ὅτι κατέστης γελοῖος.—Δέλειμμαι (λείπω) εἶνε ὁ παθητι-
κὸς παρκαίμενος τοῦ λείπω, σχηματίζει δὲ τὸ δεύτερον πρόσωπον
λέλειπαι καὶ τὸ τρίτον λέλειπται.—Τὸ ζήτημα εἶνε περιπεπλεγμένον
(περιπέπλεγμι—πλέκω) καὶ ἔχει ἀνάγκην μεγάλης μελέτης καὶ προ-
σοχῆς.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΙΘ'.

**Πότε ὁ παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερδυν-
τέλικος γράφονται διὰ δύο μ καὶ
πότε δι' ἑνός ;**

Α'. Ἐν τοῖς φωνηεντολήκτοις ῥήμασι.

Τὰ φωνηεντολήκτα ἐν τῷ παρκαίμενῳ καὶ ὑπερσυντελείῳ γράφον-
ται δι' ἑνός **μ** πάντοτε· οἷον,

πεποίη —μαι	(ποιε—ποιῶ)
τετίμη —μαι	(τιμα—τιμῶ)
δεδήλω —μαι	(δηλο—δηλῶ) κ.τ.λ.

B'. Ἐν τοῖς ὑγρόληκτοις.

Τὰ ὑγρόληκτα ἐπ' ἴσης ἔχουσιν ἐν **μ**.

κέκοι —μαι	(κοιν—κρίνω)
ἔδοπαρ —μαι	(σπερ—σπείρω)
ἔψαλ —μαι	(ψαλ—ψάλλω) κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Σπανίως ἀφομοιοῦται τὸ ν πρὸ τοῦ μ' αἶον, παρῶνμαι (παροξύνω), ἥσχυμαι (αἰσχύνομ).

Γ'. Ἐν τοῖς ἀφρονολήκτοις.

Ἐκ τῶν ἀφρονολήκτων μόνον τὰ ἔχοντα χαρακτηρὰ **χειλόφωνον** (π, β, φ) γράφονται διὰ δύο **μ**, διότι χειλόφωνον πρὸ τοῦ **μ** τρέπεται εἰς **μ**.

τέτριμ —μαι	(τριβ—τρίβω)
λέλειμ —μαι	(λειπ—λείπω)
γέγραμ —μαι	(γραφ—γράφω).

Ὡστε ἐκ πάντων τῶν ὀνημάτων μόνον τὰ ἔχοντα χαρακτηρὰ **π, β, φ**, καὶ τινεὺς ὑγρόληκτα γράφονται διὰ δύο **μ** ἐν τῷ πηθητικῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ.

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἀρχαία. Τῶν πλείονων καὶ ἄμεινων παρεσκευασμένων (παρασκευάσκει—παρασκευάζω) τὸ κράτος ἐστίν.—Οἱ στρατιῶται **τειριμμένοι** (τέτριμμαι—τρίβω) ἦσαν ὑπὸ τῆς κκοπαθείας.—Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς τί τῶν ζῶων κάλλιστον; ἔφη· ἄνθρωπος τὴν ψυχὴν παιδεῖν κεκοσμημένος (κεκόσμημαι—κοσμέω).—Ὑπὸ τοῦ πλῆθους τῶν παρόντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διατετάραγμα (ταράττω) τὴν γνώμην καὶ ὑποτρομός εἰμι καὶ ἐπιλέλησμαι (=ἔχω λησμονήσῃ) (ἐπιλανθάνομαι θεμ. ληθ) τὸ προσίμιον τῶν λόγων, ὃ παρασκευασάμην.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐμάχοντο ἐστεφανωμένοι (ἐστεφάνομαι—στεφανῶ).—Αἱ τοῦ Δακρυῦ θυγχιτέρες εἰς **τειρυνημένον** (τετρύπημαι—τρύπῳ) πίθον ὕδωρ ἀεὶ ἐπὶντλουν.

Καθωμλυνμένη. Περί τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ γεγραμμένων (γέγραμμαι—γράφω) ἐγένετο λόγος προχθές.—Σὲ παρκαχλῶ πολὺ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇς τοῦ συγκεκριμένου (συγκέκριμαι—κρίνω) θέματος, ὅπερ ἐτέθη πρὸς συζήτησιν.—Μοὶ ἀρέσκει πολὺ ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ἐξέρχεται τις εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ βλέπει τοὺς ἀγροὺς ἐσπαρμένους (ἐσπαρμαι—σπείρω).—Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κρίνων δύνασαι νὰ ἐκλάβῃς αὐτὸν ὡς ἄσημον καὶ κοινόν· καὶ ἐν τούτοις εἶνε ἐκ τῶν διακεκριμένων (διακέκριμαι—κρίνω) ἐν Ἑλλάδι ἐπιστημόνων.—Διακριῶς, φίλε μου, ἐπαναλαμβάνεις τὰ τετριμμένα (τέτριμμαι—τρίβω) ἐκείνα καὶ ἀηθίζον προξενούντα λογοπαίγνιζ, ὅπερ δέν σε τιμᾷ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Κ'.

Κανόνες διάφοροι ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ῥήματα.

Τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς **ίζω** γράφονται διὰ τοῦ **ι·** οἶον, νομίζω, κνίζω, σαφηνίζω. Ἐξαίρουνται τὰ δανείζω, ἀθροίζω, χρήζω, (=ἔχω ἀνάγκην) κληίζομαι (=ὀνομάζομαι) καὶ λήζομαι (=διὰ βίχης ἀρπάζω) ὡς καὶ τὰ γογγύζω, ὀλολύζω, κοκκύζω, (=φωνάζω κούκου) σφύζω (=κτυπῶ δυνατὰ ἐπὶ αἵματι) γρύζω κ.τ.λ.

Τὰ εἰς **ώττω** λήγοντα ῥήματα γράφονται διὰ τοῦ **ω·** οἶον, τυφλώττω, λιμώττω, ὑπνώττω. Ἐξαίρεται τὸ ἀρμόττω.

Τὰ εἰς **ώζω** γράφονται διὰ τοῦ **ω·** οἶον, σφάζω, οἰμώζω· ἐξαίρουνται τὰ ὄζω, ἀρμόζω, δεσπόζω.

Τῶν εἰς **εἶρω** ἄλλα μὲν γράφονται διὰ τοῦ **ει,** οἶον, φθείρω, σπείρω, ἄλλα δὲ διὰ τοῦ **υ·** οἶον, σύρω, ὀλοφύρομαι. Τὸ οἰκτίρω εἶνε ὀρθότερον τοῦ οἰκτεῖρω, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν λέξεων οἰκτιροῦς καὶ οἰκτιρῶν, αἵτινες θὰ ἦσαν οἰκτεροῦς καὶ οἰκτέρων, ἂν τὸ ῥήμα ἦτο οἰκτεῖρω.

Τῶν εἰς **ύπτω** ἄλλα μὲν γράφονται διὰ τοῦ **ι,** οἶον, νίπτω, ῥίπτω, πίπτω, ἄλλα δὲ διὰ τοῦ **υ·** οἶον, κρύπτω, κλύπτω, θρύπτω (=σπάζω) καλύπτω.

Τὰ εἰς **αῖνω** γράφονται διὰ **αι·** οἶον, ὑφαίνω, μαρναίνω, κερδαίνω, ἰσχυραίνω· ἐξαίρουνται ἐν τούτοις τινά· οἶον, μένω, στένω (=στενάζω).

Ἄ δ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Πλούτιζε τοὺς φίλους· σκυτὸν γὰρ πλουτιεῖς. — **Δανεῖσασθαι** (=δανείζω) οὐδανύθεν ἐστὶν ἀργύριον. — Ἄλλ' οὐκ ἂν ἔγωγε τοῦτο πράξει δυνάμην· δέδισα (=φοβοῦμαι) γὰρ μήπως, ἥπερ ἐγὼ λευκαίνω, κῦτός ἀσβόλης πληροῖς. — Κερκίνος ἀπὸ θιλάσσης ἀναβῆς ἐπὶ τοῦ κίρκιλου ἐκλήθητο. Ἀλώπηξ δὲ λιμώτιτσοα (=πεινώσκει), ὡς ἐθέλειτο προσδρακμοῦσθαι ἀνέλκεν κῦτόν. — Ὁ τῷ πηλῷ κρυπτόμενος σκώληξ εἰς τὴν γῆν ἐξεληθὼν ἔλεγε πᾶσι τοῖς ζώοις· ἰκτρός εἰμι, φαρμάκων ἐπιστήμων. — Τί οἰμώξετε (=θρηνεῖτε), ὦ μάταιοι, καὶ μάλιστα ὁ φιλόσοφος σύ; — Βίων ὁ σοφιστὴς ἰδὼν φθονερὸν σφόδρα κεκυφότα (κύπτω) εἶπεν· ἦ τούτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν ἢ ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν. — Ὡςπερ τὸ σῶμα στερεθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μη ὄντων νόμων οὐχ ἵσταται. — Δικαιοσύνη οἶκον στηρίζει, ἀδικία δὲ καταρρίπτει αὐτόν.

Καθωμιλνυμένη. Μένω ἐν Ἀθήναις ἀπὸ εἰκοσιν ἐτῶν. — Ὁ Γερμανικὸς στρατὸς συναθροίζεται παρὰ τὰ σύνορα καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ πράγματα ἐκτροχύνονται. — Σοὶ δανεῖζω τὰ χρήματα ταῦτα ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ σπαταλήσῃς αὐτὰ ἐν ἀσωτίαις. — Οἱ στρατιῶται ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ στρατηγοῦ διὰ τὴν σκληρότητά, μεθ' ἧς ἐφέρετο πρὸς αὐτούς. — Ἐν τοσούτῳ τὸ γόητρον τοῦ τόπου καταπίπτει μεθ' ὅλας τὰς ἐνθαρρυντικὰς ἐνδείξεις. — Οἰκίρω τὸν δυστυχῆ, διότι ἡ πυρκαϊὰ κατέστρεψε τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ. — Παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σούνιον ἐξώκειλε προχθὲς ἰστιοφόρον τι πλοῖον ὑπὸ Ἀγγλικὴν σημαίαν· εὐτυχῶς οἱ ἄνθρωποι τοῦ πληρώματος ἐσώθησαν (σώζω). — Νίπτω τὰς χεῖράς μου διὰ τὰ συμβησόμενα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΑ΄.

Περὶ τοῦ δίχρονου τῆς παραληγοῦσης τῶν ὀνημάτων.

Τὰ εἰς ζῶ ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης βραχύ· οἷον, φράζω, φράσον, πεφράσθαι. Ἐξαιροῦνται τὸ κράζω, ἀλαλάζω, ὀλολύζω (=μετὰ δυνατῆς φωνῆς κρᾶζω), καὶ μύζω (=μουγκρίζω).

Τὰ εἰς ττω ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης βραχύ· οἷον,

τάτιω, τάξον, τειάχθαι. Ἐξαιρούνται τὰ προάτιω, φρίτιω, κηρύτιω· οἶον, προάιτε, φριξέον, τὸ κηρυῖξαν.

Τὰ εἰς πτω ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης βραχύ· πλὴν τοῦ πίπιω, ρίπιω, καὶ κύπιω· οἶον, πῖπιτε, ρῖπον, κύπον.

Τὰ δὲ λοιπὰ ἀφωνόληκτα ῥήματα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης βραχύ, πλὴν τοῦ βρίθω, θλίβω, νίφω, πνίγω, τριβώ, φρύγω καὶ ψύχω· οἶον, θλίβε, πνίξον. τριῖπον κ.λ.π.

Τὰ δὲ φωνηεντόληκτα εἰς ἰώ καὶ ὕω ἔχουσι τὸ ι καὶ υ πικνταχού μακρόν.

ΣΗΜ. Ἐξαιρούνται ἐκ τῶν εἰς ἰώ τὸ ἐσθίω, ἐκ δὲ τῶν εἰς ὕω τὰ ἀνύω, ἀρύω, μεθύω, ἐλκύω, πτύω καὶ τὰ ἐν ἄλλοις χρόνοις φυλάττοντα βραχὺ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκτείνοντα αὐτὸ εἰς μακρὸν δύνω, θύνω καὶ λύνω, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος καὶ ἐν τῷ ΙΓ'. (ἴδε σελ. 19) Γυμνάσματι.

Ἄ δ κ η σ ι ς.

Ἀρχαία. Ὁ Προμηθεὺς λέγεται ἀνθρώπους ἀναπλάσαι καὶ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλέψαι καὶ ἐν (==ἐντὸς κηλάμου) νάρθηκι πρὸς ἀνθρώπους κομίσαι.—Ἐνιοι (==Τινές) λέγουσιν Ὅμηρον πολὺν χρόνον ἐν Ἰθάκῃ τῇ νήσῳ διατρίβειν.—Ὑστερον δὲ Ἡλέκτορας τούτῳ προσφυγούσης (φασι) Δίῃ δοῦναι μετ' αὐτῆς καὶ τὸ Παλλὰδιον εἰς τὴν Ἰλιάδα χόραν.—Αἱ εὐπραγίαι (==εὐτυχίαι) δειναί εἰσι συγκρούσαι καὶ συνοικιάσαι τὰ τῶν ἀνθρώπων ἡμεκρήματα· εἰ δὲ πταίσει ὁ πονηρὸς, τότε ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται πάντα.—Λέων γηράσκει καὶ μὴ δυνάμενος εὐρεῖν τροφὴν ἔγνω δι' ἐπινοίας τι (==τεχνάσματος) πράξαι.—Μισθὸν μογθήσαντι δίδου· μὴ θλίβε πένητα.—Ἀδύνατόν ἐστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξιον πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπονδᾶσαι.

Καθωμνημένη. Πράξον ὅ,τι νομίζεις καλὸν καὶ θὰ ἐπιδοκιμάσω τὰς πράξεις σου.—Τάξον αὐτῷ τὴν ἀνάλογον προθεσμίαν, ἣν δὲ καὶ τότε δυστροπήσῃ, ἔχεις τὴν ἄδειαν νὰ προβῇς καὶ περαιτέρω.—Κῦπτε τὸν αὐχένά φίλε μου, διότι σὺ εἶσαι ὁ αἴτιος τῆς τοιαύτης νικητῆς τῇ ἀληθείᾳ καταστάσεως.—Τριῖβε τώρα μετὰ χαρῆς τὰς χεῖράς σου, διότι ἐπέτυχες τοῦ σκοποῦ σου· ἔχε ὅμως ὑπ' ὄψει, ὅτι ταχέως μεταβάλλονται τὰ πράγματα.—Πνίξαι, τριῖραι, θλίψαι, εἶνε ἡ ἀπαρέμφατος τοῦ ἀορίστου τῶν ῥημάτων πνίγω, τριῖω, θλίβω.—

"Ακουσον καὶ φρεῖσον διὰ τὰ τρομερὰ συμβάντα τῆς παρελθούσης ἐβδόμαδος.—Δύσον τοὺς δεσμοὺς τῶν ἱστίων, διότι ὁ ἄνεμος εἶνε βοηθητικός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΒ'.

Περὶ τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερδυντελικοῦ
τῆς καθωμιλημένης.

Ἔχω γράψῃ, πρᾶξῃ, τηρήσῃ, μελετήσῃ κ. τ. λ.
Εἶχον γράψῃ » » »

Πρῶτον

Ταῦτα εἶνε ὑποτακτικαὶ ἐκ τοῦ ἔχω γράψῃ, ἔχεις γράψῃ, ἔχει γράψῃ, κ.τ.λ. Ὑστερον δὲ διὰ συντομίαν ἐτέθη μόνον τὸ τρίτον πρόσωπον ἀκλίτως ἐπὶ πάντων τῶν προσώπων.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ
Θέλω πρᾶξῃ, τηρήσῃ, μελετήσῃ κ.τ.λ.
ἤθελον » » »

Δεύτερον

Κατ' ἄλλην γνώμην πρέπει νὰ γράφονται διὰ τοῦ **η** πάντα, διότι εἶνε ἀμφοῖα ἀπαρέμφατα,

Θέλω γράψῃ, ἤθελον γράψῃ, ἔχω πρᾶξῃ
εἶχον πρᾶξῃ, θέλω τηρήσῃ, ἤθελον στήσῃ.

Τρίτον

Κατὰ τρίτην γνώμην γράφονται διὰ τοῦ **ει**, ὅσα γίνονται κατ' ἀποκοπὴν τοῦ **ν** ἐξ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου, **Θέλω γράφει, ἤθελον** (γράφει-ν) **ποιῆσει** (ποιήσει-ν). γράφονται δὲ διὰ τοῦ **η**, ὅσα γίνονται κατ' ἀποκοπὴν τῆς καταλήξεως **ναι** ἐξ ἀπαρεμφάτου τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου, **ἤθελον ποιηθῇ** (ποιηθῇ-ναι), **ἔχω γραφῇ** (γραφῇ-ναι).

Καθ' ἑμᾶς προτιμητέα ἡ πρώτη γραφή (θέλω-γραφῇ, εἶχον-πράξῃ) καὶ αἱ ἄλλαι δὲ γραφαὶ δὲν εἶνε ἀδόκιμοι. Πάντοτε ὅμως δεόν νὰ τηρῇται ἐν εἰδός ἐκ τῶν τριῶν, οὐχὶ δὲ νὰ γίνηται σύγχυσις.

Ἄδκησις.

Πῶς ἤθελέ τις μάθῃ ἢ πράξῃ τι ἄξιον λόγου ἄνευ ἐγκρατείας;—Μετενόησαν οἱ πολῖται ὅτι εἶχον προδοσὴν τὴν πόλιν.—Θέλεις εὖρη πολλοὺς τυράννους φονευθέντας ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἐφαίνοντο πρὸ πάντων ὅτι ἦσαν φίλοι των.—Παρατῆρει πῶς ὁ συμβουλευὼν εἶχε διοίκησιν τὰ ἰδικά του, διότι ὁ μὴ σκεπτόμενος καλῶς περὶ τῶν ἰδίων, δὲν θὰ φροντίσῃ ποτὲ περὶ τῶν ξένων.—Πολλάκις φίλος διὰ φίλον ἔχει ἀποθάνῃ.—Τῶν ἐννέκ Μουσῶν ἡγεμὼν ἦτο ὁ Ἀπόλλων, διὸ καὶ Μουσηγέτης εἶχεν ἐπικληθῇ.—Πῶς ἤθελον γίνῃ φίλοι τῶν μισούντων τὰ κακὰ οἱ πράττοντες τὰ τοιαῦτα;—Τίς θέλει ἐκτελέσῃ τὸ γιγάντειον αὐτὸ ἔργον;—Λέγε τί πρέπει νὰ πράξω καὶ θέλει πάχρυτα πρᾶχθῇ.—Λέγουσιν ὅτι αἱ συνθήκαι ἔχουσι λυθῇ.—Ὁ Διόδωρος λέγει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος καταδιώκων τὸν Δαρεῖον εἶχε κυριεύσῃ πολλὰ χρήματα.—Ὁ φίλος σου ἔχει ἀναθρέψῃ καλῶς τὰ ἑαυτοῦ τέκνα.—Ὁ μηνυτὴς ἔλεγεν ὅτι ἡ πόλις ἤθελε κινδυνεύσῃ μέγαν κίνδυνον.

ΣΗΜ. Ἐν τισι γυμνάσμασι καθαρῶς ἀναφερομένοις εἰς τὴν καθωμικημένην δὲν παρατίθενται φράσεις ἀρχαῖαι καὶ τάνάπαλιν. Πρὸς τούτοις ἐν τῷ παρόντι γυμνάσματι ποιούμεθα χρῆσιν τοῦ πρώτου κανόνος, ὃν προτιμῶμεν δύναται ὁμοῦς ὁ διδάσκων νὰ λάβῃ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΙ'.

Περὶ τοῦ ῥήματος ἐννοῶ.

Ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ κακῶς κλίνεται τὸ ῥῆμα τοῦτο γραφόμενον διὰ δύο ν, ὅπου πρέπει νὰ γράφηται δι' ἑνός καὶ τάνάπαλιν.

Ἡ ὀρθὴ κλίσις αὐτοῦ ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἐνεστώς, ἐννοῶ, ἐννοεῖς, ἐννοεῖ κ. τ. λ. (ἐννοῶ).

Παρατατικός, ἐνόουν, ἐνόεις, ἐνόει κ. τ. λ. (νοῶ).

Μέλλον, ἐννοήσω (ἐννοῶ).

Ἀόριστος, ἐνόησα, ὑποτ. ἐννοήσω (νοῶ καὶ ἐννοῶ).

Παρακείμενος, ἐννενόηκα (ἐννοῶ).

ὑπερσυντέλικος ἐννεοήκειν (νοῶ).

Διὰ τὴν ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ συμβαίνει τὸ ἑξῆς· ἐπειδὴ τὸ νοῶ καὶ τὸ σύνθετον ἐννοῶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν, διὰ νὰ ἀποφύγω-

μεν ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γλώσσῃ τοὺς τύπους *ἐνενόουν*, *ἐνενόησα*, *νοῶ*, *νενόηκα* κ.τ.λ. ἄλλους μὲν χρόνους σχηματίζομεν ἐκ τοῦ *νοῶ*, ἄλλους δ' ἐκ τοῦ *ἐγνοῶ* κατὰ τὸν ἀνωτέρω τύπον.

Ἄ Ο Κ Η Σ Ι Σ .

Ἀρχαία. Τὴν ἐπιστήμην *ἐννενόηκας* καὶ *ἐῖληφας*.—Οὐδὲν χαλεπὸν *ἐννοῆσαι*, ὃ λέγω.—Τί φῆς ; ζυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' *ἐννοεῖς* ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι τὴν πόλιν ;—*Ἐννοεῖν* χρὴ γυναικας ὅτι ἔφυμεν—πρέπει νὰ ἔχωμεν κατὰ νοῦν ὅτι ἐγεννήθημεν γυναικας.—*Ἐννοοῦμαι* φεῖλος οὖσα.—Τὰς ποίᾳς διαφορὰς ἡμῶν *ἐννοηθεῖς* λέγεις ;—*Ἐνενόησεν* αὐτῶν, ὡς ἐπὶ πρώτων ἀλλήλους.—ᾧ ἄνδρες βουλευταί, εἰ μὲν τις ἡμῶν νομίζει πλείονας τοῦ καίρου ἀποθνήσκειν, *ἐννοησάτω* ὅτι ὅπου πολιτεία μεθίστανται, πνυταχοῦ ταῦτα γίγνεται.

Καθωμιλημένη. Δὲν *ἐννοεῖς* τὰ λεγόμενα, ὥστε δὲν πρέπει νὰ φέρῃς κρίσεις ἐπ' αὐτῶν.—Δὲν *ἐνόησα* οὔτε λέξιν μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειάς, ἃς κατέβην πρὸς τοῦτο.—Ἐκ πάντων τῶν μαθητῶν ὁ *ἐννοήσας* κάλλιον τὸν κανόνα αὐτὸν τῆς γραμματικῆς ἤτο ὁ Ἀνδρέας.—*Ἐννενόηκας* φίλτατε ; Ἄν ἐνόουν τόσον εὐκόλως τὰς δυσκόλους αὐτὰς περιπτώσεις, θὰ ἦμην εὐτυχής.—Δὲν δύνασαι νὰ *ἐννοήσης*, φίλε μου, τὸ συμφέρον σου.—*Ἐννοεῖται* ὅτι ταῦτα πάντα ἐγένοντο τῇ εἰσηγήσει τοῦ πατρὸς μου.—Δὲν *ἐνοήθη* ἐγκρίτως τὰ πρᾶγμα, ἄλλως θὰ ἐλαμβάνετο φροντίς.—*Ἐννόησον* κατὰ βάθος τὸ πρᾶγμα καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι ἔχω δίκαιον.

ΣΗΜ. Ὡς παρατηρεῖ τις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ κλίνεται τὸ ῥῆμα κανονικῶς, ὥστε αἱ παρατηρήσεις, ἃς ἐποιησάμεθα, ἀναφέρονται μόνον εἰς τὴν καθωμιλημένην.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΑ'.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

**Τὰ συννηθέστερα τῶν ἀνωμάτων ὀνημάτων
κατ' ἀλφάβητικὴν τάξιν,**

Ἄγω (ὁδηγῶ) (παρκατ.) ἤγον, (μελ.) ἔξω, (ἄρ. β') ἤγαγον, (παρκατ.) ἤγην, (ὑπερσ.) ἤγειν **Παθόντ.** Ἄγομαι (παρκατ.) ἠγόμην,

(μέλ. μέσος) ἄζομαι, (μέλ. πρθ.) ἀχθήσομαι, (μεσ. ἄορ. β'.) ἡγα-
γόμεν, (πρθ. ἄορ.) ἡγθην, (πρρκ.) ἡγμαι, (ὑπερσ.) ἡγμεν, (θεμ.
ἀγ-ἀγαγ).

Ἄδω (ψάλλω, τραγουδῶ), ἦδον, (μέλ. μεσ.) ἄσομαι, (ἄορ.)
ἦσκα. (Παθητ.) ἄδομαι, (πρθ. ἄορ.) ἦσθην.

Αἰρέω ὦ (λαμβάνω, καταλαμβάνω, κυριεύω,) ἤρουν-ουν, αἰ-
ρήσω, (ἄορ. β') εἶλον, ἤρηκα, ἤρήκειν. Αἰροῦμαι (Μέσον=ἐκλέγω,
προτιμῶ). (Παθητ.=ἐκλέγομαι), ἠρούμεν, αἰρήσομαι, αἰρεθήσομαι,
(Μέσ. ἄορ. β'.) εἰλόμεν, ἠρέθην, ἤρημαι, ἠρήμεν, (τετελεσμένος μέλ-
λων) ἠρήσομαι (θεμ. αἶρε-εἶ).

Ἀκούω, ἤκουον, (μέσ. μέλ.) ἀκούσομαι, ἤκουσα, (πρρκ.) ἀκή-
κοα, ἠκηκόειν. **Παθητ.** Ἀκούμαι, ἠκούομεν, ἀκουθήσομαι, ἠκού-
σθην, ἤκουσμαι, ἠκούσμεν (μεταγενέστερα) (θεμ. ἀκου-ἀκο).

Ἀλίσκομαι=κυριεύομαι, ἠλίσκόμεν (μέσος μέλλ. μετὰ παθη-
τικῆς σημασίας), ἀλώσομαι (ἄορ. β'. μετὰ παθητ. σημασι.) ἐάλων,
ἐάλωκα ἢ ἤλωκα, ἤλώκειν (θεο. ἄλ-, ἄλμ.-ἄλσκ).

Ἀναλίσκω ἢ ἀνελώ-ω=ἐξοδεύω, ἀνήλiskon καὶ ἀνήλουν,
ἀνελώσω, ἀνήλωσα, ἀνήλωκα, ἀνελώκειν, (Μέσος καὶ παθητ.) ἀνελί-
σκομαι, ἀνελίσκόμεν ἢ ἀνελούμεν, ἀνελωθήσομαι, ἀνελώθην, ἀνήλω-
μαι, ἀνελώμεν (θεμ. ἀναλ—ἀναλίσκ—ἀναλο).

Ἀρέσκω, ἤρεσκον, ἀρέσω, ἤρεσα. Ἀρέσκομαι, ἠρεσκόμεν, (μεσ.
ἄορ.) ἠρεσάμεν.

Ἀχθομαι (=λυποῦμαι) ἡχθόμεν, ἀχθέσομαι, ἡχθέσθην.

Βαίνω (βαδίζω, πορεύομαι) ἐβκινον, (μέσ. μέλ.) βήσομαι. (ἄορ.
β'.) ἔβην, βέβηκα, ἐβεβήκειν. **Παθητ.** Βαίνομαι, (πρθ. ἄορ.) ἀνε-
βάθην, (πρθ. πρρκ.) ἀναβέβημαι, (θεμ. βα-βαν βαιν).

Βάλλω (ὄπτω, κτυπῶ), ἐβαλλον (μέλ. β'.) βελῶ, (ἄορ. β'.)
ἐβκλον, βέβληκα, ἐβεβλήκειν. **Παθητ.** Βάλλομαι, ἐβαλλόμεν, βα-
λουμαι, (μέσ. ἄορ. β'.) ἐβκλόμεν, βληθήσομαι, ἐβλήθην, βέβλημαι,
ἐβεβλήμεν (θεμ. βαλ-βλα-βαλλ.).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Σοφαῖς ὁμιλῶν καὶ τὸς ἐκβήσει (βκίνω) σοφός.—Τὰ Λεω-
νίδου ὅσπερ Πικρσκήτας ἐκ Θερμοπυλῶν ἀνείλετο (αἰροῦμαι).—Διονύ-

σιος ἐκ μιᾶς τῆς τῶν Συρακυσίων πόλεως **ἐξήγαγεν** (ἄγω) ἐπὶ τὰς στρατείας πεζῶν μὲν δώδεκα μυριάδας, ἵππεις δὲ μυρίους καὶ δισχιλίους.—Περικλῆς θνήσκων οὐδεὶς, ἔφη, δι' ἐμὲ μέλαν ἱμάτιον **περιβάλετο** (βάλλομαι).—Ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῇ, ταῦτά πάσχει τοῖς ἄρμασι τοῖς τοῦς ἡνιόχους **ἀποβαλοῦσι** (βάλλω).—Ἰσχὺν τῇ ψυχῇ **αἰροῦ** (αἰροῦμαι) μᾶλλον ἢ τῷ σώματι.—Εἰς τὴν Ἀργὴν τὴν πρώτην τῶν Ἑλλήνων μακρὰν ναὺν **εἰσέβη** (βαίνω) καὶ ὁ Ἡρακλῆς.—Ἀηδὼν ἐπὶ τινοῦ ὑψηλῆς δρυὸς καθήμενη κατὰ τὸ σύνθηρες **ἦδε** (ἄδω).

Καθωμιλνυμένη. Δὲν προσήγαγον πάντα τὰ πιστοποιητικὰ καὶ διὰ τοῦτο ὁ πρόεδρος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς **ἀνέβαλε** (βάλλω) τὴν ἐναρκῆν τῶν ἐξετάσεων.—**Ἐξηρέθησαν** (αἰροῦμαι) πέντε διὰ μυωπία καὶ τρεῖς διὰ πολυσρκίαν.—Ἐννοεῖς καλῶς ὅτι διὰ τοῦ τρόπου σου αὐτοῦ ὁ Δημήτριος **προσεβλήθη** (βάλλομαι) καὶ θὰ ζητήσῃ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν φιλοτιμίαν του.—Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν **ἦδον** (ἄδω) θαυμασίως, νῦν ὅμως ἀμφιβάλλω, ἂν δύναμαι καὶ μόνην τὴν μουσικὴν κλίμακx νὰ φέρω εἰς πέρας.—**ἤκουσα** (ἀκούω) πολλὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου· ἐν τούτοις **ἄγομαι** (ἄγω) νὰ πιστεύσω ὅτι δὲν εἶνε ἀληθῆ. —Τὰ ῥήματα **ἄδω, ἀκούω καὶ βαίω**, ἔχουσι μέσον μέλλοντα μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς.—Ὁ ἀόριστος ἡγαγον τοῦ ἄγω σχηματίζεται δι' ἀντιπλασιασμοῦ Ἀττικοῦ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΕ'.

Ἀνώμαλα ὀήματα.

(Συνέχεια)

Γίγνομαι καὶ γίγνομαι, ἐγινόμην καὶ ἐγινόμην. (μεσ. μέλ.) γενήσομαι, (μεσ. ἀόρ. β'). ἐγενόμην, (παρκx.) γεγέννημαι, γέγονα καὶ γεγονώς εἰμι, (ὑπερσ.) ἐγεγενήμην καὶ ἐγεγόνειν καὶ γεγονώς ἦν. (Θεμ. *γεν γιν--γενε*).

Γινώσκω (γινώζω), ἐγινώσκον, (μεσ. μέλ.) γνώσομαι, (ἀόρ. β'). ἔγνων, ἔγνωα, ἐγνώκειν. **Παθnt.** Γινώσκομαι, ἐγινώσκόμην, γνωσθήσομαι, ἐγνώσθην, ἔγνωσμαι, ἐγνώσμην (Θεμ. *γνο—γινωσκ*).

Δάκνω (δαγκάνω), ἔδακνον, (μέσ. μέλ. μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας) δήξομαι, (ἀόρ. β'). ἔδακον. **Παθnt.** Δάκνομαι (παθ. ἀόρ.) ἐδήχθην, (παρκx.) δέδηγμαι. (Θεμ. *δακ—δηκ—δακν*).

Δέω (ἔχω ἀνάγκην), ἔδουν, δέησω, ἐδέησα (παρακ.) δεδέηκα.
Παθοντ. Δέομαι, ἐδεόμην, δεήσομαι, ἐδεήθην, δεδέημαι, ἐδεδέη-
 μην. Συνήθως εἶνε ἀπρόσωπον, **δεῖ**, ἔδει, δεήσει, δεδέηκε κ.τ.λ. (Θεμ.
 δε—δεε).

Δέω ὦ (δένω) ἔδουν—ουν, δῆσω, ἔδησα, δέδεκα, ἐδεδέκεν.
 (Παθητ. μέλ.) Δεθήσομαι (παθ. ἄορ.) ἐδέθην, (μέσ. ἄορ. α΄.) ἐδη-
 σάμην, (παρακ.) δέδεμαι, ἐδεδέμην.

Διδράσκω (δραπτεύω). (Μόνον σύνθετον εἶνε εὐχρηστον), ἀπε-
 δίδρασκον, (μέσ. μελ.) ἀποδράσομαι, (ἄορ. β΄) ἀπέδρακν (παρακ.) ἀπο-
 δέδρακα, ἀπεδεδράκειν. (Θεμ. δρα—διδρα—διδρασκ.)

Ἄδκηδις.

Ἄρχαία. Δικαιοσύνης μὴ παρούσης ἀνδρείας οὐδὲν ὄφελος· εἰ
 δὲ δίκαιος πάντες γένοιτο, οὐδὲν ἀνδρείας **δεήσονται** (δέομαι=ἔχω
 ἀνάγκην).—Οὐχ ὑπὸ θεῶν ἀμελεῖται, ὅς ἂν προθυμεισθῇ ἐθέλῃ δι-
 κσιος **γίγνεσθαι**.—Λέων γηράσας καὶ μὴ δυνάμενος δι' ἄλλης (=διὰ
 τῆς δυνάμεώς του) ἑαυτῷ τροφὴν πορίζειν, **ἔγνω** (γινώσκω) δεῖν δι'
 ἐπινοίας (=διὰ τεχνάσματος) τοῦτο πράττει. Καὶ δὴ **παυαγενόμενος**
 (γίγνομαι) εἰς τι σπήλαιον καὶ ἐνταῦθα κατακλιθεὶς προσεποιεῖτο τὸν
 νοσοῦντα.—Ἄλωπῃς ἐν παγίδι ληφθεῖσα καὶ ἀποκοπείσης τῆς οὐρᾶς
διαδράσα (διδράσκω) ἀζιώτον ὑπ' αἰσχύνῃς ἤγειτο τὸν βίον.—Οὐκ
 ἄθυρμα ἐστὶ (δέω) τὸν κακῶς πράττοντα, ἀλλὰ τὰ βελτίω προσδοκᾷ.
 —Ἐπεβόηθει δὲ καρκίνος τῇ ὕδρι ὑπερμεγέθους **δάκνων** τὸν πόδα.—
Γεγόναμεν (γίγνομαι) ἄπαξ, δις δ' οὐκ ἔστι **γενέσθαι** (γίγνομαι).—
 Ἡ ἐν Κερκύρᾳ ναυμαχία Ἑλλήσι πρὸς Ἑλληνας νεῶν πλήθει μεγί-
 στη τῶν πρὸ αὐτῆς **γεγένηται**.

Καθωμλινμένν. Ἀνεγνώσθη (ἀνα-γινώσκωμαι) κατὰ τὴν
 προϋπεσινὴν συνεδρίαν τοῦ συλλόγου ἢ ἀπάντησις τῆς Κυβερνήσεως εἰς
 τὰ ὑπὸ τοῦ προεδρείου ὑποβληθέντα αἰτήματα.—Ἐδέησε (δέω) νὰ
 προκληθῇ Βασιλικὸν διάταγμα, ὅπως ἀχθῇ εἰς πέρας ἡ ὑπόθεσις αὕτη.
 —Ἐδήχθη (δάκνωμαι) ὑπὸ ἰοδόλου ὄφως καὶ ἐξέπνευσε μετὰ τινὰς
 ὥρας.—Ταῦτα **ἐγένοντο** (γίγνομαι) κατὰ τὴν ἀπουσίαν σου· σὲ ὅμως
 ἐπιβαρύνει ἡ ζημία αὕτη.—**Δεδεμένους** (δέω—δῶ) ὠδήγησαν αὐτοὺς

εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν, ἔνθα ἐγένετο ἡ πρώτη ἀνάκρισις.—Τρεῖς ἐκ τῶν κατὰδίκων τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς Συγγροῦ ἐγκλεισμένων ἀνοίξαντες ὅπῃ ἐν τῷ θυτικῷ τοίχῳ ἀπέδρασαν (ἀποδιδράσκω) τὴν ἐσπέραν τῆς Μεγάλης Παρχασκευῆς.—Τὸ γεγονός, περὶ οὗ ἐποιήσατο λόγον ὁ Δημήτριος, ἐγνώσθη (γινώσκω) βραδύτερον, ὥς με ἐβεβλίσαν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΣ'.

Ἀνώμαλα ὀήματα.

(Συνέχεια).

Δοκέω-ῶ (τομίζω, μοῖ φαίνεται) ῥῆμα προσωπικὸν καὶ ἀπρόσωπον. Παρκατ. ἐδόκουν, δόξω, ἔδοξεν. **Παθнт.** Δοκοῦμαι (παρκαίμ.) δέδοκται, (ὑπερσ.). ἐδέδοκτο (θέμ. δοκ—δοκε).

Δύναμαι, ἐδυνάμην καὶ ἡδυνόμην, (μελ.) δυνήσομαι, (παθ. ἀόρ.) ἐδυνήθην καὶ ἡδυνήθην καὶ ἐδυνάσθην, (παρ.) δεδύνημαι, ἐδεδυνήμην.

Ἐγείρω (ἐξυπνῶ, σηκώνω τινα) ἡγείρον, ἐγερῶ, ἡγείρω, ἐγρήγορα, (παρκαίμενος β'. ἀμετάβατος=εἶμαι ἐυνηγητός, ἀγρυπνῶ) ἐγρηγόρειν. **Παθнт.** Ἐγείρομαι, ἡγειρόμην, (παθ. ἀόριστ.) ἡγέρθην, (μέσος ἀόρ. β'). ἡγρόμην, (θεμ. ἐγερ—ἐγο—ἐγειο).

Εἶωθα (ἔχω συνήθειαν· εἶνε παρκαίμενος ἀντὶ ἐνεστῶτος), ὑπερσυντέλικος εἰώθειν.

Ἐλαύνω (βάλλω τι εἰς κίνησιν) ἤλαυνον, ἐλῶ, ἤλασα, ἐλήλακα, ἐληλάκειν. **Παθнт.** Ἐλαύνομαι, ἤλαυνόμην, (μεσ. ἀόρ. α'). ἤλασάμην, (παθ. ἀόρ.) ἤλάθην, (παρκαίμ.) ἐλήλαμαι, (θεμ. ἐλα—ἐλαν—ἐλαν).

Ἐλκω (σύρω), εἴλκον, ἔλξω, εἴλκυσα, εἴλκυκα. **Παθнт.** Ἐλκομαι, εἴλόμην, (μέσ. ἀόρ. α'). εἴλυσάμην, (παθητ. ἀόρ.) εἴλύσθην, εἴλυσμαι (θεμ. ἐλε—ἐλκυ).

Ἐοικα (εἶμαι ὁμοιος)· (εἶνε παρκαίμενος β' μετὰ σημασίως ἐνεστῶτος). Ὑπερσυντέλικος, ἐώκειν.

Ἐπίσταμαι (γνωρίζω), ἠπιστάμην, ἐπιστήσομαι, (παθ. ἀόρ.) ἠπιστήθην, (θεμ. στα).

Ἐπομαι (ἀκολουθῶ), εἰπόμην, (μελ. μεσ.) ἐψομίαι, (μεσ. ἀόρ. β') ἐσπόμην. (θεμ. σεπ—ἐπ—σπ).

Ἔρχομαι (παρκατ.) ἦεν ἢ ἦν, (μέλλον) εἶμι, (ἄρ. β'). ἦλθον, (παρκατ.) ἐλήλυθα, ἐληλύθειν. (Θεμ. ἐρχ--εἰ--ἰ--ἐλευθ--ἐλυθ--ἐλθ).

Ἄδκνδς.

Ἀρχαία. Τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε (δοκῶ) πικιδεῖν μὲν καὶ πό-
νου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ σμικρῆς καὶ τύχης δει-
σθαι λαμπρῶς.—Οἱ Πέρσαι συνάψαντες τῆς χειρὸς **διήλθον** (διέρχο-
μαι) ἤρασαν τὴν Ἑρετριέων χώραν.—Τριπτόλεμος διὰ τοῦ ἁέρος ἐπὶ
δρακόντων ὑποπτέρων ἦλασε (ἐλάυνω), Ἀρίων δὲ ὁ κίθαρῳδός ἐπὶ δελ-
φίνος διὰ τῆς θαλάσσης.—Αἱ ἐλπίδες **ἐργηγορότων** (ἐγείρω) ἐνύπνιζ.
—**Ἔσον** (ἐπορμι) θεῶ καὶ τοῖς νόμοις πείθου.—"Οἷον εἰῶθι (εἴωθα)
λέγειν ὁ διδῶσκαλος, ὥς οὐδὲν ἔσει, ὦ παῖ, σὺ μικρόν, ἀλλὰ μέγα
πάντως ἀγχιθὸν ἢ κακόν.—Δύο γυναικες λαβόμεναι τοῖν γεροῖν **εἰλκόν**
με (ἐλκω) πρὸς ἐκυτὴν ἐκτέρῃ μάλα βικίως καὶ καρτερώς.—Οὐδὲς
εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν (ἔρχομαι) ἀνδράς, ὥστε πιστεῦειν μὴ εἶναι θεόν.

Καθωμιλημένη. Δὲν ἡδυνήθημεν (δύναμι) νὰ περπατήσωμεν
τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, διότι πολλὰ ἡγέρθησαν (ἐγείρωμαι) παράπονα
καθ' ἡμῶν καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ἀποχωρήσωμεν.—Χθὲς περὶ τῇ με-
σημβρίᾳ ἦλθον (ἔρχομαι) τέσσαρα τάγματα πεζικοῦ καὶ ὁκτὼ πυρ-
ροβολαρχίαι.—Ἡ διαγωγή σου πολὺν ἡγερε (ἐγείρω) σάλον, διότι τὸ
ζήτημα εἶνε σπουδαϊκόν.—Οὐδόλως **εἰλκυσε** (ἐλκω) τὴν προσοχὴν
μου τὸ ζήτημα τοῦτο, ὥς γομίζεις.—**Δέδοκται** εἶνε ὁ παρκαίμενος
τοῦ ῥήματος δοκῶ.—**Ἠλασάμην** εἶνε ὁ μέσος ἀόριστος τοῦ ῥήματος
ἐλάυνω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΖ'.

Ἄνωμαλα ὀήματα.

(Συνέχεια)

Ἔσθιω (τρώγω), ἤσθιον, (μέσ. μέλ.) ἔδορμι, (ἐνέργ. ἄρ. β')
ἔφαγον, ἐδήδοκα. (Παθ. παρκαίμενος) ἔδηδεσμένος (Θεμ. ἐδ—ἔσθι—
ἔδε—φαγ).

Εὐρίσκω, εὕρισκον ἢ ὑρίσκον, εὐρήσω, (ἄρ. β') εὔρον ἢ ὑ-
ρον, εὔρηκα ἢ ὑρήκα, ὑρήκειν. **Παθητ.** Εὐρίσκειμαι, εὕρισκόμεν ἢ
ὑρίσκόμεν, εὐρήσομαι (μέσ. ἄρ. β') εὐρόμην ἢ ὑρόμην, εὔρεθήσο-

μαι, εὐρέθην ἢ ἡρέθην, εὐρήμμι ἢ ἡρήμμι, εὐρήμην (θεμ. εὐρ—εῦρε—εὐρισκ).

Ἐχω, εἶχον, ἔξω ἢ σχήσω, (ἀόρ. β΄.) ἔσχον, ἔσχηκα, **Παθντ.**
Ἐχομαι, εἰχόμην, ἔζομαι καὶ σχήσομαι (μεσ. ἀόρ. β΄.) ἐσχόμην,
ἔσχημι, (θεμ. ἐχ—σεχ—σχ—σχε).

Ζάω-ῶ, ἔζων—ον, (μεσ. μέλ.) βιώσομαι, ζήσω, (ἀόρ. β΄.) ἐδίωκ,
βεβίωκα, ἐβεβίωκιν, (θεμ. ζη—βιο).

Ἡδομαι (εὐχαριστοῦμαι), ἡδόμην, ἡσθήσομαι, ἡσθην.

Ἦκω (ἔχω ἔλθῃ), ἦκον, (μελ.) ἤξω· ὁ ἐνεστωὶς ἔχει σημασίαν
παρὰκειμένου, ὁ δὲ παρὰτακτικὸς ὑπερσυντελείου.

Θέω (=τρέχω), ἔθρον, θέσομαι, ἔδραμον, δεδράμηκα, ἐδεδρά-
μηκειν.

Θνήσκω (συνήθως σύνθετον, ἀποθνήσκω), ἀπέθνησκον, ἀποθα-
νοῦμαι, ἀπέθανον, τέθνηκα, ἐπεθνήκειν, (θεμ. θαν—θνα—θνη—
θνησκ).

Ἰκνέομαι-οῦμαι (φθάνω, ἔρχομαι) πάντοτε σύνθετον, ἀφι-
κνοῦμαι, (μεσ. μελ.) ἀφίζομαι, (μεσ. ἀόρ.) ἀφικόμην, ἀφίγμι, ἀφί-
γμην, (θεμ. ἰκ—ἰκνε).

Καθέζομαι=βάλω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ καθίσῃ (κατὰ-ἔζομαι)
παρὰτ. ἐκαθεζόμην (μετὰ σημασίας ἀορίστου) (συνηρημένος μέλλ.) κα-
θεδοῦμαι (θεμ. ἐδ—ἐδε).

Καίω καὶ κάω, ἔκκινον καὶ ἔκκινον, καύσω, ἔκαυσα, κέκκυκα. Κκίο-
μαι καὶ κάομαι, ἐκκόμην, κκυθήσομαι, ἐκκύθην, κέκκυμαι, ἐκεκαύ-
μην, (καί—κιν—κα—και).

Καλέω-ῶ (προσκαλῶ, ὀνομάζω) ἐκάλεον—ουν, (μελ. συνηρημέ-
νος β΄) κελῶ, ἐκάλεσα, κέκληκα, ἐκεκλήκειν. Κκαλοῦμαι, ἐκκαλούμην
(μελ. συνηρημένος α΄) κκαλοῦμαι, ἐκκαλεσάμην, κληθήσομαι, ἐκλήθην,
κέκλημαι, ἐκεκλήμην, (τετελεσμένος μέλλον) κκαλήσομαι (θεμ. καλ-
καλε κλα).

Ἄ σ κ η σ ι ς .

Ἀρχαία. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ ἐπὶ Μαραθῶνι μάχῃ Πλαταιεῖς μό-
νους συμμάχους εἶχον (ἔχω).—Ὡσπερ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ (=σκωρίζε) ὁ σί-
δηρος οὕτως οἱ φθονεροὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἤθους κατεσθίονται (ἐσθίω).—

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ Ποτιδικῆς τριτηῖαι ἀφίκοντο (ἀφικνουμι).—Σαρδανάπκλλος, ὁ τῆς Ἀσσυρίης βασιλεὺς, ἵνα μὴ τοῖς πολέμοις ὑποχέιριος γένηται, πυρὴν ἐν τοῖς βασιλείοις κατεσκεύασεν ὑπερμεγέθη καὶ ἐχυτόν τε καὶ τὰ βασιλεία κατέκαυσε (καίω).—Δεῖ ἡμᾶς πολιτεύεσθαι ὡς αὖριον ἀποθανομένους οὐχὶ δὲ ὡς ἀεὶ βιωσομένους (ζῶ).—Διογένης πρὸς τὸν μυριζόμενον, βλέπε, εἶπε, μὴ ἡ τῆς κεφαλῆς σου εὐωδία δυσωδίαν σου τῷ βίῳ παράσχη (πκρέχω).—Οὐδεὶς ποτε ἄνθρωπος οὐτε κτῆμά τι ἀγροῦ ἥδιον κέκτηται, οὔτε ἐπιμέλειαν ἡδίω τῆς γεωργίας ἤϋορκεν (εὐρίσκω).

Καθωμιλημένη. Ὁ Ξέρξης διερχόμενος διὰ τῆς Βοιωτικῆς τῆς Πλαταιᾶς ἐρήμους οὐσας κατέκαυσε (καίω).—Δὲν κατώρθωσα καὶ εὖρω (εὐρίσκω) πάντα τὰ κλαπέντα πράγματα.—Ἐκάλεσα (καλῶ) τὸν Ἰωάννην διὰ τὴν ἐπιπλήξω αὐτόν.—Εἵκοσι χιλιάδες ἀνθρώπων ἀπέθανον (ἀποθνήσκω) ἐν διαστήματι μιᾶς ἐβδομάδος ἐκ τῆς χολέρας.—Χθὲς ἀφίκοντο (ἀφικνουμι) καὶ ἕτεροι εἵκοσιν οἰκογένειαι ἐξ Ἀλεξανδρείας.—Τὸ διάστημα αὐτὸ τῆς Κυβερνήσεως δυσάρεστα ἔσχεν (ἔχω) ἀποτελέσματα.—Ἐφαγον (τρώγω) καὶ τὰ δύο τεμάχια τοῦ ἄρτου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΗ'.

Ἀνώμαλα ῥήματα.

(Συνέχεια).

Κάμνω (κοπιάζω, ἀποκάμνω, ἀσθενῶ), ἔκμνων, (μεσ. μελ.) καμνομι, (ἀόρ. β'). ἔκμνον, κέκμηκα, ἐκεκμήκειν, (θεμ. καμ-κμα-καμν).

Κεῖρω (κουρεύω), ἔκειρον, (μελ. β') κερῶ, ἔκειρα. (Μεσ. μελ. β'). κερουμι, ἐκεῖράμην, κέκερμαι (θ. κερ-καρ-κειρ).

Κεράννυμι (ἀνακατώνω) καὶ κεράννῳ, (ἀόρ. α'). ἐκέρασα.

Παθν. Κεράννυμι, ἐκερασάμην, κερθήσομι, (παθητ. ἀόρ.) ἐκεράσθην καὶ ἐκράθην, κέκραμι, ἐκεκράμην (θέμ. κερασ-κερανν κρα).

Κλαίω καὶ κλάω, ἔκλαον, κλαύσομι καὶ κλαύσω, ἔκλαυσα, (θεμ. κλαF-κλαυ-κλα-κλαι).

Λαγχάνω (διὰ κλήρου λαμβάνω), ἐλάγχων, (μέσος μέλων) λήξομι, (ἀόρ. β'). ἔλαχον, (παρκ.) εἴληχα, εἴλήχειν. **Παθν.**

Αγγαγάνομαι, (παθ. ἄορ.) ἐλήχθην, (παρκακ.) εἴληγμαι (θεμ. λαχ-ληχ-λαγχάν).

Λαμβάνω, ἐλάμβανον, (μέσος μέλλων) λήψομαι, ἔλαβον, εἵληφα, εἰλήφειν. **Παθητ.** λαμβάνομαι, ἐλαμβανόμην, ληφθήσομαι, (μεσ. ἄορ. β΄.) ἐλαβόμην, ἐλήφθην, εἴλημμαι, εἰλήμμην, (θεμ. λαβ-ληβ-λαμβαι).

Λανθάνω (μένω ἄγνωστος, διαφεύγω τὴν προσοχήν) λήσω, (ἄορ. β΄.) ἔλαθον (παρκακ.) λέλθην, ἐελέθην. **Μέσος.** Ἐπιλανθάνομαι (λησμονῶ)-όμην, (μεσ. μέλ.) ἐπιλήσομαι, (μεσ. ἄορ. β΄.) ἐπελαθόμην, ἐπιελέησμαι, ἐπεελέησμεν, (θεμ. λαθ ληθ λανθαν).

Λέγω, ἔλεγον, λέξω καὶ ἐρῶ, (ἄορ. α΄.) ἔλεξα καὶ εἶπα, (ἄορ. β΄.) εἶπον, (παρκακ.) εἶρηκα, εἰρήκειν. **Παθητ.** λέγομαι-όμην, ῥήθήςσομαι (καὶ λεχθήσομαι σπανίως), ῥήθήθην (ἢ ἐλέχθην), εἶρημαι ἢ λέλεγμαι, (ὑπερσ.) εἰρήμην, (τετελεσμένος μελ.) εἰρήσομαι (Θεμ. λεγ-ἐο-ἐρε-δε, ἐπ.).

Μανθάνω, ἐμάνθανον, (μέσος μέλλων μετ' ἐνεργητ. σημασίως) μανθήσομαι, (ἄορ. β΄.) ἔμυθον, μεμάνθηκα, μεμεμάνηκειν. **Παθητ.** Μανθάνομαι μόνον. (Θεμ. μαθ-μαθε-μανθαν).

Μέλλω (σκοπεύω, βραδύνω) ἔμελλον ἢ ἤμελλον, μελλήσω, (ἄορ.) ἐμέλλησα. **Παθητ.** μόνον ἐνεστώς μελλεῖται (θεμ. μελλ-μελλ).

Μέλει (συνήθως ἀπαντᾷ ἀπρόσωπον)=φροντίζω, (παρκακ.) ἔμελε, (μελ.) μελήσει, (ἄορ.) ἐμέλησε, (παρκακ.) μεμέληκε, ἐμεμελήκει (Θεμ. μελ-μελε).

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἀρχαία. Κακῶς λέγουσιν αἱ καὶ ὡς λέγειν μὴ μεμαθηκότες (μνηθάνω).—Μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιδε λήσειν (λανθάνω) (=ἢ μείνης ἀπαρτηρήτος, κεκρυμμένος) καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λάθης (λανθάνω), σεαυτῷ συνειδήσεις.—Ομοίως αἰσχρὸν ἐστὶν ἀκούσαντα χρήσιμον λόγον μὴ μαθεῖν (μνηθάνω) καὶ διδόμενόν τι ἀγαθὸν παρὰ τῶν φίλων μὴ λαβεῖν (λαμβάνω).—Περίεχθρος ἐρωτηθεὶς τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ; εἶπε, (λέγω) φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου.—Οὐκ ἂν δύναιτο μὴ καμῶν (=χωρὶς νὰ κοπιᾷσῃς) (κάμνω) εὐδαιμονεῖν.—Σχολαστικὸς καὶ φαλακρὸς καὶ κουρεὺς συνοδεύοντες καὶ ἔν

τινι ἐρηνίᾳ μείναντες συνέθεντο πρὸς τέσσαρας ὥρας ἕκαστος φυλάξειν· **ἔλαχεν** (λαγγάζω) οὖν πρῶτον τῷ κουρεῖ.—Φιλεῖ τῷ **κάμοντι** συγκαμνεῖν θεός.

Καθωμλινμένη. Διὰ πρώτης εὐκαιρίας θὰ λάβῃς (λαμβάνω) καὶ τὰς ὑπολοίπους χιλίας δραχμὰς.—**Ἐμαθον** (μανθάνω) τὰ πάντα καὶ δύνῃσκι νὰ ἐννοήσῃς τὴν λύπην μου.—Δὲν **διέλαθε** (λανθάνω) τὴν προσοχὴν μου, ἀλλὰ χάριν τοῦ πατρὸς του, ὃν σέβομαι καὶ ἀγαπῶ, δὲν ἠθέλησα νὰ προβῶ περικτέρω.—**Εἵπομεν** (λέγω) περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος καὶ ἐν τούτοις εἰς οὐδεμίαν εἰσέτι προέβημεν ἀπόφασιν. Ἡ ἀστυνομία **ἔλαβε** (λαμβάνω) πάντα τὰ μέτρα, ὅπως ἡ διαδήλωσις διεξέλθῃ ἡσυχῶς.—**Ἀπέκαμον** (κάμνω) ἔνεκα τῆς πολλῆς ἐργασίας καὶ κίσθάνομαι ἐμκαυτὸν κατάρκοπον.—Πάντες **ἔκλαυσαν** (κλαίω) διὰ τὴν στέρησιν τοῦ πολυτίμου ἀνδρός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΚΘ΄.

Ἄ ν ὠ μ α λ α ὀ ἡ μ α τ α.

(Συνέγεια)

Μεῖγνυμι ἢ μειγνύω ἢ μείσγω (ἀναμειγνύω) ἐμείγνυν, (μελ.) μείζω, (ἀόρ.) ἔμειξα. **Παθντ.** Μείγνομαι ἢ μείσσομαι, ἐμειγνύμεν, μειγθήσομαι, ἐμειζάμεν, (ἀόρ. παθ. χ.) ἐμείχθην, (καὶ β.) ἐμίγην, ἐμέμειγμα, ἐμεμείχτην, (θεμ. *μειγ—μιγ—μισγ*).

Μιμνήσκω (ἐνθυμίζω). Πάντοτε σύνθετον ἀναμνησάω, ἀνεμίμνησκον, ἀναμνήσω, ἀνέμνησα. **Παθντ.** Μιμνήσκομαι καὶ συνήθως ἀναμνησκόμαι, ἀνεμνησκόμην, ἀναμνήσομαι, ἀναμνησθήσομαι, ἀνεμνήσθην, ἐμνήμημι, ἐμεμνήμην, (τετελεσμένος μελ.) μεμνήσομαι. (Θεμ. *μνη—μιμνησκ*),

Οἶδα (γινώριζω) ὁ, παρκαείμενος εἰς σημεσίαν ἐνεστώτος μεταπεσών. (Ὑπερσυντέλικος) ᾗδ'η καὶ ᾗδεις.

Οἶομαι ἢ **οἶμαι** (νομίζω), ὥομην ἢ ὥομην, οἶήσομαι, (παθ. ἀόρ.) ὤήθην. Θεμ. (*οἶ—οἶε*).

Οἶχομαι (=ἔχω ἀναχωρήσῃ), ὠχόμην, οἶχθήσομαι (θεμ. *οἶχ—οἶχε*).

Ὀλλυμι (ἀφανίζω, ἐξολοθρεύω). Συνήθως μετὰ τῆς ἀπό,

καὶ σύνθετον ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλύω, ἀπόλλυν καὶ ἀπόλλυσιν, ἀπολῶ, ἀπόλεσθ, ἀπολώλεκα—κειν. **Παθνητ.** ἀπόλλυμι, ἀπολλύμην, ἀπολοῦμαι, ἀπωλόμην, (*Παρακείμενος β'.* ἐνεργητικὸς ὡς παθητικὸς) ἀπόλωλα, ἀπολώλειν καὶ ἀπωλώλειν, (*Μεμ.* ὀλ—δλε—δλλυ).

Ὅμνυμι (*δρακίζομαι*) ὤμνυν, (*μεσ.* μελ. β'). ὁμοῦμι (ἀόρ. α'). ὤμοσα, ὁμώμοκα—κειν. **Παθνητ.** Ὅμνυμι, ὠμνύμην, ὠμοσάμην, ὁμοσθήσομαι, ὠμόθην (*παθ.* παρακείμενος) ὁμώμοται. (*Θεμ.* ὁμ—ὁμο—ὁμνυ).

Ὀνίνημι (*ὠφελῶ*) (*παρατ.*) ὠφέλουν, (*μελ.*) ὀνήσω, ὠνησθ. **Παθνητ.** Ὀνίνυμι, ὠνινάμην, ὀνήσομαι (*μέσος ἀόρ. β'.*) ὠνήμην (*πχθ.* ἀόρ.) ὠνήθην, (*Θεμ.* ὄνα—δνη—δνινα).

Ὀράω-ῶ (*βλέπω*), ἑώραν, (*μεσ.* μέλ.) ὄψομαι, (ἀόρ. ε'). εἶδον (*παρακ.*) ἐόρακα ἢ ἐώρακα, ἐόρακειν. **Παθνητ.** Ὀράωμι, ἐώραμην, (*μέσ.* ἀόρ. ε') εἰδόμεν, ὀφθήσομαι, ὥρθην, ἐώραμαι (*Θεμ.* ὄρα—ἰδ—ὀπ).

Ὀφείλω (*χρεωστώ*) ὀφείλον, ὀφειλήσω, ὀφείλῃσθ, (ἀόρ. ε'). ὤφελον, ὀφείλῃκα—κειν. **Παθνητ.** Ὀφείλομαι, ὀφειλόμην, (*πχθ.* ἀόρ.) ὀφειλήθην. (*Θεμ.* ὀφελ ὀφειλ—ὀφειλε).

Ἄσκησις

Ἀρχαία. Τὸν ἄρχοντα τριῶν δεῖ μεμνησθαι (*μιμνήσκομαι*) ὅτι ἀνθρώπων ἀρχεῖ. ὅτι κατὰ νόμον ἀρχεῖ, ὅτι οὐκ αἰεὶ ἀρχεῖ.—Ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀσυνεσία πολλοὺς ἀπόλεσαν (*ἀπόλλυμι*).—Ὅτε πρῶτον κάμηλος ὤφθη (*ὀρώμαι*), οἱ ἄνθρωποι φοβηθέντες καὶ τὸ μέγεθος κατὰπλαγέντες ἔφρουγον.—Ὡμώμοκεν (*ὁμνυμι*) ὁ δικαστὴς δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους.—Ὅλα πεποίηκας, ὦ Τιτάνων κάκιστε; ἀπολώλεκας (*ἀπόλλυμι*) τὰ ἐν τῇ γῇ ἄκνυτα.—Ὁνος ἄγριος ὄνον ἰδὼν (*ὀρῶ*) ἤμερον ἐν τινι εὐηλίῳ τόπῳ προσελθὼν αὐτὸν ἐμκαχάριζεν ἐπὶ τε τῇ εὐεξίᾳ τοῦ σώματος καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπολαύσει.—Χάριν λαβὼν μέμνησο καὶ δούς ἐπιλάθου.—Ἡ μουσικὴ ὀξείς ἄμα καὶ βαρεῖς, μακροὺς τε καὶ βραχείς φθόγγους μεῖδασα (*μεῖγνυμι*) ἐν διαφόροις φωναῖς μίαν ἀπετέλεσεν ἁρμονίαν.

Καθωμιλνημένη. Ὀφειλες (*ὀφείλω*) ἐν πάσῃ περιπτώσει νά μοι κατὰστίγῃς τοῦτο γνωστὸν, ἀφοῦ μάλιστα ἐγνώριζες τὴν κατὰστασιν

μου.—Ὡμόσομεν (ὥμνυμι) ὅτι θὰ μείνωμεν πιστοὶ μέχρι τελευταίας ἐκείνης τοῦ αἵματος ἡμῶν.—Ἔχουσιν ἀναμειχθῆ (μείγνυμαι) πολλοὶ καὶ φοβοῦμαι, μήπως ναυαγήσῃ ἡ ἐπιχειρήσις αὕτη.—Καίτοι πολλὰς κατέβαλον προσπαθείας, δὲν κατώρθωσα εἰσέτι νὰ ἴδω (ὄρω) τὸν περὶφημον αὐτὸν ἀθλητήν.—Ἀπωλόσομεν (ἀπόλλυμι) πᾶσιν ἐλπίδα, διότι δυστυχῶς ἡ νόσος ἐτρέπη ἐπὶ τὰ χεῖρα.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α'.

Ἀ ν ὠ μ α λ α ῖ ῃ μ α τ α .

(Συνέχεια)

Παίζω, ἔπαιζον, (μεσ. μέλ.) παιζοῦμαι (ἄορ. α') ἔπαισα. (Θεμ. παιδ—παιγ—παίζ.).

Πάσχω, ἔπασχον, (μεσ. μέλ.) πείσομαι, (ἄορ. β') ἔπαθον, (παρκκ.) πέπονθα, ἐπεπόνθειν καὶ πεπονθὼς ἦν (τετελεσμένος μέλλον) πεπονθὼς ἔσομαι. (Θεμ. παθ—πασχ—πενθ).

Πείθω, ἔπειθον, πείσω, ἔπεισα, πέπεικα, κειν. **Παθὲντ.** Πείθομαι, ἐπειθόμην, πείσομαι, (μεσ. ἄορ. β') ἐπιθόμην, πεισθήσομαι, ἐπεισθην, (παρκκ. παθ.) πέπεισμαι, (παρκκ. β'. ἐνεργητικὸς) πέποιθα (=ἔχω πεποίθησιν) (ὑπερσ.) ἐπεπείσμεν, (καὶ β'). ἐπεποίθειν. (Θεμ. πειθ—πιθ).

Πετάννυμι (ἀνολῶ, ἀπλώνω) (πάντοτε σύνθετον) ἀναπετάννυμι, ἀνεπετάννυν, ἀνεπέτασα. Ἀναπετάννυμαι, ἀνεπεταννύμεν, ἀναπέπτωμα. (Θεμ. πειασ—πέιαννυ—πια).

Πέτομαι (πειῶ), ἐπετόμην, πτήσομαι, (μεσ. ἄορ. β') ἐπτόμην, (Θεμ. πει—πιε—πιη—πι).

Πήγνυμι καὶ **πηγνύω** (ἐμπήγω, πῆζω), ἐπήγνυν, ἔπηξα. **Παθὲντ.** Πήγνυμαι, ἐπηγνύμεν, ἐπηξάμεν, (μέλ. παθ. β') παγήσομαι, (παθ. ἄορ. β'). ἐπάγην, (παρκκ. ἐνεργ. ὡς μέσ.) πέπηγα (ὑπερβ.) ἐπεπήγειν. (Θεμ. παγ—πηγ—πηγνυ).

Πίμπλημι (γεμίζω, συνήθως σύνθετον) ἐνεπίμπλην, ἐμπλήσω, ἐνέπλησα, ἐμπέπληκα. **Παθὲντ.** Ἐμπίπλημαι, ἐνεπιμπλάμεν, ἐμπλησθήσομαι, ἐνεπλησάμεν, ἐνεπλήσθην, ἐμπέπλησμαι, ἐνεπεπλήσμεν. (Θεμ. πλα πλη).

Ἐμπρημι (καίω, συνήθως σύνθετον μετὰ τῆς ἐν προθέσεως) ἐνε-
πίμπρην, ἐμπρήσω, ἐνέπρησα. **Ἡαθηντ.** Ἐμπίπραμι, (πρθ. ἄορ.)
ἐνεπρήσθην. (Θερμ. πρᾱ—πρη).

Πίνω, ἔπινον, (μέσ. μέλ. μετὰ σημικ. ἐνεργητ.) πόμι, (ἄορ.
β.) ἔπιον, (πκρκ.) πέπωκ. **Ἡαθηντ.** Πίνουμι, ἐπινόμην. (πκθ.
ἄορ.) ἐπόθην, (πκρκ.) πέπουμι. (Θερμ. πι—πιν—πο).

Ἄδκνοις.

Ἀρχαία. ὦ πάτερ, οἶκ πέπονθα (πάσχω) ὑπὸ τοῦ κατχράτου
ξένου, ὅς μεθύσας ἐξετύφλωσέ με κοιμωμένῳ ἐπιχειρήσας.—Καί τῶν
ἱερῶν τῶν ἐμπροσθέντων (= τῶν κέντων) (ἐμπίπραμι) καὶ καταβλη-
θέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω πκντάπκσι.—Τῇ τοῦ
Θεμιστοκλέους βουλῇ καὶ γνώμῃ πεποιθότες (πείθομαι) οἱ Ἀθηναῖοι
τὴν πόλιν κατελελοίπεσαν.—Τράγος ἐν θέρει σφοδρῶς διψήσας κατῆλ-
θεν εἰς βελὸν κρημνὸν ὕδωρ πιεῖν, (πίνω) πιὼν δὲ καὶ χορτασθεὶς οὐκ
ἠδύναντο ἀνελθεῖν.—Ἐν τινι ἀποθήκῃ μέλιτος ἐκχυθέντος μυῖκι προσ-
πτόμεναι κατήσθιον. Ἐμπαγέντων (ἐμπήγνυμι) δὲ αὐτῶν τῶν ποδῶν
οὐκ ἠδύναντο ἀκκπτέσθαι.

Καθωμιλημένη. Ἐπαθε (πάσχω) δεινὴν συμφορὰν ὁ δυστυ-
χὴς ἀπολέσας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του.—Οἱ ὀφθαλ-
μοί μου ἐνεπλήσθησαν (ἐμπίπλωμι) δακρύων ἐπὶ τῇ θέρᾳ τοῦ συγκι-
νητικοῦ αὐτοῦ δράματος.—Ἐπιον (πίνω) τέσσαρα ποτῆρες ὕδατος
διὰ νὰ κατευνάσω τὴν ὑπερβολικὴν δίψαν μου.—Ἐνέπρησαν (ἐμπί-
πραμι) τὰς οἰκίας τῶν κατοίκων καὶ ἐν γένει ἐπῆνεγκον μεγάλας κα-
ταστροφάς.—Ἡ μάχιμα ἐκτιναχθεῖσα μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐνε-
πάγη (ἐμπήγνυμι) εἰς τὴν ἀπέναντι θύραν.—Κατεπίσθη (πείθομαι)
μετὰ πολλῆς δυσκολίας νὰ μείνῃ μέχρι τοῦ φθινοπώρου, ὥστε δύνασκει
νὰ μείνῃς ἥσυχος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΑ΄.

Ἀνώμαλα ὀήματα.

(Συνέχεια)

Πίπτω, ἐπιπτον, πεσοῦμι, (ἄορ. β.) ἔπεσον, πέπτωκα, ἐπε-
πτώκειν. (Θερμ. πετ—πι—πιπ—πιτο).

Πυνθάνομαι (ἐρωτῶ ἵνα μάθω, *μανθάνω*) ἐπυνθάνομαι, πεύ-
σομαι (μεσ. ἄρ. β'). ἐπυνθόμαι, πέπυσμαι, ἐπεπύσμαι. (Θεμ. *πυνθ—*
πυνθ—πυνθαν).

Πωλέω-ῶ ἢ ἀποδίδομαι, ἐπώλουν ἢ ἀπεδιδόμην, πωλήσω ἢ
ἀποδώσομαι, (μεσ. ἄρ. β'). ἀπεδόμην, πέπρακα (ἐκ τοῦ ἀχρήστου
ἐνεστῶτος, *πιπρασκω*) ἐπεπράκειν. **Παθντ.** Πωλοῦμαι ἢ πιπρασκο-
μαι, ἐπωλόμην, (παθ. ἄρ.) ἐπωλήθην ἢ ἐπράθην, πέπραμαι, ἐπε-
πράμην. (Θεμ. *πωλε—διδω—δο—πρα*).

ῥέω (ἱρέχω ἐπὶ ὑγρῶν) ῥρουν, (μεσ μελ.) ῥύησομαι, παθ.
ἄρ. β'). ῥρύνην, (παρκα.) ῥρύνηκα, ῥρυνήκειν. (Θεμ. *ῥε—ῥνε*).

ῥήγνυμι (σχίζω, συντρίβω) ῥρήγνυν, ῥήξω, ῥρηξῆς, (παρκα.)
β'). ῥρωγῆ, ῥρώγειν. **Παθντ.** ῥήγνυμαι, ῥρηγνύμαι, ῥαγίσομαι,
ῥρηξάμην ῥραγῆν, (Θεμ. *ῥαγ—ῥηγ—ῥηγνυ—ῥωγ*).

ῥώννυμι (ἐνδυναμώνω) (ἄρ. α'). ῥρωσζ. ῤρωσθην, ῥρ-
ωμαι, ῥρώμην. (Θεμ. *ῥο—ῥωννυ*).

Σβέννυμι (σβήνω) ἐσβέννυν, ἐσβεσα, (ἄρ. β'. μετὰ παθητικῆς
σημασίως) ἐσβην, ἐσβηκα, (μετὰ παθητικῆς σημασίως) ἐσβήκειν.
Παθντ. Σβέννυμαι, ἐσβεννύμαι, σβήσομαι, ἐσβέσθην, (Θεμ. *σβε—*
σβεννυ).

Σκεδάννυμι (σκορπίζω), ἐσκεδάννυν, ἐσκέδασκ. **Παθντ.**
Σκεδάννυμαι, ἐσκεδαννύμαι, (μεσ. ἄρ. α'). ἐσκεδασάμην, (παθ. ἄρ.)
ἐσκεδάσθην (παρκα.) ἐσκέδασμαι, ἐσκεδάσμην, (Θεμ. *σκεδα—σκε-*
δαννυ).

Σκοπέω-ῶ (παραιτηρῶ, σκέπτομαι) ἐσκόπουν. **Παθντ.** Σκοποῦ-
μαι, ἐσκοπούμαι, σκέψομαι, (μεσ. ἄρ. α'). ἐσκεψάμην, ἐσκεμμαι, (τε-
τελεσμένος μέλλων) ἐσκεψόμαι, (Θεμ. *σκοπε—σκεπ*).

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Περὶ μεγάλων πραγμάτων σκοπουμένοις (σκοποῦμαι)
εὐνουσάτη σύμβουλος ἢ παρησις.—Εὖ μὲν φερομένης τῆς γεωργίας
ἔρρωνται (ῥώννυμαι) καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἔπρασαν. ὅπου δ' ἂν ἀναγ-
κασθῇ ἢ γῇ χερσεύειν, ἀποσβέννυνται (σβέννυμαι) καὶ αἱ ἄλλαι τέ-
χναι.—Σεισμοὶ τινες οὐ πρότερον ἔληξαν πρὶν ἢ διαρραγῆναι (ῥήγνυ-

μαι) τοὺς τύπους, ἐν οἷς ἐγένοντο.—'Αλέξανδρος νοσήσας μακρὰν νόσον ὡς ἀνέρωσεν (ῥώννυμι), οὐδὲν ἔφη διατεθῆναι χειρόν· ὑπέμνησε γὰρ ἡμᾶς ἡ νόσος μὴ μέγα φρανεῖν ὡς θνητοὺς ὄντας.—Σωκράτης πρὸς τὸν πνυθόμενον (πυνθάνομαι) τίς πλουσιώτατος ; ὁ ἐλαχίστοις ἀρχούμενος ἔφη· αὐτάρκειν γὰρ φύσεώς· πλουτὸς ἐστίν.

Καθωμιλνυμένη. 'Εσβέσθη (σβέννυμαι) ἡ πυρκαϊή, καίτοι τὸ πῦρ ὑπεβοηθεῖτο ὑπὸ τοῦ σφοδρῶς πνέοντος ἀνέμου.—'Ερράγη (ῥήγνυμι) τὸ ἔδαφος εἰς διάφορα σημεῖα· ἐκ τῶν ῥαγάδων δέ, κίτινες ἐσχηματίσθησαν, ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους ἀνεπέμποντο γλῶσσαι πυρός.—'Ανέρωσεν (ῥώννυμι) ὁ φίλος Γουλιέλμος ἐκ τῆς φοβερᾶς νόσου, ἣτις ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ μείνῃ κλινήρης τρεῖς ἐβδομάδας.—Τὸ ῥῆμα πυνθάνομαι σημαίνει ἐρωτῶ διὰ νὰ μάθω καὶ μανθάνω.—'Εσκόπων (σκοπῶ) νὰ μεταβῶ εἰς Παρισίους χάριν τῆς 'Εκθέσεως, ἀλλὰ μετεβλήθησαν τὰ σχέδιά μου.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΑΒ'.

Ἀνώμαλα ῥήματα

(Συνέχεια)

Στρώννυμι (στρώνω) ἐστρώννυν, (ἀόρ. ἀ) ἐστύρεσκ. **Παθнт.** Στύρνυμαι (παρακείμενος) ἐστρωμαι. (Θεμ. **στορ-στορε-σιρω**).

Τείνω (τεντώνω), ἔτεινον, τενῶ, ἔτεινε, τέτακx. **Μέσ.** καὶ **παθнт.** Τείνομαι, ἐτεινόμεν, τενούμαι, ἐτεινάμεν, ταθήσομαι, ἐτάθην τέταμαι, ἐτετάμεν.

Τέμνω (κόπιο), ἔτεμνον, (μελ. β'). τεμῶ, (ἀόρ. β') ἔτεμον, τέτμηκα, ἐτετμήκειν. **Παθнт.** Τέμνομαι, ἐτεμνόμεν (μελ. β') τεμούμαι, τμηθήσομαι, (μεσ. ἀόρ. β') ἐτεμόμεν, ἐτμήθην, (τετελεσμένος μέλλων) τετμήσομαι, τέτμημαι, ἐτετμήμεν, (θεμ. **τεμ-τεμν**).

Τίκτω (γεννῶ) ἔτικτον, (μέσος μελ.) τέξομαι, (ἀόρ. β') ἔτεκον, (παρκ. β') τέτοκα. (Θεμ. **τεκ-τικ**).

Τιτρώσκω (πληγώνω), ἐτίτρωσκον, τρώσω, ἔτρωσκ. **Παθнт.** Τιτρώσκομαι, ἐτιτρωσκόμεν, τρωθήσομαι, ἐτρώθην, τέτρωμαι, ἐτετρώμεν, (θεμ. **τρο-τιρωσκ**).

Τρέχω, ἔτρεχον, (μεσ. μελ.) δραμοῦμι, (ἀόρ. β΄.) ἔδρομον, δεδράμηκα, ἐδεδραμήκειν, (θεμ. τρεχ-δραμ-δραμε).

Τυγχάνω (ἐπιτυγχάνω, συναιῶ), ἐτύγγανον, τεύζομι, (ἀόρ. β΄) ἔτυχον, τετύχηκα, (ὑπερσυντ.) ἐτετυχήκειν καὶ τετυχηκώς ἦν. (Θεμ. τευχ-τυχ-τυγχαν τυχε).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Σχολαστικῶς τὴν σταφυλὴν *ιμηθέντι* (τέμνομαι) ἀπειπεν ὁ ἱατρός μὴ λαλεῖν (=ἀπηγόρευσεν ὁ ἱατρός νὰ ὁμιλῇ), ὁ δὲ τῷ δούλῳ ἐπέταξεν ἀσπάζεσθαι ἀντ' αὐτοῦ τοὺς προσκαγορεύοντας.—Γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχε καθ' ἐκάστην ἡμέραν ὧν αὐτῇ *τίκτουσαν* νομίσασα δὲ ὥς, εἰ πλείους τῇ ὄρνιθι κριθᾶς παρὰ βάλαι, δις *τέξεται* (τίκτω) τῆς ἡμέρας, τοῦτο ἐποίησεν. Ἡ δὲ ὄρνις πιμελῆς (=παχεῖα) γενομένη οὐδὲ ἄπαξ τῆς ἡμέρας *τεκεῖν* (τίκτω) ἠδύνατο. - Καρκίνος ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐκάθητο. Ἀλώπηξ δὲ λιμώτουσα ὡς ἐθεάσατο αὐτόν, *προσδραμοῦσα* (προστρέχω) ἀνέλαβεν αὐτόν.—Καὶ θησαυρῷ μὲν οὐ *περιέτυχον* (=δὲν εὔρον) (περιτυγχάνω), ἡ δὲ ἄμπελος καλῶς σκαφεῖσα πολλὰ πλάσιον αὐτὴν καρπὸν ἀπέδωκεν.

Καθ. Χθὲς *ἐξέδρομον* (τρέχω) εἰς Πεντέλιν οἱ μαθηταὶ τῶν ἐν Ἀθήναις γυμνασίων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἐπόπτου τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων.—Ἡ βασίλισσα τῆς Σουηδίας *ἔτεκεν* (τίκτω) ἄρρεν, εἰς ὃ ἐδόθη τὸ ὄνομα Γουσταῦος.—Πᾶσα ἡ πόλις *κατετιμήθη* (τέμνω) εἰς τέσσαρα μεγάλα μέρη πρὸς εὐκολωτέραν διανομὴν τῶν ἐπιστολῶν· ἐν ἐκάστῳ δὲ αὐτῶν ὑπάρχει καὶ ἰδιαιτέρον γραφεῖον.—**Ἐτυχον** (τυγχάνω) πάσης δυνατῆς περιποιήσεως ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κοινοῦ ἡμῶν φίλου Κωνσταντίνου, καὶ ἐννοεῖς βεβαίως ὅτι τοῦτο μ' εὐχαρίστησε πολὺ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΓ'.

Ἀνώμαλα ὀήματα.

(Συνέχεια)

Τύπτω (κτυπῶ, δέρω), ἔτυπτον, τυπτήσω (καὶ πατάξω καὶ πληγὰς ἐντιρίφομαι), ἐπάταξα (ἐπαισα καὶ πληγὰς ἔδωκα), πέπληγα (καὶ πληγὰς δέδωκα). **Παθντ.** Τύπτομαι (καὶ πληγὰς λαμβάνω) κ.τ.λ.

πληγῆσομαι (καὶ πληγὸς λήψομαι), ἐπλήγην (καὶ πληγὰς ἔλαβον), πέ-
πληγμαι (καὶ πληγὰς εἵληφα) (θεμ. *τυπ-τυπι-τυπιτε*).

Σημ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶνε ἐλλιπές, ἀναπληροῖ δὲ τοὺς χρόνους ἐκ τῶν συ-
νωνύμων πατάσσω, παίω, πληγὴν ἢ πληγὰς δίδωμι.

Ὑποσχέομαι-οὔμαι (ὕποσχομαι), ὑπισχνούμην, ὑποσχέσο-
μαι, (μεσ. ἄορ. β') ὑπεσχόμεν, (παρσκ.) ὑπέσχημαι, (ὑπερσ.) ὑπε-
σχήμεν, (θεμ. *σχ-σχε ἰσχ-ἰσχνε*).

Φέρω, ἔφερον (μελ.) οἶσω, (ἄορ. α') ἤνεγκα, (β') ἤνεγκον, (πα-
ρσκ.) ἐνήνοχα, ἐνήνούχριν. **Παθῆν.** Φέρομαι, ἐφερόμην, (μεσ. μελ.)
οἶσομαι, (παθητ.) οἰσθήσομαι καὶ ἐνεχθήσομαι, (μέσ. ἄορ. α') ἤνεγ-
κήμεν, παθ. ἐνέχθην, (παρσκ.) ἐνήνεγκαι, ἐνήνέγκην, (θεμ. *φερ-οἰ-
ἐνεκ*).

Φεύγω, ἔφευγον, (μεσ. μελ.) φεύζομαι καὶ φευζοῦμαι, (ἄορ. β')
ἔφυγον, πέφευγα, ἐπεφεύγειν, (θεμ. *φυγ-φευγ*).

Ἄ δ κ η δ ι ς ,

Ἀρχαία. Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν Ἀχομέδοντι *ὑπέσχοντο* (ὑπι-
σχνούμην) ἐπὶ μισθῷ τειγίειν Πέρσῃ. — Χαρὲν λέγεις, ἵνα καὶ *πλη-
γὰς προσλάβω* (πληγὰς ἔλαβον) ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Αἰκκοῦ. — *Ἐξε-
νέγκατε* (φέρω) τὴν στολὴν τὴν ἐκ τοῦ πνευματικῆς πυρὸς κατασκευα-
ζομένην, *ἐξενέγκατε* τὴν στολὴν τὴν ἐν τοῖς ὕδασι τῆς κολυμβήθρας
ὑφαινομένην καὶ ἐνδύσκατε αὐτόν. — Δότε καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πό-
δας αὐτοῦ, ἵνα μὴ πάλιν εὖρη ὁ ὄφις γυμνὴν τὴν πτέρυν αὐτοῦ καὶ
πατάξῃ αὐτὸν διὰ τοῦ κέντρου. — Κύων θηρευτικὸς λέοντα ἰδὼν τοῦτον
ἐδίωκεν· ὥς δ' ἐκεῖνος ἐπιστραφεὶς ἐβρυχήσατο (=ἐμούγγρισε), φοβη-
θεὶς εἰς τοῦπίσω *ἔφυγε* (φεύγω).

Καθωμλημένη. Σοὶ *ὑπεσχόμην* (ὑπισχνούμην) μεγάλην ἀμοι-
βὴν διὰ τοὺς κόπους σου· δυστυχῶς ὅμως ἡ ἐπιχείρησις ἀπέτυχεν, ὥστε
ἐννοεῖς ὅτι ἀδυνατῶ νὰ ἐκπληρώσω τὰ *ὑπεσχημένα* (ὑπισχνούμαι). —
Οἱ ἑνόρκοι, ἀφ' οὗ ἐπὶ πέντε ὥρας συνεζήτησαν τὴν ὑπόθεσιν, *ἐξήνεγ-
κον* (φέρω) τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῶν καὶ ἀπεφάνησαν ὑπὲρ τῆς ἀθωό-
τητος τοῦ κατηγορουμένου. — *Διέφυγε* (φεύγω) τὴν προσοχὴν σου ἢ
ἐξαίρετικὴ ὅπως αὕτη δι' ἡμᾶς περίστασις. — *Οἶσομαι* εἶνε ὁ μέσος
μέλλων καὶ *ἐνεχθήσομαι* ὁ παθητικὸς τοῦ ῥήματος φέρω.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΔ'.

Ἄ ν ὥ μ α λ α ῶ ῆ μ α τ α

(Συνέχεια)

Φθάνω, ἔφθικον, φθάσω, (μεσ. μελ. μετ' ἐνεργ. σημασίας)-φθήσομαι, (ἀόρ. ἀ.), ἔφθασα, (ἀόρ. β') ἔφθην, (θεμ. φθα-φθαν).

Χαίρω, ἔχαιρον, χαίρῃσω, (παθ. ἀόρ. β') ἐχάρην. Ὡς παρκαίμενος λαμβάνεται ὁ γέγηθα τοῦ ἀχρήστου ἐνεστῶτος γήθω. (Θεμ. χαρ-χαιρ-χαιρε).

Χάσκω, (ἀνοίγω τὸ στόμα), (παρκαίμενος) κέχην καὶ πλέον οὐ. (Θεμ. χεν-χαν-χασκ).

Χέω (χύνω), ἔχουν, (μελ.) χέω, (ἀόρ. ἀ) ἔχεα, (παρκα.) κέχυκα. Χέομαι, ἐχεύμην, (μέσ. μελ.) χέομαι, (παθ.) γυθήσομαι, (παθ. ἀόρ.) ἐχύθην, κέχυμαι, ἐκεχύμην. Τὸ ἐνεργητικὸν πάντοτε σύνθετον, τὸ μέσον καὶ παθητικὸν ἄπλοῦν καὶ σύνθετον (θεμ. χε-χυν).

Χράομαι-ῶμαι (μεταχειρίζομαι), ἐχραόμην-ώμην, χρήσομαι, ἐχρησάμην, ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην.

Χρῆ (πρέπει) καὶ χρεών ἐστιν, ἀπρόσωπον. Παρκατικὸς ἐχρῆν καὶ χρῆν, χρήσει, ἔχρησε. (Θεμ. χρη).

Ῥθέω-ῶ (σπρώχνω), ἑώθουν-ουν, ῶσω, (ἀόρ.) ῶσα. Παθητ. Ῥθοῦμαι, ἐώθούμην, (μεσ. μελ.) ῶσομαι, ὠσθήσομαι, ῶσάμην, ἐώσθην, ῶσομαι. (Θεμ. ωθ-ωθε).

Ῥνέομαι οὖμαι (ἀγοράζω), ἐωνούμην, ὠνήσομαι, (μεσ. ἀόρ. ἀ) ἐπριάμην, ἐωνήθην, ἐώνημι, ἐωνήμην. (Θεμ. ὠνε-πρια).

Ἄ δ κ η θ ι ς.

Ἀρχαία. Σχολαστικὸς οἰκίαν πριάμενος (μεσ. ἀόρ. τοῦ ὠνού-μαι) (=ἀγοράσας) εἶτα διὰ τῆς θυρίδος παρκαύψας ἡρώτα τοὺς παριόντας, εἰ πρέπει αὐτῷ ἡ οἰκία.—Οἱ πρὸς τὴν δόξαν κερηνότες (χάσχω) σπανίως ἐνδοξοὶ γίνονται.—Οὐκ ἔφθημεν ἐλθόντες (φθάνω) καὶ εὐθὺς ἡσθενήσαμεν=μόλις ἐφθάσαμεν καὶ εὐθὺς ἡσθενήσαμεν.—Λέγε φθάσας=μόλις ταχέως.—Αἰθίοπα τις ἐπρίατο (ὠνούμαι) τοιοῦτον εἶναι τὸ χροῖμα δοκῶν ἀμελείξ τοῦ πρότερον ἔχοντος.—Χρῆ τῶν τε-

λευτώντων ἕκαστον τιμᾶν μὴ δακρύοις μήτε οἷοις, ἀλλὰ μνήμῃ ἀγαθῇ.

Καθωμιλνυμένη. Ἐχάρην (χαίρω) πολὺ διὰ τὴν ἀρίστην κατὰ τάς ἐξετάσεις σου ἐπιτυχίαν· σοὶ εὐχομαι δὲ εὐδοκίμησιν καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ σταδίῳ. — Ἐμειν κερηνῶς (χάσκω) πρὸ τοῦ πρωτοφρονυδὸς καὶ ἐκπληκτικοῦ τῇ ἀληθείᾳ τούτου θεάματος. — Ὁ μέστος ἀόριστος πρῶτος τοῦ ῥήματος ὠνοῦμαι εἶνε ἐπιδιάμην, ὁ δὲ παρκαείμενος ἐώνημαι. — Ὁ παρατατικός τοῦ φθῶ λαμβάνει συλλαβικὴν αὐξήσιν (ἐώθουν), καίτοι τὸ ῥῆμα ἀρχεται ἀπὸ φωνήεντος· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σχηματίζονται καὶ τὸ ἄγνυμι καὶ τὸ ὠνοῦμαι, ἕξξ (ἀόρ.) ἐωνοῦμην (παρκατ.).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΕ΄.

Ἄ σ κ η σ ι ε.

(Συνέχεια)

Τὰ συννηθέστερα τῶν εἰς μι ῥημάτων.

Δίδωμι (δίδω), ἐδίδουν, δώσω, (ἀόρ. β΄) ἔδωκα, δέδωκα, ἐδέδωκειν. **Παθнт.** Δίδομαι, ἐδιδόμην, δώσομαι, (μεσ. ἀόρ. β΄) ἐδόμην, δοθήσομαι, ἐδόθην, (παρκατ.) δέδομαι, ἐδεδόμην (θεμ. δο-διδο).

Εἶμι (εἶμαι), (παρκατ.) ἦ καὶ ἦν, (μεσ. μελ.) ἔσομαι, (ἀόρ. β΄.) ἐγενόμην, (παρκατ.) γέγονα, ἐγγόνειν, (θεμ. εἰσ-γεν).

Εἶμι (θὰ ὑπάγω), ἦα, καὶ ἦειν, ἦλθον, ἐλήλυθα, ἐλήλυθειν. (Θεμ. εἰ-ε). **Ὁ ἐνεστώς εἶναι ἔρχομαι.**

Σημ. Τὸ εἶμι ἐν τῇ ὀριστικῇ πάντοτε καὶ ἐνίοτε καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσι καὶ τῇ μετοχῇ ἔχει μέλλοντος σημασίαν· διὸ ἀναπληροῦται διὰ τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος ἔρχομαι.

Ἴνμι (ῥίπτω), ἶην, ἦσω, (ἀόρ. β΄) ἦκα, (παρκατ.) εἶκα. **Παθнт.** Ἴεμαι, ἰέμην, ἦσομαι, ἐθήσομαι, (μεσ. ἀόρ. β΄) εἶμην, (παθ.) εἶθην, εἶμαι, εἶμην. (Θεμ. σε-ε-σισε-ιε).

Ἰστυμι (στήνω), ἴστην, στήσω, ἔστησα (ἀόρ. β΄) ἔστην, ἔστηκα, εἰστήκειν. **Παθнт.** Ἰσταμαι, ἰστάμην, στήσομαι, ἐστησάμην, σταθήσομαι, ἐστάθην. (Θεμ. στα-σιστα-ἰστα).

Τίθυμι (θέτω), ἐτίθην, θήσω, ἀόρ. β΄ ἔθηκα, τέθεικα, ἐτεθεί-

κειν. **Παθητ.** Τίθεμαι, ἐτίθεμην, θήσομαι, (μεσ. ἀόρ. 6') ἐθέμην, τεθήσομαι, ἐτέθην, τέθειμαι, ἐτεθείμην, (θεμ. **θε-τιθε**).

Φημι (λέγω), ἔφην, (μελ.) φήσω, (ἀόρ. ἀ.) ἔφησα, εἴρηκα, εἰρήκειν. (θεμ. **φη-φα**).

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Οὐκ ἔστιν (εἰμι) ἡδέως ζῆν (=δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ζῇ τις εὐχάριστος) ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως. — Θεοῖς ὅμοιοι ἔσμεν (εἰμι) εὐεργεσίᾳ. — Ὅταν τις ἐξίῃ (εἰμι) τῆς οἰκίας, ζῇ-τείτω πρότερον τί μέλλει πράττειν. — Ἀγασίλαος, ὅπου ὤετο τὴν πατρίδα ὠφελήσειν, οὐ πόνων ἀφίετο (ἔμεναι), οὐ κινδύνων ἀφίστατο, (ἴσταμαι), οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ γῆρας προὔφασιζετο. — Τὴν περὶ Σαλαμῖνα νουμυχίαν τὴν Ἑλλάδα φαμέν (φημι) σῶσαι. — Οἱ Ἀθηναῖοι αὐτόχθονες ἔφασαν (φημι) εἶναι καὶ τὴν ἑαυτῶν πόλιν προτέρων οἰκισθῆναι τῶν ἄλλων. — Μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζου, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἴσθι (εἰμι) καλός. — Βίης παρούσης (εἰμι) οὐδὲν ἰσχύει νόμος. — Πυθαγόρας, εἶπεν, εἰσιέναι (εἶμι) εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὄλεθρον. — Μὴ λέγε τίς ἦσθα (εἰμι) πρότερον, ἀλλὰ νῦν τίς εἶ. — Ὅστις φοβεῖται καὶ αἰσχύνεται τὸν πατέρα, οὗτος ἔσται (εἰμι) πολίτης ἀγαθός. — Αἰσχρόν ἐστι σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι (φημι) εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. — Τύραννον πᾶς ἐφίεται (ἔμεναι) φυγεῖν. — Ἀφεῖς (ἔμεναι) τὰ φανερά μὴ δώκε τὰ φανῆ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΛΣ'.

Περὶ τῆς χρήσεως τῆς ὑποτακτικῆς ἐν τῇ καθωμλημένῃ γλώσσῃ.

Ἐν τῇ καθωμλημένῃ γλώσσῃ ἡ ὑποτακτικὴ τιθεμένη συνοδεύεται συνήθως ὑπὸ τινος τῶν ἑξῆς μορίων:

νὰ,	ἵνα,
θά,	ὅταν,
ἀφ' οὗ,	ἐὰν,
μὴ (ἐπὶ ἀπαγορεύσεως)	ὅπως (τελικόν).

Κακῶς δὲ γράφεται ὑπὸ τινων θὰ ἦνε, θὰ ἦμαι κ.τ.λ. διότι τίθεν-

ται μὲν τὰ θὰ, νὰ, κ.τ.λ. μεθ' ὑποτακτικῆς, ἀλλ' ἡ συλλαβὴ εἶ (εἶ-μαι, εἶ-σαι, εἶ-νε) εἶνε τῆς ρίζης καὶ οὐχὶ τῆς καταλήξεως· δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ τρέψωμεν αὐτὴν εἰς η, ἐπομένως ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν.

Θὰ εἶμαι, θὰ εἶσαι, νὰ εἶνε, κ.τ.λ. καὶ οὐχί

Θὰ ἦμαι, θὰ ἦσαι, νὰ ἦνε κ.τ.λ.

Ἀδ κ η δ ι ς .

Καθωμιλημέννι. Ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ζῶσιν, ἵνα τρώωσιν, αὐτὸς δὲ τρώγει, ἵνα ζῇ.—**Ὅταν παραιτηρῶμεν** ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμέν τι, ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀναλαμβάνωμεν τοιαύτην ἐργασίαν.—**Φοβοῦμαι μὴ φύγῃ ἡ ψυχὴ καὶ μείνωμεν.**—**Ἐὰν ἔλθῃ ὁ Νικόλαος,** εἰπὲ πρὸς αὐτόν ὅτι ἀναχωρῶ σήμερον μετὰ μεσημβρίαν διὰ Νυύπλιον.—**Φοβοῦμαι μὴ πέσῃς καὶ κτυπήσῃς.**—**Ὅταν ἀσθενῶμεν,** ὀφείλομεν νὰ προσκαλῶμεν τὸν ἱατρόν.— **Θὰ εἶνε** πολὺ περίεργος ἡ σικιὴ αὐτῇ τῆς συναντήσεώς μας.—**Εὐδαιμονέσταται** λέγονται αἱ πολιτεῖαι, ἃν πλείστον χρόνον διατελῶσιν ἐν εἰρήνῃ.—**Ἀν θέλῃς νὰ εἶνε** οἱ θεοὶ εὐμενεῖς πρὸς σέ, ὀφείλεις νὰ λαιρεύῃς αὐτούς.—**Ἐὰν εἶσαι φιλομαθής, θὰ γίνῃς** πολυμαθής.—**Ἀν ἔχωμεν** χρήματα, **θὰ ἔχωμεν** φίλους.—**Ἀν νομίζωσιν** οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶσαι ἀχάριστος πρὸς τοὺς γονεῖς, οὐδεὶς ἤθελε πιστεύσῃ ὅτι **θὰ λάβῃ** πάλιν χάριν, ἂν σε εὐεργετήσῃ.—**Σὺ παρέχω** τὰ μέσα, ὥπως **διάγῃς** ἀνέτως, διότι δὲν ἀρέσκομαι νὰ μανθάνω ὅτι εὐρίσκεσαι ἐν οἰκονομικαῖς στενοχωρίαις, ὅπερ δὲν μ' εὐχαριστεῖ.—**Ὅταν ἡ γεωργία εἶνε** ἐν καλῇ καταστάσει, θάλλουσι καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι.

GYMNASMA ΛΖ'.

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ἐπιρρήματα.

Τὰ εἰς **οθεν, οθι, οσε, οσι,** ἐπιρρήματα γράφονται ἐν τῇ παραληγουσῇ διὰ τοῦ **ο**· οἶον, οὐρανόθεν, οἶκοθεν, αὐτόθι, αὐτόσε κ.τ.λ. Ὅσα ὅμως παράγονται ἐκ τῶν εἰς **τερος** ἀντωνυμιῶν, τῶν εἰς **ω**· ἐπιρρημάτων καὶ τοῦ **ἔως**—αὐγὴ γράφονται διὰ τοῦ **ω**· οἶον, ἑτερος—ἐτέρωθεν, ἄνω—ἄνωθεν, κάτω—κάτωθεν, ἔξω—ἔξωθεν, ἔως—ἔωθεν.

Καὶ τὰ μὲν παρὰ κλήροντα εἰς **ο** παροξύνονται (οὐρανόθεν, αὐτόθεν, αὐτόθι, αὐτόσε), ἐκτός τῶν παρὰ γομένων ἐκ τοῦ ἑκάστος, ἄλλος, ἐκτός, ἔνδον, οἶκος καὶ πᾶς (ἐνδοθεν, ἄλλοθεν, οἰκοθεν, πάντοθεν, πάντοθι, ἐκάστοθεν, ἐκάστοθι κ.τ.λ.). Ἐχόντι δὲ σύμφωνον πρὸ τοῦ **θ** προπαροξύνονται· οἶον, ὀπισθεν, ἔμπροσθεν, ὑπερθεν.

Τὰ δὲ παρὰ κλήροντα εἰς **ω** προπαροξύνονται· οἶον, κάτωθεν, ἄνωθεν, ἐτέρωθεν κ.τ.λ.

Σημ. Το κυκλόθεν ἀπαντᾷ καὶ κύκλωθεν, γραφόμενον ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει διὰ τοῦ **ω** κατὰ τὸν προηγούμενον κανόνα.

Τέλος ἐκν ἔχουσιν ἐν τῇ παρὰ κλήρουσιν **α, η, ω**, τονίζονται εἰς ἣν συλλαβὴν τονίζεται καὶ τὸ ὄνομα ἐξ οὗ παρὰ γόντα· οἶον, πρῶραθεν (πρῶρα), Πλαταιᾶθεν (Πλαταιαί), Θεσπιᾶθεν (Θεσπιαί), Μυκήνηθεν (Μυκήνη).

Τὰ εἰς **ως** λήγοντα ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς κατὰ τροπὴν τοῦ **ν** εἰς **ς**· οἶον, καλῶν—καλῶς, κακῶν—κακῶς, δεινῶν—δεινῶς.

Φυλάττουσι δὲ τὰ εἰς **ως** τὸν τονισμόν τῆς γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, καλῶς (καλῶν), ἡδέως (ἡδέων), χαριέντως (χαριέντων), ταχέως (ταχέων).

Σημ. Τὸ ἐκποδὼν (ἐκ-ποδῶν) καὶ ἐμποδὼν (ἐν ποδῶν) μεταβάλλουσι τὴν περισπωμένην εἰς ὀξεῖαν.

Ἄ σ κ η σ ι ς.

Ἀρχαία. Ἀγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τὰ χαῖρε.—Ἐτέρωθεν δὲ προσήγοντο πολλοί τινες ἐφεξῆς ἀλύσει μακρᾷ δεδεμένοι· ἐλέγοντο δὲ εἶναι τελῶναι καὶ κόλκας καὶ συκοφάνται.—Πόθεν τοῦτον ἡμῖν, ὦ Ἐρμῆ, τὸν κύνα ἤγαγες;—Οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως.—Τὸ ἡδέως ζῆν οὐκ ἔξωθεν ἔστιν, ἀλλὰ τούναντιόν ὁ ἄνθρωπος τοῖς περὶ αὐτὸν πράγμασιν ἡδονὴν καὶ χάριν προστίθῃσι.—Σχολαστικὸς ἀμινάκιον (εἶδος οἴνου) ἔχων ἐσφράγισεν αὐτήν. Τοῦ δὲ δούλου κάτωθεν τρήσαντος καὶ τὸν οἶνον αἶροντος ἐθαύμαζεν ὅτι τῶν σημαντῶν σώων ὄντων ὁ οἶνος ἡλαττοῦτο.—Καὶ ὁ πατήρ ἤχθετό μοι συγκαθεύδοντι καὶ διηγεῖτο ξωθεν, ὡς ἀφείλον αὐτοῦ τὸν ὕπνον στρεφόμενος.

Καθωμυλημένη. Εὐχαρίστως θὰ ἐδεχόμην τὴν θέσιν ταύτην, ἀλλ' ὁ πατήρ μου κατ' οὐδέναν λόγον ἐπιτρέπει τοῦτο.—Ἐπράξε καλῶς βοηθήσας τὸν δυστυχεῖ ἐκείνον ἀρτοποιόν, ὃν κατέστρεψεν ἐντελῶς ἡ προχθεσινὴ πυρκαϊά.—Ἐκποδὼν σημαίνει ἔξω τῶν ποδῶν, ἔξω τῆς ὁδοῦ, πέραν, μακρὰν, ἐμποδὼν δὲ μέσζα στὰ πόδια, ἐμπόδιον, κώλυμα.—Οἶκοθεν ἐνῆργησεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ.—Ταχέως θὰ ἐπέλθῃ τὸ εὐχάριστον τοῦτο ἀποτέλεσμα.—Βαθέως συνεκινήθη ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ μεγάλου τούτου δυστυχήματος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΗ'.

Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ἐπιρρήματα

(Συνέγεια)

Τὰ **δοτικοφανῆ** ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων, ἅτινα εἶνε ἐν χρήσει, υπογράφουσι τὸ **ι** ὑπὸ τὸ **α** καὶ **ν**· π. γ. τὸ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ, σπουδῇ, πεζῇ κ.τ.λ. υπογράφουσι τὸ **ι**, διότι εἶνε ἐν χρήσει τὸ δημόσιος, ἴδιος, σπουδῇ, πεζός· δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸ πάντῃ, ἀλλαχῇ, εἰκῇ, πανταχῇ κ.τ.λ.

Τὰ εἰς **οτι** καὶ **τι** ἐπιρρήματα γράφονται ἐν τῇ ληγούσῃ διὰ τοῦ **ι**· οἶον,

Ἑλληνιστί,	ἀπνευστί,	ἀναιμωτί,	ἐκοντί,
ὀνομαστί,	ἐγρηγορτί,	ἀγελαστί,	νεωστί.
Φιλιππιστί,	ἱερωστί,	μεγαλωστί,	κ.τ.λ.

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς **τι** διαφοροῦνται καὶ γράφονται διὰ **ι** καὶ **ει**· οἶον, ἀκηρυκτί καὶ ἀκηρυκεῖ κ.τ.λ.

Τὰ δὲ μὴ ἔχοντα χαρακτηρὰ **τ** γράφονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ **ει**· οἶον,

πανδημεῖ,	ἀτρεμεῖ,	αὐτολεξεῖ,	ἀουλει,
νηποινεῖ (καὶ νηποινί),	ἀμισθεῖ		
πανοικεῖ (καὶ πανοικί),	κ.τ.λ.		

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΔΘ'.

Πίναξ τῶν συνηθεστέρων ἐπιρρημάτων εἰς **ει** καὶ **ι**.

Ἀγελαστί	ἀπληστί,	ἀποφητί
ἀδακρυτεῖ	ἀπνευστί	βαρβαριστί

ἀκηρυκτὶ	ἀπταισι	Ἑλληνιστὶ
(καὶ ἀκηρυκτεῖ),	ἀσκαρδαμυκτὶ	Τουρκιστὶ
ἀκροβολιστὶ	ἀσυζητητὶ	Γαλλιστὶ
ἀκροποδητὶ	ἀσυλεῖ	ἐγγρηγορτὶ
ἀκωλυτὶ	ἀτιμωρητὶ	μεγαλωστὶ
ἀμαχητὶ	αὐθήμερεϊ	νεωστὶ
(καὶ ἀμαχεῖ)	αὐθωρεῖ	νηποινεῖ(καὶ-ι)
ἀμελλητὶ	αὐτοσετὶ	οἶονεῖ
ἀμεταστρεπτὶ	αὐτολεξεῖ	ὀνομαστὶ
ἀμετρὶ	αὐτονυκτὶ	παγγενεῖ
ἀμισθὶ	(καὶ αὐτονυχεῖ)	παμψηφεῖ
ἀμιχθεῖ	αὐτοποδητὶ	πανδημεῖ
ἀναιμωτὶ	(καὶ αὐτοποδὶ)	πανοικί(καὶ-εἰ)
ἀνεπιστρεπτὶ	αὐτοστιγμεῖ	τετραποδητὶ
ἀνοητεῖ	αὐτοχειρεῖ	χιαστὶ
ἀνωμοτὶ	αὐτοψεῖ	χυδαῖστὶ
ἀπανυτὶ	ἀψαυστὶ	ψηλαφητὶ

Ἄ δ κ η σ ι ς.

(Ἐπὶ τῶν ΔΗ' καὶ ΛΘ'. Γυμνασμάτων).

Ἀρχαία. Σαρδανάπαλλος ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ἐπειδὴ γυναικιστὶ ἐβελιώκει καὶ στυλὴν γυναικείαν ἐνεδεδύκει κατέκαυσεν ἑαυτὸν.— Καὶ κοινῇ προσέλθωμεν τῷ φιλανθρώπῳ βασιλεῖ ἓνα ἄνδρα τῇ τραπέζῃ τῇ ἱερᾷ χρησθῆναι παρκαλοῦντες.—"Ὁρα, ὦ Ζεῦ, μὴ κακὸν τι ποιήσωμεν· ὅς τις γὰρ ὁ πέλεκυς ἐστὶ καὶ οὐκ ἀναιμωτὶ (= ἄνευ αἵματος) μαίωσεται σε.—*Νηποινεῖ* ἢ *νηποινί*=ἀτιμωρήτως.—Καὶ μὴν οὐκ ἀμισθὶ με λύσεις, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ σοι μηνύσω τι πάνυ ἀναγκαῖον.—Ἐγραψέ δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον *Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί*, « Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ».

Καθωμιλνημένη. Δημοσίᾳ ἐγένετο λόγος περὶ τούτου καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ἐπέλθῃ διόρθωσις τις, καίτοι σὺ βεβαίως ἔχεις ἐναντίαν γνώμην.—*Ἰδίᾳ* ἐφρόντισε νὰ λάβῃ ἱκανὰ χρήματα διὰ τὴν ἐν

Παρίσις κατὰ τὸν προσεχὲς χειμῶνα διχρονίῃ του. — Ἐκάλεσα αὐτοὺς *ὀνομασί*, ὥστε οὐδεὶς ἔχει παράπονόν τι, ὡς ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω. — Εἰργάζετο ὁ δυστυχὴς *ἀμιοθὶ* ἐπὶ δεκαετίαν ὁλόκληρον καὶ ὅμως ὁ κύριός του ἀπέπεμψεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κατεστήματος δι' ἀπλούστατον λόγον. — *Πάντη* διαφορὸν θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα, ἂν κατέβαλες ἐγκρίτως τὴν δέουσαν προσοχήν, ὅπερ δὲν ἔπραξας, διότι εἶσαι ἀμελής. — Διατρέξαμεν ὁλόκληρον καὶ τὸ διὰστημα *ἀπνευστὶ* καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀπηυδήσαμεν. — Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη δέον νὰ γράφῃ *Ἀγγλιστί*, *Ἰταλίστι*, *Γερμανιστί*, *Ἑλληνιστί* καὶ *Γαλλιστί*.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Μ'.

Αἱ κυριώτεραι παραγωγικαὶ καταλήξεις

Οὐσιαστικὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα.

Τῶν οὐσιαστικῶν ἅτινα παράγονται ἐκ ῥημάτων αἱ κυριώτεραι κατὰ τλήξεις εἶναι αἱ ἑξῆς :

1ον. Αἱ κατὰ τλήξεις *εὐς, τῆς, τηρ, τωρ*, αἵτινες σημαίνουν τὸ *πρόσωπον* τὸ *ὁποῖον ἐνεργεῖ* τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος *δημινοῦμενον*· οἶον, *τομεὺς* (τέμνω), *ποιητῆς* (ποιῶ), *σωτῆρ* (σώζω), *κοσμήτωρ* (κοσμῶ).

Σημ. Καὶ τὰ εἰς *ων, ος, ας* καὶ *ης, τις* συνήθως σύνθετα, σημαίνουν τὸ πρόσωπον· οἶον, *τροφὸς* (τρέφω) *διδασκότης*, *παιδοποιῆς*, *ἡγεμών*, *μάντις* κλπ.

2ον. Αἱ κατὰ τλήξεις *οῖς* (*ξίς, ψίς*) καὶ *οῖα*, αἵτινες σημαίνουν τὴν *ἐνέργειαν* τὴν *δηλουμένην διὰ τοῦ ῥήματος* ἐκ τοῦ ὁποῖου παράγονται· οἶον, *ποίησις* (ποιῶ), *δήλωσις* (δηλῶ), *πρᾶξις* (πράττω), *θυσία* (θύω) κ.τ.λ.

Σημ. Καὶ αἱ καταλήξεις **μος, τις, ος, α, η, μη, τις** καὶ εἰς σημαίνουνσι τὴν ἐνέργειαν· οἶον, **δδύρομος** (δδύρομαι), **πίσις** (πείθω), **λόγος** (λέγω), **φθορά** (φθείρω), **γραμμὴ** (γράφω), **βασιλεία** (βασιλεύω) κ.τ.λ

3ον. Ἡ **κατάληξις μα**, ἥτις σημαίνει τὸ **ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας**· οἶον, **ποίημα** (ποιῶ), **γράμμα** (γράφω), **πράγμα** (πράττω), **τίμημα** (τιμῶ). Σπκνίως δὲ καὶ ἡ **κατάληξις ος** σημαίνει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας· λ.χ. γένος, ψεῦδος κ.λ.π.

4ον. Ἡ **κατάληξις τήριον**, ἥτις σημαίνει τὸν **τόπον, ἐν ᾧ γίνεται ἡ ἐνέργεια τοῦ ὀήματος**· οἶον, **δικαστήριον**, **εργαστήριον** κ.τ.λ. Τινὲς ὁμως σημαίνουνσι τὸ **ὄργανον**· οἶον, **ποτήριον**, **θυμιατήριον**.

5ον. Αἱ **κατάληξεις τρον, τήριον καὶ τηρία, αγον καὶ ανη**, αἵτινες σημαίνουνσι τὸ **ὄργανον, δι' οὗ γίνεται ἡ ἐνέργεια τοῦ ὀήματος**· οἶον, **δροτρον**, **βακτηρία**, **καλύπτρα**, **χοάνη** κ.τ.λ.

Σημ α'. Τὰ εἰς **τρον** καὶ **τρα** σημαίνουνσι καὶ τόπον· οἶον, **θέατρον**, **παλαίστρα**. Τὰ δὲ εἰς **τρον** κατὰ πληθυντικὸν σημαίνουνσι καὶ ἀμειβήν· οἶον, τὰ **λύτρα**, τὰ **δίδακτρα** κ.τ.λ.

Τὸ μὲν εἰς **μα** ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ **α'**· πρόσωπον τοῦ πηλητικου παρκακτεμένου, τὰ εἰς **σις** πρὸς τὸ **β'**· καὶ τὰ **λοιπὰ** πρὸς τὸ **γ'**· οἶον, **ποίημα** (πε-ποίημι), **ποίησις** (πε-ποίησις), **ποιητὴς** (πε-ποίησις) κ.τ.λ.

Ἄ σ κ η σ ι ς .

Ἀρχαία. Οὐδὲν ἄνευ ἀσκήσεως (ἡσκημικ) κατορθοῦται, δυνατὴ δὲ αὕτη πᾶν ἐκνικῆσαι.—Διονύσιος ὁ τῶν Συρκακουσῶν τύραννος ἐκαυχᾶτο πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς **ποιήμασιν** (πεποίημαι) ἢ τοῖς ἐν πολέμῳ κατορθώμασι.—Γαλῆ εἰσελθούσα εἰς χιλκῆος **εργαστήριον** τὴν ἐκεῖ κειμένην ῥίνην περιέλειχεν.—**Ἀκροαταῖς** καὶ **θεαταῖς** προσήκει ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἡσυχίαν ἔχειν.—Ἡ ἄμπελος καὶ ὁ οἶνος Διονύσου **εὐρημά** (εὐρημικ) ἐστίν.—Αἱ ἀρεταὶ **μαθήσει** (μεμάθημικ) καὶ μελέτῃ αὐξάνονται.—Πέντε **αἰσθήσεις** ὁ ἄνθρωπος ἔχει, ἀφῆν, ὄρασιν, ἀκοήν, γεῦσιν, ὄσφορησιν.

Καθωμιλνυμένη. Διωρίσθη γραφεὺς παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἑσωτερικῶν ὁ ἐξάδελφός μου Ἀνδρέας, διδάκτωρ τῆς Νομικῆς.—Αἱ δηλώσεις ἐγένοντο ἀπὸ τῆς παρελθούσης Τετάρτης· σὺ ἐν τούτοις οὐ-

δὲν ἐνῆργησας, καίτοι παρῆλθον τόσκι ἡμέρσι.—Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγένετο **σωτὴρ** τῆς ἀνθρωπότητος.—Μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως ἐκάλεσαν τὸν **ποιητὴν** ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τὸν ἐστεφάνωσαν.—Ὁ **κοσμήτωρ** τῆς Νομικῆς σχολῆς ἀνεχώρησεν εἰς Βερολίνον διὰ σπουδαίαν ὑπόθεσιν τοῦ Πανεπιστημίου.—Ὁ ἀστυνομικὸς **κλητὴρ**, ὅστις κατηγγέλθη χθὲς ὑπὸ τινος τῶν πολιτῶν διὰ **παράλειψιν** καθήκοντος, ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΑ'.

Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα.

Α'. Ὑποκοριστικά.

Ταῦτα σημαίνοντα σμίκρυνσιν τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ δηλοῦται διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐξ οὗ παράγονται ἀπλῶς ἢ θωπευτικῶς ἢ σκωπτικῶς κατὰλήγουσιν εἰς (ἀρσενικὴν) **ἰσκος, ἰλος, ἰλος**· οἶον, **ραῖσκος ναυτίλος, ἀνθρωπίσκος** κ.τ.λ.

(θηλυκὴ) **ἰς, ἰσκη, ἰχνη, ἰλλίς**· οἶον, **θεραπαινίς, παιδίσκη, πολίχνη, ἀκανθυλλίς** κ.τ.λ.

(οὐδέτερον) **ιον (ἴδιον, ἄριον, ἰχιον, ὕδριον, ἕλλιον, ὕφριον, αἰσιον)**· οἶον, **παιδίον, θυρίδιον, παιδάριον, πολίχριον, νησούδριον, δενδρούλιον, ζωῦφιον, κοράσιον** κ.τ.λ.

Β'. Μεγεθυντικά.

Ταῦτα σημαίνουσι μεγέθυνσιν ἀπλῶς ἢ σκωπτικῶς τοῦ ἀντικειμένου τοῦ δηλουμένου διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐξ οὗ παράγονται. Τούτων κατὰλήξεις εἶναι εἰς **ων**· οἶον, **κεφάλων, χείλων, γάστρων** κ.τ.λ.

καὶ **ίας**· οἶον, **μετωπίας, τολμητίας, οἰηματίας** κ.τ.λ.

Γ'. Περιεκτικά.

Ταῦτα σημαίνουσι τόπον περιέχοντα, πολλὰ τῶν ἀντικειμένων τῶν σημεινομένων διὰ τῶν οὐσιαστικῶν, ἐξ ὧν παράγονται καὶ ἔχουσι κατὰλήξεις

ὦν (εὼν)· οἶον, **ἀνδρῶν, ἀμπελῶν, περισσερεῶν** κ.τ.λ.

ιά· οἶον, **μυρμηκιά, νεοσσιά, ῥοδωνιά** κ.τ.λ.

Σημ. Τὰ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν λέγονται ἐνίοτε **ἀνδρωνίτης** καὶ **γυναικωνίτης**.

*Α ὁ κ η σ ι ς.

***Αρχαία**- Γυνή χήρα φίλεργος **θεραπαινίδας** ἔχουσα τχύτας εἰώθει=συνείθιζε) νυκτὸς ἐγείρειν ἐπὶ τὰ ἔργα πρὸς τὰς τῶν ἀλεκτρονῶν ὠδας.—**Νεανίσκου** πολλὰ λαλοῦντος, **Ζήνων**. ἔφη, τὰ ὧτά σου εἰς τὴν γλῶσσάν σου συνερρύχῃ.—**Ζήνων** πρὸς τὸ φλυαροῦν **μειράκιον**, διὰ τοῦτο, εἶπε, δύο ὧτα ἔχομεν στόμα δὲ ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττον δὲ λέγωμεν.—Περιστερὰ ἔν τινι **περιστερεῶν** τρεφομένη ἐπὶ πολυτεχνίῳ ἐκαυχᾶτο.—Ἐν τῷ **μυρσινῶν** ἀηδὼν ᾄδει.

Καθωμλημένη. Τὸ λογύδιόν σου ἀπήγγειλας κάλλιστα, διὸ καὶ συγχάριζο σοι ἐκ καρδίας.—Εἶπαι, φίλε μου, **τολμητίας** καὶ ἔνεκα τοῦτου ἐπιτυχγάνεις πάντοτε εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις σου.—Ἐν τῷ **ἀμπελῶν** σου ὑπάρχει πληθὺς σταφυλῶν.—Ἐν τινι **πολιχνίῳ** (ἐν μικρᾷ πόλει) τῆς Θεσσαλίας ἐνέσκηψεν ἐπὶ τῶν αἰγῶν κολλητικὴ τις νόσος.—Ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως οὐδὲν ἄλλο παρητήρει τις ἢ **μυρμηκιὰν** ἀνθρώπων.—**Κεφάλων** καλεῖται ὁ ἔχων μεγάλην κεφαλὴν, γάστρων δὲ ὁ ἔχων μεγάλην γαστέρα.

GYMNASMA MB'.

Οὐδιαστικά ἐξ οὐδιαστικῶν παραγόμενα.

(Συνέχεια)

Α', Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά.

Τχύτα σημαίνουνσι τὸν **υἱόν**, **θυγατέρα** ἢ **ἀπόγονον**. Κατακλήξεις δὲ αὐτῶν εἶνε

δης (θηλ.-άς, γεν.-αδος). Τχύτην ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ πρωτοκλίτων εἰς **-ας** καὶ **-ης**· π.χ. (Αἰνείας) **Αἰνειάδης**, (θηλ.) **Αἰνείας** ἄδος.

αδης (δηλ.-ας, γεν.-αδος). Τχύτην ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ δευτεροκλίτων εἰς **ιος**· π.χ. (Θέστιος) **Θεσιιάδης** (θηλ.) **Θεσιιάς**.

ιαδης. Τχύτην ἔχουσιν ὅσα παράγονται ἐκ τριτοκλίτων, ἅτινα ἔχουσι μακρὸν τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν· π. χ. Τελαμῶν (γεν. Τελαμωνός) **Τελαμωνιάδης**.

ίδης (θηλ. ις γεν. ίδος). Τχύτην ἔχουσι ὅσα παράγονται ἐκ δευτεροκλίτων (πλὴν τῶν εἰς **ιος**) καὶ τριτοκλίτων. Ἄν δὲ πρὸ τῆς

καταλήξεως τούτης ὑπάρχει ἢ ο συνκρίεῖται μετὰ τοῦ ι εἰς ει ἢ οι π. γ. (Πρίαμος) **Πριαμίδης**, (Πηλεὺς) Πηλεΐδης, (Λητώ) **Λητοΐδης**.

Συγγενικά. Συγγενῆ πρὸς τὰ πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά εἶναι καὶ τὰ συγγενικά καὶ λήγουσιν εἰς **ιδούς** (ἀδελφιδούς = υἱὸς ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς) **ιδῆ** (ἀδελφιδῆ) **αδοῦς** (ἀνεψιδούς = υἱὸς ἐξαδέλφου ἢ ἐξαδέλφης, καὶ **αδῆ** (ἀνεψιδῆ)

Ε'. Γονεωνυμικά.

Ταῦτα σημαίνουσι **νεογνὸν ζῶον** καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων ζώων. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ

ιδεύς (γεν. ιδέως), π.γ. **λεοντιδεὺς** (λέων), **λυκιδεὺς** (λύκος), **λαγιδεύς**, **ἀλωπεκιδεύς**.

ΣΗΜ. Τινὰ τούτων ἔχουσιν ἰδιαίτερον ὄνομα ὡς οἶον, σκύμνος (λέοντας), νεβρός (ἐλάφου), ἀρκτύλος (ἄρκτου), πῶλος (ἵππου καὶ ὄνου) ἔριφος (αἰγός), μόσχος (βοός), ἀμνός (προβάτου), δέλφαξ (χοίρου), νεοσσός (τῶν πτηνῶν) σκύλαξ (κυνός).

Ζ'. Τοπικά.

Ταῦτα σημαίνοντα **τόπον** καταλήγουσιν εἰς **ιον** καὶ **ειον** ὡς οἶον, **γυμνάσιον**, **παιδαγωγεῖον**,

Τὸ εἰς **ιον** καὶ **ειον**, ἥτινα παράγονται ἐξ ὀνόματος Θεοῦ ἢ ἥρωος σημαίνουσι τόπον ἢ ναὸν καθιερωμένον εἰς αὐτόν π. γ. **Μουσεῖον**, **Διονύσιον**.

Τὸ ι δὲ τῆς καταλήξεως **ιον** μετὰ προηγουμένου α, ε, ω, συνκρίεσται εἰς **αι**, **ει**, **ω** λ. γ. **Ἡραῖον** (Ἥρα), **Θησεῖον** (Θησεύς) **Λητῶν** (Λητώ).

'' Ἀσκησις.

Ἀρχαία. Μενέδημον καὶ **Ἀσκληπιάδην** τοὺς φιλοσόφους, νέους ὄντας καὶ πενομένους, μεταπεμφθέντοι (=στείλαντες καὶ καλέσαντες) οἱ Ἀρεοπαγῖται ἠρώτησαν, πῶς ὄλας τὰς ἡμέρας τοῖς φιλοσόφοις σχολάζοντες κεκτημένοι δὲ μηδὲν εὐεκτοῦσι τοῖς σώματι;—Σάλων **Ἐξηγεσιῶδον** ἐρωτηθεὶς, πῶς ἂν μὴ γίγναιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει; εἶπεν· εἰ ὁμοίως ἀγανακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις.—**Φιλιππίδης** ἦν κωμωδοποιός.

Καθωμιλημένη. Τὸ **παιδαγωγεῖον** τοῦ Φιλκλήθους μεταγέχθη εἰς τὴν Νεάπολιν οὐ μακρὰν τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.—Ἐν τῷ

τρίτῳ γυμνασίῳ κατετάχθησαν μέχρι τῆς χθὲς πενήκοντα νέοι μαθηταί, ὧν τριάκοντα πέντε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.—**Λεοντιδὲς** λέγεται το νοσγόν τοῦ λέντορ, **Δευιδὲς** τὸ τοῦ ἀετοῦ, **λυκιδὲς** τὸ τοῦ λύκου καὶ **Δλωπεκιδὲς** τὸ τῆς ἀλώπεκος.—**Πριαμίδης** καλεῖται ὁ ἀπὸ γονορ τοῦ Πριάμου, **Ἀτρείδης** ὁ τοῦ Ἀτρεῶς καὶ **Πηλείδης** ὁ τοῦ Πηλέως.—**Ἀδελφιδοὺς** καλεῖται ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς, δηλ. ὁ ἀνεψιός.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΙ'.

Οὐδιαστικά ἐξ οὐδιαστικῶν παραγόμενα. Ἐθνικά.

Ταῦτα σημερινοὺς τὸν καταγόμενον ἐκ τινος πόλεως ἢ ἔθνους καὶ παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν. Καταλήξεις δὲ αὐτῶν εἶνε

εὺς (καὶ θηλ. **ις**)· οἶον, **Φωκεὺς** (**Φωκίς**), **Μεγαρεὺς** (**Μεγαρίς**) κ.τ.λ.

ιος (καὶ θηλ. **ια** καὶ **ας**)· οἶον, **Κορίνθιος**, **Δήλιος**, **Κορινθία**, **Αηλιάς**, κ.τ.λ.

άτης, ήτης, ίτης, ώτης (καὶ θηλυκά **τις**)· οἶον **Σπαρτιάτης**, **Αἰγινήτης**, **Ἀβδηρίτης**, **Ἡπειρώτης**, θηλυκ. **Σπαρτιάτις**, **Αἰγινήτις**, **Ἡπειρώτις** κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Ἰταλιῶται καὶ Σικελιῶται καλοῦνται οἱ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ ἄποικοι Ἑλληνες, Ἰταλοὶ δὲ καὶ Σικελοὶ οἱ αὐτόχθονες.

ανός, (θηλ. ανή) νός, (θηλ. νή) ἱνος (θηλ. ἰνη)· οἶον, **Ἀσιανός** (Ἀσιανή), **Κυζικηνός** (Κυζικινή), **Ταραντῖνος**, **Ἀμοργῖνος**, (θηλ. Ἀμοργίνη) κ.τ.λ.).

Ἐθνικά τινα δὲν γίνονται ἐκ τοπικῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔθνικων τὰ τοπικά· οἶον,

Καὸρ	(Καρία)	Μακεδὼν	(Μακεδονία)
Κεφαλλῆν	(Κεφαλληνία)	Φρυξ	(Φρυγία)
Θραξ	(Θράκη)	Ἄραψ	(Ἀραβία)
Αἰθίοψ	(Αἰθιοπία)	Κίλιξ	(Κιλικία)
Ἀρκὰς	(Ἀρκαδία)	Κρής	(Κρήτη)
Ἴων	(Ἰωνία)	Μάγνης	(Μαγνησία)

Ἐνίοτε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως καὶ τὸ ἐθνικὸν εἶνε τὸ αὐτὸ π. χ. **Πειραιεύς** καὶ ὁ κάτοικος καὶ ἡ πόλις, **Δελφοὶ** καὶ ὁ κάτοικος καὶ ἡ πόλις.

ΣΗΜ. Τῆς καταλήξεως ἰος τὸ ι συναίρεται μετὰ τῶν φωνηέντων α. ε, ι, ω, εἰς αι, ει, ι, ω· οἶον **Χῖος** (Χι-ιος), **Λαρισαῖος** (Λαρισα-ιος), **Ἀργεῖος** (Ἀργει-ος), **Κῶος** (Κω-ιος), **Κεῖος** (Κει-ος).

Τὸ δὲ τ πρὸ τοῦ ι μεταβάλλεται ἐνίοτε εἰς σ' οἶον, **Μιλήσιος**, **Ἀμαθούσιος**, **Ἀγνούσιος**.

Ἄ σ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Αἰσιώπῳ τῷ **Φρυγί** πεποιήνται λόγοι, ἐν οἷς διαλέγεται τὰ θηρία καὶ τὰ δένδρα, ἄλλο ἄλλῳ καὶ ἄνθρωποι ἀναμίξ.)—**Αἰθιοπία** τις ἐπρίκτο (=ἡγόρασε) τοιοῦτον εἶναι τὸ χῶμα δοκῶν ἀμελεία τοῦ πρότερον ἔχοντος.—Ποσειδῶν ἀφύων (=σαρδελῶν) φορὰν (=ἀφθονίαν) **Μεγαρεῦσιν** ἐποίησε.—Θαλῆς ὁ **Μιλήσιος** ἐρωτηθεὶς πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας ὅσον, ἔφη, ὀφθαλμοὶ ὥτων.—Οἱ **Κρητες** διαφερόντως τιμῶσι τοὺς ἥρωας Μίνω, Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα.—Ἄγις ὁ βασιλεὺς ἔφη τοὺς **Λακεδαιμονίους** μὴ ἐρωτᾶν ὅποσοι εἰσίν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι.

Καθωμλημένη. Οἱ **Μακεδόνες** ἦσαν ἀνδρεῖοι στρατιῶται.—Οἱ **Ταρανῖνοι** ἐπολέμησαν γενναίως.—Οἱ **Κεφαλλῆνες** διακρίνονται διὰ τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον ἐπίδοσιν.—Οἱ **Σπαρτιῖται** διήλθον γίλια διακόσια στάδια ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν, ὅπως παρὰσχῶσι βοήθειαν εἰς τοὺς **Ἀθηναίους**.—Οἱ **Χῖοι** εἶνε λίαν φιλόανθρωποι.—Ὁ κάτοικος τῆς Κέω (Ἰζιάς) λέγεται **Κεῖος**, ὁ δὲ κάτοικος τῆς Κῶ, **Κῶος**.—Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου, εἰς τῶν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν, ἦτο **Μακεδών**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΑ'.

Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων.

Αἱ κυριώτεραι καταλήξεις τῶν ἐξ ἐπιθέτων παρὰγομένων οὐσιαστικῶν εἶνε·

ια (ἐκ τῶν εἰς **ος** δευτεροκλίτων καὶ τινων τριτοκλίτων)· οἶον, **κακία** (κακός), **εὐδαιμονία** (εὐδαίμων) **εὐτυχία** (εὐτυχής), **ἡλικία** (ἡλικός) κ.τ.λ.

ειᾶ (ἐκ τῶν εἰς **ης** τριτοκλίτων ἐπιθέτων)· οἶον, **ἀλήθεια** (ἀληθής), **εὐγένεια** (εὐγενής) κ.τ.λ.

οιῶ (ἐκ τῶν εἰς **οος-ους** δευτεροκλίτων)· οἶον, **εὐνοια** (εὐνοος-ους), **εὐπλοια** (εὐπλοος-ους) κ.τ.λ.

δύνη (ἐκ τῶν εἰς **ος** δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς **ων** τριτοκλίτων)· οἶον, **δικαιοσύνη** (δίκαιος), **σωφροσύνη** (σώφρων), **ἱερωσύνη** (ἱερός) κ.τ.λ.

της-τηςτος (ἐκ τῶν εἰς **ος** δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς **υς** τριτοκλίτων)· οἶον, **ἡδύτης** (ἡδύς), **ἰσότης** (ἴσος) κ.τ.λ.

α καὶ **η** (ἐκ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων, ὧν τινεὶ ἀνὰ τὴν ἀνδρικήν καὶ τὸν τόνον)· οἶον, **αἰτία** (αἰτίαι), **ἀξία** (ἀξίαι), **ἐχθρα** (ἐχθραί), **κάκη** (κακῆ), **θέρμη** (θερμή), κ.τ.λ.

ος (οὐδέτερον ἐκ τῶν εἰς **υς**, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν εἰς **ος** ἐπιθέτων)· οἶον, **βάθος** (βαθύς), **ψεῦδος** (ψευδής), **πλάτος** (πλάτυς), **εὖρος** (εὐρύς) κ.τ.λ.

Ἄ σ κ η ο ι ς .

Ἀρχαία. Ἡ θεοσεβεία (θεοσεβής) ἐστὶν ἀρχὴ τῆς σοφίας (σοφός).—Ἡ ἐγκράτεια (ἐγκρατής) σωφροσύνην ἐν τῇ ψυχῇ τίττει.—Ἡ ἀχαριστία (ἀχάριστος) μάλα δικαίως ἦν μισητὴ τοῖς Πέρσαις.—Ξενοφῶν ἐκαλεῖτο Ἀττικὴ μέλισσα **γλυκύτητι** (γλυκύς) τῆς ἐρμηνείας.—Ἡ **δικαιοσύνη** (δίκαιος) ἐστὶν ἡ πρώτη τῶν ἀρετῶν.—Φίλει τὴν παιδείαν, τὴν **σωφροσύνην** (σώφρων) καὶ τὴν εὐσέβειαν.—Ἡ τοῦ δεσπότη **εὐνοια** (εὐνοος) τρέφει τὸν δοῦλον.—Ἀθάναντον **ἐχθραν** μὴ φύλαττε θνητὸς ὢν.

Καθωμλημένη. Ἡ ἐπιμέλεια (ἐπιμελής) νικᾷ πάσας τὰς δυσκολίας (δυσκολες), ἐν ᾗ εἰς τὴν ἀμέλειαν (ἀμελής) τὰ πάντα φαίνονται δυσχερῆ.—Πηγὴ καὶ ῥίζα τῆς **καλοκαγαθίας** εἶνε ἡ ἀγαθὴ παιδεία.—Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμὼν εἶνε ἡ **εὐσέβεια** (εὐσεβής).—Τὸ **βάθος** (βαθύς) τοῦ ποταμοῦ ἦτο μέγιστον.—Ἀπόφευγε, φίλε μου, τὸ **ψεῦδος** (ψευδής) καὶ δὲν θέλεις μετανοήσῃ, διότι οἱ ψεῦσται καὶ οἱ κλέπται ὀλίγον μόνον χρόνον χαίρουσι.—Εἶσαι ἡ **αἰτία** ἀπάντων τῶν δυστυχημάτων, ἅτινα ἐπῆλθον εἰς τὴν ἀτυχίαν ἡμῶν οἰογένειαν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΕ΄.

Παράγωγα ἐπίθετα.

Τὰ πλεῖστα τούτων λήγουσιν εἰς **ος**, πρὸ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι διάφορα γράμματα. Παράγονται δὲ τὰ ἐπίθετα ταῦτα ἢ ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἔχουσι κατὰλήξεις,

Ἐπίθετα ἐξ ὀνομάτων.

εἰς **ιος-ειος, κος-ικος**, καὶ σημαίνουσι τὸν **ἀνήκοντα** ἢ **ἔχοντα ὀχέδιον** πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ σημαζόμενον· οἶον, **οὐρά-ιος** (οὐρανός), **ἐσπέριος** (ἐσπέρη), **λύκειος** (λύκος), **δορκικός** (ἀρχή), **νομικός** (νόμος), **δοτικὸς** (ἔστυ) κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ ι τῆς καταλήξεως **ιος** μετὰ τοῦ α, ε, ο, ω συναϊρεῖται εἰς αἰ, εἰ, οἰ, ω· οἶον, **ἀγοραίος** (ἀγορά), **θείσιος** (θέρος), **ἀλλοῖος** (ἄλλος), **ἡρώσιος** (ἡρώς), **βασιλείσιος** (βασιλεὺς).

εἰς **εος-οὺς** καὶ **ινος** (προσπαροξύτονα) καὶ σημαίνουσι τὴν **ὑλὴν**, ἐξ ἧς γίνεται τι ἢ τὸ **χρῶμα**· οἶον, **χρῦσιος**—**χρυσοὺς** (χρυσός), **ἀργυρείος**—**ἀργυροὺς** (ἀργυρός), **ξύλιος** (ξύλον), **λίθιος** (λίθος), **κυανοὺς** (κύανος) κ.τ.λ.

εἰς **ώδης** καὶ σημαίνουσι **πληθυσμόν** καὶ **ὁμοιότητα**· οἶον, **ψαμμώδης**, **σφηκώδης** (ὅμοιους πρὸς σφήκα).

εἰς **ιμος** καὶ **τήριος** καὶ σημαίνουσι τὸν **ἐπιτήδειον**, τὸν **ἱκανὸν** πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ σημαζόμενον· οἶον, **τρόφιμος**, **χρήσιμος**, **θανάσιμος**, **δραστήριος**, **σωτήριος**, **πόσιμος** κ.τ.λ.

εἰς **ινος** (ὀξύτονον)—**αῖος** - **ιαῖος** - **ἡδσιος** καὶ σημαίνουσι τὸν **χρόνον**· π. χ. **θερινός**, **τεταρταῖος**, **μηνιαῖος**, **ἡμερησίος**, **εἰτήσιος**.

Ἄσκησις.

Ἀρχαία. Λόγος ἀληθής καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἰδωλόν(=εἰχλόν) ἐστίν.—Οὐ χρυσοῖς (χρυσοῦς) ἀνδρίζειν οὐδ' ἀναθήμασιν (=ἀφιερώμασιν) **ἀργυροῖς** (ἀργυροῦς) εὐδοκεῖ τὸ θεῖον, ἀλλὰ φρεσὶ καθαρῇ.—Οἱ Ἕλληνες Ἀπόλλω ὡς **τοξικῆς**, **λατρικῆς** τε καὶ **μαντικῆς** εὐρετὴν ἐτίμων.—Ὁ ποτάμιος ἔππος σάρκα σκληρὰν ἔχει

καὶ δύσπεπτον.—Τὸ κώνειον ὄρνυγι μὲν τρόφιμον, ἀνθρώπῳ δὲ **θανάσι-
μόν ἐστι**.—Θάνατος πᾶσι κοινός ἐστι καὶ **ἀναγκαῖος** ἀνθρώποις.—Τὸ
τῶν καλῶν πράξεων κλέος **μόνιμόν ἐστι**.—Πάντα τάχαθ' εἰσιν **ὠφέ-
λιμα** καὶ χρηστὰ καὶ συμφέροντα καὶ λυσιτελεῖ καὶ **σπουδαῖα** καὶ πρέ-
ποντα καὶ καλὰ καὶ **οἰκεία**.

Καθωμιλημένη. Οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ τρόφιμοι μετέβησαν εἰς τὴν
ἐξοχὴν πρὸς ἀναψυχήν.—Τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν κατα-
σκευασθέντα **ξύλινα** τείχη ὁ Ξέρξης κατέκαυσε καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ εὐρι-
σκομένους ἐφόνευσε.—Ἡ **στρατιωτικὴ** ἀναδιοργάνωσις τοῦ τόπου εἶνε
ἀναγκαία καὶ **ὠφέλιμος**.—Αἱ μὲν τῶν **φρονίμων** ἐλπίδες εἶνε ἐφικταί,
αἱ δὲ τῶν ἀσυνέτων ἄλογοι καὶ ἀδύνατοι.—Πάντα τὰ κακὰ εἶνε βλα-
βερά καὶ δύσχρηστα καὶ ἀσύμφορα καὶ φανὴ καὶ **ἀνοίκεια** καὶ ἀπρεπῆ
καὶ αἰσχρά.—Τὸ ἐδάφος ἦτο **ἀμμῶδες** καὶ ἔνεκα τούτου περήγγειλα
νὰ σκαφῇ βελύτερον.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΣ'.

Παράγωγα ἐπίθετα ἐκ ῥημάτων

Τὰ ἐπίθετα ὅσα παράγονται ἐκ ῥημάτων ἔχουσι τὰς ἐξῆς κατα-
λήξεις,

μων, ἥτις σημαίνει τὸν ἔχοντα κλίσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος,
ἐξ οὗ παράγονται, σημαίνονμενον· π. γ. **ἐλεήμων** (ἐλεῶ), **ἐπιλήσμων**
(ἐπιλινθάνομαι), **νοήμων** (νοῶ).

—**ικος**, —**μος**, —**ιμος**, —**μων**, —**ήριος**, αἵτινες ση-
μαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον, ἱκανὸν διὰ τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ ῥήματος,
ἐξ οὗ παράγονται· λ. γ. **ἀρχικός**—ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἀρχεῖν, **χρησι-
μος**—ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζηται τις αὐτόν, **μάχιμος**—ὁ
ἐπιτήδειος εἰς τὸ μάχεσθαι, **νοήμων**—ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νοεῖν, **σω-
τήριος**—ὁ ἱκανὸς εἰς τὸ σώζειν.

—**ής**, —**ός**, —**νός**, —**ρός**, καὶ σημαίνουσιν ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον
σημαίνει καὶ ἡ ἐνεργητικὴ ἢ ἡ παθητικὴ μετοχὴ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ
παράγονται. Α. γ. **ψευδής**—ὁ ψευδόμενος, **λοιπός**—ὁ λειπούμενος,
τερπνός—ὁ τέρπων, **λαμπρὸς**—ὁ λαμπρῶν.

τος (τη—τον) καὶ **τεος** (τεα—τεον). Καὶ τὰ μὲν εἰς **τος** ῥη-

ματικά ἐπίθετα 1) ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου· λ. χ. **γραπτός** = γεγραμμένος, **ποιητός** = πεποιημένος 2) σημαίνουνσι τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ δηλούμενον διὰ τοῦ ῥήματος· λ. χ. **γραπτός** = ὁ δυνάμενος νὰ γραφῇ, **ἐπαινετός** = ὁ ἄξιος νὰ ἐπαινῇται.

Τὰ δὲ εἰς **τεος** σημαίνουνσι τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ τὸ δηλούμενον· λ. χ. **γραπιτέος** = ὅστις ὀφείλει νὰ γραφῇ, **ποιητέος** = ὅστις ὀφείλει, πρέπει νὰ ποιηθῇ.

Ἄ σ κ η δ ι ς,

Ἀρχαία. Ὁ φθονερός Διοφῶν ἰδὼν ἄλλον σταυρούμενον σταυρῶ μακροτέρῳ ἑαυτοῦ ἐτάκη (= ἔλυωσε).—**Γλυκεραί** συκαῖ ἦσαν ἐν τοῖς τοῦ Ἀλκινόου κήποις.—Χρηστὸς **πονηροῖς** οὐ τιτρώσκεται (= δὲν πληγώνεται) λόγοις.—Ἄ ποιεῖν **αἰσχρόν**, ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν.—Τύρκηνος **ἐχθρός** ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος.—Ἀδύνατόν ἐστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξιον πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπουδάζειν.

Καθωμλημένη. Οἱ ἁμαρτωλοὶ θέλousι τιμωρηθῇ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ δι' ὅσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαμονῆς των ἔπραξαν.—Ὁ Ἥλιος ἀνέτειλε **λαμπρὸς** καὶ ἀπαστρέπτων.—Ἡ τοποθεσίᾳ αὕτη εἶνε **τερπνή**.—Ὁ φίλος σου φαίνεται **νοήμων**, καίτοι ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν δύναται τις νὰ σχηματίσῃ τοιαύτην ἰδέαν περὶ αὐτοῦ.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΖ'.

Ῥήματα παράγωγα ἐξ ὀνομάτων.

Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα καταλήγουσιν εἰς
άω-ω (τιμάω-ω-τιμή, τολμάω-ω, τόλμη)
έω-ω (εὐτυχέω-ω, εὐτυχής, φιλέω-ω, φίλος)
όω-ω (χρυσόω-ω, χρυσός, δηλώω-ω, δῆλος)
ύω (δακρύω-δάκρυ, μεθύω-μέθυ)
αίνω (λευκίνω-λευκός, παικίνω-ποιμην)
ύνω (ταχύνω-ταχύς, λαμπρύνω-λαμπρός)

εύω (κολακεύω-κόλαξ, θηρεύω-θήρα)
άζω (ὀνομάζω-ὄνομα, δικάζω-δίκη)
ίζω (ὀπλίζω-ὄπλον, μαστίζω-μάστιξ)
ὄσσω ἢ ττω (ἀνάσσω-ἄναξ, κηρύσσω-κήρυξ)
αίρω καὶ ὕρω (καθρίζω-καθαρός, μαρτύρομαι-μάρτυς)
λλω (ποικίλλω-ποικίλος, ἀγγέλλω-ἄγγελος)
ιάω (στρατηγιάω-στρατηγός)
αω (θανατάω-θάνατος)

ΣΗΜ. α'. Καὶ ἐκ τῶν ῥημάτων παράγονται ῥήματα, ὡς στενάζω (στένω), γελασέω (γελῶ), ἡβάσκω (ἡβῶ), γενειάσκω (γενεῖω) κτλ.

ΣΗΜ. β'. Καὶ ἐξ ἐπιρρημάτων δὲ καὶ ἐξ ἐπιφωνημάτων παράγονται ἐπιρρήματα εἰς ζω'. διχάζω (δίχα), χωρίζω (χωρίς), ἐγγίζω (ἐγγυς), οἰμώζω (οἶμοι) ἀλαλάζω (ἀλαλά), γρούζω (γρῦ), ἐλελλίζω (ἐλελεῦ) κ.τ.λ.

Ἄ σ κ η δ ι ς

Ἀρχαία. Τί οἰμώζετε, ὦ μάταιοι, καὶ μάλιστα ὁ φιλόσοφος σύ; — Πλούτῃς τοὺς φίλους· σκυτὸν γὰρ πλουτιεῖς. — Μίσει τοὺς κολακεύοντας, ὥσπερ τοὺς ἐξαγκυτώντας. — Μηδέν α ζήλου τῶν ἐξ ἀδικίας κερδαίνοντων. — Κρεῖττον σιωπᾶν (σιωπῶ-σιωπῆ) ἢ λαλεῖν (λαλέω-λάλῳ) μάτην. — Ὁ φθονῶν (φθονέω-φθόνος) ἐκυτὸν ζημιοῖ (ζημιόω-ζημία). — Ὁ Σωκράτης λοιδορούμενος οὐκ ἐχαλέπηνε (=δὲν ἐστενοχωρήθη) (χαλεπαίνω-χαλεπός), οὐδ' ἐν θεάτρῳ λοιδορηθεὶς ἡγανάκτει. — Ἡρακλῆς τῶν πελωρίων καὶ τῶν κακούργων ἐκάθηρε γῆν καὶ θάλατταν.

Καθωμιλημένη. Τιμῶ τοὺς τιμῶντάς με (τιμῶ-τιμή) καὶ ἀγαπῶ τοὺς ἀγαπῶντάς με (ἀγαπῶ-ἀγάπη). — Τῶν εὐτυχοῦντων (εὐτυχέω-εὐτυχής) πάντες εἶνε φίλοι, τῶν δὲ δυστυχούντων οὐδ' αὐτὸς ὁ πκτήρ. — Ὀνομάζεται (ὀνομάζω-ὄνομα) Ἰωάννης καὶ κατὰ γεται ἐξ Ὑδρας. — Ἀδίκως ἐξυβρίσθη (υβρίζω-ύβρις) ὁ δυστυχής διὰ πρᾶξιν, ἣν δὲν ἐξετέλεσεν, ὡς τοῦλάχιστον πληροφοροῦμαι. — Ὁ Θεὸς παιδεύει (παιδεύω-παις) ἐκείνον τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ. — Τὸ ῥήμα οἰμώζω σημαίνει φωνάζω οἶμοι, οἶμοι, ἐπομένως ἠρηνῶ, ὀδύρομαι.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΗ'.

Κανόνες τινὲς τῆς συνθέσεως

Τὰ σύνθετα, ὧν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥήμα, ἔχουσι συνήθως

ἐνεργητικὴν σημασίαν· π. γ. φιλόμουσος = ὁ φιλῶν τὰς μουσικὰς, ὁπα-
σις = ὁ ῥίψας τὴν ἀσπίδα.

Τῶν συνθέτων δέ, ὧν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, τινὰ μὲν
ἔχουσιν ἐνεργητικὴν ἄλλὰ δὲ παθητικὴν σημασίαν· π. γ. λιθοβόλος
= ὁ βάλλων λίθους, λαοφίλης = ὁ ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Τὰ συντιθέμενα μετ' ὀνομάτων τῆς **6'**. **Ἀττικῆς** κλίσεως
φυλάττουσι καὶ ἐν τῇ συνθέσει τὸ **ω·** π. γ. νεωκόρος (νεώς), λεωφόρος
(λεώς).

Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ **κρέας** διὰ τοῦ **ο** συντίθενται· π. γ. κρεοφά-
γος, κρεοπώλης κ.τ.λ.

Τὰ δὲ κρεωφάγος καὶ κρεωπώλης εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

Τὸ **γῆ** ἐν τῇ συνθέσει γίνεται **γεω·** π. γ. γεωγράφος, γεωγρα-
φία, γεωπόνος, γεωλογία κλπ.

ΣΗΜ. Λαμβάνονται ὅμως καὶ τὰ θέματα **γαι** καὶ **γῆ·** π. γ. γαιήοχος, γή-
λοφος, γηγενής κ.τ.λ.

Τὰ ἐκ τοῦ **πόλις** σύνθετα, ἂν μὲν εἶνε ἐπίθετα ἢ κύρια ὀνόματα
σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς **ιδος** (φιλόπολις-φιλοπόλιδος). Ἄν δὲ
εἶνε οὐσιαστικά, σχηματίζουσιν αὐτὴν κατὰ τὸ ἀπλοῦν (ἀκροπόλις-
ἀκροπόλειος).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΜΘ'.

Κανόνες τῆς συνθέσεως.

Πελοπόννησος ἄλλὰ **χερσόνησος**. Ἐν ᾗ δηλ. περιπτώσει
δεύτερον συνθετικὸν εἶνε τὸ ὄνομα **νῆσος**, ἐὰν μὲν τὸ πρῶτον συνθε-
τικὸν εἶνε ὄνομα τριτόκλιτον, τὸ εἰς τῆς γενικῆς **ἀφομοιοῦται** πρὸς
τὸ ν τῆς λέξεως **νῆσος**· π. γ. **Πελοπόννησος** (Πέλοπος-νῆσος),
Ἀλόνησος (Ἀλός-νῆσος) **Μυόννησος**, (Μυός-νῆσος).

Ἐὰν δὲ τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε **ἄλλο ὄνομα**, τὸ σύνθετον
γράφεται δι' ἐνός ν· π. γ. **ἐλαφόννησος**, **χερσόνησος**.

Αἱ λέξεις : ὀβολός, ὀδύνη, ὀλεθρός, ὄλλυμι, ὀμαλός,
ὀμνυμι, ὄνυξ, ὄρος, ὄρεος, ὄρεσσω, ὄφελος, **τρέπουσιν** ἐν
τῇ συνθέσει τὸ **ο** εἰς **ω·** π. γ. **διώβολον**, **ἀνώδυνος**, **πανωλεθρία**,
ἐξώλης, **ἀνώματος**, **πολυώνυχος**, **ὀπώρεια**, **διώροφος**,
διώρυνξ, **τοιχωρύχος**, **βιώφελος**.

Ἐξαιρέσεις. Τὸ ὄλεθρος καὶ ὄροφος ἴσως δὲν τρέπουσι τὸ ο εἰς ω, ἐν ἡ πρό τοῦ ο συλλαβὴ εἶνε μακρὰ φύσει ἢ θέσει· π. χ. *ψυχόλεθρος, ὑπόροφος.*

Ἡ λέξις **ὄνομα** ἐν τῇ συνθέσει τρέπει τὸ πρῶτον ο εἰς ω καὶ τὸ δεύτερον εἰς υ· π. χ. *ἐπώνυμος, ἀνώνυμος, ἀντωνυμία.*

Ἄ σ κ η σ ι ς.

(ΜΗ' καὶ ΜΘ' Γυμνασμάτων).

Ἀρχαία. Παιπαῖ, (πιοπώ) κάτω ἔτι ἐσμέν ἐν ὑπώρειά τοῦ οὐρανοῦ. — Ἡπιον, ὦ Πάνδημε, φέρεις ἄλγημα, κοῦφον, ἐλαφρόν, βραχυθλαβές, *ἀνώδυνον.* — Ἐγώ, φίλε, τῶν σκληρευομένων *ἐξωλεστέους* τοὺς κύλακας ὑπέιληφα. — Τὰ μὲν δὴ ὑψηλὰ καὶ κορυφαῖα τοῦ οἴκου ταιάδε, Ὀμήρου τινὸς δεόμενα ἐπικινέτου, ἵνα αὐτὸν *διπόροφον* ὡς τὸν Ἑλένης θάλαμον εἴποι. — Ὡσπερ οὖν κατηγόρων τὴν *ἀντιωμοσίαν* δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν. — Διογένης ἥστων ἤτει μὲν· ὁ δὲ εἶπε· διὰ τὸς μὲν ἄλλους *τριώβολον*, ἐμὲ δὲ μὲν *κίτεις* ;

Καθωμιλημένη. Ἡ λέξις *ἀντωνυμία* παράγεται ἐκ τοῦ ὄνομα κατὰ τροπὴν τοῦ πρῶτου ο εἰς ω καὶ τοῦ δευτέρου εἰς υ. — Ἡ ἐν Φιλήρῳ *διώροφος* οἰκία μας κατέπεσε, διότι τὰ θεμέλια αὐτῆς δὲν ἦσαν στερεά. — Ἄν τὸ ἔδαφος δὲν ἦτο τόσον *ἀνώμαλον*, ἡ δαπάνη διὰ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν θὰ ἦτο μικρά. — Παρὰ τὴν *ὑπώρειαν* τοῦ Ὑμηττοῦ εὐρίσκεται ἡ μονὴ τῆς Κτιστικῆς. — Ἡ *διώρυξ* τῆς Κορίνθου παρεδόθη εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ πρὸ πολλῶν ἐτῶν.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ν'.

Κανόνες τῆς συνθέσεως.

(Συνέχεια)

Τὸ **καλὸς** ἐν τῇ συνθέσει ὡς πρῶτον συνθετικὸν γίνεται **καλλι-** σιον, *καλλίμορφος, καλλιτέχνης, καλλιεπής, καλλιγράφος, καλλιεργῶ.*

ΣΗΜ. Εἰς : σχηματίζονται καὶ ἄλλα ὡς τὸ **χαλκός**, **ἀργός**, **ἄρτιος** σιον, *χαλκίσκος, ἀργίσιος, ἀρτιμελής.*

Τὸ **ὔδωρ** ἐν τῇ συνθέσει γίνεται **ὔδρο**, τὸ δὲ ο πρὸ φωνήεν-

τος ἀποβάλλεται· οἶον, ὕδροπόρος, ὕδραγωγός. Ἐνίοτε ὅμως λαμβάνεται καὶ ἡ ῥίζα **ὔδατο**· οἶον, ὕδατοσπερής, ὕδατοσπεής.

Τὸ **μέλι** ἐν τῇ συνθέσει **ἀποβάλλει** τὸ **τ**· οἶον, **μελίρρυντος**, **μελίκρατος**. Ἐνίοτε ὅμως λαμβάνεται ἡ ῥίζα **μέλιτο**· οἶον, **μελιτοπώλης**, **μελιτοειδής**.

Τὸ **πᾶς** γίνεται **παν**· οἶον, **πάνσοφος**, **πάγκακος**, **πάγκαλος**, **πάμμεγας**, **παμπάλαιος**, **πανσέληνος**. Σπανίως δὲ γίνεται **παντο**· οἶον, **παντοδαπός**, **παντόμορφος**.

Τὸ **πῦρ** ἔχει τὸ θέμα **πυρ** ὡς πρῶτον συνθετικόν· οἶον, **πυρφόρος**, **πυρπολῶ**. Ἐνίοτε ὅμως γίνεται **πυρο**· οἶον, **πυροειδής**, **πυροβόλον**.

Τὸ **μέλας** ἔχει ὡς συνθετικόν τὸ θέμα **μέλαν**· οἶον, **μελάμπελος**, **μελαγχολῶ**. Σπανίως ὅμως γίνεται **μελανο**· οἶον, **μελανόπιτερος**.

ΣΗΜ. Οὕτω συντίθεται καὶ τὸ **χεῖρ**· οἶον, **χέρηνυ**, **χειροήτης**.

Ἄ δ κ η σ ι ς

Ἀρχαία. Ἡ ἐν Σάρφῃ Ἡρα τὸ χρυσοῦν τῶν ὀρνίθων εἶχε γένος, τοὺς **καλλιμόρφους** καὶ περιδλέπτους τὰς. — Τὸ ἔλακιν τοῖς φυτοῖς ἄπασιν ἐστὶ **πάγκακον** καὶ ταῖς θριξὶ πολέμιον, πλὴν ταῖς τοῦ ἀνθρώπου. — Οἱ ὀρνιθοθήραι θηρεύουσι τῇ γλαυκὶ **παντοδαπὰ** ὀρνίθια. — Πεπιστεύκασιν γοῦν τὰς ψυχὰς ἀνιπεμπομένης δειπνεῖν μὲν ὡς οἶόν τε περιπετομένης τὴν κνίσκην καὶ τὸν κκπνόν, πίνειν δὲ ἀπὸ τοῦ βόθρου τὸ **μελίκρατον**.

Καθωμιλνημένη. Ὁ Θεὸς εἶνε **πάνσοφος**. — Ἡ **καλλιτεχνία** δὲν ὑποστηρίζεται ἐν Ἑλλάδι. — Φίλε μου, ὁμολογῶ ὅτι εἶσαι **καλλιπής**. — Τὸ Ἀδριάνειον **ὕδραγωγεῖον** ἐπεσκευάσθη δευτέρην ἤδη φορὰν. — Τὰ **πυροβόλα** ἐκρότησιν καὶ χί μουσικὰ ἀνέκρουσιν τὸ ἐωθινόν ἐπὶ τῇ **χαρμυσίνῃ** ἡμέρᾳ τῆς ἐορτῆς τοῦ βρασιλέως. — **Μελαγχολῶ** ἐπὶ τῇ ἀνικνύσει τῶν λυπηρῶν τῇ ἀληθείᾳ αὐτῶν γεγονότων.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΑ΄.

Κανόνες τῆς συνθέσεως.

(Συνέχεια)

Τὸ **φρεαρ** ὡς πρῶτον συνθετικόν γίνεται **φρε**· οἶον, **φρεάντης**, **φρεωρύχος**.

Τὸ **βοῦς** ὡς πρῶτον συνθετικὸν γίνεται **βου**· πρὸ συμφώνου καὶ **βο** πρὸ φωνήεντος· οἶον, **βουκέφαλος**, **βοηλάτης**, **βοηλασία**.

Τὰ εἰς **μα**—**ματος** (ὡς **αἷμα**—**αἷματος**) ἐν τῇ συνθέσει ἢ τίθενται πλήρη μετὰ τοῦ συνδετικοῦ **ο**· οἶον, **θανματοποιός**, **αἵματοσταγής** ἢ ἀποβάλλουσι τὸ **ατ** πρὸ αὐτοῦ· οἶον, **αἰμοχαρής**, **σπερμολόγος**, **αἰμοβαφής**.

Τὰ ἀριθμητικὰ **εἷς**, **δύο**, **τρεις**, **τέσσαρες** γίνονται ἐν συνθέσει **μονο**, **δι**, **τρι**, **τετρα**· οἶον, **μονόκερως**, **μονοσάδαλος**, **δίπτερος**, **τρίπους**, **τριετής**, **τετράπους**.

Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν μένουσιν ἀμετάβλητα· οἶον, **πεντέπους**, **ἑξέπους**, **ὀκτώπους**, κ.λ.π. Τέλος τὰ ἄνω τοῦ διακόσια ἀριθμητικὰ λαμβάνουσιν **ο**· οἶον, **πεντακοσιομέδιμνος**, **χιλιοτάλαντος**, **μυριάονεκρος**.

ΣΗΜ. Ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἴνε ἐπίθετον, τότε ὡς πρῶτον συνθετικὸν λαμβάνουσι πάντοτε τὰ ἐπιρρήματα **δύς**, **τρίς**, **τετράκις**· οἶον, **δυσμέτριοι**, **τρισημίχοι**. Το **τρίς** ἐν συνθέσει χρησιμεύει πολλάκις ὡς ἐπιτακτικόν· οἶον, **τρίσάθλιος**, **τρίσκακοδαίμων**.

Ἄ σ κ η δ ι ε

Ἀρχαία. Βοηλάτης ἐκ κόμης ἤμαχον ἄγων καὶ τχύτης ἐμπειροσύνης εἰς φάραγγα καὶλώδη ἀργὸς ἴστατο τῷ Ἡρακλεῖ προσευχόμενος. —**Βουκόλος** βόσκων ἀγέλην τχύρων ἀπώλεσε μόσχον. — Ἀλέξανδρος ἐπὶ Πέρσης πορευόμενος **τρισφυρίους** πεζοὺς καὶ **πεντακισχιλίους** ἵππους ἤγε. — Λέγουσι τὰς τίγρεις **αἰμοχαρεῖς** εἶναι. — Κλεάνθης νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἦντλει, μεθ' ἡμέραν δ' ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμνάζετο· ὅθεν καὶ **Φρεάνιλης** ἐκαλεῖτο.

Καθωμιλνυμένη. Ὁ Σόλων διήρξεσε τοὺς πολίτας εἰς **πεντακοσιομεδίμνους**, ἵππεις, ζευγίτας καὶ θῆτας. — Λυποῦμαι πολὺ τὸν **τρισάθλιον** αὐτόν, ἀλλ' ἄδυνατόν νά τον βοηθήσω. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἀφίερωσαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα χρυσὸν **τρίποδα**. — Ὁ Ἀλέξανδρος ἡγάπα πολὺ τὸν ἵππον τοῦ **Βουκέφαλον** καὶ ἔκτισε πρὸς τιμὴν τοῦ πόλιν, ἥτις ὠνομάσθη ἀπ' αὐτοῦ **Βουκεφάλεια**.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΒ'.

Κανόνες τῆς συνθέσεως.

(Συνέχεια)

Τὰ ἀχώριστα μόρια ὡς πρῶτον συνθετικόν.

Α'. Τὸ **α** στερητικόν (σημαῖνον σιέρησιν καὶ κακὴν διάθεσιν) τίθεται πρὸ συμφώνου· οἶον, ἄβατος, ἄπαις, κ.τ.λ. πρὸ φωνήεντος δὲ γίνεται **αν'** οἶον, ἀνάξιος, ἀνανδρος, ἀνίκανος. Ἐνίοτε δὲ τὸ **α** συναίρεται μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ π.χ. ἀργὸς (ἄ-εργός) ἄκων (ἄ-έκων).

ΣΗΜ. Λέγομεν ἄορατος καὶ οὐχὶ ἀνόρατος, διότι καὶ αἱ λέξεις, αἵτινες εἶχον δίγαμμα, λαμβάνουσι τὸ **α** καὶ οὐχὶ τὸ **αν**.

Β'. Τὸ **α** ἀθροιστικόν (σημαῖνον ὁμοῦ)· οἶον, ἀδελφὸς (α-δελ-φὺς=γαστήρ) ἀκόλουθος (α-κᾶλευθος=ὁδός).

ΣΗΜ. Τὸ ἀθροιστικὸν **α** κατ' ἀρχὰς ἐδασύνετο· ἐσώθη δὲ τὸ δασύ πνεῦμα ἐν τισὶ λέξεσιν· οἶον, ἄπας, ἄπαξ, ἄπλοῦς.

Γ'. Τὸ **α** ἐπίτατικόν (σημαῖνον ἐπίτασιν)· οἶον, ἀτινής, (ὁ ἄγαν τεταχμένος), ἀχανής. (ὁ πολὺ χρίνων, ὁ ἐκτεταχμένος).

Δ'. Τὸ **νη** (σημαῖνον σιέρησιν) τὸ ὅποιον συναίρει τὸ **η** μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· οἶον, νηγεμία (νη-ἄνεμος), νῆσις (νη-ἐσθίω), νωδὸς (νη-ὁδός).

Ε'. Τὸ **δυσ** σημαῖνον **δυσκολίαν** ἢ κακότητα ἢ ἐναντιότητα· οἶον, δύσβατος, δύσμορφος.

ΣΤ'. Τὸ **ἡμι** (ἐκ τοῦ ἡμους), ὅπερ πάντοτε φυλάττει τὸ **ι** ἐν τῇ συνθέσει· οἶον, ἡμίονος, ἡμιθανής, ἡμίερθος.

Ζ'. **ἀρι-ἐρι-ζα** (σημαίνοντα ἐπίτασιν)· π. χ. ἀρίδης, ἐρίτιμος, ζάπλουτος.

Τὸ **λαξ** καὶ τὸ **πύξ** ἐν τῇ συνθέσει γίνονται **λακ—πυγ**· οἶον, λακπατῶ (κλωτσοπατῶ), πυγμάχος.

Τὸ **ὑψοῦ** γίνεται ἐν τῇ συνθέσει **ὑψι**· οἶον, ὑψιπέτης.

Τὸ **ὀψέ** γίνεται **ὀψι**· οἶον, ὀψιμαδής.

Α Θ Κ Η Σ Ι Ϛ

Ἀρχαία. Ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, πειρῶ τῆς ψυχῆς

ἀθάνατον δόξαν καταλιπεῖν.—Ὁ **χρήμασι** δουλεύων καταφρονεῖσθω ὡς μικροψυχος καὶ **ἀνελεύθερος**.—**Ἀπλοῦς** πῆς ἀληθείας ὁ μῦθος ἔφυ.
—Ὁ ποτάμιος ἵππος σάρακα σκληρὰν ἔχει καὶ **δύσπεπτον**.—**Γεγόναμεν ἅπαξ**· δις δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι.—**Ἄπας** λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιον φαίνεται καὶ κενόν.—**Κρεῖττον ὀψιμαθῇ** ἢ ἀμαθῇ τινα εἶναι.

Καθωμιλημένην. Ὁ ὕπνος καὶ ὁ θάνατος εἶνε δίδυμοι **ἀδελφοί**.—Ἡ ὁδὸς αὕτη εἶνε **δύσβατος** ὡς ἐκ τῆς κακῆς κατασκευῆς τῆς.
—Μετὰ τὸν σφοδρὸν ἐκείνον ἄνεμον ἐπῆλθε **νηρεμία**.—Μετὰ τὸς αὐτῆς ὀρμῆς ἐκτύπησαν αὐτόν, ὥστε ἔπεσαν **ἡμιθανῆς**.—Ἐμείναμεν **νήσταις** καθ' ἑλὴν τὴν ἡμέραν, διότι δὲν ἐμελετήσαμεν τὴν γραμματικὴν.—Ὁ ἐξάδελφός μου διωρίσθη **ἀκόλουθος** παρὰ τῷ ὑπουργεῖν τῶν ἐξωτερικῶν πρωτεύσας ἐν τῷ διαγωνισμῷ, ὥστις διεξήχθη μετὰ πάσης αὐστηρότητος, ὡς τοῦλάχιστον λέγεται.—Εἶσαι **ἀνάξιος** νὰ κατέγης τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν θέσιν.—Ἐφάνη **ἀνανδρος** καὶ δειλότατος.

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΓ'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν συνθέτων.

Γενικὸς κανὼν. Τὰ σύνθετα ἀντιβιάζουσι συνήθως τὸν τόνον αὐτῶν, ὅσον εἶνε δυνατὸν ἀνωτέρω τῆς ληγούσης, ἐφ' ὅσον θὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο ἡ λήγουσα· λ. χ. (κακὸς) **φιλόκαλος**, (ἀγαθὸς) **πανάγαθος**, (ποιμὴν) **δοχιποίμην**.

Οὐδέποτε ὅμως ὁ τόνος ὑπερβαίνει τὴν λήγουσαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· λ. χ. εὐθύφρων, ὦ **εὐθύφρον**, ἐκτός ἂν γίνῃ **ἐκθυλῖς**· λ. χ. **πάροδος** (παρ' ὁδὸς).

Τὰ ῥηματικά τὰ λήγοντα εἰς **-α**, **-η** **-ευς**, **-μος**, **-της**, **-τηρ** **-τεος**, ἂν συντεθῶσι μετὰ προθέσεων τονίζονται ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ· λ. χ. **συμφορὰ** (φορὰ), **μεταβολή** (βολή), **συγγραφεὺς** (γραφεὺς), **συλλογισμὸς** (λογισμὸς) **συμμαθητῆς** (μαθητῆς) κλπ.

Τὰ εἰς **πετης**, ἂν μὲν παράγωνται ἀπὸ τοῦ **πίπτω**, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ κλίνονται κατὰ τὴν γ'. κλίσιν· λ. χ. **προπειτῆς**, **γονυπειτῆς**. Ἄν δὲ παράγωνται ἀπὸ τοῦ **πέτομαι**, τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α'. κλίσιν· λ. χ. **ὕψιπέτης**, **ὠκυπέτης**, **οὐρανοπέτης**.

Τὰ εἰς **ης** (γενική σου) τριτόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης·
λ. γ. ἀληθής, εὐγενής, εὐπειθής, ψευδής κτλ.

Ἐξαιροῦνται καὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης τὰ λήγοντα
εἰς ἀντης — ἀρκης — ῥθης — ῥρης — μήκης — ὠδης — ὠλης — μεγέθης·
π. γ. ἀνάντης — αὐτάρκης — εὐήθης — εὐώδης — εὐμεγέθης κτλ.

Ἐπ' ἴσης ἐξαιροῦνται καὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης τὰ
κύρια ὀνόματα· π. γ. Δημοσθένης, Ἀντισθένης, Διογένης.

Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ **ἔτος** σύνθετα διαφοροῦνται τονιζόμενα καὶ ἐπὶ
τῆς ληγούσης καὶ ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. γ. τριακονταετής καὶ
τριακονταέτης (καὶ τριακοντούτης), ἑξαετής (καὶ ἑξέτης), δεκαε-
τής (καὶ δεκέτης).

Ἡ λέξις **μέγας** τηρεῖ τὸν τονισμόν τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἐν τῇ συνθέσει
π. γ. παμμέγας (ἀλλ' ὑπέρμεγας).

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΝΔ'.

Περὶ τονισμοῦ τῶν συνθέτων.

(Συνέχεια)

Τὰ εἰς **ος** σύνθετα ἐπίθετα, τῶν ὁποίων τὸ δεύτερον συνθετικόν
εἶνε **ῥῆμα**, τονίζονται ὡς ἑξῆς·

Τὰ μὲν σημαίνοντα **ἐνέργειαν** τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης,
ὥν αὕτη εἶνε **βραχεῖα**· π. γ. πατροκτόνος (=ὁ φονεύσας τὸν πα-
τέρα του), ἱπποτρόφος (=ὁ τρέφων ἵππους). Ἄν ὅμως ἡ παραλή-
γουσα εἶνε **μακρά**, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. γ. σιρατηγός,
ναυπηγός, γεωργός.

Τὰ δὲ ἔχοντα **παθητικὴν** ἢ **ἀμετάβατον** σημασίαν τονίζον-
ται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· λ. γ. λιθόβολος (=ὁ βαλλόμενος διὰ
λίθων), πατρόκτονος (=ὁ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς).

Ἐξαιρέσεις. Παρὰ τὸν εἰρημένον κανόνα περὶ τῶν εἰς **ος** συν-
θέτων τονίζονται τὰ **πανούργος**, **κακοῦργος** καὶ **ἐπίβουλος**. Ἐπ' ἴσης
τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα· π. γ. πρόμαχος, διάδοχος. Πρὸς τούτοις
τὰ ἀπὸ τοῦ ἀχωρίστου μορίου **α** ἢ ἀπὸ τοῦ ἐπιρρήματος **εὐ** σύνθετα
π. γ. ἄγονος, εὐφορος. Καὶ τέλος τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ **ἄρχω**, **ἀκούω**,
καὶ **ἔχω**· π. γ. ἱππαρχος, υπήκοος, ἡνίοχος.

Τὰ εἰς **ως** σύνθετα Ἀττικὰ προπαροξύνονται· π. γ. *λεπτόγως*, *χρυσόκερως* κτλ. Ἐξαίρουνται ὅμως τὰ ἀπὸ τοῦ **γῆρας** σύνθετα· π. γ. *ἀγήρως*, *ὑπεργήρως* κτλ.

Τὰ εἰς **ος** σύνθετα ἐπιθέτα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥήμα καὶ τὸ δεύτερον ὄνομα, **πάντοτε προπαροξύνονται**· π. γ. *φιλόσοφος*, *φιλόλογος*.

Τὰ εἰς **τος** ῥηματικά συντιθέμενα μετὰ τῶν προθέσεων **ὀξύνονται**, ἂν σημαίνουσι **τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ** τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημεινόμενον· π. γ. *ἐξαιρετός* (=ὁ δυνάμενος νὰ ἐξαίρεθῇ). **Προπαροξύνονται** δὲ ἂν σημαίνουσι τὸν παθόντα· οἶον, *ἐξαίρετος* (=ὁ ἐξαιρεμένος).

Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς **ος** παροξυτόνων ἐπιθέτων προπαροξύνονται· οἶον, ὁ *φιλαλήθης*—τὸ *φιλάληθες*, ὁ *αὐτάρκης*—τὸ *αὔταρκες*.

Ἐξεροῦνται τὰ ἔχοντα εἰς τὴν παραλήγουσαν **ω**, ὡς καὶ τὰ εἰς **ης**, ἅτινα προπερισπῶνται· οἶον, ὁ *ποδῆρης*—τὸ *ποδῆρες* εὐώδης—τὸ *εὐώδες*.

Τὸ **κριτής** συτιθέμενον μὲν μετὰ προθέσεως τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον, *ἐπικριτής*, *ὑποκριτής* μετὰ λέξεως δὲ ἄλλης συντιθέμενον παροξύνεται· οἶον, *ὀνειροκριτής*, *τεχνοκριτής*, *δικαιοκριτής*.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ Β'. ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΡΗΜΑΤΑ ΕΣΦΑΛΜΕΝΩΣ ΕΝ ΤΗ ΚΟΙΝΗ ΓΛΩΣΣΗ ΑΠΑΝΤΩΝΤΑ

Α

Ἀλληλοβοηθοῦνται, ἀλληλοδιδάσκονται, ἀλληλοσφάζονται. Καθὼς γίνεται χρῆσις τῶν ἀνυπάρχων τούτων ῥημάτων, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε, ἀλλήλους βοηθοῦσι, ἀλλήλους διδάσκουσι, ἀλλήλους σφάζουσι, κ.τ.λ.

Ἀμεριμνοῦντες, ἀμεριμνοῦσα εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι τοῦ ῥήματος τούτου καὶ οὐχὶ ἀμεριμνῶντες, ἀμεριμνῶσα, διότι ὑπάρχει μὲν **μεριμνάω**, ὅπερ γίνεται ἐκ τοῦ μέριμνα, ὡς πεινῶ ἐκ τοῦ πείνω, ἀλλὰ τὸ ἀμεριμνέω γίνεται ἐκ τοῦ ἀμέριμος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγομεν ὀδοπλανέω-ῶ, ἐν τούτοις τὸ ἀπλοῦν εἶναι πλανᾶσθαι-ῶμαι· ἐπ' ἴσης ἀμηχανέω-ῶ (μηχανάσθαι-ῶμαι), φιλοτεχνέω-ῶ (τεχνάσθαι-ῶμαι), φιλονικέω ῶ (νικάω-ῶ), λεξιθγρέω ῶ (θγράφω-ῶ), ἱεροσουλέω-ῶ (συλάω-ῶ), χειροτεχνέω-ῶ (τεχνάσθαι-ῶμαι).

Ἀμνηστέω. Τὸ ῥήμα τοῦτο δὲν ὑπάρχει παρὰ τοῖς πηλικαῖς· Ἀντὶ τούτου ἔλεγον **δίδωμι ἢ ἀξιῶ τινα ἀμνηστείας.**

Ἀνάγνωθι—σύγγνωθι εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β'. τῶν ῥημάτων ἀναγινώσκω καὶ συγγινώσκω καὶ οὐρί, ὡς μεταχειρίζοντάς τινες, ἀνάγνωε καὶ σύγγνωε.

Ἀναζωπυρεῖ, ἀναζωπυρεῖται, ἀνεζωπυρήθη, ἀναζωπύρουσις εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἀναζωπυροῖ, ἀναζωπυροῦται, ἀνεζωπυρώθη, ἀναζωπύρωσις, δηλ. τὸ ῥήμα δέον νὰ κλίνεται κατὰ τὴν β'. συζυγίαν τῶν περισπωμένων καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν γ'. διότι τὸ ἐκ τοῦ πῦρ γενόμενον ῥήμα ἔληγεν εἰς ὦω ὦ (πυρώω-ὦ καὶ ἐκπυρώω-ὦ). τὸ ἐκ τοῦ ζώπυρον ὅμως παρὰ γέν ἐληγεν αἰετοτε εἰς ἑω-ὦ.

Ἀνακτῶμαι, κατακτῶμαι, ἐπανακτῶμαι εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἀνακτῶ, κατακτῶ, ἐπανακτῶ. Καὶ λέγεται μὲν κοινῶς ἀποκτῶ, ἀπέκτησα, ἀντ. τῶν κτῶμαι, ἐκτησάμην, δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι δυνάμεθα πάντα τὰ ἐκ τῆς ἀρχαίας παρὰ λαμβανόμενα σύνθετα νὰ σχηματίζωμεν κατ' ἐνεργητικὴν φωνήν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔδει νὰ εἴπωμεν εἰσηγῶ - εἰσήγησα, ὕφηγῶ - ὕφήγησα, ἐξηγῶ - ἐξήγησα, ἀντὶ τῶν ἀρχαίων εἰσηγοῦμαι, ὕφηγοῦμαι, ἐξηγοῦμαι.

Ἀναμνησκῶ τινά τι καὶ ἀναμνησκω τινά τινος καὶ ἀναμνησκομαί τινος καὶ σπανίως τι εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἀναμνησκω τινί τι ἢ ἀναμνησκομαι εἰς τινα τι.

Ἀνελογισάμην εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ ἀνελογίσθην.

Ἀνθοστολίζω εἶνε ἀδόκιμον ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ στολίζω ἄνθει.

Αὐξομειῶ εἶνε πλημμελές.

Ἀπαθανατίζω, ἀπθθανάτισα, ἀπθθανατίσθην εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἀποθανατίζω, ἀπεθανάτισα, ἀπεθανατίσθην, διότι τὸ ἀπλοῦν εἶνε ἀθανατίζω, συντιθέμενον δὲ μετὰ τῆς ἀπὸ γίνεται ἀπαθανατίζω κ.τ.λ.

Κατὰ τὸ ἀθανατίζω ἐκ τοῦ ἀθάνατος ἔρχομεν ἀφθαρτίζω ἐκ τοῦ ἀφθαρτος, συνετίζω ἐκ τοῦ συνετός κ.τ.λ.

Ἀπεκδύομαι τὸ ἐνδυμα, τὴν ἐξουσίαν κ.τ.λ. εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ ἀπεκδύομαι τοῦ ἐνδύματος, τῆς ἐξουσίας κ.τ.λ.

Μεταφορικῶς λαμβάνεται καὶ τὸ ἐκδύομαι τι—καὶ ἀποδύομαι τι, ἀντὶ τοῦ ἀποιθέσθαι ἢ ἀποβάλλω τι—ἀπαλλάττομαι τινος, π. γ. ἐκδύομαι τὸ γῆρας—τὴν δουλείαν—ἀποδύομαι πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν—ἀποδύομαι τὴν ὑπόνοιαν.

Ἀπεποιησάμην εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ ἀπεποιήθην τὸ ὅποιον τίθεται ἐπὶ πάθους. Ὡς καὶ ἐπίσης λέγεται ἰδιοποιήθην, ἐν ᾧ τὸ ὀρθόν

εἶνε ἰδιοποιουσάμην καὶ φκειοποιήθην ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ὠκειοποιουσάμην.

Ἀπετάθην, ἐξετάθην, ἐπεξετάθην εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ μετὰ τοῦ ν, ὡς ὑπὸ πολλῶν ἀλλὰ κακῶς ἐκφέρονται, **ἀπειτάνθην, ἐξετάνθην, ἐπεξετάνθην**.

ΣΗΜ. Ὅλως δ' αὐτοὶ εἶνε καὶ τὸ κοινότατον ἀπεφάνθην γνώμην, ἀντὶ τοῦ ἀπεφηνάμην γνώμην.

Ἀποθαροῦνω δὲν εἶνε τὸ ὀρθόν, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ὀφείλομεν νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ ποιῶ μὴ θαρρεῖν, διότι ἡ ἀπὸ ἐν τῷ ἀποθαροῦνω δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποβολῆς καὶ στέρησεως, ἀλλὰ σημαίνει ἐπίτασιν.

Τὴν τοιαύτην ἐπίτασιν σημαίνει ἡ ἀπὸ καὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν ἀποδειλιῶ, ἀποτολμῶ, ἀποκινῶ, ἀπαναισχυριῶ, κ.τ.λ.

Ἐπομένως οὔτε τὸ ἀποθαροῦνω σημαίνει ποιῶ μὴ θαρρεῖν, οὔτε τὸ ἀποθαροῦμαι σημαίνει ἀποβάλλω τὸ θάρρος ἢ παύομαι ἔχων θάρρος.

Ἀποκαλῶ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ ἐλαμβάνετο ἐπὶ κακοῦ λ. γ. ἀποκαλῶ τινα προδότην, ψεύστην.

Ἀπολαύω τιμῆς, ὑπολήψεως, τῶν ἀγαθῶν κ.τ.λ. εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχί, ὡς λέγεται συνήθως ἀλλ' ἐσφαλμένως, ἀπολαμβάνω τιμῆς, ὑπολήψεως, ἀγαθῶν κ. τ. λ. Τὸ ἀπολαμβάνω εὐρίσκεται οὐχὶ σπανίως παρὰ τοῖς παλαιῶς συντεταγμένον μετ' αἰτιατικῆς, ἀλλὰ σημαίνει λαμβάνω τι ὀφειλόμενόν μοι· τὸ δὲ ἀπολαμβάνω τινος εἶνε ἐντελῶς ἐσφαλμένον.

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ ἀπολαύω τιμῆς δυνάμεθα νὰ λέγωμεν τυγχάνω ἢ ἀξιούμαι τιμῆς.

Ἀποτίνω (πληρώων) τὸ χρέος, τὸν φόρον, τὴν ποινὴν, (ἀόριστος ἔνερ. ἀπέτισα καὶ παθητικός ἀπετίσθην) εἶνε τὰ ὀρθὰ οὐχὶ δέ, ὡς συνήθως λέγεται, ἀποτίω τὸ χρέος, διότι τὸ τίω σημαίνει τιμῶ.

Ἀντὶ τοῦ ἀποτίνω δυνάμεθα νὰ λέγωμεν καὶ ἐκτίνω, κατοβάλλω ἢ κατατίθην.

Ἀντὶ τοῦ πληρωμένος δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ἀποτετισμένος καὶ ἀντὶ τοῦ προπληρωμῆ, προαπότισις.

Ἀσμενίζω τινὶ = χρίζω, εὐχριστοῦμαι (ἐκ τοῦ ἄσμενος). Τὰ

της τῆς ἐκφράσεως δέον νὰ γίνηται χρῆσις καὶ οὐχὶ τοῦ **δομενίζομαι** εἰς τι καὶ **ἐνασμενίζομαι** εἰς τι.

Τὸ **δομενίζω** ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ **δομενος δέχομαι** συντάσσεται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς.

Ἀφιππεύω. Κακῶς λαμβάνεται τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ **καταβαίνω ἀπὸ τοῦ ἵππου** (ξεπεζεύω), ἐν ᾧ εἶνε ἀντίθετον τοῦ **προσιππεύω** = **προσέρχομαι ἱππεύων**. **ἀφιππεύω** ἐπομένως σημαίνει **ἀπέρχομαι ἱππεύων**, ἐπομένως ἀντὶ τοῦ **ἀφιππεύω** ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν **καταβαίνω ἀπὸ τοῦ ἵππου**.

Βαρυκοῶ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ ἐκ τοῦ **βαρυνήκοος** καὶ οὐχὶ **βαρυκαοῶ**, ὡς λέγουσὶ τινες σήμερον.

B

Βεβαρῆμένος εἶνε ἡ ὀρθὴ γράφη καὶ οὐχὶ **βεβαρῦμένος**, διότι ἐλέγετο μὲν **βαρύνομαι**, **ἐβαρυνόμην**, **βαρυνθήσομαι**, **ἐβαρύνθην**, ὁ **παρκαίμενος** ὅμως ἐσχηματίζεται **βεβάρημαι** ἐκ τῆς ῥίζης **βαρε**.

Βιογραφεῶ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **βιογράφω**.

Δ

Δεινοπαθῶ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **δεινοπάσχω**.

Διαιωνίζω εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **διαιωνίζομαι**, **διηωνίσθην**. Σημαίνει δὲ τὸ **διαιωνίζω**, **διατελῶ αἰώνιος ὢν**, **παραμένω εἰς τὸν αἰῶνα**, **οὐχὶ δὲ ποιῶ αἰώνιον**.

Διακέκριμαι, διακεκριμένος, συγκεκριμένος κ.τ.λ. δι' ἐνὸς **μ** καὶ οὐχί, ὡς τινες γράφουσι, **διακέκριμμαι, διακεκριμμένος, συγκεκριμμένος** κ.τ.λ. διὰ δύο δηλ. **μ**.

Διδάσκω τινά τι εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **διδάσκω τινί τι**. Ἐπίσης **παιδεύω τινά τι** εἶνε τὸ ὀρθόν. Οὕτω καὶ ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ λέγεται **μαθαίνω τὰ παιδιὰ γράμματα**.

Διενεῖμαντο τὴν περιουσίαν κ.τ.λ. καὶ οὐχὶ **διενεμήθησαν τὴν περιουσίαν**, διότι τὸ τελευταῖον εἶνε παθητικῆς διαθέσεως. Ὅμοιον τῷ **διενεῖμαντο** εἶνε τὸ **διεμερίσαντο**.

Καὶ πολλῶν δὲ ἄλλων ῥημάτων συνήθως **ἀλλὰ κακῶς** λαμβάνεται ὁ παθητικὸς ἄριστος ἀντὶ τοῦ μέσου ὡς

ἀνήχθην	ἀντί	τοῦ	ὁρθοῦ	ἀνηαγόμενην
ἀνελογίσθην	»	»	»	ἀνελογισάμην
ἀντελήφθην	»	»	»	ἀντελαβόμενην
ἀντεφιλοτιμήθην	»	»	»	ἀντεφιλοτιμησάμην
ἀπεποιήθην	»	»	»	ἀπεποιησάμην
ἀφίχθην	»	»	»	ἀφικόμενην
διελογίσθην	»	»	»	διελογισάμην
διεμαρτυρήθην	»	»	»	διεμαρτυράμην
διισχυρίσθην	»	»	»	διισχυρισάμην
εἰργάζεσθην	»	»	»	εἰργασάμην
ἐκαρπώθην	»	»	»	ἐκαρπωσάμην
ἐλυμάνθην	»	»	»	ἐλυμνάμην
ἐνεκολπώθην	»	»	»	ἐνεκολπωσάμην
ἐνηγκαλίσθην	»	»	»	ἐνηγκαλισάμην
ἐπαρρησιάζεσθην	»	»	»	ἐπαρρησιασάμην
ἐπελήφθην	»	»	»	ἐπελαβόμενην
ἐπετέθην	»	»	»	ἐπεθέμην
ἐπηυχήθην	»	»	»	ἐπηυξάμην
ἐσφετερίσθην	»	»	»	ἐσφετερισάμην
ἐφείσθην	»	»	»	ἐφεισάμην
ἐχαρίσθην	»	»	»	ἐχαρισάμην
ἐχρήσθην	»	»	»	ἐχρησάμην
ἠγωνίσθην	»	»	»	ἠγωνισάμην
ἠκροάσθην	»	»	»	ἠκροασάμην
ἠμύνθην	»	»	»	ἠμυνάμην
ἠρύσθην	»	»	»	ἠρουσάμην
ἠσθάνθην	»	»	»	ἠσθόμην
ἠσπασθην	»	»	»	ἠσπασάμην
ἠτιάθην	»	»	»	ἠτιασάμην
ἠψθην	»	»	»	ἠψάμην
κατηράσθην	»	»	»	κατηρασάμην
μετεχειρίσθην	»	»	»	μετεχειρισάμην
περιεπτύχθην	»	»	»	περιεπτυξάμην
συνεβλήθην	»	»	»	συνεβαλόμην
συγκατετέθην	»	»	»	συγκατεθέμην

Τῶν ἐξῆς ὁμῶς ὀνημάτων οὐχὶ ὀρθῶς λαμβάνεται
καὶ ὁ μέσος ἀόριστος ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ.

Ἐπεμελήθη	καὶ	οὐχὶ	ἐπεμελησάμην
ἐφιλοτιμήθη	»	»	ἐφιλοτιμησάμην
ἤσυχολήθη	»	»	ἤσυχολησάμην
Διχοτομῶ	εἶνε	τὸ ὀρθόν	καὶ οὐχὶ διχοτέμνω
Δυσθηκῶ	»	»	» » δυσσακούω
Δυσπνῶ	»	»	» » δυσπνέω
Δυσφηνῶ	»	»	» » δυσφηνύζω

E

Ἐγκλείω καὶ **ἐγκλειστος**, **ἐγκεκλεισμένος** εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχί,
ὥς κοινῶς ἀλλὰ κακῶς λέγεται, **ἐσωκλείω**, **ἐσώκλειστος** κ.τ.λ.

Ἐγρηγορέω-ῶ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶνε τοῦ ἐσχάτου ἑλληνισμοῦ·
οὐχὶ ὀρθῶς δὲ εἶνε καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ παρκακειμένου **ἐγρηγόρηκα**
ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ **ἐγρήγορα**.

Ἐγρηγορῶς δὲ σημαίνει ὁ μετὰ προσοχῆς ἐνεργῶν, **δξύς**,
ταχύς.

Ἐγχειρίζω σημαίνει θέτω τι εἰς χεῖράς τινος. Ἐπὶ τῆς ἐννοίας
ἐπομένως τοῦ κάμνω ἐγχείρησιν πρέπει νὰ λέγωμεν **ἐγχειρῶ**.

Ἐθίξα. Οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο τὸ **ἔθιγον** ὡς ἀόριστον β'
τοῦ ῥήματος **θιγγάνω** οὐχὶ δὲ τὸ **ἔθιξα**· οὕτω καὶ τὰ ῥήματα **λάν-**
θάνω (ἀόρ. **ἐ'**.) **ἐλαθον**, **μκνήθων** **ἐμαθον**, **λκγγάνω**, **ἐλαχον**, **τυγγάνω**
ἐτυχον κλπ.

Ἐμφοροῦμαί τινος, φιλικῆς διαθέσεως, αἰσθημῆτος κ.τ.λ.
καὶ οὐχὶ **ἐμφοροῦμαι** ὑπὸ φιλικῆς διαθέσεως κλπ.

Ἐνθαροῦνω, ἐνθάρουνδης, ἐνθαορυντικός.

Προτιμότερα τὰ ἀπλὰ **θαορύνω, θαορυντικός** κ.τ.λ. ἢ τὸ παρ-
θαορύνω, διότι ἐκ τοῦ **θάρος** ἢ **θράσος** ἐσχηματίσθη ῥῆμα **θαροῶ**
ἢ **θαροῶ** ἢ **θαοραλέος** εἰμί καὶ ἐνεργητικὸν **θαορύνω** ἢ **θαορύνω**.
Ἐνθαορύνω ὅμως ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ δὲν ὑπῆρξέ ποτε.

Ἐμπιστεύομαι τινί τι. Κακῶς γίνεται χρῆσις τούτου ἀντὶ
τοῦ ὀρθότερου **ἐμπιστεύω**. Συχνότερον τὸ ἀπλοῦν **πιστεύω** **ινί τι**.
Λέγεται δὲ καὶ **διαπιστεύω** τινί τι καὶ **καταπιστεύω** τινί τι.

***Εξηλληνισα** εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ ἐξελληνισα, διότι τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα κυζάνονται ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος.

***Εξοβελίζω.** Οὐδεμίαν ἔννοιαν ἔχει τὸ ῥήμα τοῦτο. Τὸ ὀρθόν εἶνε **ὀβελίζω**, ὅπερ σημειώνει σημειῶ **τι** διὰ τοῦ ὀβελοῦ ἢ θέτω ἐπὶ φράσεώς τινος ἢ λέξεως τὸ σημεῖον τοῦ ὀβελοῦ. Οἱ παλαιοὶ δὲ Γραμματικοὶ διὰ τοῦ σημείου τοῦ ὀβελοῦ ἐδήλουν ὅτι λέξις τις ἢ φράσις, κειμένη ἀλλաχοῦ καλῶς, ἐτέθη ἐν ἄλλῳ τόπῳ κακῶς.

***Επεκαλεσάμην** καὶ **ἐπελαβόμην** εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ **ἐπεκλήθην** καὶ **ἐπελήφθην**, ἐπ' ἴσης **ἐπνουξάμην** καὶ οὐχὶ **ἐπνηχήθην**.

***Επεθέμην, συγκατεθέμην** εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ **ἐπετέθην** καὶ **συγκατετέθην**.

***Επιζῶ τινι** εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **ἐπιζῶ τινος**.

***Επιτάσσομαί τινι** εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **ἐπιτάσσομαι τινος**· ἐπ' ἴσης **ἐπομαί τινι** εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **ἐπομαί τινος**

***Ερρήθην** εἶνε ὁ ὀρθὸς τύπος τοῦ ῥήματος καὶ οὐχὶ **ἐρρέσθην**· οὕτω λέγομεν **ῥηθῶ—ῥηθῆναι—ῥηθεις—ῥηθέντα** κ.τ.λ.

***Εδτάθην** εἶνε τὸ ὀρθόν οὐχὶ **ἐστήθην**· οὕτω λέγεται **κατεσιτάθη, παρесиτάθη, ἐγκατεσιτάθη** κ.τ.λ.

Εὐέλπιστῶ καὶ **εὐελπίς** εἰμι καὶ οὐχὶ **εὐελπίζομαι**.

Κατὰ τὸ **εὐελπιστῶ** ἐκ τοῦ **εὐέλπιστος** γίνεται τὸ **δυσελπιστῶ** ἐκ τοῦ **δυσέλπιστος** καὶ **ἀνελπιστῶ** ἐκ τοῦ **ἀνέλπιστος**.

Εὐ ποιῶ=εὐεργετῶ. Τὸ ῥήμα τοῦτο δεόν νὰ γράφηται ἐν διαστάσει **εὐ ποιῶ** καὶ οὐχὶ ὡς μία λέξις **εὐποιῶ**. Ἀντίθετον αὐτοῦ εἶνε τὸ **κακῶς ποιῶ**.

Z

Ζῆθι. Κακῶς γίνεται χρῆσις τοῦ **ζῆθι** ὡς προστακτικῆς τοῦ **ζῶ**, ἐν ᾧ τὸ ὀρθόν εἶνε **ζῆ** συνηρημένοι ἐκ τοῦ **ζάε**.

Ζωγραφεῖω εἶνε ἡ ὀρθὴ ἐκφορὰ τοῦ ῥήματος, οὐχὶ δὲ **ζωγραφίζω**, ὡς λέγουσι πολλοί.

H

***Ηγωνισάμην, ἡκροασάμην** εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι τῶν ῥημάτων τούτων καὶ οὐχὶ **ἡγωνίσθην, ἡκροασθην**.

Ἡμυνάμυν, ἡψάμυν, ἡτιασάμυν, ἡρουσάμυν, ἡσθόμυν εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι προκειμένου περὶ ἐνεργείας καὶ οὐχὶ **ἡμύνθην, ἡφθην, ἡτιάθην, ἡρούσθην, ἡοθάσθην**.

Ἡνεσχόμυν εἶνε ὁ ἀόριστος τοῦ **ἀνέχομαι** καὶ οὐχὶ **ἡνέχθην**, ὅστις εἶνε ἀόριστος παθητικὸς τοῦ φέρομαι. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐπομένως θὰ σχηματισθῇ **ἀνάσχωμαι** καὶ οὐχὶ **ἀνεχθῶ**.

Ἀντὶ τοῦ ἡνεσχόμην δυνάμεθα νὰ μεταχειριζώμεθα τὸν ἀόριστον τοῦ ὑποφέρω, **ὑπῆνεγκον**, ἢ τοῦ ὑπομένω, **ὑπέμεινα**.

Ἡσύχει. Οὐχὶ ὀρθῶς μεταχειρίζονται τινες τὸ **ἡσύχει** ὡς προστακτικὴν ἀντὶ τοῦ **ἡσύχαζε**, ὅπερ εἶνε καὶ τὸ ὀρθόν.

Διαφέρει τὸ **ἀνυσύχει**, ὅπερ εἶνε ὀρθόν, διότι εἶνε προστακτικὴ τοῦ ἀνησυχέω-ῶ.

Θ

Θίγω, θίγεις, θίγει κτλ. Κακῶς νομίζουσί τινες ὅτι τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῷ ἐνεστώτι εἶνε θίγω, διότι τοῦτο οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἡ ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' **ἔθιγον** τοῦ ῥήματος θιγγάνω.

Ἐκ τοῦ κακῶς σχηματισθέντος τούτου ἐνεστώτος **θίγω** ἐγένετο κατόπιν καὶ μέλλων **θίξω** καὶ ἀόριστος **ἔθιξα**, τὰ ὅποια εἶνε ἐσφαλμένα.

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ θιγγάνω δύναται τις νὰ ποιήσῃται χρῆσιν τοῦ παῦω ἢ ἀπτομαι ἢ καὶ τοῦ ἔγγιζω.

Οὕτως ἐσχηματίσθη καὶ ἀόριστος **ἐκέκραξα** ἐξ ἐνεστώτος κέκρα-
γω, ἐν ᾧ τὸ κεκραῖω οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὑποτακτικὴ τοῦ **κέκραγα**, ὅστις εἶνε παρρακείμενος τοῦ **κράζω**.

I

Ἰσχυρισάμυν, δισχυρισάμυν εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι καὶ οὐχὶ **ισχυρίσθην, δισχυρίσθην**.

K

Καιροφυλακῶ, ἐκαιροφυλάκουν, ἐκαιροφυλάκησα εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχί, ὡς κακῶς λέγονται ταῦτα, **καιροφυλακτῶ, ἐκαιροφυλάκουν, ἐκαιροφυλάκησα**.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται, βιβλιοφυλακῶ, ἡμεροφυλακῶ,

σωματοφυλακῶ, νυκτιφυλακῶ, σκευοφυλακῶ, πολιτοφυλακῶ, τοιχοφυλακῶ, ὀπισθοφυλακῶ, ἱματιοφυλακῶ κ.τ.λ.

Διαφέρουσι τὰ ἀφυλακτῶ ἐκ τοῦ ἀφύλακτος, διακτῶ ἐκ τοῦ ἄτακτος, εὐτακτῶ ἐκ τοῦ εὐτακτος, ἀπρακτῶ ἐκ τοῦ ἄπρακτος, ἀπροσεκτῶ ἐκ τοῦ ἀπρόσεκτος.

Κακοπαθέω-ῶ, ἐκακοπάθησα, κακοπαθήσας, κτλ. εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ κακοπάσχω, ἐκακόπαθον, κακοπαθὼν κ.τ.λ.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐσχηματίσθησαν τὸ εὐπαθῶ, δεινοπαθῶ, ἀναξιοπαθῶ, ἡδυπαθῶ, βαρυπαθῶ, συμπαθῶ, ἀντιπαθῶ, μειριοπαθῶ, ὑστεροπαθῶ κ.τ.λ.

Καλλιγραφέω-ῶ εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ καλλιγράφω, διότι τὸ ἐκ συνθέτου λέξεως παραγόμενον ῥῆμα δέον νὰ ᾖ συνηρμένον.

Οὕτως ἀνάγκη νὰ λέγωμεν,

κακογραφῶ	καὶ	οὐχὶ	κακογράφω
ὀρθογραφῶ	»	»	ὀρθογράφω
πλαστογραφῶ	»	»	πλαστογράφω
πολιτογραφῶ	»	»	πολιτογράφω
χαλκογραφῶ	»	»	χαλκογράφω

ΣΗΜ. Τὰ προειρημένα ῥήματα ὄχι μόνον πρέπει νὰ ἐκφέρωνται συνηρμένως, ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξάνωνται καὶ νὰ ἀναδιπλασιάζωνται ἕξωθεν οἶον, **ὀρθογραφῶ**, ὀρθογραφημένος (καὶ οὐχὶ ὀρθογεγραμμένος) **κακογραφῶ**, **κεκακογραφημένος** (καὶ οὐχὶ κακογεγραμμένος) **καλλιπεῶ**, **κεκαλλιπημένος**.

Καταστρέφομαι τὸν βίον, κατεστρέψατο τὸν βίον, ἐσφαλμένα ταῦτα, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε, καταστρέφω τὸν βίον, κατέστρεψε τὸν βίον.

Καταχωρίζω—κατεχωρίσθην—καταχώρισις εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ καταχωρῶ, κατεχωρήθη, καταχώρησις. Καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ καταχώρισις προτιμότερον τὸ καταχωρισμός.

Κατεχρήσθην εἶναι ὁ ὀρθὸς τύπος καὶ οὐχὶ κατεχράσθην, ὡς κοινῶς λέγεται. Ἀλλὰ καὶ ὁ κατεχρήσθην δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ἐπὶ ἐνεργείας, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν κατεχρήσθην τῇ ὑπομονῇ ἀλλὰ κατεχρησάμην τῇ ὑπομονῇ.

Ὡς παρατηρεῖ τις ἡ ὀρθὴ σύνταξις τοῦ καταχωρῶμαι εἶνε **μετὰ**

δοτικῆς καὶ οὐχὶ μετὰ γενικῆς, ὡς κοινῶς λέγεται, (**καταχρῶμαι** τῆς ὑπομονῆς σου, τῆς ἀγαθότητός σου) διότι ὡς τὸ ἄπλοῦν χρῶμαι συντάσσεται μετὰ δοτικῆς (χρῶμαι τῇ φιλίᾳ, τῇ λέξει) οὕτω καὶ τὸ σύνθετον, ὅπερ ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ χρῶμαι μεταπίπτει εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ **κακῶς καὶ ἀνοικειῶς χρῶμαι** ἢ ἀνάρμοστον χρῆσιν ποιοῦμαι.

Εὐρίσκεται δὲ τὸ καταχρῶμαι καὶ μετὰ κίττατικῆς συντεταγμένον ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ φθείρω ἢ ἀναλίσκω. Λέγεται δὲ καὶ **καταχρῶμαι** **τινα** ἀντὶ τοῦ ἀπόλλυμι **τινα** ἢ ἀποκτείνω **τινά**.

Λ

Λανθάνομαι—ἐλανθάσθην—λανθασμένος.

Κακῶς γίνεται χρῆσις τούτων, διότι τὸ λανθάνομαι μόνον μετὰ τῆς ἐπὶ εὐρίσκεται σύνθετον (ἐπιλανθάνομαι) καὶ σημαίνει λησμονῶ.

Ἀντὶ τούτων δυνάμεθα νὰ μεταχειρίζωμεθα τὸ **σφάλλομαι**, **ἐσφάλην**, **ἐσφαλμένος** ἢ **ἁμαρτάνω**, **ἡμαρτον**, **ἡμαρτημένος**.

Ἔχομεν δὲ καὶ ἐπίθετον **ἀλάνθαστος**, ὅπερ δὲν εἶνε ὀρθόν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ῥητέον **ἀναμάρτητος**, **ἀπταιστος**, **ἀδιάπτωτος**.

Λιμοκτονῶ, ἐλιμοκτόνησα. Κακῶς γίνεται χρῆσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τούτου ῥήματος ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀποθνήσκω ὑπὸ πείνης, ἐν ᾧ τοῦτο κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης οὐδὲν ἄλλο δύνανται νὰ σημαίνῃ ἢ κτείνω διὰ λοιμοῦ, ὡς **ξίφοκτονῶ** = κτείνω διὰ ξίφους, **ἀνθρωποκτονῶ** = κτείνω ἄνθρωπον, **τυραννοκτονῶ**, **φθειροκτονῶ**, **ταυροκτονῶ**, **παιροκτονῶ**, **μηροκτονῶ**, **ἀδελφοκτονῶ** κ.τ.λ.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ λέγωμεν **λιμοκτινοῦμαι** (ἄοριστος) **ἐλιμοκτονῆθην** ἢ ἀντὶ τούτου νὰ μεταχειρίζωμεθα τὸ **λιμῶναι**.

Λιποτακτῶ, λιποτάκτης, λιποταξία καὶ οὐχὶ **λειποτακτῶ**, **λειποτάκτης**, **λειποταξία**, διότι λαμβάνεται ἡ βραχὺν ῥίζα τοῦ λείπω, εἴτε προτάσσεται, εἴτε ἐπιτάσσεται τοῦτο· οὕτω λέγομεν **λιποναύτης**, **λιποψυχῶ**, **λιποτελῶ**, **λιποτάξιον** κτλ. **ἀλιπής**, **θυμολιπής**, **ψυχολιπής** κ.τ.λ.

Μ

Μεθύω τινά—ἐμεθύσα ἐγώ. Τχῶτα εἶνε ἐσφαλμένον, ἐν ᾧ τὸ ὀρθόν εἶνε **μεθύσκω τινά** καὶ **ἐμεθύσθην ἐγώ**, διότι παρὰ τοῖς πα-

λαιούς ὁ ἐνεστὼς μεθ'ὺν ἦτο πάντοτε ἀμετάβατος, ὁ δὲ ἀόριστος ἐμέ-
θυσα πάντοτε μεταβατικός.

Μεταρροθυρίζομαι καὶ μετοχή τοῦ παρακειμένου **μετερρο-
θυμένος**, οὐχὶ δὲ **μεταρροθυμημένος**.

Μεταμυθιέννυμαι **παρακειμ.** **μετΗμυθισμένος** οὐχὶ δὲ
μετΕμυθισμένος· ἐπ' ἴσης ὀρθὸς εἶνε ὁ ἀόριστος **μετΑμυθισθεὶς** καὶ
οὐχὶ **μετΕμυθισθεὶς**.

ΜετΕνάστευον — **μετΕνάστευσα** εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ
μετηνάστευον, μετηνάστευσα, διότι τὸ μεταναστεύω προῆλθεν ἐκ τοῦ
μετανάστης, τοῦτο δὲ σύγκειται ἐκ τῆς μετὰ καὶ **νάστης**.

Μικροῦ δεῖν ἢ ὀλίγου δεῖν ἢ τρικυμία νὰ καταποντίσῃ τὸ
πλοῖον. Ἡ φράσις αὕτη εἶνε ἀδόκιμος. Ἀντὶ τούτου ἀνάγκη νὰ εἴ-
πωμεν **μικροῦ ἢ ὀλίγου δεῖν ἢ τρικυμία** **κατεπόντισεν ἢ**
μικροῦ ἢ ὀλίγου ἐδένησε νὰ καταποντίσῃ. Ἀποπον ἐπ' ἴσης
εἶνε τὸ λεγόμενον **παρ' ὀλίγον νὰ πνιγῇ** ὁ ἄνθρωπος ἀντὶ τοῦ
ὀρθοῦ **παρ' ὀλίγον ἐπνίγη** ἢ **παρ' ὀλίγον ἤλθε νὰ πνιγῇ** ὁ ἄν-
θρωπος.

Μυθοπλαστῶ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **μυθοπλαττω**. Ἐσφαλμένη
δὲ καὶ ἡ κοινῶς ἀπκντῶσα μετοχή **μυθοπλασθεῖσα** ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ
μυθοπλαστηθεῖσα. Κατὰ τὸ μυθοπλαστῶ ἔχομεν καὶ τὰ ῥήματα
θεοπλαστῶ, ζωοπλαστῶ, κηροπλαστῶ, πηλοπλαστῶ.

Μυνῶ τινα εἰς τὰ μυστήρια καὶ μυοῦμαι εἰς τι. Τὰ
ὀρθὰ εἶνε **μυνῶ τινα τὰ μυστήρια καὶ μυοῦμαι τι** ἄνευ τῆς προθέσεως
εἰς, ὡς λέγομεν **διδάσκω τι καὶ διδάσκομαι τι**. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐκ
τοῦ εἰσάγω **τινα εἰς τι** κατ' ἀναλογίαν γίνεται χρῆσις τῆς προθέσεως
εἰς, ἐσφαλμένως ὅμως, καὶ **εἰς τὸ μυνῶ τινα εἰς τι**.

N

Νεκροστολίζω. Τὸ ὀρθόν **νεκροστολῶ ἢ στολίζω νεκρόν**.

O

Ὅπισθοχωρῶ — ὀπισθοχώρησις. Ἀποπτώματα ἀντὶ τῶν
ὀρθῶν **ὀπίσω χωρῶ ἢ ὑποχωρῶ ἢ χωρῶ εἰς τὰ ὀπίσω ἢ ἐπιαναχωρῶ**,
ἐπὶ πόδα ἀναχωρῶ κ.τ.λ.

Οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν. Κακῶς ἀπαντᾷ ἡ ἐκφράσις αὕτη ἀντὶ τῆς ὀρθῆς **οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν**, διότι ἡ ἐρωτηματικὴ φράσις, ἡ συντασσόμενη μετὰ τοῦ **οὐκ ἔχω**, **οὐκ ἔξω**, **οὐκ οἶδα** κ.τ.λ. καὶ τοῦ ἀπορῶ, **ἀμνηχανῶ** κ.τ.λ. ἐκφέρεται κατ' ὑποτακτικὴν οὕτω λέγομεν, **οὐκ ἔχω τί λέγω**, **οὐχ ἔξω τί φῶ**, **οὐκ ἔχω τί χρῆσθαι τοῖς τούτου μάρτυσιν**, **οὐκ ἔχει ποῦ κλιθῆ**, **οὐκ ἔχεις ποῦ τεθῆς** καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους ἐν Οἰδίποδι,

καὶ φημι καπόφημι **οὐκ ἔχω τι φῶ**.

Ἐπομένως δεῖν νὰ λέγηται **οὐκ ἔχω ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνω**, **οὐκ ἔχεις ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνης**, **οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν**.

II

Παρανοῶ—παρانونθις εἶνε τὰ ὀρθὰ καὶ οὐχὶ παρεννοῶ-παρεννόησις.

Παρεισέφορθε—παρεισέφορσαν εἶνε τὰ ὀρθά, οὐχὶ δὲ παρεισέφορσε—παρεισέφορσαν, διότι τὸ ῥῆμα εἶνε παρεισφρέω, καὶ τὸ εἰς τρέπεται εἰς **η** προστιθεμένης τῆς ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένης κατὰλήξεως.

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ παρεισέφῃσε δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν **παρειδέδω** ἢ **παρ-ειδῆλθε**.

Περαιῶ τὸν λόγον, **περαιοῦται** ἡ συζήσις, **ἐπεραιώθησαν** αἱ ἐξετάσεις δὲν εἶνε τὰ ὀρθά. Ἀντὶ τούτων δεῖν νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ **περαιῶ** καὶ **περαιοῦμαι** ἢ τοῦ **περαιῶ** καὶ **περαινομαι**.

Τὸ δὲ ῥῆμα περαιῶ σημαίνει **διαβιβάζω** ἢ **διακομίζω** εἰς τὴν **περαίαν**, δηλ. **διαπλέω** (οἶον, **περαιοῦμαι εἰς τὴν νῆσον**, **εἰς τὴν Ἀσίαν**), ἐν ᾧ τὸ περατῶ καὶ περαίνω γινόμενα ἐκ τοῦ πέρας σημαίνουνσι **τελειώνω**.

Περιεπτύξάμην εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **περιεπτύχθην**.

Πολεμῶ τινι ἢ **πρὸς τινα** ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν προκειμένου νὰ ἐκφράσωμεν σχέσιν ἐχθρικὴν, οὐχὶ δὲ **πολεμῶ μετὰ τινος**, διότι τοῦτο σημαίνει **συμπολεμῶ μετὰ τινος ἔχων αὐτὸν συμβοηθόν**.

Πολιτογραφῶ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **πολιτογράφω** (ἴδε ἀνωτέρω τὸ καλλιγραφῶ).

Προδεκαλέσθην — μετεκαλέσθην, συνεκαλέσθην ἢ

βουλῇ, **συγκάλεσις, προσκάλεσις** κ.τ.λ. εἶνε τύποι ὧς ἀδούκιμοι· ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ λέγωμεν, **προσεκλήθην, μετεκλήθην, συνεκλήθην, πρόσκλησις, σύγκλησις, ἀνάκλησις, ἐπίκλησις, ἔγκλησις.**

Προσθαφαίρω—προσθαφαίρεσις—προσθαφαίρετέα.
Ἀποπώτατα ταῦτα ἀντὶ τῶν ὀρθῶν προσθέτω καὶ ἀφαιρῶ, πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις, προσθετέα καὶ ἀφαιρετέα.

Προσεῖξα, ἀνθειξα, νὰ προσέξω, ν' ἀνθέξω κ.τ.λ.
Κακῶς γίνεται χρῆσις τῶν τύπων τούτων, διότι ὁ ἀόριστος τῶν ῥημάτων προσέχω καὶ ἀντέχω εἶνε **προσέσχον, ἀντέσχον** καὶ οὐχὶ προσεῖξα καὶ ἀνθειξα. Ἡ δὲ ὑποτάκτικὴ σχηματίζεται **πρόσχω ἢ πρόσσχω** καὶ **ἀντίσχω.**

P

Ριψοκινδυνέω ὧ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **ριψοκινδυνεύω**· διότι λέγεται μὲν **κινδυνεύω**, ἀλλ' ἐκ τοῦ **ριψοκίνδυνος** δὲν δύναται νὰ σχηματισθῇ ῥημα εἰς **εὖω**, ἀλλ' εἰς **έω ὧ.**

Οὕτω λέγομεν **πιστεύω**, ἀλλ' **ἀπιστῶ** (ἄπιστος), **βουλεύω**, ἀλλ' **ἀρουλῶ**, **ἰδιοβουλῶ**, **μνημονεύω**, ἀλλ' **ἀμνημονῶ.**

Σ

Σύγκειται τὸ συμβούλιον **ὑπὸ** πολλῶν—Ἡ ἐπιτροπεία **σύγκειται ὑπὸ** πεπειραμένων ἀνδρῶν. Ἐσφαλμένα ταῦτα, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε, **Σύγκειται** τὸ συμβούλιον **ἐκ** πολλῶν—Ἡ ἐπιτροπεία **σύγκειται ἐκ** πεπειραμένων ἀνδρῶν, διότι τὸ **σύγκειται ὑπὸ** τινος ἢ ὑπὸ τινων τότε μόνον δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὅταν σκοπῇ νὰ δηλώσῃ τὸν ἐργάτην ἢ τοὺς ἐργάτας τῆς συνθέσεως. Προκειμένου ὅμως νὰ δηλωθῇ ἡ **ὑβη** τῆς **συνθέσεως**, πρέπει νὰ παρὰ λαμβάνηται ἡ πρόθεσις **ἐκ.**

Συναγωνίζομαι πρὸς τινα. Ἡ ἔννοια τοῦ **συναγωνίζομαι** πρὸς τινα εἶνε ἡ τῆς βοηθείας καὶ ἀρωγῆς, οὐχὶ δὲ ἡ τῆς ἀμίλλης ἢ τῆς ἔριδος. Ἐπομένως διὰ τὰς τελευταίας ταύτας περιπτώσεις ὀφείλομεν νὰ ποιῶμεθα χρῆσιν τοῦ **διαγωνίζομαι ἢ ἀνταγωνίζομαι**, διότι τὸ **συναγωνίζομαι** οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ **ἀγωνίζομαι** μετὰ τινος βοηθῶν αὐτῷ καὶ ἐπικουρῶν.

Διαγωνισμός ἐπομένως δέον νὰ λέγεται προκειμένου περὶ ἀμύλλης, οὐχὶ δὲ **συναγωνισμός**, ὡς κακῶς λέγεται.

Συνεβλήθην—συνεβλήθησαν. Κακῶς λέγονται οἱ τύποι οὗτοι ἐπὶ τῆς μέσης διαθέσεως. Ὅθεν ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης τὸ **συνεβαλόμην**.

Σφάλλομαι, ἐσφάλην εἶνε οἱ ὀρθοὶ τύποι καὶ οὐχὶ **σφάλλω—ἐσφαλον** (6' ἀορ.), διότι τὸ σφάλλω εἶνε ἐνεργητικῆς διαθέσεως καὶ σημαίνει **κάμνω τινὰ νὰ σκοτιάψῃ**.

Συσπειροῦμαι εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **συσπειροῦται**, ὡς συνήθως λέγεται, διότι τὸ ῥῆμα εἶνε **συσπειροῦμαι-ῶ-μαι** καὶ οὐχὶ **συσπειροῦ-μαι-οῦμαι**.

Τ

Ταχυγραφεῶ ὡς παραγόμενον ἐκ τοῦ ταχυγράφος εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **ταχυγράφω**. Οὕτω **βιβλιογραφεῶ** ἐκ τοῦ βιβλιογράφος, **καλλιγραφεῶ** ἐκ τοῦ καλλιγράφος κ.τ.λ.

Τιθασεύω. Δι' ἐνὸς **δ** εἶνε ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῆς λέξεως ταύτης, οὐχὶ δὲ **τιθασσεύω**.

Υ

Ὑπερασπίζω τινὰ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **ὑπερασπίζομαι**. Οὕτω λέγεται **προασπίζω, συνασπίζω** κ.τ.λ. Σημαίνει δὲ κυρίως τὸ **ὑπερασπίζω, ὑπὲρ τινος τίθημι τὴν ἀσπίδα**, ἐπομένως **ὑπερμαχῶ**.

Ὑπολήπτομαι. Τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶνε ὅλως ἀνύπαρκτον· ἀντὶ τούτου δυνάμεθα νὰ λέγωμεν **ἔχω ἀγαθὴν ἢ καλὴν ἐπόληψιν περὶ τινος**.

Ὑπομνήσκω τινά τι καὶ οὐχί, ὡς συνήθως λέγεται, **ὑπομνήσκω τινί τι**, διότι τὸ ῥῆμα τοῦτο συντάσσεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς μετὰ δύο αἰτιατικῶν, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δηλοῖ τὸ πρόσωπον, ἡ δὲ τὸ πρᾶγμα, τοῦ ὁποίου γίνεται ὑπόμνησις. Οὕτω λέγει ὁ Θουκυδίδης «**τοὺς δ' Ἀθηναίους πάλιν αὖ καὶ τότε ὑπομνήσκω**».

Ὑπόσχομαι. Ὅλως ἄτοπος ὁ σχηματισμὸς τοιοῦτου ἐνεστώτος, ἐν ᾧ τὸ ῥῆμα εἶνε **ὑπόσχομαι, ἐπισχομένην, ὑποσχέσομαι, ἐπεσχόμεν, ἐπέσχωμαι, ἐπεσχήμεν**. Καὶ ὁ ἀόριστος **ἐπεσχέθην** εἶνε ἀδόκιμος.

Ὑποχρεόω-ω—**ὑποχρεόετε** οὐτε καὶ οὐχί, ὡς συνήθως λέγεται, **μὲ ὑποχρεοῖτε**, διότι τὸ **οε** συνακρίβηται εἰς **ου**, **Οὕτω** **δηλοῦτε**—**δηλοῦτε**, **ἀξιώετε**—**ἀξιοῦτε** κ.τ.λ.

Φ, Χ, Ψ, Ω.

Φωνέω-ω εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχί **φωνάζω**.

Χαιρετίζω εἶνε ὁ ὀρθὸς τύπος οὐχί δὲ **χαιρετῶ**.

Χαρτοπαικτῶ εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχί **χαρτοπαίζω**. Οὕτω λέγονται **ψηφοπαικτῶ**, **σφαιροπαικτῶ**, **τροχοπαικτῶ** κ.τ.λ.

Ψεύδουμαι. Τοῦ ῥήματος τούτου ὁ ἀόρ. **ἔψευσάμην** σημαίνει εἶπον ψεύματα, ἠπάτησα καὶ οὐχί, ὡς συνήθως λέγεται, **ἐψεύσθην**, διότι τοῦτο σημαίνει **ἠπατήθην**.

Ὁφελῶ τινα εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχί, ὡς λέγουσι πολλοί, **ὠφελῶ** **τινι**.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ ἐσθλαμένως ἀπαντῶντα.

Ἀθήνῃσι καὶ οὐχί **Ἀθήνησι** μεθ' ὑπογεγραμμένου **ι**, διότι ἡ ἐπιρρηματικὴ κατὰλήξις εἶνε **ῃσι**.

Ἄλλως τε δέ. Ἀντ' αὐτοῦ προτιμότερον εἶνε νὰ γίνηται χρήσις τοῦ **ἄλλως τε**, τὸ ὁποῖον ἀπκντᾷ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. Εὐρίσκεται δὲ καὶ «**ἄλλως δέ**» καὶ «**καὶ ἄλλως δέ**».

Ἄμα ἐπλησίησεν ὥρμηδε ταχέως. Δὲν εἶνε ὀρθή ἡ τοιαύτη ἔκφρασις, διότι οἱ παλαιοὶ αἰείποτε μετὰ τὸ ἄμα ἔθετον τὸν σύνδεσμον **καὶ** λ.χ. «**ἄμα** πλουτῶσι καὶ ἡμεῖς μισοῦσι» «**ἄμα** διαλλάττονται καὶ τῆς ἔχθρας τῆς γεγεννημένης ἐπιλανθάνονται». Ἐπομένως ἐν τῇ ἄνω φράσει ὀφείλομεν νὰ θέσωμεν τὸν σύνδεσμον καὶ «**ἄμα ἐπλησίασε καὶ ὥρμηδε ταχέως**».

Ἄμα ὥς ἦλθε, **ἄμα ὥς εἶδε**. Ταῦτα δὲν εἶνε ὀρθὰ καὶ εἶνε προτιμότερον νὰ λέγωμεν **εὐθύς ὥς ἦλθε**, **εὐθύς ὥς ἤκουσε**.

Ἀνηλεῶς εἶνε ἡ ὀρθή γραφή καὶ οὐχὶ **ἀνΙλεῶς**, διότι παράγεται ἐκ τοῦ ἐπιθέτου **ἀνηλεής**.

Καὶ οἱ τύποι τοῦ ὑπερθετικοῦ **ἀνΙλεώτατα** καὶ κατ' ἄλλους **ἀνΗλεώτατα** εἶνε ἐσφαλμένοι, διότι τὸ ὑπερθετικὸν τοῦ ἀνηλεῆς εἶνε **ἀνηλεέστατος** οὐχὶ δὲ **ἀνηλεώτατος**.

Ἀντιπέραν εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ οὐχὶ **ἀντίπεραν**, διότι τὸ ἐπίρρημα **πέραν** ἔχει μακρὰν τὴν λήγουσαν.

ΣΗΜ. Τοῦτο φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ τύπου **πέρην**.

Δεξιᾶ, ἀριστερά. Κακῶς γίνεται χρῆσις τῆς δοτικῆς, διότι ἡ κοινὴ γλῶσσα ἀγνοεῖ τὴν δοτικὴν· ὅθεν ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν **δεξιᾶ** (τά), **ἀριστερά** (τά).

Ἐπισταμένως—**ἀνεπισιτάως**. Κακῶς γίνεται χρῆσις τοῦ ἀνεπιστάτως κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἐπισταμένως. Τὸ ὀρθὸν εἶνε νὰ λαμβάνηται ὡς ἀντίθετον τοῦ ἐπισταμένως τὸ **ἀνεπιστημόνως**, διότι καὶ τὸ ἐπισταμένως σημαίνει **ἐπιστημόνως**, **ἐμπείρως**.

Ἐμπαρόδως. Κακῶς γίνεται χρῆσις τοῦ ἐπιρρήματος τούτου ἀντὶ τοῦ ἐν **παρόδῳ**.

Ἐπ' ἴσης ἄτοπον εἶνε καὶ τὸ **ἐμπερισιτάως**.

Ἐμπροσθεν—**ὀπισθεν**. Περὰ τοῖς δοκίμοις τὸ μὲν ἔμπροσθεν ἐλαμβάνετο πρὸς δήλωσιν τοῦ **παρελθόντος**, τὸ δὲ ὀπισθεν πρὸς δήλωσιν τοῦ **μέλλοντος**. Περὰ τοῖς μεταγενεστέροις ὅμως ταῦτα λαμβάνονται ἀντιστρόφως.

Ἐπακριβῶς. Κακῶς γίνεται χρῆσις τοῦ ἐπιρρήματος τούτου, διότι ἐπίθετον **ἐπακριβής**, ἐξ οὗ νὰ παραχθῇ τὸ **ἐπακριβῶς**, δὲν ὑπῆρξε ποτε ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Ἀντὶ τούτου δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ἐπ' ἀκριβές.

Καὶ λέγεται μὲν **ἐπαξίως**, ἀλλὰ παρήχθη τοῦτο ἐκ τοῦ ἐπιθέτου **ἐπάξιος**, ὡς τοῦ **καταξίως** ἐκ τοῦ **κατάξιος** καὶ τὸ **κατακόρως** ἐκ τοῦ **κατάκορος**.

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἦτο σύνθετος τὸ **ἀκριβῶς** ἢ δι' ἀκριβείας.

Εὐδυνειδιῳτως, οὐχὶ δὲ **εὐδυνειδοίως**, διότι δὲν παράγεται ἐκ τοῦ εὐδυνειδῶς, ἀνυπάρχοντος ὄντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ **εὐδυνειδήτος**.

ΣΗΜ. Οὕτω λέγεται **ἀσυνειδήτως** ἐκ τοῦ **ἀσυνειδήτος**.

Ἐφέτος εἶνε τὸ ὀρθόν. Κκκῶς δὲ λέγεται ὑπὸ τινων **φέτος**, διότι τὸ **ἐφέτος** εἶνε μεταγενέστερος τύπος τοῦ ἀρχαίου καὶ δοκίμου **ἐπέτος** ἢ **ἐπ' ἔτος**. «Ἐγὼ οὐ περυσινός, δς γ' ἐπ' ἔτος ἐγεννήθη».

Ἐκ τοῦ **ἐφέτος** αὐτοῦ ἐγένετο τὸ ἐπιθέτου **ἐφετινός**, οὗ ἡ ὀρθή γραφή εἶνε διὰ τοῦ **ι** καὶ οὐχὶ **ἐφετεινός** διὰ τοῦ **ει**.

Καὶ τὸ **παντοτινός** δὲ διὰ τοῦ **ι** πρέπει νὰ γράφηται.

Καταλεπτῶς. Δὲν δύναται νὰ σχηματισθῇ τοιοῦτον ἐπίρρημα μὴ ὑπάρχοντος ἐπιθέτου **καταλεπτῶς** ἢ **κατάλεπτος**.

Ἀντὶ τούτου δυνάμεθα νὰ μεταχειρίζώμεθα τὴν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐν χρήσει ἔκφρασιν **κατὰ λεπτόν**.

Μάτην, ματαίως καὶ μεταγενεστέρας εἰς **μάτην**, οὐχὶ—δέ, ὥς τινες κκκῶς μεταχειρίζονται, ἐπὶ **μάτην**.

Μετὰ καὶ **ἄνευ** προθέσεως—**Πρὸ** καὶ **μετὰ** μεσημβρίαν. Ταῦτα εἶνε ἐσφαλμένα, ἐν ᾧ τὰ ὀρθὰ εἶνε **μετὰ** προθέσεως καὶ **ἄνευ** προθέσεως, **πρὸ** μεσημβρίας καὶ **μετὰ** μεσημβρίαν ἢ μετ' αὐτήν.

Μετέπειτα. Ἡ λέξις αὕτη εἶνε ἄγνωστος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

Νυχθημερόν. Τὸ ὀρθόν εἶνε **νυχθήμερον**.

Ὅπως. Ἡ πρώτη σημασίς τοῦ ὅπως εἶνε ἡ τροπική. Τοῦ δὲ **ἵνα** ἡ πρώτη σημασίς εἶνε ἡ τοπική.

Ὡς δὲ ἐκ τῆς τροπικῆς τοῦ **ὅπως** σημασίης προῆλθεν ἡ τελικὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ τῆς τοπικῆς σημασίης τοῦ **ἵνα** προῆλθεν ἡ τελικὴ, διότι τὸ **ἐρχομαι ἵνα** σε εὕρω σημαίνει **ἐρχομαι ἐκεῖ ὅπου** νὰ σε εὕρω.

Παρακατιόν. Ἡ λέξις αὕτη λαμβάνεται ὑπὸ τινων ἐπίρρηματικῶς καὶ σχηματίζονται ἐξ αὐτῆς αἱ φράσεις, ὥς συνήθως τις ἀκούει καὶ ἀναγινώσκει, **θὰ εἶπω παρακατιόν**, **θὰ δηλωθῇ παρακατιόν**, **περὶ ὧν παρακατιόν**, **θὰ εἵπωμεν παρακατιόν** κ.τ.λ. Ἀλλ' αἱ ἐκφράσεις αὗται εἶνε ἐσφαλμένα, διότι τὸ **παρακατιόν** εἶνε οὐδέτερον μεταγωγῆς καὶ μόνον ἐν ταῖς φράσεσιν, αἵτινες ἔχουσιν ὑποκείμενον οὐδέτερον δύναται νὰ τεθῇ.

Ἐπομένως ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν **θὰ εἶπω παρακατιῶν**, **θὰ εἵπωμεν παρακατιόντες** κ.τ.λ.

Ἄντι δὲ τοῦ θὰ δηλωθῇ παρακατιὸν καὶ περὶ ὧν παρακατιὸν ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν θὰ δηλωθῇ κατωτέρω ἢ θὰ δηλωθῇ ἐν τοῖς κάτω (ἐν τοῖς ἑξῆς) καὶ περὶ ὧν ἐν τοῖς κάτω. Οὕτω λέγεται καὶ ἀνωτέρω ἐδηλώθη καὶ ἐν τοῖς ἄνω ἐδηλώθη.

Παρά τινος σημαίνει **ἐκ μέρους τινός**. Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὅμως οὐδέποτε ἡ παρὰ λαμβάνεται ἐπὶ πράγματος, ἀλλὰ πάντοτε ἐπὶ προσώπου. Ἐπὶ πράγματος δὲ ἐποιεῦντο χρῆσιν τῶν προθέσεων **ἐκ** καὶ **ἀπό**.

Πέραν τοῦ δέοντος—**πέραν τοῦ μετρίου**. Πρὸς δήλωσιν ὑπερβάσεως ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν **πέρα** τοῦ δέοντος, **πέρα** τοῦ μετρίου κ.λ.π. καὶ οὐχὶ **πέραν**.

Πρὶν. Λέγεται συνήθως **πρὶν τῆς μεσημβρίας**, **πρὶν τοῦ φαγητοῦ** κ.τ.λ. ὅπως ἀτόπως, διότι τὸ πρὶν, ἐπιρρημα ὢν, δὲν συντάσσεται μετὰ γενικῆς.

Τοῦθ' ἔνεκα καὶ **τοῦθ' ἔνεκεν**. Ἀτοπώτατα ταῦτα ἀντὶ τῶν ὀρθῶν **τούτου ἔνεκα** καὶ **τούτου ἔνεκεν**, διότι τὸ τοῦθ' ἔνεκα οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τοῦτο ἔνεκα καὶ κατ' ἐκθλιψιν τοῦθ' ἔνεκα. Ἡ σύνταξις ὅμως τοῦ ἔνεκα μετὰ αἰτιατικῆς εἶνε ἀδικαιολόγητος.

Ὑπερβαλλόντως εἶνε τὸ ὀρθόν καὶ οὐχὶ **ὑπερβαλόντως** ἐκ τῆς μετοχῆς δηλ. τοῦ ἐνεστώτος καὶ οὐχὶ τοῦ ἀορίστου.

Οὕτω γίνονται ἐκ τῶν μετοχῶν τῶν ἐνεστώτων καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα· οἷον **ἀρκοῦντως**, **δεόντως**, **πρεπόντως**, **διαφερόντως**. Ἐπ' ἱσῆς γίνονται καὶ ἐκ τῶν μετοχῶν τῶν παρεκκλιμένων· οἷον **εἰκότως**, **εἰωθότως**, **ἐρρωμένως**, **κεχαρισμένως** κ.τ.λ.

Ἐκ τῶν μετοχῶν ὅμως τῶν μελλόντων καὶ ἀορίστων δὲν γίνονται ἐπιρρήματα ἐξαίρεσει τοῦ **τυχόντως** (ἔτυχον).

ΙΙΙΝΑΕ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ	Σελίς
A'.	Καταλήξεις ῥημάτων 5
B'—Δ'	Τονισμός ῥημάτων 6—
E—Ζ'	Αὔξησις ῥημάτων 10—
Z', H'	Ἀναδιπλασιασμός ῥημάτων 12—15
Θ', I,	Αὔξησις καὶ ἀναδιπλ. συνθέτων 15—1
IA' IB', II'	Ῥήματα φωνηεντόληκτα 17—2
IA', IE'	Ῥήματα ἀφωνόληκτα 20—23
IZ', IZ'	Ῥήματα ὑγράληκτα 23—25
IH' IO'	Παθητικός παρσχ. καὶ ὑπερσυντέλικος 26—28
K'.	Κανόνες ἀναφερόμενοι εἰς ῥήματα 29—30
KA'.	Δίχρονον παραληγούσης ῥημάτων 30—32
KB'.	Παρσκήμ. καὶ ὑπερσ. καθωμιλημένης 32—33
KI'.	Περὶ τοῦ ῥήματος ἐννοῶ 33—34
KA'—AE'	Τὰ συνθέστερα τῶν ἀνωμάτων ῥημάτων 34—52
AE'	Ἡ ὑποτακτικὴ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ 53
AZ', AH'	Κανόνες ἐπιρρημάτων 54—57
M'.	Οὐσιαστικὰ ἐκ ῥημάτων 58—59
MA*—MI'	Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν 60—63
MA'.	Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων 64—65
ME'	Ἐπίθετα ἐξ ὀνομάτων 66
MZ'	Ἐπίθετα ἐκ ῥημάτων 67—68
MZ'	Ῥήματα ἐξ ὀνομάτων 68—69
MH'—NB'	Κανόνες συνθέσεως 69—74
NI'—NA'	Τονισμός τῶν συνθέτων 75—77
Παράρτημα B'	μέρους ὀρθογραφικοῦ συστήματος 78—95

324
1603

TRIA BIBAIA NAZI

£50

£12

